

**ΤΑ «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»
ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥΣ**

ΑΘΗΝΑ 1996

ΕΚΔΟΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΕΠΤΑΛΟΦΟΣ Α.Β.Ε.Ε.
Αρδηττού 12-16, 116 36 Αθήνα
Τηλ.: 9214.820 - 9217.513, Fax: 9237033

Σύνθεση εξώφυλλου: Κώστας Ι. Πατούρης

Ἐπάνω στή τριανταφυλλιά
ἔκαμε πέρδικα φωλιά
καί μπαινοβγαίνει καί γεννᾶ.
Καί σειέτ' ἡ τριανταφυλλιά
καί πέφτουν τά τριαντάφυλλα...
Καί πάλλ' ἄς λουλουδίσει
Νά ξαναλουλουδίση.

«Το Περίολι»

Κώστα Σακελλαρίδη, Νισυριακά τόμος 2, Αθήναι 1965
Το Νισυρικό Δημοτικό τραγούδι σ. 141

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο σύλλογος Νισυρίων “Γνωμαγόρας”, στον οποίο την διετία 1954-56 πρόσφερα τις υπηρεσίες μου, από την θέση του προέδρου του Διοικητικού του συμβουλίου, είχε μέλη του ένα μικρό αριθμό Νισυρίων.

Όλοι οι συμπατριώτες, της παροικίας της Αθήνας και του Πειραιά, αντιμετώπιζαμε άμεσα τα προβλήματα δημιουργίας και αποκατάστασης των οικογενειών μας. Η καθημερινή μας ζωή, ήταν ένας διαρκής αγώνας, μια συνεχής προσπάθεια, να βελτιώσουμε τους όρους και τις συνθήκες του βίου μας. Μέσα στη σκληρότητα αυτού του αγώνα, σε μια κοινωνία που δεν μας είχε εντάξει στους ρυθμούς της, η ψυχή μας φερούργιζε, στην έννοια της πατρίδας. Η σκέψη μας, σαν μαγεμένη, περιφερόταν δορυφορικά, σ’ ό,τι το Νισύριο.

Έτσι ενστερνιστήκαμε όλα τα προβλήματα και τις προσπάθειες της για πρόοδο. Τα θεωρήσαμε δικά μας και επιφορτίσαμε τον σύλλογο, με υποχρεώσεις δυσανάλογες με τις πραγματικές του δυνατότητες.

Φροντίζαμε, μας απασχολούσαν, τα πάντα: Η συντήρηση των ναών, η περίθαλψη των ασθενών, η ενίσχυση των απόρων, η λειτουργία των σχολείων, τα μαθητικά συσσίτια, τα δώρα των παιδιών, η εκμετάλλευση των θειοχωμάτων του ηφαιστείου, η πνευματική ζωή του νησιού, ο ρουχισμός των κατοίκων, η ανάπτυξη του τουρισμού, η επάρκεια του νερού, οι συγκοινωνίες, το Ταχυδρομείο, ο Ηλεκτροφωτισμός, η διάσωση του λαογραφικού πλούτου, τα δημοτικά έργα κ.λπ.

Παράλληλα ενδιαφερόμασταν και για την παροικία της Αττικής, την συσπείρωση και συνοχή της.

Ένας σπάνιος δυναμισμός, μια πλούσια ψυχή, ξόδευε άσωτα, τα ατέλειωτα αποθέματα αγάπης στην πατρίδα, και η μικρή, αλλά δεμένη και αγαπημένη αυτή ομάδα, ανταποκρίθηκε επιτυχημένα στο δυσβάστακτο έργο, που η ίδια έθεσε στον εαυτό της.

Φοιτητής της Ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου των Αθηνών, πριν από τον Πόλεμο, είχα εκλεγεί πρόεδρος του συλλόγου των φοιτητών του Πειραιά. Η σκιά της επερχόμενης παγκόσμιας Πολεμικής σύρραξης, πλάκωνε την ψυχή μας. Πολλά τα προβλήματα και μεγάλος ο αγώνας να κρατηθούμε, να στηρίξουμε τις ελπίδες και τα όνειρα μας, για το αύριο, το δικό μας και της πατρίδας. Η φοιτητική μου δράση, μ’ έκανε να πιστέψω, στην δύναμη του προφορικού, μα κυρίως του γραπτού λόγου.

Όταν βρεθήκαμε αντιμετώπι με τα προβλήματα της Νισύρου, επιφορτισμέ-

νοι να βοηθήσουμε την λύση τους, σκέφθηκα την βοήθεια που θα είχαμε, αν κοινοποιούσαμε τα αιτήματα της σ' όλους τους συμπατριώτες, αν κάναμε κοινωνούς και κινητοποιούσαμε άτομα και συλλόγους, σε μια συγκεκριμένη κατεύθυνση επίλυσης των προβλημάτων. Έτσι αναπτύχθηκε, ωρίμασε μέσα μου, η ιδέα της έκδοσης ενός εντύπου.

– Το πρόβλημα είναι το οικονομικό. Πού θα βρεις τα χρήματα να το εκδόσεις, μου είπε ο Μιχ. Παρθενιάδης.

– Αυτό θα το λύσω, του απάντησα. Ύλη, που θα βρω την ύλη για το περιοδικό.

– Γι' αυτό μην ανησυχείς, θα έχεις όση θέλεις.

Η διαβεβαίωση αυτή του αείμνηστου Μιχ. Παρθενιάδη, που στην συνέχεια έγινε πράξη, μετέτρεψε την σκέψη μου να εκδώσω το Περιοδικό, σε αμετάκλητη θέληση και απόφαση.

Οι συνεργάτες μου στο Δ.Σ. του Γνωμαγόρα, είχαν ποικίλες ιδέες για την έκδοση του περιοδικού. Ο αγαπητός μου φίλος Χρίστος Καρανίκης, πρότεινε, την ρεαλιστική για τα δεδομένα σκέψη, να εκδοθεί πολυγραφημένο στην γραφομηχανή.

Τελικά, το τυπογραφείο του κ. Κόμη, δημιούργησε ένα σύγχρονο και ευπρόσωπο, για την εποχή περιοδικό.

Το Δ.Σ. της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών αποφάσισε την επανέκδοση όλων των τευχών των Νισυριακών Χρονικών.

Ξεκινάμε με τα έντεκα πρώτα τεύχη και σύντομα θα προχωρήσουμε στην εκτύπωση και των υπολοίπων.

Στον παρόντα τόμο, έχω την χαρά να βλέπω τα έντεκα πρώτα τεύχη των Νισυριακών Χρονικών, σαράντα χρόνια μετά την πρώτη τους έκδοση, να ανατυπώνονται αναβιώνοντας με τα σχόλια και τα εισαγωγικά σημειώματα που τα συνοδεύουν, μια ολόκληρη εποχή.

Από την θέση αυτή, θέλω να ευχαριστήσω τους κ.κ. Γιάννη Οικονομίδα και Γιώργο Ζαχαριάδη, συνεργάτες μου και συντάκτες του περιοδικού, για την καταχώρηση των αναμνήσεων τους από εκείνη την εποχή. Επίσης τον κ. Αντώνη Κόμη, τον τυπογράφο μας, που τύπωνε τα “Νισυριακά Χρονικά”, για την κατάθεση των εντυπώσεων του από την συνεργασία μας. Ιδιαίτερα ευχαριστώ τον κ. Κώστα Πατούρη, ο οποίος με αγάπη, έσκυψε πάνω από τα τεύχη του περιοδικού, τα μελέτησε και αντλώντας στοιχεία από το προσωπικό μου αρχείο, παρουσιάζει το ιστορικό της έκδοσης του περιοδικού και σχολιογραφεί τα τεύχη ένα-ένα.

Αρμόδιος Γιαννίδης

Πρόεδρος της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών.

ΤΑ «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» ΚΑΙ Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥΣ

του κ. Κώστα Ι. Πατούρη

Η συλλογική ζωή των Νισυρίων στην Αθήνα και τον Πειραιά αρχίζει με την ανατολή του 20ου αιώνα. Στην πρωτεύουσα της Ελλάδας, αλλά και στο λιμάνι του Πειραιά έρχονται και εγκαθίστανται για σπουδές ή εργασία, ή διωκόμενοι από τους κατακτητές της πατρίδας μας πολλοί συμπατριώτες μας, οι οποίοι ιδρύουν και στελεχώνουν τους συλλόγους «Γνωμαγόρα¹», «Παναγία η Θεορμιανή²» και «Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος³».

1. «Τò 1920 ιδρύθηκε ó σύλλογος τών Νισυρίων Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ó “Γνωμαγόρας”. Κατὰ τò διάστημα τῆς Ἰταλικῆς Κατοχῆς συνεργάστηκε στενὰ μὲ ὅλα τὰ τοπικά Δωδεκανησιακά Σωματεῖα καὶ τὸν Κεντρικὸ Δωδεκανησιακὸ Σύλλογο, ἀντιπροσωπεύετο δὲ μονίμως στὴν Κοινὴ τῶν Ἀλυτρώτων Ἑλλήνων καὶ Προσφύγων Ἐπιτροπεῖα. Χωρὶς νὰ παραμελήσῃ τίς κοινωνικές του ὑποχρεώσεις, χωρὶς νὰ ἀδιαφορήσῃ γιὰ τὰ τοπικά μας ζητήματα, ἔδωκε τὸ παρόν, πάντοτε μεταξὺ τῶν πρώτων, σὲ ὅλες τίς Δωδεκανησιακές ἀγωνιστικές ἐκδηλώσεις». Νικ. Οδ. Σακελλαρίδη, *Ἡ διακονία μου*, Αθήνα 1981, Λόγοι Πανηγυρικοί, σ. 140
«Ὁ Σύλλογος τῶν Νισυρίων ὁ «Γνωμαγόρας» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, τμῆμα του εἰς Νέαν Ὑόρκην τῆς Ἀμερικῆς Κέντρου, ιδρύθη τὸν Μάρτιον τοῦ 1920 μὲ τὸν σκοπὸν νὰ βοηθήσῃ τὴν τότε ὑπόδουλον πατρίδα μας Νίσυρον». Νικ. Οδ. Σακελλαρίδη, *Νισυριακά τόμος 1*, Αθήνα 1963, *Ἀντὶ προλόγου* σ.3.
2. Δυστυχῶς, γιὰ τὸν σύλλογο αὐτό, δὲν υπάρχουν γραπτές μαρτυρίες γιὰ τὴν δράση του πολεμικά. Τα μέλη του, που κατάγονται ἀπὸ τα χωριά μας, Ἐμπορεῖο καὶ Πάλοιο, δραστηριοποιήθηκαν καὶ δραστηριοποιούνται έντονα στὴν νισυριακὴ παροικία των Αθηνῶν γιὰ τα προβλήματα τῆς πατρίδας μας.
3. Το πρώτο διαθέσιμο καταστατικὸ τῆς Αδελφότητος Νισυρίων «Ἅγιος Ἰωάννης ο Θεολόγος» ἀφορὰ τροποποίηση, κατὰ τὴν 8.6.1931, προγενεστέρου καταστατικῆς, που δὲν ἀναφέρεται. Ἐν τούτοις, ἀπὸ υφιστάμενο «Βιβλίο Παρουσιάσεως μελῶν Διοικητικῆς Συμβουλίου» προκύπτουν συνεδριάσεις ἀπὸ 15.5.1927, με ονόματα προέδρου: Ν.Ε. Νικητιάδης καὶ μελῶν Διοικητικῆς Συμβουλίου: Ε.Ι. Κοντομανῶλης, Ι.Ζ. Χατζηδημητρίου, Γ.Δ. Κοντονικολάου, Σ.Α. Ορφανόπουλου, Γ.Ι. Μηνά, Γ.Α. Μηνά καὶ με συνεδριάσεις κάθε δυο περιποῦ μήνες. Στὴ συνέχεια, εμφανίζονται νέοι πρόεδροι: οἱ Ε.Ι. Κοντομανῶλης ἀπὸ 19.5.29, Νικ. Μιχ. Καμπαλοῦρης ἀπὸ 23.1.1933, Ε.Ι. Κοντομανῶλης ἀπὸ 23.7.1933.
Λόγω του κηρυχθέντος Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, του Ἑλληνοϊταλικῆς το 1940 καὶ τῆς ἐν συνεχείᾳ τριπλῆς κατοχῆς τῆς Ελλάδος, το μὴ ανανεωθέν κατὰ τὴ Γενικὴ Συνέλευση τῆς

Οι σύλλογοι αυτοί διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ένταξη και προσαρμογή των Νισυρίων μεταναστών, στον τρόπο ζωής στην ελεύθερη Ελλάδα, πιστοποιούν την εθνικότητα των μελών, χορηγούν βεβαιώσεις και πιστοποιητικά, ενώ ταυτόχρονα δραστηριοποιούνται για την εξεύρεση εργασίας, την περίθαλψη, την παροχή κάθε βοήθειας στους συμπατριώτες μας.

Παράλληλα αγωνίζονται για τα εθνικά δίκαια και την απελευθέρωση της πατρίδας μας από τον ξένο ζυγό, προσπάθεια που μεταπολεμικά μετατίθεται στην προώθηση και επίλυση των πολλών μικρών και μεγάλων προβλημάτων του νησιού.

Λίγα χρόνια μετά την λήξη του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου, στα μέσα της δεκαετίας του '50 στην συλλογική ζωή των Νισυρίων παρουσιάζεται ένα καινούργιο πεδίο δράσης: οι Νισύριοι αποκτούν ένα βήμα προβολής και διαλόγου, ένα όργανο μαχόμενης δημοσιογραφίας με το οποίο θα διεκδικήσουν τις θέσεις και τα δίκαιά τους. Η δραστηριότητα αυτή, που στην αρχή θα εκδηλωθεί δυναμικά με την έκδοση του μαχητικού περιοδικού «Νισυριακά Χρονικά», στην συνέχεια θα κατευθύνει το ενδιαφέρον της στον χώρο της λαογραφίας, τελική δε κατάληξη της θα είναι η δημιουργία της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών.

Το περιοδικό «Νισυριακά Χρονικά» του συλλόγου των Νισυρίων «Ο Γνωμαγόρας» Αθηνών και Πειραιά, πέρασε από πολλές δυσκολίες, τόσο για να πραγματοποιηθεί η έκδοσή του, όσο και για να γίνει δυνατή η συνέχισή της. Σαράντα χρόνια μετά, τα γεγονότα της εποχής εκείνης φωτίζονται αδρά από τα πρακτικά⁴

21ης Ιουλίου 1940 Διοικητικό Συμβούλιο παρέμεινε το αυτό και στη συνέχεια ητόνισε, ενώ κατά την κατοχή, απεβίωσε και ο πρόεδρος του Εμμανουήλ Ι. Κοντομανώλης.

Ήταν η εποχή που τα Δωδεκάνησα κατείχαν οι Ιταλοί. Οι Νισύριοι, μαζί με όλους τους άλλους Δωδεκανησίους, υπέφεραν, δεν άντεχαν την σκλαβιά, την προπαγάνδα και τις καταπίεσεις των Ιταλών και έφευγαν απογοητευμένοι, είτε για να θρουν δουλειά είτε για να σπουδάσουν σαν Έλληνες. Πολλοί μετανάστευαν στην Αμερική. Η Αθήνα και ο Πειραιάς ήταν γεμάτοι Δωδεκανησίους και καθώς πολλοί επαγγελματίες είχαν καταστήματα ή δούλευαν στον Πειραιά, υπήρχε και εκεί Νισυριακή Παροικία. Ο μόχθος, η ξενιτιά, οι αναμνήσεις και τα έθιμα του χωριού, καθώς και η μέριμνα για αυτό και τους σκλαβωμένους συμπατριώτες, συνένωναν τους ξενητεμένους σε συλλόγους, που εκτός από την επαφή και το σύνδεσμο, έπρεπε να βοηθούν και κάθε νέο ξενάκι.

Επίσης, οι σύλλογοι αυτοί που μετέπειτα συνέπτηξαν ομοσπονδία και ιδιαίτερη νεολαία, ήσαν ημιεπίσημα αναγνωρισμένοι και χορηγούσαν πιστοποιητικά καταγωγής από το κάθε νησί που εχρησίμευαν για δωρεάν και άνευ εξετάσεων εγγραφές σε πανεπιστήμια στην Ελλάδα. Εξάλλου, το πηγαίο και βαθύ θρησκευτικό συναίσθημα των Νισυρίων, σε συνδυασμό με τις δυσκολίες στην ξενιτιά και στις σπουδές, τονώνονταν όλο και περισσότερο και οδηγούσε στην πίστη, την προσευχή και τη θρησκευτικότητα σε όλες τις ατομικές και τις ομαδικές εκδηλώσεις.

Γιάννη Μιχ. Καμπαλούρη, Λεύκωμα για τα 85 χρόνια του συλλόγου Νισυρίων Η.Π.Α. «Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος», ΗΠΑ 1994, Η Νίσυρος και το Ιστορικό του συλλόγου Αγ. Ιωάννης ο Θεολόγος Αθηνών σ. Α-44

4. Τα πρακτικά του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα της περιόδου 1954-56 είχε την ευγενή καλοσύνη να μου παραχωρήσει ο κ. Αρμόδιος Ι. Γιαννίδης ο οποίος τα είχε φωτοτυπήσει για το προσωπικό του αρχείο.

του Δ.Σ. του συλλόγου της διετίας 1954-56. Απλή ανάγνωσή τους οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η έκδοση των «Νισυριακών Χρονικών» έγινε δυνατή χάρις στην αδάμαστη θέληση και πίστη του προέδρου (τότε) του Γνωμαγόρα κ. Αρμ. Γιαννίδη. Ο κ. Γιαννίδης πίστευε ότι:

«Τὰ Νισυριακά Χρονικά θὰ ἀποτελέσουν τὸν κρίκον ποὺ θὰ συνδέσει ὅλες μας τὶς προσπάθειες διὰ τὴν ἀγαπημένην μας γενέτειραν ποὺ καλεῖ τὰ παιδιά της νὰ τὴν βοηθήσουν,... θὰ μπορέσουμε ἔτσι νὰ παρακολουθήσουμε καλλίτερα τὰ ζητήματα τοῦ νησιοῦ μας, νὰ κατανοήσουμε τὰ προβλήματα καὶ τὶς ἀνάγκες του, θὰ μπορέσουμε νὰ καθορίσουμε τὸν τρόπο ποὺ θὰ βελτιώσει τὸ βιοτικό ἐπίπεδο τῶν ἀδελφῶν μας, θέμα ζωτικόν καὶ ἀκανθῶδες καὶ ἐπιτακτικὰ ἠθικό...»

Κάθε ἐπιδίωξη καὶ μοναδικὸς σκοπὸς μας εἶναι νὰ κάνουμε τὴν Νίσυρο πρὸ ὁμορφῆς καὶ στὴν ὑπηρεσία αὐτοῦ τοῦ ἰδανικοῦ φιλοδοξοῦν νὰ ἀγωνιστοῦν τὰ «Νισυριακά Χρονικά» προσφέροντας τὶς σελίδες τους διὰ τὴν ἀνταλλαγὴ γνώμῶν, γιὰ ὑποδείξεις, γιὰ ἠθικὴ συμπαραστάση αὐτῶν ποὺ ἐργάζονται γιὰ τὸ νησί μας καὶ τοὺς ἀνθρώπους του...»

Το πρώτο τεύχος των «Νισυριακών Χρονικών» εκδόθηκε τον Φεβρουάριο του 1955 μετά από πολύμηνες προσπάθειες και παρεμβάσεις του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα και ιδιαίτερα του προέδρου του κ. Γιαννίδη στις τότε αρμόδιες αρχές (Υπουργεῖο Τύπου & Τουρισμοῦ) για την ἔγκριση της ἀδειας ἐκδόσεως και κυκλοφορίας του.

«Καλόν εἶναι το Δ.Σ. νὰ ασχοληθεῖ με τὴν ἐκδοσὶν μηνιαίου δελτίου...»

Για πρώτη φορά τα μέλη του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα πληροφορήθηκαν τὴν σκέψη του κ. Γιαννίδη για τὴν ἐκδοση περιοδικοῦ του συλλόγου στις 20 Μαρτίου του 1954. Ἦταν ἡ πέμπτη συνεδρίαση του νεοεκλεγέντος τότε (24 Ἰανουαρίου '54) συμβουλίου. Πρῶτο θέμα τῆς συνεδρίασεως ἦταν ἡ συζήτηση τῆς πρότασης του

5. Ἀρμόδιου Ι. Γιαννίδη, Μία ἀκόμα προσφορὰ στο νησί μας, *Τα Νισυριακά Χρονικά*. Περιοδικὸ Νισυριακά Χρονικά Ἔτος Α, Τεύχος 1 Φεβρουάριος 1955 σελ. 1.

Για τὴν ἐκδοτικὴ αὐτὴ προσπάθεια, ὁ αείμνηστος Νικήτας Ὁδ. Σακελλαρίδης, γράφει:

«Ἡ ἐκδοση τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν ὀφείλεται σὲ μία εὐγενῆ ἐμπνευση καὶ ἀξιέπαινη προσπάθεια. Ὅσοι εἶχαν τὴν πρωτοβουλία ἐγνώριζαν τὶς δυσκολίες. Αὐτὸ ὅμως δὲν τοὺς ἠμπόδισε νὰ ἀναλάβουν τὴν προσπάθεια αὐτὴ μὲ μόνα ἐφόδια τὴν ΠΙΣΤΗ πρὸς τὴν ἐπιτυχία. Διότι ἐπίστευαν εἰς τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἐκδόσεως. Ἐπίστευαν εἰς τὴν χρησιμότητά καὶ ὠφελιμότητα τοῦ περιοδικοῦ μας. Ἐπίστευαν ὅτι δι' αὐτοῦ θὰ προεβάλλετο ἡ Νίσυρος, ἐπίστευαν ὅτι θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ διάσωση τοῦ λαογραφικοῦ καὶ Ἱστορικοῦ θησαυροῦ τῆς πατρίδος μας, καὶ θὰ ἐδίδετο συγχρόνως ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς ἐγγράμματους συμπολίτες μας ποὺ μένουν στὴ Νίσυρο νὰ προσφέρουν μίαν ἐθνικὴν ὑπηρεσίαν.»

Νικήτα Ὁδ. Σακελλαρίδη, *Ἡ διακονία μου*, Ἀθήνα 1981, οἱ Πυθαγόριοι σ. 94.

Ε. Martin για την βιομηχανοποίηση των θειοχλωμάτων του ηφαιστείου.

«Αποχωρήσαντος του κ. E. Martin μετά του κ. Νικολαΐδου (Σ.Σ. δικηγόρου και διερμηνέως του), ο κ. Πρόεδρος (Σ.Σ. ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης) λέγει ότι καλόν είναι τὸ Δ.Σ. νὰ ἀσχοληθῆ μετὰ τὴν ἔκδοσιν μηνιαίου δελτίου ἐν τῇ παροικίᾳ μας, σκοπὸς τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι ἢ δι' αὐτοῦ στενότερα ἐπαφὴ τῶν μελῶν μας ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου νὰ ἀποτελέσει τὸ ὄργανον ἐκεῖνον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐργασθῶμεν διὰ τὰ τῆς πατρίδος μας».

Οι σκέψεις αυτές του κ. Γιαννίδη δημιουργούν αμηχανία κι έκπληξη στους παρόντες, γρήγορα όμως, μετά την πρώτη αυτή αντίδραση τα μέλη του Δ.Σ κάνουν

«δεκτὴ τὴν πρότασιν αὐτὴ καὶ συμφωνεῖται ὅπως ἅπαντες οἱ σύμβουλοι προβῶσι εἰς ἐνεργείας δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν, εἰς τὴν προσεχῆ δὲ Τακτικὴν συνεδρία τοῦ Δ.Σ. ἕκαστος ἐξ ἡμῶν γνωρίσει τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐνεργειῶν του».

Βρισκόμαστε στο 1954, εποχή που η δημόσια ζωή αστυνομοκρατεῖται, είναι η δύσκολη περίοδος μετά τον εμφύλιο σπαραγμό και το κράτος ασκεί αυστηρό έλεγχο σ' όλες τις δραστηριότητες των πολιτών και των συλλογικών τους οργάνων. Η έκδοση των «Νισυριακῶν Χρονικῶν» έπρεπε πρώτα να εγκριθεῖ από τα αρμόδια υπουργεία.

Στην έκτη συνεδρίαση του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα (3 Απριλίου 1954), δύο εβδομάδες μετά την πρώτη συζήτηση για την έκδοση περιοδικού:

«Ο κ. Πρόεδρος γνωρίζει πρὸς τοὺς κ.κ. Συμβούλους τὰς ἐνεργείας μας εἰς ἃς προέβη ὁμοῦ μετὰ τῶν κ.κ. Κ. Κωνσταντινίδη, κ. Π. Καλημέρη σχετικῶς μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ μηνιαίου δελτίου ἔχει δὲ τὴν γνώμην ὅτι εἶναι δυνατὴ ἢ ἔκδοσις αὐτοῦ. Παρακαλεῖ δὲ τοὺς ἄλλους κ.κ. συμβούλους νὰ ἐνεργήσουν καὶ αὐτοὶ καταλλήλως οὕτως ὥστε κατὰ τὴν ἐπομένην συνεδρίαν νὰ ἔχωμεν τὰς πλέον σαφεῖς πληροφορίες, ἀκολουθῶν δὲ νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἀπαραιτήτους διατυπώσεις ἵνα μᾶς χορηγηθεῖ ἡ ἄδεια ἐκδόσεως αὐτοῦ».

«Νισυριακά Νέα», η πρώτη ονομασία του περιοδικού

Στις επόμενες δύο συνεδριάσεις (20 Απριλίου και 3 Μαΐου 1954), το Δ.Σ. του Γνωμαγόρα αποφασίζει να ονομάσει «Νισυριακά Νέα» το υπό έκδοση δελτίο του, ενώ η πρώτη αίτηση για την χορήγηση της άδειας εκδόσεως του περιοδικού είναι γεγονός:

«Ο κ. Πρόεδρος γνωρίζει πρὸς τοὺς κ.κ. Συμβούλους ὅτι ὑπεβάλλαμεν αἴτησιν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Τύπου καὶ Τουρισμοῦ ἵνα μᾶς χορηγηθεῖ ἄδεια ἐκδόσεως τοῦ μηνιαίου δελτίου μας μετὰ τὸν τίτλον «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ

ΝΕΑ» ὡς ἐπίσης γνωρίζει τὰς ἐνεργείας του μετὰ τῶν κ.κ. Κωνσταντινίδου καὶ Σακκλαρίδου Ἰωάννη σχετικῶς μὲ τὴν ἐκτύπωσιν αὐτοῦ.

Το μετεμφυλιακὸ κλίμα τῆς εποχῆς καὶ ἡ γραφειοκρατία τῆς δημόσιας διοικήσεως δυσκολεύουν πολὺ τὰ πράγματα, ὁ κ. Γιαννίδης ὅμως εἶχε ακαταπόνητη θέληση καὶ ορμὴ. Μέσα του εἶχε ακλόνητα ἐδραιωθεῖ ἡ πίστη στο ρόλο που ἐμελλε νὰ παίξει στὴν συλλογικὴ ζωὴ τῶν Νισυρίων ἡ δημιουργία αὐτῆς τῆς πνευματικῆς φλόγας, που εἶχε αποφασίσει νὰ ανάψει. Ἐτσι στὶς 3 Μαΐου στὴν ὄγδοη συνεδρία του Δ.Σ. ἐπαναφέρει τὸ θέμα:

«Ὁ κ. Πρόεδρος λέγει ὅτι κατόπιν τῶν συνεχῶν ἐπισκέψεων του καὶ τηλεφωνημάτων του πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Τύπου καὶ Τουρισμοῦ σχετικῶς μὲ τὴν χορήγησιν τῆς ἀδείας ἐκδόσεως τοῦ δελτίου μας δὲν μᾶς ἐχορηγήθη εἰσέτι αὕτη, διότι ὡς μᾶς ἐπληροφόρησαν, δὲν συνῆλθεν ἀκόμη ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐκφράζει δὲ τὴν λύπην του, διότι δὲν ἔληξε ἀκόμη ἡ ὑπόθεσις αὐτή, καθ' ὅσον ἐπιθυμία τοῦ Δ.Σ. εἶναι νὰ πραγματοποιηθεῖ ἡ ἔκδοσις τοῦ δελτίου τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσει τὸν καλύτερον δεσμόν μεταξὺ τῶν μελῶν».

Ἡ συλλογικὴ ζωὴ τῶν Νισυρίων τὸ 1954 ἦταν ἐντονη, με κυρίαρχο στοιχεῖο τὴν ἐπιθυμίαν ὅλων γιὰ παροχὴ κάθε βοήθειας στὸ νησί. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρου συνεδρίαζε σε τακτὰ χρονικά διαστήματα καὶ δραστηριοποιεῖτο με συχνότητα που εκπλήσσει: Στους ἐπόμενους δύο μῆνες πραγματοποιοῦνται τέσσερις συνεδριάσεις καὶ τὰ μέλη του συμβουλίου του συλλόγου ἀποστέλλουν «κιβώτιο με ἱματισμό», οργανώνουν «ἐκδρομὴ στὴν Νίσυρον μὲ ἔκπτωσιν παρά τοῦ ἐφοπλιστοῦ Κ. Διαπούλη τοῦ Α/Π ΑΝΔΡΟΣ», ἀσχολοῦνται με τὴν «κατασκευὴ τῶν θυρῶν τοῦ Ἁγ. Νικήτα», οργανώνουν «ἀρτοκλασίαν διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἁγίου ἡμῶν Νικήτα εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου Κυψέλης» κ.λπ. Ἡ πολυπράγμων αὐτὴ δραστηριότητα ἐξοικονομεῖ χρόνον καὶ γιὰ τὸ δελτίο, ἔτσι στὴν 12ῃ Συνεδρίᾳ τῆς 16ῃς Ἰουλίου ὁ κ. Ἀρμόδιος Γιαννίδης:

«μετὰ μεγίστης αὐτοῦ λύπης γνωρίζει πρὸς τὸ Δ.Σ. ὅτι παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας αὐτοῦ ἐπισκέψεις εἰς τὴν Δ/νση τύπου δὲν μᾶς ἐχορηγήθη ἀκόμη ἡ ἄδεια ἐκδόσεως τοῦ μηνιαίου περιοδικοῦ μας ἐντὸς δὲ τῆς προσεχοῦς ἐβδομάδος θέλει ἐπισκεφθεῖ τὴν ἐν λόγω διεύθυνσιν».

Τὸ Ὑπουργεῖο Τύπου ἀπορρίπτει τὸ αἴτημα τοῦ Γνωμαγόρου

Πράγματι στὴν ἐπόμενη-δέκατη τρίτη συνεδρία τῆς 2 Αυγούστου τοῦ 1954, ὁ κ. Γιαννίδης θὰ ἔχει νεώτερα γιὰ τὴν ὑπόθεσις αὐτή. Οἱ εἰδήσεις δὲν εἶναι ευχάριστες. Τὸ ὑπουργεῖο Τύπου ἀπέρριψε τὸ αἴτημα τοῦ Γνωμαγόρου, ὁ κ. Γιαννίδης θεωρεῖ τὸν εαυτό του υπεύθυνον καὶ παραιτεῖται. Αἰξίζει κανεὶς νὰ ανατρέξει στα πρακτικά του Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γνωμαγόρου τῆς εποχῆς ἐκείνης γιὰ

να αντιληφθεί την υπευθυνότητα, την ευαισθησία, το πόσο σημαντική θεωρούσε ο κ. Γιαννίδης την έκδοση του περιοδικού που ο ίδιος είχε συλλάβει σαν ιδέα και είχε προτείνει στο Δ.Σ. του συλλόγου:

«Έν συνεχεία ό κ. Πρόεδρος μετά λύπης του γνωρίζει πρὸς τὸ Δ.Σ. ὅτι ἡ Διεύθυνσις τύπου ἀπέρριψε τὴν ὑποβληθεῖσαν αἴτησιν ἡμῶν περὶ χορηγήσεως ἀδείας ἐκδόσεως μηνιαίου περιοδικοῦ, θεωρεῖ δὲ ἑαυτὸν ὡς τὸν ὑπεύθυνον⁶ τῆς μὴ χορηγήσεως τῆς ἀνωτέρω ἀδείας καὶ ὑποβάλλει εἰς τὸ Δ.Σ. τὴν παραίτησιν του. Λαβὼν τὸν λόγο ὁ κ. ἀντιπρόεδρος (Σ.Σ. ὁ κ. Χρῖστος Καρανίκης) λέγει ὅτι ὄχι μόνον δὲν εἶναι σοβαρὸς ὁ λόγος τῆς παραίτησεως τοῦ κ. προέδρου, ἀλλὰ νομίζει ὅτι δὲν θὰ πρέπει οὔτε κἂν νὰ γραφῆι εἰς τὰ πρακτικά. Συμφωνούντων καὶ τῶν ὑπολοίπων παρευρισκομένων παρακαλεῖται ὁ κ. πρόεδρος νὰ ἀνακαλέσει, ἐπανέλθωμεν δὲ καὶ πάλι δι' ἐτέρας αἰτήσεώς μας».

Η παραίτηση τελικά του προέδρου κάτω από την πίεση όλων των μελών του Δ.Σ. ανακαλείται. Ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης σ' όλη τη διάρκεια της μακρόχρονης⁷ ενασχόλησής του με την συλλογική ζωή των Νισυρίων επέδειξε υψηλής ευαισθησίας δείκτες ευθυξίας και συναίσθησης ευθυνών για τις ενέργειες και πράξεις του. Σήμερα, σαράντα χρόνια μετά, αναπολεί τα γεγονότα της εποχής εκείνης και δικαιολογεί την ενέργεια του να παραιτηθεί από το Δ.Σ.: *«Πολλά θέματα ήταν σε εκκρεμότητα, τότε, πολλά θέματα απασχολούσαν τον Γνωμαγόρα και η προσπάθεια, ο αγώνας για την προώθηση τους ήταν συνεχής, ήταν λοιπόν απαραίτητη η έκδοση των Νισυριακών Χρονικών, τα θεωρούσα απαραίτητο όργανο βοήθειας».* Τα μέλη του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα επισκέπτονται, στο μεταξύ, την Νίσυρο, όπου δραστηριοποιούνται, προσεγγίζουν τα προβλήματα της και ενημερώνονται για όλα από κοντά:

«κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον παραμονὴν των ἐκεῖ, ἀντὶ νὰ ἀναπαυθῶσι, ἠργάσθησαν προσπαθήσαντες ὅλοι ὁμοῦ νὰ ἀντιληφθῶσι καὶ ἐκ τοῦ πλησίον τὰ ζητήματα τῆς Νισύρου μας». (14η Συνεδρία του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα)

Η παραμονή στο νησί τους αναβαπτίζει, τους δίνει δυνάμεις, αντοχή και πίστη στο ιδανικό της φιλοπατρίας, του αγώνα τους για την πατρίδα:

«ὅλα τὰ ζητήματα αὐτὰ πρέπει νὰ μᾶς τονώσουν ἀκόμη περισσότερο τὸ ἐνδιαφέρον καὶ τὸν ζήλον μας καὶ νὰ ἐργασθῶμεν ἀκόμη περισσότερο».

Η ορμή που εμφύσησε, στα μέλη του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα, η επίσκεψη τους στη Νίσυρο, διοχετεύεται και στο «ζήτημα τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ μας». Ο

6. Προφανώς λόγω της φοιτητικής, συνδικαλιστικής του δράσεως τα χρόνια των σπουδών του και των εν γένει προοδευτικών, δημοκρατικών ιδεών του, γνωστών και στις υπηρεσίες ασφαλείας.

7. Ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης, εκλέχτηκε πρόεδρος του Γνωμαγόρα το 1954, ήδη όμως απο τα προπολεμικά χρόνια, διατέλεσε μέλος πολλών Δ. Σ. του.

προβληματισμός είναι έντονος και στην δέκατη πέμπτη συνεδρία της 15ης Οκτωβρίου «τίθενται αί γενικαί γραμμαί δι' αυτό».

Αποτέλεσμα αυτής της συζητήσεως είναι οι αποφάσεις του Δ.Σ. του συλλόγου της 25ης Οκτωβρίου (16η συνεδρία):

«Ακολουθως συζητείται τὸ ζήτημα τῆς ἐκδόσεως τοῦ μηνιαίου δελτίου, ὄργανου τοῦ Συλλόγου μας.

Ἐπιπροσέτι ἀποφασίζεται παρὰ πάντων ὅπως ἐπανέλθωμεν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ζητήσωμεν καὶ πάλι ἄδειαν ἐκδόσεως αὐτοῦ, ὡς συντακτικὴ δὲ ἐπιτροπὴ νὰ παρακληθῶσι τὰ μέλη μας κ.κ. Σταῦρος Κέντρης, Ἰωάννης Σακελλαρίδης, Γεώργιος Λαμπάδης, Κώστας Σακελλαρίδης, Χρήστος Σακελλαρίδης, Δημήτριος Σακελλαρίδης, ἐκ τῶν προηγουμένων μελῶν ὡς συντακτικὴ ἐπιτροπὴ θὰ φαίνονται οἱ κ.κ. Στ. Κέντρης, Γ. Λαμπάδης, Κ. Σακελλαρίδης καὶ Χρ. Σακελλαρίδης, οἱ ἄλλοι δὲ θὰ βοηθοῦν τὴν συντακτικὴ ἐπιτροπὴν, ὡς οἰκονομικὸς διαχειριστὴς δὲ αὐτοῦ ὀρίζεται ὁ κ. Ἰ. Οἰκονόμου».

Ἡ ἐπόμενη συνεδρίαση θα ασχοληθεῖ ἐνδελεχέστερα με τὸ θέμα. Στὴν οδὸ Φίλωνος 117, στὸ Ξενοδοχεῖο Γαλλία, τοῦ αείμνηστου συμπατριώτη μας Δημήτρη Γιαννίδη, ὅπου καὶ στεγάζεται⁸ ὁ Γνωμαγόρας προσέρχονται «παρέστησαν κληθέντες» οἱ κ.κ. Σταῦρος Κέντρης καὶ Χρ. Σακελλαρίδης:

«Ἡ συζήτησις τῆς παρουσίας συνεδρίας σκοπὸν ἔχει ὅπως τεθῶσιν αἱ γραμμαὶ ἐν πάσῃ λεπτομέρειᾳ τῆς ἐκδόσεως τοῦ μηνιαίου περιοδικοῦ μας, διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτὸν παρακληθήσονται ἵνα παραστῶσι εἰς τὴν παρούσαν συνεδρίαν καὶ τὰ ἄνω ἀναφερόμενα μέλη μας.

Ὁ κ. Πρόεδρος ἐκθέτει πρὸς τοὺς παρόντας τὴν ἀξίαν ὡς καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ παρακαλεῖ δὲ τόσον τὰ δύο μέλη ποὺ ἀπαρτίζουν τὴν συντακτικὴν ἐπιτροπὴν αὐτοῦ ὅσον καὶ τὸ Δ.Σ. νὰ ἐργασθῶσι μὲ ὅλας τῶν τὰς δυνάμεις, διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ».

Τα «Νισυριακά Νέα» γίνονται «Νισυριακά Χρονικά»

Τρεῖς βδομάδες ἀργότερα (24 Νοεμβρίου 1954) τὸ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα συνέρεχεται στὴν 18η Συνεδρία του. Σ' αὐτὴ γιὰ πρώτη φορὰ θα ἀκουστεῖ ὁ τίτλος «Νισυριακά Χρονικά»⁹ γιὰ τὸ ὑπὸ ἐκδοσὴ περιοδικό. Στὸ μεταξὺ στὴ Νίσυρο, στὸ Μανδράκι ἐκλέγεται δήμαρχος στὶς ἐκλογές τῆς 21ης Νοεμβρίου 1954 ὁ κ. Γιώρ-

8. Ὅλες οἱ συνεδριάσεις τοῦ Δ.Σ. καὶ πολλὲς ἐκδηλώσεις τοῦ Γνωμαγόρα «πραγματοποιούνται εἰς τὴν αἴθουσα τοῦ Ξενοδοχείου «ΓΑΛΛΙΑ» εἰς Πειραιά, τοῦ συμπατριώτου μας κ. Δ. Γιαννίδη, παραχωρουμένης, πρὸς τοῦτο δωρεάν» βλ. Ἀρχεῖο Ἀρμ. Γιαννίδη, πρακτικὰ Δ.Σ. Γνωμαγόρα, πρώτη συνεδρία τῆς 28ης Ἰανουαρίου 1954.

9. Βλέπε Ἰωάννη Οἰκονομίδη, *Τὸ χρονικὸ τῆς γέννησης τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν»* σελ. 26 τοῦ παρόντος τόμου.

γος Γιαλούρης. Η εκλογή του κ. Γιαλούρη ως δημάρχου Νισύρου με την προεδρία του κ. Αρμόδιου Γιαννίδη στον Γνωμαγόρα και την έκδοση των Νισυριακών Χρονικών αποτελούν ευτυχή συγκυρία, για το νησί. Η συνύπαρξή τους θα βοηθήσει τη Νίσυρο καθώς υπάρχει τώρα ένα δημοσιογραφικό μαχητικό βήμα προβολής των θεμάτων της και δύο ικανοί και δυναμικοί άνδρες που συνεργάζονται αρμονικά και επιλύουν πολλά από τα προβλήματά της. Πρώτα θέματα της συνεδριάσεως της 24ης Νοεμβρίου είναι οι συγχαρητήριες επιστολές στους εκλεγέντες και το «ζήτημα τής βασιλόπιτας διὰ τὸ ἐπικείμενον ἔτος 1956».

Στην συνέχεια και μέχρι τέλους της συνεδριάσεως το Δ.Σ. με την νεόκοπη συντακτική επιτροπή θα συζητήσει θέματα που αφορούν την κυκλοφορία και τα περιεχόμενα του περιοδικού. Η γνώμη που κυριαρχεί και τελικά επιβάλλεται είναι η πανισυριακή δημοσιογραφική κάλυψη, αλλά ταυτόχρονα και η απόλυτη κυριαρχία και ο έλεγχος του περιοδικού από τον Γνωμαγόρα:

«Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο (Σ.Σ. εννοεῖ μετὰ τὴν συζήτηση τοῦ θέματος τῆς χοροεσπερίδας γιὰ τὸ «νέο ἔτος 1956») καὶ περὶ ὥραν 8:30 μ.μ. παρουσιάζονται οἱ κ.κ. Κέντρης Σταῦρος καὶ Σακελλαρίδης Χρ. οἱ ὁποῖοι ὁμοῦ μετὰ τοῦ συμβούλου Γ. Λαμπάδη ἀποτελοῦσι τὴν ἐκδοτικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ περιοδικοῦ μας «Νισυριακὰ Χρονικὰ» καὶ γνωρίζουσι πρὸς τὸ Δ.Σ. τὰς μέχρι σήμερον ἐνεργείας των. Ἡ ἐκδοτικὴ ἐπιτροπὴ ἔχει τὴν γνώμην ὅτι, διὰ νὰ ἔχει μεγαλυτέραν κυκλοφορίαν τὸ περιοδικὸ μας, θὰ πρέπει νὰ ζητήσωμεν τὴν συνδρομὴν καὶ τῶν ἀδελφῶν Συλλόγων «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» καὶ «Παναγία ἡ Θερμιανὴ» ἐπιτρέποντες τὴν εἴσοδο εἰς τὴν ἐκδοτικὴν ἐπιτροπὴν καὶ ἐνὸς ἀντιπροσώπου ἀπὸ κάθε Σύλλογον. Ἐπὶ τῆς προτάσεως αὐτῆς φέρει ἀντίρρησην ὁ κ. Κ. Κωνσταντινίδης διότι ἡ ἐκδοσις τοῦ περιοδικοῦ μας ἀποτελεῖ καθαρῶς ἐνέργειαν τοῦ Συλλόγου μας, θὰ ἀποτελέσει δὲ ὄργανον τοῦ Συλλόγου μας. Ἰνα ὅμως ἔχομεν καὶ τὴν συνδρομὴν καὶ συνεργασίαν τῶν ἀδελφῶν Συλλόγων προτείνει ὅπως σταλῶσι ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς ἄνω Συλλόγους καὶ ἀφοῦ τοὺς γνωρίζομεν τὴν ἀπόφασίν μας διὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ καὶ τὴν διάθεσιν τῶν σπηλῶν αὐτοῦ καὶ δι' αὐτούς, μᾶς ὀρίσωσι καὶ ἀνταποκριτὰς εἰς τὰς κοινότητας αὐτῶν τῆς νήσου μας.

Ἡ πρότασις αὕτη τοῦ κ. Κ. Κωνσταντινίδη γίνεται δεκτὴ»

Η επόμενη συνεδρίαση, του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα, της 8ης Δεκεμβρίου του 1954, σηματοδότησε μια νέα περίοδο και μορφή συλλογικής ζωής των Νισυρίων. Ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης περιχαρής θα ανακοινώσει στους «κ.κ. σύμβουλους τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας κυκλοφορίας τοῦ περιοδικοῦ». Όλα είναι έτοιμα, χρειάζεται όμως επιστράτευση δυνάμεων και ένταση προσπαθειῶν για την επιτυχία του πρώτου τεύχους των «Νισυριακῶν Χρονικῶν» κάτι, που προφανῶς ἀπὸ τὴν φοιτητικὴν τοῦ δράση, γνωρίζει πολὺ καλά ο κ. Γιαννίδης:

«Ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ ἐργάζεται ἀρκετὰ καλά, παρακαλεῖ δὲ (Σ.Σ. ο

κ. Αρμόδιος Γιαννίδης) τούς παρευρισκόμενους νὰ βοηθήσουν αὐτήν, παρ-
ρακινούντες τους ἐν τῇ παροικίᾳ μας νὰ γράψουν διάφορα τῆς ἀρεσκείας
των θέματα σχετικά μὲ τὴν πατρίδα μας».

Απο την άδεια κυκλοφορίας στην έκδοση

Ο ενθουσιασμός για την χορήγηση της άδειας κυκλοφορίας, έχει δώσει την θέ-
ση του στην αγωνία για την επιτυχία της έκδοσης. Ο κ. Γιαννίδης συναισθάνεται
πλήρως την δυσκολία του εγχειρήματος. Το πρώτο τεύχος θα εκδοθεί τον Φε-
βρουάριο του 1955, δύο μήνες δηλαδή αφότου άρχισε η προετοιμασία του. Οι αρ-
χικοί σχεδιασμοί για τον ρόλο και την σύνθεση της συντακτικής επιτροπής δεν θα
αποδόσουν. Έτσι στην έκτακτη συνεδρίαση της 17ης Μαρτίου του 1955 συζητεί-
ται «τὸ ζήτημα τοῦ περιοδικοῦ μας»:

*«Διεξάγεται ἀκολουθῶς συζήτησις σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦ περιοδικοῦ
μας, ἀποφασίζεται δὲ ὅπως ἀναλάβωμεν ἅπαντες οἱ Σύμβουλοι ἐνεργὸν
θέσιν εἰς τὴν ἔκδοσίν του, πλαισιώνοντες τὴν Συντακτικὴν Ἐπιτροπὴν αὐ-
τοῦ, καθ' ὅσον μόνος ὁ κ. Ἰ. Οἰκονομίδης δὲν δύναται νὰ ἐξακολουθήσει
ἐργαζόμενος».*

Ὅπως φαίνεται, ἀπὸ τα πρακτικὰ του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα, η έκδοση του πε-
ριοδικοῦ ἔχει εναποτεθεῖ στον κ. Γιάννη Οικονομίδη. Τούτο φαίνεται και ἀπὸ την
στιχομυθία που δημοσιεύουν τα Νισυριακά Χρονικά σε ἀρθρο¹⁰ του Παλιού Νι-
σύριου¹¹.

Παρά τις δυσκολίες ὅμως και το βαρὺ φορτίο, που ουσιαστικὰ πέφτει στους
ώμους του κ. Οικονομίδη, η έκδοση των Νισυριακῶν Χρονικῶν συνεχίζεται α-
πρόσκοπτα. Ο κόσμος των Νισυριῶν το υποδέχεται με χαρά, τα ἴδια δε τα μέλη
του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα ἔχουν συνειδητοποιήσει την δύναμη του και το χρησι-
μοποιοῦν για την ευόδωση των στόχων και ἐπιδιώξεων του συλλόγου τους:

*«Ἄμα τῇ ἐνάρξει τῆς παρούσας συνεδριάσεως λαθὼν τὸν λόγον ὁ κ. Οἰκο-
νόμου Ἰωάννης προτείνει ὅπως παροτρύνωμεν τὸν Δήμαρχον Νισύρου νὰ
ἐξεύρει ταχυδρόμον ὁ ὁποῖος νὰ ἐξυπηρετῇ τὴν Πατρίδα μας μὲ τὸν Πει-*

10. «Κάτι θα γράψετε που να σχετίζεται με τα ἔθιμα της Λαμπρῆς στη Νίσυρο, για τα Νισυριακά
Χρονικά του Απριλίου, μου εἶπε σε μια τελευταία επίσκεψη του στο γραφεῖο μου, ο νεαρός φί-
λος μου και στιλοβάτης των «Νισυριακῶν Χρονικῶν» κ. Ἰ. Οικονομίδης.

- Σε δύσκολη θέση με φέρνεις φίλε μου, του απαντῶ. Που να θυμάμαι ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια,
τέτοιες λεπτομέρειες;

- Ε σαν Παλιὸς Νισύριος, μου λέγει, ὅλο και κάτι θάχετε να γράψετε».

Βλέπε Νισυριακά Χρονικά, τεύχος 3, Απρίλιος 1955, σελ. 4, Μεγάλη Βδομάδα στη Νίσυρο.

11. Παλιὸς Νισύριος ἦταν το ψευδώνυμο με το οποίο υπέγραφε τα κείμενα του στα Νισυριακά
Χρονικά ο αείμνηστος Μιχ. Παρθενιάδης.

ραιᾶ καὶ Ἀθήνας. Ἡ πρότασις αὕτη εὐρίσκει συμφώνους ἅπαντας τοὺς παρόντας ἀποφασίζεται δέ, ὅπως γράφωμεν τόσον εἰς τὸν Δήμαρχον ὅπως καὶ νὰ ἀναφέρωμεν τοῦτο εἰς τὴν προσεχῆ ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ μας».

(Εικοστή ἑβδομη Τακτικὴ συνεδρία, 11 Μαΐου 1955).

Ἀλλὰ καὶ στὴν Εικοστὴ ἐνάτη τακτικὴ συνεδρίαση τῆς 25ης Ἰουλίου τοῦ ἴδιου ἔτους (1955) τὰ «Νισυριακὰ Χρονικά» επιστρατεύονται γιὰ τὴν ἐπίτευξη τῶν στόχων καὶ σκοπῶν τοῦ Γνωμαγόρου. Αφορμὴ ἡ στάση τοῦ συλλόγου ἀπέναντι σ' ἓνα πανίσχυρο ἄνδρα τῆς εποχῆς τὸν Ἀρχιμανδρίτη (τότε) Ἀλέξανδρο Γεωργιάδη.

Ἡ μικρὴ κοινωνία τοῦ νησιοῦ μας συνταράσσεται ἀπὸ τὴν ἐνέργεια τοῦ Παπαλέξανδρου ὁ ὁποῖος ὡς Διευθυντὴς τοῦ ἐκεῖ Ἡμιγυμνασίου:

«δὲν ἐδέχθη τὸ Γνωμαγόρειον ἔπαθλον τοῦ Κέντρου Νέας Ὑόρκης διὰ τοὺς πρωτεύσαντας μαθητὰς καὶ μαθητριάς ἀμφοτέρων τῶν Σχολῶν τῆς Πατρίδος μας, ψέγων ὁμοῦ τοὺς ἐν Ἀμερικῇ ἀδελφοὺς μας¹²».

Τὸ θέμα ὅπως ἦταν φυσικὸ ἀπασχολεῖ καὶ τὸ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρου τοῦ ὁποῖου οἱ σύμβουλοι

«διαμαρτύρονται διότι ὁ Δ/ντὴς τοῦ ἡμιγυμνασίου μας ἀντὶ νὰ διαπλάσση ἐπὶ τὸ καλὸν τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Σχολῶν, τοῦναντίον χωρὶς νὰ ὑπάρχει λόγος ἐνσπείρει τὸ μῖσος καὶ τὴν κακίαν».

Ἡ διαμαρτυρία ὁμῶς αὕτη ἀποφασίζεται «νὰ μὴ διατυπωθεῖ καὶ νὰ μὴ ἀποσταλῆ ἐπιστολή, ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον θὰ ἀποτελέσει μέγιστον καυτηρίασμα δι' αὐτὸν εἶναι νὰ σχολιάσωμεν τὴν πρᾶξιν αὐτὴν διὰ τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν».

Με «τὸ Ἴνδρος δι' ὀλίγας ἡμέρας στὴ Νίσυρο»

Στις 13 Αὐγούστου τοῦ 1955 τὸ πλοῖο «Ἴνδρος» ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸ λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ με ἐπιβάτες - ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τοὺς κ.κ. Ἀρμόδιο Ι. Γιαννίδη καὶ Χρήστο Καρανίκη. Τὸ ταξίδι εἶναι ἐπίσκεψη στὴν Νίσυρο «δι' ὀλίγας ἡμέρας» που ὁμῶς εἶναι ἀρκετὲς γιὰ νὰ λύσουν τὸ πρόβλημα τοῦ ηλεκτροφωτισμοῦ τοῦ νησιοῦ σὲ συνεργασία με τὸν δήμαρχο κ. Γιώργο Γιαλούρη. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐκδόσεως τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» ἔχει δώσει φτερά στὸν δυναμισμό καὶ τὴν αποφασιστικότητα τοῦ κ. Γιαννίδη. Λίγες ὥρες παραμονῆς στὸ νησί ἀρκοῦν γιὰ νὰ δώσει λύση στὸ χρονίζον πρόβλημα τῆς ηλεκτροδοτήσεως τοῦ νησιοῦ. Ὁ κ. Γιαννίδης ἀναχωρεῖ ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ στις 13 Αὐγούστου καὶ ἀποβιβάζεται στὸ νησί τὴν παραμονὴ τῆς Παναγίας ὅπου συναντᾷ ἓνα γνώριμο καὶ φίλο τοῦ Πειραιώτη, «τὸν Νομάρχη κ. Ρεμπάκο»:

12. Ἡ υπεράσπιση τοῦ Γνωμαγόρου Ἀμερικῆς δείχνει τὰ αἰσθήματα ἀλληλεγγύης τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρου Ἀθηνῶν πρὸς τὸ Κέντρο. Οἱ ἀντεργλίσεις καὶ διαφωνίες μεταξὺ τους γιὰ τὸ θέμα π.χ. τοῦ ηλεκτροφωτισμοῦ ἦταν ζήτημα διαφορετικῶν ἐκτιμήσεων καὶ ἐπιλογῆς προτεραιοτήτων.

«Κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν εἰς Νίσυρον τοῦ Νομάρχου κ. Ρεμπάκου τὴν παραμονὴν τῆς Παναγίας, συνεζήτησα (Σ.Σ. τὴν ἀφήγηση κάνει ο κ. Ἀρμόδιος Ι. Γιαννίδης) μετ' αὐτοῦ τὸ ζήτημα τοῦ ἠλεκτροστασίου εἰς δημόσιαν συζήτησιν ἐνώπιον πολλῶν Νισυρίων, ἔκρουσε δὲ οὗτος τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἠλεκτροφωτίσεως τῆς Νισύρου, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν δὲν θὰ ἐξευρίσκητο¹³ ὁ κατάλληλος χώρος πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ἠλεκτροστασίου καὶ ἡ ἀνέγερσις αὐτοῦ. Κατόπιν αὐτοῦ ὁμοῦ μετὰ τοῦ κ. Ἀντιπροέδρου καὶ τοῦ δημάρχου Νισύρου κ. Γ. Γιαλούρη εὔρομεν ὡς καταλληλότερον τὸν πλησίον τοῦ Διοικητηρίου - μεταξὺ Καραβάς καὶ λιμένος - χώρον¹⁴».

Τα γεγονότα αὐτὰ ἀπασχολοῦν τὸ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα στὴν Τριακοστή πρώτῃ τακτικῇ συνεδρίασιν του, τῆς 29ης Αὐγούστου τοῦ 1955, στὴν συνέχεια

«διεξάγεται συζήτησις σχετικῶς μὲ τὴν ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ μας, ὁ κ. Πρόεδρος δὲ λέγει, ὅτι πρέπει νὰ πλαισιωθῆ ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ αὐτοῦ διὰ τοῦ Δ.Σ. μας, διὰ τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς αὐτοῦ, ἄλλως κινδυνεύει ἡ συνεχὴς ἔκδοσίς του. Ἐπὶ τῆς προτάσεως αὐτῆς τοῦ κ. Προέδρου ὁ κ. Ἀντιπρόεδρος λέγει ὅτι ἔχει ὄλην τὴν καλὴν διάθεσιν νὰ λάβει ἐνεργὸν θέσιν εἰς τὴν Συντακτικὴν Ἐπιτροπὴν πλὴν ὅμως αἱ ἀσχολίαι του δὲν τοῦ τὸ ἐπιτρέπουν. Τὸ αὐτὸ λέγει καὶ ὁ Γεν. Γραμματέας κ. Κ. Κωνσταντινίδης, πλὴν ὅμως θὰ βοηθήσουν ὅσον εἶναι δυνατὸν εἰς αὐτούς».

Σ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῆς θητείας τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα ο κ. Ἀρμόδιος Γιαννίδης ἀσχολήθηκε με τὸ θέμα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ¹⁵ τῆς Νισύρου, καὶ τῶν «Νι-

13. «Ἐχρόνιζε τὸ θέμα τῆς ἐξευρέσεως χώρου διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μηχανοστασίου καίτοι πρὸς τοῦτο εἶχε καταρτισθῆ ἀρμοδίᾳ ἐπιτροπὴ, τοῦτο δὲ ὄχι ἐξ ἀμελείας ἢ ἀνικανότητος τῆς ἐπιτροπῆς, ἀλλὰ προφανῶς ἐκ δεσμεύσεων αἱ ὁποῖαι ἔφερον τὴν ἐπιτροπὴν εἰς δύσκολον θέσιν ὡσὰκις ἀνευρίσκητο διαθέσιμος χώρος. "Ὅταν τὸν Αὐγουστον τοῦ 1955 ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ κ. Νομάρχου εἰς Νίσυρον, μετέβην μετὰ τοῦ ἀντιπροέδρου πρὸς συνάντησίν του, εὔρομεν εἰς κρίσιμον σημεῖον τὴν κατάστασιν, λόγῳ τῆς εἰδοποιήσεως τοῦ κ. Νομάρχου ὅτι ἐφ' ὅσον δὲν ἐξευρεθῆ χώρος κινδυνεύει ἡ Πατρίς μας νὰ στερηθῆ τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἔργου τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ.

Διὰ τῆς ἐπεμβάσεώς μας κατορθώθη ἡ ἐξεύρεσις χώρου καὶ ἡ θεμελίωσις τοῦ μηχανοστασίου αὐθημερόν, οὕτω ὁ κίνδυνος τῆς μὴ ἐκτελέσεως τοῦ ἔργου ἀπεφεύχθη».

Ἀρμ. Ι. Γιαννίδη, Θέματα συλλογικῆς δραστηριότητος, «Νισυριακά Χρονικά» (Ν.Χ.) τεύχος αρ. 12, σ. 11

14. Ὁ χώρος αὐτός ἦταν ἰδιοκτησίας τῆς αἰμῆνης τῆς Καλλιόπης Παπανικολάου Μουλοῦ ἡ ὁποία εἶχε κληροδοτήσῃ τὴν περιουσίαν τῆς στὴν ἀδελφῇ του κ. Ἀρμόδιου Γιαννίδη, Ἀνθούλα Οἰκονομίδη. Ὁ κ. Ἀρμόδιος Ι. Γιαννίδης δώρισε τὸ οἰκὸπεδο αὐτὸ στὸν δῆμο γιὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἠλεκτροστασίου.

15. Ἀξίζει νὰ ἀναφερθῆ ὅτι οἱ ἐκλογές που ἀνέδειξαν τὸ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα με πρόεδρο τὸν κ. Ἀρμόδιο Ι. Γιαννίδη ἐγέναν ἐξαιτίας τῆς παραίτησης τοῦ προηγούμενου Δ.Σ. λόγω ἀδιέξοδου στὴν ὑπόθεσιν τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ τῆς Νισύρου. Πράγματι στὴν συνεδρίασιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα τῆς 25ης Ὀκτωβρίου τοῦ 1953 διαβάζουμε:

συριακών Χρονικών» σε μια παράλληλη προσπάθεια¹⁶ που άρχισε ταυτόχρονα με την ανάληψη των καθηκόντων του και διέτρεξε όλη την θητεία του. Η έκκληση του κ. Γιαννίδη να πλαισιωθεί η συντακτική επιτροπή του περιοδικού από το Δ.Σ. του Γνωμαγόρα θα επαναληφθεί στην έκτακτη συνεδρίαση της 20 Οκτωβρίου του 1955, στα πλαίσια της συζητήσεως «του τηλεγραφήματος του κ. Δημάρχου Νισύρου (Σ.Σ. του κ. Γ. Γιαλούρη) σχετικώς με την στέγασιν του ηλεκτροστασίου».

«Παράπονα και παραίτηση του κ. Προέδρου»

Σ' αυτή την συνεδρίαση «ο κόμπος έχει φτάσει στο χτένι» και ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης είναι αυστηρός με τους συμβούλους του:

«Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ περιοδικοῦ δὲν ἐζήτησα ἀπλῶς νὰ πλαισιωθεῖ ἡ Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τὸ Δ.Σ. διὰ τῆς ἐνεργοῦ συμμετοχῆς αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ διότι τὸ σπουδαιότερον ἔργον τοῦ Δ.Σ. εἶναι νὰ ἀπασχοληθεῖ μὲ τὴν ἔκδοσιν τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν τὰ ὁποῖα ἔχει ἀφήσει εἰς τὴν τύχην καὶ ὅτι τὸ τεῦχος τοῦ μηνὸς Αὐγούστου ἐξεδόθη μόνον παρὰ τοῦ κ. Ἰ. Οἰκονομίδη, ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ

«Ὁ κ. Πρόεδρος ἀναφέρεται στὴν ἐπιστολὴ τοῦ Κέντρου (Σ.Σ. ἐννοεῖ τὸν Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς) διὰ τῆς ὁποίας ἀναγγέλεται ὅτι τοῦτο ἀπεφάσισεν ὅπως μὴ διαθέσει χρήματα διὰ τὸ ἔργον τοῦ ηλεκτροφωτισμοῦ καθ' ὅσον τοῦτο θεωρεῖ ἀπραγματοποίητον. Κατόπιν τοῦτου ὁ κ. Πρόεδρος εἰς ἔνδειξιν διαμαρτυρίας διὰ τὴν ὅλην στάσιν τοῦ Κέντρου, πού τὴν θεωρεῖ ὡς ἐμπαιγμὸν τοῦ τμήματος ὑποβάλλει τὴν παραίτησίν του.

Τὸ Δ.Σ. εὐρίσκει πλήρως δικαιολογημένη τὴν ἐνέργεια τοῦ προέδρου του καὶ ἀποφασίζει τὴν διενέργειαν νέων ἐκλογῶν τὸ ταχύτερον δυνατόν». Το Δ.Σ. αποτελούσαν οἱ Κ. Μούρας (πρόεδρος), Ι. Σακελλαρίδης (ἀντιπρόεδρος), Κ. Σακελλαρίδης (γεν. γραμματέας), Γ. Λαμπάδης (ταμίας) καὶ μέλη οἱ Α. Κώνστας, Δ. Παπακέντρης, Δ. Γιαννίδης.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, παράλληλα «ὑπῆρξεν ἡ πρόθεσις (Σ.Σ. τοῦ κ. Ἀρμ. Γιαννίδη) νὰ ὀργανώσωμεν μίαν ἐορτὴν διὰ τῶν εἰσπράξεων τῆς ὁποίας θὰ ἐνισχύαμεν τὸ ἔργον τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικήτα». Ἀρμ. Ι. Γιαννίδη, Θέματα συλλογικῆς δραστηριότητος, «Νισυριακὰ Χρονικά» (Ν.Χ.) τεύχος αρ. 12, σ. 11.

Ἡ συγκυρία αὐτὴ ἔφερε στο τιμόνι τοῦ Γνωμαγόρα τοῦ κ. Γιαννίδη με προτροπὴ τοῦ αείμνηστου Μιχ. Παρθεναίδη: «Ἄφου θέλεις νὰ προσφέρεις γιατί δὲν ἀναλαμβάνεις τὸν Γνωμαγόρα;».

16. Μερικὲς δεκαετίες ἀργότερα (1982) ο κ. Κώστας Σακελλαρίδης θὰ ἀναφερθεῖ σ' αὐτὴ τὴ συγγένεια τῶν δύο ἔργων, σε ἐκδήλωση τοῦ Γνωμαγόρα σε αἶθουσα τοῦ ξενοδοχείου «Τιτάνια» στὴν Αθήνα:

«Ποιὸς ἀπὸ σὰς δὲν γνωρίζη, πὼς ὑπῆρξε (ΣΣ ὁ Ἄρμόδιος Γιαννίδης) ἕνας δυναμικὸς πρόεδρος τοῦ «Γνωμαγόρα»; Ἄφησε πίσω του δύο ἔργα. Τὴν ηλεκτροφώτιση τοῦ νησιοῦ μας, πού σ' αὐτὸ συνέβαλε καὶ ὁ τότε Δήμαρχος Γ. Γιαλούρης καὶ τὴν ἴδρυση τοῦ περιοδικοῦ «Νισυριακὰ Χρονικά». Εἶναι ὁ ἄνθρωπος πού συνέβαλε στὸ ἄναμμα δύο φώτων. Στὰ ηλεκτρικὰ φῶτα τῆς Νισύρου καὶ στὸ πνευματικὸ φῶς τῆς Νισύρικης διανόησης». Βλ. Τιμητικὲς ἐκδηλώσεις, Νισυριακὰ, τόμος 9, Αθήνα 1984, σελ. 346.

έξακολουθήσει ούτε εγώ μόνος μου να άσχολοῦμαι με την έκδοσίν του. Κύριοι σάς κάνω και πάλιν μίαν τελευταίαν έκκλησιν να ενδιαφερθεíte δια την έκδοσιν του περιοδικού, άλλως κινδυνεύει ή συνέχιση τής έκδοσής του.

Άντιπρόεδρος: Κύριοι εκτός από την οικονομικήν διαχείρησιν και την εύρεσιν διαφημίσεων δέν δύναμαι να προσφέρω άλλο.

Πρόεδρος: Μάλιστα κ. Καρανίκη έσεις πήρατε την θέσιν σας, παρακαλώ όμως να ενδιαφερθούν και οί υπόλοιποι.

Ταμίας: Έγώ κ. Πρόεδρε, είχα αναλάβει την άποστολήν του, αλλά δυστυχώς μου την πήρατε, δέν έχω καμίαν αντίρρησιν να την αναλάβω και πάλιν, άλλην έξυπνότησιν και άλλο πόστο δέν δύναμαι να αναλάβω, διότι δέν είμαι εις θέσιν.

Πρόεδρος: ό κ. Καλημέρης έχει άπόλυτον δίκαιον διότι ή συντακτική έπιτροπή ήθελε να αναλάβει αυτήν την δουλειάν. Ίδιαιτέρως θα παρακαλέσω τον Γεν. Γραμματέα να αναμιχθει εις την έκδοσιν των Νισυριακών Χρονικών.

Γεν. Γραμματέας: Δυστυχώς, λυπούμαι πολύ, αλλά δέν δύναμαι διότι είμαι άπασχολημένος.

Πρόεδρος: Αυτά κ. Κωνσταντινίδη είναι δικαιολογίες, διότι άπλούστατα δέν θέλετε. Έχετε τότε ύπ' όψιν σας ότι θα συνεχίσω εγώ μόνος την έκδοσίν των, αλλά ένα έκαστον έξ ύμών θα σας παραλάβω δια τής στήλης των Νισυριακών Χρονικών και θα σας χτυπήσω¹⁷ δια την άδιαφορίαν σας και ότι ούδέποτε τó Δ.Σ. ήσυχολήθη με τó θέμα τής εκδόσεώς των ούτε την οικονομικήν ούτε δια τó περιεχόμενον και εις τας επανειλημμένας μου παρακλήσεις εκκωφεύσατε.

Κύριοι τὰ γεγονότα είναι πρόσφατα τὰ ένθυμείσθε ή όχι.

Γιάννης Οικονόμου: Η αλήθεια είναι ότι ούδέποτε ήσυχολήθημεν με την έκδοσιν του περιοδικού και ό κ. Πρόεδρος έχει δίκαιον».

Η επόμενη συνεδρίαση του Δ.Σ του Γνωμαγόρα είναι έκτακτη. Γίνεται την 1ην Νοεμβρίου του 1955 και έχει ως θέμα της: «Παράπονα και παραίτησις του κ. Προέδρου». Όσο και αν φαίνεται παράδοξο ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης θεωρεί ανεπαρκή την δράση του Δ.Σ. του και διαμαρτυρόμενος παραιτείται:

«Ό κ. Πρόεδρος εκφέρει πολλά παράπονα και την πικρίαν του δια την μη πρέπουσαν δράσιν του Συμβουλίου, επίσης θίγει και τó ζήτημα του περιοδικού».

17. Ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης συνδεόταν με αισθήματα βαθιάς φιλίας με τους αξέχαστους Ντίνο Κωνσταντινίδη, Παύλο Καλημέρη, Γιώργο Λαμπάδη ενώ ακόμη και μέχρι σήμερα διατηρείται στενή η φιλία αυτή με τους κ.κ. Χρήστο Καρανίκη, Γιάννη Οικονόμου, Γιάννη Σακλαρίδη. Έκαναν συντροφιά και παρέα πολύ συχνά εκτός των συνεδριάσεων και των υποχρεώσεων τους ως μελών του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα.

Η δράση του Δ.Σ. ενός παροικιακού συλλόγου, που σε διάστημα μικρότερο από δύο έτη, προωθεί και βοηθά στην επίλυση τόσων θεμάτων της ιδιαίτερης πατρίδας των μελών του, δεν μπορεί βέβαια να εκτιμηθεί ως μικρή¹⁸ ούτε μπορεί να θεωρηθεί λόγος παραίτησης του προέδρου του. Μάλλον ως έπαινος και τιμή λογίζεται. Η παρουσίαση της οδύσσειας των Νισυριακών Χρονικών που προηγήθηκε οδηγεί στην εκτίμηση ότι η παραίτηση του κ. Γιαννίδη ήταν αποτέλεσμα των φυγόκεντρων δυνάμεων που δημιούργησε η πληθωρική και δυναμική παρέμβαση του στα Νισυριακά δρώμενα της εποχής εκείνης. Το περιοδικό του Γνωμαγόρα, μια προσπάθεια πρωτόγνωρη¹⁹ για τα συλλογικά δεδομένα των Νισυρίων και η αδυναμία των μελών του Δ.Σ. να ανταποκριθεί σ' αυτή, καθρεφτίζουν τους στόχους²⁰, τις φιλοδοξίες του κ. Γιαννίδη και την πραγματικότητα που είχε να αντιμετωπίσει, την βοήθεια που είχε να λάβει.

Η κρίση στο Δ.Σ. του Γνωμαγόρα ξεπερνιέται, με τον ανασχηματισμό του «και ό κ. Πρόεδρος άνακαλεί τήν παραίτησή του». Λίγους μήνες αργότερα γί-

18. Ενδεικτικά αναφέρω ότι η «ταμειακή κίνησης κατά την περίοδον 1954-56 ήταν 80.000 δρχ.» όταν το ημερομίσθιο του ειδικευμένου εργατή ήταν 50 δρχ. Αρμ. Ι. Γιαννίδη, *Θέματα συλλογικής δραστηριότητας, «Νισυριακά Χρονικά» (Ν.Χ.) τεύχος αρ. 12 σ. 11*

19. Ο κ. Παύλος Οδ. Σακελλαρίδης χαρακτηρίζει «τήν έκδοσιν και συνέχισιν τής έκδόσεως τών «Νισυριακών Χρονικών», έργον κατά πολύ άνώτερον τών πραγματικών Νισυριακών δυνατοτήτων, τόσον άπό άπόψεως συγκεντρώσεως ύλης και τεχνικών δυσχερειών, όσον και άπό οικονομικής πλευράς. Ή άγάπη για τή Νίσυρο τών συμπατριωτών μας πού ζούν μακριά άπό τó νησί μας, άγάπη πού περισσότερο άπό μισό αιώνα έκδηλώνεται έντονα, έπέτρεψε και άλιν εις όλίγους συμπατριώτες μας να ύπερβάλουν τίς δυνατότητές των. Για τούς έξω-Νισυριακούς κύκλους, πνευματικούς, δημοσιογραφικούς, έκδοτικούς, τά “Νισυριακά Χρονικά” άπετέλεσαν έκπληξιν και άντικείμενον θαυμασμού».

Παύλου Οδ. Σακελλαρίδη, *Το μέλλον των «Νισυριακών Χρονικών» και η «Εταιρία Νισυριακών Μελετών» Νισυριακά Χρονικά, Αθήνα Δεκέμβριος 1961, αρ. φύλλου 37, σ. 22.*

20. Ενδεικτικά των στόχων και φιλοδοξιών του κ. Γιαννίδη είναι όσα αναφέρει ο ίδιος σε άρθρο του στο περιοδικό «Νισυριακά Χρονικά». Σταχυολογώ άπό το κείμενο αυτό τον έπilogο:

«Τό ταμείον τού Γνωμαγόρα έχει πάγιον κεφάλαιον 26 λίρες. Πρόθεσίς μας ήτο να συμπληρώσωμεν τó ποσόν και να τó διαθέσωμεν εις τήν έξωραϊστικήν έπιτροπήν τού Δήμου, διά τήν άποπεράτωσιν τού δρόμου Ήλικιωμένης. Προέκυψεν όμως ή άνάγκη τής άνεγέρσεως παγοποιείου δι' αυτό και άνεστείλαμεν τήν άπόφασίν μας, προκρίναντες τήν αντίμετώπισιν τής δαπάνης τής άνεγέρσεως τού Παγοποιείου διά τού ποσού τών 26 λιρών συμπληρουμένου διά δανείου τó όποίον θα έξωφλείτο εκ τών εισπράξεων διαφόρων έκδηλώσεων τού Γνωμαγόρα, πλην με τήν λήξιν τής θητείας μας τó θέμα παρέμεινεν έκκρεμές. Νομίζω ότι κατά τόν αυτόν τρόπον πρέπει και ή νέα διοίκισιν να άντιμετωπίση τó θέμα». Αρμ. Ι. Γιαννίδη, *Θέματα συλλογικής δραστηριότητας, «Νισυριακά Χρονικά» (Ν.Χ.) τεύχος αρ. 12, σ. 12.*

νονται αρχαιρεσίες. Το νέο²¹ Δ.Σ. του Γνωμαγώρα θέτει σε άμεση προτεραιότητα²² την

«Επανεκδοση τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» τὸ ταχύτερο καὶ κατὰ τρόπο πανηγυρικόν, πρὸς τοῦτο διορίζει προσωρινῶς συντακτικὴν ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν κ.κ. 1) Παῦλο Σακελλαρίδην 2) Ἄρμ. Γιαννίδη 3) Ἰωάννη Οἰκονομίδη».

Ἐνα καινούργιο, διαφορετικὸ ξεκίνημα εἶχε αρχίσει γιὰ τὸ περιοδικὸ του συλλόγου.

21. Το νέο Δ.Σ. του Γνωμαγώρα αποτελούσαν οι κ.κ. Πανάγος Σακελλαρίδης (πρόεδρος), Χρήστος Καρανίκης (αντιπρόεδρος), Γεωρ. Εμ. Λαμπάδης (γεν. γραμματέας), Παύλος Γεωργιάκης (ταμίας) και οι κ.κ. Γεωρ. Κ. Σακλαρίδης, Ἰωαν. Εμ. Σακλαρίδης, Εμ. Ν. Φραντζής (μέλη).

22. Η επιτυχία της έκδοσης του περιοδικού, «δημιούργησε ὑποχρέωση γιὰ τὴν συνέχισή της», σχετικά ο αείμνηστος Νικήτας Οδ. Σακελλαρίδης γράφει:

«Ὅταν τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1955 ἐκυκλοφόρησε τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας “Νισυριακὰ Χρονικά», ἐχαιρετίσθη ἀπὸ ὅλους μας ὡς μία καλὴ προσπάθεια, ἡ ὁποία, μὲ τὴν βοήθειαν ὄλων μας, διαρκῶς θὰ ἐκαλυπτερε. Σὲ ὅσους εἶχαν τὴν πρωτοβουλίαν καὶ τὴν ἔθεσαν εἰς ἐφαρμογὴν, παρ’ ὅλες τὶς ἀντιξοότητες τὶς ὁποῖες ὀρισμένως παρουσίαζε μία τέτοια προσπάθεια, ἀξίζει ἔπαινος. Κατῶρθωσαν μὲ τὴν ἐπιμονὴν των νὰ κρατήσουν τὴν ἔκδοσιν ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρον χρόνον, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ ὑποχρέωσις εἰς ὅλους μας ἡ συνέχισις τῆς ἐκδόσεως τοῦ περιοδικοῦ μας»

Νικήτα Οδ. Σακελλαρίδη, *Ἡ διακονία μου*, Αθήνα 1981, *Επανερχόμεθα* σ. 71

Το χρονικό της γέννησης των «Νισυριακών Χρονικών»

του κ. Γιάννη Οικονομίδη

Δύσκολα στρέφει ο λογισμός, σαράντα χρόνια πίσω. Πολύ πιο δύσκολα, φέρνει η μνήμη στο χαρτί, περιστατικά, και ιδιαίτερα πρόσωπα, που έχεις να τα ανταμώσεις τόσα χρόνια.

Θυμάμαι, όμως, τον Αρμόδιο, που εκείνη την εποχή μέναμε «υπό την ιδίαν στέγη», συνεπαρμένο με τον «Γνωμαγόρα» και τα θέματα της Νισύρου, να μου «πιπιλάει το μυαλό». Και να πείς πως είτανε κανένας αγρόσχολος συνταξιούχος, που δεν είχε που να περάσει τις ώρες του; (Το αρχικό εργοστάσιο, ο «Ερμής», που είχε με τ' αδέρφια του, τους κρατούσε και τους τρεις σκλάβους από το πρωί ως το βράδυ. Τον Αρμόδιο, που είτανε διευθυντής παραγωγής, τον κρατούσε πολλές φορές, κι όλη την νύχτα).

Ο Αρμόδιος, με παρακινούσε να μετάσχω στην εκδοτική επιτροπή, που θα έβγαζε το περιοδικό του «Γνωμαγόρα». Εγώ όμως είχα τα δικά μου βάσανα. Μετά από μια πολιτική περιπέτεια, εστρατεύθηκα και διέκοψα τις σπουδές μου. Είχα λοιπόν ανασκουμπωθεί να πάρω το πτυχίο μου. Η καθημερινή όμως επαφή με τον Αρμόδιο, και η συχνή συντροφιά με τους αξέχαστους και πολύ αγαπημένους μου, Ντίνο Κωνσταντινίδη και Παύλο Καλημέρη, καθώς και με τον εξάδελφό μου Γιάννη Οικονόμου, με κρατούσε στο επίκεντρο ενός αναβρασμού για την Νίσυρο. Αυτοί οι άνθρωποι, υποθέτω, και οι άλλοι του διοικητικού συμβουλίου του «Γνωμαγόρα», που δεν τους έβλεπα συχνά γιατί μένανε στην Αθήνα, δεν είχανε άλλη κουβέντα από την Νίσυρο.

Κάπου μετά το καλοκαίρι του 1954, ο Αρμόδιος, δεν κρατιότανε με τίποτα. Περίμενε, όπως του είχανε υποσχεθεί, την «άδεια εκδόσεως», από μέρα σε μέρα. Η δουλειά της εκδοτικής επιτροπής, δεν είχε προχωρήσει. Σήμερα με τον κατακλυσμό των εντύπων και τις νέες τεχνολογίες, όλα φαίνονται εύκολα. Λίγο-πολύ ο μέσος άνθρωπος έχει στα χέρια του ένα περιοδικό. Εκείνη την εποχή, σπάνιοι είτανε οι άνθρωποι με κάποια πείρα, σ' αυτόν τον τομέα. Με το περ-περ του Αρμόδιου, πάμε σε μια συνεδρίαση της εκδοτικής επιτροπής, στο «Γαλλία». Μπαίνουμε σε ένα δωμάτιο, δίπλα στο γραφείο του θείου μου του Μήτσου, ένα μεγάλο δωμάτιο, με ένα μακρύ τραπέζι στην μέση. Γύρω-γύρω, καθότανε όλο το φοιτηταριό της Νισύρου, η μισή νεολαία της παροικίας. Σηκωθήκανε επάνω. Χαιρετούρες, αγκαλιές, φιλιά. Τους λέει ο Αρμόδιος: «έφερα και τον Γιάννη στην εκδοτική επιτροπή». «Καλώς τον έφερες» του απαντούν. Καθόμαστε κι αρχίζει η

συνεδρίαση. Άκρες-μέσες, ειχα ακουστά αυτά που λεγόντουσαν, αλλά δεν γνώριζα πως λειτουργούσε η επιτροπή και που βρίσκονται οι δυσκολίες για την έκδοση. Ακουγα λοιπόν, και προσπαθούσα να κατατοπιστώ. Θυμάμαι πως η σοβαρότερη ανησυχία επικεντρωνόταν στο θέμα της εξεύρεσης της ύλης. Η συζήτηση ήλθε και στο όνομα του περιοδικού. Επηρεασμένος από τίτλους επιστημονικών περιοδικών, όπως τα Ιατρικά Χρονικά και τα Χημικά Χρονικά, πετάω τον τίτλο «**Νισυριακά Χρονικά**». Τίτλος αδόκιμος, αν το σκεφτείς ψύχραιμα. Η επιτροπή, που σχεδόν όλοι είτανε φοιτητές, τον καλοδέχτηκε και νομίζω πως ο Σταύρος Κέντρης πρωτοστάτησε να υιοθετηθεί ο τίτλος. Τα μεγάλα προβλήματα, όμως, είτανε άλλα και πολλά. Το χειρότερο, είτανε, πως καθώς δεν μπορούσαμε να τα δούμε, δεν καταφέραμε να τα προσδιορίσουμε. Μετά από ώρες συνεδρίασης, προτείνω να βγει μια τριμελής συντακτική επιτροπή, που θα αναλάβει να πραγματοποιεί, τις αποφάσεις της εκδοτικής επιτροπής. Αν θυμάμαι καλά, πρότεινα για μέλη της τον Παναγιώτη Αναστασιάδη, φοιτητή της φιλοσοφικής και τους φοιτητές της Θεολογίας Γιώργο Ζαχαριάδη και Σταύρο Κέντρη. Τα ονόματα της εκδοτικής επιτροπής, δεν μπορώ μετά τόσα χρόνια να τα θυμηθώ όλα. Θυμάμαι τον μακαρίτη τον γιατρό, τον Γιώργο τον Λαμπάδη, τον Παν. Αναστασιάδη, τον Γ. Ζαχαριάδη, τον Σ. Κέντρη, τον Κ. Μαντουδάκη, τον Παράσχο Παρασκευά, τον Χρ. Σακελλαρίδη.

Τελικά, στην συντακτική επιτροπή έμπλεξα κι εγώ, και αν δεν με απατά η μνήμη μου, εκείνος που με έμπλεξε είτανε ο Σταύρος ο Κέντρης. Εκείνο που θυμάμαι καλά, είναι, πως πήραμε το πράγμα ζεστά και βγήκαμε να μαζέψουμε ύλη. Σκεφτήκαμε λοιπόν να πάμε να βρούμε επιφανείς Νισύριους, και Δωδεκανησίους, και να ζητήσουμε «χαιρετιστήρια μηνύματα», για την έκδοσή μας. Το περιοδικό μας, από όσα μπορούσαμε να γνωρίζουμε, είτανε το πρώτο που έβγαινε από νησί της Δωδεκανήσου. Επισκεφθήκαμε πρώτον τον Σκεύο Ζερβό, γιατρό από την Κάλυμνο και μαχητή της ελευθερίας. Σε δυο ημέρες μας τηλεφώνησε κι επήγαμε να παραλάβουμε το μήνυμα. Όταν γλυτώσαμε από την πολύωρη θύελλα του λόγου του, και βγήκαμε ζαλισμένοι από το σπίτι του, κάπου στην οδό Κολοκοτρώνη, πίσω από την Παλιά Βουλή, ανοίξαμε τον φάκελλο και μας έπιασε ίλιγγος. Είχε ο αθεόφοβος συντάξει, ένα εικοσασέλιδο «χαιρετισμό», που θα υπερπλήρωνε το πρώτο μας τεύχος. Σε επίσκεψή μας, σε μακαρίτη τώρα, επιφανή Νισύριο, άλλη ψυχρολουσία. «*Πριν πολλά χρόνια*» μας είπε, «*επιχειρήσαμε να βγάλουμε ένα Νισυριακό ημερολόγιο, αλλά αποτύχαμε. Δεν πιστεύω πως θα επιτύχετε τώρα εσείς. Αν όμως τελικά εκδόσετε, το περιοδικό, θα εγγραφώ συνδρομητής, για να σας ενισχύσω*». Η εκδοτική επιτροπή είχε αποφασίσει, να γίνει μια συνάντηση με ορισμένους συμπατριώτες της παροικίας. Ζητήσαμε, από τον Αρμόδιο, να την επισπεύσει. Εν τω μεταξύ, χορηγήθηκε και η περιβόητη «άδεια εκδόσεως». Δεν έμενε πολύς χρόνος, για να προλάβουμε να κυκλοφορήσουμε τον Φεβρουάριο, στον χορό του «Γνωμαγόρα» όπου θα βρίσκαμε συγκεντρωμένους τους συμπατριώτες. Τότε, έπρεπε όλα να τα προβλέπεις, γιατί το σκόνταμα σε περίμενε

πίσω από κάθε πέτρα. Πού οι σημερινές ανέσεις, με τα αυτοκόλλητα, με τους αντρεσογράφους, με τις ομαδικές αποστολές με μειωμένη τιμή γραμματοσήμου;

Το γραφείο του Μιχάλη του Παρθενιάδη, στην οδό Σταδίου. Μαζεμένος ο αθέρας της παροικίας. Άνθρωποι δυναμικοί και επιτυχημένοι στην ατομική τους ζωή, που αφαιρούσαν ώρες από την επαγγελματική τους δραστηριότητα, για να τις αφιερώσουν στην αγαπημένη Νίσυρο. Παρά το ότι ήμουν προετοιμασμένος, αισθανόμουν ένα «τέντωμα». Άρχισε η συνεδρίαση. Μετά τα προκαταρκτικά, ο Κώστας ο Σακελλαρίδης, επεμβαίνει, «να δώσουμε» λέει «τον λόγον πρώτα στον Γιάννη, που είναι και νεώτερος, να μας πει πως βλέπει την έκδοση, η επιτροπή, και τι βοήθεια χρειάζεται». Μου δίνεται ο λόγος. Εκθέτω αυτά που είχαμε αποφασίσει, τις σκέψεις μας, την αγωνία μας για την εξεύρεση της ύλης, αλλά και την αποφασιστικότητα μας να προχωρήσουμε στην έκδοση. Η συζήτηση που επακολούθησε υπήρξε περιεκτική και συγκεκριμένη. Επενέβη πάλι ο Κώστας, που θυμάμαι καλά τι είπε: «Το περιοδικό βγαίνει, ανασκουμπωθείτε να το τροφοδοτείτε με ύλη. Ο καθένας να δεσμευθεί από τώρα. Γιάννη, τραβάτε εμπρός, μην φοβάστε!»¹. Δεν είναι εύκολο να αναφερθώ, σε όλους τους συμπατριώτες, που στήριξαν, τα δύσκολα εκείνα, πρώτα βήματα, της πρώτης Νισυριακής έκδοσης στον Ελληνικό Χώρο, της έκδοσης των «Νισυριακών Χρονικών». Θα αναφέρω όμως τον αξέχαστο Μιχάλη Παρθενιάδη, γιατί είτανε η παρηγοριά μου, και ο από μηχανής Θεός, όταν χρειαζότανε εκτάκτως ύλη για να κλείσουμε «μια τρύπα». Υπέγραφε ο «Παλής Νισύριος».

Επήγα συστημένος στον «Παπαζήση». Το τυπογραφείο είτανε στην οδόν Πατούσα, πίσω από την πλατεία Κάνιγγος, ανάμεσα Κλεισόβης και Σόλωνος. Αρχιτεχνίτης, είτανε ο κ. Χρήστος, ένας αγαθός άνθρωπος με τετράγωνο παρουσιαστικό. Όταν είδε πως θέλαμε να βγάλουμε ένα περιοδικό δεκαεξασέλιδο, μου λέει, «ο Παπαζήσης είναι μεγάλος εκδοτικός οίκος, δεν καταπιάνεται με τέτοιες δουλίτσες, θα σε στείλω σε ένα καλό παιδί, που θα στο βγάλει οικονομικά». Τηλεφώνησε σε έναν πρώην βοηθό του και με έστειλε σε ένα υπόγειο, στην οδό Ιπποκράτους, στο ύψος της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου. Ο Αντώνης ο Κόμης, είτανε πραγματικά, ένας καλός άνθρωπος, νέος, συνομήλικός μου, και πολύ μερακλής στην δουλειά του. Εκείνη την εποχή, τα έντυπα, τυπωνόντουσαν, όπως περίπου την εποχή του Γουτεμβέργιου. Οι γραμμές, οι «αράδες», όπως τις λέγανε οι τυπογράφοι, στοιχειοθετούνταν γράμμα-γράμμα στο «συνθετήριο».

Το βράδυ που δινότανε ο χορός του «Γνωμαγόρα», θυμάμαι, είτανε Τσικνοπέμπτη. Οι γονείς μου, η αδελφή μου, από νωρίς στον χορό. Η αίθουσα είτανε στην

1. Δεν θυμάμαι, αν του έχω εκφράσει ποτέ την ευγνωμοσύνη μου γι' αυτή του την υποστήριξη. Θα την επαναλάβω, όμως και εδώ, τώρα που εξομολογούμαι. Μέχρι τότε εγνώριζα τον Κώστα από μακριά, αλλά εκείνη την στιγμή, την τόσο δύσκολη για μένα, έσταξε στην καρδιά μου κάτι σαν κόμπος αγάπης. Η αγάπη μου για τον Κώστα έμεινε αναλλοίωτη, όλες αυτές τις δεκαετίες, ακόμη κι όταν η ζωή με ξεμάκρυνε από την Νίσυρο.

Πατησίων, σε κάποιο ξενοδοχείο, κάπου απέναντι από το σημερινό «Μινιόν». Εγώ στο τυπογραφείο, περιμέναμε με τον Κόμη, να στεγνώσει το μελάνι, για να διπλώσουμε και να συρράψουμε το τεύχος, χωρίς να μουτζουρωθούν οι σελίδες. Φορούσα τα «καλά» μου, και περιμένοντας, προσπαθούσα να καθαρίσω τα νύχια μου από το τυπογραφικό μελάνι. Όταν έφτασα, με δυο πάκα περιοδικά, μετά τις δέκα, ο χορός είχε ανάψει για τα καλά. Μόλις μπήκα στην αίθουσα, αυτοί που το περίμεναν, άρπαξαν με ενδιαφέρον το τεύχος. Ανάμεσά τους ένα μέλος της εκδοτικής επιτροπής, που δημοσίευε ένα Νισύρικο δημοτικό τραγούδι. Πριν προφθάσω να προχωρήσω, ίσα που είχαν δοθεί 10-15 τεύχη, γυρίζει με βρίσκει και μου λέει «παταγώδης αποτυχία!», και μου ανοίγει την σελίδα που είτανε δημοσιευμένο το ποίημά του, «που είναι ο τίτλος;» με ρωτάει. Πράγματι, σε μια περιπέτεια που συνέβει στο τυπογραφείο, στην ανασύνθεση της σελίδας, ξεχάστηκε έξω ο τίτλος. Έγινα άσπρος σαν πανί. Ξαφνικά έννοιωσα όλη την κούραση, που συγκρατούσα. Να και με πλησιάζει ο Παύλος ο Σακελλαρίδης, με το τεύχος στο χέρι. Μ' αγκαλιάζει και μου λέει «Μπράβο Γιάννη, τα καταφέρατε, ξεκίνησε το περιοδικό, πολύ ωραίο», «Παύλο» του λέω «σ' ευχαριστώ που προσπαθείς να με παρηγορήσεις, αλλά τα έκανα θάλασσα, ξέχασα το τίτλο από το ποίημα» και του έδειξα την σελίδα. Έβαλε τα γέλια, «αυτές οι τυπογραφικές αβλεψίες» μου λέει «συμβαίνουν σε περιοδικά που εκδίδονται επί χρόνια, που έχουν προσωπικό, επιτελείο. Φταίει ο δαίμων του Τυπογραφείου.» Τότε πρωτάκουσα για τον δαίμονα του Τυπογραφείου. Ο Παύλος συνέχισε, «ποιος σου τα λέει αυτά; εμένα ν' ακούς, που έχω βγάλει εφτά περιοδικά και στην αντίσταση, και τώρα. Συγχαρητήρια. Πάμε να χορέψουμε», και με, τράβηκε στην πίστα που χορεύανε έναν «εμπρός».

Μετά ήρθανε μέρες αγώνα. Να στηρίξουμε την προσπάθεια για τον ηλεκτροφωτισμό. Μπλέξαμε σε καυγάδες με τους Αμερικάνους, να στείλουν χρήματα για το ηλεκτροστάσιο. Μέχρι πριν λίγο καιρό φυλούσα στο αρχείο μου τα δοκίμια με τις διορθώσεις, από το τεύχος το πιο μαχητικό. Τώρα, που τα αναζήτησα, δεν τα βρίσκω, τα κατάπιε «ο δαίμων της βιβλιοθήκης μου».

Πάνω που ετοιμαζόμαστε να τυπώσουμε ένα τεύχος, φωτιά και λάβρα, γιατί οι Αμερικάνοι είχαν στηλώσει τα πόδια, έρχεται μια επιτροπή από την Νέα Υόρκη. Μας ειδοποιούν και κατεβαίνουμε να τους συναντήσουμε στο λιμάνι, που φεύγανε για την Νίσυρο. Ο Αρμόδιος, ένας-δύο από το συμβούλιο του «Γνωμαγόρα» κι εγώ από τα «Νισυριακά Χρονικά». Ανεβαίνουμε στο σαλόνι του «Ανδρος», είχαμε ώρα μπροστά μας, και βρίσκουμε την επιτροπή. Θυμάμαι τον Τάκη του Περούλη του Φρατζή, και τον Ιάκωβο τον Καραβάκη. Αγκαλιές, οι μεγάλοι, φιλιά. Είπανε λοιπόν πως άλλαξε το συμβούλιο και έρχονται επιτροπή, από τον «Γνωμαγόρα Αμερικής» να ιδούν τα πράγματα από κοντά, και έχει ληφθεί απόφαση, να βοηθήσουν οικονομικά και για τον ηλεκτροφωτισμό και για τα λουτρά. Ενθουσιασμός, αγκαλιάσματα πάλι, πάλι φιλιά. Ρωτάει ο Καραβακλής «ποιός είναι αυτός ο διάλογος, ο Γιάννης ο Οικονομίδης, που μας κάνει τόση επίθε-

ση;» Με δείχνει ο Αρμόδιος «*Να αυτός! Είναι γιός της Ανθούλας, της αδελφής μου*». Γυρίζει τότε σε μένα και μου λέει «*Βρε παληόπαιδο*»², εγώ ήμουν τότε νεαρός, αυτοί, μεγάλοι, «*σταμάτα να γράφεις*». Του λέω «*Τέρμα! Το περιοδικό που έχω έτοιμο, θα πω της επιτροπής, να μην το βγάλουμε*». Κι επειδή αφαιρέσαμε ύλη και δεν μας έπαιρνε ο χρόνος, συμπληρώσαμε το κενό με ένα διήγημα του Παπαδιαμάντη, που είτανε επίκαιρο «*ο Αμερικάνος*».

Ο κ. Ιάκωβος Καραβάκης, μέλος της εκδοτικής επιτροπής του δελτίου του Γνωμαγόρα Ν.Υ. και υπεύθυνος σύνταξης του (1956-57), έρχεται στην Ελλάδα με τον Τάκη του Περούλη του Φρατζή για να δουν από κοντά τα προβλήματα της Νισύρου και να εισηγηθούν στον Γνωμαγόρα Ν.Υ. την λύση τους. Ο κ. Καραβάκης είχε και έχει έντονη συμμετοχή στη συλλογική ζωή των Νισυριών τόσο στο νησί, όσο και στην παροικία της Νέας Υόρκης. Ο ερχομός, και η παρουσία του στη Νίσυρο ήταν αποφασιστικής σημασίας για την συνεργασία του «Κέντρου» με τα Παραρτήματα του Γνωμαγόρα και τον Δήμο Μανδρακίου.

Τα μέλη, στην εκδοτική επιτροπή, συνδεθήκαμε με φιλία μιας ζωής. Μερικούς έχω να τους συναντήσω από τότε, αναπολώ όμως εκείνη την δράση μας με νοσταλγία. Ήρθανε έτσι τα πράγματα, που μερικές φορές έμεινα μόνος. Δεν αρνηθήκαμε τις σελίδες των «*Νισυριακών Χρονικών*» ούτε σ' αυτούς που δεν είτανε σύμφωνοι με την πολιτική της εκδοτικής επιτροπής. Δυσaráεστησα μόνο τον μακαρίτη τον πατέρα μου, γιατί δεν του παραχώρησα δύο σελίδες, για να δημοσιεύ-

2. Από τότε είμαστε σαράντα χρόνια φίλοι.

σει ένα διήγημα με Νισυρίικο θέμα. Εύρισκα πως θα αφήναμε έξω μαχητική ύλη. Το χειρόγραφο το έχω φυλάξει, δεν το παρουσίασα καν στην επιτροπή. Το σκέφτομαι και πικραίνομαι. Ήταν μια αυθαίρετη, απέναντι του, ενέργεια. Δεν μπορεί όμως κανείς άλλος να μου καταλογίσει κάτι ανάλογο. Δεν έβαλα το όνομά μου ούτε σε μιαν άκρη του περιοδικού. Η καντιανή ηθική μου αντίληψη, δεν πρόβλεπε ανταμοιβή για την προσπάθεια. Το καλό πρέπει να γίνεται για το καλό. Η Νίσυρος είναι το αντικείμενο της αγάπης μας και των προσπαθειών μας. Πρωτοφάνηκε το όνομα μου στην λίστα της εκδοτικής επιτροπής, κατ' αλφαβητική σειρά, όταν πια οι εξετάσεις για το πτυχίο με είχαν απορροφήσει, και στην πραγματικότητα, αποτελούσα διακοσμητικό στοιχείο, οποία πλάνη!

Τα «Νισυριακά Χρονικά» συνέχισαν το ταξίδι τους. Έχασαν όμως τον μαχητικό τους χαρακτήρα, πιστεύω κακώς, γιατί προβλήματα που θέλουν μαχητική αντιμετώπιση, υπάρχουν στην Νίσυρο, και θα υπάρχουν όσο θα υπάρχει ζωή στο νησί. Πλουτίστηκε όμως η ύλη τους και αποτελέσανε τον πρόδρομο των «Νισυριακών».

Αισθάνομαι υπερήφανος και ευτυχισμένος, γιατί επήρα μέρος σ' αυτόν τον επίμοχθο αγώνα. Γιατί έχω επίγνωση, ότι εκτός από την άμεση συμβολή για την προώθηση λύσεων και την στήριξη προσπαθειών, χωρίς εκείνη την αρχή, χωρίς την έκδοση των «Νισυριακών Χρονικών», δεν θα ακολουθούσε η δημιουργία της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών. Και ομολογώ πως το πάθος του Αρμόδιου για την Νίσυρο, άναψε σ' όλους την φωτιά της δημιουργίας.

Θα κλείσω τις αναμνήσεις μου, από εκείνη την, πραγματικά, επική για την Νίσυρο εποχή, με μιαν αναφορά στην Εταιρεία Νισυριακών Μελετών. Υπήρχε στα χέρια μας ένα εκδοτικό επίτευγμα, με ανιούσα πορεία. Η Νισυριακή ευαισθησία του Κώστα Σακελλαρίδη,συνέλαβε μιαν επιστημονική εταιρεία. Η συστηματικότητα και εργατικότητα του Νικήτα Σακελλαρίδη, του αξέχαστου μου, την στέρωσε. Και να μου ήρθε άξαφνα στον νου, ο συνετός Αλέκος Οικονομίδης, ο συνεπής ταμίας της Εταιρείας και στενός εταίρος του Νικήτα. Και πόσοι άλλοι!

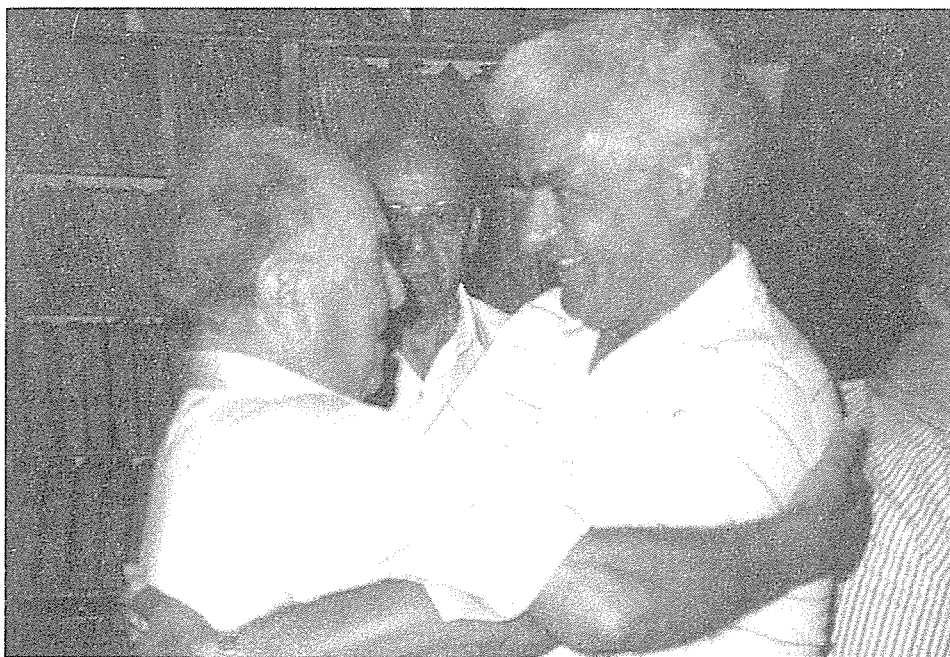
Ήλθε η χούντα, και με κάλεσαν στην ασφάλεια να παραιτηθώ από το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών, μέχρις εκεί έφθανε η παρέμβαση των φωστήρων. Τηλεφώνησα του Νικήτα. Μου είπε: «να μην παραιτηθείς!» Δεν ήθελα να δημιουργήσω πρόβλημα στην Εταιρεία.

Και μετά εκύλησε ο χρόνος.

Τα Νισυριακά Χρονικά, σαράντα χρόνια μετά

του κ. Γιώργου Κ. Ζαχαριάδη

Είχα την ευτυχία να γνωρίσω από κοντά τον ΑΡΜΟΔΙΟ ΓΙΑΝΝΙΔΗ και να μας συνδέσει κάποιος Νισύριος νοσταλγικός πνευματικός δεσμός. Σαράντα

Συνεργάτες και παντοτινοί φίλοι. Ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης και ο κ. Γιώργος Ζαχαριάδης συνεργάστηκαν στην έκδοση των «Νισυριακών Χρονικών» και ανέπτυξαν μια φιλία αναλλοίωτη στο χρόνο. Σαράντα χρόνια μετά το 1955, παρόντος του τότε δημάρχου κ. Γιώργου Γιαλούρη, συναντιούνται στη Νίσυρο και αγκαλιάζονται: «Τι όμορφα σαν σμίγουμε, σαν αγαπιούνται οι ανθρώποι φεγγοβολάν οι ουρανοί, μοσχοβολάν οι τόποι».

χρόνια πέρασαν από τότε και ακόμη φέρνω ζωηρές στη μνήμη μου τις δυσκολίες που αντιμετωπίζαμε και όμως με τη βοήθεια του ΑΡΜΟΔΙΟΥ τις ξεπερνούσαμε όταν με πρωτοβουλία του ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ Αθηνών και την συνεργασία των Νισυρίων Φοιτητών ξεκινήσαμε το Περιοδικό «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ».

Είχαμε και εμείς ένα πόθο-πάθος να παρουσιάσουμε τη Νισύρική παράδοση, τις Σύλλογικές μας δραστηριότητες, τα προβλήματα του νησιού μας, τις κρίσεις και επικρίσεις στα Νισύρικα θέματα και την κοινωνική ενημέρωση των Νισυρίων από όλα τα σημεία του κόσμου. Σε μας τους νέους τότε, ο Αρμόδιος έδινε τις κατευθύνσεις ανέβαζε το ηθικό μας, μας μετέδιδε τον ενθουσιασμό του και επεβάλλετο με την προσωπικότητα του στις διαφορετικές μας απόψεις. Πάνω απ' όλα έθετε το συμφέρον της Νισύρου και προωθούσε αυτούς που είχαν της Νισύρου τη πρόοδο για "πιστεύω". Τα προβλήματα της συγκοινωνίας του νησιού μας, του Ηλεκτροφωτισμού, των Λουτρών, του Γυμνασίου, του Ιατρείου, του Φαρμακείου, της ελαφρόπετρας, του Γυαλιού, της συγκοινωνίας με τα "χωριά" των Μοναστηριών μας, του μεταναστευτικού ρεύματος και άλλα ήσαν τα καυτά προβλήματα της εποχής των ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ, με υπεύθυνο της συντάξεως τον ΑΡΜΟΔΙΟ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ.

Αναπολώ με νοσταλγία την συνεργασία μας εκείνη και διαπιστώνω από όλη την τότε και μετέπειτα δράση, ότι ο Αρμόδιος Γιαννίδης διέδραμε μια ζωή, γεμάτη έργα ευποιίας για την Νίσυρο, που πρέπει να προβάλλονται για να βρίσκουν μιμητές.

«Τα Νισυριακά Χρονικά», η πρώτη μου έκδοση

του κ. Αντώνη Κόμη

Ήταν Γενάρης του 1955. Με τα μόνα χρήματα που είχα 45 χρυσές λίρες, νοίκιασα ένα υπόγειο κατάστημα στην οδό Ιπποκράτους στον αριθμό 75 και εκεί εγκατέστησα ένα μικρό εκδοτικό τυπογραφείο. Τηλέφωνο δεν είχα, εξυπηρετιόμουν όμως από το τηλέφωνο του καφενείου του Αντώνη Λιγνού στο ισόγειο του κτιρίου.

Ένα πρωί, τέλη του Γενάρη του 1955 ο κυρ Αντώνης ο καφετζής με φώναξε στο τηλέφωνο. Με ζητούσε ο πρώην προϊστάμενος μου Χρήστος Αντωνόπουλος από το τυπογραφείο¹ του Αργύρη Παπαζήση, ο οποίος με ρώτησε αν ενδιαφερόμουν² για την έκδοση ενός μηνιαίου ή διμηνιαίου περιοδικού.

Έτσι άρχισε η συνεργασία μου με τα Νισυριακά Χρονικά. Θεωρώ τυχερό τον εαυτό μου γι' αυτή τη γνωριμία. Όταν μου έφεραν την ύλη για το πρώτο τεύχος του περιοδικού αντιλήφθηκα την έλλειψη πείρας στους συντάκτες, αλλά ταυτόχρονα την αποφασιστικότητα και την τόλμη τους. Ήταν αποφασισμένοι όχι μόνο να εκδώσουν ένα-δύο τεύχη, αλλά να συνεχίσουν την έκδοση για πολλά-πολλά³ χρόνια.

Με τους υπεύθυνους του περιοδικού μελετήσαμε⁴ την ύλη του, συμφωνήσαμε στην ύπαρξη μόνιμων στηλών σε κάθε τεύχος του και καταλήξαμε στην γενική του εμφάνιση.

Το περιοδικό έπρεπε να είναι έτοιμο⁵ πριν την 12η Φεβρουαρίου, πριν την

1. Στον εκδοτικό οίκο Παπαζήση απευθύνθηκε αρχικά ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης για την έκδοση των Νισυριακών Χρονικών. Το τυπογραφείο εξέδιδε για λογαριασμό των εκδόσεων μόνο επιστημονικά συγγράμματα και δεν αναλάμβανε καμμία άλλη εξωτερική εργασία.

2. Ο πρώην προϊστάμενός μου Χρήστος Αντωνόπουλος γνώριζε τις οικονομικές μου δυσκολίες και ήθελε να με βοηθήσει. Έτσι αφού είπε στον κ. Γιαννίδη ότι δεν μπορεί να αναλάβει την έκδοση των Νισυριακών Χρονικών τον παρέπεμψε σε μένα.

3. Ο στόχος τους αυτός δικαιώθηκε, αφού όχι μόνο εκδόθηκαν για αρκετά χρόνια τα Νισυριακά Χρονικά σαν περιοδικό, αλλά η προσπάθεια αυτή συνεχίστηκε με την δημιουργία της Εταιρείας Νισυριακών Μελετών, που συνέχισε αναβαθμισμένα την έκδοση.

4. Όπως οι υπεύθυνοι της έκδοσης έτσι και εγώ έκανα τα πρώτα αυτόνομα βήματα μου στον χώρο των τυπογραφικών εργασιών και είχα την ίδια αγωνία για την επιτυχία του εγχερήματος. Παράλληλα με ενδιέφερε και επαγγελματικά η επιτυχία του πρώτου τεύχους, καθώς ένα επιτυχημένο πρώτο τεύχος δημιουργεί αισιοδοξία και λειτουργεί ως κίνητρο για το δεύτερο κ.ο.κ.

5. Ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης θεωρούσε πολύ σημαντική την έκδοση του περιοδικού. Ήταν γι' αυτόν επιβράβευση της ιδέας και των κόπων του για την αναβάθμιση του συλλόγου.

Τσικνοπέμπτη εκείνης της χρονιάς (1955) ημέρα που θα γινόταν η χοροεσπερίδα του συλλόγου. Ξεκίνησα λοιπόν ένα αγώνα ταχύτητας για να προλάβω την προθεσμία, να είμαι συνεπής με την απαίτηση αυτή του πελάτη μου. Στην προσπάθεια μου αυτή στενός συνεργάτης σε καθημερινή σχεδόν βάση και σύνδεσμος μου με τον σύλλογο ήταν ο Γιάννης Οικονομίδης - φοιτητής τότε της Ιατρικής σχολής - με τον οποίο αντιμετωπίζαμε τα προβλήματα της έκδοσης (διορθώσεις, συμπλήρωση ύλης, σελιδοποίηση, τίτλοι κ.λπ.) και δίναμε άμεσα λύσεις.

Τα χρονικά περιθώρια μέχρι την Τσικνοπέμπτη στένευαν όμως ο έντονος ρυθμός εργασίας είχε εξασφαλίσει την συνέπεια της έκδοσης με την ημερομηνία παράδοσης που μου είχαν ζητήσει οι υπεύθυνοι του συλλόγου.

Δυστυχώς όμως μια κακοτυχία ανέτρεψε όλο τον προγραμματισμό μου. Όπως είχαμε φορτώσει⁶ τις σελίδες του περιοδικού σε ένα καρτσάκι για να τις μεταφέρουμε στο πιεστήριο να τυπωθούν, ένα αυτοκίνητο που προμήθευε αναψυκτικά στο καφενείο του κυρ Αντώνη στο ισόγειο, σκοντάφτει στο καρτσάκι και μας διαλύει αρκετές σελίδες του περιοδικού.

Από την αρχή λοιπόν. Ο στόχος μας να είναι έτοιμο το περιοδικό την Τσικνοπέμπτη παρέμενε. Βάλαμε τα «δυνατά μας» για να είμαστε συνεπείς. Κοντά μας και ο Γιαννάκης Οικονομίδης⁷. Ευγενέστατος, εργατικός, μαχητικός, όπως πάντα, αγωνιούσε και βοήθαγε χωρίς καμιά διαμαρτυρία. Τελικά ήρθε η ώρα της βιβλιοδεσίας. Το πρώτο τεύχος των Νισυριακών Χρονικών ήταν έτοιμο. Με χαρά, με περισσή ικανοποίηση το βλέπαμε ολοκληρωμένο.

Αλησμόνητο θα μείνει στην σκέψη μου το απόγευμα της Τσικνοπέμπτης 12 Φεβρουαρίου του 1955, όταν τα αδέρφια Αρμόδιος και Σταύρος Γιαννίδης ήρθαν να παραλάβουν το περιοδικό.

Πάρκαραν το αυτοκίνητό τους, ένα παλιό OPEL, στο πεζοδρόμιο του υπόγειου μαγαζιού μου και κατέβηκαν και οι δύο τους βιαστικά σχεδόν πηδώντας δυο-δυο τα σκαλιά, ανυπόμονοι να δουν το περιοδικό. Άρπαξαν, κυριολεκτικά, τα δείγματα που τους είχα ετοιμάσει και άρχισαν να τα ξεφυλλίζουν. Τους παρατηρούσα με αγωνία και καθώς ένα μενίδιαμα ικανοποίησης χαράκτηκε στην όψη τους ησύχασα. Τους άρεσε.

Αργότερα με τον Γιάννη Οικονομίδα διαπιστώσαμε κάποιες ατέλειες ή λάθη και προγραμματίσαμε τις απαραίτητες αλλαγές για το επόμενο τεύχος.

6. Η στοιχειοθεσία του περιοδικού είχε γίνει, βέβαια, με τον παραδοσιακό τρόπο. Τα γράμματα είχαν στοιχειοθετηθεί στην κάσα με το χέρι ένα-ένα στοιχείο. Όπως είναι αντιληπτό, η διάλυση των σελίδων ήταν πολύ μεγάλη αβαρία και δυσκόλευε πάρα πολύ την έγκαιρη εκτύπωση του περιοδικού.

7. Δεν είναι υπερβολή να ισχυριστώ ότι χωρίς τον Γιάννη Οικονομίδα το περιοδικό θα αντιμετώπιζε προβλήματα στην έκδοση του. Πόσες φορές δεν ξενυχτήσαμε για να προλάβουμε την εκτύπωση του, πόσα μεσημέρια δεν βροθήκαμε στην ταβέρνα του μπάρα-Λιά. Μαζί κλείναμε, νύχτα πια, το μαγαζί και κατηφορίζαμε για την Ομόνοια, εκείνος στον Ηλεκτρικό για Πειραιά και εγώ για Περιστέρι. Συνεργαστήκαμε με αλληλοκατανόηση.

Εκτός από τον Γιαννάκη Οικονομίδα, συνεργάστηκα και με έναν άλλο καλό συντάκτη του περιοδικού τον Γιώργο Ζαχαριάδη με τον οποίο και εκδόσαμε ένα από τα τεύχη των Νισυριακών Χρονικών. Ετοιμαζόταν να μεταναστεύσει, θυμάμαι, στην Αμερική, απ' όπου θα συνέχιζε την συνεργασία του με τα Νισυριακά Χρονικά. Η ψυχή, ο χρηματοδότης, ο εμπνευστής - φαινόταν - του περιοδικού, όμως, ήταν ο πρόεδρος του συλλόγου κ. Αρμόδιος Γιαννίδης. Θείος του Γιάννη Οικονομίδα, ήταν μαζί σαν δύο πολύ καλοί φίλοι. Περνούσε τακτικά από το τυπογραφείο ελέγχοντας την πορεία της εργασίας χωρίς να γίνεται ενοχλητικός. Απλός αλλά αρχοντάνθρωπος, δημιουργούσε αμέσως κλίμα οικειότητας, ποτέ δεν μας έδωσε την αίσθηση του απαιτητικού πελάτη, πετύχαινε όμως με τον τρόπο του αυτό που ήθελε. Ήταν πάντα πρόθυμος να μας πληρώσει και δεν παρέλειπε τα γενναία κεράσματα στον μπάρμπα Λιά την ταβέρνα.

Ένας άλλος συνεργάτης του περιοδικού τα επόμενα χρόνια ήταν ο κ. Παύλος Σακελλαρίδης, καθηγητής και πρότανης του Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου. Συνεργάστηκα και με αυτόν εξαιρετα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Σ' αυτόν οφείλεται και μια αλλαγή στην εμφάνιση του περιοδικού. Θυμάμαι ότι επιστράτευσε τον αδελφό του Δημήτρη, που ήταν ζωγράφος να σχεδιάσει νέο εξώφυλλο. Πράγματι ο κ. Δημήτρης Σακελλαρίδης φιλοτέχνησε ένα θαυμάσιο εξώφυλλο που μας κούρασε αρκετά στην εκτύπωσή του.

Από τότε, σαράντα χρόνια εργασίας, εξέδωσα αρκετά βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, όμως τα «Νισυριακά Χρονικά» άφησαν τις ωραιότερες αναμνήσεις στην επαγγελματική μου σταδιοδρομία και είναι αυτός ο λόγος που με χαρά και ενθουσιασμό δέχτηκα την γραπτή αυτή αναδρομή στο παρελθόν.

ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ

**ΤΑ ΕΝΤΕΚΑ ΠΡΩΤΑ ΤΕΥΧΗ
ΤΩΝ**

ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ

Φεβρουάριος - Δεκεμβριος 1955

Σχόλια - αναλυτική παρουσίαση

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Φεβρουάριος 1955 Τεύχος 1

**«... Εΐθε τό περιοδικό τοῦτο
μέ τό χρόνο νά κατορθώσει νά ένώσει
σέ μία δύναμη δημιουργίας, ὅλας τάς
Νισυριακάς δυνατότητας...»**

Το πρώτο τεύχος των Νισυριακῶν Χρονικῶν εκδόθηκε το Φεβρουάριο του 1955 και κυκλοφόρησε το βράδυ της Πέμπτης (Τσικνοπέμπτης) 12 Φεβρουαρίου στην χοροεσπερίδα του Γνωμαγόρα.

Σ' αυτό φιλοξενούνται το κύριο άρθρο που υπογράφει ο κ. Αρμόδιος Γιαννίδης, πρόεδρος του Γνωμαγόρα (1954-1956), σχόλια με τίτλο «Κρίσεις και Σημειώματα», και κείμενα των Σταμάτη Κουρζή με τίτλο «Η Εορτή του Παιδιού», Κώστα Ο. Σακελαρίδη με τίτλο «Από του Βήματος των Αθηνῶν», Γιώργου Κ. Ζαχαριάδη «Η Καλαννα», ένα δημοτικό τραγούδι που παρουσιάζει ο κ. Κώστας Ε. Μαντουδάκης, χαιρετισμοί για την έκδοση του περιοδικού από τους μητροπολίτη Κω Εμμανουήλ, Νικήτα Ο. Σακελλαρίδη, Καλλιόπη Λ. Μενδρινού, από το δημοτικό σχολείο Μανδρακίου, τον Γ. Καζαβή, τον Κ. Μούρα, τον Μιχ. Τσατσαρώνη.

Υπάρχουν επίσης ανταποκρίσεις που αποτελούν το ειδησεογραφικό τμήμα του περιοδικού από τα Νικεΐα, το Μανδράκι και την Ρόδο που επιμελούνται οι Γαβριήλ Σακελλαρίδης, Β. Χαρίτος και Γ. Κουμέντος.

Δύο κείμενά του υπογράφονται με ψευδώνυμο το ένα «Ο αγράμιθας του Στρίκη» του Παλήου Νισύριου, είναι «Νισύρικες στροφές» και το άλλο η Αγροτολέσχη του νέου Νισύριου είναι απόψεις για κοινωνικά θέματα με προτάσεις και θέσεις για την άνοδο του πνευματικού επιπέδου του νησιού.

Η γενική φιλοσοφία που διέπει την έκδοση το χωρίζει σε δύο τμήματα, τα άρθρα γενικού προβληματισμού (κοινωνικά-εθνικά-παιδεία, δημοτική ποίηση) και την ειδησεογραφία.

Όπως παρατηρεί ο αναγνώστης των Νισυριακῶν Χρονικῶν η έκδοση πραγματοποιήθηκε από συντακτική επιτροπή, λόγοι αρχής (σελ. 16) απαγορεύουν δημόσια ευχαριστήρια και εξεζητημένης ευγένειας φιλοφρονήσεις, ενώ η προσπάθεια στοχεύει στη Πανισυριακή εκπροσώπηση αφού:

«Λυπούμεθα διότι ο Εμπορείος δεν έδωσε ακόμη το παρόν¹: Δεν θα τον κηρύξω επουδενί λόγο λιποτάκτην». (σελ. 16).

Η μακέτα του εξώφυλλου φιλοτεχνήθηκε από τον ζωγράφο κ. Δημ. Ο. Σακελλαρίδη.

Σταχυολογώντας αποσπάσματα από τα άρθρα του τεύχους στεκόμαστε στις απόψεις του κ. Αρμόδιου Γιαννίδη για τον σκοπό, τον στόχο και το περιεχόμενο των «Νισυριακών Χρονικών». «Τὰ Νισυριακά Χρονικά ανήκουν σέ όλους τούς Νισύριους είτε στόν Έμπορειό γεννήθηκαν, είτε στούς Πάλους, είτε στα Νικειά, είτε στό Μανδράκι, γιατί και Έμπορειός και Πάλιοι και Νικειά και Μανδράκι είναι Νίσυρος. Φιλοδοξούν τὰ «Νισυριακά Χρονικά» νά συμβάλουν στήν στενώτερη έπαφή τών Νισυριακών Συλλόγων...

Κάθε μας επίδιώξη και μοναδικός σκοπός μας είναι, νά τήν κάνουμε (Σ.Σ. εννοεί την Νίσυρο) πιό όμορφη και στήν ύπηρεσία αύτου τοῦ ιδανικοῦ φιλοδοξούν νά άγωνισθοῦν τὰ «Νισυριακά Χρονικά» προσφέροντας τίς σελίδες τους διά ανταλλαγή γνώμων, γιά ύποδείξεις, γιά ήθική συμπαρατάση αύτων πού έργάζονται γιά τὸ νησί μας και τούς ανθρώπους του».

Ενδιαφέρον έχουν και οι απόψεις του κ. Κώστα Ο. Σακελλαρίδη:

«...Εὔχομαι κάθε έπιτυχία και εἶθε τὸ περιοδικό τοῦτο μέ τὸ χρόνο νά κατορθώσει νά ένώσει σέ μία δύναμη δημιουργίας όλας τὰς Νισυριακάς δυνατότητας γιά τὸ καλό και τήν πρόοδο τοῦ νησιοῦ μας... Δέν λέμε τήν αλήθεια όταν ισχυρισθοῦμεν ότι ὁ σύλλογος τῆς Νέας Ὑόρκης συνεργάζεται μέ τὸν σύλλογο τῆς Ἀθήνας και ἡ Ἀθήνα μέ τήν Νέα Ὑόρκη και τήν Νίσυρον. Πλήρης άσυνεννοησία έπικρατεῖ. Ἡ ανταλλαγή τών έπιστολῶν μέ φιλοφρονήσεις μέ ωραίες φράσεις διά τήν φιλιτάτην Νίσυρον όταν δέν συνοδεύονται μέ έργα είναι άέρας φρέσκος. Παράδειγμα στάθηκε τὸ ζήτημα τοῦ ήλεκτροφωτισμοῦ πού μπορεί νά άποδοθεῖ παραστατικά μέ τὸ άκόλουθο: «Εἶπα, εἶπες, εἶπα, ξεἶπα...»

Προορισμός τών σωματείων μας είναι ἡ Νίσυρος. Έργα στή Νίσυρο, κάθε δεκάρα πού μπαίνει στα ταμεία τών συλλόγων μας εκεί πρέπει νά κατευθύνεται...»

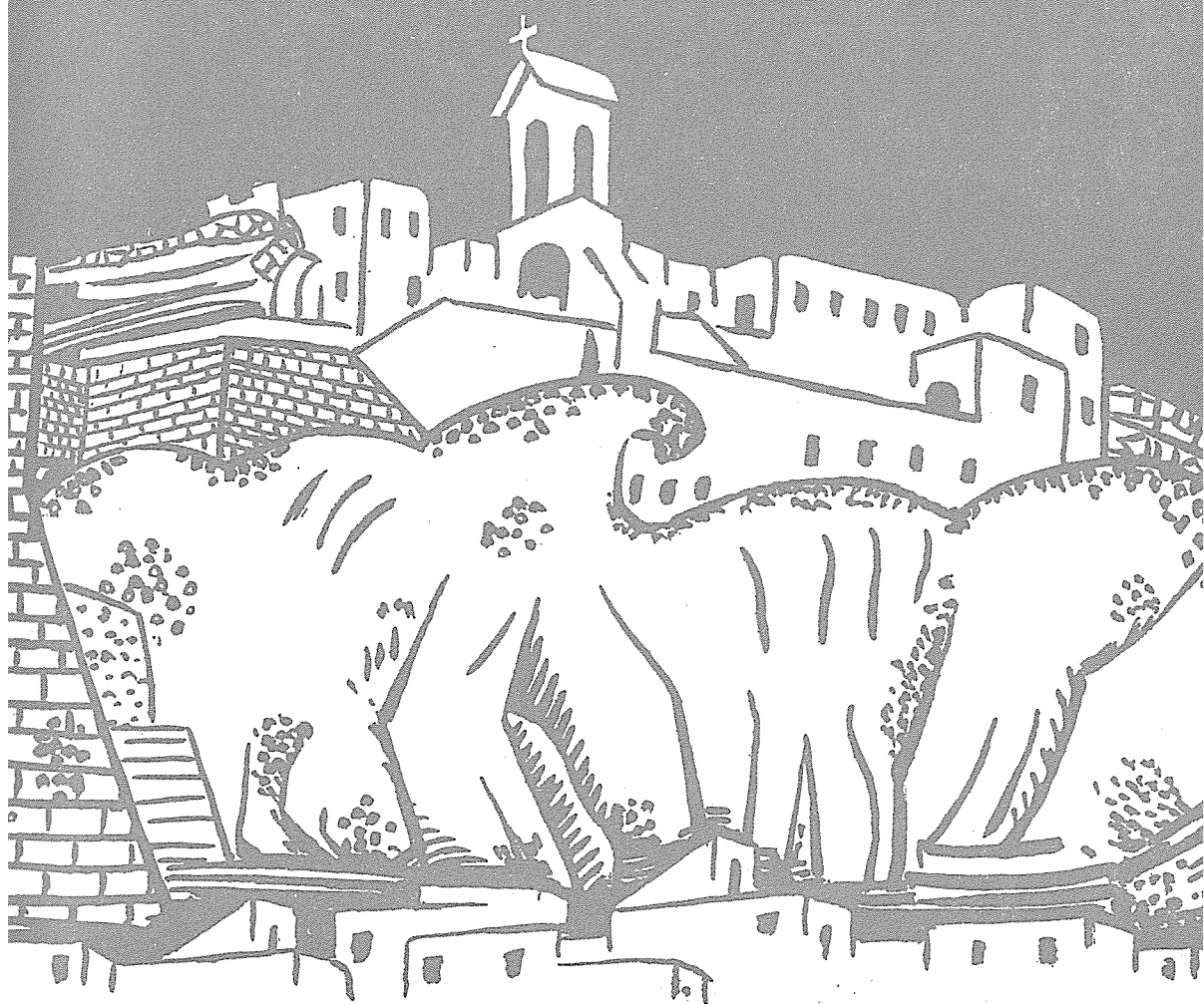
Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το κείμενο «Αγροτολέσχη» του νέου Νισύριου. Εκεί φιλοξενείται η άποψη ότι: «...Τὸ εἶδος τῆς δραστηριότητας πού άνθεῖ έξαιρετικά στήν Νίσυρο είναι και τὸ ξέρουμε όλοι, οἱ έπικλήσεις στήν Ἀθήνα και παράλληλα καμιά κίνηση τών χειριῶν. Περιμένου(με) τῆ μέρα πού θά πάψουν οἱ έπικλήσεις στίς λογις λογις Ἀθῆνες και πού θά άρχίσουν στήν Νίσυρο σύγγωμοι νά δουλεύουν γιά τήν ανάπτυξη και τήν πρόοδο τοῦ νησιοῦ, γιατί ξέρουμε πὼς από κείνη τῆ μέρα ὁ τόπος μας θά αλλάξει τύχη...»

1. Τελικά η παρουσία του Εμπορειού και των Πάλων στο περιοδικό υστέρησε αναλογικά με το Μανδράκι και τα Νικειά. Το ίδιο υποτονική ήταν και η αναφορά στον σύλλογο της Παναγίας Θερμιανής, σε σχέση με τους δύο άλλους συλλόγους Γνωμαγόρα και Αγ. Ιωάννη Θεολόγο. Τούτο ήταν αποτέλεσμα της αδυναμίας εξευρέσεως ανταποκριτή.

Προβληματισμός επίσης υπάρχει και για την πνευματική ανάπτυξη των Νισυρίων: «... Καί στήν κατάρτιση βέβαια, τῶν κοριτσιῶν τῆς Νισύρου σάν νοικοκυρῶν, ἡ Ἀγροτολέσχη ξεπέρασε καί τίς πιό τολμηρές προσδοκίες. Τί κάνει ὅμως στόν τομέα τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας; ...εἶναι ἀπαραίτητο νά ὀργανωθεῖ μία σειρά μαθημάτων μέ θέματα λαογραφικά Νισύρικα, Νέα Ἑλληνικά καί ξένη λογοτεχνία, Ἱστορία, Γεωγραφία, Στοιχεῖα φιλοσοφικῶν... Εἶναι ἀπαραίτητο νά βοηθηθοῦνε οἱ νέοι τῆς Νισύρου γιά νά πλατύνουν τίς γνώσεις τους, γιά νά γνωρίσουν τίς ἐπιτεύξεις τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καί γιά νά μπορέσουνε νά ἰδοῦν, πῶς ὁ σημερινός πνευματικός ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζει τὰ προβλήματα πού γεννιοῦνται στό μυαλό τοῦ καθένα μας...».

Στο κείμενο αὐτό παρᾶ το ὅτι προβάλλεται καί ἐπαινεῖται ἡ «ἄξια κοπέλα πού διευθύνει τήν δουλειά στήν Ἀγροτολέσχη» ἐν τούτοις δέν αναφέρεται πουθενά το ὄνομά της. (Σ.Σ. πρόκειται γιά τήν Πόπη Μαυρουδή).

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΡΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΕΤΟΣ Α

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 1

Μία ακόμη προσφορά από νησί μας

ΤΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ ἔκδοσι τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» ἔρχεται νὰ καλύψῃ ἓνα μεγάλο κενό. Ἐπιθυμία τοῦ ἐδῶ Τμήματος τοῦ Συλλόγου μας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του ἦτο νὰ ἀποκτήσῃ δικό του δημοσιογραφικὸ ὄργανο. Πρὸς τὴν κατεύθυνσι αὐτὴν ἔγιναν προσπάθειες ποὺ διάφορες ὅμως κατὰ καιροὺς δυσχέρειες δὲν ἐπέτρεψαν τὴν εὐόδωσί τους.

Ἀπὸ τῆς ἐπομένης τῆς ἀναλήψεως τῆς Διοικήσεως τοῦ Συλλόγου καὶ οἱ δικές μας προσπάθειες ἐστράφησαν πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσι. Λόγοι ὅμως ἰσχυρότεροι τῆς θελήσεώς μας καὶ κυρίως τεχνικοί, δὲν ἐπέτρεψαν τὴν ἐπίτευξι τῆς Πανισυριακῆς αὐτῆς ἐπιθυμίας. Σήμερα ὅμως, μετὰ ἀπὸ ἔντονη προεργασία ἐνὸς περιήπου χρόνου, ἡ ἔκδοσι τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» ἔρχεται νὰ συμπληρώσῃ καὶ αὐτὸ τὸ κενό.

Τὸ νεογέννητο περιοδικὸ μας θὰ προχωρήσῃ στὴν φυσικὴ του ἀνάπτυξι χωρὶς νὰ σταθῇ μπροστὰ στὰ ἐμπόδια ποὺ ἴσως τοῦ παρουσιασθοῦν.

Τὰ «Νισυριακὰ Χρονικὰ» ἀνήκουν σὲ ὅλους τοῦ Νισυρίου εἴτε στὸν Ἐμποριὸ γεννήθηκαν, εἴτε στοὺς Πάλους, εἴτε στὸ Νικεῖα, εἴτε στὸ Μανδράκι, γιὰτὶ καὶ Ἐμποριὸς καὶ Πάλαι καὶ Νικεῖα καὶ Μανδράκι, εἶναι Νίσυρος. Φιλοδοξοῦν τὰ «Νισυριακὰ Χρονικὰ» νὰ συμβάλλουν στὴν στενώτερη ἐπαφὴ τῶν Νισυριακῶν Συλλόγων.

Τὸ παραδίδουμε, λοιπόν, στοὺς Νισυρίους καὶ στοὺς φίλους τῆς Νισύρου, μὲ τὴν πίστη ὅτι θὰ τὸ ἀγκαλιάσουν μὲ τὴν στοργὴ καὶ τὴν ἀγάπη ποὺ θὰ τὸ στηρίξῃ καὶ θὰ τὸ ἀνδρώσῃ, σὰν δικό τους παιδί, γιὰτὶ πραγματικὰ τοὺς ἀνήκουν.

Δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία ὅτι σὲ κάθε Νισύριο, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε ἕναν ποὺ ἀγαπᾷ τὴν Νίσυρο, θὰ χαρῖση μεγάλη χαρὰ ἡ ἔκδοσι τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» ἀφοῦ εἶναι φανερὸ πὼς οἱ ὠραῖοι σκοποὶ ποὺ ἐπιδιώκουν θὰ συμβάλλουν στὴν προαγωγὴ τοῦ Νησιοῦ μας.

Ἡ Νίσυρος τ' ὄμορφο πράσινο νησί μας, σὰν μαγνήτης τραβᾷ τὴ σκέψη μας. Ἡ Νίσυρος ποὺ σὰν νυφούλα τοῦ Δωδεκανησιακοῦ συμπλέγματος, προβάλλει μέσα ἀπὸ τὸ γαλάζιο Αἰγαῖο ἀφρολουσμένη καὶ σφιχτοδένεται μὲ τὴν ψυχὴ μας.

Κάθε μας επιδίωξι και μοναδικός σκοπός μας είναι, να την κάνουμε πιό όμορφη και στην ύπηρεσίαν αὐτοῦ τοῦ ἰδανικοῦ φιλοδοξοῦν να ἀγωνισθοῦν τὰ «Νισυριακὰ Χρονικὰ» προσφέροντας τις σελίδες τους διὰ ἀνταλλαγὴ γνώμων, γιὰ ὑποδείξεις, γιὰ ἠθικὴ συμπαράσταση αὐτῶν ποὺ ἐργάζονται γιὰ τὸ νησί μας καὶ τοὺς ἀνθρώπους του.

Θὰ μπορέσουμε ἔτσι, να παρακολουθήσουμε καλλίτερα τὰ ζητήματα τοῦ νησιοῦ μας, να κατανοήσουμε τὰ προβλήματα καὶ τις ἀνάγκες του, θὰ μπορέσουμε να καθορίσουμε τὸν τρόπο ποὺ θὰ βελτιώσῃ τὸ βιωτικὸ ἐπίπεδο τῶν ἀδελφῶν μας, θέμα ζωτικὸν καὶ ἀκानθῶδες καὶ ἐπιτακτικὰ ἠθικό.

Πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο ἓνα νῆμα μᾶς ἔδενε ὅλους, ἓνα νῆμα ποὺ εἶχε τὴν ἄκρη του στ' ἀγαπημένο νησί μας. Ὁ πόλεμος καὶ μετὰ ἀπ' αὐτὸν οἱ ἀντίξοες περιστάσεις ποὺ ἀκολούθησαν εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα να κοπῆ αὐτὸ τὸ νῆμα καὶ να διασπασθῇ ἡ συνοχὴ τῶν Νισυρίων καὶ ἡ ἐπαφὴ μὲ τὴν Πατρίδα.

Καὶ τις ἄκρες τοῦ κομμένου νήματος, ποὺ πλησιάζουν να ἐνώσουν μὲ τὴν ἐπαφὴ μας, ποὺ βαθμιαία ἀποκαθίσταται, ἔρχονται τὰ «Νισυριακὰ Χρονικὰ» να τις σφιχτοδέσουν.

Μὲ τὴν ἀγάπη μας διὰ τὴν Νίσυρον, μὲ τὴν διάθεσιν τῆς δουλειᾶς καὶ τῆς προόδου θὰ ἐνωθοῦμε ὅλοι μας ὅπως καὶ πρῶτα καὶ θὰ ἔχουμε γιὰ συνισταμένη τῶν προσπαθειῶν μας τὴν προκοπὴ τοῦ Νησιοῦ μας καὶ τὴν εὐημερίαν τῶν ἀδελφῶν μας.

Τὰ «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» λοιπὸν θὰ ἀποτελέσουν τὸν κρίκον ποὺ θὰ συνδέσῃ ὅλες μας τις προσπάθειες διὰ τὴν ἀγαπημένην μας γενέτειραν ποὺ καλεῖ τὰ παιδιὰ της να τὴν βοηθήσουν, να τις δώσουν τὰ ἐφόδια ἐκεῖνα ποὺ τις χρειάζονται, διὰ να ὑποδέχεται τὸ κάθε παιδὶ της, εὐπρόσωπη, ἀλλὰ καὶ διὰ να μπορῇ κάθε ἐπισκέπτη ξένο ποὺ ἀπὸ τὴν φήμη τῆς φυσικῆς ὀμορφιάς της πηγαίνει να τὴν δῆ, να τὸν δεσμεύῃ καὶ να τὸν κάνει φίλον της, πιστό της λάτρη. Καιρὸς εἶναι να συντονίσουμε ὅλοι τις προσπάθειες μας καὶ να προσανατολίσουμε τις ἐπιδιώξεις μας σὲ ἔργα ποὺ θὰ δώσουν στὸ Νησί μας συγχρονισμένη μορφὴ καὶ θὰ καταστήσουν εὐχάριστη τὴν ζωὴ τῶν παιδιῶν της ποὺ τὴν κατοικοῦν καὶ ἄνετη τὴ διαμονὴ τῶν ξενητεμένων παιδιῶν μας καὶ ξένων ποὺ τὴν ἐπισκέπτονται. Γιατὶ σήμερα, ὅλοι ξέρουμε καλὰ πὼς οἱ ἀδελφοὶ μας στὴ Νίσυρο ζοῦν μιὰ ζωὴ μόχθου, μὲ ἐλάχιστες χαρὲς, μιὰ ζωὴ στερημένη. Ἔτσι θὰ ἀποδείξουμε πὼς ἡ ἐνθύμησι τῆς γενέτειράς μας, μένει ἄσβυστη φλόγα στὶς καρδιὲς μας καὶ κατευθύνει τις σκέψεις μας στὸ ὄμορφο Νησί μας ποὺ τις ἀκρογιαλιὲς του φιλεῖ τὸ κύμα ποὺ παιχνιδιάρικο παίζει στοὺς κόρφους του, ποὺ οἱ πράσινες πλαγιὲς του ἀπὸ χρόνια ἔχουν πιάσει κουβέντα μὲ τ' ἀγέρι, τὸ Νησί μας ποὺ συντροφιά μὲ τὸν ἥλιο ὅλη μέρα ἀγναντεύει τὸ πέλαγος, καὶ ρωτᾶει τὸ κύμα, ρωτᾶει τ' ἀγέρι, ρωτᾶει τὸν ἥλιο.

Δουλεύουν τὰ παιδιὰ μου στὴν ξενητεία τὴν μοίρα μου, γιὰ μήπως μ' ἐξεχάσανε καὶ γιὰ δ' αὐτὸ δὲν κυλᾷ γιὰ μένα ὁ χρόνος καὶ ἡ μιὰ μέρα μὲ τὴν ἄλλη μοιᾶζει;

Τὰ «Νισυριακὰ Χρονικὰ» ὑπόσχονται να μεταφέρουν τὴν ἀπάντησι ὅλων μας, ποὺ θὰ εἶναι: ΝΑΙ δουλεύουμε. Δικαιολογώντας ἔτσι κατὰ κάποιον τρόπον, τὸν σκοπὸν τῆς ἐκδόσεως τους.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΚΥΠΡΟΣ

Εσχάστηκε πώς όρθώσαμε τὸ κορμὶ μας ἀπέναντι στὸ φασισμό καὶ πὼς πολέμησαμε σ' ὄλες τὶς ἄκρες τοῦ κόσμου γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν αὐτοδιάθεσιν τῶν λαῶν καὶ ἔτσι πεντακόσιες χιλιάδες ἀδελφοὶ μας στὴν Κύπρο κρατιοῦνται μὲ τὴν πιδὸ ὠμὴ βία κάτω ἀπὸ ἕναν ἐπαχθῆ ζυγὸ. Οἱ ὑποσχέσεις καὶ οἱ ποῖο ὁμορφες διακηρύξεις ξεχάστηκαν. Οἱ φίλοι μας θὰ τὶς ξαναχρειασθοῦν ὅταν θὰ ἔχουν ἀνάγκη τὴν βοήθεια μας.

Η ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Ἀπὸ πολλοὺς εἶχε τονισθεῖ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀποκτίσεως ἐνὸς περιοδικοῦ ποῦ θὰ ἐξυπηρετοῦσε τὰ Νισυριακὰ συμφέροντα, θὰ σύσφιγγε τὶς σχέσεις τῶν Νισύριων ποῦ εἶναι σκορπισμένοι μακριὰ ἀπὸ τὸ νησί μας καί, θὰ συνέβαλλε στὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη τοῦ Νισύριου.

Μὲ τὴν ἔκδοσή μας νομίζουμε πὼς, ἕνα μεγάλο κενὸ γεμίζει. Τὰ «Νισυριακὰ Χρονικὰ» πιστεύουν ὅτι μὲ τὴν βοήθεια ὅλων τῶν συμπατριωτῶν θὰ μπορέσουν νὰ κρατηθοῦν σὰν Πανισυριακὸ περιοδικὸ καὶ θὰ καταβάλλουν γι' αὐτὸ κάθε προσπάθεια.

ΟΙ ΔΥΟ ΕΧΘΡΟΙ

Τὸ περιοδικὸ τῆς Νισύρου ξεκίνησε. Βγαίνοντας μὲ αὐτὸ τοῦ τὸ φύλλο ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο, μπαίνει στὴν πλατεία θάλασσα τῆς δημοσιότητας. Στὸν δρόμο τοῦ δυὸ ἐχθροὶ μεγάλοι, ὅπως κάθε καινούργιο περιοδικό, τὸ παραφυλάνε. Ὁ ἕνας ἦταν, ἡ ἔλλειψη ἀρκετῆς, καὶ ἐκλεκτῆς ποιότητος ὕλης, ποῦ περιμένει ἀπὸ τοὺς συνεργάτες του. Καὶ αὐτὸν τὸν κίνδυνο, ὅλες οἱ ἐνδείξεις φανερώνουν πὼς τὸν ξεπεράσαμε, γιατί, ἀπὸ τὰ σπάργανα κι ὅλας, ἦλθαν ὅλοι οἱ Νισύριοι νὰ τὸν ράνουν μὲ ὅ,τι καλλίτερο σὲ πνευματικὴ ἐργασία, ἔχει νὰ παρουσιάσῃ ἡ Νισύρικη πέννα. Ὁ δεῦτερος ἐχθρὸς

εἶναι, ἡ οἰκονομικὴ κάμψη. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸν εἴμαστε βέβαιοι πὼς θὰ τὸν ξεπεράσουμε, γιατί στηριζόμαστε σ' ὅλους τοὺς Νισύριους ποῦ, ἐκτιμώντας τὴν σοβαρὴ προσπάθεια, καὶ τὴν ἐπιμελημένη του ἐμφάνιση, θὰ τὸ διαδόσουν στοὺς κύκλους τοὺς ἔτσι ποῦ, σιγά-σιγά ἀπὸ τὶς συνδρομὲς μόνο νὰ καλύψουμε τὰ ἔξοδα τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Τὰ Νισυριακὰ Χρονικὰ μὲ χαρὰ τοὺς δημοσιεύουν κάθε σοβαρὴ ἐργασία λαογραφικὴ ἢ ἐπιστημονικὴ ποῦ τοὺς στέλνεται. Ἐὰν ὑπάρχουν ἀντίθετες ἀπόψεις, οἱ σελίδες εὐχαρίστως προσφέρονται γιὰ γόνιμη συζήτηση. Ἡ δημοσίευση μιᾶς συνεργασίας δὲν εἶναι ἀπαραίτητη ἐνδείξη ὅτι ἀπηχεῖ καὶ τὶς ἀπόψεις τῆς συντακτικῆς ἐπιτροπῆς.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΛΟΓΟΝ «ΑΓ. ΙΩΑΝΝΗΣ
Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ» μᾶς γράφουν.

Μὲ μεγάλην χαρὰν καὶ πατριωτικὴν ἱκανοποίησιν χαιρετίζομεν τὴν εὐγενῆ προσπάθειάν σας διὰ τὴν ἔκδοσιν περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ».

Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι αἱ στήλαι τοῦ θὰ ἀπηχήσουν ἀγνήν τὴν Νισυριακὴν φωνὴ καὶ θὰ ἀφιερωθοῦν μόνον καὶ μόνον εἰς τὴν προώθησιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν διαφορῶν ζητημάτων τῆς φιλτάτης μας γενετῆρας.

Σᾶς ὑποσχόμεθα ὅτι ἐν τῷ μέτρῳ τῶν δυνάμεών μας θὰ βοηθήσωμεν εἰς τὴν πρόοδον τοῦ περιοδικοῦ σας καὶ ἤδη σᾶς πληροφοροῦμεν ὅτι ἀνεκοινώσαμεν τοῦτο εἰς τὰ μέλη τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀδελφότητος εἰς ὄργανωθεῖσαν συγκέντρωσίν μας, τὰ ὁποῖα προὔτρεψαμεν ἵνα ἐγγραφῶσι συνδρομηταὶ καὶ μάλιστα ἐτονίσασαμεν εἰς αὐτὰ ὅτι αἱ στήλαι τοῦ εἶναι ἐλεύθεραι δι' ὅλους.

Δεχθῆτε, Κύριοι, τοὺς πατριωτικοὺς μας χαιρετισμούς.

Ο Πρόεδρος

ὁ Γεν. Γραμματεὺς

ΙΩ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΕΜΜ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Για πρώτη φορά στο Μανδράκι γιορτάσθηκεν ἐφέτος τὴν 1ην Ἰανουαρίου καὶ ὥραν 11 π.μ. στὴν πλατεία Ἐλευθερίας, μία γιορτὴ ὑψίστης σημασίας, μιὰ γιορτὴ ποὺ ἐχάρισε σ' ὅλα τὰ παιδιὰ 4-12 χρονῶν μεγάλη χαρὰ!

Ὅταν ἓνα συναίσθημα εἶναι μεγάλο δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐξωτερικευθῆ! Ὁ νεοεκλεγείς Δήμαρχος Μανδρακίου Νισύρου κ. Γεώργιος Γιαλούρης μαζί με τ' ἄλλα εὐγενῆ συναίσθηματα ποὺ ἐμφερεῖται εἶναι καὶ τὸ συναίσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ παιδί, αὐτὸ τὸν ἔκαμε νὰ σκεφθῆ καὶ νὰ γράψῃ πρὸς τὸν Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ νὰ τὸν παρακαλέσῃ νὰ στείλῃ λίγα παιγνίδια στὰ παιδιὰ γιὰ νὰ χαροῦν τὶς ἡμέρες τῶν γιορτῶν.

Οἱ διοικοῦντες τὸν Γνωμαγόρα μας, οἱ ὅποιοι κάνουν τὸ πᾶν γιὰ τὴν Νίσυρο καὶ οἱ ὅποιοι τὸ ἀπέδειξαν ἐμπράκτως κατὰ τὸ ὀλιγοχρόνιο διάστημα τῆς διοικήσεώς των ἔδειξαν πλήρη κατανόησιν ὡς πολιτισμένοι ἄνθρωποι, ἐτέθησαν εἰς κίνησιν ἀμέσως, διὰ τὸ ἐπείγον τοῦ ζητήματος καὶ χωρὶς νὰ φεισθοῦν κόπους καὶ χρήματα ἀπέστειλαν τὰ πλούσια παιγνίδια μετὰ τὸν ἀδελφὸν κ. Σταῦρον Γιαννίδη.

Τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν τῆς διανομῆς προσῆλθον ὅλο χαρὰ παιδιὰ καὶ γονεῖς καὶ ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ἐορτὴ, στὸ τέλος τῆς ὁποίας τὸ κάθε παιδί ἔπαιρνε τὸ παιχνιδάκι του ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Μεγάλου εὐεργέτου κ. Δημητρίου Ζησιμπούλου καὶ ἔφευγε γεμάτο χαρὰ!

Μετὰ τὸ μοίρασμα τῶν διαφόρων παιγνιδιῶν, ποὺ πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἦλθαν γιὰ πρώτη φορά στὴ Νίσυρο, ἐγέμισαν οἱ δρόμοι ἀπὸ σφυρίγματα καὶ χαρούμενες παιδικὲς φωνές, οὕτως ὥστε νὰ λάβῃ τὸ Μανδράκι μιὰ ὄψη ἐορτάζοντος παιδικοῦ Σταθμοῦ!

Ἡ χαρὰ τῶν παιδιῶν ἦτο τόσο μεγάλη, ποὺ δὲν ἦτο δυνατὸ νὰ ἀφήσῃ ἀσυγκίνητη τὴ λαϊκὴ μοῦσα Μανδρακίου, ἡ ὁποία μετὰ ὡραῖα δίστιχα ἤρchiσε νὰ εὐχαριστῆ τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν, χαρὰ, μερικὰ τῶν ὁποίων ἀπηγγέλησαν κατὰ τὴν ἐορτὴν.

Ἐπίσης ἐπροξένησε μεγάλην χαρὰν ἡ δῆλωσις τοῦ Δημάρχου κ. Γεωρ. Γιαλούρη, διὰ τῆς ὁποίας ἡ ἐορτὴ αὐτὴ, ἡ ὀνομασθεῖσα, ἐορτὴ τοῦ Παιδιοῦ, καθιεροῦται νὰ ἐορτάζεται κάθε χρόνο τὴν ἰδίαν ἡμέραν παρὰ τῆς Δημαρχίας.

ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ ΚΟΥΡΖΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Ἐχεις φλουριά, ἔχεις θωριά
ἔχεις γρόσα, ἔχεις γλῶσσα.

Ἐχει στὸν ἄδη κόκκαλα παπάδων
[κι' ἀφεντάδων
ἀμμὲ δὲν ἐγνωρίζονται ἀπὸ τῶν
[δουλευτάδων.

Τὸ γρήγορο καὶ τὸ καλὸ
μαζὺ δὲν περπατοῦσι.

Πιὸς εἶν' ὁ πιὸ λολλὸς τοῦ κόσμου;
Ἐκεῖνος ποῦχει τὴν ἔννοια τ' ἄλ-
[λουνοῦ.

Ἡ γρηὰ κι' ἂν ἐστολιζέται
στ' ἀνήφορο γνωρίζεται.

Ἡ ἀγάπη σου χαλᾶ με
κι' ἀμάχη σου φελᾶ με (μετὰ ὠφελῆ)
(λέγεται, προκειμένου περὶ ἐπιπο-
[λαίων προσώπων)

Παληγὸς Νισύριος

ΑΠΟ ΤΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

Χαιρετίζω με χαρά την έκδοση του περιοδικού μας και συγχαίρω τον αγαπητόν πρόεδρο και τὰ μέλη του συμβουλίου για τὸ λαμπρὸ ἔργο πὸ ἀνέλαβον. Εὐχομαι κάθε ἐπιτυχία και εἴθε τὸ περιοδικὸ τοῦτο μὲ τὸ χρόνο νὰ κατωρθώσῃ νὰ ἐνώσῃ σὲ μιὰ δύναμη δημιουργίας ὅλας τὰς Νισυριακὰς δυνατότητας γιὰ τὸ καλὸ και τὴν πρόοδο τοῦ νησιῦ μας.

Ἴσως ἡ εὐχὴ μου νὰ φανῇ σὲ πολλοὺς παράξενη γιατί διαπιστώνει ἕνα κενὸ στὴ προσπάθεια γιὰ τὴν πρόοδο τῆς πατρίδος μας.

Θὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια γυμνὴ ἀδιαφοροῦντες ἂν αὐτὸ θὰ δυσανεξήσῃ ἀγαπητοὺς φίλους και καλοὺς συμπατριώτας.

Εἶναι γνωστὸ πὼς γιὰ τὴν πρόοδο τοῦ νησιῦ μας και τὴ βελτίωση τῶν βιωτικῶν συνθηκῶν πάνω σ' αὐτὸ ἐργάζεται ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ μὲ τὴ συμπαράσταση τῶν συλλογικῶν μας ὀργανώσεων πὸ ἐκπροσωποῦν ξηνητεμένους Νισύριους.

Τὰ ἔργα πολιτισμοῦ πὸ εἶναι στὸ νησί μας ὀφείλονται στὴν ἀρμονικὴ συνεργασία τῶν δύο παραγόντων πὸ ἀναφέραμε. Ἡ δημορχία μας μὲ τοὺς λίγους πόρους τῆς, μὲ τὴ φτώχεια τοῦ τόπου μας δὲν μπορεῖ μόνη τῆς, ἀφοῦ ἐπαρκέσῃ στὴν ἀντιμετώπιση τῶν πὸ ἀπαραιτήτων ἀναγκῶν τοῦ Δήμου, νὰ ἐκτελέσῃ βασικὰ ἔργα πὸ θὰ ἄλλαζαν τὴν ὄψη τοῦ νησιῦ μας ὅπως εἶναι: ἡ ὕδρευση, ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς και τὸ λιμάνι.

Γιὰ νὰ πραγματοποιηθοῦν αὐτὰ τὰ βασικὰ ἔργα εἶναι ἀπαραίτητὴ ἡ συμπαράσταση τῶν συλλόγων μας Νέας Ὑόρκης και Ἀθηνῶν. Ὅπως μόνη τῆς ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ δὲν μπορεῖ νὰ δημιουργήσῃ ἔτσι και κάθε σύλλογος μας μόνος του χωρὶς τὴν συνεργασία τοῦ Δήμου δὲν θὰ κατωρθώσῃ νὰ κάμῃ κάτι στὸν τόπο μας.

Χρειάζεται λοιπὸν συνεργασία, ταυτότητα ἀντιλήψεων και συντονισμὸς προσπαθειῶν αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα πρόβλημα πὸ ἔσ-

τὰ σήμερα εἶναι ἀκατόρθωτο.

Δὲν λέμε τὴν ἀλήθεια ὅταν ἰσχυρισθοῦμεν ὅτι ὁ σύλλογος τῆς Νέας Ὑόρκης συνεργάζεται μὲ τὸν σύλλογο τῆς Ἀθήνας και ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Νέαν Ὑόρκη και τὴ Νίσυρον. Πλήρης ἀσυνεννοησία ἐπικρατεῖ. Ἡ ἀνταλλαγὴ ἐπιστολῶν μὲ φιλοφρονήσεις μὲ ὠραίας φράσεις διὰ τὴν φιλότιμη Νίσυρον ὅταν δὲν συνοδεύονται μὲ ἔργα εἶναι ἀέρας φρέσκος. Παράδειγμα στάθηκε τὸ ζήτημα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ πὸ μπορεῖ νὰ ἀποδοθῇ παραστατικὰ μὲ τὸ ἀκόλουθο: «Εἶπα, εἶπες, εἶπα, ξεἶπα...»

Πρέπει νὰ ὀμολογήσωμεν ὅτι ἡ Δημορχία μας και οἱ δύο σύλλογοί μας οἱ τρεῖς αὐτοὶ συντελεστοὶ τῆς προόδου τῆς Νισύρου διέρχονται μακρὰν περίοδον στειρότητας.

Οἱ σύλλογοι μας ἰδιαίτερα περνοῦν μιὰ κρίση γιατί ἐξέκλειναν τοῦ προορισμοῦ των.

Προορισμὸς τῶν σωματείων μας εἶναι ἡ Νίσυρος. Ἐργα στὴ Νίσυρο, κάθε δεκάρα πὸ μπαίνει στὰ ταμεῖα τῶν συλλόγων μας ἐκεῖ πρέπει νὰ κατευθύνεται και ὄχι εἰς ἀποθησαύρηση πὸ καταλήγει μὲ τὸν χρόνον στὴν ἐξανέμιση λόγω πτώσεως τοῦ νομίσματος μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου.

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὸ νησί κάθε ξηνητεμένου Νισύριου εἶναι ἡ δύναμη πὸ δημιούργησε τοὺς συλλόγους, πὸ τοὺς συντηρεῖ και πὸ τοὺς μετατρέπει σὲ δημιουργικὴ προσπάθεια γιὰ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος.

Ὅταν ὁμως σοφοὶ ἐγκέφαλοι νομίσουν ὅτι πρέπει νὰ καινοτομήσουν εἴτε προσθέτοντας εἰς τοὺς σκοποὺς τῶν συλλόγων μας ξένες ἐπιδιώξεις πρὸς τὸν προορισμὸν των εἴτε ἐνεργοῦντες ὡς ἀνασταλτικὲς δυνάμεις στὴ φυσιολογικὴ ἐξέλιξη τῆς δράσεώς των τότες ἔρχεται ἡ πτώση τοῦ σωματείου, ἀραιώνουν μέρα μὲ τὴ μέρα οἱ στῆλες του ἐνῶ οἱ σοφοὶ σύμβουλοι διαμαρτύρονται και διε-

Ο ΑΓΡΑΜΙΤΘΑΣ ΤΟΥ ΣΤΡΙΚΗ

Στῆς Ταύλας τὴν ἐσωμεριά
 σὲ ἔχουν φυτεμένο
 κατάντικρυ εἰς τὸ Βορηὰ
 πᾶν' ἀφ' τὸν Ἄη Σάββα
 ποῖός, πότε σὲ ἐφύτεψε
 εἶν' μυστικὸ θαμμένο
 στ' Ἄη Νικόλα τὰ μνημεῖα
 στῆς Τζιτζιφιάς τὴ σκιάδα.
 Καὶ πᾶν κ' ἐρχοῦνται οἱ γενηές
 καὶ σὺ καμαρωμένος
 στὴν ἴδια θέσι στέκεσαι
 φρέσκος, ξαναγιωμένος.
 Κάποτε ποὺ ἀρώτησα
 νὰ μάθω, ἕνα γέρο
 μοῦπε: ἀπὸ παιδάκι ποῦμουνα
 ἔτσι κ' ἐγὼ τὸν ξαίρω.
 Ἄς εἶναι δά, συγχώρα με
 μ' αὐτὸ ποὺ κάμνω τώρα
 ποὺ θέλω τὰ χρονάκια σου
 νὰ βγάλω εἰς τὰ φόρα.
 Δὲν μοιάζεις κάποιος θηλυκιᾶς
 ποὺ βάφει τὰ μαλιά της
 γνήσιος εἶσ' ἀρσενικός
 καὶ μάλιστα, ἀκαμάτης.
 Ἄν ἔπιασα εἰς τὸ χαρτὶ
 νὰ γράψω καὶ γιὰ σένα
 τῶκαμα, γιὰ νὰ μάθουνε
 καὶ τὰ ξενητεμένα
 π' ἀκοῦν γιὰ σὲ τόσα πολλὰ
 χωρὶς καὶ νὰ γνωρίζουν

τὶς χάρες, τὴν ἀγάπη σου
 ποὺ οἱ κλώνοι σκορπίζουν.
 Ἄμιλητος καὶ σοβαρὸς
 ἐμπρὸς σὲ ὄλους στέκει
 ἔχεις αὐτιά καὶ δὲν ἀκοῦς
 καὶ μάτια, μὰ δὲν βλέπεις,
 τῶν νειῶν τοὺς ἀναστεναγμούς
 τὶς ἐξομολογήσεις
 τοὺς πόνους, τὰ παινέματα
 καὶ ὄλες τὶς διαχύσεις.
 Ὅλα αὐτὰ περήφανα
 κρατᾶς μέσ' τὸ κορμὶ σου
 σᾶν νᾶν δικά σου μυστικά
 ὑπόθεσις δική σου.
 Γι' αὐτὸ ὁ κάθε νεῖδς καὶ νεῖα
 μόλις θὰ καταλάβουν
 πῶς ἔχουν χτύπους στὴν καρδιά
 τὸ πρῶτο ποὺ θὰ κάμουν
 εἶναι, νὰ δώσουν στὰ κρυφὰ
 ἕνα ραντεβουδάκι
 καὶ κάτω ἀπὸ τοὺς κλώνους σου
 νὰ σμίξουν τὸ βραδάκι.
 Κι' ἐκεῖ κ' οἱ δυὸ ἀμέριμοι
 ἀνοίγουν τὴν καρδιά τους
 κ' ἀγάπης λόγια τρυφερὰ
 σμίγουν μὲ τὰ φιλιὰ τους.
 Καὶ σὺ τ' ἀκοῦς περήφανα
 καὶ βλέπεις μὲ καμάρι
 καὶ καμαρώνεις καὶ βλογαῖς
 σᾶν φεύγει τὸ ζευγάρι.
 Παληὸς Νισύριος

ρωτῶνται γιὰ τὴν ἀδιαφορία τῶν πολλῶν.

Οἱ διοικοῦντες τὰς ὀργανώσεις μας
 πρέπει νὰ γνωρίζουν ὅτι ἐργάζονται ἐπὶ
 ματαιῶν ἐὰν δὲν κατευθύνουν τὰς προσπα-
 θείας των πρὸς τὸν ἄγραφον καὶ γραπτὸν
 προορισμὸν τῶν σωματείων μας ποὺ εἶναι
 ἔργα στὸ νησί.

Ματαιωπονοῦν ἂν δὲν καταλάβουν πῶς
 ἐπιβάλλεται ἡ συνεννόηση, ἡ συνταύτηση
 σκοπῶν καὶ προσπαθειῶν ἀνάμεσα στὴ
 Δημαρχία καὶ στοὺς συλλόγους.

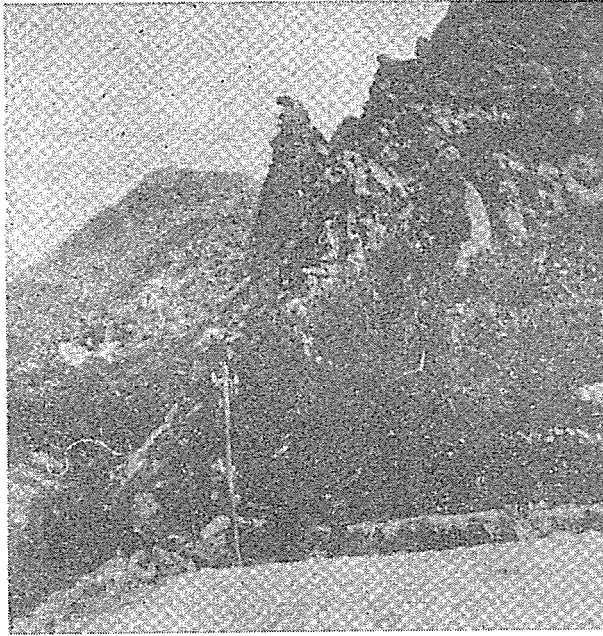
Αὐτὸ ὅμως πῶς θὰ κατορθωθῆ; Εἶναι

πολὺ δύσκολο, τρομερὰ δύσκολο, γιὰτὶ ἐμεῖς
 οἱ Νισύριοι εἴμεθα μεγάλοι συζητηταί, ἰδιαι-
 τερα μᾶς ἀρέσει ἡ κριτική. Πρέπει τὸ κάθε τι
 ποὺ θὰ ἀποφασισθῆ νὰ περάσῃ ἀπὸ διάφορα
 στάδια ὡς ὅτου νὰ ὠριμάσῃ.

Γι' αὐτὸ εὐχομαι ὅπως τὸ περιοδικὸ
 τοῦτο διὰ τῆς ἐλευθέρως συζητήσεως διὰ
 τῶν σπηλῶν του συντείνῃ, εἰς τὴν ἔνωση
 τῶν ἐκατέρωθεν προσπαθειῶν καὶ στὴ δημι-
 ουργία κοινοῦ προγράμματος δράσεως διὰ
 τὸ καλὸν τῆς Νισύρου μας.

Κώστας Ο. Σακελαρίδης

“Όπως κάθε κομμάτι και ειδικά κάθε βράχος της Νισύρου είναι τόσο στενά συνδεδεμένο με κάθε Νισύριο, ώστε όταν ξενητεύεται, όταν βρίσκεται μακριά από το σπίτι του, μακριά από τους φίλους του και γνωστούς του, ξένος δηλ. στα ξένα, μαζί με τα αγαπητά του πρόσωπα που έπιθυμεί να ξαναδη και νοσταλγεί κι αυτό το κομμάτι, είτε τον βράχον, που στα παιδικά του χρόνια

Η Κ Α Λ Α Ν Ν Α

γνώρισε σαν ένα του φίλον κι αυτόν, άλλο τόσο κι ο μεγάλος ανθρωπόμορφος βράχος, ή Καλάννα, έχει συνδεθή πολύ στενά με κάθε γέννημα των Νικιών και μπορούμε να πούμε ο στενός αυτός σύνδεσμος είναι Έκείνος που οδηγεί τον γράφοντα αυτά, να πη λίγα λόγια για τον άκοιμητο φρουρό του χωριού του.

Οι στήλες αυτές σκοπόν έχουν να εκθέσουν με λίγα λόγια τον μύθον που στα παλιά χρόνια έμπλεξαν οι προπαπούδες μας, κι όσοι από τους αναγνώστες τον έχουν άκούσει από το στόμα του παπού των ή της μάμμης των καθισμένοι γύρω από το μαγγάλι με την παιδική άφέλεια και όρεξη που είχαν τότε για παραμύθια νομίζομεν ότι τη στιγμή αυτή θα ξαναζήσουν έστω και για λίγο τα παλιά τους εκείνα χρόνια.

- Ήταν, λέγει, στα παλιά τα χρόνια μια χήρα με τρία παιδιά. “Όχι και τσον ευσεής. Φτωχιά κι ή φτώχεια της ήταν ανάγκαζε να έργάζεται πότε στη μια μεγαλονοικοκυρά και πότε στην άλλη για να μεγαλώση τα παιδιά της. “Άς δούμε και το σπίτι της σε ποιά κατάσταση βρισκόταν: Πρώτα-πρώτα δέν ήταν μέσ’ το χωριό αλλά μεταξά αυτού και του μοναστηρίου του ‘Αγίου ‘Ιωάννου του Θεολόγου. Φτωχό κι αυτό, άκατάστατο, και τούτο διότι ποιάς να το σημαζέψη; ‘Η Καλάννα που μόνον τα βράδυα βρισκόταν σπίτι της ή τα μικρά;

Μ’ αυτό όμως δέν μπορούμε να τη δικαιολογήσουμε πέρα για πέρα γιατί ήταν και λίγο ταπατσούλα. Και έπειδή δέν ήξερεν τί θα πη έκκλησία ούτε την σχολή ούτε την καθημερινή έκαμε όλο της το νοικοκυριό, τις Κυριακές και τις γιορτές.

Την ίδια ακριβώς δουλειά έκαμεν την Παρασκευή της Λαμπρής, ή μέραν που όπως όλοι οι Νισύριοι ξέρομε περιφέρεται στα

χωριά ή Παναγία ή Σπηλιανή. Πρώτα-πρώτα πήγε στα Νικιά (τώρα πηγαίνει τελευταία), γύρισε όλα τα σπίτια-έκτός της Καλάννας-διότι πρώτα που ήταν έξω από το χωριό και πάνω σε ύψωμα (στούς πρόποδας του λοφίσκου «Προφήτη ‘Ηλία, κατά την έντόπιον: “Αη-‘Ελιά») και δεύτερον ποτέ ως τώρα δέν κάλεσε την εικόνα σπίτι της αλλά τούναντίον όσες φορές πήγαν προς τα κεί την εικόνα, βρήκαν το σπίτι της κλειστό. “Έτσι λοιπόν άφου περιφέρθη σ’ όλα τα σπίτια των Νικιών ξεκίνησαν λοι οι Νικιάτες να καταουδώσουν την Παναγία μαζί με τούς συμπατριώτες τους τούς Μανδρακιώτες οι όποιοι τώρα πειά έπαιρναν την εικόνα για τον Έμπορειό. Τί συνέβη όμως τη στιγμή που ή Σπηλιανή περνούσε κάτω από το σπίτι της Καλάννας. ‘Η τελευταία άφου τέλειωσε το σκούπισμά της βγήκε στο μπαλκόνι (Έξώστη) και άπρόσεκτη όπως ήταν άδιάζει τα σκουπίδια πάνω στην εικόνα. Αυτό βέβαια ήταν μια μεγάλη άσεβεια και έπρεπε όπωςδήποτε να τιμωρηθή για να πάρη και ή Καλάννα ένα μάθημα και όσοι άσεβουν στην Παναγία. Γι’ αυτό λοιπόν ή θαυματουργός Παναγία στρέφεται προς την Καλάννα και καταράται να μεταβληθή την ίδια

*Αυτή είναι ή όνομασία του βράχου σύνδεθη από το -Καλή - και - Άννα και ούχι - Καλακάν-να, όπως μερικοί την όνομάζουν.

ΝΙΣΥΡΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΥΠΟ Κ. Ε. ΜΑΝΤΟΥΔΑΚΗ

Γιὰ τὰ Δημοτικά μας τραγούδια ποὺ εἶναι αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ μας τῶν νησιῶν μας, τοῦ δικοῦ μας ἰδιαιτέρου νησιοῦ· ἔχουν τόσα πολλὰ γραφῆ ὡς τώρα, ὥστε νὰ περιτεύῃ κάθε σχόλιο.

Σὲ κάθε τεῦχος τοῦ Περιοδικοῦ μας θὰ προσπαθήσουμε νὰ δίνουμε κι' ἀπὸ ἓνα δημοτικὸ τραγούδι τῆς Νισύρου. Στὴν ἀπλότητα τῶν στίχων του καὶ στὸ ἀληθινὰ ἀπέριτο τεχνικὸ δημιούργημα τῆς φαντασίας τοῦ λαοῦ μας, ἴσως καθέννας μας μπορέσῃ νὰ βρῆσκη μερικὲς ἀπ' τὶς πρώτες-πρώτες ἐκδηλώσεις τοῦ πνευματικοῦ του κόσμου ποὺ ἄγνωστος ἀκόμα τότε ξαναγιόταν μπροστά του, καὶ ποὺ μέσα -παιδι ἀκόμη- γαλουχήθηκε κι' ἀναπτύχθηκε γιὰ ν' ἀγκαλιάσῃ κάθε ἰδέα τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου.

Μιά μάννα εἶχεν ὁμορφὴ ἀκριβοθυγατέρα
ὁ ἥλιος δὲν τὴν ἔβλεπε ἡ νύχτα καὶ ἡ μέρα,
ἦρθεν καιρὸς π' ἀπέθανε ἡ μάννα ἡ καμένη
ἔμειν' ἡ κόρη ἔρημη, ἔμειν' ὄρφανεμένη.
Καιρὸς πολλὸς δὲν πέρασεν ὁ κύρης τῆς παντρεύτη
πέρνει γυναίκα μιὰν ὀχειὰ τὴν ἔβαλλεν νὰ' λέθῃ
τῆς δίνει κρίθινο ψωμί καὶ τὸ νερὸ μετροῦσε
εἶχε δυὸ κόρες ὁμορφες πολλὰ τὶς ἀγαποῦσε
αὐτὲς τὶς ἔντυνε χρυσὰ ροῦχα καμαρωμένα
τῆς ὄρφανῆς τὰ πέταξε τῆς βάζει ξεσχισμένα
τῆς βγάζει ἀπὸ τὰ δάκτυλα τὰ' μορφα δακτυλίδια
τῆς κόβει τὰ μαλλάκια τῆς τῆς κεφαλῆς στολίδια
τῆς λέει 'σύ 'σαι ὄρφανὴ στὸν κόσμῳ δὲν ἐμπένεις
σῦρε νὰ πᾶς στὸ μαγιεριῶ καὶ δοῦλα μας νὰ γένης.
Καὶ 'κείνη ἀπὸ τὴν λύπην τῆς μέσ' τὸν «ἀντᾶ» τῆς τρέχει
καὶ τὸ μαξιλλαράκι τῆς μὲ δάκρυα τὸ βρέχει
σηκῶθῃ τὰ μεσάνυχτα στὸ κοιμητήριον πάει
περνᾶ ὄλα τὰ μνήματα στῆς μάνας σταματάει.
Πασχίζει μὲ τὰ χέρια τῆς τὴν πλάκα νὰ σηκῶσῃ
κλαίει φωνάζει δυνατὰ πῶς νὰ τὸ φανερώσῃ;
Σήκου μανούλα μ' ἀπ' τὴ γῆ σήκου καὶ ἄκουσέ με
πῶς ξένην μάνναν ἔκαμα καὶ παρηγόρησέ με
πῶς ξένες ἔκαμ' ἀδελφὲς καὶ ξένην μὲ φωνάζουν
μὲ δέρνουν μὲ τὰ λόγια τους μέσ' τὴν καρδιά μὲ σφάζουν.
Πάρε με μάννα πάρε με μέσ' τὸ δικό σου στρώμα
τῆς μάννας εἶν' ἡ ἀγκαλιὰ γλυκιὰ καὶ μέσ' τὸ χῶμα.
'Απ' τὰ πολλὰ τῆς δάκρυα, τὴν πίκρα καὶ λαχτᾶρα
ἡ πλάκα ὄλη 'σείστηκε καὶ 'κούσθη μιὰ ἀντᾶρα.
Σῦρε κόρη μου στὸ καλό, σῦρε καὶ στὴν εὐχὴ μου
μὴν κλαίεις καὶ βαρομαχεῖς καὶ τό 'βρη ἡ ψυχὴ μου.
σῦρε κόρη μου στὸ καλό, σῦρε εἰς τὸν «ἀντᾶ» σου
κι' αὔριο βραδὶ θέλεις ἰδεῖ ὄ,τι ποθεῖ ἡ καρδιά σου.
Δροσοῦλα χάρισ' ἡ αὐγὴ, κι' οἱ κάμποι τὸ βοτάνι
καὶ τ' ἄστρη τὰ ὀλόχρυσα ἐγένησαν στεφάνι.
'Εκεῖ ἀκούστηκε φωνή, εἶχε χορὸ στὴν πόλη
ἐχόρευεν ὁ βασιληὰς μαζὶ κι' ἡ χώρα ὄλη.
Κι' ἐκείνη ὡς ἐπέρασε, νὰ μὴν τὴν 'δεῖ ἓνα 'μμάτι

Συνέχεια εἰς τὴν σελ. 10

ΑΓΡΟΤΟΛΕΣΧΗ

Είναι απ' όλους παραδεγμένο, πώς η μέση εκπαίδευση δεν φτάνει για να δώσει μίαν ολοκληρωμένη μόρφωση, κι' ακόμα πώς λίγοι είναι εκείνοι που έχουν τα μέσα, μετά από το δημοτικό σχολείο, να παρακολουθήσουν τα μαθήματα του γυμνασίου ώστε να πάρουν τις βάσεις που δίνει αυτό για μια παραπέρα καλλιέργεια. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο το κράτος και διάφοροι σύλλογοι οργανώνουν κέντρα επιμορφωτικά.

Στην Νίσυρο, μέχρι πέρυσι ακόμη, η όλη επιμόρφωση ήταν εξαρτημένη από την δράση ή αδράνεια του «Γνωμαγόρα» και επάνω σ' αυτό πιστεύω πως θα δοθῆ εύκαιρία να επανέλθουμε. Έδω όμως κι' ένα χρόνο με την ίδρυση τῆς Ἀγροτολέσχης, ἑνας δεύτερος παράγοντας ἔρχεται να μπῆ στο πεδίο τῆς μετασχολικῆς κατάρτισης τῶν παιδιῶν τῆς Νισύρου. Ἀξιοπρόσεκτο εἶναι πῶς ἡ ἀγροτολέσχη πού φυσικὸ θὰ ἦτανε νὰ ξεκινήσῃ ἀπὸ ἕνα πυρῆνα νέων ἀγοριῶν καὶ νὰ δικαιολογήσῃ, ἔτσι, ἀπόλυτα τὸν τίτλο τῆς σὰν λέσχης τοῦ ἀγρότη, ξεπερνώντας αὐτὸ πού μοιάζει μὲ κανόνα, γεννήθηκε μὲ πρῶτο σκέλος τὸ τμήμα τῶν κοριτσιῶν. Καὶ μέχρι ἐδῶ τὸ πρᾶγμα ἔχει καλὰ, καὶ ἡ πρωτοποριακὴ προβολὴ τῶν κοριτσιῶν, μᾶς δίνει ἕνα αἶσθημα ὑπερηφάνειας γιὰ τὰ κορίτσια μας μὲ τὸ συνεταιριστικὸ καὶ προοδευτικὸ πνεῦμα πού τὰ συνέχει. Ἀλλὰ ἕνας χρόνος πέρασε καὶ τὸ τμήμα τῶν ἀγοριῶν δὲν σχηματίστηκε ἀκόμη, ἔτσι πού νὰ ἔρθῃ ἡ Ἀγροτολέσχη νὰ συνδέσῃ τὰ δύο μέρηματα σ' ἕνα πλῆρες σύνολον.

Πέρασε τόσοσ καιρὸς καὶ καμμιά προσπάθεια δὲν ἔγινε γιὰ νὰ μπῆ ἡ βάση ἐνὸς Ἀγροτικοῦ, ἄς τὸ ποῦμε, φροντιστηρίου. Ἄκουσα, στὴν Νίσυρο, γιὰ σχέδια μόνο ὀργάνωσης πρότυπου κτήματος, συστηματικῶν μαθημάτων ἀγρο-

καλλιέργειας, γεωπονικῆς καὶ δεινδροκομίας. Τὰ σχέδια ὅμως «προσέκρουσαν» ἐπάνω στὸν βράχο «δὲν ἔχουμε χρήματα», καὶ τὸ μέσον νὰ ξεπεράσουμε τὸν συχναπαντούμενο αὐτὸ βράχο, τὴν ἐργασία καὶ τὴν ὀργάνωση, τὸ ἀγνοοῦν παντελῶς οἱ ὄνειροπόλοι σχεδιαστῆς. Τὸ εἶδος τῆς δραστηριότητος πού ἀνθεῖ ἐξαιρετικὰ στὴν Νίσυρο εἶναι, καὶ τὸ ξέρουμε ὅλοι, οἱ ἐπικλήσεις στὴν Ἀθηνᾶ καὶ παράλληλα καμμιά κίνηση χειρῶν. Περιμένουν τὴ μέρα πού θὰ πάψουν οἱ ἐπικλήσεις στὶς λογίς-λογίς Ἀθηνῆς καὶ πού θ' ἀρχίσουν στὴν Νίσυρο σύγνωμοι νὰ δουλεύουν γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὴν πρόοδο τοῦ νησιοῦ, γιὰτὶ ξέρουμε πῶς ἀπὸ κείνη τὴ μέρα ὁ τόπος μας θ' ἀλλάξῃ τύχη.

Ἐν τῷ μεταξύ τὰ κορίτσια τῆς Ἀγροτολέσχης, πού περίσου τὸ Πάσχα ἦτανε σαράντα καὶ τώρα ξεπερνοῦν τὰ ὀγδόντα καὶ πού ἀνήκουν σ' ὄλες τὶς ἡλικίες ἀπὸ 12 μέχρι 25 περίπου χρονῶν, μέσα σὲ μιὰ φιλικὴ ἀτμόσφαιρα ἐγκαρδιότητος, μαθαίνουνε νὰ ράβουν, νὰ κεντοῦν, νὰ πλέκουν νταντέλλα καὶ νὰ ὑφαίνουν ἀκόμη.

Κοντὰ σ' ὅλα αὐτὰ μαθαίνουν οἰκοκυρικὴ καὶ μυοῦναι στὰ μυστήρια καὶ τὴν ἀλχημεία ἐνὸς καλοῦ φαγητοῦ. Πρὶν δυὸ χρόνια ἔβλεπα στὴν Νίσυρο κοπέλλες ἀργόσχολες, δυὸ-δυὸ, τρεῖς-τρεῖς νὰ φλυαροῦν ὥρες ὀλόκληρες, μπρὸς στὶς πόρτες. Φέτος κάθε κοπέλλα στὸ παράθυρό τῆς γιὰ τὴν πόρτα τῆν, σκυμένη, ὄλο προσοχὴ, ἐπάνω στὸ τελάρο τῆς ἢ ἐπάνω στὸ πλεκτό τῆς μόλις σηκώνει τὰ μάτια τῆς νὰ σοῦ ἀντιγυρῖση τὸ χαιρετισμὸ σου κι' ἀμέσως ξαναγυρῖσει στὴ δουλειά τῆς, χαθῆκανε ἀπὸ τὶς γωνιὲς τὶς μάζεψε ὄλες ἡ ἀγροτολέσχη. Δὲν πρέπει ν' ἀμφιβάλλῃ κανεὶς πῶς σὲ λίγο καιρὸ, σὲ κάποιον μαγαζὶ τῆς Ἀθῆνας, ἀνάμεσα σ' ἕνα Μυκο-

νιάτικο ύφαντό και μιὰ Σπετσιώτικη τσάντα, θὰ δοῦμε μιὰ Νισύρινη νταντέλλα. Γιατὶ ὅπως γίνεται σὲ τόσα ἄλλα μέρη, νὰ μὴν ἀναπτυχθῆ καὶ στὴν Νίσυρο ἡ οἰκιακὴ βιοτεχνία, ἔτσι πού νὰ ἀξιοποιηθοῦν τόσες ὥρες ἀργίας καὶ ὁ ἀργαλειός, τὸ τελάρο, καὶ τὸ βελονάκι, νὰ μὴν συμβάλουν στὴν ἀνάπτυξη τοῦ εἰσοδήματος τοῦ Νισύρικου σπιτιοῦ;

Καὶ στὴν κατάρτιση βέβαια, τῶν κοριτσιῶν τῆς Νισύρου σὰν νοικοκυρῶν, ἡ Ἀγροτολέσχη ξεπέρασε καὶ τὶς ποιδολμηρὲς προσδοκίες. Τὶ κάνει ὅμως στὸν τομέα τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας; Μερικὲς θεατρικὲς παραστάσεις, πού περισσότερο εἶχαν ψυχαγωγικὸ χαρακτήρα, εἶναι ἢ ποιδὸ σοβαρὴ προσφορά τῆς στὸν τομέα αὐτό. Ἡ κατάρτιση μιᾶς χορωδίας νομίζω πὼς πρέπει νὰ μελετηθῆ σοβαρὰ γιατί οἱ καλὲς φωνὲς ἀπὸ τὰ κορίτσια τῆς λέσχης δὲν λείπουν καὶ μπορούμε νὰ περιμένουμε ἀπ' αὐτὴν πολλά. Μὰ πιὸ πολὺ εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ὀργανωθῆ μιὰ σειρά μαθημάτων μὲ θέματα λαογραφικὰ Νισύρικά, Νέα Ἑλληνικὴ καὶ ξένη λογοτεχνία, Ἱστορία, Γεωγραφία, Στοιχεῖα φιλοσοφικῶν. Οἱ ἄνθρωποι πού θὰ ἀναλάβουν τὰ μαθή-

ματα αὐτὰ δὲν λείπουν ἀπὸ τὴν Νίσυρο. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ βοηθηθοῦνε οἱ νέοι τῆς Νισύρου γιὰ νὰ πλατύνουν τὶς γνώσεις τους, γιὰ νὰ γνωρίσουν τὶς ἐπιτεύξεις τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος καὶ γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἰδοῦν, πὼς ὁ σημερινὸς πνευματικὸς ἄνθρωπος ἀντιμετωπίζει τὰ προβλήματα πού γενιοῦνται στὸ μυαλὸ τοῦ καθένα μας. Γι' αὐτὸ πρέπει, αὐτοὶ πού ἔχουνε τὴν δυνατότητα, νὰ πλαισιώσουν τὴν Ἀγροτολέσχη, νὰ πάρουν μέρος στὴ δουλειά της. Ἡ ἐργατικότητα καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς μιᾶς νέας δὲν φτάνουν-μόνα-γιὰ νὰ καλύψουν ὅλο τὸν τομέα τῆς δράσης ἐνὸς τέτοιου ἐπιμορφωτικοῦ κέντρου.

Πιστεύω πὼς ἡ ἄξια κοπέλλα πού σήμερα διευθύνει τὴν δουλειὰ στὴν Ἀγροτολέσχη, ἂν τὶς ἔλλειπε καὶ τὴν εἶχε ἀνάγκη-καὶ χωρὶς κρατικὴ συνδρομὴ- θὰ εὔρισκε τὸν τρόπο νὰ προμηθευτῆ μιὰν ραπτομηχανή, πού εἶναι πολὺ ποιδὸ ἀκριβὴ ἀπὸ δύο κλαδευτήρια, ἓνα κασμά, καὶ δύο δρεπάνια, πού μερικοὶ δὲν μπορούν νὰ σύγκεντρώσουν γιὰ νὰ βάλουν ἐμπρὸς τὸ ἀγροτικὸ σχολεῖο.

Ο ΝΕΟΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ

Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 8

πέφτει τὸ πασουμάκιν τῆς εἰς ἓνα σκαλοπάτι
τρέχει τ'ἀρπάζει ὁ βασιληᾶς σαστίζει τὸ τομάρι
ὅπου ποτὲ δὲν εἶχε ὀδὴ τέτοιας λογιῆς ποδάρι.
κι' ἐκεῖ βγάλλει διαλαλημὸ; σ' ὅποιον ποδάριν πάει
γενναῖκαν του βασιλίσσαν στὸ θρόνο νὰ τὴν βάλῃ.
Μικρὲς μεγάλες τὸ ἄβαλαν φτωχὲς κι' ἀρχοντοπούλλες
καὶ ἡ μητρὴ καὶ οἱ κόρες τῆς δὲν ταίριζε σὲ οὔλλες.
Τὴν μητρὸν ρωτήσανε κόρην ἂν εἶχεν ἄλλη
μ' αὐτὴ κλειστὴ τὴν ὀρφανὴ τὴν εἶχε μέσ' τ' ἀμπάρι
γι' αὐτὸ τοὺς ἀποκρίθηκε: Κόρη δὲν ἔχω ἄλλη.
Μ' αὐτοὶ ἀπὸ τοὺς λόγους τῆς σὰν κι' ἐν τὴν ἐπιστέφαν,
Ψάχνουν ἐδῶ-ψάχνουν ἐκεῖ τὴν ἤβραν μέσ' τ' ἀμπάρι
τὸ πασουμάκιν βάζουν τῆς τῆς πάει στὸ ποδάρι.
Ἀμέσως τὴν ἀρπάξασιν στὸν βασιλᾶ τὴν πᾶσι.
Καθὼς τὴν εἶδ' ὁ βασιληᾶς ἐμπρὸς τῆς γονατίζει
γενναῖκαν του τὴν ἔκαμε βασιλίσσαν τὴν ῥίζει.

ΤΙ ΜΑΣ ΓΡΑΦΟΥΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΙ ΜΑΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΤΟΥ ΚΩ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΙΝΕΣ ΠΕΡΙ ΤΥΠΟΥ

('Επί τῆ ἐκδόσει τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν»)

Δὲν εἶναι πολὺς καιρὸς, ὅτε ὁ ἐν Ἀμερικῇ ἐδρεῦν Κεντρικὸς «Ἀγαθοεργὸς Σύλλογος τῶν Νισυρίων Γνωμαγόρας» ἐόρτασε τὴν πεντηκονταετηρίδα τοῦ δημοσιογραφικοῦ του ὄργάνου, τοῦ γνωστοῦ εἰς ὄλους τοὺς Νισυρίους προσφιλοῦς Δελτίου «Γνωμαγόρα». Διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς Νισύρου καὶ τῶν ἀπανταχοῦ τέκνων τῆς ὁ ἐορτασμὸς αὐτὸς ἦτο σπουδαῖον γεγονός.

Δὲν εἶναι γεγονός ὀλιγώτερον σπουδαῖον, ἢ ἀπόφασις καὶ τοῦ Γνωμαγορεικοῦ Τμήματος Ἀθηνῶν-Πειραιῶς νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ἰδιαιτέρον Περιοδικόν του. Ὁ «Γνωμαγόρας» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς εὐρίσκεται πολὺ περισσότερο, πλησίον τῆς γενετιέρας νήσου, ζῆ βαθύτερον τὴν Νισυριακὴν ζωὴν, αἰσθάνεται ζωηρότερον τὰς ἀνάγκας, καὶ ἐπιπλέον, εὐρισκόμενος εἰς τὴν Πρωτεύουσαν τοῦ Κράτους ἡμπορεῖ νὰ κινηθῆ πρὸς τὰς λύσεις τῶν ζητημάτων τοῦ τόπου εὐχερέστερα καὶ ἀποτελεσματικώτερα.

Διὰ νὰ ἐπιτύχη τις κάτι, πρέπει νὰ ἐκφράσῃ τὴν ζήτησιν καὶ διὰ νὰ τὴν ἐκφράσῃ πρέπει προηγουμένως νὰ τὴν σκεφθῆ, νὰ τὴν μελετήσῃ, νὰ τὴν διατυπώσῃ. Ἐὰν δὲ πρόκειται διὰ κοινὰς ὑποθέσεις, ὑποθέσεις εἰς τὰς ὁποίας ἐνδιαφέρεται τὸ κοινόν, ὅπως ἐν προκειμένῳ ὁ Νισυριακὸς λαός, ἢ ὑπαρξίς τοῦ μέσου, εἰς τὸ ὅποιον κάποιον ζήτημα ἐνδιαφέρει τὸν λαὸν αὐτόν, αὐτὴν τὴν Νίσυρον, ἢ ὑπαρξίς λοιπὸν τοῦ μέσου νὰ συνενώσῃ ὅλας τὰς δυνάμεις, ὅλας τὰς σκέψεις, ὅλην τὴν μελέτην τῶν ἐνδιαφερομένων, νὰ χαράξῃ καὶ νὰ ἀκολουθήσῃ συλλογικὴν, συστηματικὴν κατεύθυνσιν, εἶναι ἀνεκτιμήτου βαρῆτος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς λύσεως τοῦ οἰουδήποτε ζητήματος αὐτοῦ.

Τὸ μέσον αὐτὸ εἶναι ὁ Τύπος, εἴτε ὡς

καθημερινὴ Ἐφημερίς εἴτε ὡς Περιοδικὸν εἴτε ὡς Φυλλάδιον ἀκόμη. Μὲ τὴν ἐκδοσιν τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν», ὡς ἀδελφοῦ τοῦ Δελτίου τοῦ ἐν Ἀμερικῇ «Γνωμαγόρα», οἱ Γνωμαγορίδαι Ἀθηνῶν - Πειραιῶς θέτουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς πατρίδος τὸ ἐπίκαιρον, ἰσχυρὸν μοναδικὸν τοῦτο μέσον.

Μὲ αὐτὸ ἐξ ἄλλου, θὰ ἐκφράζεται εὐρύτατα ἡ Νισυριακὴ σκέψις, ἡ Νισυριακὴ Παράδοσις, ἡ Νισυριακὴ Ἱστορία, ἡ σύγχρονος Νισυριακὴ ζωὴ καὶ κίνησις, οἱ Νισυριακοὶ πόθοι, συγχρόνως δὲ θὰ χαλκεύηται ἡ ὁμόνοια καὶ ἡ συνεργασία τῶν Νισυρίων καὶ θὰ δημιουργοῦνται, ὅπου δεῖ καὶ αἱ ἀπαραίτητοι ψυχολογικαὶ προϋποθέσεις διὰ τὴν πρόδον τοῦ Νισυριακοῦ λαοῦ, καὶ τῶν Νισυριακῶν ἐν γένει πραγμάτων.

Ὁ Τύπος εἶναι δύναμις καὶ δύναμις κινητήριος, ὅπως αἱ διάφοροι κινητήριοι δυνάμεις. Μόνον νὰ εἶναι καλὸς Τύπος. Καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα αὐτὴν καὶ τὴν εὐχὴν, χαιρετίζω τὰ «Νισυριακὰ Χρονικά» καὶ συγχαίρω τοὺς λαβόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐκδόσεως.

† ὁ Κῶ Ἐμμανουήλ

Ὁ κ. ΝΙΚΗΤΑΣ. Ο. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ
Μεταξὺ ἄλλων μᾶς γράφει:

Ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖον ἐκδίδεται τὸ περιοδικὸν μᾶς καὶ ὁ τίτλος του μαρτυροῦν πὼς θὰ ἀσχοληθῆ μὲ ζητήματα καὶ θέματα μὲ περιεχόμενον Νισυριακόν. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ περιορισθῆ ἀποκλειστικὰ σὲ τέτοια μόνον θέματα. Θὰ ἀσχοληθῆ καὶ σὲ ἄλλα μὴ Νισυριακά, ἱστορικὰ καὶ σύγχρονα, ὥστε νὰ ἀποφευχθῆ ἡ μονοτονία, καὶ νὰ μὴ εἶναι κουραστικὸν καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Νισυρίους.

Ἡ πατριώτισσά μας κ. Καλλιόπη Λ. Μενδρινοῦ ποῦ ἄξια διευθύνει τὴν ἐφημερίδα «Ἀνδριώτης» εὐχεται πλήρη ἐπιτυχίαν εἰς τὰ Νισυριακὰ Χρον.

ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ μᾶς γράφουν:

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ συγχαρῶμεν ὑμᾶς διὰ τὴν ὄντως γενναίαν ἀπόφασιν, ἣν ἐλάβετε, νὰ ἐκδίδητε τὸ μηνιαῖον περιοδικὸν «Νισυριακὰ Χρονικά», τὸ ὁποῖον τὰ μέγιστα θὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐν γένει κοινωνικὴν καὶ πνευματικὴν ἀνόρθωσιν τῆς Νήσου ἡμῶν.

Τὸ προσωπικὸν δὲ τοῦ σχολείου ὑπόσχεται ν' ἀποστέλλῃ συνεργασίαν, διὰ νὰ συμβάλῃ καὶ τοῦτο εἰς τὴν καλλιτέρευσιν τῆς φίλης Πατρίδος καὶ ἐγγράφονται ἅπαντες συνδρομηταὶ τοῦ ἐν λόγῳ Περιοδικοῦ.

Ἐπισυνάπτοντες συνεργασίαν μετὰ τὴν θερμὴν παράκλησιν, ὅπως καταχωρηθῇ εἰς τὸ ἐκδοθὲν τεύχος καὶ εὐχόμενοι ὀλοψύχως εὐδωσιν τοῦ μεγάλου ὑμῶν Πατριωτικοῦ ἔργου, διατελοῦμεν κτλ.

Ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῶν Ν.Χ. ὁ λαογράφος μᾶς
Δρ. Γ. Καζαβῆς μεταξὺ ἄλλων μᾶς γράφει:

Εὐελπιστῶ ὅπως ἡ εὐγενὴς αὐτὴ χειρονομία σας, τῆς ἐκδόσεως μηνιαίου Περιοδικοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον «Νισυριακὰ Χρονικά» στεφθῇ ὑπὸ πλήρους καὶ διαρκοῦς ἐπιτυχίας. Καθῆκον δὲ ἐπιβεβλημένον ἐκάστου Νισυρίου εἶναι, νὰ ὑποστηρίξῃ, μεθ' ὄλων του τῶν δυνάμεων, ἠθικῶν τε καὶ ὕλικῶν τὴν ἀλτροῦστικὴν ταύτην προσπάθειαν.

Ἄ κ. Κ. ΜΟΥΡΑΣ μᾶς γράφει:

Σᾶς εὐχαριστῶ θερμὰ διὰ τὴν εὐγενικὴν ἀνακοίνωσίν σας διὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ σας καὶ σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι θὰ με εὔρητε πρόθυμον βοηθὸν καὶ συμπαραστάτην εἰς τὸ πράγματι δύσκολον ἔργον τὸ ὁποῖον σᾶς ἐνεπιστεῦθη ἡ Διοίκησις τοῦ Συλλόγου μας.

Πιστεύω ὅτι ὅλοι οἱ συμπατριῶται μας θὰ ἐκτιμῆσουν ὅπως ἐμπρέπει τὴν προσπάθειαν αὐτὴν τοῦ Συλλό-

γου μας, τὴν ὁποίαν καὶ θὰ ἐνισχύσουν ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ ὥστε νὰ ἐξασφαλίσθῃ ἡ ἐπιτυχὴς ἐμφάνισις τοῦ περιοδικοῦ ἀπὸ ἀπόψεως περιεχομένου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπαιτουμένη οἰκονομικὴ δυνατότης διὰ τὴν τακτικὴν καὶ συνεχῆ ἐκδόσιν του.

Μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν, ἃς μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἐκφράσω πρὸς τὸν Πρόεδρον καὶ τὰ μέλη τοῦ Δ. Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου τὰ συγχαρητήριά μου διὰ τὴν γόνιμον δρᾶσιν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν καὶ ἐπιδεικνύουν ἀπὸ τῆς ἀνάληψεως τῆς Διοικήσεως καὶ νὰ εὐχηθῶ πλήρη τὴν ἐπιτυχίαν τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν».

Ἄπὸ τὴν Ρόδον ὁ συμπατριώτης ἰατρός
Δρ. Μιχαὴλ Τσατσαρώνης μᾶς γράφει:

Ἡ ἐκδοσις τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν εἶναι κάτι τοῦ ὁποῖου ἡ ἔλλειψις ἦτο ἐπὶ τόσον χρόνον αἰσθητὴ μεταξὺ μας.

Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες του θὰ περνοῦν κάθε τόσο τὰ περασμένα, ποὺ στὸ σύνολό τους ἀποτελοῦν τὴν ἱστορίαν τοῦ νησιοῦ μας. Θὰ διαβάζουμε τὰ σημερινὰ ζητήματα τὰ ὁποῖα εἶναι οἱ ἀνάγκες τοῦ τόπου, ἡ δὲ περιγραφή τῶν ὁμορφιῶν τοῦ νησιοῦ θὰ ἀποτελοῦν ἓνα ἔμμεσο τρόπον τουριστικῆς προπαγάνδας.

ἌΟλα αὐτὰ μαζὶ γίνονται ἀφορμὴ νὰ γνωρίσουν ὄχι μόνον οἱ ξένοι τὸ νησί μας, ἀλλὰ καὶ μεῖς οἱ ἴδιοι καὶ προπαντὸς οἱ νέοι οἱ ὁποῖοι θὰ μπόρουν νὰ νιώσουν μιὰ ζεστὴ ἀγάπη γιὰ τὸν τόπον ποὺ γεννήθηκαν ἢ εἶδαν τὸ φῶς τοῦ ἡλίου οἱ γωνιοὶ τους.

Σᾶς βεβαιῶ πῶς θὰ καταβάλω κάθε δυνατὴν προσπάθειαν γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ ὠραίου αὐτοῦ σκοποῦ.

Μία ἀκόμη ἐνίσχυσις, οἰκονομικὴ αὐτὴ ἀπὸ τὸν κ. Μιχ. Παρθενιάδη. Ἄ κ. Παρθενιάδης μᾶς ἀπέστειλεν 100 δρ. ὡς πρώτην οἰκονομικὴν ἀρωγὴν. Διπλῆς εὐχαριστείας διὰ τὴν, εἰς τὴν κατάλληλον στιγμὴν ἐρχομένην ἐνίσχυσιν, ἀλλὰ καὶ διότι μετὰ τὴν χειρονομίαν του αὐτὴν δείχνει, εἰς τοὺς δυναμένους συμπατριῶτας, τὸν τρόπον ποὺ θὰ καταστήσῃ τὰ Νισυριακὰ Χρονικά οἰκονομικῶς αὐτάρκη.

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Τὴν 13ην Ἰανουαρίου ἐ.ξ. τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ «Γνωμαγόρα» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ὁμοῦ μέτ' ἐπιτροπῆς τῆς ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ παροικίας μας, ἐγίνε δεκτὸν κατόπιν αἰτήσεώς του παρὰ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Βιομηχανίας κ. Α. Πρωτοπαπαδάκη καὶ κατετόπισεν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἐκκρεμούντων ζητημάτων τῆς Νισύρου πολλὰ τῶν ὁποίων ἤδη ἐγνώριζεν ὁ κ. Ὑπουργὸς καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ, καὶ ἐζήτησε τὴν ἐνίσχυσίν του.

Κατὰ τὴν συνάντησιν ταύτην ἣτις ἔλαβε χώραν κατὰ τὴν ὀγδόην βραδυνήν, καὶ διήρκεσε πλέον τῆς ἡμισεῖας ὥρας, ἐπεδείχθη πλήρης κατανόησης ἐκ μέρους τοῦ κ. Ὑπουργοῦ, ὅστις καὶ ὑπεσχέθη ὅτι θὰ καταβάλλῃ κάθε προσπάθειαν πρὸς ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων τούτων.

Τὴν 22/1 ὁ «Γνωμαγόρας» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἐπεσκέφθη καὶ ἐπέδωκεν εἰς τὸν Ὑπουργὸν Βιομηχανίας κ. Α. Πρωτοπαπαδάκην Ὑπόμνημα καὶ μελέτη ἐπὶ τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ τῆς Νισύρου.

Τὴν 8/1 Ὁ «Γνωμαγόρας» εἰς τὰ γραφεῖα Φίλωνος 117 εἰς Πειραιᾶ καὶ εἰς τὴν αἴθουσα τοῦ Ξενοδοχείου «Γαλλία» ἔδωσε χορὸν. Ὁ γηραιότερος τῶν παρεστώτων Νισυρίων κ. Ι. Γιαννίδης ἔκοψε τὴν πρωτοχρονιάτικην πίττα καὶ ἐπικολούθησε διασκέδασις μετ' ἀδιάπτωτον κέφι, μέχρι πρωΐας.

Τὴν 12ην Φεβρουαρίου δίδεται παρὰ τοῦ «Γνωμαγόρα» χορὸς εἰς τὴν αἴθουσα τοῦ κέντρου «Γρανάδα», Λεωφόρος Ἀλεξάνδρας 106 (τέρμα Ἰπποκράτους).

Τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ «Γνωμαγόρα» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, λόγῳ ἐξαιρετικοῦ φόρτου ἐργασίας, μετέθεσε τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ὀρισθείσης γενικῆς συ-

νελεύσεως διὰ τὴν 6ην Μαρτίου ἐ.ξ. καὶ ὥραν 10.30'. Ἡ γενικὴ συνέλευσις θὰ συνέλθῃ εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ συλλόγου καὶ εἰς τὴν αἴθουσα τοῦ Ξενοδοχείου «Γαλλία».

Τὰ Νισυριακὰ Χρονικὰ μέ βαθυτάτην θλίψην των ἐπληροφορήθησαν τὸν θάνατον τοῦ ἐξαιρετικοῦ συμπατριώτου καὶ μέλους τοῦ «Γνωμαγόρα» Ἀναγνωστίδη.

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ.Κ. Ζαχαριάδη.

Τὴν 2αν τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου συνήλθον εἰς ἑορταστικὴν συγκέντρωσιν ἅπαντα τὰ μέλη τῆς ἀδελφότητος τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ Νισυρίων «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ξενοδοχείου «Γαλλία».

Κατ' ἀρχὴν νηχήθη, ὁ πρόεδρος κ. Καραγεωργίου, ὅπως τὸ νέον ἔτος ἀποβῇ αἴσιον καὶ μεστὸν παντὸς ἀγαθοῦ δι' ὅλους. Ἐν συνεχείᾳ ἐκόπη ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου ἡ πατροπαράδοτος Ἀγιοβασιλειάτικη πίττα.

Εἰς τὴν ἑορταστικὴν αὐτὴν συγκέντρωσιν παρευρέθη καὶ ὁ τέως κοινοτικὸς ἱατρὸς τοῦ χωρίου μας καὶ κατὰ πάντα συμπαθὴς εἰς ὅλους ἀξιότιμος κ. Μιχαὴλ Ἀντάπασης.

Ὑπὸ τῆς ἀδελφότητος τῶν συμπατριωτῶν Νικιατῶν «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» ἐξετυπώθησαν ἐσχάτως ἡμερολόγια τοῦ νέου ἔτους μετ' φωτογραφίας διαφόρων Νισυριακῶν τοπίων ὅπως: τὰ Λουτρά, τὸ Ἠφαίστειον, ἡ Σπηλιανή, ἡ Καλάννα, οἱ Πάλαι κ.λπ. Ὅστις, ἐπιθυμῇ νὰ λάβῃ τοιοῦτον ἡμερολόγιον ἅς ἀπευθυνθῇ εἰς τὸν πρόεδρον κ. Ι. Καραγεωργίου ταμιευτήριον τραπέζης Ἑλλάδος.

ΜΑΝΔΡΑΚΙ Ἰανουάριος. Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Β. Χαρίτου.

1. Ἑορτὴ τοῦ παιδιοῦ εἰς τὸν «Γνωμαγόρα», διενεμήθησαν παιχνίδια τὰ ὅποια ἀπέστειλεν ὁ «Γνωμαγόρας» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς.

- Τὸ βράδυ καὶ περὶ ὥρα 10.30' μ.μ. εἰς τὴν λέσχη τοῦ «Γνωμαγόρα» ἐκόπη ἡ Βασιλόπιτα. Παρέστη ὁ Δήμαρχος κ. Π. Χριστοφόρου.

6. Τελετὴ τῆς καταδύσεως τοῦ Τιμίτου Σταυροῦ. Τὸν Σταυρὸν ἀνέσυρεν ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ Θεοφάνης Παυλάκης καὶ τὸν περιέφερον ὁ Λιμενικὸς Σύλλογος.

- Χοροεσπερὶς εἰς τὸ Καζίνο παρὰ τοῦ Λιμενικοῦ.

9. Ὁ κ. Στέργος Χαρίτος μετὰ τῆς Διδος Καλλιόπης Περουλίδου ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των. Τοὺς στεφάνους ἀντήλλαξαν ἡ Δνις Πόπη Ν. Ξένου καὶ ὁ κ. Φιλ. Κ. Φιλίππου.

11. Ἀφίχθησαν ὁ Σεβασμιότατος μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ ὁ Γ. Δ/ντῆς Δωδεκανήσου στρατηγὸς κ. Μπουλαλαῶς μετὰ τῆς συζύγου του, συνοδευόμενοι ὑπὸ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Γ.Δ.Δ.

- Ἀφίχθη ὁ ἔπαρχος Κῶ κ. Μιχαλόπουλος.

- Ἀφίχθησαν διὰ τοῦ «Ἄνδρος» οἱ καθηγηταὶ Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀλέξανδρος Γεωργιάδης καὶ κ. Θάλεια Γιρασκλῆ. Ἐπίσης ἀφίχθησαν ὁ κ. Νικ. Κατσιματίδης καὶ ὁ Στρατιώτης κ. Μιλτιάδης Χαρτοφύλης.

12. Ὁρκομωσία τοῦ νέου Δημάρχου κ. Γ. Γιαλούρη καὶ τοῦ νέου Δημοτικοῦ Συμβουλίου.

- Ἀνεχώρησαν ὁ Σεβ. μητροπολίτης, ὁ κ. Γ. Διοικητῆς καὶ οἱ συνοδεύσαντες αὐτοῦς.

13.- Ὁ Δήμαρχος κ. Γ. Γιαλούρης ἀνεχώρησαν διὰ Κῶ-Ρόδον.

Ὁ κ. Σταῦρος Γιαννίδης ἀνεχώρησεν δι' Ἀθήνας μέσῳ Ρόδου.

Κατ' ἐξακριβομένας πληροφορίας τοῦ εἰς Μανδράκι ἀνταποκριτοῦ μας κ. Β. Χαρίτου, ἡ Γ.Δ.Δ. θὰ διαθέσῃ ἐκ τῶν κονδυλίων τοῦ Ὄργανισμοῦ ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Δημοσίου 60.000 δρχ., κατ' ἀρχάς, διὰ τὴν ἐνέργειαν ἐπισκευῶν εἰς τὰ λουτρά.

NIKEIA

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γαβριήλ Σακελλαρίδου.

Τὴν 12ην τρέχοντος μηνὸς καὶ περὶ ὥραν 8ην μ.μ. ὑπὸ ραγδαιοτάτην βροχὴν, ἐπεσεκέφθησαν τὴν Κοινότητά μας προερχόμενοι ἐξ Ἐμπορείου ὁ Γενικὸς Διοικητῆς Δωδ/σου στρατηγὸς κ. Μπουλαλαῶς καὶ ἡ Α.Σ. ὁ Μητροπολίτης μας κ.κ. Σπυρίδων, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ νέου δημάρχου Μανδρακίου κ. Γ. Γιαλούρη, τοῦ τέως Δημάρχου κ. Π. Χριστοφόρου, τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σταθμάρχου κ. Παπαντωνάκη καὶ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Νισύρου αἰδεσιμωτάτου Π. Χατζόγλου. Παρὰ τὴν ραγδαιοτάτην βροχὴν, πολλοὶ ἔσπευσαν νὰ ὑποδεχθῶν τοὺς ἐπισήμους μας ἐπισκέπτας, οἵτινες μετέβησαν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν τῶν Εἰσοδίων ὅπου ἐψάλη σύντομος δέσησις, καὶ ὅπου ἡ Α.Σ. ὠμίλησε δι' ὀλίγον εἰς τὸ συγκεντρωθὲν πλῆθος. Ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησε ὁ κ. Γενικὸς Διοικητῆς, ὑποσχεθεὶς ἐξετάσιν καὶ ἐπίλυσιν πάντων τῶν ἀπασχολούντων τὴν νῆσον ζητημάτων. Εἰς τὸ Κοινοτικὸν Κατάστημα, ὅπου τοὺς προσεφέρθησαν ἀναψυκτικά, τόσον ὁ κ. Γενικὸς Διοικητῆς ὅσον καὶ ἡ Α.Σ. συνωμίλησαν μετὰ τῶν Κοινοτικῶν Ἀρχῶν καὶ μετὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτροπῶν ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων τῆς ἀρμοδιότητός των. Περὶ δὲ τὴν 9.30' ὑπὸ συνεχῆ βροχὴν, οἱ ἐπίσημοι ξένοι ἀνεχώρησαν μετὰ τῆς συνοδείας των διὰ τὸ Μανδράκι.

Τὴν 13ην ἀφίχθη εἰς τὴν κοινότητά μας ὁ Ἐπαρχος Κῶ κ. Γ. Μιχαλόπου-

λος, ὅστις καὶ προέβη εἰς τὴν ὀρκομωσίαν τῶν νεοεκλεγέντων Κοινοτικῶν συμβούλων. Οὕτω, ὠρκίσθησαν ὡς νέοι Κοινοτικοὶ ἄρχοντες οἱ κ.κ. Νικήτας Νικητιάδης, Κώστας Ἀπριλάκης, Ἰωάννης Πασχαλίδης, Ἰάκωβος Σ. Χαρτοφύλης, καὶ Γεώργιος Νικητιάδης. Πρὸς τοὺς ὀρκισθέντας ὠμίλησεν ὁ κ. Ἐπαρχος, εὐχηθεὶς εἰς αὐτοὺς ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον των. Ἐπίσης ἐζήτησεν καὶ ἔλαβε πληροφορίας περὶ τῆς προόδου τῶν ἐργασιῶν τοῦ ὑπὸ ἐκτέλεσιν ἔργου, τῆς διανοίξεως τῆς ἀμαξητῆς ὁδοῦ Νικειῶν-Αὐλακίου, ὑποσχεθεὶς ὅτι θὰ εἰσηγηθῆ ἀρμοδίως διὰ τὴν σύντομον χορήγησιν νέων πιστώσεων διὰ τὴν ἐπανάληψιν τῶν διακοπαισῶν ἐργασιῶν.

Μετὰ χαρᾶς πληροφορούμεθα ἐκ Νέας Ὑόρκης, ὅτι ὁ ἐκεῖ ἐγκατεστημένος καλλιτέχνης-ζωγράφος κ. Γεώργιος Κ. Σακλαρίδης ἀνέλαβε τὴν ἀγιογράφησιν τῶν ἱερῶν εἰκόνων τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐπίσης ἐν Νέα Ὑόρκη ἐγκατεστημένου συμπολίτου μας κ. Γεωργίου Μ. Τσουκαλᾶ, δωρηθέντος καλλιτεχνικοῦ μαρμαρίνου εἰκονοστασίου τοῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδείων. Τὴν δαπάνην ἀνέλαβε ὁ ἀξιότιμος κ. Γεώργιος Κ. Κοντομανώλης, ὁ λαμπρὸς αὐτὸς συμπολίτης μας ὁ τὸσον εὐφῆμως γνωστὸς εἰς ὀλόκληρον τὸν Ἑλληνισμό τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Εἴμεθα εὐτυχεῖς διότι ἡ Ἐκκλησία μας θὰ διακοσμηθῆ μὲ ἔργα καλλιτέχνου συμπολίτου μας, ἡ καλλιτεχνικὴ ἰκανότης τοῦ ὁποίου εἶναι ἀναμφισβήτητος.

Τὸ ζήτημα τῆς ἀμαξητῆς ἐπικοινωνίας μὲ τὰ χωριὰ καὶ ἰδιαιτέρα μὲ τὴν Πρωτεύουσαν τῆς νήσου μας, μᾶς ἀπασχολεῖ τρομερὰ, ἰδίως τῶρα τὸν χειμῶνα. Δυστυχῶς ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δὲ ἔκαμε τίποτα τὸ ἀξιόλογον στὸν τομέα αὐτόν. Ἀντιθέτως μᾶς ἔφεραν στὸ νησί ἓνα σαράβαλο λεωφορεῖον καὶ ἓνα ἐξ ἴσου σαράβαλο μικρὸ αὐτοκίνητο πέντε θέσεων τὰ ὁποῖα βρίσκονται σήμερον ἐν ἀκινήσει, τὸ πρῶτον στὸ σταθμὸ τῶν Νι-

κειῶν καὶ τὸ δεύτερον στὸν σταθμὸν τοῦ Ἐμπορείου. Αὐτὲς τὶς ἡμέρας ἀχρηστεύθηκε-ὅπως λένε- καὶ τὸ αὐτοκίνητο (ἡμιφορτηγόν) τοῦ Βενιζέλου Χωραφίτη, κί' ἔτσι ξαναρχίζομε τὴν ἐπικοινωνίαν μὲ τὸ Μανδράκι μὲ τὰ γαιθουράκια, ὅπως προτοῦ νὰ γίνῃ ὁ δρόμος. Στὸ γκαράζ τῶν Λουτρῶν τοῦ Μανδρακίου, παραμένει ἀκίνητον τὸ ἡμιφορτηγόν αὐτοκίνητον τοῦ Δήμου ἐπὶ 2 ἢ 3 χρόνια τώρα. Ἄραγε, ἐὰν ὁ Δήμος «τὸ ἔβγαζε ἔξω» δὲν θὰ ἠμποροῦσε νὰ τακτοποιηθῆ ἔστω καὶ προσωρινὰ ἢ σημερινὴ κατάστασις; Δὲν ξεύρομε κατὰ πόσον ὁ Δήμος ἔχει ἢ δὲν ἔχει ἀρμοδιότητα γιὰ νὰ ἐκμεταλευθῆ ἓνα αὐτοκίνητό του. Σ' αὐτὸ τὸ ἐρώτημα ὡς μᾶς ἀπαντήσῃ ὁ νέος Δήμαρχος, ποῦ ἀσφαλῶς θὰ φιλοδοξῆ νὰ τακτοποιήσῃ κάθε Δημοτικὸ ζήτημα καὶ νὰ τὸ συνδυάσῃ μὲ τὸ συμφέρον καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν Δημοτῶν του καθὼς καὶ ὄλων τῶν Νισυρίων.

ΡΟΔΟΣ

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ. Κουμέντου

Χαρὰ καὶ συγκίνησιν ἔνοιωσε κάθε Νισύριος ἀκούοντας στὸ Ραδ. Σταθμὸ Ρόδου τὰ νοσταλγικὰ τραγούδια τῆς γλυκειᾶς Νισύρου.

Συγχαρητήρια ἀξίζουν σ' ἐκείνους ποὺ εἶχαν τὴν πρωτοβουλία γιὰ ν' ἀκουσθῆ στὰ πέρατα τοῦ κόσμου τὸ γλυκὸ καὶ ἀπαλὸ τραγούδι τῆς Νισύρου.

Τὴ μεγαλύτερη ὅμως ἀπήχηση εἶχαν στὰ αἰσθήματα τῶν ξενητεμένων παιδιῶν τῆς, ποὺ ἀδιάκοπα παλαίβουν στὰ ξένα μὲ τὴ σκέψη πάντοτε πρὸς τὸ μυροδάτο νησί τους. Καὶ στὴν τόση συγκίνησι συνέβαλε βέβαια περισσότερο ὁ λαϊκὸς καλλιτέχνης καὶ καλόκαρδος Κ. Χατζηνικόλας μὲ τὸ βιολί του, ὁ γιὸς του μὲ τὸ λαοῦτο καὶ ἡ Χρυσούλα του μὲ τὴ φωνή τῆς. Ἐπιτυχία μεγάλη εἶχαν καὶ οἱ ὑπόλοιποι Νισύριοι τραγουδισταὶ ὅπως ἡ καλλίφωνος Μαρία Βερδελλῆ καὶ Ἰωσήφ Κουμέντος.

Ἐξ ἴσου ἐπιτυχημένα ἦσαν καὶ τὰ «πενέματα τῆς νύφης» ποὺ τραγουδήσαν οἱ συμπατριῶται μας ἀπ' τὰ Νικεῖα, Ἰωάννης Μ. Χαρτοφύλλης, Μαρίκα Ἀπριλλάκη, Ἄννα Χαρτοφύλλη, Μαρίκα Μαρίνου, Μαρία Κουτσουλιοῦ καὶ Νικόλ. Μηνᾶς.

Μὲ εὐμένεια σχολιάζεται μεταξὺ τῶν μορφωμένων κύκλων ἢ ἐπὶ τοῦ ὑπερωκεανίου «Νέα Ἑλλάς» καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου του ἀπὸ Πειραιᾶ εἰς Ν. Ὑόρκην δοθεῖσα διάλεξις τοῦ ἐξαιρετικοῦ φιλολόγου συμπατριώτου μας κ. Μιχαήλ Α. Κατσιματίδη με θέμα: «Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλληνος μετανάστου» ἥτις καὶ ἐδημοσιεύθη εἰς ἕξ κατὰ σειρὰν φύλλα τῆς ἐφημερίδος ἢ «Ροδιακὴ».

Μετ' ἐνδιαφέροντος ἐπίσης ἀνεμένετο ἢ ἀπὸ τοῦ Ραδ. Σταθμοῦ Ρόδου ὁμιλία ἐξαιρετοῦ συμπατριώτου μας ἱατροῦ κ. Τσατσαρώνη με θέμα «Ἡ Νίσυρος με τὸ ἠφαίστιό της», ἥτις ἐπραγματοποιήθη στίς 9 Ἰανουαρίου 1955.

ΚΑΛΑΝΝΑ

Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 7

στιγμὴ καὶ ἐκεῖνη καὶ τὰ παιδιά της σὲ βράχια. Ὅταν ἄκουσε τὴν κατὰρᾶ αὐτὴ ἀπὸ τὸ φόβο της ἀφήνει ὄ, τι κρατοῦσε καὶ μένει ἔκτοτε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα τὸ ὅποιον χρησιμοποιεῖται σήμερα γιὰ κοίτη ἀπὸ τὰ πετούμενα, πίσω δὲ στέκουν ὄρθια τὰ τρία της παιδιά βράχια κι' αὐτά.

Δὲν χωράει συζήτησι ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ἐσπρωξε τοὺς καλοὺς ἐκείνους χριστιανοὺς τοῦ χωριοῦ νὰ φτιάσουν αὐτὸν τὸν παιδαριώδη μύθον ἦταν ἡ εὐσεβεία τους ἔναντι τῆς Παναγίας τους τῆς Σπηλιανῆς ὥστε ἔτσι νὰ διδάξουν τὰ παιδιά τους τί μπορεῖ νὰ πάθῃ κανεὶς ὅταν ἀσεβεῖ.

Ὁ μῦθος αὐτὸς -τῆς Καλάννας- ἐξακολουθεῖ νὰ λέγεται καὶ σήμερα ἀπὸ μερικὰς γριουλες στὰ μικρὰ ἐγγονάκια ἰδίως κατὰ τίς ἡμέρας τοῦ χειμῶνα ὅποτε ὅλοι περνοῦν τίς ὥρες τους γύρω ἀπ' τὸ μαγάλι λέγοντας διάφορα παραμῦθια.

Γ.Κ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

Τὴ μακέττα τοῦ ἐξωφύλλου μας ἐφιλοτέχνησε ὁ ζωγράφος κ. Δ.Ο. Σακελλαρίδης.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

«Γνωμαγόραν» Ἀμερικῆς. Δι' ἐπιστολῆς μας εἶχαμε ζητήσει τὴν ὑπόδειξιν ἀνταποκριτοῦ τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν εἰς Ἀμερικὴν. Ἀναμένομεν, καθὼς καὶ τοὺς πρώτους συνδρομητάς. Εὐχαριστοῦμεν.

Δημοτικὸν Σχολεῖον Μανδρακίου Νισύρου. Εὐχαριστοῦμεν. Τὸ δημόσιον εὐχαριστήριον δὲν δημοσιεύομεν διὰ λόγους ἀρχῶν.

Γ.Κ. Σακελλαρίδην Ν. Ὑόρκην. Εὐχαριστοῦμεν. Τὸ «περιμένομεν» ἐλήφθη καὶ θὰ δημοσιευθῇ.

τ. Δήμαρχον κ. Π. Χριστοφύρου. Μᾶς ξεχάσατε ἢ ἀμελήσατε; Ἀναμένομεν. Λυπούμεθα διότι ὁ Ἐμποριὸς δὲν ἔδωσε ἀκόμη τὸ παρόν. Δὲν θὰ τὸν κυρήξω ἐπουδενὶ λόγῳ λιποτάκτην. Ἀμέλεια δὲν δικαιολογεῖται. Περιμένομεν.

κ. Νικήταν Ο. Σακελλαρίδην. Εὐχαριστοῦμεν. Αἱ ὑποδείξεις σας εἶναι πολὺτιμοι.

Δρα Γ.Ν. Καζαβῆν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν πρόθυμον ἐκχώρησιν τῆς ἀδείας.

Διαβάτην. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸ ἀφήγημα τὸ ὅποιον τόσον ἐγκαίρως μᾶς ἀπεστείλατε. Ἐδόθη ἤδη με ἄλλην ὕλην εἰς τὸν στοιχειοθέτη διὰ τὸ 2ον τεῦχος.

Ἰατρὸν κ. Μ. Τσατσαρώνην. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐκλεκτὴν ἐργασίαν τὴν ὅποιαν μᾶς ἀπέστειλεν ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐξαιρετικὰς σας ὑποσχέσεις συμπαραστάσεως τῶν ὀπίων κρατοῦμεν καλὴν σημείωσιν καὶ ἀναμένομεν.

κ. Ν.Ι. Χαρτοφύλην. Ἐλάβαμε τὰ ποιήματά σας. Εὐχαριστοῦμεν θὰ δημοσιευθοῦν.

κ. Κ. Σακλαρίδην. Ἐκτὸς τῆς «Νύκτας» περιμένομε καὶ κάτι γύρω ἀπὸ τὸν κλάδον σας.

Δίδα Ἄνναν Πουλιοῦ. Ἐλήφθη τὸ πεζοτράγουδό σας. Εὐχαριστοῦμε θὰ δημοσιευθῇ.

Συνδρομαί:

Ἐτησίᾳ δρχ. 50
Ἐξάμηνος » 25
Ἐξωτερικοῦ (ἐτησίᾳ)
Ἀμερικὴ Δολ. 3
Αὐστραλία λίρ. χάρτ. 1 1/2
Αἴγυπτος λίρ. 1 1/2

Διευθύνσεις:

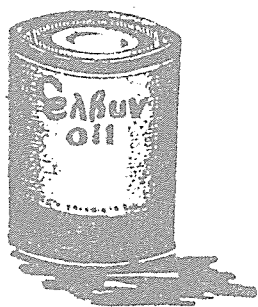
Υπεύθυνος ἐκδόσεως
Α.Ι. Γιαννίδης
Καραϊσκάκη 11-Νέον Φάληρον.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 4

Χρησιμοποιήστε εις τὰ
αὐτοκίνητά σας
τὸ ὀρυκτέλαιον

ΘΑ ΣΑΣ ΔΩΣΗ

Τελείαν λίπανοιν

ΜΑΖΙ ΜΕ

Τὴν ικανοποιῶσιν ὅτι χρησιμοποιεῖτε
ἓνα τέλειον ἑλληνικὸν προϊόν τῶν
συγχρονησμένων διηλεκτρικών

Elvyn

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μάρτιος 1955 Τεύχος 2

«Ο ΚΥΚΛΟΣ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ, ΓΙΑ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟ, ΚΛΕΙΝΕΙ. ΕΡΧΕΤΑΙ Η ΣΕΙΡΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ»

Το δεύτερο τεύχος των «Νισυριακών Χρονικών» μοιράζει την ύλη του σε ποικίλα θέματα. Έτσι δίπλα στην θεματογραφία του πρώτου τεύχους σ' αυτό συναντάμε την αφήγηση ενός ταξιδιού στην Νίσυρο που υπογράφει ο Τάσος Σ. Κωνσταντινίδης: «Κατάγομαι από μητέρα Νισυρία. Άγαπώ τὸ ὄμορφο νησάκι τῆς μητέρας μου καὶ ἐκτιμῶ τοὺς Νισύριους. Γεννήθηκα στὴν Ἀθήνα καὶ ἐπισκέφθηκα τὴ Νίσυρο ὅταν ἀκόμα ἤμουν στὶς φασκιές. Ἐνας πόθος μὲ ὤδησε νὰ κάνω ἓνα ταξίδι στὸ νησί, γιὰ νὰ γνωρίσω ἀπὸ κοντὰ, μεγάλος πιά, τὰ μέρη ποὺ γεννήθηκε καὶ ἔζησε γιὰ ἀρκετὰ χρόνια ἡ μητέρα μου», ἓνα ἀρθρο του Δρος Μιχ. Τσατσαρώνη που πραγματεύεται θέματα σχετικά με το Ηφαίστειο του νησιού, τη γεωλογική διαμόρφωση της Νισύρου, ἓνα λαογραφικὸ ενδιαφέροντος διδακτικὸ διήγημα με τίτλο «Ἡ Στοιχειωμένη διστέρνα» που υπογράφεται με τὸ ψευδώνυμο «Διαβάτης» καὶ τέλος τὴν ομιλία του γιατροῦ Κώστα Ι. Γιαννίδη για τὴν Μητέρα στο Δημοτικὸ Θέατρο του Πειραιά. Σ' ὄλο το τεύχος εἶναι διάχυτο ἓνα πνεῦμα προσφορᾶς ἐργῶν καὶ βοήθειας στο νησί. Ἐτσι στο κύριο ἀρθρο του κ. Αρμόδιου Γιαννίδη με τὸν εὐγλωττο τίτλο «Ἦσχι ἄλλοι δισταγμοί» ο πρόεδρος του Γνωμαγόρα καὶ υπεύθυνος τῆς ἐκδόσης ἀναφέρεται στα ἐργα τῆς «περασμένης γενιᾶς», προβάλλει τὴν ἀπουσία ἐργῶν τῆς γενιᾶς του καὶ καταλήγει στο συμπέρασμα ὅτι εἶναι ἀδήριτη ἀνάγκη «ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς τῆς Νισύρου..., τὰ ἔργα κοινῆς ὠφέλειας καὶ πολιτισμοῦ στὴν Πατρίδα μας» σαν ἓνα «μνημεῖο ποὺ θὰ σηματοδεύει πάνω στὴ Νίσυρο τὸ πέρασμα» τῆς δικιάς του γενιᾶς.

Το ἴδιο πνεῦμα ὑπάρχει καὶ στα σχόλια. Ἐτσι ἀφοῦ προβάλλεται ἡ δωρεὰ «μῆς μοντέρνας αἰθουσας γιὰ διαλέξεις, συγκεντρώσεις, γιορτές» του Δ. Ζησιμόπουλου στὴν Ηλικιωμένη, ζητᾶ ἀπὸ τοὺς συλλόγους νὰ μιμηθοῦν «τὰ ἄτομα στὴν δημιουργία ἐργῶν κοινῆς ὠφέλειας ἐπάνω στὴ Νίσυρο». Σ' ἄλλο σχόλιο με τὸν χαρακτηριστικὸ τίτλο «Καθολικὸ αἶτημα τῆς Νισύρου, ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς» ἰσχυρίζεται ὅτι «ὁ κύκλος τῶν συζητήσεων γιὰ τὸ θέμα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ πλησιάζει νὰ κλείσει καὶ ἔρχεται ἡ σειρά τῶν ἐργῶν» γνωστοποιώντας ὅτι «ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς προσανατολίζεται πρὸς τὴν ἰδέα νὰ διαθέσει ἓνα χρηματικὸ ποσὸ ποὺ ἔχει συγκεντρώσει διὰ νὰ ἀρ-

χίσουν τὰ ἔργα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ». Ενώ καυστικά είναι τα ερωτήματα του ίδιου σχολίου για τον Γνωμαγόρα Αμερικής: «Πέρασε πιά ἡ ἐποχή πού ἡ «Ἀμερική» ἔβαζε τὸ θεμέλιο λίθο σ' ὅτι μεγάλο γινότανε στὴ Νίσυρο; Ἄδυνατοῦμε νὰ πιστέψουμε σὲ μία τέτοια, πολὺ λίγο τιμητική, γιὰ τὸν «Ἀμερικάνο Νισύριο» ἀλλαγὴν».

Θερμὸς συνήγορος τῆς ἐκτέλεσης τοῦ ἔργου τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ εἶναι ὁ συμπατριώτης μας στέλεχος τοῦ Ὁμήρου, τῆς Πορφυρίδας καὶ στὴν συνέχεια τοῦ Γνωμαγόρα Γιώργος Κ. Σακελλαρίδης. Το ἀρθρο του με τίτλο «ANAMENOMEN» εἶναι συγκλονιστικό. Ἡ τραγικότητα καὶ τὸ μεγαλεῖο τῶν παπούδων μας μετανα-

«ΜΑΝΔΡΑΚΙ Ιανουάριος. Του ανταποκριτοῦ μας κ. Β. Χαρίτου

11.— Αφίχθησαν ὁ Σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ ὁ Γ. Δ/της Δωδεκανήσου στρατηγὸς κ. Μπουλαλὰς μετὰ τῆς συζύγου του, συνοδευόμενος ὑπὸ ἀνωτέρων υπαλλήλων τῆς Γ.Δ.Δ.» Ἐκτος αὐτῶν, στὴν φωτογραφία εἰκονίζονται ὁ κ. Γιώργος Γιαλούρης, ὁ παπ' Ἀλέξανδρος, ὁ παπα Νικόλας Χατζόγλου, ὁ τότε ἐπαρχὸς Κω-Νισύρου Γιώργος Μιχαλόπουλος καὶ ὁ Γιώργος Σακελλαρίδης.

στῶν εἶναι ἀποτυπωμένα στὶς λίγες γραμμὲς του: «Ὅσα καλὰ κι ἂν μοῦ ὑπόσχετο τότε ἡ φαντασία μου ὅτι θὰ βρῶ στὴ καινούργια χώρα πού πήγαινα δὲν ἦσαν ἀρκετὰ νὰ μετριάσουν τὴ λύπη πού ἔφευγα τόσο μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη μας Πατρίδα... κι ἐγὼ λυπημένος στεκόμουνα παράμερα ἀφοῦ ὄχι πλέον συγγενῆ ἢ φίλο δὲν εἶχα ἐκεῖ ν' ἀποχαιρετήσω, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἓνα ἄγνωστό μου Ἕλληνα. Τὸ παράπονο μου ὅμως αὐτὸ ἱκανοποιήθηκε ὅταν λίγο ἔξω ἀπὸ τὴ Βρέμη συναντήθημεν μὲ ἓνα ἄλλο πλοῖον τὸ ὁποῖον ἀνταπέ-

διδε χαιρετισμὸν στὸ δικό μας μὲ σφυρίγματα καὶ ἀνεβοκατέβασμα τῆς σημαίας, τῆς σημαίας του τῆς Ἑλληνικῆς. Μὲ συγκίνηση ἔβγαλα τότε κι ἐγὼ τὸ μαντηλάκι μου καὶ ἀποχαιρέτησα τὴν ...Ἑλλάδα!... μὲ οἰκογενειακὲς ὑποχρεώσεις, ὁ καθένας των, ἠργάζοντο μὲ εἴκοσι δολλάρια τὸ μῆνα. Πτωχοὶ ἀλλὰ πλούσιοι σὲ αἰσθήματα πατριωτικά. Ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν πατρίδα ἔβραζε μέσα στὶς καρδιές των, γι' αὐτὸ καὶ ἡ πρώτη σκέψις των ἦτο πῶς νὰ βοηθήσουν τὴν Πατρίδα...» Επιβάλλεται στον κάθε Νισύριο νὰ διαβάσει με προσοχὴ τούτο το μικρὸ κείμενο τῆς σελίδας πέντε του δευτέρου τεύχους των Νισυριακῶν Χρονικῶν.

Ενδιαφέρον εἶναι τὸ κείμενο του Νέου Νισύριου, με τίτλο «*Βάσεις γιὰ τὴ συγκρότηση οἰκιακῆς βιοτεχνίας στὴ Νίσυρο*» τῆς σελίδας εννέα, ὅπου εντοπίζει τὸ βασικὸ πρόβλημα τῆς Νισύρου στὴν ανεργία καὶ τὴν αποδημία που συνεπάγεται αὐτὴ καὶ σαν λύση προτείνει τὴν δημιουργία συνεταιρισμοῦ οἰκιακῆς βιοτεχνίας λαϊκῆς τέχνης. Δύο σημεία του ἀρθροῦ αὐτοῦ αξίζει κανεὶς νὰ προσέξει ιδιαίτερα «... Ἐκεῖνο ποῦ πρέπει νὰ προσεχθῆ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εἶναι ἡ ἀποφυγὴ τῆς ὑπαγωγῆς σ' ἕναν χρηματοδότη - ἐργοδότη γιατί ὅπως εἶναι φυσικὸ αὐτὸς θὰ δώσει μεροκάματα ποῦ ποτὲ δὲν ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἀξία τῆς προσφερόμενης ἐργασίας...» καὶ «Πολλοὶ θὰ ἔβλεπαν μὲ μεγάλη χαρὰ τὴν προσπάθεια δημιουργίας μιᾶς Νισυριακῆς βιοτεχνίας, μὲ βάση τὸν συνεταιρισμό, καὶ ἀσφαλῶς θὰ βοηθήσουν, δανερίζοντας ἔστω τὰ λίγα χρήματα ποῦ χρειάζονται γιὰ νὰ ξεκινήσει...»

Στο πρῶτο ἀπόσπασμα οἱ σοσιαλιστικὲς ιδέες του συντάκτη εἶναι ἐμφανέστατες καὶ ἰσως εἶναι πρωτοφανὲς φαινόμενο ἡ φιλοξενία τέτοιων ἀπόψεων σε συλλογικὸ περιοδικὸ του 1955, ἐνῶ στο δεῦτερο, οἱ συμβουλές αποκτοῦν πρακτικὸ περιεχόμενο με τὴν ὑπόσχεση τῆς χορήγησης των κεφαλαίων γιὰ τὴν υλοποίηση ὅσων προτείνονται.

Απὸ τὶς μικρὲς ἐιδήσεις του τεύχους ξεχωρίζουμε τὶς πληροφορίες γιὰ τὰ ἔργα στο Γυαλί, που στο μέλλον θα ἀλλάζαν τὴν μοῖρα του νησιού: «*Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπ. Συντονισμοῦ ἐνεκρίθη ἡ εἰσαγωγὴ 400.000 δολλαρίων τὰ ὅποια χορηγεῖ ὑπὸ μορφήν δανείου ἢ ἐταιρεία «Μαριτίνα Βόλκαν» τοῦ Παναμαῖ εἰς τὴν ἐταιρείαν «Λάβα» τοῦ κ. Νομικοῦ, διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς κισσήρης τῆς νησίδος Γυαλί.*

Ὁ μηχανικὸς κ. Μαλασπίνας τῆς ἐταιρείας «Νομικοῦ» ἐπεσκέφθη τὴν Δημαρχίαν διὰ ζητήματα ποῦ ἀφοροῦν τὰ εἰς τὴν νησίδα Γυαλί ἐκτελούμενα, δυνάμει τῆς συμβάσεως Δήμου-Ἐταιρείας Νομικοῦ, ἔργα». Επίσης τὴν πληροφορία γιὰ ἐπτὰ διαλέξεις σε διάστημα δύο μηνῶν (Φεβρουάριος-Μάρτιος 1955) στο Μανδράκι, με ομιλητὲς τοὺς αείμνηστους σήμερα Σ. Κουρζή, Ε. Κρούσκο, Ἀρχιμανδρίτη (τότε) Α. Γεωργιάδη, Α. Μαστρογιάννη, γεωπόνου Ἀγγελή, Π. Χριστοφόρου.

Τέλος ἀπὸ τὸ ἴδιο τεύχος πληροφοροῦμαστε ὅτι ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς ὄρισε ἀνταποκριτὴ του στα Νισυριακὰ Χρονικὰ τὸν Μ. Καρανίκη, ἐνῶ ὁ ἀνταποκριτὴς των Νικειῶν κ. Γαβριήλ Σακελλαρίδης ἐνημερώνει τοὺς ἀναγνώστες του περιοδικοῦ ὅτι: «*ἔφθασαν τὰ πρῶτα τεύχη τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» στὰ Νικεῖα, προκαλέσαντα ἀρίστην ἐντύπωσιν.*

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΜΑΡΤΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
Η ΜΗΤΕΡΑ του Κ. Ι. Γιαννίδη	»	2
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	3
ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ του Τάσου Κωνσταντινίδη	»	4
ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝ του Γ. Κ. Σακλαγίδη	»	5
ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΓΡΟΦΕΣ	»	6
ΜΕΤΕΚΛΩΦΙΚΑ ΝΙΣΥΡΟΥ του Κ. Μούρα	»	7
Η ΟΜΟΡΦΗ ΚΟΡΗ (Δημοτ. Τραγούδι) υπό Κ. Μαντουδάκη		8
ΟΙΚΙΑΚΗ ΒΙΩΤΕΧΝΙΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ του Ν.Ν.		9
ΚΡΗΜΝΟΙ ΚΑΙ ΑΚΡΩΓΗΡΙΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ του Μ. Γοτσαρώνη		10
ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΗ ΒΙΣΤΕΡΝΑ (διήγημα) του Διαβίτη		12
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΙΝ ΤΟΥ Γ.Δ.Δ)του (άνταπόκρισις)		14
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ		15

**Από του έπομένου:*

Έπιμελεία του Μητροπολίτου Κω Έμμανουήλ
Ο ΚΩΔΙΞ ΙΗ' ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΩ (άρχειου δουλείας)
περιλαμβάνων τούς γενεαλογικούς πίνακας του πληθυσμού όλης
της Νισύρου περί τò έτος 1955.

ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η ΑΛΛΑΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ΦΙΛΩΝΟΣ 117 ΤΗΛ. 43-975 — ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ε. ΠΡΕΒΕΝΑΣ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409

ΜΟΣΧΑΤΟΝ

Β.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26-ΤΗΛ.482113

κουζίνας — ψυγεία

θερμοσίφωνες — πλυντήρια

ραπτομηχαναί

ραδιόφωνα — πικ-απ

ήλεκτρικά σκεύη

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί:

Έτησία δρχ. 50

Έξάμηνος » 25

Έξωτερικού (έτησία)

Αμερική Δολ. 3

Αυστραλία λίρ. χάρτ. 11)2

Αίγυπτος λίρ, 11)2

Διευθύνσεις:

Υπεύθυνος έδόσεως

Α. Ι. Γιαννίδης

Καραϊσκάκη 11 — Νέον Φάληρον.

Τιμή τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΟΧΙ ΑΛΛΟΙ ΔΙΣΤΑΓΜΟΙ

Ξεκινήσαμε όλοι από το μικρό εκείνο όμορφο νησί που σε μια γωνιά του δωδεκανησιακού συμπλέγματος μένει πάντα και προσμένει να μᾶς ξαναδεχθῆ ὅταν, συμπληρώνοντας τὸν κύκλο τῆς ζωῆς μας, θὰ ἐπιστρέψουμε «στοῦ ἡλίου του τὸ φῶς στὴν καλωσύνη τῆς Πατρίδος».

Σταδιοδρομήσαμε μακριὰ του καὶ καταλάβαμε διάφορες θέσεις στὴν ζωῆ, ποτὲ ὅμως δὲν μᾶς ἄφισε τὸ αἶσθημα τῆς ξενητείας νὰ ξεχάσουμε πῶς ἡ Πατρίδα εἶναι κάτω ἐκεῖ, πῶς ἐκεῖ εἶναι τὸ χῶμα πὸ μᾶς δένει μὲ τὴν γῆ μας. Ἄπ' αὐτὸ τὸ αἶσθημα ξεπήδησε ἡ δημιουργὸς φλόγα πὸ ἔκανε τὰ πατριωτικὰ μας σωματεία.

Μερικοὶ νοσταλγοὶ συμπήξανε τὸν πρῶτο Νισυριακὸ σύλλογο στὴν ξενητεία, τὸν «Ὅμηρο» καὶ μερικοὶ ἄλλοι τὴν «Πορφυρίδα». Ἀπὸ τὰ μετρημένα σέντς τῶν πρώτων βιοπαλαιστῶν «Νισυρίων Ἀμερικάνων», συγκεντρώθηκαν τὰ πρῶτα δολλάρια, κ' ἅπ' αὐτὰ - ὁ «Νισύριος Ἀμερικάνος» δίνει τὸ ὑστέρημά του γιὰ νὰ μετατραπῆ σὲ ἔργα κοινῆς ὠφελείας στὸ νησί - ὁ «Ὅμηρος» ἔκανε τὸ σχολεῖο καὶ ἡ «Πορφυρίδα» τὰ λουτρά, τῆς περασμένης γενιᾶς σημάδια ἔντονης συλλογικῆς δράσεως. Στὴν ἐξελικτικὴ πορεία τῆς συλλογικῆς ὀργανώσεως, ὁ «Ὅμηρος» καὶ ἡ «Πορφυρίδα» συγχωνεύθηκαν καὶ ὁ «Γνωμαγόρας» ἦρθε στὴν θέσι τους ὑποσχόμενος μιὰ λαμπρότερη δράσι.

Ἡ γενιά ὅμως πὸ μέχρι σήμερα διοικεῖ τοὺς συλλόγους μας ἀκόμα δὲν ἔστησε, καὶ μαζὶ μ' αὐτὴν ὁ «Γνωμαγόρας» τὸ ὄργανον πὸ θὰ ἐκφράζη τὴν δράσιν της, τὸ μνημεῖο πὸ θὰ σημαδεύῃ ἐπάνω στὴν Νίσυρο τὸ πέρασμά της.

Ἡ εὐκαιρία παρουσιάζεται τώρα ἀλλὰ παραδόξως, ἰδίως ἀπὸ τὸ ἰσχυρότερο μέρος τῆς ὀργανώσεως μας τὸν «Γνωμαγόρα» τῆς Ἀμερικῆς, μιὰ ἀναβλητικότητα καὶ ἕνας δισταγμὸς πὸ ἐμφανίζεται, δημιουργεῖ τὸν κίνδυνον νὰ χαθῆ ἡ εὐκαιρία τῆς πραγματοποιήσεως ἐνὸς μνημειώδους πραγματικῶς ἔργου πὸ θὰ πλαισιώσῃ ὅτι οἱ προγενέστεροι ἔκαναν γιὰ τὴν Νίσυρό μας. Τὸ κράτος, κατ' ἀνέλπιστον τύχη, κἀνει τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸ τῆς Νίσυρου.

Ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καταβάλλοντα κάθε δυνατότητα, ἀφιερώνει ὅλην του τὴν δραστηριότητα στὴν ὑπόθεση τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ τῆς Πατρίδος μας, ἐκπληρῶν τὸ ἐκ τοῦ Ἰδρυτικῶ ἀπορρέον καθῆκον ἔχοντας ὡς φάρους πὸ ὀδηγοῦν καὶ κατευθύνουν τίς ἐπιδιώξεις του τὰ ἔργα τῆς περασμένης γενεᾶς καὶ ἀκολουθώντας τὸ δρόμο πὸ αὐτὴ ἐχάραξε, τὸν δρόμο, ἔργα κοινῆς ὠφελείας καὶ πολιτισμοῦ στὴν Πατρίδα μας, καλεῖ ὄλους, χωρὶς δισταγμοὺς πιά, νὰ ἀφιερωθοῦν στὴν ἐπιτυχία αὐτοῦ τοῦ ἔργου καὶ διαδηλώνει πῶς θὰ διαχωρίσῃ τίς εὐθύνες του ἀπὸ ὄλους ἐκείνους πὸ ὄχι θὰ ἀντιδράσουν ἀλλὰ καὶ ἀπλῶς θὰ διστάσουν στὴν ἐκτέλεσι τῆς κατηγορηματικῆς προσταγῆς πὸ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὴν Νίσυρο: Φῶς στὸ νησί.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Η ΜΗΤΕΡΑ

Τὴν 2αν Φεβρουαρίου ἐγένετο εἰς τὸ Δημ. Θέατρον Πειραιῶς μεγάλη συγκέντρωσις εἰς τὴν ὁποίαν παρέστησαν βουλευταὶ Πειραιῶς, ὁ Δήμαρχος καὶ αἱ λοιπαὶ ἀρχαὶ τῆς πόλεως διὰ νὰ τιμηθῇ ἡ «Μητέρα» εἰς τὴν ὁποίαν ἔχει παγκοσμίως ἀφιερωθεῖ ἡ ἡμέρα ταύτη. Κατωτέρω διδομεν ὁμιλίαν τὴν ὁποίαν ἔκαμε ὁ συμπατριώτης μας ἱατρός κ. Κ. Γιαννίδης εἰς τὴν συγκέντρωσιν.

Εἰς τὴν σεμνὴν σήμερον τελουμένην ἑορτὴν ἀφιερωμένην εἰς τὴν Μητέρα, πρωτοστατοῦντος τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος καὶ συμπράξει τοῦ Λυκείου Ἑλληνίδων καὶ πασῶν τῶν Γυναικείων Ὁργανώσεων τῆς Ἑλλάδος παρ' ἡμῖν καθιερωθεῖσαν, ἐσχάτως δὲ παρὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ Ὑγείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὠρισθεῖσαν παγκοσμίως νὰ λαμβάνη χώραν κατ' ἔτος τὴν 2αν Φεβρουαρίου, τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα ἐπιτελεῖ τὸ ὕψιστον τοῦτο καθήκον ἐν τῇ ἀποστολῇ του περὶ προστασίας τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς Μητρότητος.

Τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα ἔδωσε τὴν τιμητικὴν ἐντολὴν εἰς ἐμὲ νὰ ἀφιερῶσω ἐκ μέρους του ὀλίγα διὰ τὴν Μητέρα. Τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα τοῖς πᾶσιν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος τυγχάνει γνωστὸν πόσα ἐπιτελεῖ διὰ τὴν προστασίαν τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς Μητρότητος καὶ πόσας προσπάθειας καταβάλλει διὰ τοὺς ἀλληλενδέτους αὐτοὺς κλάδους διὰ τὸ Παιδί καὶ τὴν Μητέρα.

Καὶ ἐν προκειμένῳ διὰ τὴν Μητέρα ἀπὸ τῶν Σταθμῶν Ἐπιτόκων παρακολουθεῖ ταύτην ὡς ἐπίτοκον μέχρι τῶν Συμβουλευτικῶν αὐτοῦ Σταθμῶν καὶ καθοδηγεῖ τὴν Μητέρα καὶ προσπαθεῖ παντὶ τρόπῳ διὰ τῶν Ἱατρῶν καὶ ἐπιστημόνων Ἐπισκεπτῶν Ἀδελφῶν ἐν τοῖς Ἱατρείοις καὶ οἰκοὶ νὰ ἐξυψώσῃ αὐτὴν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς της διὰ τὸ παιδί της.

Μητέρα! ὅτι ὑψηλὸν καὶ θεῖον ἡ Φύσις ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἐν τῇ δημιουργίᾳ της διὰ τῆς μητρότητος, ἣτις ἀποτελεῖ τὴν πλήρωσιν τοῦ προορισμοῦ τῆς Γυναίκας. Προορισμὸν ὑψηλῆς ἀποστολῆς, δύσκολον καὶ δυσβάστακτον διὰ τὴν καλῶς νοουμένην Μητέρα, ἀξίαν καθ' ὅλα ἕνα ντι τῆς ἀποστολῆς τῆς Μητρότητος. Ὅθεν ἡ λέξις Μητέρα ἀποτελεῖ τίτλον μεγάλης τιμῆς διὰ τὴν Γυναίκα. Ἀποτελεῖ ἀξίωμα ἀνωτάτου βαθμοῦ, πλήρους μεγάλου εὐθύνων, λίαν δύσκολον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποστολῆς της. Αἱ ἐκ τοῦ ἀξιώματος τούτου ἀπορρέουσαι ὑποχρεώσεις εἶναι παμμένιστα.

Τὸν τίτλον αὐτὸν τῆς τιμῆς τὸν ὁποῖον προσφέρει ἡ Φύσις στὴν γυναῖκα καθιστῶσαν αὐτὴν Μητέρα, δὲν τῆς τὸν ἀναγνωρίζει ὡς ὑψηλὸν καὶ θεῖον παρὰ μονάχα ἐὰν ὀδεύουσα τὴν ζωὴν δώσῃ δείγματα ἀντάξια τοῦ τίτλου τοῦ ἀξιώματος Μητέρα.

Ἡ κύσις ἀποτελεῖ διὰ τὴν Μητέρα σταθμὸν δοκιμασίας, ἐπαυξανόμενον διὰ τοῦ τοκετοῦ καὶ ἀποκορυφούμενον διὰ τῶν δοκιμασιῶν τῆς διατροφῆς καὶ ἀνατροφῆς τοῦ παιδιοῦ. Ὅδεῖται τουτέστιν εἰς τὴν ζωὴν ὁ μέγας αὐτὸς ἥρωας, ἡ Μητέρα, ἐν μέσῳ ὁδύνων, δοκιμασιῶν καὶ θυσιῶν.

Ἡ ζωὴ τῆς Μητέρας καθίσταται μιὰ συνεχῆς θυσία, μιὰ συνεχῆς προσφορά.

Αἱ σωματικαὶ της ὁδύνας ὠχριοῦν πρὸ τῶν ψυχικῶν κλονισμῶν της διὰ τὴν ὑγείαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ παιδιοῦ. Αἱ δὲ θυσία της δὲν διακόπτονται ἐφ' ὅρου ζωῆς, παρὰ μόνον τερματίζονται διὰ τοῦ θανάτου της.

Ἡ Μητέρα ὄθεν τυγχάνει μιὰ διαρκῆς προσφορά, μιὰ διαρκῆς θυσία εἰς τὴν ζωὴν. Ἐναντι ὅμως τῶν θυσιῶν τῆς ἀποστολῆς της, ἡ Φύσις φροντίζει νὰ τῆς ἀνταποδώσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν λατρείαν τοῦ παιδιοῦ. Τὴν βαθεῖαν καὶ γλυκεῖαν ἀγάπην ποὺ νοιώθει στὴν ψυχὴ του τὸ παιδί. Καὶ ποῖος δὲν νοιώθει ἀνέκφραστη ἀγάπη πρὸς τὴν Μητέρα του; Ὅσοι ἔχομεν χάσει ἀπὸ τὴν ζωὴν τὴν προσφιλεῖ καὶ γλυκεῖαν μορφή της, μὲ δακρυβρέκτους ὀφθαλμοὺς ἀναπλωοῦμεν συγκενιμένοι τὴν ἀνάμνησιν της. Καὶ ὅσοι ἐξ ὑμῶν ἔχουσι τὴν Μητέρα των πόσην ἀγάπην δὲν δοκιμάζουσι στὶς ψυχῆς τους γι' αὐτήν!

Ἡ Μητέρα, ἡ γλυκύτερη λέξις τοῦ κόσμου, τὸ θεῖον αὐτὸ πλάσμα τὸ ἀτενίζει σήμερον σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης μὲ σεβασμὸν. Ἡ ἀνάτασις τῶν ψυχῶν μας ἀνέκφραστον ὕμνον τῆς ἀναπέμπει σήμερον διὰ τῆς σεμνῆς αὐτῆς ἑορτῆς.

Μητέρα καὶ πάλιν Μητέρα, εἶσαι ἡ ἐκλεκτή, εἶναι ἡ θεῖα ἀνθρώπινη μορφή καὶ ἡ εὐτυχία τῆς θυσίας σου σὲ ἔθεσεν εἰς τὴν ἄθανασίαν.

K. I. GIANNIDΗΣ

Πρὸς τὴν σύνταξιν τῶν «Ν.Χ.»

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ ὁ ἀγαπητὸς κ. Γαβριὴλ Σακελλαρίδης πολὺ ὀρθῶς ἐρωτᾷ ἂν τὸ ἐν ἀκίνησιᾳ εὐρισκόμενον εἰς λουτρὰ αὐτοκίνητον δύναται νὰ τὸ ἐκμεταλλεῖται ὁ Δῆμος ἢ ὄχι. Τὸν πληροφορῶ ὅτι θὰ εἴχαμεν ἀπόλυτον δικαίωμα νὰ ζητήσωμεν ἀριθμ. κυκλοφορίας διὰ αὐτοκίνητον τὸ ὁποῖον θὰ παρελαμβάνομεν ἐν ἀκίνησιᾳ ὅπως ἦτο ἄλλοτε. Δυστυχῶς ὅμως παρελάβομεν τὸ τοιοῦτον ἐν ἀχρηστείᾳ καὶ κατὰ τοὺς εἰδικοὺς χρήζει σοβαρᾶς ἐπισκευῆς. Ἄλλωστε διὰ τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ αὐτοκίνητον ὑπάρχει καὶ διαταγὴ ἐκ τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Προέδρου τῆς Κυβερνήσεως ἵνα ἐκποιηθῇ, τὴν ὁποίαν δὲν δυνάμεθα παρὰ καὶ νὰ ἐκτελέσωμεν.

Γ. ΠΑΛΟΥΡΗΣ Δήμαρχος Μανδρακίου

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΙΜΗΜΕΝΟΙ ΝΕΚΡΟΙ

Κλείσανε δέκα χρόνια από την ημέρα που έπεσε ο ήρωϊκός άνθ'γός Χατζηναυγέλου στην Νίσυρο. Τò αίμα του που χύθηκε, μαζί με τών παιδιών τής δωδεκανήσου, τò αίμα, πότισε τò δένδρο τής ελευθερίας που σήμερα απολαμβάνουμε τούς καρπούς του.

Ή σκέφι μας στρέφεται με εύγνωμοσύνη στόν τιμημένο νεκρό μας.

ΠΑΛΑΜΑΣ

Κλείσανε 12 χρόνια από την ημέρα που μέσ' την μαύρη κατοχή, πάνω από

ένα νεοσκασμένο τάφο γονάτισαν οί ψυχές που όρθες πολεμοῦσαν την ημέρα για ψωμί, την αυτοσυντήρηση του ατόμου και τò βράδυ για την ελευθερία, την επιβίωση τής πατρίδος και πάνω από τὰ σκυμένα κεφάλια ή βαθειά φωνή του "Άγγελου Σικελιανού, χαιρετίζοντας την αδελφή ψυχή του Κωστή Παλαμά που αποδημοῦσε, πριν προφθάση να ξαναδῆ τῆ νίκη να γυρίζη στο καλλιμάρμαρο ναό της στην 'Αθήνα, άντήχησε βροντερή:

'Ηχῆστε, οί σάλπιγγες... Καμπάνες βρο-
[ντερές,
δονῆστε σύγκορμη τῆ χώρα, πέρα ὡς
[πέρα...

Βόγγα, Παιάνα! Οί σημαῖες οί φοβερές,
στῆς λευτεριάς ξεδηπλωθεῖτε τὸν ἄερα!

Τὰ άτομα που προχώρησαν ἐκεῖ που τὰ σωματεῖα διστάζουν

Στην Νίσυρο μιὰ μοντέρνα αἴθουσα, για διαλέξεις, συγκεντρώσεις, γιορτές, ἐτοιμάζεται. Σὲ λίγο καιρὸ θὰ γίνουν τὰ

ἐγκαίνια της. "Όλα αὐτὰ με δαπάνες του κ. Δ. Ζωσιμοπούλου. "Άς μιμηθοῦν οί σύλλογοι τὰ άτομα στην δημιουργία ἔργων κοινῆς ὠφελείας ἐπάνω στην Νί-
συρο.

Καθολικὸ αἴτημα τῆς Νισύρου, ὁ Ἠλεκτροφωτισμός.

Πληροφορίες ἀπὸ την Νίσυρο, Ρόδο και 'Αθήνα και διαβεβαιώσεις ὑπευθύνων προσωπών δείχνουν πὼς ὁ κύκλος τών συζητήσεων για τὸ θέμα του ἠλεκτροφωτισμοῦ πλησιάζει νὰ κλείση και ἔρχεται ἡ σειρά τών ἔργων. Εἴμαστε σὲ θέση νὰ γνωρίζουμε ὅτι ὁ «'Ο Γνωμαγόρας» 'Αθηνών-Πειραιῶς προσανατολίζεται πρὸς την ἰδέα νὰ διαθέση ἕνα χρηματικὸ ποσὸν που ἔχει συγκεντρώσει διὰ νὰ ἀρχίσουν τὰ ἔργα του ἠλεκτροφωτισμοῦ.

'Ο «Γνωμαγόρας 'Αμερικῆς» θὰ ἀφίση νὰ γίνη τὸ κεφαλαῖῶδες αὐτὸ για την Νίσυρο ἔργο, χωρὶς την συμμετοχήν του; Πέρασε ποιά ἡ ἐποχὴ που ἡ «'Αμερικῆ» ἔβαζε τὸ θεμέλιο λίθο σ' ὅ,τι μεγάλο γινότανε στην Νίσυρο; 'Αδυνατοῦμε νὰ πιστέψουμε σὲ μιὰ τέτοια, πολὺ λίγο

ΔΥΟ ΕΠΕΤΕΙΟΙ

Τὸ "Ἔθνος συμπληρώνει ἀκόμη ἕναν χρόνο πορείας στὸν δρόμο τών ὠραίων ἰδανικῶν που χάραξε τὸ 21, κι' ἀπὸ την ὑψηλὴ κορυφὴ τῆς 25ης Μαρτίου οί ἀγωνισταὶ πατέρες μας παρακολουθοῦν τούς θριαμβευτικοὺς ἀγῶνες που διεξάγει τὸ "Ἔθνος μας πρὸς ὅλες τὶς σκοτεινὲς δυνάμεις τῆς βίας, για νὰ κατοχυρώση την ελευθερία που του χάρισαν. 'Αλλὰ πέρα ἀπὸ τὰ 'Ἐθνικά μας πλαίσια, ἡ 25 Μαρτίου 1821 μένει σύμβολο ὄλων τών λαῶν που ἀγωνίζονται για την ελευθερία τους και φωτεινὸ παράδειγμα στὶς ἐπαναστάσεις ὄλων τών 'Ἐθνῶν που ἀγωνίζονται για την 'Ἐθνικὴ τους ὑπόστασι και ἀνεξαρτησία.

Ἡ 7η Μαρτίου, ἐπέτειος τῆς προσαρτήσεως τῆς Δωδεκανήσου στην μητέρα 'Ελλάδα ἀποτελεῖ για μᾶς τούς Δωδεκανησίους την ἡμέρα τῆς δικαιοσύνης τών μακροχρονίων και σκληρῶν ἀγῶνων μας.

Και μέσα στην 'Ἐθνικὴ ἔξαρσι τών δύο ἐπετειῶν, 7ης και 25ης Μαρτίου, οί σκέψεις μας συγκεντρώνονται σ' αὐτήν, που τούτη την στιγμή κάνει την καρδιά τῆς 'Ελλάδος νὰ πάλλη, στην Κύπρο που ἡ ἡμέρα τῆς 'Ενωσεῶς της με την Πατρίδα 'Ελλάδα, πλησιάζει.

τιμητικὴ, για τὸν «'Αμερικάνο Νισύριο», ἀλλαγῆν.

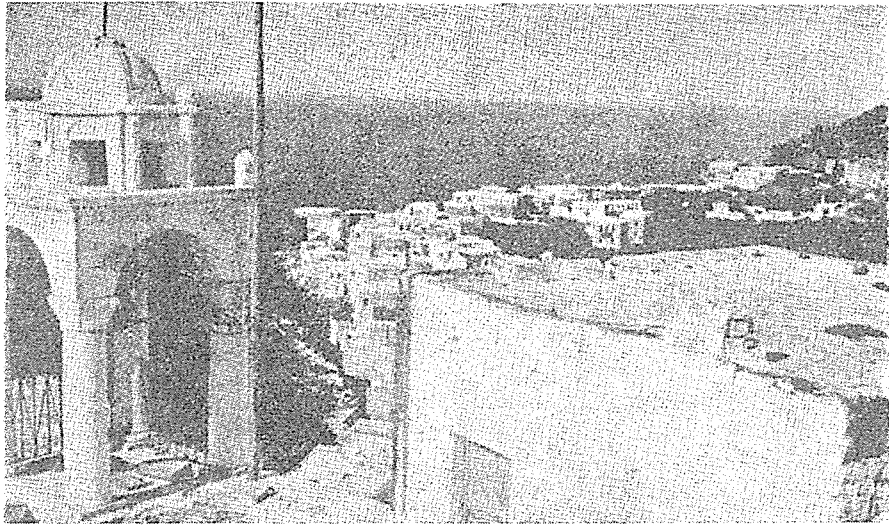
Πορφυρὶς Ρόδου

'Ο ἀνταποκριτῆς τών «Ν.Χ.» στην Ρόδο γράφει:

«Μὲ μεγάλῃ λύπη διαπιστοῦμεν την ἀδράνεια που κυριαρχεῖ γύρω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν ἄλλοτε σύλλογον τών ἐν Ρόδῳ Νισυρίων «'Η πορφυρίς».

"Αραγε οί ἐπὶ κεφαλῆς του συλλόγου δὲν αἰσθάνονται την ἐκ του καταστατικοῦ ὑποχρέωσιν πρὸς ἀνάδειξιν νέου Δ. Συμβουλίου με ζῆλον και κέφι νὰ ἐργασθῆ;»

Περιμένουμε νὰ μάθουμε τί συμβαίνει.

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

Κατάγομαι από μητέρα Νισυριά. 'Αγαπώ τὸ ὄμορφο νησάκι τῆς μητέρας μου κι' ἔχτιμῶ τοὺς Νισύριους.

Γεννήθηκα στὴν Ἀθήνα, κι ἐπεσκέφθηκα τὴ Νίσυρο ὅταν ἀκόμα ἤμουν στὶς φασκίες.

"Ένας πόθος μὲ ὤθησε νὰ κάνω ἕνα ταξίδι στὸ νησί, γιὰ νὰ γνωρίσω ἀπὸ κοντὰ, μεγάλος πιά, τὰ μέρη ποὺ γεννήθηκε κι' ἔζησε γιὰ ἀρκετὰ χρόνια ἡ μητέρα μου.

Διάλεξα φυσικὰ τὸ καλοκαίρι γιὰ τὸ ταξίδι μου αὐτό. Ἦταν τὸ καλοκαίρι τοῦ 1951. "Ένα καλοκαίρι ζεστὸ κι' ἀνυπόφορο γιὰ τὴν Ἀθήνα. Θὰ ταξίδευα μὲ ἕνα μικρὸ πλοῖο τῆς ἀκτοπλοΐας, τὸ «Ἰόνιον». Ἡμέρα ἀναχωρήσεως ἡ 2α Αὐγούστου.

Σαλπάρουμε ἀπ' τὸν Πειραιᾶ σούρουπο. Ἄφοῦ ἄφησε τοὺς ἀποχαιρετισμοὺς συριγμοὺς τὸ πλοῖο μας, βγήκε ἀπ' τὸ λιμάνι. Ἡ θάλασσα «λάδι». Σὲ λίγο εἶχαμε κι' ὄλας ἀνοιχτεῖ ἀρκετὰ, ἐνῶ ἡ ἀπογευματινὴ αὔρα μᾶς χάιδευε νοηελικὰ τὰ πρόσωπα. Στὴ Δύσι ὁ ἥλιος χανόταν πίσω ἀπὸ ἕνα τριανταφυλὶ χρώμα, παραχωρώντας τὴ θέσι του στὰ σκοτεινὰ πέπλα τῆς νύχτας. Ἦταν ἕνα θέαμα φαντασμαγορικό. Στὸ βάθος μᾶς περίμεναν τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας κι' ὁ ἀπέραντος ὀρίζοντας.

Εἶναι ὠραία ἡ νύχτα τὸ καλοκαίρι ἀπάνω σ' ἕνα πλοῖο ποὺ ταξιδεύει. Δὲν ἀκοὺς παρὰ μόνον τὸ φλοῖσο τοῦ κωμάτων, τὸ ρυθμικὸ τίκ-τάκ τῆς μηχανῆς, κι' ἴσως μιὰ κιθάρα ποὺ τὴν συνοδεύει κανένα νοσταλγικὸ τραγούδι. Εἶναι οἱ στιγμὲς ποὺ δὲν σοὺ κάνει καρδιά νὰ πᾶς νὰ κοιμηθῆς.

"Έτσι πέρασε ἡ νύχτα, κι' ἦρθε σιγά-σιγά τὸ ξημέρωμα. Λὲς κι ἕνα μαχαίρι ξέσχισε τὸ πυκνὸ σκοτάδι, ποὺ παραχώρησε τὴ θέσι του στὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

'Απ' τὴν ἀνατολὴ σιγά-σιγά καὶ νοηελικὰ ξεπρόβαλεν ὁ ἥλιος γιὰ τὸ αἰώνιο ταξίδι του. Καὶ μαζί μ' αὐτὸ καὶ κάποια κίνηση στὸ βαπόρι. Σὲ λίγο θὰ πιάναμε τὸ πρῶτο μας λιμάνι, στὴν Ἄστυπάλαια.

Πράγματι, ξεπρόβαλεν μέσα ἀπ' τὴ θάλασσα ἕνας πελώριος βράχος ποὺ σιγά-σιγά μεγάλωνε κι' ἔγινε ἕνα νησί. Εἶναι πολὺ θεαματικὸ κι' ὄμορφο τὸ νησάκι αὐτὸ ὅταν τὸ βλέπεις ἀπὸ βαπόρι. Στὴν κορφή του φαντάζει πελώριο κι' ὑπερήφανο τὸ Κάστρο του καὶ στὶς πλαγιὲς του σπαρμένα ὁμοίμορφα κάτασπρα σπιτάκια. Ἐκεῖνο ποὺ σοὺ κάνει ἐντύπωση εἶναι ἡ ἔλλειψις πράσινου. Τὰ δέντρα του εἶναι πολὺ λίγα, μετρημένα.

"Ἦδη ρίξαμε ἄγκυρα μετὰ ἀπὸ τὰ τυπικὰ χαιρετιστήρια σφυρίγματα. "Ένας στόλος ἀπὸ βαρκοῦλες μᾶς εἶχε περιτριγυρίσει. "Έχομε νὰ κατεβάσωμε καὶ νὰ παραλάβωμε ἐπιβάτες κι' ἐμπορεύματα.

"Όλα αὐτὰ τελειώνουν γλήγορα. Σὲ λίγο ἔχομε ἀφήσει κι' ὄλας πίσω μας τὴν Ἄστυπάλαια.

Ταξιδεῦομε πάντα μὲ καιρὸ αἶθριο. Μεσημέρι φθάσαμε στὴ Λέρο. Εἶναι ἕνα ἀπ' τὰ μεγαλύτερα νησιά τῆς Δωδεκανήσου. Ἐδῶ ὑπάρχει μεγαλύτερη κίνηση. Τὸ νησί καταπράσινο, φέρνει ἀκόμα ζωντανὲς τὶς πληγὲς τοῦ τελευταίου πολέμου. Βλέπει κανεὶς ἀρκετὰ ἀκόμα ἐρείπια ἀπ' τοὺς βομβαρδισμοὺς. Ἄφοῦ τελειώσαμε κι' ἐδῶ τὰ πάρε-δώσε φεύγομε βιαστικά. "Έχομε λίγη καθυστέρηση καὶ πρέπει νὰ κινηθοῦμε κάπως γοργότερα. Τὸ ἐπόμενο νησί μας εἶναι ἡ Κάλυμνος. Ὁ προβλήτας του φαντάζει σὰν ἕνα πελώριο χέρι, ποὺ μᾶς καλοσωρίζει. Ἄπογευμα φθάσαμε στὴν Κῶ. "Έχουν

Συνέχεια εἰς τὴν σελ. 7

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ**ΑΝΑΜΕΝΟΜΕΝ**

Ἔχουν περάση σαράντα ἕξ χρόνια ἀπὸ τὸ πρῶτο ταξίδι μου γιὰ τὴν Ἀμερικὴ ὅσα καλὰ κι' ἂν μοῦ ὑπόσχετο τότε ἡ φαντασία μου ὅτι θὰ βρῶ σ' τὴ καινούργια χώρα πὺδὲ πῆγαινα δὲν ἦσαν ἀρκετὰ νὰ μετριάσουν τὴν λύπη πὺδὲ ἔφευγα τόσο μακριὰ ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη μας Πατρίδα.

Κόσμος πολὺς σ' τὸ λιμάνι τῆς Βρέμης ἀποχαιρετοῦσε τοὺς δικούς του, κι' ἐγὼ λυπημένος στεκόμουνα παράμερα ἀφοῦ ὄχι πλέον συγγενῆ ἢ φίλον δὲν εἶχα ἐκεῖ ν' ἀποχαιρετήσω, ἀλλ' οὔτε καὶ ἓνα ἔστω ἀγνωστόν μου Ἕλληνα. Τὸ παράπονό μου ὅμως αὐτὸ ἱκανοποιήθη ὅταν λίγο ἕξω ἀπὸ τὴν Βρέμη συναντήθηκεν μὲ ἓνα ἄλλο πλοῖον τὸ ὁποῖον ἀνταπέδιδε χαριετισμὸν στὸ δικό μας μέ σφυρίγματα καὶ ἀνεβοκαταίβασμα τῆς σημαίας, τῆς σημαίας του τῆς Ἑλληνικῆς! Μὲ συγκίνησι ἔβγαλα τότε κι' ἐγὼ τὸ μαντηλάκι μου καὶ ἀποχαιρέτισα τὴν Ἑλλάδα!.

NEA YOPKH 1909. Μετρημένοι τότε σ' τὰ δάκτυλα οἱ πρωτοπόροι συμπατριῶται μας, μὲ οἰκογενειακὰς ὑποχρεώσεις ὁ καθένας των, ἠργάζοντο μὲ εἴκοσι Δολλάρια τὸν μῆνα. Πτωχοί, ἀλλὰ πλούσιοι σὲ αἰσθήματα πατριωτικά. Ὁ ἐνθουσιασμός, ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν Πατρίδα ἔβραζε μέσα σ' τὶς καρδιές των, γι' αὐτὸ καὶ ἡ πρώτη σκέψις των ἦτο πῶς νὰ βοηθήσουν τὴν Πατρίδα. Ὁργανώθησαν, ἴδρυσαν τὸ Σωματεῖον ὁ «Ὁμηρος», Τὶ χρειάζεται ἡ Πατρίδα - Σχολεῖον. - Πόσα θὰ στοιχίσῃ; Ἔκαμε ὁ μακαρίτης ὁ Ἀποστόλης τοῦ Φιλίππου τὰ σχέδιά του τὸν λογαριασμόν του, καὶ μᾶς ἔγραψαν τὸ ποσὸ πὺδὲ ἐχρειάζετο. Εἶχαμε τὰ μισά. Καλοῦμεν Γενικὴν Συνέλευσιν. - Παιδιά, τί λέτε;

- Νὰ ἀρχίσωμε, θὰ τὸ κάμωμε! Αὐτὴ ἦτο ἡ ἀπάντησις τῶν τριάντα μόνον μελῶν τοῦ «Ὁμήρου». Τὸ εἶπαν ὅμως καὶ ἔγινε ἡ Ὁμήρειος Σχολή. Μὲ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν τὰ μέλη τοῦ ἄλλου πα-

τριωτικοῦ μας Σωματεῖου τῆς «Πορφυρίδος» ἀναλαμβάνουν τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων κτιρίων τῶν λουτρῶν.

Καὶ ἔτσι, σὲ μιὰ ὀλιγοχρόνιον ζωὴν καὶ τῶν δύο Σωματείων, μέσα σὲ ἑπτὰ μόνον χρόνια αἱ δύο αὐταὶ Ὁργανώσεις ἐστόλισαν τὸ νησί μας μὲ δύο ὀφέλιμα ἔργα τὰ ὁποῖα ἐπὶ σαράντα πέντε χρόνια ἐξυπηρετοῦν τὴν ἀγαπημένη μας πατρίδα.

Ὀλίγοι ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους ἐκείνους συμπατριώτας μας ζοῦμεν ἀκόμη, οἱ περισσότεροι δὲν ὑπάρχουν σήμερα. Αἰωνία των ἡ μνήμη, ἡ Πατρίδα τοὺς εὐγνωμονεῖ.

NEA YOPKH 1955. Ἐδῶ εὐρίσκομαι καὶ σήμερα ἕστερα ἀπὸ σαράντα ἕξ χρόνια σ' τὴν ἴδια πόλι, καὶ μέλος τῆς πατριωτικῆς μας ὀργανώσεως ὁ «Γνωμαγόρας» διαδόχου καὶ συνεχιστοῦ τοῦ ἔργου «Ὁμήρου» καὶ «Πορφυρίδος» Συνεργαζόμενος δὲ τώρα μὲ τὰ παιδιὰ καὶ τὰ ἐγγόνια τῶν μελῶν τῶν δύο πρώτων Σωματείων ἀναφέρω συχνὰ τὰ ὀνόματα Ὁμήρου καὶ Πορφυρίδος καὶ καλῶ τὰ μέλη νὰ τὰ μιμηθοῦν: Νὰ στήσῃ καὶ ὁ «Γνωμαγόρας» τὸ δικό του ἔργο ἀνάμεσα σ' τὴν Ὁμήρειον Σχολὴ καὶ τὰ Λουτρά. Καὶ περήφανο νὰ στέκη ἐκεῖ νὰ διαλαλῇ τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἀφωσίωσι τῶν ξενητεμένων παιδιῶν τῆς Πατρίδος μας. Ὡς παράδειγμα δὲ σ' τὶς ἐπερχόμενες γενεές πὺδὲ θὰ περνοῦν ἐμπρὸς ἀπὸ αὐτὸ, θὰ στέκουν, καὶ θὰ λέγουν: Ὁ Γνωμαγόρας τὸ ἔκαμε!

Ἐπὶ σαράντα χρόνια προσφέρουν τὸ χρῆμα των τὰ μέλη τὰ σημερινὰ καὶ οἱ πατέρες των ἀκόμη γι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν, καὶ περιμένομεν. Γιατὶ διστάζει ὁ «Γνωμαγόρας»; Ἀφοῦ θέλησις καὶ ἐπιθυμία τῶν μελῶν του εἶναι νὰ βοηθήσῃ τὴν Πατρίδα μας;

Γιατὶ ἐπὶ πέντε χρόνια νὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ συζητοῦμεν γιὰ τὸ ἔργον τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ χωρὶς νὰ προβαίνομεν σ' τὴν ἐκτέλεσίν του; Αὐτὸ ἐπανειλημμένως μᾶς ζήτησε ἡ

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ

ΟΙ ΧΟΧΛΑΚΟΙ

- Δίπλα από την παναγιά από κάτω απ' τὸ μολύβι
στην πέρα ἄκρην τοῦ χωριοῦ βουβὸς μοναχιασμένος
εἶν' ὁ γαλάζιος κόλπος σας πού ὁ «ὀξός» τὸν κρύβει
πού πότε ἔχει ἀπανεμιὰ καὶ πότε εἶν' ἀφρισμένος
εἶστε οἱ χοχλάκοι οἱ ξακουστοὶ περιγάλι μυρωμένο.
- Μιλιούνια τὰ χοχλάκια σας - τρελλὸ χορὸ χορεύουν
καὶ μόνοι ἀκοίμητοι φρουροὶ τ' ἀραιωπά σας βράχια
πού χρόνια τώρα ἀπ' τὴ στεργιά τὰ πέλαα ἀγναντεύουν
λὲς καὶ ὄρκο ἔχουν ἱερὸ λὲς καὶ στοιχειώσαν τάχα.
- Κάθε χειμῶνα χάνεστε στῆς λησμονιάς τῆ χώρα
μὰ νὰ ἴστε πάλι ζωντανοὶ χωρὶς τὸ καλοκαίρι
σὰν τὰ πουλιὰ ἢ τὰ λούλουδα μετὰ ἀπὸ κάθε μπόρα
προσκυνητάρη τῆς δροσιᾶς πού ἔχουνε νειοὶ καὶ γέροι.
Τῆς κάθε νειᾶς τὶς ὁμορφιὲς τὶς ἔχετε θαυμάσει
κι' ἔχετε δεῖ πολλὰ ἐσεῖς στὴ μακρινή σας ζήση
σ' ἐκεῖνο τὸ καθημερνὸ τοῦ «κλούμπους» τὸ γιορτάσι
μὰ ὁ χόχλακας εἶν... χόχλακας καὶ πῶς θὲ νὰ μιλήση.
- Καὶ μόνο σας παράπονο εἶναι ἡ καταφρόνια
γιατὶ οἱ καινούργιοι οἱ γυαλοὶ τοὺς «μουστουρήδες» πέρνουν
μ' ἀπ' ὅσους σᾶς ἐζήσανε στὰ πρωτινά τους χρόνια
χαριρετισμοὺς πολλοὺς-πολλοὺς τὰ κύματα σᾶς φέρνουν.

Κ. ΜΑΝΤΟΥΔΑΚΗΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ἐπειδὴ ὁ χῶρος τοῦ περιοδικοῦ εἶναι μικρός, παρακαλοῦμεν τοὺς ἀποστέλλοντας συνεργασίας νὰ περιορίζουν αὐτάς κατά τὸ δυνατόν, διότι τὰς μακροσκελεῖς συνεργασίας θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναβάλλομεν προς δημοσίευσιν εἰς ἐπόμενα τεύχη

Πατρίδα, καὶ Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ 1951 ἀπεφάσισε τὴν ἐκτέλεσίν του, τότε, γιατί διστάζει; Εἶναι καιρός, ὕστερα ἀπὸ σαράντα χρόνια νὰ ἐκτελέσῃ καὶ ὁ Γνωμαγόρας τὸ ἔργον του. Αὐτὸς ἄλλωστε εἶναι καὶ ὁ προορισμὸς του, αὐτὸ ζητοῦν τὰ μέλη του καὶ καμμιά ἀναβολὴ δὲν χωρεῖ. Ἡ ἀναβολὴ αὐτὴ θὰ φέρῃ τὸν μαρασμὸν τῆς ὀργανώσεώς μας, ἐνῶ ἡ ἐκτέλεσις του θὰ συντελέσῃ εἰς τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν μελῶν. Ἄς φανῇ λοιπὸν ὁ Γνωμαγόρας ἀντάξιός τοῦ Ὁμήρου καὶ τῆς Πορφυρίδος, καὶ ἡ Πατρίδα ἀγαπητοί μου θὰ μᾶς εὐγνωμονῇ.

ΓΕΩΡΓ. Κ. ΣΑΚΛΑΡΙΔΗΣ

Ο ΦΑΝΟΦΤΗΣ

Στὸ δῶμα καθενὸς σπιτιοῦ
στέκει καὶ καμαρώνει
οὔτε τὸ κρῦο σκιάξαι
οὔτε ἄφ' τῆ ζέστη δρώνει.
Ἵ μάστορης σὲ ἔβαλε
μὲ γνῶσι μὲ σοφία
πάνω στὸ δῶμα, στὴ γωνία
γιὰ τοῦ σπιτιοῦ τὴ χρεία.
Χωρὶς ἐσὲ ἡ παρασιτῖα
(δ)ὲν ἔφτη (δ)ὲν κορώνει
χωρὶς ἐσὲ νοικοκυρὰ
τραπέζι, (δ)ὲν ἐστρώνει.
Κι' ἂν δὲ σὲ περιποιοῦν
τότε καὶ σὺ θυμῶνεις
καὶ σταματᾶς τ' ἀνέσασμα
καὶ τὸ φαί λερῶνεις
μὲ τὶς μουτζούρες πού πετᾶς
μέσα εἰς τὸ τσουκάλι
καὶ κάμνεις τὴ νοικοκυρὰ
νὰ σπάζῃ τὴ (γ)κεφάλῃ.
Γι' αὐτὸ, εὐθὺς ὡς λερωθῆς
ἀμέσως σὲ ἀσπρίζουν
καὶ μ' ἀστιβὲς σπαρτόκλωνα
σὲ μορφοκαθαρίζουν.

ΠΑΛΗΟΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ

ΜΕΤΕΚΛΟΓΙΚΑ ΝΙΣΥΡΟΥ

Τοῦ κ. Κ. ΜΟΥΡΑ

Παρά τὸ πείσμα καὶ τὴν ζωηρότητα ποὺ ἐξακρτήριασαν τὰς τελευταίας Δημοτικὰς Ἐκλογὰς τῆς Πατρίδος μας, διεξήχθησαν ἐν τούτοις αὐτὰ μετ' εὐπρέπειαν καὶ κοσμιότητος. Μὲ τὸ ἴδιο πολιτισμένον πνεῦμα ἔγιναν δεκτὰ τ' ἀποτελέσματά των, ὡπότε ὁ ἀποτυχὼν πρῶν Δήμαρχος ἔσπευσε νὰ συγχαρῆ τὸν νεοεκλεγέντα, ὁ δὲ τελευταῖος νὰ ἐξάρη τὸ ἔργον τοῦ προκατόχου του. Τὴν ὥραϊαν ὅμως καὶ παραδειγματικὴν αὐτὴν εἰκόνα, ἠμαύρωσαν μερικὸι συμπατριῶται μας, οἱ ὅποιοι ἀντὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα τοῦ κ. Χριστοφύρου, ἀντὶ νὰ περιορισθοῦν εἰς μίαν καλὸπιστον καὶ εἰλικρινῆ κριτικὴν τῶν ἔργων τῆς νέας Δημοτικῆς ἀρχῆς, ὡς μία δημιουργικὴ καὶ ὠφέλιμος ἀντιπολιτεύσεις, συνέχισαν μετ' ἰσχυρὰ μάλιστα ζωηρότητα, ὥστε νὰ παρασύρουν καὶ ἄλλους, τὰς προεκλογικὰς ἀντεγκλήσεις, μετ' ἄλλοις ἀποτελέσμασι νὰ δημιουργοῦν προσωπικὰς τελείως ἀντιθέσεις καὶ ἀκόμα πάθη καὶ μίση. Καὶ ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ ἀντιλαμβάνωνται οἱ συμπατριῶται μας διότι καὶ ἐφθρεῖς καὶ κοινωνικὰς προηγμένοι εἶναι, ὅτι ἡ κατάστασις αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ συνεχισθῆ διότι ἐκτός τῆς ἐκ τοῦ διχασμοῦ ἠθικῆς ζημίας, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ τὰ ἀπασχολῆ κατὰ ἕνα βαθμὸν τὴν δραστηριότητα τοῦ Δημάρχου, ἐπιβλάθῃ τῶν συμφερόντων τῆς ὁλότητος, ὅπως ἀκριβῶς συνέβη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ γνωρίζουν

κάλιον παντὸς ἄλλου οἱ ἐν τῇ πατρίδι συμπατριῶται μας, ὅτι καὶ ἡ Νέα Δημοτικὴ Ἀρχὴ ἀντιμετωπίζει ἐπίσης τὰ ἴδια σοβαρὰ καὶ δύσκολα προβλήματα, τὰ ὅποια μετ' ἴσους χρόνον καθίστανται ὀξύτερα, ὥστε νὰ ἀξιούν συντομον καὶ εὐνοϊκὴν τὴν λύσιν των, ἡ ὅποια κυρίως θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτιώσιν τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέδου των καὶ τὴν ἀποφυγὴν τῆς βαθμιαίας ἐρημώσεως τῆς ὥραϊας καὶ ἀγαπητῆς μας Πατρίδος. Σαφῶς προκύπτει, ὡς ἐκ τούτου, τὸ Πατριωτικὸν καθήκον νὰ συντελέσουν ὅλοι ὥστε ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ σταματήσῃ ἡ δημιουργηθεῖσα ἀπὸ τὴν ἀδιαλλαξίαν μερικῶν λυπηρὰ κατὰστασις καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ διαδηλωθῆ ἡ ὁμόθυμος συμπάρασσις τῶν κατοίκων, συμφωνούντων, καὶ ἀντιφρονούντων εἰς τὰς προσπάθειας τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς διὰ τὴν ἐπιτυχὴ καὶ σύντομον λύσιν τῶν προβλημάτων τοῦ Δήμου. Ὁ πρῶν Δήμαρχος, ὁ ὅποιος ἐδοκιμάσθη ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν κατάστασιν καὶ ἔπιεν μέχρι τρυγῶς τὸ πικρὸν αὐτῆς ποτήριον, θὰ πρέπει νὰ τεθῆ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς σχετικῆς κινήσεως, παρέχων καὶ πάλιν παράδειγμα ἀνωτερότητος ἀλλὰ καὶ σπουδαίαν πρὸς τὴν Πατρίδα ἐξυπρήτησιν. Τὴν προσπάθειαν του αὐτὴ πρέπει νὰ ἐνισχύουν ὅλοι ὅσοι ἀγαποῦν πραγματικὰ τὴν Πατρίδα μας καὶ θέτουν ὑπεράνω ἐγωϊστικῶν τάσεων καὶ ἀτομικῶν συμφερόντων τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ

Ὁ «Γνωμαγόρας» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ ὁ Δήμαρχος Νισύρου κ. Γιαλούρης ἐπισκέψαντες εἰς Ρόδον, ἐπεκοινώνησαν τηλεφωνικῶς πρὸς ἀμοιβαίαν κατατόπισιν ἐπὶ τῶν ἐκατέρωθεν ἐνεργειῶν καὶ συντονισμὸν τῶν προσαπαθείων διὰ τὴν πρῶτησιν θεμάτων ποὺ ἀφοροῦν τὴν Νίσυρον.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὁ κ. Γιαλούρης ἔκαμε γνωστὰ εἰς τὸν ὄλλογον, ἀπὸ τὸν ὅποιον καὶ τὰ πληροφοροῦμεθα, τὰ κάτωθι.

Ὁ Γ. Δ/ντῆς Δωδεκανήσου ἔσχε κοινὴν σύσκεψιν μετὰ τῶν Δημάρχων Τήλου, Χάλκης καὶ Νισύρου εἰς ἣν ἐξήτλησθη τὸ ζήτημα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ τῶν τριῶν νήσων καὶ ἀπεφασίσθη

ἡ χορήγησις παρὰ τῆς Γ.Δ.Δ. ἀνὰ μίαν ἠλεκτρογεννητρίαν τῶν 15WK διὰ τὴν Χάλκην καὶ Τήλον καὶ μίαν τῶν 25WK διὰ τὴν Νίσυρον. Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν ἐντολῇ τοῦ Γεν. Δ/νοῦ θὰ μεταβῆ ἐπιτροπὴ ἐξ εἰδικῶν εἰς τὴν Νίσυρον πρὸς ἐπιτόπιον μελέτην τῆς ἐγκαταστάσεως τῆς ἠλεκτρογεννητρίας.

Λ Ο Υ Τ Ρ Α

Ὁ Δήμος μας ἔλαβεν τὸ ἐξ 60.000 δραχ. δάνειον διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν λουτρῶν καὶ καταβάλεται προσπάθεια πρὸς ἐπίσπευσιν διενεργείας δημοπρασίας διὰ νὰ ἀρχίσουν αἱ ἐργασίαι τῶν ἐπισκευῶν.

ΤΑΞΕΙΔΙ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 7
γραφεῖ τόσα γιὰ τὸ ὁμορφο αὐτὸ νησί, ποὺ θάταν περιττὸ νὰ ἐπαναλάβω τὰ ἴδια. Σημειῶνω μόνον τὸ ὠραῖο του λιμάνι καὶ τὸ Ἐνετικὸ φρούριό του ποὺ βλέπει ὁ περαστικὸς ταξιδιώτης ἀπ' τὸ πλοῖο. Δυὸ ὥρες καὶ τὸ ρεύμα ποὺ σχηματίζεται μεταξὺ τῶν δύο νησιῶν ἤρκεσαν γιὰ νὰ φθάσωμε, ὅταν ἄρχισε νὰ μουχρώνει στὴ Νίσυρο. Ἡ πρώτη ἐντύπωσις μόλις πλησιάσαμε τὸ νησί, πολὺ ἐλπιδοφόρος. Διακρίνεις πολὺ πράσινο ἐδῶ. Πράγμα ποὺ δείχνει τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἐργατικότητα τῶν κατοίκων. Ὅσοι εἴμαστε γιὰ δῶ ἐτοιμαζόμεστε. Εἶναι δὲ πολλοὶ αὐτοὶ ποὺ θὰ κατέβουν στὴ Νίσυρο. Διότι ἐκτός ἀπ' τοὺς ντόπιους, εἶναι καὶ πολλοὶ ξένοι ποὺ ἔρχονται γιὰ τὰ περιήγημα ἱαματικὰ Λουτρά τοῦ νησιοῦ, ποὺ τὰ διακρίνομε ἀριστέρα μας καθὼς μπαίνομε στὸ λιμάνικα τῆς. Στὸ βάθος ψηλὰ φαντάζει ὅλο δέος καὶ

μεγαλοπρέπεια ἡ Παναγία Σπηλιανή, ἡ προστάτιδα τοῦ νησιοῦ.

Νάτες κ' ὅλας οἱ βαρκοῦλες ποῦρθαν νὰ μᾶς πάρουν. Ὅλο τὸ νησι μᾶς περιμένει στὸ λιμανάκι. Εἶναι τὸ σπουδαιότερο γεγονός τοῦ νησιοῦ ἡ ἑβδομαδιαία ἀφίξις τοῦ πλοίου. Ὁ καθένας κάποιον περιμένει. Βγαίνοντας στὸ λιμάνι, δεκάδες χέρια ἀνοίχτηκαν γιὰ νὰ μὲ καλωσορίσουν. Εἶναι πολὺ φιλόξενοι οἱ Νισύριοι. Μόλις πατήσεις τὸ πόδι σου νοιώθεις τὴν πατροπαράδοτη νησιώτικη φιλοξενία τους. Πέρασα δυὸ εὐχάριστους μῆνες στὸ ὠραῖο νησάκι· κί ὅταν πάλι μὲ καλοῦσαν οἱ ὑποχρεώσεις μου στὴν Ἀθήνα, μὲ λύπη τὸ ἄφησα μετ' οὓς φιλόξενους κατοίκους του, κοντὰ στοὺς ὁποίους πέρασα δυὸ εὐχάριστους καὶ ξεννοιαστούς καὶ ἀξέχαστους καλοκαιρινούς μῆνες.

ΤΑΣΟΣ Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΥΠΟ Κ. ΜΑΝΤΟΥΔΑΚΗ

Η ΟΜΟΡΦΗ ΚΟΡΗ

Μάννα μου! σὰν ἐκάθουμον κι' ἐκέντου τὸ μαντήλι
ἐκεῖ' ρτεν μιὰ γειτόνισσα ὁποῦ πολλὰ μ' ἐγάπα.

«Κόρη τὸν ἀγαπᾶς ἔλογοῦν κι' ἐσὺ κεντᾶς μαντήλι;»
διπλώνει ξεδιπλώνει τὸ στή σκάμναν της τ' ἀφίνει
Καὶ βάλλει τὸ σκαλάκιν της στὸ δῶμαν της ἑνεβαίνει.
Θωρεῖ ἀρίθμητον λαὸ τὸν κάμπον κατεβαίνει.

Δὲν εἶχεν μέρος νὰ διαβῆ καὶ χῶρον νὰ περάση
μόνον ἀπὸ τὴν πόρταν της πάει γινατικά της.

- «Κόρη κι' ἂν δὲν ἀποντραπῆς ἔλα νὰ μῆς κουμπάρα
νὰ πιάσης τὰ στεφάνια μου τὰ παραχρυσωμένα
ποῦ μοῦ τὰ παραχρυσώσεν ὁ ἥλιος τῆς ἡμέρας
τὸ φεγγαράκιν τὸ λαμπρὸ καὶ τ' ἄστρον ἀπὸ ἑστέρας»

- «Ἄκουσε ἔκουσε μάννα μου ἦντα μοῦ λέει ὁ Γιάννης
λέει μ' ἂν δὲν ἀποντραπῶ νὰ πᾶ ἑνὰ μῶν κουμπάρα»
Κι' ἡ μάννα ἀπολογήθηκε κι' ἡ μάννα της τῆς λέει:

- «Κακι' ὦρα νὰ ἔν στοὺς γάμους του κακι' ὦρα στίς παν-
[τρεῖες του
κι, ἀστροπελέκι καὶ φωτιά νὰ πέση στίς ἀυλές του»

- «Ἦχι μανούλλα μου γλυκιὰ καὶ μὴν τοῦ καταργίεσαι.
Καλὴ ὦρα νὰ ἔν στοὺς γάμους του καλὴ ὦρα στίς παν-
[τρεῖες του

κι ὅσα φιλὰ πουκάμισα νὰ ζῆ νὰ καταλύση
κι' ὄσ' ἄστρα ἔχ' ὁ οὐρανὸς τόσ' ἄστρα στὸ πουγγὶ του».

- «Ἄμε κόρη μου στὸ καλὸ, ἄμε καὶ στὴν εὐχὴ μου».

Δυὸ μῆνες ἐστολίζετο, δυὸ μέρες, δυὸ βδομάδες,
βάλλει τὸν ἥλιο πρόσωπο καὶ τὸ φεγγάρι στῆθος
καὶ τὰ χαλικοπέτραδα κουμπιὰ καὶ δακτυλίδια
καὶ πέρει πιδὸ πολλὴν λαὸ καὶ πᾶ ἑνὰ μῆν κουμπάρα.

Παπᾶς τὴν εἶδεν κι' ἔσφαλε, διάκος τὰ καλονάρχα
καὶ τὰ μικρὰ διακόπουλα ἐδείξαν τὰ χαρτιὰ τῶν.

Κι' ἀπηλοήθηκ' ὁ γαμπρὸς ἀπ' τὴν μεργιὰν τῆς νύφης:

- «Παπᾶ κι' ἂν εἶσαι χριστιανός, κι' ἂν εἶσαι βαφτισμένος
μετάλλαξε τὰ στέφανα καὶ βάλτα τῆς κουμπάρας».

- Κι' ἡ νύφη ἑπηλοήθηκεν ἀπ' τοῦ γαμπροῦ τὴν πάντα:

«Ἔλα μάννα νὰ φύωμε στὸ σπίτι μας νὰ πᾶμε
κι' ἐδῶ ἔρταν οἱ Παλατιανές οἱ πρῶτες οἱ «ρουφιάνες»
ὁποῦ ἔχουν φοῦχταν σουλουμᾶ καὶ φοῦχταν κοκκινάδι»

- κι' ἡ κόρη ὡς ἦτο φρένιμη, φρένιμα ἑπηλοήθη:

«Γιὰ φέρτε μου γλυκὸν κρασί μεταξωτὸν μαντήλι
γιὰ νὰ πλυθῶ νὰ σκουπιστῶ νὰ δεῖξῃ ὁ σουλουμᾶς μου».

Ἄφ' τὴν πολλὴν τὴν κοκκινιὰν ἐράην τὸ ποτῆρι,
κι' ἀφ' τὴν πολλὴν τὴν ἐμορφιὰν ἐκάην τὸ πεσκήρι
Καθὼς τὴν εἶδ' ἡ μάννα της μὲ τὴν χαρὰν της λέει:

- «Καλῶς μου τὴν τὴν κόρην μου τὴν μυριοφρένιμή μου
κουμπάραν τὴν ἀπόστειλα νύφην μοῦ τὴν ἐφέραν».

ΔΙΩΡΘΩΣΙΣ.- Στὸ δημοτικὸ τραγοῦδι ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενο τεῦχος ἀπὸ παρα-
δρομὴ δὲν μῆκε ὁ τίτλος, νὰ μῆ «Η ΟΡΦΑΝΗ»

ΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΒΙΟΤΕΧΝΙΑΣ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς Νισύρου εἶναι συνυφασμένη μὲ τὴν ἀξιοποίηση καὶ ἐκμετάλευση τοῦ θειοχώματος, τῆς ἐλαφρόπετρας, τῶν λουτρῶν καὶ ἐν μέρει τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας. Παράλληλα μὲ τὴν μελλοντικὴ ἐξέλιξη αὐτῶν τι μπορεῖ νὰ γίνη σήμερα γιὰ νὰ δοθῇ ἐργασία σὲ τόσα χέρια ποὺ μένουν ἀργὰ ἐπάνω στὴν Νίσυρο; Μὲ ποιὸ τρόπο μποροῦμε νὰ κάνουμε ἐξαγωγή ἐργασίας ἀπὸ τὸ νησί μας χωρὶς νὰ καταφεύγουμε στὸ ἀσύμφορο μέσο τῆς «ἀποδημίας».

Ἡ οἰκιακὴ βιοτεχνία ἔδωσε, σὲ πολλοὺς τόπους, λύση στὸ ἴδιο πρόβλημα καὶ γιὰ νὰ περιορισθοῦμε στὰ νησιά μποροῦμε νὰ φέρουμε σὰν παράδειγμα τὶς Σπέτσες, τὴν Μύκονο καὶ πολλὰ χωριά τῆς Κρήτης.

Στὴν Νίσυρο κάτι ἀκόμη μένει ἀπὸ μιὰ παράδοση χειροτεχνίας καὶ δὲν ὑπάρχει σπίτι ποὺ νὰ μὴν ἔχει ἓνα «φαντὸ» γιὰ ἓνα «κέντημα», ἔργα τῶν χειρῶν τῆς μάνας ἢ τῆς μάμμης.

Ἡ οἰκιακὴ βιοτεχνία παρουσιάζει τὸ πλεονέκτημα ὅτι δὲν ἀπαιτεῖ σπουδαῖα κεφάλαια. Θὰ στηθοῦν ὅσες παλιὲς βουὲς ὑπάρχουνε καὶ μὲ λίγα χρήματα θὰ ἔρθουνε καινούριες. Ὅλο τὸ ἔξοδο εἶναι τὸ νῆμα, ἓνα ὑφασμένο ὅμως πανὶ πουλιέται πολὺ ἀκριβώτερα ἀπὸ μιὰ, ἴσου βάρους, κούκλα νῆμα καὶ διαφορὰ ἀντιπροσωπεύει τὴν ἐργασία ποὺ προσφέρθηκε γιὰ τὴν κατεργασία. Δίπλα στὸν ἀργαλειὸ τὰ βελονάκια καὶ τὰ τελάρα θὰ συμπληρώσουν τὸν ἐξοπλισμὸ τοῦ «οἰκιακοῦ ἐργαστήριου».

Ἐκεῖνο ποὺ πρέπει νὰ προσεχθῇ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ εἶναι ἡ ἀποφυγὴ τῆς ὑπαγωγῆς σ' ἓναν χρηματοδότη-ἐργοδότη γιὰτὶ ὅπως εἶναι φυσικὸ αὐτὸς θὰ δώση μεροκάματα ποὺ ποτὲ δὲν ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἀξία τῆς προσφερόμενης ἐργασίας.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο θὰ πρέπει νὰ γίνη ἓνας συνεταιρισμὸς ποὺ θὰ συγκεντρῶνῃ ὅλη τὴν παραγωγή, θὰ τὴν διαθέτῃ καὶ θὰ δίνη στὸ κάθε μέλος τὸ ἀντίτιμο τῆς

ἀξίας τοῦ προϊόντος ποὺ πρόσφερε, ἀφοῦ ἀφαιρεθοῦν τὰ ἔξοδα τοῦ συνεταιρισμοῦ καὶ ἡ ἀξία τοῦ νήματος, ἐφ' ὅσον βέβαια ὁ συνεταιρισμὸς θὰ ἀναλάβῃ τὴν προμήθεια τοῦ νήματος. Ἔτσι ὅλα τὰ κέρδη θὰ πηγαίνουν στὰ μέλη ἀνάλογα μὲ τὴν δουλειὰ ποὺ καθ' ἓνα θὰ προσφέρῃ. Ὁ συνεταιρισμὸς θὰ ἔχει σκοπὸ νὰ κάνῃ τὴν καλύτερη καὶ συμφερότερη διάθεση τῆς παραγωγῆς, νὰ προμηθεύῃ καλὴ καὶ φτηνὴ πρώτη ὕλη στοὺς συνεταιρίους, νὰ τοὺς προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν μεταξὺ τους ἐπιζήμιον ἀνταγωνισμὸ καὶ νὰ προωθῇ τὴν παραγωγή στὶς διάφορες ἀγορές.

Πολλοὶ θὰ ἔβλεπαν μὲ μεγάλη χαρὰ τὴν προσπάθεια δημιουργίας μιᾶς Νισυριακῆς βιοτεχνίας, μὲ βάση τὸν συνεταιρισμὸ, καὶ ἀσφαλῶς θὰ βοηθήσουν, δανείζοντας ἔστω τὰ λίγα χρήματα ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ ξεκινήσῃ, ἂν ἡ ἔλλειψη μερικῶν χιλιάδων δραχμῶν ἐμποδίζει τὴν πραγματοποίησιν της.

Ἄν μὴ μιὰ βάση οἰκιακῆς βιοτεχνίας, θὰ μπορέσουμε νὰ μελετήσουμε τὶς δυνατότητες ξαναδημιουργίας σιροτροφίας στὴν Νίσυρο μιὰ καὶ παλιότερα τὸ μετὰξί ποὺ χρειαζόντουσαν γιὰ τὰ ὑφαντὰ καὶ τὰ κεντήματα οἱ Νισυριεὲς ἔβγαιναν ἀπὸ μεταξοσκώληκες ποὺ ἔβαζαν οἱ ἴδιες σὲ καλαμωτές. Τὸ πράγμα ὅπωςδὴποτε δὲν εἶναι τόσο ἀπλό.

Ἡ ὀλοένα αὐξανόμενη τουριστικὴ ἀξιοποίηση τῆς Νισύρου θὰ βοηθήσῃ στὴν διάθεση Νισυρικῶν κεντημάτων καὶ ὑφαντῶν ἀλλὰ καὶ τὰ χειροτεχνήματα αὐτὰ θὰ συμβάλλουν ὡς ἓνα σημεῖον στὴν προπαγάνδα ποὺ εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ νὰ προσελκύσῃ τὸν τουρίστα στὴν Νίσυρο, γιὰτὶ ἡ λαϊκὴ τέχνη, γιὰτὶ περὶ λαϊκῆς τέχνης πρόκειται, εἶναι κι' αὐτὴ ἓνας «κράχτης» κοντὰ στὶς φυσικὲς ὁμορφιές, τὸ καλὸ κλίμα καὶ τὰ ἄλλα σχετικὰ. Εἶναι κι' αὐτὴ μιὰ διαφήμιση τοῦ τόπου.

Πρέπει νὰ εἰπωθῇ πῶς περιμένουμε πρωτοβουλία ἀπὸ τὶς γυναῖκες;

ΝΕΟΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ

ΚΡΗΜΝΟΙ ΚΑΙ ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ ΑΠΟ ΛΑΒΑ

Τοῦ Δρος ΜΙΧ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ

Ὁ φίλος καθηγητὴς τῶν Φυσικῶν καὶ Διευθυντὴς τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς Ρόδου, κύριος Σταμάτιος Λαχανιάτης, ὁ ὁποῖος φαίνεται ὅτι ἀσχολεῖται σὲ περιγραφή τοῦ ἠφαιστείου τῆς Νισύρου, μοῦ υπέβαλε τὸ παρακάτω ἐρώτημα «Σὲ ποιά ἐποχὴ τὸ γέρικο ἠφαιστειο τῆς Νισύρου ἐξέπεμψε λάβα;»

Τὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶναι ἀπόλυτα δικαιολογημένο, γιατί γύρω ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς κρατήρας δὲν παρατηροῦνται λείψανα λάβας, ἐνὺν ὑπάρχουν ἄλλαι περιοχαὶ μὲ καταφανῆ ἴχνη τοῦ ἠφαιστειογενοῦς τούτου πετρώματος σὲ κατάστασι στερεοποιημένη ἀπὸ αἰῶνες. Παρ' ὅλα ὅμως αὐτὰ τὰ ἴχνη ὁμολογῶ ὅτι στάθηκα ἀνίκανος νὰ ἱκανοποιήσω τὸ φίλο καθηγητὴ καὶ νὰ δώσω μιὰ συγκεκριμένη ἀπάντησι, γιατί ἀπὸ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ποὺ ἕνα μέρος τοῦ νησιοῦ καλύφθηκε ἀπὸ ἐλαφρόπετρα καὶ ἕνα ἄλλο ἀπὸ λάβα, μᾶς χωρίζουν ὀλόκληρες χιλιετηρίδες. Ἐνα παχὺ καὶ ἀπόλυτα ἀδιαφανὲς διάφραγμα, ποὺ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου τῶκαμε πρὸς σκληρὸ ἀκόμη καὶ σκοτεινὸ, παρεμβάλλεται μεταξὺ τῆς ἐποχῆς τῆς δικῆς μας καὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ μανία τοῦ Ἐγκελάδου ἔφερε στὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς μαζὺ μὲ τοὺς πύρινους ποταμοὺς του καὶ παντὸς εἶδους πετρώματα καὶ μεταλλεύματα.

Παρ' ὅλον ὅμως ποὺ μᾶς εἶναι ἀδύνατος μιὰ συγκεκριμένη καὶ ἀκριβῆς ἀπάντησις στὸ ἐρώτημα αὐτό, ἐν τούτοις δὲν μπορούμε νὰ ἀρνηθοῦμε ὅτι ὑπῆρξε ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν τεραστία ποσότης λάβας, ὄχι μόνον ἐκάλυψε μεγάλας ἐκτάσεις τοῦ νησιοῦ, ἀλλὰ συνετέλεσε καὶ στὴ σημερινῇ του διαμόρφωσι.

Τοῦτο γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὰ ἠφαιστειογενῆ πετρώματα καὶ ἰδίως οἱ ποροί, οἱ ὁποῖοι καὶ τὸ υπέδαφος πληροῦν καὶ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν παρατηροῦνται ἐν ἀφθονίᾳ. Βάσει τοῦ εἶδους τῶν πετρωμάτων αὐτῶν μᾶς εἶναι εὐκόλον νὰ ἀπο-

φανθοῦμε ὅτι, σὲ μιὰ μακρυνὴ ἀπὸ μᾶς ἐποχὴ, τὸ νέον εἰς ἡλικίαν τότε ἠφαιστειο τῆς Νισύρου, ἐξέπεμψε μεγάλην ποσότητα λάβας ἢ ὁποία συνέβαλε εἰς τὸν σχηματισμὸν ἀκρωτηρίων καὶ ἀποτόμων ἀκτῶν.

Δὲ θὰ μπορέσουμε ὅμως νὰ καταλήξουμε σ' ἕνα λογικὸ συμπέρασμα, ἐὰν δὲ δεχτοῦμε ὅτι πρὶν δημιουργηθοῦν οἱ σημερινοὶ κρατήρες, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Λακκιοῦ προὑπῆρξαν ἄλλοι σὲ διάφορες τοποθεσίαι τοῦ νησιοῦ.

Στὴ ραδιοφωνικὴ του ὁμιλία «**Η ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ**» 9/1/55 ἀπὸ τὸν Σταθμὸ τῆς Ρόδου, ἢ ὁποία ἦτο καθαρῶς τουριστικὴ, εἶπα τὰ ἐξῆς: «Γεννᾶται ἕνα ἄλλο ἐρώτημα. Ἀπὸ τίς πρώτες στιγμῆς ποὺ ἐμφανίστηκε στὸ νησί τὸ ἠφαιστειο, εὐρίσκετο ἄραγε ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται καὶ σήμερα; Ὁμολογῶ ὅτι στὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶναι δύσκολος ἢ ἀπάντησις, γιατί τὰ ἴχνη τῶν παλαιῶν κρατήρων χάνονται μέσα στὸ πέρασμα χιλιετηρίδων. Ἐνας ὅμως μορφωμένος ἄνθρωπος χωρὶς νὰ ἔχη πολλές γεωλογικὲς γνώσεις μπορεῖ νὰ συμπεράνη ἀπὸ τὴ γεωλογικὴ διαμόρφωσι τοῦ νησιοῦ ὅτι, ἴσως νὰ ὑπῆρξαν καὶ ἄλλοι κρατήρες ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς σημερινούς, οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται στὴν κοιλάδα τοῦ Λακκιοῦ. Τὸ στενὸ, ἕνα κωνοειδὲς κοίλωμα ἀνάμεσα στὰ βουνὰ τοῦ Ἁ Βασίλη, τοῦ Διαβάτη καὶ τοῦ Καρβουνόλακου, δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἕνας κρατήρας ἴσως καὶ ὁ ἀρχαιότερος».

Δὲν εἶναι μόνον τὸ σχῆμα τοῦ κοιλώματος τοῦ στενοῦ καὶ ἡ ἐδαφικὴ διαμόρφωσις τῶν γύρω του χώρων ποὺ μοῦ ἔδωσαν ἀφορμὴ νὰ τὸν ὑποπτεύωμαι σὰν ἕνα ἀπὸ τοὺς παλαιότερους κρατήρας τοῦ νησιοῦ. Εἶναι καὶ ἄλλοι λόγοι καὶ προπαντὸς ἡ πορεία τῆς Λάβας, τὰ ἴχνη τῆς ὁποίας εἶναι ὀλοφάνερα ἀκόμη καὶ μέχρι σήμερα. Εἶναι τὰ πετρώματα ἀπὸ πόρους ποὺ καλύπτουν μιὰ μεγάλη ἔκτασι ἀπὸ τίς Βορειοδυτικὲς καὶ Βόρειες

πλαγιές του βουνού Ρουχᾶ και συνεχίζονται μέχρι της Βορείου και Βορειοδυτικής πλευράς της πρωτεύουσας του νησιού τὸ Μανδράκι. Ἀπὸ λάβα ἀποτελεῖται τὸ ὑψηλὸ και ἀπότομο ἀκρωτήριο, πὸν μέσα σὲ μιὰ σπηλιὰ της Βορείου ἄκρης του εἶναι κτισμένο τὸ Μοναστήρι της Σπηλιανῆς.

Τὸ ὅτι τὸ ἀκρωτήριο της Σπηλιανῆς εἶναι ἀπὸ λάβα τὸ παραδέχονται ὄλοι ὅσοι μέχρι σήμερα ἠσχολήθησαν μετὴ Νίσυρο. Ἐπειδὴ ὅμως κανεὶς δὲ μπόρεσε νὰ προσδιορίσῃ τὸ χρόνο κατὰ τὸν ὁποῖον οἱ πύρινοι ποταμοί, ξεκινῶντες ἀπὸ τοὺς κρατήρας τοῦ ἠφαιστείου ἔφτασαν μέχρι της Σπηλιανῆς και ἐπειδὴ κανεὶς δὲν ἔκαμε περιγραφή της πορείας της λάβας κατὰ τὴν πρώτη ἐκείνη περίοδο κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸ νησι ἀπὸ τις διάφορες ἠφαιστειώδεις ἐκδηλώσεις του διεμορφώτο στὴν σημερινή του κατάσταση, νομίζομεν ὅτι ὑποχρεούμεθα νὰ καθορίσουμε τὸ δεύτερο, δηλαδὴ τὴν πορείαν της λάβας, ἐφ' ὅσον ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τῶν ἐκρήξεων μᾶς εἶναι ἀδύνατος.

Στὸ ζήτημα αὐτὸ, στὴν περιγραφή της πορείας της λάβας δὲν ἔχομε νὰ συναντήσομε πολλές δυσκολίες, γιατί τὰ ἴχνη της ἀκόμη και σήμερα μποροῦν νὰ μᾶς ὀδηγήσουν. Ἐντύπωση μᾶς ἔχουν κάμει τὰ πετρώματα ἀπὸ ποροὺς και γι' αὐτὸ πολλές φορές μελέτησα τὴν πορεία τους. Σύμφωνα μετὴ τις παρατηρήσεις μου αὐτὲς μποροῦμε νὰ προσδιορίσουμε ὄχι μόνον τὴν πορεία πὸν πῆρε ὁ πρῶτος ἐκεῖνος πύρινος ποταμὸς ἀλλὰ και τὸ κέντρον ἀπὸ τὸ ὁποῖον ξεκίνησε. Χωρὶς ἄλλο τὸ Στενὸ ὑπῆρξε ἓνας ἀπὸ τοὺς πρῶτους ἐκεῖνους κρατήρας ἀπὸ τὸν ὁποῖον ξεκίνησε ἡ τεραστία ποσότης της λάβας, ἡ ὁποία διασχίζουσα τὸ νησι ἀπὸ τὸ κέντρον του ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πρῶτα λαγκάδια του ἔφτασε πρὸς τὴν Βόρειο περιοχή. Ἐκεῖ, ἴσως συνεπεία ψύξεως τὴν ὁποῖαν ὑπέστη σταμάτησε στὴν περιοχή της Βουῆς. Ὅπως στὸ τέλος της διαδρομῆς του πρὸς Βορρᾶν ἠναγκάσθη νὰ σταματήσει λόγω της ψύξεως τὴν ὁποῖαν ὑπέστη, γιὰ τὸν ἴδιο λόγο στα-

μάτησε και σὲ διάφορες περιοχὲς πρὸς τὰ Δυτικὰ τοῦ νησιού και μετὴ τὸν τρόπο αὐτὸ στὴν πρώτη περίπτωσι σχηματίστηκε τὸ ἀκρωτήριο της Σπηλιανῆς, στὴ δεύτερα δὲ οἱ ἀπότομες και κρημνώδεις πρὸς Δυσμᾶς ἀκτές.

Ἀπὸ τὸν κρατήρα τοῦ Στενοῦ ἡ λάβα σκαρφάλωσε στὴν κορφή τοῦ Ρουχᾶ και ἀπὸ κεί πῆρε πορεία πρὸς τὰ κάτω. Περνᾶ τις πλαγὲς τοῦ Εὐλου και ἀντὶ νὰ στρίψῃ πρὸς Δυσμᾶς και νὰ καλύψῃ τὸ φαράγγι της Ἁγίας Μαρίνας συνεχίζει πρὸς Βορρᾶν, ἴσως γιατί βρήκε κάποιο ἐμπόδιο πὸν ὁ χρόνος τὸ κατέστρεψε. Αὐτὸ τὸ ὑποθέτομε λόγω της προεξοχῆς ἀπὸ πόρους, ἡ ὁποία παρατηρεῖται εἰς τις Φιλλιές. Συνεχίζει τὴν πορείαν της και φτάνει στοὺς Ποροὺς και ἐξακολουθεῖ πρὸς τὸ Μακρὸ Κομμάτι και τὸν Περιστερώννα. Μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν περιοχῶν ἀνοίγει πέρασμα πρὸς Δυσμᾶς και σχηματίζει τις Φωκιοκρεμάρες και τὸν Κάβο ἢ Κανόνι. Λόγω της παρατηρηθείσης ψύξεως σὲ μεγάλη ποσότητα προχωρεῖ πρὸς Βορρᾶν και ἀπὸ τὴ Σωτήρα ξεχυλίζει πρὸς τὰ Δυτικὰ και σχηματίζει τὰ Κλήματα, τὸ Βουνὶ και τὸ μεγάλο κρημνὸ τοῦ Ἁη Γιωργιού. Συγχρόνως ὅμως ἀνάλογα ξεχυλισματα παρατηροῦνται και πρὸς τὴν Ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ νησιού και σχηματίζονται οἱ περιοχὲς τοῦ Ἁρμά-Κισίλες μέχρι τὰ Κρουκελίδια, τὸν Τροῦλο, τὴν Ἁγία Τριάδα και τὸ Σκαλί.

Ἀπὸ τὴν Σωτήρα ἡ δύναμις τοῦ πύρινου αὐτοῦ ποταμοῦ ἀυξάνει και μετὴ ὀρμηρεῖ πρὸς τὸ Καμπί, τὸ Παλιόκαστρο, τὸ Μολύβι και τὸν Κάβο της Σπηλιανῆς, ὅπου και σταματᾶ.

Ἀσφαλῶς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνη τῶν μεγάλων ἐκρήξεων τὸ νησι δὲν ἀποκλείεται νὰ εἶχε και διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ σημερινή του ἔδαφικὴ και γεωλογικὴ διαμόρφωσι. Νὰ ὑπῆρχον δηλαδὴ βουνὰ ἢ κοιλάδες, λίμνες και λαγκάδια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἄλλα ἔπαθαν καθιζήσεις και ἄλλα γέμισαν ἀπὸ λάβα. Τὰ στερεὰ και σκληρὰ πετρώματα πὸν σὲ ἀφθονία συναντοῦμε στὶς περιοχὲς πὸν περιγράψαμε πα-

Συνέχεια στή σελ. 17

Η ΣΤΟΙΧΕΙΟΜΕΝΗ ΔΙΣΤΕΡΝΑ

Μάϊος μήνας, χαρά Θεοῦ. Μοσχοβολᾶ ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ ἕμορφου νησιοῦ μας, μὲ τὴ γλυκεῖα μυρωδιὰ πού σκορπίζουν τοῦ ἀνθισμένου σπάρτου τὰ κίτρινα λουλούδια, τοῦ σκῆττου τὰ τριανταφυλλένια ἀνθάκια, τὰ μέρσυνα τὰ πράσινα κι ἓνα σωρὸ ἄλλα ἀγριολούλουδα.

Τὰ μεστωμένα στάζεια τῶν κριθαριῶν κυμματίζουν ὅταν περνᾶ καὶ τὰ χαϊδεύει τὸ δροσερὸ ἀγεράκι καὶ λάμπουν σὰν τὰ λούζει ὁ ἥλιος μὲ τὶς χρυσές του ἀκτίνες.

Εἶναι καιρὸς τοῦ θερισμοῦ καὶ οἱ νοικοκυραῖοι ἐτοιμάζουν δρεπάνια κλαδευτήρια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρήσιμο, γιὰ τὸ χαρούμενο ξεκίνημα τῆς ἐργατίας πού θὰ ριχτῆ στὸ θέρος.

— Αὐριο, νὰ σηκωθῆς πορνὸ Γιώργη, εἶπε στὸ γυιὸ του ὁ Κωσταντῆς, νὰ πᾶς εἰς τ' Ἄργος πού ξωμένει ὁ Μανώλης, νὰ φέρετε τὰ ζᾶ ἐμπρός· πάρτε τα στὴν ἀποστροφή στὰ Κρουκελίδια.

Τὴν ἄλλη μέρα μὲ τὸ γλυκοχάραμα σηκώθηκε ὁ Γιώργης κι ἔφυγε. Σὲ μιὰ ὥρα βρέθηκε στὰ «Μπουκκα» κι' ἔπιασε τὸν κατήφορο γιὰ τὸν «Καταβρό».

Ξαφνιάστηκε ὁ Μανώλης ὅταν εἶδε νὰ μπαίνει μέσα ἀπὸ τὴν ἀμπατὴ τοῦ χωραφιοῦ ὁ Γιώργης τόσο πρωί.

— Καλῶς τὸν Γιώργη, εἶπε· πῶς ἔτσι πορνὸ βρέ, δὲν κοιμήθηκες καθόλα;

— Μ' ἔστειλε ὁ πατέρας, εἶπε, νὰ πάρω με μπρός τὰ ζᾶ ἅμα γείρη ὁ ἥλιος, κι' ἂν ἦρτα πορνὸ ἔχω τὸ λόγο μου Μανώλη. Θὰ πεταχτῶ ἴσαμε τὸ ραχὶ νὰ πιάσω κάνα περδικόπουλο τοῦ Δημητράκη, ποῦσκασε νὰ κλαίη ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦσκαε ἡ γάτα τὸ περδικόπουλο πού τοῦ ἔφεραν προψές, μπάς καὶ μερώση, πάω.

Δὲν πέρασε καὶ πολλὴ ὥρα καὶ ὁ Γιώργης γύρισε ἀπὸ τὸ ραχὶ μὲ μιὰ πέρδικα ζωντανὴ στὰ χέρια του, τὴν πέτυχε, λέει πάνω στὸ «βούργιασμα» μέσ' τὴ φωληρὰ της κάτω ἀπὸ μιὰ σφογγιά, κι' ἔφερε καὶ τ' αὐγά της καμμιά δεκαπενταριά τὸ ὄλον.

Ἦλθε τὸ ἀπομεσήμερο, ἡ ὥρα τοῦ φευγιοῦ γιὰ τὸ χωριὸ καὶ ὁ Μανώλης εἶχε τὰ πάντα ἔτοιμα καὶ τὰ ζῶα τακτοποιημένα καὶ ποτισμένα καὶ ξεκίνησαν.

Ἐμπρός ἐπήγαινε ὁ Μαρτῆς, μετὰ οἱ ἀτσουμάδες, ὕστερα οἱ ἀελῆες μὲ τὰ δαμάλια των, ἀκολουθοῦσε τό... ἵππικό, ὁ Μανώλης δηλαδή κι' ὁ Γιώργης καβάλλα στοὺς γαϊδάρους καὶ ἑξοπίσω ἀκολουθοῦσε ἡ Κανέλλα τρέχουσα ἐδῶ κι' ἐκεῖ καὶ γαυγίζουσα ὅταν ἔβλεπε κανένα «κουρκούταβλο» νὰ τρέχη ἀπὸ τὸ φόβο του νὰ τρυπώση μέσα εἰς τὸ βαστάδι.

Δὲν ἐπρόβλεψε ὁ Μανώλης νὰ ξεκινήσουν ἀπὸ τὸ κτήμα ἐνωρίτερα καὶ νυκτωθήκανε στὰ μισὰ τοῦ δρόμου.

Μετὰ ἀπὸ τὸν Ἄη Ζαχαριὰ καὶ τοὺς Πορούς, ἔφθασαν εἰς τὸ Μακρὸ Κομμάτι τὴν ὥρα πού ὁ ἥλιος ἐβασίλευε καὶ προχωροῦσαν ἀργὰ μέσα στὴν ἐπιβλητικὴ σιγὴ μιᾶς ἀνοιξιάτικης νύχτας σιγῆς πού θὰ τὴν ζήλευε καὶ τὸ βουδδιστικὸ ἐκεῖνο «Τάγμα τῆς Σιωπῆς». Τὸ φεγγάρι ἔριπτε μὲ καλωσύνη τὸ ἀσημένιο φῶς του καὶ φώτιζε τὴν στράτα των. Τὰ βουνὰ μὲ τὶς σκιερὲς πλαγιές των, οἱ ὀλόδροσες χαράδρες, ὁ ποικιλόχρωμος περρωτὸς κόσμος τῶν πουλιῶν, ὅλα ἐκοιμῶντο μέσα εἰς τὴν ἀπέραντη καὶ μυρωμένη ἀγκαλιὰ τῆς Μάννας Γῆς.

Τὰ παιγνιδιάρικα δαμάλια ἐσκιρτοῦσαν μέσα στὸ σεληνόφως κι' ἔτρεχαν κοντὰ στὶς μάννες των. Τὸ μελωδικὸ παράπονο τοῦ «κλουπιοῦ» πού ἦτο κουρνιασμένο στὸν ἀγράμιτθα ἐπάνω, ἀκούετο ἀπὸ μακριὰ σὰν γλυκὸ νανούρισμα στὴ φύση πού ἐκοιμᾶτο, μὰ κι' ἐκεῖνο ἔσβυσε ἀπαλὰ ὅπως ξεμακρένανε ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

Γιὰ μιὰ στιγμή, ὁ Μανώλης σταμάτησε τὰ ζῶα καὶ τὰ ὀδήγησε νὰ πάνε δεξιά ἀπὸ τὸν δρόμο πού ἀκολουθοῦσαν, μέσα σὲ ραχὶ δύσβατο γεμάτο πέτρες καὶ κλαδιά.

— Ποῦ πᾶμε ἀπ' ἐδῶ, Μανώλη; μπλέξαμε μέσ' τοὺς πρίνους καὶ τὶς ἀστοιβές, εἶπε ὁ Γιώργης.

— Κάμε λίγη ύπομονή· θὰ λαλοῦμε τὰ ζὰ σιγά-σιγά ὅσο νὰ διακάψωμε τὸ ὕψωμα πού φαίνεται μπροστά μας, καί θὰ βγοῦμε πάλι στὸν ἴσιο δρόμο, τοῦ εἶπενύκτωσε, βλέπεις, καί ἡ «στοιχειωμένη βιστέρνα» θά'πεφτε πάνω στὸ δρόμο μας ἂν πηγαίναμε ἀπὸ κεῖ. Τὴν ὥρα αὐτή, τὴν συχνάζουν τὰ στοιχειά, γυναικες «βαρβάλακκοι» πού μόλις νυχτώση παρουσιάζονται.

“Ὅταν ἄκουσε ὁ Γιώργης αὐτὰ τὰ λόγια τὸν ἔπιασε φόβος ἐπειδὴ δὲν ἦτο καί μακριὰ ἀπὸ κεῖ ἡ κακοφημισμένη βιστέρνα.

— Μὰ τί θέλουν κι' ἔρχονται σ' αὐτὸ τὸ μέρος, Μανῶλη, καί τί πάει νὰ πῆ «βαρβάλακκοι».

— Εἶναι ψυχές, τοῦ λέει, πού ἔκαμαν πολλές ἀμαρτίες ὅταν ζοῦσαν σ' αὐτὸ τὸν κόσμο καί τώρα ἔρχονται νὰ ξεπλύνουν τὰ κρίματά των. Μόλις νυχτώση βγαίνουν ἀπὸ τὰ μνήματα, ὡχρὲς σὰν τὸ κερὶ καί μὲ μοναδικό τους φόρεμα μιὰ πουκαμῆσα ἄσπρη καί μακριὰ ὡς τὸ στραγάλι, πού εἶναι τὸ σάβανο μέσα εἰς τὸ ὁποῖον τὶς εἶχαν τυλίξει ὅταν πέθαιναν καί τὶς ἔθαψαν. Βαστοῦν στὸ χέρι των ἀπὸ ἓνα κόπανο, ἔχουν ἐπάνω στὸ κεφάλι των ἓνα ἄσπρο πανὶ καί τρέχουν σὰν δαιμονισμένες κατ' εὐθεία γιὰ τὴν «στοιχειωμένη βιστέρνα» καί πλύνουν τὸ ἄσπρο πανὶ μέσα στὴ μαρμαρένια γούρνα τῆς βιστέρνας. Ἡ γούρνα αὐτὴ βρέθηκε σ' ἓνα γλύσμα κοντὰ σὲ ἀρχαῖο τάφο καί τὴν μετέφεραν ἐκεῖ. Γιὰ καπράτσι ἔχουν μιὰ νεκροκεφαλὴ οἱ ἀμαρτωλὲς καί μ' αὐτὴν νεσύρνουν ἀπὸ τὴν βιστέρνα. Στὰ πανιά πού πλύνουν εἶναι γραμμένα τὰ κρίματά των καί γι' αὐτὸ τὰ βρέχουν, τὰ προφινιάζουν γιὰ νὰ τὰ σβύσουν ἀλλὰ τοῦ κάκου. “Ὅσο ποῖο πολὺ τὰ πλένουν καί τὰ τρίβουν τὰ πανιά αὐτὰ τόσο ζωηρεύουν καί σπινθηροβολίζουν τὰ γράμματα ἐπάνω των. Κλαίουں καί στενάζουν οἱ ἄμοιρες πού εἶναι νὰ τὶς λυπᾶσαι καί τὰ πρόσωπά των εἶναι ὡχρὰ σὰν τὰ σάβανα πού φοροῦν. “Ἄν τὶς πλησιάσῃ κανένας τὴν ὥρα αὐτὴ, ἀλοῖμονόν του· ρίχνονται κατὰ πάνω του μὲ τοὺς κόπανους πού βαστοῦν καί τὸν σκοτώνουν ἐπειδὴ φο-

βοῦνται μὴ διαβάσῃ τὰ κρίματά των πάνω στὸ πανὶ τὸ ἄσπρο.

Μὲ τὴν κουβέντα προσεπέρασαν τὸ ὕψωμα καί βῆκαν στὸν ἴσιο δρόμο. Ὁ Γιώργης γύρισε ἀπὸ περιέργεια νὰ δῆ τὶς ἀμαρτωλὲς ψυχὲς πού διεκρίνοντο ἀριστερὰ μεργιά ὀλόασπρες μὲς' τὰ σάβανά των τυλιγμένες, ὅπως τὶς κτυποῦσε τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

— Αὐτὲς εἶναι, ἔσκυψε ὁ Μανῶλης κι' εἶπε στ' ἀφτί τοῦ Γιώργη· βλέπω τὶς δυὸ μοναχά, οἱ ἄλλες θὰ ἔρθουν πιὸ ὕστερα.

Τὸ μακάβριο αὐτὸ θέαμα τοὺς ἔκαμε ν' ἀπομακρυνθοῦν τὸ συντομώτερο ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο μαζὺ μὲ τὰ ζῶα των καί σὲ λίγο ἔφθασαν εἰς τὰ Κρουκελίδια πότησαν τὰ ζῶα στὴν ἀποτροφή καί κατευθύνθησαν εἰς τὸ σπίτι.

Ὁ Γιώργης ἦτο σὲ κακὰ χάλια μὲ τὴν τρομάρα πού πῆρε καί ἀνησύχησε ὁ πατέρας του, ὁ ὁποῖος ρώτησε καί ἔμαθε τὰ καθέκαστα.

— Φέρε Ἐρήνη τοῦ παιδιοῦ λίγο νερό, εἶπε τῆς γυναικας του ρίξε μέσα καί δυὸ δάκτυλα κρασί καί δόσ' του νὰ τὸ πιῇ.

Μὲ τὰ ἐνθαρυντικά λόγια πού τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του καί μὲ τὸ νερὸ καί τὸ κρασί, συνῆλθε ὁ Γιώργης ἀπὸ τὸ φόβο του.

— “Ἐλα τώρα, γιυέ μου, πᾶμε νὰ τὰ δῶ κι' ἐγὼ αὐτὰ τὰ φαντάσματα, εἶπε ὁ πατέρας του, τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι κι' ἔφυγαν.

Ὁ Κωνσταντῆς πού νυχτοπερπατοῦσε Ἄργος καί Λακκὶ καί ποτέ του δὲν εἶδε «φαντάσματα» καί νὰ τοῦ λῆη τώρα ὁ γιυός του πῶς ἐσφανάχθηκε; δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἐξηγήσῃ καί πῆγε νὰ δῆ.

Ὅταν ἐπλησίασαν εἰς τὴν βιστέρνα κι' ἐφάνησαν οἱ ψυχὲς κοντοστάθηκε ὁ Γιώργης, δήλιασε ἀλλὰ τὸ θάρρος τοῦ πατέρα του πού τὸν κρατοῦσε ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν ἔκαμε νὰ προχωρῇ ἀδίστακτα. Ἐφθασαν τέλος εἰς τὴν βιστέρνα καί οἱ γυναικες σταμάτησαν τὸ πλύσημο ὅταν τοὺς εἶδαν.

Συνέχεια στή σελ. 17

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗΝ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΡΟΔΟΥ, ΤΟΥ ΓΕΝ. Δ/ΤΟΥ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ, ΚΑΙ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΟΥ ΚΩ ΕΙΣ ΝΙΣΥΡΟΝ

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ κ. Β. ΧΑΡΙΤΟΥ

Τὴν 11ην Ἰανουαρίου ἐπεσκέφθησαν μὲ ΘΟΑ τὴν νῆσον μας ὁ Σεβασμιότατος μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων, ὅστις ἔφερε καὶ ἱματισμὸν καὶ βοηθήματα διὰ τοὺς ἀπόρους, μετὰ τῆς μητρὸς του καὶ ὁ Γεν. Διοικητὴς Δωδεκανήσου Στρατηγὸς Μπουλαλᾶς μετὰ τῆς συζύγου του, συνοδευόμενοι ὑπὸ ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τῆς Γεν. Διοικήσεως. Τοὺς ἐξέχοντας ξένους μας, ὑπεδέχθη σύσσωμος ὁ Νισυριακὸς λαὸς μετὰ τῶν ἀρχῶν.

Ἄμα τῇ ἀποβιβάσει των ὁ σεβασμιότατος μητροπολίτης καὶ ὁ κ. Γεν. Διοικητὴς, συνοδευόμενοι καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ νέου καὶ τοῦ τέως Δημάρχου, καὶ τοῦ Ἀστυνομικοῦ Σταθμάρχου, ἐπέβησαν τοῦ αὐτοκινήτου καὶ ὑπὸ ραγδαίαν βροχὴν περιόδυσαν τὰ Νικεῖα καὶ Ἐμπορεῖόν, ἐνῶ αἱ κ.κ. μήτηρ τοῦ Μητροπολίτου καὶ σύζυγος τοῦ Γεν. Διοικητοῦ, ἀνήλθον εἰς τὴν Ἱερὰν μονὴν τῆς Σηπλιανῆς, ὅπου, ἐλθόντες καὶ τοῦ ἐπάρχου κ. Μιχαλοπούλου

διὰ τοῦ ἐν τῷ μεταξὺ ἀφιχθέντος ἀτμοπλοίου «Ἄνδρος», προσεφέρθη μαστίχα.

Εἰς τὴν Σηπλιανὴν ὅπου κατέλυσεν ὁ Σεβασμιότατος μητροπολίτης καὶ ὁ κ. Γεν. Διοικητὴς παρετέθη δεῖπνον εἰς τοῦ ὁποῖου τὰς προπόσεις, ἡ σύμπτωσις τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Σεβασμιότατου μητροπολίτου τοῦ κ. Γεν. Διοικητοῦ καὶ τοῦ κ. Ἐπάρχου, χαρακτηρίσθη ὡς εὐτυχῆς συγκυρία καὶ καλὸς οἰωνὸς διὰ τὴν Νίσυρον.

Τὴν ἐπομένην 12 Ἰανουαρίου, ὁ ἔπαρχος κ. Μιχαλόπουλος, παρουσία τοῦ Σεβασμιότατου μητροπολίτου κ. Σπυρίδωνος καὶ τοῦ Γεν. Διοικητοῦ στρατηγοῦ κ. Μπουλαλᾶ, ὠρκισε τὸν νέον δήμαρχον κ. Γιαλούρη καὶ τὸ Δημοτικὸν συμβούλιον. Ὁμίλησαν ὁ Μητροπολίτης, ὁ Γεν. Διοικητὴς καὶ ὁ ἔπαρχος ἐκφράσαντες τὴν εὐαρέσκειάν τους πρὸς τὸν ἀπερχόμενον Δήμαρχον κ. Πασχάλην Χριστοφόρου καὶ εὐχρηθέντες δημιουργικὴν θητείαν
Συνέχεια στη σελ. 17

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀθήναι.

— Τὴν 12ην Φεβρουαρίου ὁ Σύλλογός μας ἐπραγματοποίησεν τὴν ἐφετεινὴν του μεγάλην χοροεσπερίδα, εἰς τὸ θαυμάσιον σὲ ἄνεσιν καὶ περιποίησιν κέντρον ΓΡΑΝΑΔΑ.

Μέσα σὲ μιὰ χαρούμενη ἀτμόσφαιρα ἐόρτασαν καὶ φέτος οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ Νισύριοι τὴν Ἀπόκριες.

Ἐπιτυχία μεγάλη ὑπῆρξεν ὁ Νισύριος χορὸς ποὺ χορεύτηκε μὲ Νισύρικες στολές. Ὁ συμπατριώτης μας ζωγράφος κ. Δημ. Ο. Σακελλαρίδης προσέφερεν εἰς τὸν σύλλογόν μας ἕναν θαυμάσιον πίνακα ζωγραφικῆς, τοπίον τῆς πατρίδος μας, ὁ ὁποῖος βγῆκε στὸ λαχνό, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χοροεσπερίδος. Τυχερὸς ὑπῆρξεν ὁ κ. Δημ. Παπακέντρης.

— Ὁ Γυμνασιάρχης συμπατριώτης μας κ. Γ. Στρίκης νοσηλεύεται εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Ἐρ. Σταυροῦ.

— Σχετικῶς μὲ τὸν θανόντα ἐξαιρετικὸν συμπατριώτην μας Ἄντ. Ἀναγνωστίδην, συμπληρωματικῶς ἀναφέρομεν, ὅτι οὗτος ὑπῆρξεν ἐπίλεκτον μέλος τοῦ «Γνωμαγόρα», καὶ ἔδειξεν μεγάλο ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐκ Μητρὸς Πατρίδα. Ἠγωνίσθη σκληρὰ εἰς τὴν ζωὴν, κατορθώσας νὰ ἀνέλθει εἰς τὰς ἀνωτέρας βαθμίδας τῆς ἱεραρχίας τῶν ΣΕΚ.

— Ἡ Δ/νις Χρυσούλα Μιχ. Παρθενιάδου συμπληροῦσα τὰς μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπίδοσιν σπουδὰς τῆς εἰς τὴν μουσικὴν, ἀνεκურῆχη παμψηφεί σολίστ τοῦ πιάνου μὲ τὴν διάκρισιν «ἄριστα» καὶ ἔλαβε 1ον Βραβεῖον.

— Τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ «Γνωμαγόρα» ἐτοιμάζει τὸν ἐορτασμὸν τῆς καθιερωμένης ἐορτῆς τοῦ συλλόγου, διὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ, μὲ τὴν ὀργάνωσιν ἐκδρομῆς. Ὁ τόπος τῆς ἐκδρομῆς δὲν ἀνεκοινώθη ἀκόμη.

Τοῦ Ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ. Ζαχαριάδης.

Μὲ ἐξαιρετικὴν χαρὰν πληροφοροῦμαι ὅτι ὁ συμπατριώτης μας κ. Ἰάκωβος Πασχάλιδης ὁ ὁποῖος κατεῖχεν τὴν θέσιν τοῦ Εἰρηνοδίκου Ἀραχώθης, συνεχίζων μίαν λαμπρὰν σταδιοδρομίαν, μετέσχεν διαγωνισμοῦ παρέδρων καὶ κατόπιν ἐξαιρετικῆς ἐπιτυχίας κατέλαβεν μίαν τῶν θέσεων.

Ἀφίχθη ἐκ Ρόδου ὁ κ. Ι. Χαρτοφύλης διὰ νὰ ὑποδεχθῆ τὸν ἀναμενόμενον ἀδελφόν του, κ. Κυρ. Χαρτοφύλην.

Μανδράκι.-Τοῦ Ἀνταποκριτοῦ μας κ. Β. Χαρίτου.

Τὴν 22.1.55 ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ὁ νέος Δήμαρχος κ. Γ. Γιαλούρης καὶ ἐγένετο ἀγιασμὸς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς νέας δήμαρχιακῆς περιόδου.

Ὁ Δήμαρχος κ. Γιαλούρης, ἐπιδεικνύων ζωηρὰν δραστηριότητα ἐπεσκέφθη τὴν ἐπαρχίαν Κῶ πρὸς ἐπίλυσιν φορολογικῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἐκρεμούντων ζητημάτων τοῦ Δήμου. Ἐπίσης μετὰ ἀπὸ ἐπανειλημῆς ἐπισκέψεις του εἰς Γ.Δ.Δ. ἐπέτυχεν ἀπὸ τὸν Δ/ντὴν στρατηγὸν κ. Μπουλάνην, τοῦ ὁποῖου διὰ τὴν Νίσυρον ἐνδιαφέρον ἔχει ἐκδηλωθεῖ ζωηρὸν, ὑπόσχου-

σιν ότι συντόμως θα χορηγηθῆ γεννήτρια πρὸς ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς Νισύρου.

Ὡς πληροφοροῦμαι ἀρμοδίως, τὸ διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν λουτρῶν μας χορηγούμενον δάνειον τῶν 60.000 δρχ. παρὰ τῆς Γ.Δ.Δ. εἶναι μεσοπρόθεσμον καὶ συγκεκριμένως ἐξοφλητέον ἐντὸς 10ετίας.

Ὁ μηχανικὸς τῆς ἐπαρχίας Κῶ ἐπεσκέφθη τὴν Νίσυρον τὴν 17.2. διὰ τὴν συνέχισιν τῆς χαράξεως τῆς ὁδοῦ πρὸς Ἄργος, καὶ ἤδη αἱ ἐργασίαι συνεχίζονται.

Παρὰ τὴ θέσιν Βρετοῦ κατασκευάζεται δεξαμενὴ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν γεωργῶν μας.

Ὁ κ. Μαλασπίνας τῆς ἐταιρίας «Νομικοῦ» ἐπεσκέφθη τὴν Δημαρχίαν διὰ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τὰ εἰς τὴν νησίδα Γιαλι ἐκτελούμενα, δυνάμει τῆς συμβάσεως Δήμου-ἐταιρείας Νομικοῦ, ἔργα.

Τὴν 30ῆν Ἰανουαρίου ἐορτάσθη εἰς τὸ σχολεῖον ἡ ἐορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν. Τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας ἐξεφώνησεν ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Α. Γεωργιάδης. Ἐπίσης τὴν 2αν Φεβρουαρίου εἰς τὸ σχολεῖον καὶ πάλιν ἐορτὴ διὰ τὴν τιμηθῆ ἡ μητέρα. Ὁμιληταὶ ὁ δ/ντῆς τοῦ ἡμιγυμνασίου κ. Α. Γεωργιάδης, ὁ δ/ντῆς τοῦ Δημοτικοῦ κ. Σ. Κουρτζῆς καὶ ὁ κ. Ε. Κροῦσκος.

Κατὰ τὸν διαρεύσαντα μῆνα ἐδόθησαν πολλοὶ ἐνδιαφέρουσαι διαλέξεις, μία μὲ θέμα «ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς» ἀπὸ τὸν κ. Ε. Κροῦσκο, ἄλλη μὲ θέμα «τὰ ἀπειθάρχητα παιδιὰ καὶ ἡ δύναμις τῆς πειθαρχίας» ἀπὸ τὸν κ. Α. Μαστρογιάννην.

Ὁμιλία τοῦ ἐπαρχιακοῦ γεωπόνου κ. Ἀγγελῆ «Περὶ γεωργίας», ἐδόθη τὴν 25.2.55. Ἐπίσης διάλεξις τοῦ κ. Π. Χριστοφόρου, τέως δημάρχου, μὲ θέμα «Γύρω ἀπὸ τίς μελέτες μου». Τέλος τὴν 6.3.55 ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου κ. Α. Γεωργιάδου μὲ θέμα «Ἡ Δίκη τοῦ Χριστοῦ».

Τὴν 7.3.55 ἐορτάσθη ἡ ἐπέτειος τῆς ἐνσωματώσεως. Ἐτελέσθη δοξολογία, τὸ

δὲ ἐσπέρας, οἱ πρόσκοποι φέροντες φανούς καὶ ἄδοντες πατριωτικὰ ἄσματα, περιῆλθον τὸ χωριό.

ΚΙΣΣΗΡΙΣ ΓΥΑΛΙΟΥ

Δι' ἀποφάσεως τοῦ Ὑπ' Συντονισμοῦ ἐνεκρίθη ἡ εἰσαγωγή 400.000 δολλαρίων τὰ ὅποια χορηγεῖ ὑπὸ μορφήν δανείου ἡ ἐταιρία «Μαρτίνα Βόλκκ» τοῦ Παναμᾶ εἰς τὴν ἐταιρείαν «Λάβα», τοῦ κ. Νομικοῦ, διὰ τὴν ἐκμετάλευσιν τῆς κισσήρεος τῆς νησίδος Γυαλί.

Γεννήσεις: Ἡ κ. Ε. Καβαζαράκη στὰς 16.1. θύλη, ἡ κ. Εὐ. Παπακέντη ἄρρεν στὰς 28.1., ἡ κ. Κ. Καρακωνσταντῆ ἄρρεν στὰς 16.2.

Γάμοι: Ὁ κ. Ξενοφῶν Μανδρουδῆς μετὰ τῆς δ/δος Εὐφροσύνης Γιωργάκη ἐτέλεσαν τοὺς γάμους τῶν τὴν 20.2.

Θάνατοι: Μαρία Πολίτη 19.1. Ἄννα Μιχαήλου 19.1. Μαρία Ν. Σταυριανοῦ 21.1. Ἄννα Χ. Διακομιχάλη.

Ἀφίξεις: Γ. Στρίκης, Γ. Λήμιος, Α. Πατρίκης, Ν. Νικητιάδης ἀπολυθεῖς τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ.

Ἀναχωρήσεις: Ὁ κ. Ι. Κατινᾶς ἀνεχώρησεν δι' Ἀθήνας.

Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι.

Τὴν 30-1-55 γενομένων ἀρχαιρεσιῶν εἰς τὸν «Γνωμαγόρα» Ἀμερικῆς, πρὸς ἀνάδειξιν νέου Διοικ. Συμβουλίου, ἐξελέγησαν οἱ κάτωθι:

Ν. Χατζηδημητρίου ὡς Πρόεδρος

Μ. Καρανίκης ὡς ἀντιπρόεδρος

Μ. Χρυσότιμος ὡς ταμίας

Δ. Πολυχρονιάδης ὡς Γεν. Γραμματεὺς καὶ οἱ Δ. Οἰκονομίδης, Ο. Γεωργάκης, Γ. Κλεόπουλος, Κ. Πληθίδης, Κ. Ν. Πουράκης καὶ Δ. Παρασχάκης ὡς σύμβουλοι.

Ὑπὸ τοῦ «Γνωμαγόρα» Ἀμερικῆς ὑπεδείχθη ὡς ἀνταποκριτῆς τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» ὁ κ. Μ. Καρανίκης.

Νικεῖα. Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας

κ. Γαβριὴλ Σακελλαρίδη.

Τὴν 11 Φεβρ. Ἐπεσκέφθη τὴν Κοινότητά μας ὁ Ἐπαρχιακὸς Γεωπόνος Κῶ κ. Περ. Ἀγγελῆς καὶ παρέμεινεν ἐνταῦθα ἐν εἰκοσιτετράωρον συνεργασθεῖς μετὰ τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κοινότητος ἐπὶ ζητημάτων τῆς ἀρμοδιότητός του.

Τὴν 11 Φεβρ. Ἐκομίσθησαν ἐκ Κῶ μερίμνη τοῦ Κοινοτικοῦ μας Γραμματέως κ. Ζαχαρία Θ. Ζαχαριάδου 40 ροδακινεῖα καὶ περὶ τὰ 200 δασικά δενδρίλια. Αἱ ροδακινεῖα παρεδόθησαν εἰς γεωργούς μας πρὸς φύτευσιν, ἐνῶ τὰ δασικά δενδρίλια ἐφυτεύθησαν μερίμνη τῆς Κοινότητος κατὰ μήκος τῆς ἀμαξιτῆς ὁδοῦ Νικεῖων-Ἐμπορείου. Ἐπίσης ἐφυτεύθησαν ἐφέτος ἀρκετὰ ἀμυγδαλόδενδρα, συκαῖα καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα.

Τὴν 13 Φεβρ. Ἐλαβε χώρα ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ ἐνταῦθα τμήματος τοῦ Συλλόγου μας ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Κατ' αὐτὴν ἐξητάσθησαν πάντα τὰ ἐμπιπτόντα εἰς τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ Συλλόγου ζητήματα.

Ἐφθασαν τὰ πρῶτα τευχῆ τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» προκαλέσαντα ἀρίστην ἐντύπωσιν.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ Ἡ κ. Καλλιόπη Τακτικοῦ ἔτεκεν ἄρρεν τὴν 29.1.55

ΘΑΝΑΤΟΙ Τὴν 2.2.55 ἀπέβησεν ἡ Καλλιόπη Κ. Φούγιαξη τῆς 18.2.55 τὸ θρέφος κ. Παναγιώτου Μαστρομιχάλη.

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ. Κουμέντου.

Μεταξὺ τῶν ὀρκισθέντων νέων Δημο-
τικῶν Συμβούλων τοῦ Δήμου Ροδίων συμ-
περιλαμβάνεται καὶ ὁ λαμπρὸς πατριώ-
της μας ἰατρός κ. Μιχαὴλ Τσατσαρώνης.

Ἐξαιρετικὴ ὑπῆρξεν ἡ κατὰ τὴν 15ην
Φεβρουαρίου καὶ ἀπὸ τοῦ Ραδ. Σταθμοῦ
Ρόδου δοθεῖσα ὁμιλία τοῦ ἐκλεκτοῦ φί-
λου τῆς Νισύρου, λαογράφου κ. Ἀνα-
στασίου Βρόντη μὲ θέμα «**Η ΝΙΣΥΡΟΣ**».

Πληροφοροῦμαι ἀρμοδίως, ὅτι εἰς τὴν
Γεν. Διοίκησιν Δ/νήσου παρεχωρήθη ὑπὸ
τοῦ Ὑπουργείου Δημ. Ἔργων ζεύγος πε-
τρελαιοκινήτων ἠλεκτροπαραγωγῶν μη-
χανῶν, ἰσχύος 25 KW προοριζομένων
πρὸς ἠλεκτροφωτισμὸν τοῦ Μανδρακίου
Νισύρου.

Ὁ πατριώτης μας κ. Βογιατζῆς Μενε-
λάου Ἀντώνιος, ἡραβωνίσθη μετὰ τῆς
δ/δος Παναγιώτας Φωτᾶρα ἐκ Σύμης.

Ἐπιτυχίαν εἶχαν τὰ τραγούδια τῶν
πατριωτῶν μας τοῦ Ἐμποριοῦ ἀπὸ τὸν
Ραδ. Σταθμὸ Ρόδου.

Ἔτσι δόθηκε ἡ εὐκαιρία ὅλη ἡ Νίσυ-
ρος νὰ τραγουδήσῃ!

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ε.Σ. Ἀλεξιάδην Κῶ. Ἡ ἐπιστολή σας μᾶς
ἐνισχύει ἠθικῶς στὴν προσπάθειά μας, εὐχαρι-
στοῦμεν. Εἰς Κῶ, μὴ ἔχοντες διευθύνσεις τῶν
ἐκεῖ συμπατριωτῶν, δὲν ἀπεστείλαμεν εἰς ἓνα
ἕκαστον τὰ Ν.Χ.

Σ.Γ. Μαστρογιάννην Νίσυρον. Ἐπιστολή
σας ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν γιὰ τὰ καλά σας
λόγια. Ἡ συνεργασία σας θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ
ἐπόμενο διότι ἐλήφθη ἀργά.

Ι.Α. Χαρτοφύλην Ρόδον. Εὐχαριστοῦμεν
διὰ τὰ καλά σας λόγια. Ἡ Συνεργασία σας
ἐνδιαφέροσα, θὰ δημοσιευθῇ.

Ν.Δ. Χαρτοφύλην Β. Ν/θμόν. Ἡ ἐπιστολή
σας ἐδόθη εἰς τὸν ἀρμόδιον συνεργάτην μας
διὰ νὰ περιλάβῃ τὸ θέμα εἰς τὴν σχετικὴν στή-
λην των Ν.Χ.

Ν.Ι. Χατζηευαγγέλου Ἀθήνας. Ἐλήφθη ἡ
ἐπιστολή σας. Εὐχαριστοῦμε. Ἀποστέλομεν
1ον τεύχος.

ΕΠΙΣΚΕΦΙΣ ΤΟΥ Γ.Δ.Δ.

Συν. σελ.14

εἰς τὸν ἀναλαμβάνοντα νέον Δήμαρχον κ.
Γεώργιον Γιαλούρη.

Ἀπῆντησεν ὁ κ. Γιαλούρης, ἀναφερόμε-
νος δὲ εἰς ὑπαινιγμὸν τοῦ κ. Γεν. Διοικη-
τοῦ ὅτι τὰ νειάτα τοῦ νέου Δημάρχου

ἐγγυῶνται δραστηριότητα προσέθεσεν ὅτι
καὶ ἡ πείρα δὲν θὰ λείψῃ, ἐφ' ὅσον ἔμπειρα
γεράματα περιστοιχίζουσιν τὸ Δημοτικὸν
συμβούλιον του, καὶ ἐπέδειξε τοὺς γηραιο-
τέρους ἐκ τῶν νέων Δημοτικῶν Συμβούλων.

ΣΤΟΙΧΕΙΟΜΕΝΗ ΒΙΣΤΕΡΝΑ

Συν. σελ. 13

Καλησπέρα, Μαρία, εἶπε ὁ Κωνστα-
ντῆς ὅταν εἶδε τὴν γειτόνησά του μὲ τὴν
κόρη της νὰ πλύνουν τὰ ρούχα, πλύνετε;

Τὶ νᾶκαμα Κωσταντῆ ποὺ αὔριο
θᾶμαι στὸ θέρητο κι' ὁ Γιάννης δὲν ἔχει
ρούχο ν' ἀλλάξῃ; ἡ βραδιά εἶναι ὄμορφη,
τὸ φεγγάρι σὰν ἡμέρα, ἄς πάω εἶπα νὰ
ξεπλύνω μερικὰ ρουχαλάκια. Ἡ βιστέρνα
τοῦ σπιτιοῦ μου εἶναι μικρὴ καὶ τὸ νερό
της λιγοστὸ ἐπῆρα τὴν Δέσποινά μου κι'
ἦρτα δῶ ποὺ εἶναι γεμάτη ἡ βιστέρνα.

Καλὰ ἔκαμες Μαρία ἀφοῦ σὲ βολεῦει
ἐτσιδὰ καληνύχτα σας καὶ καλὴ δύναμις.

Πᾶμε, Γιώργη, εἶπε ὁ Κωσταντῆς τοῦ
γυιοῦ του χωρὶς νὰ τοῦ κάμῃ ἄλλη κου-
βέντα ἕως τὸ σπῆτι, ἀφίνοντας νὰ κατα-
λάβῃ μοναχὸς του ὁ Γιώργης ὅτι τὰ φα-
ντάσματα καὶ οἱ βαρβάλακκοι εἶναι κα-
θαρὰ παραμύθια καὶ μεγάλες ἀνοησίες.

ΔΙΑΒΑΤΗΣ**ΚΡΗΜΝΟΙ ΚΑΙ ΑΚΡΕΪΤΗΡΙΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ**

Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 11

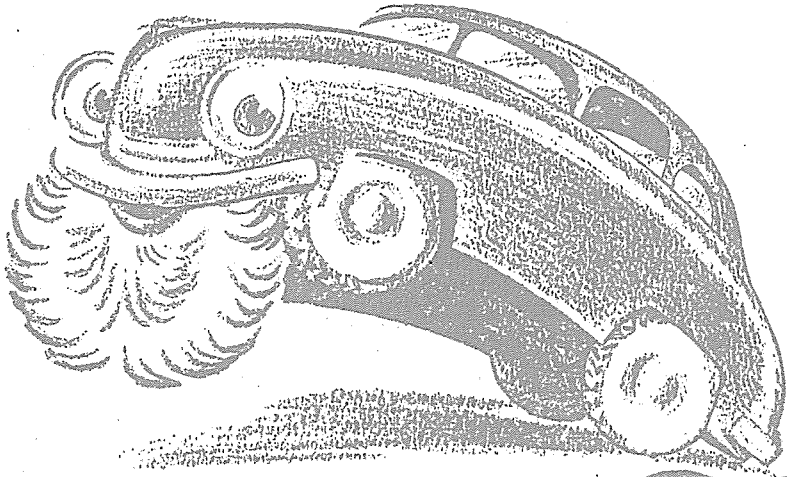
ρεσύρθησαν καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὴ λάβα καὶ
ἦσαν ἀπαθράσματα τοῦ τότε ἐν ἐνεργείᾳ
κρατῆρος.

Κατόπιν ὄλων αὐτῶν εἶναι δυνατὸν νὰ
γίνῃ παραδεκτὸν ὅτι ἀπὸ τὸ Ρουχᾶ ξεκί-
νησε ὁ πρῶτος ἀπὸ λάβα πύρινος πο-
ταμὸς σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ δὲν εἶναι εὐκόλο
νὰ τὴν καθορίσουμε καὶ πῶς κατέληξε στὸ
ἀκρωτήριο τῆς Σπηλιανῆς ἀφοῦ προηγου-
μένως σχημάτισε πίσω του ἓνα ὕψωμα
εὐρὸ καὶ στερεό, ὥστε νὰ μπορῇ νὰ σηκώ-
νῃ ἐπὶ τόσους αἰῶνες τὸ βαρὺ φορτίο Πε-
λασγικῶν Φρουρίων τῆς Νισύρου.

Ἡ περιγραφή αὐτὴ ἀφορᾷ τὴν πορείαν
τῆς λάβας, ἡ ὁποία ἔδωσε τὴ σημερινὴ
διαμόρφωσι στὸ νησί.

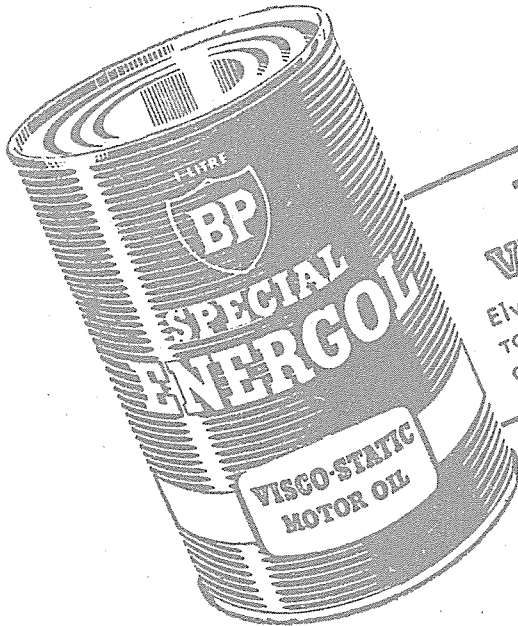
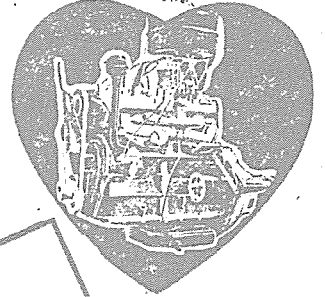
Ἀσφαλῶς θὰ προὔπῆρξεν ἡ ἀκολουθη-
σαν ἄλλαι περίοδοι ἐκρήξεων τῶν ὁποίων
ὅμως ἡ μελέτη παρουσιάζεται πολὺ δύ-
σκολος.

Θά ζήση χρόνια πολ-
λά τὸ ἀμάξι σας...

ὅταν ἔχη γερὴ καρδιά.

Καρδιά τοῦ αὐτοκινήτου εἶναι ὁ κινητήρ,
πού θά διατηρηθῇ καλὰ μόνον ἂν λειτουρ-
γῇ πάντοτε μὲ εἶμα ἀρίστης ποιότητος.

**ENERGOL
VISCO-STATIC**

Εἶναι γιὰ τὸν κινητήρα τοῦ αὐ-
τοκινήτου σας, ὅ,τι τὸ ὑγιές
αἷμα γιὰ τὴν καρδιά σας.

**SPECIAL
ENERGOL**

VISCO-STATIC MOTOR OIL

ΤΟ ΑΚΡΙΒΩΤΕΡΟ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΤΕΡΟ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΟ

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Απρίλιος 1955 Τεύχος 3

ΗΘΗ, ΕΘΙΜΑ, ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Το τρίτο τεύχος των «Νισυριακών Χρονικών» εκδόθηκε το Πάσχα του 1955. Ένα μεγάλο μέρος των περιεχομένων του καλύπτεται από άρθρα σχετικά με τα ήθη, τα έθιμα και τις Πασχαλινές εκδηλώσεις στο νησί. Έτσι ο Παλιός Νισύριος αναφέρεται στη Μεγάλη Εβδομάδα στη Νίσυρο, ο Ν. Σακελλαρίδης αναπολεί την σχολική γιορτή της Καλαντήρας, ο Γιώργος Κ. Ζαχαριάδης το Πάσχα στα Νικειά, ενώ ο Π. Αναστασιάδης καταχωρεί Πασχαλινό διήγημα του με τον τίτλο «Αναστημένη Ελπίδα».

Ο πρόεδρος του Γνωμαγόρα κ. Αρμόδιος Γιαννίδης με τον αείμνηστο Νίκο Διακομιχάλη που ήταν στέλεχος πολλών Συλλόγων και Ενώσεων στο Μανδράκι.

Στις σελίδες των «Νισυριακών Χρονικών» ο Νίκος Διακομιχάλης αναφέρεται σαν μέλος της Εξωραϊστικής Επιτροπής Μανδρακίου, της Επιτροπής Συστήματος Ναυτοπροσκόπων Νισύρου, του Λιμενικού συλλόγου «Άγιος Σάββας», για πολλά χρόνια δε, ήταν ανταποκριτής των «Νισυριακών Χρονικών» στην Νίσυρο.

Η θεματογραφία του τεύχους αυτού δίνει την ευκαιρία στον υπεύθυνο έκδοσης, πρόεδρο του Γνωμαγόρα κ. Αρμόδιο Ι. Γιαννίδη να απευθύνει μήνυμα συνεργασίας και συναδέλφωσης στους Νισυρίους. Στο κύριο άρθρο που υπογράφει

φει, σημειώνει μεταξύ άλλων: «"Ας παραμερίσωμεν ἔγκεντρικὰς ματαιοδοξίας καὶ ἄς πολεμήσωμεν τὴν μισαλλοδοξίαν. Τὸ κέρδος ποῦ θὰ προέλθῃ θὰ τὸ μοιρασθῶμεν ὅλοι... Σήμερον τὸ σύνολον σκέπτεται, τὸ σύνολον ἀποφασίζει, τὸ σύνολον δημιουργεῖ. Διὰ νὰ γίνῃ ὅμως τὸ σύνολον δημιουργικόν, χρειάζεται νὰ συνενωθῇ εἰς ἓναν νοῦν καὶ μίαν καρδίαν...».

Ενδιαφέρον παρουσιάζει ἡ περιγραφή τοῦ γιορτασμοῦ τῆς Ἐθνικῆς γιορτῆς στο Μανδράκι (σελ. 15) καὶ ἡ σύσταση δύο επιτροπῶν ὑπὸ τὸν δήμαρχον κ. Γιαλούρη γιὰ τὴν υποβοήθησιν τοῦ ἔργου τοῦ, τῆς Εξωραϊστικῆς Επιτροπῆς καὶ τῆς Επιτροπῆς Ἰατρικῆς Περιθάλψεως.

Δύο δωρεές περνοῦν στα ψιλά τῆς εἰδησεογραφίας τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν». Ἐτσι στὴν σελίδα 13 διαβάζουμε ὅτι: «Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον διὰ τῆς ἀπὸ 10.3.55 ἀποφάσεώς τοῦ ἀνεκήρυξεν μέγαν εὐεργέτην τοῦ Δήμου τὸν κ. Δημήτριον Ζωσιμόπουλον διὰ τὴν δωρεὰ ἐκ δρχ. 150.000 σημερινῶν πρὸς ἀνεργεσίαν τοῦ κτιρίου καὶ ἀπεφάσισεν ἐπίσης κατὰ τὰ ἐγκαίνια τούτου νὰ τοῦ ἀπονεμηθῇ σχετικὸ δίπλωμα ἐπὶ περγαμινῇ. Θερμά συγχαρητήρια» ἐνῶ στὴν ἐπόμενη σελίδα: «Νικεῖα. Εὐλαβῆς δωρεά. Διὰ δωρεᾶς τοῦ ἤδη μεγάλου εὐεργέτου τῆς κοινότητάς μας κ. Γεωργίου Μ. Τσουκαλᾶ, τὸ δάπεδον τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδεῶν ἐπεστρώθη διὰ καλλιτεχνικῶν μωσαϊκῶν».

Στο τεύχος αὐτὸ καταχωροῦνται ἐπίσης, ἓνα ποίημα τοῦ κ. Κ. Σακελλαρίδη γιὰ τὸν Γιώργο Μακρυγιάννη, ὁ Γιαννουλάκης, νισύριοκο δημοτικὸ τραγούδι ἀπὸ τὸν κ. Κ. Μαντουδάκη, ἐνῶ στα σχόλια τοῦ περιοδικοῦ ἀποτυπώνονται ἀνάγλυφα τα προβλήματα μίας ἀγνωστῆς σήμερα Νισύρου:

«Ἀπὸ 1ης Μαΐου ἀρχίζει ἡ ἑβδομαδιαία προσέγγισις τοῦ «Ἄνδρος». Γιὰ τὴν ἐσωτερικὴν συγκοινωνία ποιά λύσις θὰ δοθῇ; Ἄν δὲν γίνῃ τίποτε γιὰ αὐτοκίνητο τουλάχιστον νὰ εἰδοποιηθοῦν οἱ γεωργοὶ μας ποῦ διαθέτουν γαϊδουράκια, νὰ φροντίσουν - τώρα τὸν Μάη - γιὰ τὸν πολλαπλασιασμό τους», καὶ «Κοντὰ στὰ τόσα ἐπισιτιστικὰ προβλήματα ποῦ ἀντιμετωπίζει ἡ Νίσυρος, ἤρθε τελευταῖα - αὐτὸ μόνο τῆς ἔλειπε - νὰ προστεθῇ καὶ καινούργιο, μὲ τὴν στέρηση, μῆνες τώρα, καὶ τοῦ λίγου κρέατος τῆς Κυριακάτικης σούπας. Τί λένε οἱ ἀρμόδιοι; Καὶ ἡ ἀγορανομικὴ ἐπιτροπὴ μήπως εἶναι ἀρμόδια νὰ μᾶς πεῖ τί θὰ γίνῃ;»

Σχόλια με τίτλο «Συγκοινωνία», «Τὸ κρέας», ἀντίστοιχα ἀπὸ τὴν στήλη, Κρίσεις καὶ Σημειώματα τῆς σελίδας τρία.

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' ΑΠΡΙΛΙΟΣ ΤΕΥΧΟΣ 3

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΚΩΔΙΞ (Ἀρχείου Δουλείας)	»	2
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	3
ΜΕΓΑΛΗ ΒΑΘΜΑΔΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ	»	4
ΩΡΑ ΚΑΛΗ ΒΙΟΛΙΣΤΗ Τού κ. Κ. Σάκελλαρίδη	»	6
ΠΑΣΧΑ ΣΤΑ ΝΙΚΕΙΑ Τού κ. Γ. Ζαχαριάδη	»	7
ΝΙΣΥΡΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ	»	8
ΑΝΑΣΤΗΜΕΝΗ ΕΛΠΙΔΑ Τού κ. Π. Ἀναστασιάδη	»	9
ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ	»	12
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ		13

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ ὅπως ἐμβάζουν τὰς συνδρομάς των εἰς τὸν Οἰκονομικὸν διαχειριστὴν μας κ. Ἰωάν. Καρανίκην. Ὁδὸς I. Δροσπούλου 17-Πειραιεύς.

ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η ΓΑΛΛΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ΦΙΛΩΝΟΣ 117 ΤΗΛ. 43-975—ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Ε. ΠΡΕΒΕΝΑΣ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409

ΜΟΣΧΑΤΟΝ

Β.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26-ΤΗΛ.482113

κουζίνας — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυντήρια
ραπτομηχαναί
ραδιόφωνα — πικ-απ
ηλεκτρικά σκεύη

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί:

Ἐτησίᾳ δρχ. 50

Ἐξάμηνος » 25

Ἐξωτερικοῦ (ἐτησίᾳ)

Ἀμερικὴ Δολ. 3

Αὐστραλία λίρ. χάρτ. 11)2

Ἀίγυπτος λίρ, 11)2

Διευθύνσεις:

Ἵπεύθυνος ἐ δόσεως

Α. Ι. Γιαννίδης

Καραϊσκάκη 11— Νέον Φάληρον.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Α Γ Α Π Η

Τὰς ἡμέρας αὐτάς, τὸ δίδαγμα τοῦ μεγάλου Ναζωραίου, ποῦ ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ λυτρώσῃ τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἁμαρτίας κατέχει τὰς καρδίας ὄλων μας.

Ἡ θυσία Ἐκείνου ποῦ ἦλθε, νὰ διδάξῃ τὴν ἀγάπην καταλύοντας τὸ σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον, ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος καὶ ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, μὲ τὴν γλυκεῖαν βαθεῖα ἀνθρωπίνην διδασκαλίαν του, ποῦ περικλείεται μέσα εἰς τὰς δύο λέξεις, «ἀγαπάτε ἀλλήλους», ἅς σταθεῖ παράδειγμα καὶ ὁδηγὸς εἰς τὰς πράξεις μας.

Εἰς τὸ νησί μας, ποῦ χρόνια τώρα τὸ δέρνουν τὰ πάθη, ποῦ ἔχει ἐγκαταλειφθῆ εἰς καταιγίδας μικροκακιῶν ποῦ ἀναριπίζουσι διάφορα κατὰ καιροὺς γεγονότα, ἅς δώσωμεν αὐτὰς τὰς ἡμέρας τῆς ἀγάπης τὰ χέρια, καὶ ἔτσι πλέον χειροπιασμένοι παραμερίζοντες τὰς μικρότητας καὶ τὰς ἀτομιστικὰς τάσεις ποῦ μᾶς χωρίζουν, λησμονῶντες τὰ σκληρὰ λόγια ποῦ ἀντηλλάξαμεν, ἅς βαδίσωμεν εἰς τὸν δρόμον τῆς προκοπῆς, εἰς τὸν δρόμον τῆς δημιουργίας μιᾶς καλλιτέρας αὔριον. Ἡ τύχη εἶναι κοινή, τὸ μέλλον, καθὼς εἴμεθα εἶναι ἀβέβαιον. Ὅλοι μαζὺ ἠνωμένοι θὰ ἀναλάβωμεν τὸ μέλλον μας εἰς τὰ χέρια μας καὶ ἅς τὴν διαμορφώσωμεν ὅπως ἡμεῖς τὴν θέλωμεν.

Μὲ τὴν σύνθεσιν τῆς κοινωνίας μας τὰ ἄτομα μόνον τῶν δὲν μποροῦν νὰ προχωρήσουν. Σήμερον τὸ σύνολον σκέπτεται, τὸ σύνολον ἀποφασίζει, τὸ σύνολον δημιουργεῖ. Διὰ νὰ γίνῃ ὅμως τὸ σύνολον δημιουργικόν, χρειάζεται νὰ συνενωθῆ εἰς ἓνα νοῦν καὶ μίαν καρδίαν.

Αἱ διαφοραὶ ποῦ χωρίζουν τοὺς Νισυρίους εἶναι μικραὶ καὶ ἀσήμαντοι. Ἡ βάση τῶν διαφορῶν εὐρίσκεται κυρίως εἰς τὴν διάθεσιν πρὸς δρᾶσιν, ποῦ κατέχει πολλοὺς εἰς τὸ νησί μας. Μερικοὶ συγκεντρῶνουν κάθε πρωτοβουλίαν εἰς τὰ χέρια των καὶ παραμερίζουν ἀνθρώπους, ποῦ μὲ τὴν ζωτικότητὰ των θέλουν νὰ συμβάλουν εἰς τὴν πρόοδον τῆς πατρίδος μας, στεροῦντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν τόπον ἀπὸ ὑπηρεσίας καλὰς ποῦ οἱ ἴδιοι δὲν μποροῦν ἢ δὲν ἐπαρκοῦν διὰ νὰ τοῦ προσφέρουν καὶ ἐπὶ πλέον, δημιουργοῦν ἀντιδράσεις.

Εἶναι λυπηρὸν νὰ χάνεται τόση δημιουργικὴ διάθεσις. Ἄς παραμερίσωμεν ἐγωκεντρικὰς ματαιοδοξίας καὶ ἅς πολεμήσωμεν τὴν μισαλοδοξίαν. Τὸ κέρδος ποῦ θὰ προέλθῃ θὰ τὸ μοιρασθῶμεν ὅλοι. Οἱ φατριασμοὶ καὶ τὰ πάθη κρατοῦν τὴν Νίσυρον εἰς μίαν κατάστασιν στασιμότητος, καθ' ὃν χρόνον ἀλλοῦ, τὸ πνεῦμα τῆς προόδου φέρει τὴν εὐημερίαν.

Οἱ πλέον δυνατοὶ ἅς κατανικήσουν πρῶτοι τὰς ἰδικὰς των κακίας καὶ ἅς δώσουν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους, ἐμφορούμενοι ἀπὸ πνεῦμα δημιουργικῆς ἀγάπης, τὸ παράδειγμα, διὰ νὰ ἀλλάξωμεν τὴν Νίσυρον καὶ νὰ φέρωμεν εἰς τὴν θέσιν τῆς κακοδαιμονίας τὴν εὐημερίαν.

Μποροῦμε, φτάνει νὰ τὸ θελήσωμεν, διὰ τῆς συνεργασίας νὰ ἀπαλλάξωμεν τὴν Νίσυρον ἀπὸ τὴν φτώχειαν, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχωμεν, πρέπει προηγουμένως νὰ ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὰς μικρότητας.

Μὲ τὴν συνεργασίαν ὄλων μας θὰ ἀφομιώσωμεν τοὺς κακοὺς ἂν ὑπάρχουν, ὥστε ἠνωμένοι καὶ ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρίδα νὰ προχωρήσωμεν ἐμπρὸς ἀτενίζοντας πρὸς ἓνα καὶ μόνον: τὴν πρόοδον τοῦ νησιοῦ μας.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ο ΚΩΔΙΞ ΙΗ' ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΚΩ (ΑΡΧΕΙΟΥ ΔΟΥΛΕΙΑΣ)

Ὁ Κώδιξ οὗτος, διαστάσεων 40x30, εἶναι Νισυριακοῦ ἐνδιαφέροντος. Ἀναγράφει ὀνομαστικῶς τοὺς Νισυρίους τῶν ἀρχῶν τοῦ εἰκοστοῦ (Κ') αἰῶνος, καὶ τῶν τριῶν Δήμων τότε τῆς Νισύρου: Μανδρακίου, Ἐμποριοῦ, Νικιάων. Τὸ ἐνδιαφέρον του δὲν εἶναι μόνον Στατιστικῆς φύσεως, ἀπογραφικὸν τῶν κατοίκων, ἀλλὰ καὶ κοινωνικόν, ἐν τῇ στενῇ Νισυριακῇ ἐκδοχῇ: ἐγράφη πολὺ πρὶν ἀρχίσῃ τὸ μεταναστευτικὸν ρεῦμα, καὶ ἐπομένως, δίδει τὴν εἰκόνα τῆς ἀγνοτέρας Νισυριακῆς γενεᾶς τῶν χρόνων ἐκείνων.

Ὁ ἀναφερόμενος Κώδιξ εἶναι χαρτῶος, χαρτόδετος, καλῶς διατηρούμενος, καὶ καλῶς γεγραμμένος. Ἔχει σελίδας διπλογραφικὰς ἐντύπους ἑκατὸν ἐνενηκοντα ἕξ (196). Περιλαμβάνει δὲ Ἀπογραφικοὺς Πίνακας τοῦ Νισυριακοῦ πληθυσμοῦ, κατ' ὄνομα, καὶ ἔτος γεννήσεως, ἔτι δὲ καὶ ἐπάγγελμα. Πιθανῶς, ὁ Κώδιξ ἀνήκεν εἰς τὴν τότε Τουρκικὴν Ταϊμακαμίαν (Τουρκικὸν Ὑποδιοικητήριον Κῶ), κατατεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐνεργησάσης τὴν ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νισύρου Ἐπιτροπῆς, ὡς ὑποθέτομεν, τῆς γενομένης τῷ 1905 τουρκικῆς Ἀπογραφῆς.

Τὰ σχετικὰ πρὸς τὸν Δήμον Μανδρακίου καταλαμβάνουσι τὰς σελίδας 1-66, μὲ ἀριθμὸν ἐγγεγραμμένων Δημοτῶν 2036· πρὸς τὸν Δήμον Ἐμποριοῦ, τὰς σελίδας 69-91, μὲ ἀριθμὸν Δημοτῶν 1021· καὶ Νικιάων, τὰς σελίδας 100-117, μὲ ἀριθμὸν Δημοτῶν 779. Αἱ ἐνδιάμεσοι σελίδες 66-68· 92-99 κεναὶ ὁμοίως, αἱ σελίδες 118 μέχρι τέλους λευκαί.

Αἱ χρονολογίαι γεννήσεως τῶν προσώπων σημειοῦται εἰς ἔτος Ἐγτίρα, τουρκικόν. Διὰ νὰ εὑρεθῇ ἡ χριστιανικὴ χρονολογία γεννήσεως, δεόν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐφέτος τὸ χριστιανικὸν ἔτος 1955 ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τουρκικὸν (παλαιόν, θρησκευτικὸν 1371). Ζητοῦμεν, φέρ' εἰπεῖν, μὲ ποίαν χριστιανικὴ χρονολογίαν ἀντιστοιχεῖ τὸ τουρκικὸν ἔτος 1284, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ Κώδικι φέρεται ὡς ἔτος γεννήσεως

προσώπου τινός. Ἀπὸ τὸ σημερινὸν ἔτος 1371 θὰ ἀφαιρέσωμεν τὸ 1284. Εὐρίσκομεν διαφορὰν 87. Τὸν ἀριθμὸν αὐτὸν θὰ ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὸ τρέχον χριστιανικὸν ἔτος 1955, ὅτε θὰ εὔρωμεν ὅτι ὁ γεννηθεὶς, συμφώνως πρὸς τὸν Κώδικα, κατὰ τὸ Τουρκικὸν ἔτος 1284, ἐγεννήθη κατὰ χριστιανικὴν χρονολογίαν τῷ 1868 (1955-87). Καθ' ὅμοιον τρόπον θὰ εὐρίσκωνται αἱ χρονολογίαι γεννήσεως τῶν ἐν τῷ Κώδικι Νισυρίων, πράγμα τὸ ὁποῖον ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν βιογραφίαν τῶν συγχρόνων Νισυρίων. Βάσις θὰ εἶναι τὸ ἐφετεινὸν ἔτος 1371, θὰ ἀφαιρῆται τὸ ἔτος γεννήσεως τουρκιστί, καὶ τὸ ὑπόλοιπον θὰ ἀφαιρῆται ἀπὸ τὸ τρέχον χριστιανικὸν ἔτος 1955.

Ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς τεύχους θὰ δημοσιεύωμεν τοὺς Γενεαλογικοὺς Πίνακας τοῦ δήμου Μανδρακίου.

† Κ.Ε.

ΑΠ' ΟΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ

«Ἡ Βηθανία σήμερον θαύματα προκηρῦττει τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἀνάστασιν κί' ὄλον τὸ πᾶν ἐκπλήττει».

Ἔτσι ἀρχίζει τὸ ποίημα τοῦ ἀειμνήστου Ἰω. Λογοθέτη ποῦ ἔγραψε εἰδικὰ γιὰ τὴ σχολικὴ ἑορτὴ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου. Ἐὰν ρωτοῦσε ἓνα Νισυρόπουλο ποῖαν ἑορτὴ προτιμᾷ, τὴ Λαμπρῇ ἢ τοῦ Λαζάρου, θὰ ἐδυσκολεύετο νὰ σοῦ ἀπαντήσῃ. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τὸ Πασχαλινὸν τραπέζι μὲ τὰ κόκκινα αὐγά, τὰ ψιλοκούλουρα καὶ τὸν πατροπαράδοτο καπαμά, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ Καλαντήρα, ἡ μεγάλη σχολικὴ ἑορτὴ.

Πρωῖ-πρωῖ φορούσαμε τὰ καινούργια μας ροῦχα καὶ μαζεύομασταν στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου μὲ κλώνους ἀπὸ βάγια. Οἱ μεγαλύτεροι ἐκρατοῦσαν σημαίες. Ὅταν ὅλα ἦσαν ἔτοιμα

Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 12

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΔΕΝΔΡΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ

Ὁ Γραμματεὺς τῆς κοινότητος Νικειῶν κ. Ζαχαριάδης ἔκανε μιὰν ἀξιέπαινη προσπάθεια. Φρόντισε γιὰ τὴν χορήγηση καὶ διανομὴ, 40 φυτῶν Ροδακινιάς, στοὺς γεωργοὺς τῆς κοινότητος. Πιστεύουμε πῶς τὸ ἐνδιαφέρον του θὰ στραφῆ καὶ στὴν ἀμυγδαλιὰ καὶ τὴν ἐλιά. Δένδρα προσοδοφόρα γιὰ τὸν τόπο. Περιμένουμε ὁ Ἐμπορεὶς καὶ τὸ Μανδράκι νὰ μιμηθοῦν τὰ Νικεῖα.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἀπὸ 1ης Μαΐου ἀρχίζει ἡ ἐβδομαδιαία προσέγγισις τοῦ «Ἄνδρος». Γιὰ τὴν ἐσωτερικὴ συγκοινωνία ποιά λύση θὰ δοθῆ; Ἄν δὲν γίνῃ τίποτε γιὰ αὐτοκίνητο τουλάχιστον νὰ εἰδοποιηθοῦν οἱ γεωργοὶ μας ποὺ διαθέτουν γαϊδουράκια, νὰ φροντίσουν - τώρα τὸν Μάη - γιὰ τὸν πολλαπλασιασμό τους...

ΛΟΥΤΡΑ

Τὸ δάνειο γιὰ τὰ λουτρά - ἔστω καὶ μικρὸ - παρεχωρήθη. Ὁ δήμος ὑπέβαλε στὴν ἐπαρχία σχετικὴ μελέτη γιὰ τὶς ἐπισκευὲς τῶν λουτρῶν. Ἡ ἐπαρχία πότε θὰ δώσῃ τὴν ἔγκρισιν; Ὁ καιρὸς περνάει, ἡ λουτρικὴ περίοδος πλησιάζει.

Πέρυσι ἡ μισὴ λουτρικὴ περίοδος πέρασε σὲ μερικὰ χροντούλαπα ἐλπίζουμε ἐφέτος νὰ μὴν περάσῃ μέσα στὰ χροντούλαπα τῆς ἐπαρχίας Κῶ.

Ἡ Νίσυρος θὰ εἶναι εὐγνώμων ἂν ὁ κ. Ἐπαρχος - ποὺ εἶναι γνωστὴ ἡ ἀγάπη του γιὰ τὸ νησί μας - φροντίσει γιὰ τὴν ἔγκαιρη χορήγηση τῆς ἐγκρίσεως.

Ἡ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Σὲ γράμμα του σχετικὸ μὲ τὰ αἷτια ποὺ προκάλεσαν τὸν μαρασμὸ τῆς κτηνοτροφίας στὴ Νίσυρο, ὁ κ. Χ. Χαρτοφύλλης, ἀναφέρεται στὸν περιορισμὸ ποὺ ἔγινε στὶς ζῶνες βοσκῆς, γιὰ νὰ προωθηθῆ ἡ γεωργία, καὶ ὑποστηρίζει ὅτι τὸ μέτρο ἔβλαψε τὴν κτηνοτροφία χωρὶς νὰ ὠφελήσῃ τὴν γεωργία.

Οἱ ἀρμόδιοι τί ἔχουν νὰ ποῦν σχετικὰ;

ΕΞΩΡΑΪΣΜΟΣ

Μὲ ἱκανοποίηση μαθαίνουμε τὴν συγκρότηση ἐξωραϊστικῆς ἐπιτροπῆς στὸ Δῆμο Δανδρακίου καθὼς καὶ τὰ πρῶτα τῆς ἐπιτεύγματα. Ὁ Δῆμος τώρα ἔχει ἓναν καλὸ βοηθὸ στὰ ζητήματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν καλὴν ἐμφάνιση τοῦ Μανδρακίου.

Ἀξίζει τὸ παράδειγμα τοῦ Δήμου νὰ τὸ μιμηθοῦν καὶ οἱ κοινότητες.

Ὁ «ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ» Ἀθηῶν-Πειραιῶς, εὔχεται εἰς τὰ μέλη του, καὶ εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Νισυρίους

Κ Α Λ Ο Π Α Σ Χ Α

ΕΝΑΣ ΦΟΝΟΣ

Ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Νισύρου μὲ ἀποτροπιασμὸ πληροφορήθηκε τὸ ἀπαίσιο ἔγκλημα, τὸ τόσο ἀσυμβίβαστο μὲ τὸ ἦθος τοῦ Νισυρίου. Ἐλπίζουμε πῶς ἡ δικαιοσύνη σύντομα θὰ τιμωρήσῃ τὸν ἔνοχο.

ΤΟ ΚΡΕΑΣ

Κοντὰ στὰ τόσα ἐπισιτιστικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ Νίσυρος, ἦρθε ἡ τελευταία - αὐτὸ μόνον τῆς ἔλειπε - νὰ προστεθῆ καὶ καινούργιο, μὲ τὴ στερήση, μῆνες τώρα, καὶ τοῦ λίγο κρέατος τῆς Κυριακάτικης σούπας. Τί λένε οἱ ἀρμόδιοι; Καὶ ἡ ἀγορανομικὴ ἐπιτροπὴ μήπως εἶναι ἀρμόδια νὰ μᾶς πεῖ τί θὰ γίνῃ;

Ἡ ΠΟΡΦΥΡΙΣ ΡΟΔΟΥ

καὶ τὸ καθῆκον τῶν νέων

Ἀκούσθηκε κάποιος νέος μας νὰ λέγῃ ὅτι ἡ Πορφύρις δὲν κινεῖται καὶ

ΜΕΓΑΛΗ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

– Κάτι θα γράψετε πού να σχετίζεται με τὰ ἔθιμα τῆς Λαμπρῆς στὴ Νίσυρο, γιὰ τὰ Νισυριακά Χρονικά τοῦ Ἀπριλίου, μοῦ εἶπε σὲ μιὰ τελευταία ἐπίσκεψί του στὸ γραφεῖο μου, ὁ νεαρὸς φίλος μου καὶ στυλοβάτης τῶν Ν.Χ. κ. Ι. Οἰκονομίδης.

– Σὲ δύσκολη θέσι με φέρνεις φίλε μου, τοῦ ἀπαντῶ. Ποῦ νὰ θυμᾶμαι ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, τέτοιες λεπτομέρειες;

– Ἔ, σὰν Παληὸς Νισύριος, μοῦ λέγει, ὄλο καὶ κάτι θᾶχετε νὰ γράψετε.

Κατάλαβα, πὼς τὸ ψευδώνυμο τοῦ Παληοῦ Νισύριου πού χρησιμοποιῶ, μοῦ δημιουργοῦσε καὶ ὑποχρεώσεις καὶ τοῦ ὑποσχέθηκα κάτι νὰ προσπαθῆσω νὰ γράψω.

Γιὰ νὰ φανῶ λοιπὸν συνεπής, ξανάφερα στὴ μνήμη μου, παλιές παιδικές ἀναμνήσεις, ἀναδιφώντας παλιά σημειώματά.

Γύρισα πίσω στὰ εὐτυχισμένα παιδικὰ χρόνια στὸ νησί. Πέρασαν ἀπ' τὴν ἐποχὴ πού πρωτόφυγα, παιδάκι 13 χρόνων, πενήντα ὀλόκληρα χρόνια. Καὶ ζωντανεύοντας στὴ φαντασία μου τὶς παιδικές μου θύμισες, ξαναἤρθα πίσω στὴν εὐτυχισμένη κείνη ἐποχὴ τοῦ νησιοῦ μας, πού ἔζησα τὰ ξένοιαστα παιδικὰ μου χρόνια, ἐκεῖ πού ἔκαμα τὰ πρῶτα παιδικὰ μου ὄνειρα. Βλέπω μπρο-

στά μου, τ' ἀκρογιάλια τοῦ νησιοῦ, τὰ κάτασπρα σπίτια, τὰ δρομάκια, τὰ ρυμήδια, μιὰ τοποθεσία, μιὰ γωνιά, πού μοῦ θυμίζουν τόσα καὶ τόσα εὐχάριστα τῶν παιδικῶν μου χρόνων. Βλέπω τὸν ἑαυτό μου, παιδάκι ἀμέριμνο νὰ τρέχει πάνω κάτω τῆ Μεγάλῃ Βδομάδα, δεύτερο ἀπὸ τὶς σχολικὲς ἔννοιες, νὰ καταπιάνεται με ἓνα σωρὸ ἀσχολίες καὶ σκοτούρες γιὰ τὶς προετοιμασίες τῆς Λαμπρῆς, μαζὺ με τοὺς συνομηλικούς του.

Μία ἀπὸ τὶς σοβαρὲς ἔννοιες πού μᾶς ἀπασχολοῦσαν, ἦταν νὰ βροῦμε μπαρούτι καὶ χαρτὶ χοντρό, ἀπὸ κείνο πού χρησιμοποιοῦσαν τότε γιὰ τὸ πακετάρισμα τοῦ καπνοῦ τοῦ λαθρεμπορίου, γιὰ νὰ φτιάξουμε Τράκα-Τρούκες. Ἄλλη φροντίδα μας ἦταν, ἡ κατασκευὴ τουφεκιοῦ ἀπὸ σφαῖρα τοῦ Γκρᾶ, πού στερεώναμε με σύρμα πάνω σ' ἓνα μικρὸ κοντάκι, πού κι' αὐτὸ τὸ χρησιμοποιοῦσαμε γιὰ φέστες τὴν Ἀνάστασι. Ἦταν καὶ τὰ Τρομπόνια, ἀλλὰ μ' αὐτὰ καταπιάνονταν μόνον οἱ μεγάλοι.

Ἄλλη φιλοδοξία τοῦ παιδόκοσμου κείνης τῆς ἐποχῆς ἦταν, ποιὸς θὰ παρουσίαζε τὴ Λαμπρῆ, τὸν πιὸ μεγάλο Σκουῖλλο, δηλαδὴ τὸ Λαμπριάτικο λαμπάδι πού γινόταν ἀπὸ τ' ἀποκέρια τῶν Ἐκκλησιῶν. Γι' αὐτὸ τὰ παιδιά, ἀπὸ τὸ Σάββατο τῶν Βαΐων, τρέχαμε με προθυμία νὰ κουβαλοῦμε βάρια καὶ μέρσινα νὰ βοηθοῦμε τὸ δηπότητο στὸ πλύσιμο τῶν πολυελαίων, στὸ χύσιμο τῶν κεριῶν καὶ γενικὰ στὴν καθαριότητα τῆς Ποταμίτισσας καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ νὰ μᾶς δώση ἓνα Σκουῖλλο.

Αὐτὲς ἦταν οἱ βασικὲς ἀσχολίες τῶν παιδιῶν ἐκείνης τῆς ἐποχῆς τῆ Μεγάλῃ Βδομάδα, πού ξαναφέροντάς τεσ στὴ μνήμη μου, νοιώθω βαθειὰ συγκίνησι καὶ νοσταλγία, τόση, πού γιὰ μιὰ στιγμὴ θαρρῶ πὼς εἶναι ὑπόθεσις χθεσινή, μὰ ἀλλοίμονο, ἔχουν περάσει πενήντα ὀλόκληρα χρόνια ἀπὸ τότε.

Ἄλλὰ καὶ σ' ὅλα τὰ σπίτια τοῦ νη-

σκέψεις γίνονται νὰ ἰδρυθεῖ ἓνας Γνωμαγώρας Ρόδου. Ἀξιέπαινος ὁ ζῆλος τοῦ νέου ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴν ξοδευτῆ στὴν ἀνάστασι τῆς Πορφυρίδος; Ὅταν τόσοι Νισύριοι ἐκφράζουν τὴν εὐχὴ νὰ συνενωθοῦν ὅλα τὰ σωματεῖα μας σὲ ἓνα, γιὰ τὴν Ρόδο νὰ ἀρχίσουμε διασπαστικὲς προσπάθειες; Πιστεύουμε πὼς ἡ κουβέντα ἦτανε λόγος τῆς στιγμῆς καὶ πὼς ἡ Πορφυρίς σύντομα θὰ ξαναβρῆ τὸν δρόμο της. Καθῆκον τῶν νέων εἶναι νὰ ἀφιερῶσουν τὶς δυνάμεις των γιὰ νὰ κινήθῃ ἡ Πορφυρίς.

σιού, μόλις μπαίναμε στη Μεγάλη Βδομάδα ή κινήσις και ή αναστάτωσις για τις προετοιμασίες του Πάσχα, ήταν εξαιρετική. Κάθε μέρα της Μεγαλοβδομάδας είχε και τον προορισμό της. Άλλα άς τις πάρουμε με τη σειρά.

ΜΕΓΑΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ. Μέρα που κάθε νοικοκυρά ζύμωνε και έπλαθε τα φιλοκούλουρα, από καθαρένιο αλεύρι, ζυμμένο με βούτυρο και ζάχαρι. Στη δουλειά αυτή βοηθούσαν όχι μόνον οι γυναίκες του σπιτιού, αλλά και συγγενείς και γειτόνισσες. "Όταν τελείωνε το ζύωμα και το ψήσιμο, τα άπλωναν να κρυώσουν και μετά τα περνούσαν στον Κάτσουνα, τον όποιον κρεμούσαν στο ταβάνι της σάλας του σπιτιού. Μερικά άπ' αυτά τα φιλοκούλουρα τα ράντιζαν με άνθόνερο και φιλή ζάχαρι. Αυτά ήταν τα ζαχαρένια.

Μεγάλος πειρασμός αλήθεια που ήταν αυτός ο Κάτσουνας με το λιχουδιάτικο φόρτωμά του, για τα παιδιά που βλέπανε τα φιλοκούλουρα να κρέμονται και δέν μπορούσαν να τ' άγγίξουν άν δέν έρχόταν ή Λαμπρή!! Γι' αυτό ο άείμνηστος Μπαλαλας στο ποίημά του «Ο ΚΑΤΣΟΥΝΑΣ», λέγει

Με τι λαχτάρα βλέπαμε σαν ήμασταν
παιδάκια
να κρέμονται στού Κάτσουνα τα τρία κατ-
σουνάκια.
Και τι μεγάλα σχέδια περνούσαν άπ' το
νού μας
κυττάζοντας τό (γ)κάτσουνα στη μέση σπι-
τιού μας

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ. Προετοιμασία του Άφρου (έφτάζυμο). Άλέθανε στο χερόμυλο του σπιτιού ρεβύθια και τα έβαζαν μαζί με διάφορα μπαχαρικά (κανέλλα, γαρύφαλο, μοσχοκάρυδο και μαστίχη) σ' έναν τσουκάλι άμεταχείριστο.

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ. Πρωί-πρωί ή νοικοκυρά, χόχλαζε νερό και το έχυνε στο τσουκάλι όπου τα ρεβύθια με τα μπαχαρικά. Κατόπι το τοποθετούσε σε μια γωνιά και το σκέπαζε με πολλές μπατανίες για να γίνη το άνέβασμα. Μόλις κατά το βραδάκι γινόταν το άνέβασμα, άρχιζιζε το ζύωμα και το πλάσιμο, που

κρατούσε όλη τη νύχτα της Μ. Τετάρτης προς την Πέμπτη. Άπό τη ζύμη αυτή, που λεγότανε άφρός, έκαμναν κουλούρες, ψωμιά και παξιμάδια. Τα τελευταία οι νοικοκυρές τα προώριζαν, για πρόγευμα με σύκα και τυρί στις έργατειές του θερισμού. Άπό τον άφρο έκαμναν και αύγοτες, μεγάλες και μικρές. Οι μεγάλες με πέντε αύγά, είχαν σχήμα κανονικού ψωμιού και τις προώριζαν για δώρα σε συγγενείς και ίδια στα πεθερικά. Οι μικρές, ήταν για τα παιδιά μακρουλές και με ένα αύγό.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ. Ψήσιμο στο φούρνο του σπιτιού όλων αυτών που είπαμε παραπάνω. "Όταν κρύωναν, τ' άράδιαζαν όρθια στα ράφια του σπιτιού. Κατά την ήμέραν αυτήν έβαφαν και τα αύγά.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ. Καθαριότης, άσπρίσματα και τακτοποιήσις του σπιτιού. Το βράδυ της Μ.Π. ή νοικοκυρά έπιανε προζύμι και το Μ. Σάββατο πρωί, ζύμωναν τις λαμπρόπητες, (άρτίδια, βαθουλωτά εις το μέσον, τα όποια κατά την ώρα του φουρνίσματος, γέμιζαν με μίγμα από τυρί και αύγά.

Τελευταία άπασχόλησις του Μ. Σαββάτου ήταν ή προετοιμασία του Πασχαλινού άρνιού (Καπαμάς). Το άρνι σφάζονταν πρωί-πρωί. Το παραγέμιζαν με ρύζι, φιλοκομμένα σηκοτάκια και με διάφορα μπαχαρικά. Τόβαζαν μέσα σ' ένα διούρι (πήλινο δοχείο, ύψους και πλάτους 1/2 μέτρου περίπου) και άφου το έκλειναν στεγανά με χοντρό χαρτί και ζυμαρί, το έβαζαν στον πυρωμένο φούρνο του σπιτιού, όπου και το άφιναν να σιγοψήνεται ως το άλλο μεσημέρι, όπότεν και το άνοιγαν, για να άποτελέση την Πασχαλινή πανδαισία της οικογένειας.

Τώρα που με τη φαντασία μου ξανάζησα τις άλισμόνητες άναμνήσεις και που μπρός, στα μάτια μου ξαναζωντάνεψαν όλα τα παλιά, ο κόσμος με τα όμορφα έθιμα και τη θρησκευτική του προσήλωση, τα άφρολουσμένα άκρογάγια τα κάτασπρα νοικοκυ-

Συνέχεια στη σελ. 12

Ο ΓΕΩΡΓΟΣ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Ὁ Γεώργιος Μακρυγιάννης, ὁ βιολιστής, στάθηκε στὴν ἐποχὴ του μιὰ ἀπὸ τὶς ὠραιότερες μορφές τοῦ νησιοῦ μας. Μεγάλος δεξιότηνης τοῦ βιολιοῦ, σωστὸς μάγος, ἔπερνε τοὺς νησιώτικους σκοποὺς καὶ μὲ τὶς ὑπέροχες δοξαριές του τοὺς ἔδινε περισσότερη ὁμορφιά, τοὺς ἀνέβαζε στὴν ἀνώτερη βαθμίδα τῆς μουσικῆς ἁρμονίας.

Ἡ φήμη του εἶχε ξεπεράσει τὰ μικρὰ ὄρια τοῦ νησιοῦ μας καὶ στ' ἄλλα γύρω νησιά θαυμάζανε τὴ γοητεία τοῦ δοξαριοῦ του.

Ἡ ἀνάμνησή του εἶναι ἀκόμα ζωηρὴ στὸ νησί μας. Οἱ γεροντότεροι τοῦ τόπου μας δὲν θυμοῦνται νὰ μετᾶκουσαν πιδὸ καλλίτερο βιολί.

Τὸ τραγοῦδι πού ἀκολουθεῖ ἀφιερωμένο σ' αὐτόν, εἶναι μιὰ ἐλάχιστη προσφορά στὴ μνήμη τοῦ ἀξέχαστου Γεώργου.

ΩΡΑ ΚΑΛΗ ΣΟΥ ΒΙΟΛΙΣΤΗ

Ὁ Πέρδικας, ὁ Νικολιὸς καὶ οἱ Ἀμερικάνοι
ἀπὸ νωρὶς τὰ πίνανε εἰς τὴ Λικιωμένη.
Ξέχειλα ρακοπότηρα τὸ ἓνα πάνω στ' ἄλλο.
Πιάσαν δουλειὰ ἀπ' τὸ πρωί, ἦρθε τὸ μεσημέρι
τοὺς βρῆκε καὶ τ' ἀπόβραδο τοῦ ἔσπερινοῦ ἡ ὥρα.
Τότες ὁ Τζίμης φθάνοντας στὰ μερακλώματά του
ἔστειλε καὶ φωνάζανε τὸ βιολιστὴ τὸ Γεώργο.

Κι' ἦρθεν ὁ χρυσοδόξαρος μὲ τ' ἀκριβὸ βιολί του,
φέρνοντας καὶ τοὺς Μάκηδες λαοῦτο καὶ σαντούρι.
Σὰν ἄρχισε τὶς δοξαριές — πὼς φτερουγίζουν οἱ καρδιές!—
Σιγά-σιγά στολίσανε τὴν ἄχαρη πλατεία
οἱ σμυκτοφρίδες οἱ περδικόστηθες κι οἱ χαμηλοβλεποῦσες.

Κι' ὄντας, ἡ σούστα ἀρχίνησε κι' ὁ Τζίμης στὸ μπροστάρη
δίπλα σὲ περδικόστηθες ἔσερνε τὸ χορὸ
κάμνοντας τὰ τσαλίμνια του καμαρωτὸς μὲ χάρη.
Τότες, ὀρθὸς ὁ μάγος τοῦ βιολιοῦ. Πίσω του ὁ Μιχάλης
μὲ τὸ λαοῦτο ἀκολουθεῖ τὸ ξέφρενο δοξάρι
πού εἰς τὶς λάλουσες χορδὲς ἀνεβοκατεβαίνει
πρῶτα σιγὰ κι' ἀνάλαφρα λίγο συγκρατημένα
κι' ὕστερα ξεπετάγεται πρὸς τὶς ἀπάνω νότες
λεβέντικα, περήφανα—ἠρωϊκὴ παιάνα—
πού τραγοῦδᾷ τὸν ἔρωτα καὶ τὴ λεβεντοσύνη
Καὶ στὴ στροφή τῆς Κάϊτας μὲ τὸ μурμουριτὸ της
ξεσχίζει τὰ οὐράνια ἀρπᾷ τὶς μελωδίες
καὶ τὶς σκορπᾷ μ' ἀπλωχεριά σ' αὐτοὺς πού τὸν ἀκοῦνε.
Φθάνουνε τὰ μνηήματα τοῦ μαγικοῦ βιολιοῦ τοῦ
ὡς τὶ σκυφτὲς γερόντισσες πού μπρὸς στὰ σκαλοπάτια
μακρῶν κατὰ τὸν Ἔλιτθα, τὶς Λίμνες καὶ τὰ πλάγια
κάθονται τὸ ἀπόβραδο λίγο νὰ ξαποστάνουν
καὶ τοὺς θυμίζουν τὶς παλῆς τῆς νειότης τους ἡμέρες.
Ἔωρα καλὴ σου βιολιστὴ, παίζε, μὴ σταματήσης
κι ἐγὼ σὲ ραίνω μὲ φλουριά καὶ μὲ Κωνσταντινάτα
ἄξιε μου χρυσοδόξαρε τοῦ τόπου μας καμάρη.

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΠΑΣΧΑ ΣΤΑ ΝΙΚΕΙΑ

«Σήμερον ἔρχεται ὁ Χριστός
ὁ ἐπουράνιος Θεός,
ἐν πόλει Βιθανία
μὲ κλάδους μὲ βότα...»

Τὸν πρόλογο, μπορούμε νὰ ποῦμε, τῶν ἑορτῶν τοῦ Πάσχα ἀποτελεῖ τὸ Σάββατο τοῦ Λαζάρου. Τὸν πρόλογο, γιατί ἦδη ἀπ' αὐτὸ τὸ Σάββατο ἀρχίζουν οἱ προετοιμασίες γιὰ τὶς ἡμέρες τοῦ Πάσχα. Κάτι κάμνει τὸ Σάββατο αὐτὸ νὰ ξεχωρίζη καὶ νὰ συνδέεται μὲ τὶς ψυχὲς ὄλων μας κι' αὐτὸ εἶναι ὁ γιορτασμὸς τῆς μαθητιώσης νεολαίας. Τὸ ἀξέχαστο αὐτὸ πανηγύρι ποὺ ὅλοι μας περάσαμε ἀρχίζε ἀπὸ τὶς προετοιμασίες τῆς Παρασκευῆς. Στόλισμα τῆς καλαντήρας ἢ τοῦ καλαθιοῦ μας μὲ γερά κτυπητὰ χρώματα καὶ τὴν ἐπομένη ὁ γύρος στὸ χωριό, τὸ μεσημεριανὸ συμπόσιο μὲ τοὺς δασκάλους μας, ἡ ἐκδρομὴ στὸ Ἐμπορεῖο καὶ τέλος τὸ μέτρημα τῶν αὐγῶν. Ὅλα αὐτὰ ξανάρχονται στὴ μνήμη μου καὶ ἦδη ξαναζῶ στιγμὲς εὐτυχισμένες.

Ἄς μπορούσα νὰ βρίσκωμ ἀυτὲς τὶς μέρες στὸ χωριό μου. Καὶ μακρὰ του ὅμως ποὺ ζῶ τίποτε δὲν μ' ἐμποδίζει νὰ ξετυλιξῶ μὲ τοὺς ἀναγνώστες μου σιγά-σιγά καὶ νὰ παρακολουθήσωμ μαζὶ τὴν ταινία ποὺ ἐπιγράφεται: «ΠΑΣΧΑ ΣΤΑ ΝΙΚΙΑ».

Μὲ τὸ κλείσιμο τοῦ πρόλογου ἔπαψαν καὶ τὰ γέλοια γιατί μπήκαμ σὲ μιὰ βδομάδα ἀσυνήθιστη, τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδῃ ποὺ θὰ μᾶς ὀδηγήσῃ νὰ παρακολουθήσωμ τὰ Πάθη τοῦ Κυρίου. Ὅπου κι' ἂν βρισκόμαστε τὴν νιώθωμ αὐτὴν τὴν βδομάδα πειὸ πολὺ ὅμως ὅταν βρίσκεται ὁ καθένας στὸν τόπο του.

«Ὁ παπᾶς τοῦ χωριοῦ μου μὲ τὴν ἄσπρη γενιάδα» τραγουδᾷ ὁ ποιητὴς ξαναφέροντας στὸ μυαλό του τὸ χωριό του.

Αὐτὸς ὁ παπᾶς μὲ τὰ χιονισμένα, ἀπὸ τὸ διάβα τοῦ καιροῦ, γένια εἶναι ἀρεκτὸς γιὰ νὰ μοῦ δώσῃ τὸ νόημα τῶν ἀκολουθιῶν τῆς περιόδου αὐτῆς μ' ὄλην των τὴν ζωντάνια. Ἀλλὰ καὶ τὰ διάφορα ἔθιμα δὲν συντείνουν λίγο σ' αὐτὸ.

Τὰ δώδεκα εὐαγγέλια τῆς Μ. Πέμπτης... τὸ στόλισμα τοῦ ἐπιταφίου κατὰ τὴν Μ. Παρασκευήν, ὁ ἔσπερινὸς τὸ ἀπόγευμα μὲ τὴν ἀποκαθήλωσι, τὰ ἐγκώμια ἀπὸ τοὺς μικροὺς μαθητὰς τὰ εὐλογητάρια κατόπι ἀπὸ τὸν γλυκόλαλο ψάλτη τὸν Ἰάκωβο καὶ τόσα ἄλλα ποτὲ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ξεγραφτοῦν ἀπ' τὴν καρδιά μου κι' ἀπ' τὶς καρδιὲς ὄλων, νομίζω, τῶν συμπατριωτῶν μου. Ἄν βρισκόμουν στὸ χωριό μου δὲσκόλα θᾶνοιθα τὸν ἑαυτό μου τόσο εὐτυχισμένο, ὅπως νομίζω. Νᾶναι λοιπὸν ἡ ξενητεία ἐκείνη ποὺ μὲ κάμνει νὰ νοσταλγῶ;

«Ἡ ζωὴ ἐν τάφῳ» τὴν ἀρχὴν τῶν ἐγκωμίων κάμνει ὁ παπᾶ-Μιχάλης μὲ τὴν ἐπιβλητικὴ καὶ γλυκειὰ ἔστω καὶ γεροντίστικα φωνή του. Κι' ἔτσι κατὰ σειράν ἀκολουθοῦν οἱ διάφορες ὁμάδες, μέχρι ποὺ κοντὰ στὰ χαράματα τοῦ Σαββάτου μέσα

στὴν σιγαλιὰ τῆς νύχτας βγαίνει ὁ ἐπιτάφιος μὲ τὸ Σταυρὸ μπροστὰ γιὰ νὰ γυρίσῃ τὸ χωριό, νὰ βγῆ ἢ κάθε νοικοκυρὰ καὶ νὰ θυμιατίσῃ ὥσπου νὰ ὀδηγηθῆ στὸν Ἄη-Γιῶργη. Ἐκεῖ ὁ ἀκούραστος γέρον ἱερεὺς μνημονεύει σὲ καθένα τάφο χωριστὰ καὶ ἐπανερχεται στὸ ἐκκλησάκι μας γιὰ νὰ γυμνωθῆ ὁ ἐπιτάφιος. Χαλασμὸς γίνεται ποὺς νὰ πρωτοπάρῃ τὰ περισσότερα τριαντάφυλλα καὶ βιόλλες τοῦ ἐπιταφίου γιὰ νὰ μοσκοβολίσῃ τὸ σπίτι του. Ἔτσι τελειώνει ἡ ἀκολουθία τοῦ ἐπιταφίου γιὰ νὰ μπορούμ ἐπὶ τὴν παραμονὴ τοῦ Πάσχα. Μικροί-μεγάλοι ὅλοι στὸ πόδι γιὰ τὶς προετοιμασίες. Ὁ ἕνας νὰ φέρεῖ ξύλα γιὰ τὸ φούρνο, ὁ ἄλλος νὰ βάψῃ τὰ αὐγά, ὁ ἄλλος νὰ σπρίσῃ, ὁ νοικοκύρης νὰ σφάξῃ τὸν καπαμᾶ κι' ἡ νοικοκυρὰ νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ φιλοκούλουρα, τὶς αὐγωτὲς καὶ τὶς λαμπρόπιττες. Ἔτσι ὁ καθένας ἀναλαμβάνει μιὰ δουλειὰ καὶ τὴν ἀποτελειώνει στὰ γρήγορα καὶ μὲ ὄρεξη γιατί ξεύρει ὅτι τὴν ἐπομένη θᾶναι ὅλα στὴ διάθεσί του.

Σὲ λίγο λοιπὸν θὰ δῆς ὄλους τοὺς φανόφτες τοῦ χωριοῦ νὰ καπνίζουν σὰν ἕνα πελώριο ἐργοστάσιο. Μ' αὐτὲς τὶς δουλιὲς θὰ τελειώσῃ τὸ Μ. Σάββατο ὥσπου τὸ βραδάκι θὰ καθίσῃ νὰ φτιάσῃ ὁ καθένας τὸ κερί του, νὰ βάλῃ σὲ μιὰ θέσῃ τὰ ρούχα ποὺ θὰ γκαινιάσῃ τὴν νύχτα καὶ σὲ λίγα λεπτὰ θὰ κοιμηθοῦν ὅλοι. Ἀλλὰ ὄχι πολλὲς ὥρες γιατί στὶς δυὸ μετὰ τὰ μεσάνυχτα θ' ἀκουστῆ ἡ φωνὴ τοῦ «δηπότατου» «Ὁρίίσατε στὴν ἐκκλησίίίίσαα». Ἔθιμον ποὺ θυμίζει τὰ πρῶτα χριστιανικὰ χρόνια καὶ κατόπι τὰ χρόνια τῆς σκαθιάς. Μὲ τὴ φωνὴ αὐτὴ τοῦ κράχτη καὶ τοὺς δυνατοὺς χτύπους τῆς καμπάνας θρίσκειται σὲ λίγα λεπτὰ ὅλο τὸ χωριὸ στὴν ἐκκλησιά. Κι' οἱ τοσπάνιδες ποὺ σπάνια ἐκκλησιάζονται τώρα στέκονται κι' αὐτοὶ μὲ τὸ σβυστὸ κερί στὸ χέρι γιὰ νὰ τ' ἀνάψουν μὲ τὸ «Δεῦτε λάβετε φῶς» οἱ πειὸ θερμοίμοι ἔχουν γεμάτες τὶς τσέπες ἀπὸ τρίγωνα γιὰ νὰ ξεσπάσουν σὲ πανηγύρι μόλις ἀκουσθῆ ἀπὸ τὸ «θόλο» τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη». Στὰ καφενεῖα, στὴν πλατεῖα στοὺς δρόμους χύνεται μιλόικη ἢ μυρωδιὰ τοῦ μαρουτιοῦ, ὄχι μόνον τὴν Κυριακὴ τῆς Λαμπρῆς ἀλλὰ ὀλόκληρη τὴν Ἑβδομάδα. Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα θὰ γίνῃ ἡ δευτέρη γιὰ νὰ ἀκουσθοῦν τὰ εὐαγγέλια στὰ Τούρκικα ἀπὸ τὸν Ἄριστοτέλη ἢ τὸν Ἱερομνήμονα καὶ στὶς ἄλλες ξένες γλώσσες. Κατόπιν θὰ βγοῦν οἱ εἰκόνας νὰ κάνουν τὸν γύρο τοῦ χωριοῦ ὡς τὸ «Σαρδαλόνι» ὅπου θὰ γίνῃ δέσις καὶ θὰ ἐπιστρέψουν στὴν ἐκκλησία ἀπ' ὅπου θὰ ξεχυθοῦν στὰ καφενεῖα γιὰ νὰ ἀρχίσῃ τὸ γλέντι τῆς Λαμπρῆς.

Θὰ συνεχισθῆ καὶ τὴν Δευτέρα, ὁπότε θὰ
Συνέχεια στὴ σελ. 17

ΝΙΣΥΡΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΥΠΟ Κ. ΜΝΤΟΥΔΑΚΗ

Ο ΓΙΑΝΝΟΥΛΛΑΚΗΣ

- ‘Ο Γιαννουλλάκης ό μικρός ό μικρο-Γιαννουλλάκης μόνο στο Μαῦρο του μιλά και με τὸ Μαῦρο λέει:
- Μαῦρε μου κάμε τὰ 'καμες νὰ πὰ 'νὰ βρῶ τὴν κόρη κι' ό Μαῦρος ό ἀμίλητος ἐπηλοήθηκέν του:
 - Μὴ λυπηθῆς τὴ νειότη σου φόρεσε γυναικεῖα μὴ λυπηθῆς τὰ γένεια σου πάεννε στὸν μπρερβέρη και πάρε ζόμπλιν και παννὶ κι' ἄμε νὰ βρῆς τὴν κόρη. Πάει βρίσκει τὴν μάναν της στὶς σκάλες της κι' ἐσκοῦπα:
 - Καλῶς τὰ κάμνης θεία μου τῆς μάνας μου ξαδέρφη πούντη ἡ ἀξαδέρφη μου ἡ πολλαγαπημένη; ὅπου τὴν ἔχω ἀπακουστὰ κι' ἀκόμα δὲν τὴν εἶδα;
 - Μωρὴ γιὰ μπρόβαλε 'Αρετή, κι' ἤρτεν μαθητριά σου κι' ὄχι μόνο μαθήτρια και πρώτη σου ἀξαδέρφη. Σύρνει σφυχταγκαλιάζει την, σύρνει γλυκοφιλᾷ την
 - Καλῶς τὴν ἀξαδέρφην μου τὴν πολλαγαπημένη ὅπου τὴν εἶχα ἀπακουστὰ και τώρα νὰ τὴν εἶδα Στο παραθύρι ἐκάτσασι, ἕναν πλουμὶν ἐκάμναν κι' ἡ κόρη ἀναστέξεν κι' ἕναν τραοῦδι λέει:
 - ‘Ο Γιαννουλλάκης ό μικρός ό μικρο-Γιαννουλλάκης ποῦ πῆεν κι' ἔν ἐπέρασε σήμερον κι' ἔν ἐφάνη;... Κι' ἐκεῖνος ἀνεστέναξεν κι' ἐκάην τὸ κανάλλι:
 - Τὶ ἔχ' ἡ ἀξαδέρφη μου και βαρυαναστενάξει;
 - ‘Ο ἥλιος ἐβασίλεφεν και τὰ πουλιὰ κοιτοῦσι κι' ἐγὼ τὸ βαρυορίζικον ἀπόψε ποῦ θὰ μείνω;
 - Μὴ χολιᾶς ἀξαδέρφη μου, μαζί μου θὰ 'πομείνης ἐμπάτε δοῦλες στρώσετε τὰ πιὸ καλά μου ροῦχα βάλτε στὰ μαξιλλάρια μας βασιλικούς και «διόσμους» Μαζὶν κι' οἱ δυὸ ἐκοιμήθησαν σὰν δυὸ ἀξαδερφοῦλες μὰ ἐκεῖ μέσ' τὰ μεσάνυχτα τῆς 'πῆρεν τὴν τιμὴν της... Κι' ἡ κόρη ἐσηκώθηκεν σὰν μῆλο μαραμμένο. κι' ἡ μάνα της τὴν ἀρωτᾷ κι' ἡ μάνα της τῆς λέει:
 - Τὶ ἔχει ἡ 'Αρετοῦσα μου κι' εἶν' παραπονεμένη, σὰν ἐγκλισιὰ ἀλειτούργιτη σὰν χώρα Τουρκεμένη;
 - ‘Ω μάνα μου προδότρα μου! προδότρα στὸ κορμὶ μου τὸ Γιννουλλάκη μου 'στειλες κι' ἐπῆρεν τὴν τιμὴν μου. 'Επιασεν κι' ἐστολίστηκεν κι' ἔβαλεν τὰ χρυσὰ της κι' ἐπῆρεν και τὶς βάγιες της στὸν βασιλιὰν και πάει Καθὼς τὴν εἶδ' ό βασιλιάς αὐτὸν τὸν 'λλὸ τῆς λέει:
 - Δὲν εἶχες πένναν και χαρτὶ και κοντιλιᾶς μελάνι, νὰ στείλης εἰς τὸν βασιλιὰ τὸ κρίσιμο νὰ κάμη;
 - 'Η κάουζά μου εἶν' πολλὴ κι' ἤρτα ἐγὼ ἀπατὴ μου ό Γιαννουλλάκης ό μικρός μου πῆρεν τὴν τιμὴ μου "Αν δὲν τὴν θέλεις ἀνεψὲ ἐγὼ θε' νὰ τὴν πάρω!.
 - Και με τὸ εἶδες εἶδες την, και με τὸ ἰδῆς ζητᾶς τη; κι' ἐγὼ ποῦ τὴν ἐφίλησα γιατί νὰ μὴν τὴν πάρω. Κι' ό ἀνεψιὸς τοῦ βασιλῆᾶ γεναίκαν του τὴν κάμνει και πέρει τη στὸ σπῆτι του μ' ὀλόχρυσο στεφάνη.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΑΝΑΣΤΗΜΕΝΗ ΕΛΠΙΔΑ

ΥΠΟ Π. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Ἡ Ἀννούλα εἶχε γεννηθῆ με παράλυτα τὰ πόδια. Μιά κακιὰ μοίρα θέλησε νὰ τῆς στερῆσῃ τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς καθηλώνοντας τὴν γιὰ πάντα σὲ μιὰ πολυθρόνα βαλμένη κοντὰ στὸ παράθυρο τοῦ φτωχικοῦ σπιτιοῦ τῆς.

Ἦταν μιὰ πολὺ θλιβερὴ ἱστορία!

Μόλις δυὸ χρόνων ἔχασε τὸν πατέρα τῆς, ἓνα βασανισμένο βιοπαλαιστή, ποὺ κινουσε νύχτα γιὰ τὴ δουλειὰ καὶ γύριζε πάλι νύχτα. Ἀπ' τὰ χέρια του περιέμεναν τρεῖς ψυχὲς νὰ ζήσουν. Ἡ γυναίκα του καὶ τὰ δυὸ κορίτσια του, ἡ Ἄρτεμις κι' ἡ Ἀννούλα, με τρία χρόνια διαφορά στὴν ἡλικία τους. Κι' ἔτσι τὴ μεγάλη φτώχεια τους πλάκωσε τότε, με τὸ θάνατό του, ἡ θλίψη τῆς ὀρφάνειας, ποὺ πληγώνει πάντα τόσο βαθειά. Ἡ ζωὴ γιὰ τὶς τρεῖς δυστυχισμένες ὑπάρξεις εἶχε χάσει πειὰ κάθε νόημα... Ἀχαρὴ ἢ ὄψη τῆς, χαμένη κάθε ἐλπίδα γι' αὐτήν.

Κι' ὁ χρόνος, ὁ μέγας αὐτὸς γιατρὸς κυλοῦσε. Βάλαμο στὴν πληγωμένη ζωὴ τῆς μητέρας, ἦρθε τότε ἡ ὀλόθερμη κείνη πνοὴ ποὺ ἀνάβει σὲ κάθε μητρικὴ ψυ-

χή... Ἡ στοργὴ τῆς μάνας. Ρίχθηκε μ' ὅλη τῆς τὴ δύναμη στὸ μεγάλο ἀγῶνα... Δούλεψε σκληρά, πόνεσε, στερήθηκε πάντα γιὰ τὰ παιδιά τῆς, τὶς δυὸ κοροῦλες τῆς ποὺ εἶχαν πειὰ μεγαλώσει ἀρκετά.

Γιὰ κείνο τὸ «ἀρρωστο» παιδί τῆς, τὶ θυσιῆς δὲν εἶχε κάνει! Πόσα βράδια δὲν ἔμεινε νηστικὴ γιὰ νὰ τοῦ πάρῃ τὸ γαλατάκι του, νὰ τοῦ πάρῃ ἓνα γλυκάκι, ποὺ τόσο τὸ λαχταροῦσε καθησμένον στὴν πολυθρόνα κείνη τοῦ πόνου. Εἶναι πάντα σιωπηλὴ ἢ θυσιὰ μιᾶς φτωχῆς μάνας, τόσο ὑπέροχη ὅμως μες στὴ σιωπὴ τῆς.

Ἡ Ἄρτεμις, κοπελλίτσα πειὰ δεκαεφτά χρόνων, ἐργαζόταν σὲ κάποιο κατὰστημα βοηθώντας ἔτσι στὰ ἔξοδα τοῦ σπιτιοῦ. Τὰ βράδια, σχολώντας, ἐρχόταν ἀμέσως στὸ σπίτι καὶ συντρόφευε τὴ δυστυχισμένη Ἀννούλα, ποὺ τὴν περιέμενε με τόση λαχτάρα... Κι' εἶχε τόσο δίκιο... Στὴ μοναξιά ὁ πόνος μεγαλώνει, γίνεται ἀπελπισμένη κάθε σκέψη κι' οἱ στιγμὲς κυλᾶν ἀργά, μ' ἓνα ρυθμὸ πένθιμο, ἓνα ρυθμὸ ποὺ τὸν δίνουν τὰ πικρὰ δάκρυα ὡς πέφτουν ἀπ' τὰ μάτια...

Μόνη, ἦταν πάντα δακρυσμένη ἢ Ἀννούλα...

Πίσω ἀπ' τὰ θωλὰ τζάμια ἐννοιωθε σὰν φυλακισμένη. σὰν πουλάκι πληγωμένο σ' ἓνα γυάλινο κλουβί. Μιὰ μελαγχολία ἦταν πάντα ἀπλωμένη στ' ὁμορφὸ χλωμὸ προσωπάκι τῆς, μιὰ μελαγχολία ποὺ μιλοῦσε τὴ βουβὴ γλώσσα ἐνὸς ἀτέλειωτου πόνου. Τὰ ξανθὰ μαλλάκια ἐπεφταν ἀτημέλητα στοὺς ὦμους καὶ στὸ μικρὸ ἀσχημάτιστο στηῆθος ποὺ συχνὰ ἀνατάραζαν λυγμοί.

Λαχταροῦσε πολὺ τὴ συντροφιά ἢ Ἀννούλα. Στέγνωσαν τὰ μάτια μόλις ἀντίκριζε τὴ μαννούλα ἢ τὴν ἀδελφούλα τῆς καὶ μιὰ χαρὰ τὰ γέμι-

ζε φῶς. Κι' ἂν κυλοῦσε κάποιο δάκρυ ἦταν τότε χαρούμενο.

Δὲν μποροῦσαν, ὅμως νὰ τῆς κρατᾶν πάντα συντροφιά. Ἡ δύσκολη ζωὴ τὶς ἔπαιρνε μακριὰ τῆς. Γιατὶ πειδὸ πολὺ γι' αὐτὴν δούλευαν, γιὰ τὴ χαρὰ τῆς. Ἡ ἐλπίδα ποὺ φώλιαζε βαθεῖα στὶς καρδιές τους γιὰ τὴ γιαιτρεία τῆς, τοὺς ἔδινε θάρρος καὶ δύναμη.

“Ὁμως, ἐκείνη, πειδὸ πολὺ καὶ ἀπ' ὅλα τὰ δῶρα λαχταροῦσε κείνες. «Μείνετε κοντὰ μου γιὰ πάντα κι' ἄς μὴ μοῦ φέρνετε τίποτε... Δὲν με νοιάζει. Δὲν θέλω τίποτε· ἐσᾶς θέλω νὰ ἔχω κοντὰ μου. Μόνη μου πονῶ τόσο. Μείνετε» τοὺς ἔλεγε συχνά. Μὲ βουρκωμένα τὰ μάτια τῆς χάιδευαν τότε τὸ χλωμὸ προσωπάκι λέγοντας μερικὰ συμβουλευτικὰ λόγια ποὺ ἐκείνη δὲν ἔννοιωθε.

Ἦταν τόσο μεγάλη ἡ πίστη τῆς σ' αὐτὸ ποὺ τῆς ἔδινε ἡ συντροφιά τους.

Κι' ὁ καιρὸς περνοῦσε.

Ἡ φτωχὴ παράλυτη πάντα πίσω ἀπ' τὰ θωλὰ τζάμια ζοῦσε τὸ δρᾶμα τῆς... “Ἐξω ἡ ζωὴ ἄλλαζε τόσες ὄψεις... Γι' αὐτὴν, ὅμως, ἦταν πάντα ὁ ἴδιος χρόνος.. χωρὶς ἐποχές. Ἴσως μὲ μιὰ ἐποχὴ μόνο, ἕνα αἰώνιο φθινόπωρο ποὺ ἦταν ἀπλωμένο στὴ ψυχὴ τῆς... Κεῖνη ἡ εὐαισθησία ποὺ κρατᾶει τοὺς ἄρρωστους τὴν ἔκανε συχνά σὰν παιδί, ποὺ ὑπέφερε, ὅμως, βαθεῖα τὴ δυστυχία του. “Ὅσο περνοῦσαν τὰ χρόνια τόσο καὶ τὸν ἔνειωθε πειδὸ ἔντονα τὸν πόνο τῆς... τόσο καὶ μεγάλωνε μέσα τῆς ἡ λαχτάρια νὰ ζήσει κι' αὐτὴ σὰν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους... Ν' ἀγκαλιάσει κάθε χαρὰ τῆς ζωῆς, νὰ γεμίσει τὴν καρδιά τῆς ἀπὸ ὄνειρα κι' ἐλπίδα...

Ἀλήθεια, κείνη ἡ ἐλπίδα...!

Ἦταν πάντα μιὰ σπῖθα στὴ σκοτεινιά τῆς θλιμμένης ζωῆς τῆς. Ἡ ἐλπίδα...! Συχνὰ ψιθύριζε τ' ὄνομά τῆς· συχνὰ ἔβλεπε τ' ὄραμά τῆς ξαπλωμένη στὴν πολυθρόνα τῆς.. Κυττοῦσε στὸ δρόμο τὰ δέντρα γυμνὰ τὸ φθινόπωρο κι' ἔπειτα τὴν ἀνοιξὴ ν' ἀνθίζουν.. Συλλογιζόταν τότε.. τί νὰ κρυβόταν στὰ γυμνὰ κλαδιά... τί

τᾶκανε νὰ μπουμπουκιάζουν... νὰ θγάζουν νέα βλαστάρια τότε ποὺ τὰ νόμιζε κανεὶς πεθαμένα... Νᾶταν ἡ ἐλπίδα...! Γι' αὐτὸ στὴν κάθε προσευχὴ τῆς, ποὺ ἔβγαινε μ' ὀλόθερμη πίστη ἀπ' τὴ ψυχὴ τῆς, δὲν ξεχνοῦσε πάντα νὰ λήη τὰ παράξενα αὐτὰ λόγια: «Κάνε με, Θεέ μου, σὰν τὸ γυμνὸ δεντρί ποὺ ξανανθίζει... δός μου τὰ λουλούδια καὶ τὰ κλώνια... Σὺ ποὺ μπορεῖς...» Ξανάπεφτε, ὅμως, στὴ θλιθερὴ σιωπὴ τῆς σὰν ἕνα πληγωμένο ἀγγελοῦδι, ποὺ τοῦ εἶχαν κόψει τὰ φτερά...

Ἄλλοτε πάλι, κυττώντας τὰ σκεπασμένα παράλυτα πόδια τῆς ξεσποῦσε σὲ λυγμοὺς ἀνήμπορη νὰ πνίξει τὸν πόνο ποὺ γέμιζε τὴ λευκὴ κι' ἀθώα ὑπαρξή τῆς.

Κι' ἡ ζωὴ κυλοῦσε. Μονότονη ζωὴ. Σκληρὴ πάντα δουλειὰ γιὰ τὴ μητέρα καὶ τὴν κόρη... μαρτύριο γιὰ τὴ φτωχὴ ἄρρωστη...

Ἦρθαν νωρίτερα ἀπ' τὴ δουλειὰ κείνο τὸ Σαββατόβραδο ἡ μητέρα κι' ἡ Ἄρτεμις... Ἦταν παραμονὴ Πασχαλιάς. Πολλὲς Πασχαλιές καὶ Γιορτὲς εἶχαν περάσει... Εἶχαν, ὅμως ὅλες τὴν ἴδια θλιθερὴ ὄψη. Λίγα μόνο χαμόγελα, κάπως καλύτερο φαγητό, μερικὰ δωράκια στὴν ἄρρωστη Ἄννούλα...

Κεῖνη, ὅμως, ἡ παραμονὴ Πασχαλιάς ἦταν διαφορετικὴ. Μιὰ παράξενη πνοὴ ἀπλωνόταν στὸ φτωχικὸ τους, μὴ ἀθώρητη χαρμόσυνη αὔρα ποὺ ἐρχόταν ἀπὸ κάποια ὑπερκόσμια χώρα... Ἴσως τὴ χώρα τῆς ἀκούραστης ἐλπίδας...

Ἀπόθεσαν τὰ δῶρα πάνω στὸ τραπέζι καὶ γελαστὲς ἀγκάλιασαν τὴν Ἄννούλα φιλώντας τὴν μὲ μιὰν ἀλλόκοτη λαχτάρια.

«Σοῦ πήραμε, Ἄννούλα, καὶ τὴν εἰκόνα ποὺ τόσο ἠθέλες. Κύττα...», εἶπαν ἔπειτα... Μιὰ μικρὴ ὁμορφὴ εἰκόνα μὲ τὸν Ἀναστημένο Χριστὸ ἀφέθηκε τότε πάνω στὰ παράλυτα γόνατα τῆς μικρῆς ὀρφανῆς. Ἐννοιωσε ἕνα παράξενο συναίσθημα σὲ κείνο τὸ ἀγγιγμα... Σὰν κάτι νὰ φτερούγιζε μέσα τῆς...

«Ο Χριστούλης» εἶπε «ὁ Ἀναστημένος Χριστούλης» καὶ πιάνοντας μὲ τὰ δυὸ ἀδύνατα χέρια τὴν εἰκόνα τὴ γέμισε φιλιὰ... «Χριστούλη μου... Χριστούλη μου...» φώναζε μὲ θέρμη. «Ἀναστημένε Χριστούλη...» ξαναφώναζε καὶ ξέσπασε σὲ λυγμούς. Ἦταν ἓνα κλῶμα ποὺ ἔβγαине ἀπ' τὴν ἀπελπισία μιᾶς πονεμένης ἀνθρώπινης ὑπαρξης, ἀλλὰ κι' ἀπ' τὴ φλόγα μιᾶς πίστεως ποὺ ἔκαιγε στὴ ψυχὴ τῆς ἀθώας ἐκείνης δυστυχισμένης...

Ἡ μητέρα κι' ἡ ἀδελφὴ ἀνήμερες νὰ τὴ συγκρατήσουν στὸ κλῶμα τῆς ἐκείνο... τὴν ἀγκάλιασαν καὶ προσπάθησαν νὰ τὴν καθυσοχάσουν. Ξέσπασαν, ὅμως, καὶ κείνες στὸ ἴδιο κλῶμα... Ἀπ' τὰ μάτια δάκρυα καυτὰ κυλοῦσαν...

Δάκρυα τριῶν πονεμένων, δάκρυα ποὺ τᾶσμιγε ἡ μητρικὴ στοργή, ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη καὶ πάνω ἀπ' ὅλα ἡ ἐλπίδα ἡ γλυκεῖα κι' οὐράνια πνοὴ ποὺ πλάσθηκε γιὰ τοὺς δυστυχισμένους.

Κλάπανε κι' οἱ τρεῖς πολὺ... Ἔνα σιωπηλὸ κλῶμα ποὺ ἔκρυβε στὸν πόνο του ὅλο τὸ δρᾶμα τῆς ζωῆς τῶν φτωχῶν κι' ἀδύνατων... ὅλη τὴ θέρμη τῆς ψυχῆς τῶν ἀδικημένων ποὺ λαχταρᾶν δικαιοσύνη.

Ἀπ' τὰ δάκρυα βράχθηκε ἡ εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ... Τοῦ Θεανθρώπου, ποὺ ἀγκάλιασε ὅλους τοὺς λαοὺς κι' ὅλα τὰ πάθη τους μὲ τὴν Ἀγάπη Του... Μὲ μιὰν Ἀγάπη ἀτέλειωτη...

Πέρασε πολλὴ ὥρα ἔτσι.

Ἡ εἰκόνα ἦταν πάντα πιασμένη ἀπ' τ' ἀδύνατα χεράκια τῆς Ἀννούλας, ποὺ ἐξαντλημένη ἀπ' τὴν τόση συγκίνηση ζήτησε νὰ κοιμηθῆ... ἐκεῖ ὅπως ἦταν...

Ἡ μητέρα κι' ἡ ἀδελφὴ τὴν ἄφησαν ἀνήσυχες.

Τὴν εἰκόνα δὲν τὴν πῆραν... Τὴν ἄφησαν βρεγμένην ἀπ' τὰ δάκρυα καὶ τῶν τριῶν, πάνω στὰ παράλυτα γόνατα τῆς ἄρρωστης. Σὲ λίγο ἓνας ἤρεμος ὕπνος ἦρθε νὰ κλείσῃ τὰ κουρασμένα βλεφάρὰ τῆς. Στὸ πρόσωπο μιὰ διάχυτὴ γαλήνη ὠμόρφαινε πειὸ πολὺ τ' ἀγγελικὸ πρόσωπό τῆς ἐνῶ γύρω του τὰ ξανθὰ ξέπλεχα μαλλιά μοιάζαν μὲ φωτοστέφανο...

Ἦταν σὰν ἓνα ἀληθινὸ ἀγγελούδι ποὺ κοιμόταν.

Οἱ χαρμόσυνες καμπάνες γιὰ τὴν Ἀνάσταση τοὺς ξύπνησαν... Ὅπως κάθε χρόνο ἔτσι κι' ἐφέτος θὰ πῆγαιναν στὴν ἐκκλησία μόνον ἡ μητέρα κι' ἡ Ἀρτεμις.

Θὰ ἔφερναν τὸ Ἅγιο Φῶς καὶ θὰ τσοῦγκρίζαν τὰ κόκκινα αὐγὰ μὲ τὴν Ἀννούλα. Ὅπως κάθε χρόνο θὰ τῆς εὔχονταν κι' ἐφέτος τὸ «Χριστὸς Ἀνέστη».

Πλησίασαν στὴν πολυθρόνα τῆς καὶ χαϊδεύοντάς τὴν τῆς ψιθύρισαν: «Ἐμεῖς πᾶμε, Ἀννούλα, στὴν Ἐκκλησία γιὰ τὴν Ἀνάσταση». Κεῖνη τίς κύτταξε παραξευμένη.

Ἀλήθεια... δὲν ἔνοιωθε μέσα τῆς σὰν ἄλλοτε τίς Πασχαλιές, τὴ θλίψη ἐκείνη. Τίς κύτταξε βαθεῖα, ἀμίλητη. Ἔπειτα σηκώνοντας τὴν μικρὴ εἰκόνα τοῦ Ἀναστημένου Χριστοῦ ψιθύρισε: «Ναί... μητέρα ναὶ ἀδελφούλα. Νὰ πᾶτε στὴν Ἀνάσταση». Ἔπειτα φέρνοντάς τὴν μὲ ἔκσταση στὰ χεῖλη ψιθύρισε: «Ναί... Θ' ἀναστηθῆ ὁ Χριστὸς... Χριστὸς Ἀνέστη... μητερούλα... Χριστὸς Ἀνέστη, Ἀρτεμι».

«Χριστὸς Ἀνέστη, Ἀννούλα» εἶπαν μ' ἓνα στόμα ἡ μητέρα κι' ἡ ἀδελφὴ ἐνῶ στὸ πρόσωπο τους ζωγραφιζόταν ἡ ἔκπληξη.

«Χριστὸς Ἀνέστη!» φώναζε τώρα δυνατὰ ἡ Ἀννούλα μὲ φωνὴ ἀλλοιωμένη καὶ μὲ μιᾶς σηκώθηκε ὄρθια.

«Ἀννούλα μου... γλυκεῖα μου ἀδελφούλα» ἀκούστηκαν τὴν ἴδια στιγμὴ δυὸ φωνές, ἐνῶ τέσσερα χέρια ἀγκάλιασαν τὴ φτωχὴ μικρούλα, ποὺ στεκόταν τώρα στὰ παράλυτα πρὶν πόδια τῆς. Ἦταν ἓνα σύμπλεγμα ἀπὸ τρία δακρύβρεχτα ἀλλ' εὐτυχισμένα κορμιά. «Θεὸ μου, Χριστὲ μου» ἀκούγονταν ἀνάμεσα σὲ λυγμοὺς καὶ γέλια.

Ἐξω οἱ καμπάνες σήμαιναν τὴν Ἀνάσταση τοῦ Θεανθρώπου... Μὲς στὸ φτωχικὸ σπίτι τῆς πονεμένης παράλυτης ἀναστήθηκε μὲ τὴν Πίστη, ἡ σθημένη χαρὰ κι' ἡ πεθαμένη ἐλπίδα.

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ

Δ.Γ. ΜΠΑΛΑΛΑ

Ο ΚΑΤΣΟΥΝΑΣ

Εἰς τῆς μουσάντρας σ' ἔχουσι
 τὴν ἄκρια πεταμένο,
 μὲ σκόνες καὶ μὲ χώματα
 καὶ κάγιες τυλιγμένο.
 Καὶ σά(γ) κοντεύγει ἡ Λαμπρὴ
 σὲ κατεβάζου(γ) κάτω,
 πλύνου(γ) καὶ σαπουνίζου σε
 καὶ κάμνου σὲ λουσατο.
 Καὶ μ' ἓνα σπάγκο τρίδιπλο
 καὶ δυνατό(μ) περνοῦσε,
 καὶ στὸ δοκάριν τοῦ σπιτιοῦ
 νεβαίνου(γ) καὶ κρεμοῦ σε.
 Γιὰ νὰ μὴ φτάνουν τὰ παιδιὰ
 καὶ κλέφτουν τὰ κουλούρια
 ποὺ φούρνισεν ἡ μάνα του
 μὲ τόσα νταβαντούργια.
 Κουλούρια ψιλοκούλουρα
 μ' ἀλεύρι καθαρένο
 μὲ ζάχαρι καὶ βούτυρο
 καθένα ζυμωμένο.
 Κι' αὐγοτές ποὺ κρέμονται
 ἀνάποδα κοντὰ τους
 καὶ ξετρελλαίνουν τὰ παιδιὰ
 ἀπὸ τὴ μυρωδιά τους
 Μὲ τὶ λαχτάρια βλέπαμε
 σὰν ἤμαστε παιδάκια
 νὰ κρέμονται στοῦ κάτσουνα
 τὰ τρία κατσουνάκια.
 Καὶ τὶ μεγάλα σχέδια
 περνοῦσαν ἀπ' τὸ νοῦ μας
 κυττάζοντας τό(γ) κάτσουνα
 στὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ μας.

ΑΠ' ΟΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ

Συνέχεια ἐκ τῆς 2ας σελ.

γιὰ νὰ ξεκινήσωμε, ἔφευγαν πρῶτα οἱ
 τελειόφοιτοι μὲ τὰ καλαντήρα, γιὰ νὰ
 τρέξουν ἀπὸ σπίτι σὲ σπίτι, κάμνοντας
 ἀρχὴ ἀπὸ τὴ Σηλιανή, γιὰ νὰ μαζέ-
 ψουν αὐγὰ καὶ ψιλοκούλουρα ποὺ θὰ
 προσεφέροντο γιὰ δῶρο στοὺς δασκά-
 λους μας. Ὑστερα ξεκινούσαμε ὅλοι οἱ
 μαθηταὶ καὶ διασχίζαμε τοὺς κεντρι-
 κοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ μας, ψάλλον-
 τας τὴ Βηθανία.

Σὲ ὅλη τὴ διαδρομὴ μὲ ἀνυπομονη-

σία περιμέναμε τὴν συνάντησίν μας μὲ
 τὴν καλαντήρα, γιὰτὶ ἀμέσως διακόπτα-
 με τὴ Βηθανία καὶ τραγουδοῦσαμε.

— Καλαντήρα πέρασε, κι' ἔκατσε κι'
 ἐλάλησε καὶ πῦργον ἐκονόμησε. Κι'
 ὅποιος δὲ μᾶς δεῖ αὐγὸ μέσα φύλλος καὶ
 κοργιός. Κι' ὡς τὴν ἄλλη Κυριακὴ τρώμε
 κόκκινον αὐγὸ.

*
* *

Τὴ σημασία τοῦ τραγουδιοῦ αὐτοῦ καὶ
 τὸ ἱστορικὸ τοῦ ἐθίμου δὲν εἶμαι ἀρμό-
 διος νὰ τὸ ἀναπτύξω.

Ἐγὼ νοσταλγικὰ γυρίζω, καὶ μαζί μου
 παίρνω καὶ τοὺς ἄλλους νοσταλγοὺς,
 στὸ νησί μας.

Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

Συνέχεια ἐκ τῆς 5ης σελ.
 ρεμένα σπίτια, οἱ ὠραῖοι τύποι, νοιώθω
 βαθεῖα συγκίνηση. Γιὰτὶ ἂν τὰ ἄψυχα
 μένουν κεῖ ποὺ τὰ γνωρίσαμε, οἱ ἄλλοι
 οἱ παλιοὶ ἀξέχαστοι ἄνθρωποι τὰ συν-
 τρόφευαν δὲν ὑπάρχουν πιά. Κι ἡ θύμι-
 σή μας μᾶς φέρνει εὐλαβικὰ στὸ νοῦ, τὸ
 στίχο τοῦ ποιητῆ... «Ἐδῶ ἦταν ἓνας
 ἄνθρωπος καὶ κεῖταν ἓνας τόπος».

ΠΑΛΗΟΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ ΕΚΔΡΟΜΗΣ

Ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς τὴν
 Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ 24/4/55 καθιερωμέ-
 νην ἑορτὴν τοῦ Συλλόγου μας, πραγμα-
 τοποιεῖ ἐκδρομὴν εἰς Ἀσπρόπυργον καὶ
 εἰς τὸ ἐκεῖ παραθαλάσιον ἐξοχικὸν κέν-
 τρον «Χρυσάφης» τῆς συμπατριώτισσάς
 μας κ. Καλλιόπης Λαζαρίδου (Κέντρο).
 Προσωπικαὶ ἐγκύκλιοι δὲν θὰ σταλῶσιν.

Ἀφετηρία αὐτοκινήτων ἐξ Ἀθηνῶν
 πλατ. Κουμουνδούρου τιμὴ εἰσητ. 3,80
 Ἀφετηρία αὐτοκινήτων ἐξ Πειραιῶς ὁδὸς
 δημ. Γούναρη. Τιμὴ εἰσητ. 4,10

Ἐκ τοῦ Διοικ. Συμβουλίου

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀθήναι - Πειραιεύς

Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ ἐκλεκτός μας συμπατριώτης μας κ. Κ. Μούρας τμηματάρχης Ὑπουργείου Παιδείας, προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ διευθυντοῦ. Θερμὰ συγχαρητήρια.

Τὴν 25ην Μαρτίου ἀνεχώρησε διὰ Νίσυρο ἡ δις Μαυρουδῆ Πόπη κί' ὁ κ. Ἰωάννης Ρ. Ρουσσέτος.

Τὴν 25-3-55 Ἀπολυθεῖς τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, ἀφίκετο εἰς τὴν πόλιν μας ὁ κ. Σακελλαρίδης Ἰωάννης.

Τὴν 28 Μαρτίου ἀφίχθησαν ἐκ Νσύρου οἱ πατριῶτες μας Χριστοδοῦλου Γεώργ. μετὰ τοῦ υἱοῦ του Σταματίου κί' ὁ κ. Βασίλειος Τσατσαρώνης.

Τὴν 29 Μαρτίου ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου οἱ κ.κ. Κοντοβερός Μηλιτιάδης καὶ Καροῦσος Χαράλαμπος.

Τὴν 30 Μαρτίου ἀπελύθη ἐκ τῶν τάξεων τοῦ Β.Π. Ναυτικοῦ ὁ Ὑποκελευστής Ἰωάννης Μιχ. Ρουσσέτος.

Τὴν 3 Ἀπριλίου ἡ Δις Εἰρήνη Κων/νίδη καὶ ὁ κύριος Νικόλαος Σιμωντᾶς ἔδωσαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

Τὴν 4 Ἀπριλίου μὲ τὸ ὑπερκαϊάνειον Ὀλύμπια ἀφίχθησαν ἐξ Ἀμερικῆς ἡ δις Σοφία Γενᾶ καὶ ὁ κ. Δημόκριτος Ξένος.

Τὴν 7η Ἀπριλίου ἀνεχώρησαν διὰ Νίσυρον ἡ δις Σοφία Γενᾶ καὶ ὁ κύριος Μηλιτιάδης Κοντοβερός.

Τὴν 8 Ἀπριλίου ἀφίχθη ἐκ Νισύρου ὁ κ. Νικήτας Λήμιος. Ἡ κ. Εὐαγγελία Τ. Λημνίου ἔτεκε θῆλυ. Ὁ Συμπατριώτης, μας Γυμνασιάρχης, κ. Γ. Στρίκης, ἀναρρώσας ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ Ἐρ. Σταυροῦ καὶ ἀνεχώρησεν διὰ Θεσσαλονίκην.

Μανδράκι 18-4-55

- Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον διὰ τῆς ἀπὸ 10-3-55 ἀποφάσεώς του ἀνεκήρυξεν μέγαν εὐεργέτην τοῦ Δήμου τὸν κ. Δημήτριον Ζωσημόπουλον διὰ τὴν δωρεάν ἐκ δρχ. 150.000 σημερινῶν πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ κτιρίου καὶ ἀπεφάσισεν ἐπίσης κατὰ τὰ ἐγκαίνια τούτου νὰ τοῦ ἀπονεμηθῇ σχετικὸ δῖπλωμα ἐπὶ περγαμινῇ.

Θερμὰ συγχαρητήρια.

- Τὴν 12ην Μαρτίου 1955 ὁ κ. Ἐμμανουὴλ Κ. Καμπανῆς ἐδώρισεν εἰς τὸν Δήμον Μανδρακίου τὸ ποσὸν τῶν 150 Δολλαρίων διὰ τὴν ἀνέγερσιν Μνημείου Ἀγνώστου στρατιώτου.

Συγχαρητήρια

- Τὴν 13ην Μαρτίου ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τοῦ Ὀδοντιάτρου Ἀντωνίου Λαζάρου Μαυρούδα εἰς Γνωμαγόρα μὲ θέμα: Ἡ Ὑγεία τοῦ στόματος καὶ ἡ ἐπίδρασις αὐτῆς ἐπὶ τῆς καθόλου ὑγείας.

- Ἡ Ἐξωραϊστικὴ ἐπιτροπὴ Μανδρακίου Νισύρου ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κάτωθι μελῶν:

Πρόεδρος Νικόλαος Βογιαζῆς 2) Μέλη: Ἰωάννης Μηλᾶς 3) Γεώργιος Σακελλαρίδης 4) Κωνσταντῖνος Σακελλαρίδης 5) Σταμάτιος Κουρζῆς 6) Ζαχαρίας Θεοδώρου 7) Νικόλαος Διακομιχάλης 8) Σακκέλης Γιανιόν.

Ἦρχισεν πρὸ ἡμερῶν τὰς ἐργασίας τῆς διὰ τὸν ἐξωραϊσμὸν τῆς πόλεως. Ἦτοι ἀπὸ προῖδν χοροεσπερίδος καὶ ἀπὸ διάφορες δωρεές τῶν συμπατριωτῶν μας τῆς Ρόδου, καὶ τοῦ κ. Σπύρου Γιαννίδη 200 δρχ. καὶ μὲ τὰς εὐγενεῖς προσπαθείας τῆς ἐπιτροπῆς, πραγματοποιοῦνται αἱ ἐργασίαι 1) Καθαριότης τῆς πόλεως, 2) κατασκευὴ Κριπηδώματος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τὸ λιμάνι πρὸς τὴν πόλιν κ.ἄ. Θερμὰ Συγχαρητήρια.

Πληροφορούμεθα ὅτι ὡς πρὸς τὴν κατασκευαζομένην δεξαμενὴν παρὰ τὴν θέσιν Βρεττοῦ αὕτη εἶναι ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους μὲ 2 φρεάτια ἀποστειρώσεως κεντρικοῦ διακόπτου καὶ βρύσης, καὶ 2 ποτίστρες διὰ τὰ ζῶα μὲ ἀνοικτὸν περίβολον 20 μ² μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ ἄνωθεν τῆς δεξαμενῆς ἡμίβραχοι (πόροι) θὰ διαριθμισθῇ κατὰ τέτοιον τρόπον ὥστε νὰ σχηματίζεται μία λεκάνη πρὸς συγκέντρωσιν τῶν ὀμβρίων ὑδάτων καὶ διοχέτευσιν εἰς τὴν δεξαμενὴν.

Ὡς κατασκευάζεται ἡ δεξαμενὴ αὕτη πληροὶ ὅλους τοὺς ὄρους τῆς ὑγιεινῆς καὶ ἀποτελεῖ πρότυπον διὰ

τὴν Νίσυρον. Μελέτη καὶ ἐπίβλεψις ἔγινεν δωρεὰν ἀπὸ τὸν συμπατριώτην μας ἐργολάβον κ. Χαρ. Ἐμμανουηλίδην.

ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδη ἐδόθη εἰς Γνωμαγόραν τὴν 20ην Μαρτίου διάλεξις μὲ θέμα «ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου».

Τὴν 26ην Μαρτίου ἔξωθεν τοῦ χωρίου Ἐμποριὸ εὐρέθῃ καμένος εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ὁποίαν παρέμενον ὁ Μιχαὴλ Διακαντώνης. Τὴν ἴδια ἔφθασαν ἐκ Κῶ οἱ κ.κ. Εἰσαγγελεὺς ὁ γενικὸς γραμματεὺς καὶ ὁ Μοίραρχος χωρ/κῆς διὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος.

Τὴν 27ην Μαρτίου ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τῆς δίδος Εἰρήνης Π. Φρατζῆ εἰς τὸ Γνωμαγόρα μὲ θέμα «σχέσις μητέρας καὶ παιδιοῦ καὶ ἡ μητέρα ὡς παιδαγωγός».

Ὁ Λιμενικὸς σύλλογος ἤδη ἔχει ἀρχίσει τὰς ἐπιδιορθώσεις τοῦ Λιμένος μας ἤτοι: Κατασκευὴ κορδονίου καὶ ἐπιχωμάτων εἰς ὀρισμένα σημεῖα διὰ τὴν ἰσοπέδωσιν αὐτοῦ.

Τὸ ἀεροδρόμιον τῆς Ἀντιμαχείας εἰς Κῶ, κατὰ πληροφορίας μας, θὰ εἶναι εἰς θέσιν ἐντὸς δύο μηνῶν νὰ ἐξυπηρετήσῃ τοὺς ταξειδεύοντας εἰς Δωδεκάνησα ἐγγαινιαζομένης Ἀεροπορικῆς γραμμῆς Ἀθηνῶν-Κῶ-Ρόδου.

Ἡ ἀεροπορικὴ αὐτὴ γραμμὴ θὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ μέγιστα τὴν Νίσυρον καὶ ἰδιαιτέρως τοὺς ἀσθενεῖς ποὺ ἔχουν ἀνάγκην λουτρῶν.

Νικεΐα.

Εὐλαθῆς δωρεά. Διὰ δωρεᾶς τοῦ ἤδη μεγάλου εὐεργέτου τῆς κοινότητός μας κ. Γεωργίου Μ. Τσουκαλά, τὸ δάπεδον τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδείων ἐπεστρώθη διὰ καλλιτεχνικῶν μωσαϊκῶν.

Ἐφθασε εἰς τὸ χωρίον μας καὶ παρέμεινε ἐπὶ τετραήμερον ὁ Ἄγγλος μεταλλειολόγος κ. Τζώρτζ Χάρισσον. Οὗτος κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐδῶ παραμονῆς του ἐπεσκέφθη τὸ Ἡφαίστειον καὶ ἔκαμε σχετικὰς μελέτας περὶ τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ μεταλλευμάτων. Καθ' ἃ ἐδήλωσεν, οὗτος ἀπεστάλη ὑπὸ ἐται-

ρείας ἐδιαφερομένης διὰ τὸ ὄρυκτὸν πλοῦτον τοῦ Ἡφαιστείου μας.

— Ἀναχώρησεν κληθεὶς ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Πρεσβείας Ἀθηνῶν διὰ τελικὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως τοῦ ὀ υποψήφιος μετανάστης Ἀμερικῆς συμπολίτης μας κ. Ζαχαρίας Θ. Ζαχαριάδης. Τοῦ εὐχόμεθα καλὸ κατευόδιον.

Ρόδος.

Πληροφοροῦμαι ὅτι, μεταξύ τῶν ἄλλων προσπαθειῶν τοῦ Δημάρχου κ. Γ. Γιαλούρη, διὰ τὴν κατὰ τὸ δυνατόν καλλιτέρευσιν τῆς ἐν Νισύρῳ ζωῆς, συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ συσταθεῖσα *Ἐπιτροπὴ Ἱατρικῆς Περιθάλψεως*.

Ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιτροπῆς εἶναι γενικὰ κοινωνικὸς καὶ ἄξιος προσοχῆς. Γίνεται ἐγγραφὴ οἰκογενειῶν ἔναντι ἐτησίως συνδρομῆς 100 δρχ. εἰσπραττομένης εἰς μηνιαίας δόσεις καὶ ἡ ἐξασφάλισις ἱατρικῆς ἐν γένει περιθάλψεως εἰς τὰς οἰκογενείας. Πρόεδρος τῆς τοιαύτης ἐπιτροπῆς ὤρισθη ὁ Δημ. σύμβουλος κ. Ζαχαρίας Θεοδώρου, μέλη δὲ οἱ Νικόλ. Καραβάκης Δημ. σύμβουλος, Ἀπ. Ν. Μαστρογιάννης, πρόεδρος Γνωμαγόρα Νισύρου, Σταμ. Κουρζῆς Δ/ντῆς Δημ. Σχολείου, Κων/τίνος Μαντουδάκης, πρόεδρος Λιμενικοῦ Συλλόγου, καὶ Νικόλ. Κατσιματιδῆς, πρόεδρος Ἐργατικοῦ Σωματείου.

Ὁ συμπατριώτης μας κ. Νίκος Ι. Χαρτοφύλης διωρίσθη δημοδιδάσκαλος εἰς τὴν ἐκπαιδευτικὴν περιφέρειαν Κῶ.

Κατὰ τὰς γενομένας ἀρχαιρεσίας τῆς Πανδωδεκανησιακῆς Ἐνώσεως Ἐργαζομένων Φοιτητῶν ἐξελέγησαν οἱ συμπατριῶται μας κ.κ. Ἰωάννης Λογοθέτης καὶ Γεώργιος Κουμέντος διὰ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου αὐτῆς.

Οἱ συμπατριῶται μας κ. Ἰωάννης Χαρτοφύλης καὶ ἡ δις Ἄννα Κανδύλη ἔδωσαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

Πληροφοροῦμαι ὅτι γίνεται ἐνέργεια, ὅπως μεταξύ τῶν ἐχόντων δικαίωμα ἐκ τῶν Ἰταλικῶν ἀποζημιώ-

σεων συμπεριληφθῶσι καὶ αἱ Δημοτικαὶ ἰαματικαὶ πηγαὶ Μανδρακίου Νισύρου διὰ τὰς οὐκ ὀλίγας καταστροφὰς ποὺ ὑπέστησαν ἐπὶ κατοχῆς Ἰταλῶν.

Πληροφοροῦμαι ὡσαύτως ὅτι ἐπὶ τῆς νέας ἀγροτικῆς ὁδοῦ Μανδρακίου-Ἄργους ἐφυτεύθησαν 250 δενδρύλια δωρεὰν διακομηθέντα καὶ προσφερθέντα ὑπὸ τοῦ δασικοῦ φυτωρίου τῆς Κῶ. Οἱ λάκκοι πρὸς φύτευσιν ἠνοίχθησαν δι' ἐθελοντικῆς ἐργασίας τῶν ἐργατῶν Χρίστου Ἀρκαμοῦζη, Τσουλλάτου Κων/τίνου, Παριανοῦ Δημητρίου (Πασᾶς) Μαστρογιάννη Φιλίππου, Μιχαήλου Γεωργίου, Σταυριανοῦ Γεωργίου καὶ Πιστικᾶκη Γεωργίου (Ζευγᾶς) καθὼς καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ Σχολείου καὶ τῆς ὁμάδας τῶν προσκόπων.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ- τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Μιχ. Καρανίκη.

— Τὴν 9ην Φεβρ. ἐνεχειρίσθη ἐπιτυχῶς εἰς τὸ Floupr Hospital τῆς πόλεώς μας ὁ κ. Γ. Τσουκαλᾶς.

— Τὴν 13ην Φεβρ. ἡ Δίς Μαίρη Γ. Κουτσόκου ἤρραβωνίσθη μετὰ τοῦ κ. Νικολάου Δ. Παπαγιαννάκη.

— Τὴν 16ην Φεβρ. ἐνεχειρίσθη ἐπιτυχῶς ὁ Γ.Ν. Χρυσότιμος εἰς τὸ St. Clain Hospital.

— Τὴν 26ην Φεβρ. ἐγένετο ἡ κατ' ἔτος καθιερωμένη ὄρκομωσία τοῦ νέου Δ. Συμβουλίου τοῦ Γνωμαγόρα. Εἰς τὴν γεν. Συνέλευσιν ταύτην παρίσταντο οἰκογένειαι τῶν ἀδελφῶν μας καὶ τὰ προσκληθέντα Διοικ. Συμβούλια τῶν ἀδελφῶν Νισυριακῶν Σωματείων.

— Τὴν 27ην Φεβρ. ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ ἀδελφοῦ μας Νίκου Πασχαλίδη μετὰ τῆς Δίδος Μαργαρίτας Κομποσούλη. Τὰ νυμφικὰ στέφανα ἀντήλλαξε ἡ Δίς Φωτεινὴ Ι. Καρρά. Τοὺς εὐχόμεθα βίον ἀνθόσπαρτον.

— Τὴν 1ην Μαρτίου εἰς τὸ St. Jelm Hospital ἐνεχειρίσθη ἐπιτυχῶς καὶ ἐξῆλθε τὴν 11ην τοῦ ἰδίου μηνὸς ἡ Δίς Μαρία Γ. Σκανδάλεου.

— Τὴν 10ην Μαρτίου ἀνεχώρησεν ὁ ἀδελφός μας Κ. Πληθίδης διὰ τὴν πόλιν Erie τῆς Πενσιλβανίας. Ἐκεῖ διορίσθη ὡς Μαθηματικὸς τῶν Ἐργοστασίων

General Electric. Τοῦ εὐχόμεθα καὶ εἰς ἀνώτερα.

— Τὴν 24ην Μαρτίου ἐπεσκέφθη τὰ γραφεῖα τοῦ Γνωμαγόρα ὁ ἄρτι ἀφιχθεὶς Γεν. Ἐπιθεωρητῆς Μέσης ἐκπαίδευσως κ. Διον. Μπαντούνας. Παρέμεινε ἀρκετὴν ὥραν καὶ συνεζήτησε διάφορα ζητήματα τοῦ νησιοῦ μας μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Διοικητ. Συμβουλίου.

— Τὴν 25ην Μαρτίου ἀνεχώρησεν δι' Ἑλλάδα μὲ τὸ ὑπεροκ. «Ὀλύμπια» ὁ ἀδελφός μας Δημόκρ. Ξένος, ἡ Ρουμπίνη Ἄντ. Καφεντζηδάκη καὶ ἡ ἐκ Κλήβελαντ Ὁγάϊο Δίς Σοφία Γεννά. Τὴν ἐπομ. μετὰ τὸ ὑπεροκ. «Βασίλισσα Φρειδερίκη» ἀνεχώρησεν ὁ κ. Μιχαὴλ Θεοχαρίδης καὶ κ. Καλλιόπη Ζωσιμοπούλου μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς Εἰρήνης.

Νίσυρος 25 Μαρτίου τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας.

Μὲ τὴν καρδιὰν παλλομένην ἀπὸ ἱερὰν συγκίνησιν καὶ τὴν ψυχὴν συγκλονιζομένην ἀπὸ ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν ἐορτάσθη ἐφέτος ἡ Μεγάλῃ μας Ἐθνικῇ Ἐπέτειος.

Ἡ Νέα μας Δημοτικὴ Ἀρχὴ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν δραστήριον καὶ κατὰ πάντα ἱκανὸν Δήμαρχον κ. Γεώργιον Γιαλούρη, ἐν συνεννοήσει μὲ τὰς ἀστυνομικὰς καὶ ἐκπαιδευτικὰς ἀρχὰς κατήρτησεν ἓνα πλούσιον καὶ ἐκτεταμένον πανηγυρικὸν πρόγραμμα.

Πέμπτη 24. Ὦρα 12η μεσημβρινή.

Χαρμόσυνοι κωδωνοκρουσαί. Ἐπαρσις σημαίων ὑπὸ Προσκόπων εἰς τὰς Ἐκκλησίας, δημόσια καὶ δημοτικὰ Γραφεῖα. Διαδρομὴ τῶν προσκόπων διὰ τῶν κυριωτέρων ὁδῶν μετὰ θουρίων καὶ ἀσμάτων πατριωτικῶν. Γενικὸς σημαιοστολισμὸς οἰκιῶν καὶ καταστημάτων.

Ὦρα 5μ.μ. Μεγάλος πανηγυρικὸς ἔσπερινός. Γεν. Ἐκκλησιασμός τῶν μαθητῶν.

Ὦρα 8 μ.μ. Ἐπιτυχὴς ἐθνικὴ καὶ πατριωτικὴ θεατρικὴ παράστασις τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος μὲ τὸν τίτλον «Ἡ Ἑλλάδα» ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ καθοδήγησιν τοῦ Διευθυντοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀλεξάν-

δρου Γεωργιάδου. Εἰς τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον ἐγένεοντο ὀμιλίαι εἰς τοὺς μαθητάς, οἱ ὅποιοι τραγουδῶντες θούρια καὶ ἄσματα πατριωτικά, ἐξέσπων κάθε τόσον εἰς ἐθνικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ζητωκραυγὰς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μεγαλονήσου ἀλυτρώτου Κύπρου.

Παρασκευὴ 25. Ὦρα 7 π.μ.

Χαρμόσுνοι κωδωνοκρουσαὶ ἀναγγέλουσι τὸ μεγάλο γεγονός τῆς Ἑθνικῆς μας Παληγγενεσίας. Τὰ σχολεῖα μὲ τὰ ἐθνικὰ των λάβαρα, οἱ Ναυτοπρόσκοποι καὶ τὰ μικρὰ Λυκόπουλα ἐν παράταξι καὶ μὲ ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν προσέρχονται εἰς τὴν θεῖαν καὶ πανηγυρικὴν λειτουργίαν, χοροστανοῦντος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Παπαλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος δι' ἐμπνευσμένων λόγων ἐξῆρε τὴν μεγάλην ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν διπλὴν ἑορτήν.

Εἰς τὰς 10.30' ἀρχίζει ἡ πανηγυρικὴ Δοξολογία μὲ τὰς χαρμοσύνους κωδωνοκρουσίας τῶν ἐκκλησιῶν μας ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Δ/του τοῦ Δ. Σχολ. κ. Κουρτζῆ, ὠρισθέντος τελετάρχου τῆς ἑορτῆς, προσέρχονται καὶ καταλαμβάνουν τὰς ὠρισμένας θέσεις των, τὰ σχολεῖα οἱ ναυτοπρόσκοποι, τὰ λυκόπουλα, τὰ διάφορα σωματεῖα, αἱ δημοτικαὶ ἀρχαί. Μετὰ τὸ τέλος τῆς Δοξολογίας ὁ Δήμαρχος κ. Γιαλούρης προχωρεῖ λίαν συγκεκινημένος καὶ μὲ ἱερὰν κατάνυξιν ἀσπάζεται τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον καὶ εἶτα πρὸ τοῦ ἱεροῦ θρόνου ἐκφωνεῖ τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἑορτῆς. Ἐξαίρει μὲ ἐθνικὸν παλμόν καὶ πατριωτικὸν ἐνθουσιασμόν ὁ ὁποῖος τὸν διακρίνει τὴν μεγάλην μας ἐθνικὴν ἐπέτειον. — Ἀρχίζει μὲ τὸ μεγάλο καὶ ἀθάνατο ἑλληνικὸ Ὕχι τοῦ μαρμαρωμένου μας Βασιλιᾶ Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου πρὸς τὸν τύραννον κατακτητὴν Μωάμεθ τὸν Β'. Ἐξαίρει τὸ μεγαλεῖον καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλ. Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας. Μνημονεύει τὸν αἰώνιον καὶ ἀθάνατον ἑλληνικὸν θρύλον «πάλιν μὲ χρόνια μὲ καιρούς, πάλιν δικά μας θᾶναι καὶ εἰσέρχεται

εἶτα μὲ ἰκανὴν δεξιότητι εἰς τὸ κύριον θέμα.

Ἐξαίρει δι' ἐμπνευσμένων λόγων τὸ μεγάλο ἑλληνικὸ δράμα καὶ τὸ θαῦμα τῆς ἐθνικῆς μας ἀναστάσεως. Μνημονεύει τοὺς ἀθανάτους ἥρωας τῆς ἐθνικῆς ἐξεγέρσεως, κρούει ὄλας τὰς ἐθνικὰς χορδὰς τοῦ μεγάλου εἰς ἠθικὰς καὶ πνευματικὰς ἀξίας ἑλληνικοῦ ἔθνους μας καὶ προτρέπει τοὺς νέους νὰ γίνουσι ἀξιοὶ κληρονόμοι καὶ ἀπόγονοι τῶν ἐνδόξων ἡμῶν προγόνων, συνεχισταὶ καὶ καλλιεργηταὶ τῆς μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἰδέας (παρατεταμένα χειροκροτήματα). Εἶτα ἠυχήθη τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ἐλευθερίας μας μὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς μεγαλονήσου Ἑλληνικῆς Κύπρου ἀπὸ τῆς ξενικῆς κατοχῆς. Παρατεταμένα οὐρανομήκη χειροκροτήματα ἐκάλυψαν τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ κ. Δημάρχου, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσε τὸν λόγον του ζητωκραυγᾶς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κύπρου. Ὁ λαὸς ξεσπᾷ καὶ πάλιν εἰς διαφόρους ἐθνικὰς ἐκδηλώσεις καὶ ζητωκραυγὰς καὶ συχνὰ ἀκούονται τὰ ἐθνικὰ συνθήματα Ἐνωσις-Ἐνωσις. Θέλουμε τὴν Κύπρο, ἐλευθερία στὴν Κύπρο κ.λπ. Ὁ λόγος τοῦ κ. Δημάρχου γεμάτος ἀπὸ ἐθνικὴν ἔξαρσιν καὶ πατριωτικὸν παλμόν, συνεκίνησε τοὺς πάντας μέχρι δακρύων καὶ ἀνεζωπύρησε τὸ ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν φρόνημα.

Ὁ λαὸς τώρα προχωρεῖ πρὸς τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου στρατιώτου, ὅπου γίνεται ἡ κατάθεσις τῶν στεφάνων εἰς ἔνδειξιν τιμῆς καὶ αἰωνίας εὐγνωμοσύνης πρὸς τοὺς ἀθανάτους ἥρωας, οἱ ὅποιοι ἔχυσαν τὸ τίμιον ἑλληνικὸ αἷμα τοὺς ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος. Κατόπιν οἱ μαθηταὶ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τραγουδοῦν καὶ ἀπαγγέλλουσι διάφορα πατριωτικά καὶ ἐθνικὰ ἄσματα καὶ ποιήματα. Ψάλλουσι τὸν ἐθνικὸν μας ὕμνον καὶ ἐν μέσῳ ἐθνικῶν ἐκδηλώσεων καὶ ζητωκραυγῶν ὁ κόσμος κατευθύνεται πρὸς τὸ Δημαρχιακὸν Μέγαρον ὅπου ὁ κ. Δήμαρχος μετὰ τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου δέχεται διὰ πρώτην φο-

ρὰν τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ κοινόν, εἰς τὴν αἵθουσαν δεξιῶσεων τοῦ δημαρχείου. Ἡ ἐνθουσιώδης αὕτη δεξιῶσις εἰς τὴν Δημαρχίαν ἔσχεν εὐμενῆ ἐντύπωσιν εἰς τὸ κοινόν, διότι γενομένης διὰ πρώτην φοράν προσδίδει μίαν νέαν ἐθνικὴν πνοὴν εἰς τὸν πανηγυρισμὸν τῆς μεγάλης ἐπετείου.

Κατὰ τὰς 4 μ.μ. ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ἐλευθερίας ἔλαβον χώραν ἐθνικοὶ χοροί, τραγούδια καὶ ποιήματα ὑπὸ τῶν μαθητῶν τοῦ Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος. **Ὡρα 7 μ.μ.** Λαμπαδοφορία ὑπὸ τῶν μαθητῶν. Κι' ἔτσι ἔλαβε τέλος ὁ ἐνθουσιώδης τῆς μεγάλης ἐθνικῆς, ἐπετείου ὑπὸ τὴν ἐθνικὴν πνοὴν καὶ ἀκούραστον δραστηριότητα τῆς νέας μας Δημοτικῆς Ἀρχῆς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ν. Λιβύτσην Νίσυρον. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ καλὰ σας λόγια ἅτινα μᾶς ἐνισχύουν ἠθικῶς. Ἀναμένομεν συνεργασίαν.

Μ. Καρανίκην Ν.Υ. Ἐλάβαμεν ἐπιστολήν σας. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὰς προσπαθείας σας.

Ν. Βερδελην Βόλον. Συνεργασία σας ἐλήφθη. Θὰ δημοσιευθῆ προσεχῶς. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ καλὰ σας λόγια καὶ ἐλπίζομεν ὅτι θὰ ὑπάρξῃ συνέχεια τοῦ ἐνδιαφέροντός σας.

Παπαγιάννην Σκαυδάλιον Νίσυρον. Ἐλήφθη συνεργασία σας καὶ εὐχαριστοῦμεν.

Χρ. Καρπαθάκην Δ/ντὴν Σχολείου. Ἄγ. Εὐστράτιος Λήμνου.

Ἐπιστολή σας ἐλήφθη καὶ μᾶς συνεκίνησε βαθύτατα, μὴν ἀμφιβάλετε ὅτι ὅλοι αἱ συμπατριῶται σᾶς θυμοῦνται πάντα μὲ ἀγάπην. Ἡ διεύθυνσις Γνωμαγόρα εἶναι Φίλωνος 117 Πειραιᾶ. Περιμένομεν συνεργασίαν σας.

Ἀφίξεις

Ἀφίχθησαν εἰς τὴν πόλιν μας προερχόμενοι ἐκ Νισύρου οἱ κ.κ. Ζαχαρίας Ζαχαριάδης καὶ Μιχαὴλ Καβούνης διὰ νὰ τακτοποιήσουν τὰ χαρτιά των προκειμένου νὰ μεταναστεύσουν εἰς Η.Π.Α.

Διὰ τοῦ Ὑπερωκεανείου Βασιλίσσα Φρειδερίκη ἀφίχθη ὁ συμπατριώτης μας κ. Μιχαὴλ Θεοχαρίδης.

Ἀφίχθη εἰς Πειραιᾶν ὁ κ. Πασχάλης Χριστοφόρου, καὶ ὁ κ. Χαράλαμπος Ἐμμανουηλίδης.

Ἀναχωρήσεις

Ἀνεχώρησαν διὰ Νίσυρον ὁ φοιτητὴς κ. Πασχάλης Πασχαλίδης καὶ ὁ φοι-

τητῆς κ. Γεώργιος Ζαχαριάδης προκειμένου νὰ ἐορτάσουν τὸ Πάσχα. Ἐπίσης ἀνεχώρησεν διὰ Ρόδον πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὁ φοιτητῆς κ. Κόκκινος. Ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ σωματείου ἐν Ἀθήναις «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» ἐτοιμάζεται τὴν πρωτομαγιά ἐκδρομὴ εἰς ἣν δύνανται καὶ πρέπει νὰ συμμετάσχουν ὅλοι οἱ Νισύριοι χωρὶς διακρίσεις. Ἀνεχώρησεν διὰ Ν. Ὑόρκη μὲ τὸ Ὑπερωκεάνειον Βασιλίσσα Φρειδερίκη ἡ Μαρία Παύλου Καμπανῆ.

ΠΑΣΧΑ ΣΤΑ ΝΙΚΕΙΑ

Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 7
ρθοῦν οἱ Μπορεῖατες μὲ τὴν εἰκόνα τους, ἀλλὰ καὶ τὴν τρίτη ἀκόμη. Ἀξιοσημείωτο εἶναι καὶ τὸ ἔθιμο τῆς Λαμπρῆς. Εὐλογία Θεοῦ θεωρεῖται τὸ νὰ περιφερθοῦν οἱ εἰκόνες εἰς τὰ τριγύρω κτήματα. Ἔτσι τὸ ἀπόγευμα τῆς τρίτης θὰ τὴ βγάλουν στὸν «γύρο» οἱ λεβέντες τοῦ χωριοῦ καὶ μετὰ τὸ πέρασ, θὰ ῥθοῦν στὴν «πόρτα» ὅπου καὶ πάλιν ὁ παπᾶς θὰ περάσῃ δέσην γιὰ νὰ ἀρχίσῃ τὸ γλέντι τοῦ «θρονιάσματος». Οἱ εἰκόνες βρίσκονται στὸν «θόλο» ἐπάνω σὲ ἓνα μακρὸν χαλί στὴ σειρά. Ἐνῶ τὸ γλέντι γίνεται στὸ «πόρτα» οἱ Γιάννιδες θὰ ἀρχίσουν συναγωνισμὸ ποῖδς θὰ δώσῃ πειδὶ πολλὰ χρήματα γιὰ νὰ μπῆ στὴ δέση του ὁ Ἄης-Γιάννης, τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ γιὰ τὶς ἄλλες εἰκόνες. Κι οἱ κοπέλες ὅμως δὲν παραλείπουν νὰ «θρονιάζου» τοὺς ἀγίους ποὺ φέρουν τὸ ὄνομα τοῦ ἀρραβωνιαστικοῦ των.

Ἔτσι τελειώνει τὸ γλέντι τῆς Τρίτης γιὰ νὰ συνεχισθῇ τὴν Παρασκευὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Μεγάλη μέρα γιὰ τὰ Νικιά γιὰτὶ θὰ τὰ ἐπισκεφθῆ ἡ Παναγιὰ ἡ Σηπλιανῆ. Θὰ ἐπισκεφθῆ καθένα σπῆτι χωριστὰ καὶ θὰ βγῆ ἡ «κούππα» πρὶν ὅμως φθάσῃ στὸ βασίλειμα ὁ ἥλιος, οἱ λεβέντες τοῦ Μανδρακιοῦ θὰ ἀρπάσουν τὴν εἰκόνα τὸν ὤμο καὶ θὰ ξεκινήσουν γιὰ τὸ Μανδράκι.

Οὔτε ὅμως ἐδῶ τελειώνει τὸ Πάσχα στὰ Νικιά γιὰτὶ εἶναι ἀκόμη πίσω ἡ Κυριακὴ τοῦ Θωμᾶ. Ἡ Κυριακὴ αὕτη ἀποτελεῖ καὶ τὸν ἐπίλογο τῶν ἐορτῶν τὸ Πάσχα. Εἶναι πειὰ σειρά τῶν Νικιατῶν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὰ ἄλλα χωριά κι' αὐτοὶ μὲ τὴν εἰκόνα τους. Γι' αὐτὸ μὲ κέφι ξεκινοῦν τὴν Κυριακὴ τὸ πρωὶ γιὰ τὸν Ἐμπορεὶ καὶ μ' ἄλλο τόσο κέφι γυροῦν τὸ βράδυ ἀπὸ τὸ Μανδράκι γιὰ νὰ τὸ γλεντίσουν στὴν «πόρτα» κλείνοντας ἔτσι τὸν κύκλο τοῦ Πάσχα.

Αὐτὰ εἶναι τὰ ὁμορφα καὶ ἀγνὰ πασχαλιάτικα ἔθιμα τῶν Νικιῶν καὶ, κάθε ξενητεμένους Νικιάτης ποὺ τᾶξῃσε μέσα στὸ σπῆτι του μὲ τοὺς δικούς του δὲν εἶναι δυνατὸν τίς μέρες αὐτὲς νὰ μὴ τὰ φέρῃ στὴ μνήμη του μὲ συγκίνηση καὶ νὰ μὴ νοιώθῃ τὴ ψυχὴ του νὰ σκιρτᾶ καὶ νὰ φλέγεται ἀπὸ νοσταλγία νὰ ξαναβρεθῆ ἐκεῖ καὶ νὰ γιορτάσῃ ἓνα τέτοιο ἀξέχαστο Πάσχα.

Γ.Κ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΝΙΚ. Ι. ΔΙΑΠΟΥΛΗ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

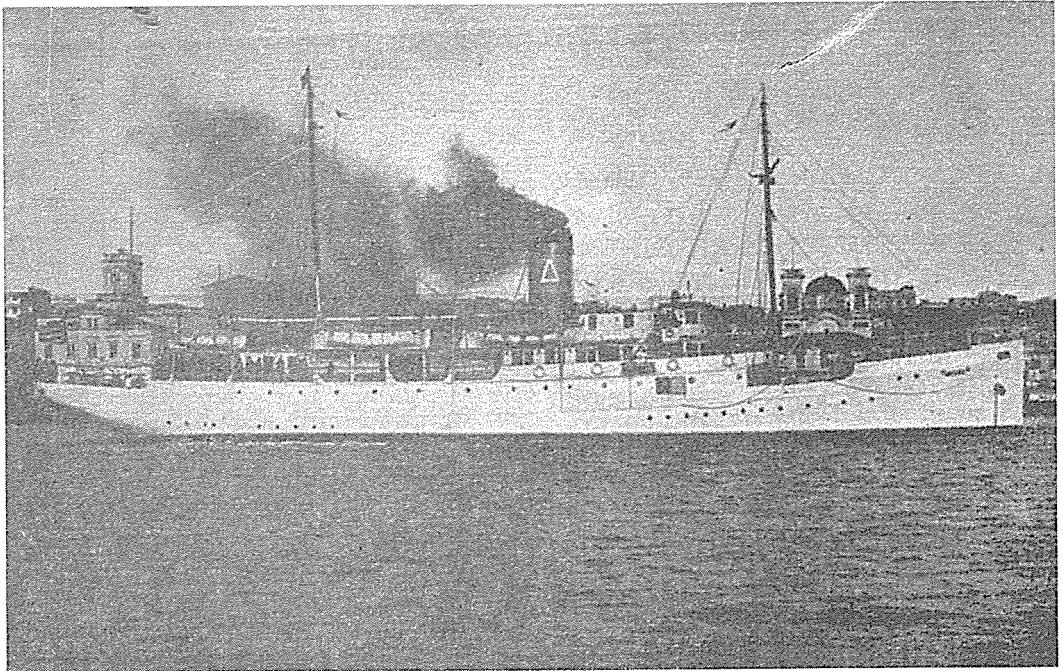
Α)Π ΑΝΔΡΟΣ

Έκ Πειραιώς ἐκάστην Δευτέραν 2 μ.μ. διά :

Ἄστυπάλαιαν, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Κῶ, Νίσυρον, Τήλον, Σύμην, Ρόδον, Κάρπαθον, Κάσον.

Ἐκαστον Σάββατον 2 μ.μ. διά :

Πάτρας, Ζάκυνθον, Ληξούριον, Ἄργοστόλι.

Προτιμάτε τὸ Α)Π ΑΝΔΡΟΣ τὸ ὁποῖον μὲ τὴν εὐστάθειάν του καὶ ταχύτητάν του ἐξυπηρετῆ τὴν Νίσυρον καὶ τοὺς χειμερινούς μῆνας.

Πρακτορεῖον Πειραιώς ΔΗΜ. Ν. ΣΚΡΙΒΑΝΟΣ
ΤΗΛΕΦ. 43-076—47-745

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μάιος 1955 Τεύχος 4

ΜΙΑ ΑΓΝΩΣΤΗ ΜΑΣ ΝΙΣΥΡΟΣ

Η Νίσυρος της «λεμονάδας που δροσίζουμε στη θάλασσα» που επιδιώκει να έχει κρέας «σφάξει - δέν σφάξει ο χασάπης» και ψάρι «πιάσει - δέν πιάσει ή τράτα» που οι κάτοικοι της έχουν «καθολικήν ύποχρέωσιν δι' ἐκτέλεσιν ἔργων κοινῆς ὠφελείας μὲ μόνην ἀμοιβὴν τὰ ἀγαθὰ πού προκύπτουν δι' ὅλους μας ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῆς», η Νίσυρος που ελπίζει «στὸν ἐφοπλιστὴν καὶ ἐπιχειρηματίαν κ. Μάρκον Π. Νομικὸν χάρις στὸν ὁποῖον καὶ τὸ ἐργατικὸν πρόβλημα ὄχι μόνο τῆς Νισύρου ἀλλὰ καὶ τῶν γύρω νησιῶν, θὰ λυθῆ, ἀλλὰ καὶ τὴν Νίσυρο τὴν περιμένουν μέρες πραγματικὰ καλύτερες καὶ μὲ τὴν ἀπασχόληση τοῦ κόσμου καὶ μὲ τὸ νοῖκι τοῦ Γυαλιοῦ, πὺ μμπορεῖ νὰ φθάσει σὲ μεγάλα ποσὰ ἄν, ὅπως ἐλπίζεται οἱ ἐξαγωγῆς στὸ ἐξωτερικὸ ἐλαφρόπετρας ἀύξηθοῦν αἰσθητῶς», η Νίσυρος του 1955 ζει και αναπνέει ἀτόφια στις σελίδες του τέταρτου τεύχους των Νισυριακῶν Χρονικῶν.

Μια δεκαετία χωρίζει την Νίσυρο του 55 ἀπὸ τὴ Νίσυρο τῆς κατοχῆς, οἱ μνήμες εἶναι ἀκόμη νωπές και ο κ. Γαβριήλ Μ. Σακελλαρίδης ἀναφέρεται στα Νικειὰ σ' ἓνα περιστατικὸ τῆς Κυριακῆς 8 Ιουλίου του 1944 με κείμενο του που ἐπιγράφεται «Ο Σακκουλάτος». Ενδιαφέρον ἐπίσης παρουσιάζουν η «πρῶτη ἐν περιλήψει χιλιετῆς ἱστορία τῆς Νισύρου» του Λάζαρου Κοντοβερού, η πλούσια εἰδησεογραφία που ἀναφέρεται, κυρίως στα ἔργα στο Γυαλί του «ἐφοπλιστοῦ καὶ ἐπιχειρηματία κ. Μάρκου Π. Νομικοῦ», το ποίημά του Κ. Μαντουδάκη «Τα Πρωτεία».

Στα περιεχόμενα του τεύχους ἀναφέρουμε ἐπίσης τὸ ἀρθρο του κ. Αρμόδιου Γιαννίδη «Ο ηλεκτροφωτισμὸς και ο Τουρισμὸς» και του κ. Γιώργου Γιαλούρη, δημάρχου, τότε, του Μανδρακίου με τίτλο «Θεσμὸς προσωπικῆς ἐργασίας» με τὸ ὁποῖο ο κ. Γιαλούρης ἀπαντᾷ σ' ὅσους «ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ δῆμος κακομεταχειρίζεται τοὺς δημότες καὶ τοὺς παρενοχλεῖ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς δωρεάν προσωπικῆς ἐργασίας».

Η ὕλη του τεύχους συμπληρώνεται με τὴν μόνιμη στήλη «Κρίσεις και Σημειώματα», τὸ ἀρθρο του Σ. Κέντρη «Γενικά περὶ τῆς Νισυριακῆς Δημοτικῆς ποιήσεως» και τῆς Νισυρικῆς στροφῆς (ποιήματα) του Νίκου Ι. Χαροφύλη.

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' ΜΑΪΟΣ ΤΕΥΧΟΣ 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α.

ΜΑΪΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΘΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ὑπὸ Γ. Γιαλούρη		2
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	3
ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	»	4
ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ	»	6
ΠΕΡΙ ΝΙΣΥΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ	»	7
ΤΑ ΠΡΩΤΕΙΑ (ποίημα) ὑπὸ Κ. Μαντουδάκη . . .	»	8
Ο ΣΑΚΚΟΥΛΛΑΤΟΣ ὑπὸ Γ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗ . . .	»	9
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ	»	13

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Συνδρομηταὶ ὅπως ἐμβάζουν τὰς συνδρομὰς των εἰς τὸν Οἰκονομικὸν διαχειριστὴν μας κ. Χρ. Καρανίκην. Ὁδὸς Ι. Δροσοπούλου 17-Πειραιεύς.

ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η ΓΑΛΛΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ΦΙΛΩΝΟΣ 117 ΤΗΛ. 43-975—ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΑΡΓ. Δ. ΙΩΑΝΝΟΥ

Γραφομηχαναί

Πολυγραφήσεις

Δακτυλογραφήσεις

Μεταφράσεις

ΟΔΟΣ ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 8

ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΣΤΟΑΣ
ΤΗΛ. 25-105

ΑΘΗΝΑΙ

Συνδρομαί:

Έτησια δρχ. 50

Έξαμηνος » 25

Έξωτερικοῦ (έτησια)

Άμερικὴ Δολ. 3

Αυστραλία λρ. χάρτ. 11)2

Αίγυπτος λρ. 11)2

Διευθύνσεις:

Υπεύθυνος ἐκδόσεως

Α. Ι. Γιαννίδης

Καραϊσκάκη 11— Νέον Φάληρον.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ο ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ἡ φύσις ἐπροίκισε τὴν Νίσυρο μὲ φυσικὲς ὀμορφιές, κλίμα θαυμάσιο καὶ ἐξαιρέτες ἰαματικὲς πηγές. Ἐὰν πλαισιώσουμε τὰ φυσικὰ ἐφόδια μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἔργα ὥστε νὰ προσελκύσουμε τὸν παραθεριστὴν, δυνάμεθα νὰ ἀναπτύξουμε τὸν τουρισμὸν εἰς τὴν Νίσυρον καὶ νὰ δημιουργήσουμε πηγὴν πόρων καὶ εὐημερίας διὰ τὸ νησί μας. Ὑπάρχει ἤδη τὸ ξενοδοχεῖον τῶν λουτρῶν μὲ τὶς ἐγκαταστάσεις του, θὰ πρέπη νὰ τὸ συγχρονίσουμε ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ. Δὲν μποροῦμε νὰ φυλακίζουμε τὸν παραθεριστὴ εἰς τὰ λουτρά καὶ νὰ τὸν ποτίζουμε λεμονάδες πὺ δροσιζόμε στὴ θάλασσα διὰ νὰ ξεδιψάσῃ. Πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν ἕνα-δύο κέντρα διασκέδασης. Πρέπει ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς νὰ προχωρήσῃ καὶ στὸ χωριό, μὲ ἕνα ξενοδοχεῖον δὲν γίνεται τουρισμὸς. Πρέπει νὰ μπορέσουμε νὰ νοικιάσουμε τὰ τόσα σπίτια τὰ ὁποῖα μένουν κενά. Χρειάζεται ψυγεῖο πάγος διὰ νὰ δώσουμε στὸν παραθεριστὴ κρῦο νερό. Χρειάζεται ψυγεῖο διὰ νὰ μποροῦμε νὰ τοῦ δώσουμε λίγο τυρὶ χωρὶς τὸν κίνδυνον νὰ τὸν δηλητηριάσουμε, διὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ἔχουμε κρέας σφάζει - δὲν σφάζει ὁ χασάπης, νὰ ἔχουμε ψάρι πιάσει - δὲν πιάσει ἡ τράτα.

Ἔτυχε νὰ ἀκούσετε τί λέγουν οἱ λίγοι παραθερισταὶ πὺ ξεπέφτουν - γιατί μὲ τὶς σημερινὲς συνθήκες ξεπέφτουν στὴ Νίσυρο - σχετικῶς μὲ τὸ φαγητό;

— Ὡραῖο κλίμα, ἔλεγε μιὰ κυρία σὲ μιὰν ἄλλη, πέρυσι τὸ καλοκαίρι μέσα στὸ τηλεγραφεῖο ὅπου ἔτυχε νὰ τὶς ἀκούσω, μέσα σὲ μιὰ ἐβδομάδα ἐπάχυνα μιὰ ὀκά, σκέψου νὰ εἶχαμε καὶ φαγητό.

Τέλος, πῶς θὰ παραθερίσῃ ἕνας ξένος στὴν Νίσυρο δεκαπέντε ἡμέρες, ἕνα μῆνα, χωρὶς ραδιόφωνο; Ἐχει γίνεϊ κι' αὐτὸ εἶδος πρώτης ἀνάγκης πὺ μόνον ὁ Νισύριος τὸ ἀγνοεῖ.

Θέλουμε νὰ ἀναπτυχθῇ τουριστικῶς ἡ Νίσυρος; ἄς ἀρχίσουμε ἀπὸ τὸν ἐξηλεκτρισμὸ πὺ καὶ πάγο καὶ φῶς θὰ τῆς δώσῃ. Μερικοὶ φοβοῦνται πῶς οἱ περισσότεροι Νισύριοι γεωργοὶ δὲν θὰ μπορέσουν νὰ ἀνταπεξέλθουν στὰ ἔξοδά του γιατί εἶναι ἄποροι. Ὅταν θὰ ἔχουμε τουρισμὸ δὲν θὰ ἔχουμε ἀπόρους γιατί ὁ τουρίστας θὰ πάρῃ τὰ προϊόντα μας.

Εἶναι λυπηρὸν ὅτι ἡ Νίσυρος πρέπει νὰ περιμένῃ τὸ νέον οἰκονομικὸν ἔτος διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ τῆς καὶ ἔτσι δὲν θὰ ἔχουμε κατὰ τὴν ἐφετεινὴ θερινὴ περίοδον τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀγαθὸ τοῦ πολιτισμοῦ, καὶ τόσο πολῦτιμον συμπαραστάτην διὰ τὴν τουριστικὴν ἀνάπτυξιν ἐνὸς τόπου.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΘΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἐφαρμογή τῆς προσωπικῆς ἐργασίας καθὼς γνωρίζομεν ὅλοι μας ἐπιβάλλεται σὲ ὅλους τοὺς δημότας ἄνδρας καὶ γυναίκα, μὲ σκοπὸ νὰ ἐκτελοῦνται διάφορα κοινοφελῆ ἔργα. Γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτὸ γίνονται κάθε τόσο διάφορα συζητήσεις εἰς τὰς ὁποίας ἄλλοι μὲν ἀπὸ ἡμᾶς ἀναγνωρίζουν ὅτι ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσιν διαφόρων δημοτικῶν ἔργων μετριάζεται καὶ ἡ ἀνεργία τῶν κατοίκων, ἄλλοι δὲ πάλιν ἰσχυρίζονται ὅτι ὁ Δῆμος τοὺς κακομεταχειρίζεται καὶ τοὺς παρενοχλεῖ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐργασίας αὐτῆς.

Ἐξ ἀφορμῆς λοιπὸν τῶν ἀντιρρήσεων αὐτῶν ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐπεξηγήσουμε μὲ δυὸ λόγια στοὺς ἀγαπητοὺς μας δημότας, τὶ εἶναι ὑποχρεωτικὴ ἐργασία καὶ ποιά εἶναι τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς.

Ὁ θεσμὸς αὐτὸς δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ καθολικὴ ὑποχρέωσις τῶν κατοίκων δι' ἐκτέλεσιν ἔργων κοινῆς ὠφελείας μὲ μόνην ἀμοιβὴν τὰ ἀγαθὰ ποὺ προκύπτουν δι' ὅλους μας ἐκ τῆς ἐργασίας αὐτῆς. Εἶναι δὲ αὕτη προαιρετικὴ ἀπὸ τὸν νόμο, ἀλλὰ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὸν Δῆμον καὶ σύμφωνα μὲ τὶς ἀνάγκες τοῦ τόπου κυμαίνεται ἀπὸ 1-10 ἡμερομίσθια ἑτησίως διὰ κάθε δημότη ποὺ ἔχει ἡλικίαν 18-60 ἐτῶν.

Μὲ τὴν ἐπιβολὴν λοιπὸν καὶ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς προσωπικῆς ἐργασίας δυνάμεθα νὰ ἐκτελέσωμεν ἕνα ἢ καὶ περισσότερα ἔργα κοινῆς ὠφελείας. Ἐὰν λόγου χάριν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ ἐκτελέσωμεν ὅλοι μας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Δῆμον ἕνα ἔργον, αὐτὸ τὸ ἔργον ποὺ θὰ φτιάξωμεν θὰ εἶναι δικό μας, θὰ ἀνήκη σὲ μᾶς, καὶ θὰ ἐξυπηρετῇ ὅλους μας.

Ἐὰν εἶναι ἀγροτικὸς δρόμος θὰ μεταβαίνουν οἱ γεωργοὶ μας μὲ εὐκολίαν στὰ κτήματά τους καὶ ἀκούραστα θὰ μεταφέρουν ἀπὸ αὐτὰ τὰ γεωργικὰ προϊόντα τους. Ἐὰν εἶναι δρόμος τῆς πόλεως καὶ τὸν εὐρύνομεν ἢ τὸν διορθώσουμε καὶ τὸν κάνουμε καλλίτερον ἀπὸ ὅτι ἦτο,

πάλιν ἡ χαρὰ καὶ ἡ ἱκανοποίησις γιὰ τὸ ἔργο αὐτὸ θὰ εἶναι τόσο ἀγνή καὶ ἠθικὴ ὅπως τοῦ τεχνίτη, τοῦ κτίστη τοῦ μαραγκοῦ, ὅταν στὸ τέλος τῆς δουλιᾶς του βλέπει μπροστά του τελειωμένο καὶ πάντοτε ὠραῖο καὶ τέλειο τὸ ἔργο του ἐπειδὴ ἀκριβῶς τὸ ἔφτιαξε ὁ ἴδιος μὲ τὰ χέρια του.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι μόνον ἡ χαρὰ ἡ ἱκανοποίησις, καὶ ἡ κοινὴ ὠφέλεια ποὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν. Εἶναι καὶ ἡ μάχη κατὰ τῆς ἀνεργίας τὴν ὁποίαν κερδίζομεν ἐκ τῆς ἐξευρέσεως μεθόδου κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προσωπικῆς ἐργασίας πρὸς οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν ἀνέργων ἐργατῶν. Ἔστω δηλαδὴ κατὰ τὴν ὅλην περίοδο τοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὁ μέσος ὄρος καὶ ἐπιβληθῆ γιὰ κάθε ἄτομο 5 ἡμέρες προσωπικῆς ἐργασίας, λογίσωμεν δὲ ἐπὶ 800 ὑποχρέων τουλάχιστο, θὰ ἔχωμεν τότε 4000 ἡμερομίσθια προσωπικῆς ἐργασίας.

Εἰς αὐτὴν βεβαίως θὰ συμπεριλαμβάνονται καὶ οἱ ἔμποροι, οἱ διάφοροι ἐπαγγελματίαι, οἱ συνταξιούχοι, οἱ τεχνίται καὶ πολλοὶ μάλιστα ἐκ τῶν ἐργατῶν οἱ ὁποῖοι θὰ δύνανται καὶ τοὺς συμφέρη ἄλλωστε ἀντὶ νὰ δουλέψουν οἱ ἴδιοι, νὰ ἐξαγοράσουν τὸ νεπέτι τους ὅπως τὸ λέμε, πληρώνοντες στὸ Δῆμο τὸ κατώτατο ὄριο τῶν 14 δραχμῶν γιὰ κάθε ἡμέρα ἐξαγορᾶς. Ἔτσι ἐπὶ 4000 χιλιάδων ἡμερομισθίων, τουλάχιστων 1000 ἡμερομίσθια θὰ ἐξαγορασθῶσιν ἀντὶ 14000 νέων δραχμῶν τὰς ὁποίας ὁ Δῆμος θὰ διαθέσῃ σὲ ἐργάτας ποὺ κάθονται καὶ ὑποφέρουν, θὰ τοὺς ἀπασχολήσῃ δὲ σὲ ἔργα κοινῆς ὠφελείας ὅπως ἐγένετο ἀκριβῶς ἄλλοτε μὲ τὸ πρόγραμμα Πρόνοια-Ἐργασία.

Νομίζομεν λοιπὸν ὅτι ὕστερα ἀπὸ αὐτὰ δύναται εὐκόλα ὁ καθένας μας νὰ καταλάβῃ ποιά εἶναι τὰ ἀγαθὰ
Συνέχεια στῆ σελ. 11

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ο ΒΟΛΟΣ

Ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἐκφράζει τὴν θλίψιν του καὶ τὴν συμπαράστασίν του, εἴτε μὲ λόγια εἴτε μὲ ἔργα, πρὸς τοὺς ἐσχάτως ἐκ τῶν σεισμῶν πληγέντας ἀδελφούς Βολιώτες. Δὲν πιστεύομεν ὅτι θὰ ἀπόσχουν τοῦ ἔργου τῆς ἀγάπης οἱ Νισύριοι ποῦχουν τὴ δυνατότητα νὰ βοηθήσουν.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

Κάθ' ἃ πληροφοροῦμεθα, οἱ ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ νέοι τῆς Νισύρου κινοῦνται τὰς ἡμέρας αὐτὰς πρὸς ἴδρυσιν Παννισυριακῆς Ἐνώσεως Νέων.

Δὲν θὰ πρέπη ὁ ἐνθουσιασμός των νὰ εἶναι βραχύπνοος ἐφ' ὅσον ἔχουν ὅλας τὰς δυνατότητας νὰ προχωρήσουν σταθερῶς.

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΟΠΟΙ

Τὴν Δευτέραν τοῦ Πάσχα παρ' ὀλίγον ἀκόμη καὶ θὰ εἶχαμε τραγικὸν δυστύχημα ἔξωθι τοῦ χωρίου Νικιά καὶ ἀκριβῶς πάνω ἀπ' τῆς Χαριτωμένης τὸ σπίτι. Ἐκεῖ τὸ αὐτοκίνητον ὀδηγούμενον ὑπὸ τοῦ ἀμαθοῦς βοηθοῦ τοῦ σωφῆρ, ἀνετράπη, εὐτυχῶς ὅμως εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνον μέρος. Εἰς αὐτὸν τὸν τόπον ἢ σήμερον ἢ αὔριον (καὶ ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ βγοῦμε ψεῦτες) θὰ γίνῃ κάποιο κακὸ ἐφ' ὅσον ὁ δρόμος ἐκεῖ εἶναι ἡμιτελής. Οἱ τέτοιοι τόποι ὅπως εἶναι καὶ μέσα στὸ χωριὸ δίπλα στῆς Μακεδονίας τὸ σπίτι θὰ πρέπη κάποτε νὰ διορθωθοῦν. Καὶ εἰς μὲν τὸν

πρῶτον τὴν θέσιν ἔχουν τὰ δημόσια ἔργα εἰς δὲ τὸν δευτερον ἢ Κοινότης. Ἄλλὰ μ' αὐτὸ δὲ θέλομε νὰ ποῦμε ὅτι φταίει ὁ δρόμος διότι μὲ τὸ νὰ λείπη τροχαία ἀπὸ τὴ Νίσυρο δὲ νομίζομε ὅτι μπορεῖ ὁ σωφῆρ νὰ ἀφήνῃ τὸ αὐτοκίνητό του ἀνοιχτὸ ὥστε ὁ κάθε ἀνίδεος νὰ μπορῇ νὰ ἐπιβῇ αὐτοῦ καὶ νὰ καταστῇ δημόσιος κίνδυνος.

Ἡ Χωροφυλακὴ θὰ πρέπη νὰ ἐλέγξῃ τοὺς ὑπευθύνους.

Η ΠΟΡΦΥΡΙΣ

Σχετικὰ μὲ τὸ θέμα ποῦ ἀψηχόλησε ἄλλοτε τὴ στήλη αὐτὴ καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ποσῶς ἠργάσθη ὁ εἰς Ρόδον διαμένων συμπατριώτης μας Γ. Κουμέντος, μὲ χαρὰν πληροφοροῦμεθα ὅτι ἐδόθη λύσις καὶ ἀνασυστᾶται ἡ «Πορφυρίς» Ρόδου. Περιμένομεν λοιπὸν νὰ δοῦμε τοὺς καρπούς τῆς ἀφοῦλησημονηθοῦν οἱ φθόνοι καὶ οἱ τοπικιστικὲς ιδέες.

ΕΥΓΕΝΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑ

Τὸν παρελθόντα μῆνα ἐλάβομεν ἐπιστολὴν τοῦ ἐν Ν.Υ. συμπατριώτου μας κ. Λαζ. Κοντοβερονῦ καθὼς καὶ τὴν εὐγενῆ του προσφορὰν ἐξ 25 δολλαρίων. Εἶναι συγκινητικὸν ὅτι παρουσιάζονται σιγά-σιγά καλοὶ μας πατριῶται μὲ κατανόησιν τοῦ ἔργου μας καὶ μὲ ὄρεξιν νὰ μᾶς βοηθήσουν γιὰ νὰ ἀποφύγωμε τὸν μεγάλο αὐτὸ ἐχθρὸ ποῦ ἀντιμετωπίζομε καὶ ποῦ λέγεται οἰκονομικὸ πρόβλημα. Εὐχαριστοῦμε θερμῶς ἀπ' αὐτῆς τῆς στήλης τὸν ἀγαπητό μας πατριώτην κ. Κοντοβερονῦ, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι θὰ μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι τὸ παράδειγμά του.

ΕΝΑ ΚΑΚΟ ΣΕ ΚΑΛΟΥΣ ΝΙΣΥΡΙΟΥΣ

Τὴν 22αν Ἀπριλίου ἓνα κακὸ συνέβη, δυστυχῶς, στοὺς καλοὺς συμπατριώτας μας Ἀδ/φούς Ι. Γιαννίδη, οἱ ὁποῖοι μαζί μὲ πολλοὺς ἄλλους συμπατριώτας μας, ἐβόηθησαν πολὺ τὸ νησάκι μας. Μιὰ πυρκαϊὰ ἐπέφερε ἀρκετὰ σημαντικὴν βλάβην στὸ ἐργοστάσιόν των. Τὰ Νισ. Χρονικὰ συμπονοῦν τοὺς συμπατριώτας μας καὶ εὐχονται εἰς αὐτοὺς νὰ τοὺς φυλάττῃ ἡ Σπηλιανὴ καὶ γρήγορὰ νὰ ξαναφτιάσουν ὅ,τι ἀπετεφρώθη.

Η ΠΡΩΤΗ ΕΝ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙ ΧΙΛΙΕΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

Ἐξ ἀφορμῆς ἑνὸς Νισυριακοῦ ἰδιώματος πού μερικοὶ ἄνδρες συνηθίζουν ἀκόμα νὰ καλοῦνται μὲ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς των ἀντὶ τοῦ πατρὸς των καὶ τῶν ἐπωνύμων των ὡς ὁ Ἀντώνης τῆς Καλλῆς, ὁ Νικόλας τῆς Μαριᾶς, ὁ Γιάννης τῆς Ἄννας κ.τλ. ἡ ἀπαρχὴ τοῦ ἰδιώματος τούτου θεωρεῖται ὅτι προήλθεν ἀπὸ τοὺς θαλασσινοὺς μας τῶν περασμένων χρόνων, ὅπου εἰς τὸν ἐρχομὸν ἑνὸς καρβιοῦ, ἅμα ἐγνωρίζετο ἀπὸ ἄλλους συναύτας των, ἀπὸ τὸ χρῶμα ἀπὸ τὰς ἀντένας του καὶ ἀπὸ τὸν ἐλιγμὸν τοῦ τεμονιοῦ τοῦ κάθε ἀρμενίζοντος καπετάνιου, ἐφώναζαν πῶς τὸ καράβι πού ἐφαίνετο εἰς τὸν ὀρίζοντα ἦτο τοῦ υἱοῦ τῆς τάδε μάννας ἢ ὁ ἄνδρας τῆς τάδε συζύγου. Τὸ ἰδίωμα τοῦτο ἔχει τὴν προέλευσίν του ἀρχαιότερον ὡς ὁ Ἡρόδοτος (Α, 137) ἀναφέρει ὅτι τὰ ἔθιμα τῶν Λυκίων ἦσαν ὀλίγον πολὺ κρητικὰ καὶ καρικὰ... καὶ δὲν ἔπερναν τὰ ὀνόματά των ἀπὸ τοὺς πατέρας των παρὰ ἀπὸ ταῖς μαννάδες των, καὶ ἂν κάποιος ἐρωτᾶτο ἀπὸ τὸν πλησίον του ποῖος εἶναι, θὰ ἔλεγε πῶς εἶναι υἱὸς τῆς τάδε μάννας καὶ θὰ ἀνιστοροῦσε ταῖς μαννάδες τῆς μάννας του: «Νόμοισι (Λυκίων) δὲ τὰ μὲν Κρητικοῖσι τὰ δὲ Καρικοῖσι χρέωνται. καλέσουσι ἀπὸ τῶν μητέρων ἑαυτοὺς καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν πατέρων» εἰομένου δὲ ἑτέρου τὸν πλησίον τις εἶη, καταλέξει ἑαυτὸν μητρόθεν καὶ τῆς μητρὸς ἀνανέμεται τὰς μητέρας».

Εἶναι ἐπόμενον ὅτι μιὰ τοιαύτη προέλευσις ἐπωνύμου ἢμπορεῖ νὰ προέρχεται ἀπὸ τοὺς θαλασσινοὺς τῆς Καρίας ὡς καὶ τῆς νήσου Κρήτης, ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἰς τὰς συνεχεῖς αὐτῶν προσεγγίσεις διὰ τὰς ἀγροπωλησίας των ἢ τῆς ἐγκαταστάσεώς των ἐν Νισύρῳ τὰ ἔθιμά των μετεδώθησαν ἀπὸ γενεὰν εἰς γενεάν. Ἴσως δὲ καὶ ἡ συνήθεια αὕτη νὰ ἐπεκράτησεν ἀπὸ τοὺς ἰδίους Νισυρίους, διότι κατὰ τὸν Διόδωρον (Ε, 56): «Κάλυνδαν δὲ καὶ Νίσυρον τὸ μὲν ἀρχαίως

κάρες κατώκησαν». Ἀπὸ τοὺς ἀρχαιότερους χρόνους καὶ μάλιστα μετὰ τοὺς Πελασγοὺς 2000 π.Χ. οἱ Κάρες διαδοχικῶς κατελάμβανον τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ περὶ τὸ 1406 π.Χ. οἱ Κρήτες ὑπὸ ἑνατῶν βασιλέων τῆς Κνωσοῦ, Μίνωα (τίτλος δυναστείας ὡς ὁ Φαραῶ τῆς Αἰγύπτου), κατέβαλον τὰς νήσους καὶ ἐθαλασσοκράτησαν ἐπὶ πολὺ ἀλλὰ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Κρήτης ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς, διότι ἦτο ἀντίπαλος τοῦ ἐμπορίου τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀργότερον τῆς πτώσεως τῆς Τροίας ἀπὸ τὴν δυναστείαν τῶν Ἀτρειδῶν διὰ τὸν ἐμπορικὸν ἀνταγωνισμὸν 1192-1133 π.Χ. εἰς τὴν δεκαετῆ ἐξασθένεισιν καὶ τῆς πολεμικῆς ἐπασχολήσεως τῶν Ἑλλήνων, οἱ Κάρες ἐθαλασσοκράτησαν καὶ πάλιν δι' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα μέχρι τῆς «καθόδου τῶν Ἡρακλειδῶν» 1104 π.Χ., ὅπότεν αἱ τρεῖς ἀρχέγονοι φυλαὶ τῆς Ἑλλάδας Αἰολικὴ, Ἴωνικὴ καὶ Δωρικὴ νὰ μεταναστεύουσιν ἢ μιὰ κατόπιν τῆς ἄλλης εἰς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου καὶ εἰς τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐκεῖ ἔνθα ἰδρύθησαν αἱ Ἑλληνίδες πόλεις 1050-900 π.Χ.

Οἱ τρεῖς διάφοροι ἀποικισμοὶ διετήρησαν τὴν ἀνεξαρτησίαν μέχρι τοῦ Κροίσου 506 π.Χ., ἀλλὰ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Λυδίας ὑπὸ τὸν Κύρον τὸν Μεγάλον, ἔγιναν ὑποτελεῖς τῆς Περσίας 547 π.Χ. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Καμβύσου 529-522 π.Χ., εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἐγκατεστάθησαν Πέρσαι σατράπαι καὶ αἱ νῆσοι ἐδίδοντο ὡς τιμᾶριον εἰς τοὺς εὐνοουμένους Ἑλληνες τυράνους ὡς τὸν Πολυκράτην τῆς Σάμου 552-522 π.Χ., εἰς τὸν Ἰσταῖον τὸν Μιλήσιον παρεχωρήθη ἢ Μίλητος 521 π.Χ., ὅπως ἡ Καρία ἐδόθη εἰς τὸν Λύγδαμιν παρὰ τοῦ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἡ Ἴωνία ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Ἰσταίου καὶ Ἀρισταγόρα ἐξηγέρθη εἰς ἐπανάστασιν ἐναντίον τοῦ περσικοῦ ζυγοῦ 500 π.Χ., καὶ μετὰ ἐξαετῆ ἐπανάστασιν κα-

τέληξεν εἰς πλήρη ἦταν τῶν στασιασάντων. Κατὰ διαταγὴν τοῦ Δαρείου, αἱ νῆσοι κατελήφθησαν ἀπὸ Φοινικικὰ πλοῖα καὶ ταυτοχρόνως ἀποφασίζεται ἡ κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατεία 490 π.Χ. Αἱ Δωρικαὶ ἀποικίαι δηλ. τὰ μεσημβρινὰ παράλια τῆς Καρίας καὶ αἱ γύρω νῆσοι δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἐξεργαμὸν αὐτόν, ἀλλὰ κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν δεσπότης τῆς Καρίας καὶ τῶν πλησίων αὐτῆς νήσων εἰς τὸν ὅποιον ἐπλήρωσαν φόρον διὰ λογαριασμὸν τοῦ Μεγάλου Βασιλέως, ἦτοι ὁ Λύγδαμις, ὁ πατὴρ τῆς Ἀρτεμισίας, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁποίου ὡς Βασίλισσα τῆς Ἀλικαρνασοῦ (Πουτρούμι) ἐκηρύχθη ἡ συνετὴ Ἀρτεμισία, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Ἡρόδοτον (7,99): «Ἦγεμόνευε δὲ Ἀλικαρνασέων τε καὶ Κῶων καὶ Νισυρίων τε καὶ Καλυδνίων», καὶ ἐθελουσίως ἠκολούθησε τὸν Ξέρξην μὲ πέντε πλοῖα εἰς τὴν δευτέραν κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἐκστρατείαν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν 480 π.Χ.

Μετὰ τὴν νίκη τῶν Ἑλλήνων ἐναντίον τῶν Περσῶν, αἱ Ἀθηναὶ ἔλαβεν ὅλα τὰ πρωτεία καὶ περὶ τὰς 200 πόλεις καὶ νήσους ἐπλήρωσαν ἀνάλογα ποσὰ πρὸς αὐτὴν διὰ προστασίαν μελλοντικῆς αἰφνιδίας ἐπιθέσεως τῶν Περσῶν καὶ ἀπὸ ἄλλο ἐπιθετικὸν κρατίδιον. Ἡ ἔνωσις αὕτη ἐκαλεῖτο Δῆλιος Συμμαχία 477 π.Χ., καὶ ἡ Νίσυρος ἐπλήρωνε εἰς τὰς Ἀθήνας 100 δραχμὰς ὡς μηνιαίαν προσφοράν. Αἱ Ἀθηναὶ, εἰς ἐν χρονικὸν διάστημα ἐκθαμβωθείσα ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον αὐτό, ἀπὸ προστατίως ἐγένετο ἡγεμονίς μὲ τὸ «Ἄστε ντοῦα οὐ» (=ἔτσι θέλω). Ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀπεγύμνωνε τὰς ἀπὸ συμμάχους ὑποτελεῖς γενομένας πόλεις διὰ τὴν φορέση πολυτελεῖ ἐνδυμασίαν-τουτέστιν, ὅτι τὰ ἀπὸ τὰς Ἑλληνίδας πόλεις πλοῖα ἐπροστίθεντο εἰς τὸ στόλον τῆς-καὶ διὰ κομψοτέχνημα-ἦτοι τὰ ἔργα τῆς Ἀκροπόλεως-ἠγοράσθη μὲ 6.000.000 συμμαχικῶν δραχμῶν. Τὸ συμμαχικὸν ταμεῖον μετηφέρθη ἀπὸ τὴν Δῆλον εἰς τὸν Παρθενῶνα. Αἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδες πόλεις καὶ αἱ νῆσοι

ἐκαιροφυλάκτουσαν μιὰ κατάλληλον εὐκαιρίαν νὰ ἀποσπασθοῦν ἀπὸ τὴν ἀναγκαστικὴν ὑποχρέωσιν τῆς στρατολογίας καὶ φορολογίας καὶ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν τὴν προὐκάλεσεν αὐτὴ ἡ ἴδια Ἀθήνα. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου 431-413 π.Χ., ἐξησθηνίσθη ἀπὸ τὴν ἀλαζονίαν τοῦ καυχηματίου Ἀλκιβιάδου, ὅστις ἐξεστράτευσε διὰ τὴν τιμωρῆσιν καὶ τὴν καταλάβη τὰς Συρακούσας, καὶ εἰς τὴν ἀποτυχίαν του ἐγένετο καὶ προδότης εἰς τὰ σχέδια τῆς πατρίδος του. Εἰς τὸν πόλεμον τοῦτον ἐχάθησαν 50 πλοῖα καὶ ἀπολέσθη 40.000 στρατός, καὶ μόνον δύο στρατιῶται ἐσώθησαν διὰ τὴν ἔλθουσαν εἰς τὰς Ἀθήνας νὰ εἰποῦν τὴν φρικιαστικὴν ἀπώλειαν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου τῆς ἀναδειχθείσης μεγάλης δυνάμεως τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Ἐὰν αἱ Ἀθηναὶ ἐξήρχετο νικητρία τοῦ πολέμου τούτου, ἡ παγκόσμιος γλῶσσα θὰ ἦτο ἀσφαλῶς ἡ Ἑλληνικὴ, καὶ οἱ νόμοι θὰ ἦσαν Ἀθηναϊκοὶ ἀντὶ Ρωμαϊκοί. Ἀπὸ τότε ἤρχισεν ἡ κατάρρευσις τῆς ὑπεροχῆς τῶν Ἀθηνῶν μέχρις ὅτου κατελήφθη ἀπὸ τὸν Λύσανδρον τὸν Σπαρτιάτην 404 π.Χ.

Μετὰ τὴν ἦταν τῶν Ἀθηνῶν, ἡ Σπάρτη κατέλαβε τὰ ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενα μέρη καὶ ἦτο τυχερὴ νὰ τὰ χαρῆ διὰ δέκα μόνον ἔτη, καὶ τὰ ἔχασαν ὅταν ὁ στόλος τῆς ἐνίκηθη ἀπὸ τὸν Κόνωνα τὸν Ἀθηναῖον, ὁ ὁποῖος ὑπεστηρίχθη διὰ Περσικοῦ χρημάτων. Ἡ ναυμαχία ἐγένετο μετὰ τὸ Κνίδου καὶ Νισύρου 394 π.Χ. Τὰ μέρη αὐτὰ ὑπέπεσαν καὶ ἄλλιν ὑπὸ τὸν Περσικὸν ζυγὸν δι' ἄλλα ἐξήκοντα ἔτη μέχρις ὅτου ὁ Ἀλέξανδρος ἐφθασε εἰς τὴν Ἰωνίαν καὶ Καρίαν 334 π.Χ., καὶ παρεχώρησαν τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν αὐτονομίαν εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις. Ἡ Καρία καὶ αἱ πλησιέστεροι νῆσοι ἦσαν ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐπιτήρησιν τῆς παρ' αὐτοῦ διωρισθείσης βασιλείσης Ἄδας. Ἡ Νίσυρος μὲ πολλὰς ἄλλας νήσους μὲ ἔδραν τὴν Σάμον ὑπετάγησαν εἰς τὸν βασιλέα Πτολεμαῖον Β' Φιλαδελφέα 285 - 246

Συνέχεια στή σελ. 10

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ

I. ΟΑΣΗ

Τοῦ βαποριοῦ σφυρίγματα στριγγά
 ξεσκίζοντας τὰ πέπλα τῆς γαλήνης
 στὰ ὄρη ἀντιλαλήσαν τὰ μουγκά
 μέσ' στή νυχτιὰ μὲ δίχως φῶς σελήνης.....
 Καὶ τὸ βαπόρι χάθηκε γοργὰ
 μὲ τὰ γλυκὰ πολύχρωμά του φῶτα
 στοῦ μελανιοῦ τ' ὀρίζοντα τὰ βάθη.....
 Πάει κι' ὁ τόνος τῆς χαρᾶς..... Σὰν πρῶτα
 τὸ δύστυχο νησι ἐβουβάθη
 προσμένοντας ξανὰ χαρᾶς μιὰ νότα.....

II. ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΠΛΗΞΗ

Νύχτα Δεκεβριανὴ μπουρινιασμένη
 δὲν εἶν' ἀκόμα μήτ' ὀκτῶ ἢ ὦρα.
 Κι' ὅμως φαντάζει τὸ χωριὸ μὲ χώρα
 ποὺ κάθε τῆς ζωῆ 'ναι πεθαμένη.

* *

Οὔτ' ἓνας στοὺς ἐρημικοὺς τοὺς δρόμους
 διαβάτης, δὲ γροικιέται νὰ διαβαίνει
 στὴ ζοφερὴ τῆ νύχτα τῆ μπουρινιασμένη
 π' ἀχνοὺς ἐδῶ κι' ἐκεῖ σκορπάει τρόμους.....

* *

Μήτε γκαζιοῦ φανάρια δὲ φωτᾶνε
 τὰ στενορήμια τοῦ χωριοῦ, σὰ φεΐδια
 ποὺ στρίβουν πέρα-δῶθε, ὅλα ἴδια
 χωρὶς κι' αὐτὰ νὰ ξέρονε ποὺ πᾶνε.

* *

Στ' ὀλόπυχτο καὶ φρικαλέο σκοτάδι
 τέτοιο ποὺ καὶ τὸ ἴδιο σκουντουφλάει.....
 Κι' ὄχευτρα-ἢ πλήξη-νά! παραφυλάει
 τ' ἀνθρώπινο-ποὺ λέει πῶς ζεῖ-κοπάδι.....

* *

Καὶ νοιώθω, ἄχ! πῶς τὴ νοιώθω, θρονιασμένη
 τὴν κίτρινην ἀνία σὲ κάθε σπίτι
 μὲ ἀναχωρητοῦ ποὺ μοιάζει σκῆτη
 στὴ νύχτα τοῦ Δεκέμβρη τῆ μπουρινιασμένη.....

III. ΑΝΘΕΣΑΝΟΙΞΕΣ

Ρακένδυτ' ἢ κακομοιριά διαβαίνει
 στὰ στενορήμια τοῦ χωριοῦ
 τὴ δυστυχία τῆς ὅλη φορεμένη
 μέσ' τὴν ὠραία γαλήνη τοῦ πρωῖοῦ.

* *

Ὅνειρα ἐφηβικὰ σκελετωμένα
 δίχως τὸ χρῶμα τοῦ ροδιοῦ
 στὰ μάγουλά τῆς τὰ βαθουλωμένα
 δὲ χαίρονται τὸ θᾶμα τοῦ βραδυοῦ.

Συνέχεια στή σελ. 11

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Πλουσία ἦτο ἡ ποιητικὴ παραγωγὴ τῶν Νισυρίων εἰς πάντας τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς των καὶ διάφορα εἶδη ποιήσεως εἶχον διαμορφωθῆ.

Ἀξίζει λοιπὸν ἡμεῖς οἱ νέοι νὰ μελετῶμεν τὸ ποιητικὸν ἔργον τῶν προγόνων μας, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ γνωρίσωμεν καλύπτερον τὸν ψυχικὸν κόσμον καὶ γενικῶς τὴν σφαίραν ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔζων, οἱ πατέρες ἡμῶν, ἐφ' ὅσον ἡ ποίησις ἐκφράζει συνήθως συναισθηματὰ ἀλλὰ καὶ διαφόρους καταστάσεις ζωῆς ἐνὸς ἀτόμου ἢ μιᾶς ομάδος.

Μὴ δυνάμενοι ὅμως ἡμεῖς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς λεπτομερῆ ἐξέτασιν ὄλων τῶν ποιημάτων τῆς Νισύρου, περιοριζόμεθα νὰ σημειώσωμεν μόνον γενικὰ τινὰ περὶ τῆς ποιήσεως τῆς νήσου ἡμῶν. Ἐπίσης μὴ γνωρίζοντες τὰ ποιήματα τῶν ἄλλων χωρίων τῆς Νισύρου θὰ περιορισθῶμεν εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Μανδρακίου. «Εἶναι λυπηρὸν ὅτι δὲν ἐδημοσιεύθησαν τὰ ποιήματα τῶν ἄλλων χωρίων».

Τὴν ὄλην ποιητικὴ παραγωγὴν τῆς Νισύρου δυνάμεθα νὰ διαιρέσωμεν μετὰ τοῦ Band-Bong εἰς πέντε ομάδας α') τοῦ Γάμου β') Νανουρίσματα, Μοιρολόγια, Καλημερίσματα, γ') Θρησκευτικά, Κάλαντα, δ') Μαντινάδες καὶ ε') χοροί. Ἡ διαίρεσις αὐτὴ μᾶς παρουσιάζει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν ποιητικὴν παραγωγὴν τῶν Νισυρίων κατὰ τὴν ποσότητα καὶ ποιότητα αὐτῆς. Οἱ Νισύριοι προικισμένοι μὲ ἔμφυτον ἰσχυρὰν πρὸς ποίησιν ὁρμὴν δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μὴ ἀναπτύξωσι τὴν κοσμικὴν ποίησιν (Μαντινάδες-χοροί).

Ἀλλὰ καὶ πλούσιοι εἰς θρησκευτικὰ συναισθηματὰ δὲν ἠδύναντο νὰ ὑστερήσωσι τῆς θρησκευτικῆς ποιήσεως. Γενικῶς δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι, εἰς τὰ ποιήματα τῆς Νισύρου ἐκφράζεται κάθε ἐκδήλωσις τῆς ἰδιωτικῆς καὶ τῆς δημοσίας ζωῆς. Οἱ θερισταὶ εἰς τὸν ἀγρὸν τραγουδοῦν, ὁ νέος τραγουδεῖ τὸν ἔρωτά του καὶ ἡ γυνὴ τραγουδεῖ τὴν ἀγάπην της, ἡ ὁποία ταξιδεύει ἢ εὐρίσκεται εἰς

τὰ ξένα. Τραγουδοῦν μικροὶ καὶ μεγάλοι εἰς τοὺς ἀρραβῶνας εἰς τοὺς γάμους. Μὲ τραγούδια ἐξωτερικεύουν τὸν πόνον ἢ τὴν δυστυχίαν, ὡς ἐπίσης μὲ ποιήματα ἐκφράζουν τὴν χαρὰν διὰ τὴν πάροδον τῆς ἀσθενείας ἢ τοῦ πόνου. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐκφράζονται ὄχι μὲ ποιητικὰς ἐξάρσεις ἀλλὰ μὲ ἀπλότητα καὶ καθαρότητα. Χωρὶς μεγάλους προλόγους εἰσέρχεται ὁ ποιητὴς εἰς τὸ θέμα, τὸ ὁποῖον τὸν ἀπασχολεῖ. Ἡ γυνὴ ἐκφράζει τὴν λύπην της καὶ ὁ νέος τὴν χαρὰν του χωρὶς πολλὰ λόγια. Καὶ αὐτὸ εἶναι ψυχολογικόν, διότι ὁ πόνος ἢ ἡ χαρὰ βιάζονται νὰ ἐξωτερικευθοῦν. Ἐτερον γνώρισμα τῆς Νισυριακῆς ποιήσεως εἶναι ὁ διάλογος ἢ ὁ μόνολογος. Συνήθως ἐπίσης γνώρισμα εἶναι ἡ *ἀντιφωνία*.

π.χ. «Μάννα καὶ δὸς μου τὴ φτωχὴ

ὀπούδα χτὲς τὸ βράδου
κι' ἀντίπροκτὲς στὸμ ποταμῷ
κι' ἔπλυνε τὰ λινὰ της».

Ἐνας στίχος δηλαδὴ λέγεται ἀπὸ τὸν ἕνα χορὸν καὶ ὁ ἴδιος ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ ἄλλου χοροῦ. Βασικὸν ἐπίσης γνώρισμα εἶναι ἡ λογικὴ ἐνότης τῆς ἀφηγήσεως, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ μετρικὴ τοιαύτη. Θὰ ἦτο σφάλμα ἐὰν ἐπιχειρούσαμεν νὰ κατατάξωμεν τὴν ποίησιν τῆς Νισύρου εἰς ἕν ὀρισμένον ποιητικὸν μέτρον, (π.χ. δεκαπεντασύλλαβον κ.τλ). Ἐκ τῆς λογικῆς δὲ ἐνότητος καὶ ἀντιφωνίας γεννᾶται ὁ *παραλληλισμὸς τῶν μελῶν*, ὅπερ ἀποτελεῖ ἕτερον γνώρισμα τῆς δημοτικῆς ποιήσεως τῆς νήσου ἡμῶν.

π.χ. «νά ῥτῆ τῆς μάννας μου ὁ γαμπρός
κι' ὁ γνιὸς τῆς πετθερᾶς μου
τῆς ἀντραδέρφης μου ὁ ἀδερφός
κι' ἐμέναν ὁ καλὸς μου.

Οὕτω διὰ τῶν ἀνωτέρω δίδομεν μίαν γενικὴ εἰκόνα τῶν γνωρισμάτων καὶ γενικῶς τῆς Νισυριακῆς ποιήσεως.

Ἐπιφυλασσόμεθα νὰ ἀναλύσωμεν ἀργότερον ἐκάστην τῶν προαναφερθέντων ομάδων.

Σ. ΚΕΝΤΡΗΣ

ΤΑ ΠΡΩΤΕΙΑ

ΥΠΟ Κ. ΜΑΝΤΟΥΔΑΚΗ

Μιάν ιστορία ἀληθινή ἐδῶ σᾶς μεταφέρω
 γιὰ κάποιο ζήτημα λεπτό πού ἔχει ἐνδιαφέρο:
 Ὁ «Ἀη Σάββας κάποτε ζήτησε τὰ πρωτεῖα
 ἀπ' τὸ Λαγκάδι τὸ παληὸ πού 'χε «χρονῶ ιστορία»
 Γι' αὐτὸ στὴ δίκη πού 'γινε στὸν Ποταμὸ ἕνα βράδου
 ὁ «Ἀη Σάββας» ἀρχινᾷ πρὶν ἀπὸ τὸ Λαγκάδι
 μπροστὰ στὶς ἄλλες γειτονιὲς πού ἦλθαν γιὰ «μαρτύροι»
 καὶ νὰ ἡ ἀπολογία του. Ἀληθινὸ φαλτήρι:

* * *

Τὸν κύριο πρόεδρο προσκηνῶ, τιμῶ καὶ τοὺς παρόντας
 καὶ τὴν ἀπολογία μου σᾶς κάνω ἀρχινόντας,
 ἀπ' τὴν μεγάλη αἴγλη μου π' ἀπόκτησα καὶ ἔχω
 γι' αὐτὸ καὶ δικαιούμαι 'γὼ τὰ σκῆπτρα νὰ κατέχω.
 Κύριοι, εἶμ' ὁ μαχαλᾶς μὲ τοὺς φαρδυοὺς τοὺς δρόμους
 καὶ ἔχω πάντα μέσα μου τοὺς τύπους καὶ τοὺς νόμους.
 Εἶμαι ὑπερήφανος ἐγὼ· σπίτια ἔχω καινούργια
 καὶ κρύβω μέσ' στὰ σπλάχνα μου τῶν ναυτικῶν τὰ «γιούργια»
 αὐγὲς μὲ κρύα καὶ βροχὲς οἱ τράτες μου δουλεύουν
 μὲ παλληκάρια διαλεκτὰ πού μὲ κουπιὰ φαρεύουν.
 Ἄπ' τὰ χαράματα ἀρχινοῦν νὰ τριγυρνοῦν στὶς στράτες
 γιὰ νὰ «τσουρμάρουν» ὡς τὸ πρῶτ' νὰ ρίξουνε τίς τράτες.
 Νύχτα «βαράρουν γιὰ φευγιῶ» καὶ νύχτα πάλι ἀράζσαν...
 τὰ μάτια μ' ἔχουν 'δῆ πολλὰ ἀπ' τὴ σκληρὴ δουλιὰ τους...
 πού ὅσοι δὲν ξέρουν τὸ πικρὸ ψωμί τους πῶς τὸ βγάζουν
 δὲν ξέρουν ποιοὶ εἶν' οἱ ἥρωες στὰ «δύσκολα» νησιά τους.
 Καὶ μόνο ἂν ἀποσπερὶς κάποτ' ἡ τράτα φτάση
 ἐτότες εἶναι πού 'χω 'γὼ ἀληθινὸ γιορτάσι.
 ὀλόγυρα μαζεύονται καὶ νηὲς καὶ παλληκάρια
 κρατόντας πιάτα καὶ χαρτιὰ γιὰ ν' ἀγοράσουν ψάρια.
 Ὁ «Ἀη-Σάββας» εἶμ' ἐγώ. Τὸ ἡλιοβασίλεμά μου
 ξένοι τὸ ζήλεψαν πολλοὶ κι' ὅσοι περνοῦν σιμά μου.
Τὰ κύματα στὰ πόδια μου παλεύουνε ἀντρίκια
κι' ἔχω χρυσάφι στὸ γιालό: τὴν ἄμμο καὶ τὰ φίκια.
 Κάθε βραδάκι οἱ κοπεληὲς περνοῦν γιὰ τὸ λιμάνι
 γιὰ τὸν «περίπατο» ὅπως λὲν πού κάμνουν μάνι-μάνι
 κι' ἔτσι στὰ πίσω καὶ στὰ ἔμπρὸς καθὼς αὐτὲς περνᾶνε
 καμαρωτὲς - καμαρωτὲς μὲ διπλοχαιρετᾶνε.
 — Καὶ ἄλλα θὰ σᾶς ἔλεγα μὰ 'δῶ θὰ σταματήσω,
 γιὰτὶ κι' αὐτὰ εἶν' ἀρκετὰ τὴ δίκη νὰ κερδίσω.
 Κι' ὕστερα ὁ κύρ «Ποταμός» γιὰ νὰ 'βγῆ δίκια ἡ κρίση
 καὶ τὸ «Λαγγάδι» ἐκάλεσε γιὰ ὅσα 'χε νὰ μιλήση.
 Κι' αὐτὸ 'σηκῶθη. Ἄργα, ἄργα στὸν ἀντίπαλο γυρίζει,
 χαιρέτησε τὸν Πρόεδρο, τοὺς μάρτυρες, κι' ἀρχίζει:

* * *

Ναί! ὁ «Ἀη Σάββας» εἶσαι σύ μὰ 'γὼ μέσ' τοῦ ἀπείρου
 τὸ διάβα, θά 'μαι πάντοτε ὁ «πάπους» τῆς Νισύρου
 Μπορεῖ νὰ ἔχης ναυτικοὺς πού 'ν' ἄξιοι καὶ μὲ χάρη

Συνέχεια στὴ σελ. 12

Ο ΣΑΚΚΟΥΛΛΑΤΟΣ

- Γερμανοί! Γερμανοί! Έρχονται από το Σαρδάλωνι, ένα σωρό όπλισμένοι σαν άτακοί.

Οί όλίγοι που θρισκόμαστε στην Έκκλησία εκείνο τó Κυριακάτικο πρωινό τής 8ης Ίουλίου τού 1944, δεχθήκαμε τήν είδηση με τρομερή άνησυχία. Ξέραμε ότι οί Γερμανοί ποτέ δέν έρχόντουσαν στο χωριό για καλό και μάλιστα εκείνες τics ήμέρες είχαμε τή σκέψη να μη μάς κάμουν τίποτα αντίποινα για τήν φυγή έννεα χωριανών μας για τήν Μέση Άνατολή, γεγονός που είχε γίνει πρό μίας εβδομάδος. Ό Μανώλης ό Χαρτοφύλης έλεγε εκείνη τή στιγμή τó «Άνάστασιν Χριστού θεασάμενοι». Ένώ ό Παπαμιχάλης έτοιμαζόταν να βγή με τó Ευαγγέλιο για τόν άσπασμό. Ένας άλλος άγγελιοφόρος μάς έφερε νεώτερα νέα: Οί Γερμανοί διατάσσουν να μαζευτῆ όλος ό κόσμος, με τics ταυτότητές τους στην «Κουκούλλα» και συγκεκριμένα μπροστά στο σπίτι τού Σπύρου τού Σακέλλη. Έτόνισαν δέ και τούτο: στην Έκκλησία να μη μείνη κανείς, παρά μόνον ό Παπās!

Έν τῷ μεταξύ βγήκε ό παπα Μιχάλης με τó Ευαγγέλιο ενώ οί ψάλλτες έφαλλαν τó «Ελέησόν με ό Θεός κατά τó μέγα έλεος σου.» Ποτέ δέν έννοιωσα τόσο βαθεία στην ψυχή μου τά λόγια αυτά τού Δαβίδ όσο εκείνη τή στιγμή. Προσευχηθήκαμε όλοι στο Θεό να μάς έλεήσει και φύγαμε για τήν Κουκούλλα με τήν ψυχή σφιγμένη από τόν τρόμο και τήν άγωνία αφήνοντας μόνο του τόν Παπα Μιχάλη να συνεχίσει τήν άκολουθία, κάμνοντας συγχρόνως και χρέη ψάλτου. Στους δρόμους θρίσκαμε χωριανούς μας τρομοκρατημένους να κατευθύνονται όλοι στην Κουκούλλα, άνδρες και γυναίκες. Όλοι άνησυχούσαν και για τó ότι άφησαν τά σπίτια τους άνοικτά όπως είχαν διατάξει οί Γερμανοί. Εκείνο όμως που αντίκρύσαμε στην Κουκούλλα, ήταν πιό τρομακτικό: Σε κάθε ύψωμα, θρισκόταν άκροβολισμένος και ένας πολυβολητής με τó πολυβόλο γυρισμένο πάνω στον κόσμο που όλο και γινόταν πιό πολὺς και με έκδηλα τά σημεία τής άγωνίας στα πρόσωπα. Πιό πολὺ βέβαια απ' όλους άγωνιούσε ό Δήμαρχος κ. Ι.Ν. Γιαννάκης, γιατί φυσικά εκείνος ήτο θέσει ύπόλογος για κάθε τή άπέναντι τών Γερμανών. Διετῆρει όμως τήν ψυχραιμία του και προσπαθοῦσε με κάθε τρόπο να εμπνεύσει ένα αίσθημα άσφαλείας και στον κόσμο.

Άφου έκριναν οί Γερμανοί ότι είναι άρκετοι οί συναθροισθέντες, έχώρισαν τούς άνδρες από τics γυναίκες και διέταξαν όλους να «παρελάσουν» μπροστά από τόν φρούραρχο τής Νισύρου, τόν «Ίνσελκομαντάντ» ένα άπαίσιο άνθροπολοχαγό τόν Φραιμκε, ένα τρομερό, χιτλερικό, που δέν έδίσταζε να εκτελέσει ό ίδιος κάθε ένα που δέν θα άκουε στις διαταγές του. Τό απέ-

δειξε δά έμπράκτως όταν μετὰ ένα μήνα περίπου, έξετέλεσαν ό ίδιος με τó αυτόματό του τούς τρεις ίταλους στο Μανδράκι.

Στρογγυλοκάθησε λοιπόν ό Φραιμκε έμπρός στο σπίτι τού Σακέλλη, κάθησε κοντά του και τόν κ. Γιαννάκη και τόν κ. Γιώργο Μ. Σακελλαρίδη που θρισκόταν τότε εδῶ, άφου προηγουμένως εζήτησε και έκαμε έλεγχο στις ταυτότητες τόσο τού κ. Γιαννάκη όσο και τού Σακελλαρίδη. Εάφουν άνοιγει τó παράθυρο τής σάλας τού Σακέλλη και παρουσιάζεται ένα τσουβάλι. Μέσα σ' αυτό θρισκόταν κάποιος, τά μάτια του φαινότουσαν καθαρά από τics δυό τρύπες που ήσαν άνοιγμένες στο έπάνω μέρος. Στάθηκε τó άνθρωποφόρο τσουβάλι στο παράθυρο, σε μέρος από τó όποιο ό κρυμμένος σ' αυτό μυστηριώδης άνθρωπος θα έβλεπε και θα άνεγνώριζε όλους που θα περνούσαν μπροστά από τόν Φραιμκε πρώτα, και έν συνέχεια από εκείνον. Με όλη τήν άγωνία μας, δέν έλειψαν και τά άστεία για τó μυστηριώδες τσουβάλι. Ποιός ναίνα, βρέ παιδιά, αυτός ό Σακκουλλάτος! Σακκουλλάτος λοιπόν έβαπτίσθη άμέσως, ό μυστηριώδης άνθρωπος, και οί γυναίκες συνεπλήρωσαν Νικειατοπρεπέστατα: «Έ τόν μαυροσακκουλλάτο!».

Έν τῷ μεταξύ άρχισεν ή παρέλασις. Ό κάθε ένας περνούσε μπροστά από τόν Φραιμκε, έδειχνε τήν ταυτότητά του, ήρώτα ό Φραιμκε τόν Δήμαρχο και τόν κ. Σακελλαρίδη άν τόν εγνώριζαν,, κατόπιν έπρεπε να περάσει από τó παράθυρο με τó πρόσωπο γυρισμένο στον Σακκουλλάτο, και να έπιστρέψει στη θέση του. Κανείς δέν έπετρέπετο να φύγη, οί Γερμανοί ήσαν έτοιμοι στα πολυβόλα να τού ρίξουν. Έν τῷ μεταξύ ό ήλιος τού Ίουλίου άρχισε να μάς ξεροψήνει, ή άγωνία μας να μεγαλώνει και μαζί με αυτή και ή άπορία μας για τόν Σακκουλλάτο... Άφου ή παρέλασις έτελείωσε διέταξαν οί Γερμανοί να φύγουν μόνο οί γυναίκες, ενώ οί άνδρες να μείνουν στις θέσεις τους. Τήν ίδια στιγμή έφθασαν κι' άλλοι Γερμανοί, κι' αυτοί με πολυβόλα και άκροβολίσθησαν κι' αυτοί σαν τούς προηγουμένους. Τώρα, τά πράγματα άρχισαν να γίνονται πιό τρομερά.

Ό τρόμος και ή άγωνία μάς εκυρίευσεν όλους, γιατί οί σφαγές τών Καλαβρύτων και τού Διστόμου μάς ήσαν γνωστές, μάς τics είπαν οί ίδιοι οί Γερμανοί για να μάς δώσουν μιá ιδέα τής Γερμανικής θηριωδίας...

Και έπειτα έμεις εδῶ στα Νικειά λέμε «όπου χει μνία, μιιάζεται» κι' είναι άλήθεια ότι οί περισσότεροι μας εδῶ στα Νικειά, με τόν ίδιο τόν Δήμαρχο μας μαζί, κάτι είχαμε κάμει για να διευκολύνουμε τούς Κομάντος, τóσον τούς Έλληνας όσο και τούς Άγγλους, που στα Νικειά θρίσκα-

νε τότε μιὰ ιδεώδη βάσι εξωρμήσεως γιὰ τὸ στρατόπεδο τῶν Πάλων.

“Ὅλα αὐτά, μᾶς ἔκαμαν, νὰ ἀγωνιοῦμε, καὶ τὸ Γερμανικὸ κόλπο τοῦ Σακκουλλάτου μᾶς ἔκαμνε νὰ βάζωμε στὸ μυαλό μας χίλιες δυὸ μαῦρες σκέψεις. Ποιὸς μπορούσε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἀπαίσιον ἐκεῖνο «Ἰνσουλκομαντάντ» τὸν τρομερὸ χιτλερικὸ Φραϊμκε, νὰ διατάξῃ μιὰ ὁμαδικὴ ἐκτέλεσή μας; Μήπως τέτοια δὲν εἶχαν γίνει, καὶ μάλιστα σὲ μεγάλη κλίμακα, στὴν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα; Ἡ τὸ ὀλιγώτερον, τοῦ βαρουῦσεν ἢ γνώσῃ νὰ διατάξῃ-ἔτσι γιὰ γοῦστο του νὰ ἐκτελεσθῇ καμιά ὁμάδα πολιτῶν; Αὐτὲς οἱ μαῦρες σκέψεις μᾶς ἐβασάνιζαν ὅλους μας, ἐνῶ καθένας μας ἐνδομύχως ἐπροσεύχετο καὶ «ἔταζε» σὲ ὅλους τοὺς Ἁγίους νὰ μᾶς βοηθήσουν. Πέρασαν ἔτσι ἕξι (6) ὥρες ἀγωνίας καὶ στὶς μιάμισυ τὸ μεσημέρι ἔδωσαν τὴν διαταγὴν: «ἄλλες πατὶ σπίτι!» Ἐφύγαμε μὲ τρεμάμενα γόνατα, καὶ πιὸ πολὺ μὲ τὴν ἀνησυχία μὴ μᾶς ρίξουν ἐκ τῶν ὄπισθεν πρᾶγμα πού τὸ συνήθιζαν οἱ Γερμανοί.

“Ἀμα μπήκαμε στοὺς στενοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ μας καὶ ἐνοιώσαμε τὸν ἐαυτὸν μας πιὸ ἀσφαλισμένο, πήραμε τὸν δρόμο τρεχάτοι τῶρα γιὰ τὰ σπίτια μας πού μᾶς φάνησαν λιμάνια σωτηρίας ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐφιαλτικὴ ἐξάωρη παραμονὴ μας στὴν Κουκουλλά, κάτω ἀπὸ τὰ Γερμανικὰ πολυβόλα καὶ κάτω ἀπὸ τὸ μυστηριώδες βλέμμα τοῦ Σακκουλλάτου.

Καὶ ὁ Σακκουλλάτος; Ποιὸς ἦταν; Τὶ ἤθελαν νὰ κάμνουν μ’ αὐτὸ τὸ κόλπο οἱ Γερμανοί; Μυστήριον καλύπτει μέχρι σήμερα τὸ γεγονός. Πάντως οἱ Γερμανοὶ μᾶς ἐβεβαίωσαν ἀργότερα ὅτι δὲν ἦτο δικὸς των ἦτο λέει Νισύριος. Νὰ τοὺς πιστέψωμε; Ἐγὼ προσωπικὰ δὲν πιστεύω νὰ ἦταν Νισύριος, οἱ Γερμανοὶ ἦσαν τόσο καταχθόνιοι πού δὲν ἐδίσταζαν νὰ μετέλθουν κάθε μέσον, ἔστω κι’ ἂν αὐτὸ μᾶς φαινόταν ἐμᾶς παιδαριῶδες, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν κάποιο σκοπὸ. Εὐτυχῶς ὅμως γιὰ τὴν δρᾶση τῶν Νικειατῶν, τῶν Μποργιατῶν τῶν Παλιωτῶν ἀλλὰ καὶ κυρίως τῶν Μανδρακιωτῶν μὲ τὴ μάχη τῶν Λουτρῶν μπόρεσαν νὰ μάθουν ποτὲ οἱ Γερμανοί. Γιατὶ οἱ Νισύριοι, ὅπως κι’ ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ μας Δωδεκανήσιοι καὶ γενικὰ ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ὑπῆρξαμε ἄξιοι τῶν ἐθνικῶν μας παραδόσεων καὶ ἐν συνεργασίᾳ μὲ τοὺς μαχομένους ἀδελφούς μας, συνεβάλαμεν ἀποφασιστικὰ στὴν ἀπόκτηση τῆς Ἐλευθερίας μας καὶ εἴμεθα καὶ ἔτοιμοι νὰ συμβάλωμε ὅπως μπορούμεν καὶ γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τῶν ἀγαπητῶν μας ἀδελφῶν Κυπρίων στοὺς ὁποίους οἱ δῆθεν φιλελεύθεροι Ἄγγλοι ἐφαρμόζουν ἀκριβῶς τὰ ἴδια συστήματα πού ἐφάρμοζαν σὲ μᾶς οἱ δυνάσται μας.

ΓΑΒΡΙΗΛ Μ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΘΕΡΜΙΑΝΗ

Ἡ ἔκδοσις τοῦ δελτίου «Νισυριακά Χρονικά» συνεπλήρωσεν ἓνα μεγάλο κενοῦ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐστεροῦντο, οἱ ἐδῶ εὐρισκόμενοι Νισυριακοὶ Σύλλογοι. Εἶναι ἓνα μέσον διὰ τοῦ ὁποίου θὰ δύνανται εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἐπικοινωνοῦν καὶ νὰ ἀνταλλάξουν τὰς γνώμας των γύρω ἀπὸ τὰ Νισυριακὰ ζητήματα καὶ διὰ τοῦ δελτίου αὐτοῦ κάθε Νισύριος θὰ διατυπῶναι τὰς σκέψεις τὰς προσπαθείας ἀλλὰ καὶ τὰς τυχὸν διαφωνίας του γύρω ἀπὸ τὰ ἐκάστοτε ἀναφυόμενα Νισυριακὰ θέματα καὶ ζητήματα τὰ ὁποῖα θὰ δύνανται νὰ εὑρουν καλύτεραν καὶ δικαιοτέραν λύσιν.

Ὁ Σύλλογός μας δὲν ἐστάθη δυνατὸν νὰ δώσῃ τὸ παρὸν κατὰ τὴν πρώτην ἔκδοσίν σας, διότι ὁμολογουμένως διέτρεχε μιάν «συλλογικὴ κρίση» ἢ ὁποία ἐλπίζομεν ὅτι θὰ εἶναι παροδική. Δὲν ὑπάρχουν πρὸς τὸ παρὸν πατριῶται μας οἱ ὁποῖοι νὰ δύνανται νὰ ἀναλάβουν ὡς ἡγετικά στελεχῆ διὰ νὰ ἀποτελέσουν τὸ νέον Δ. Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου μας καὶ δι’ αὐτὸ εὐρισκόμεθα εἰς κρίσιν Συλλογικὴν ἢ ὁποία θὰ παρέλθῃ. Ἐλπίζω τὸ νέον Δ.Σ. νὰ πλαισιωθῇ μὲ νέα παιδιὰ πού δὲν λείπουν ἀπὸ τὸν κύκλο μας.

ὁ Πρόεδρος
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΝΙΣΥΡΟΥ

Συνέχεια ἐκ τῆς 5ης σελ
π.Χ., μέχρις ὅτου ἡ Ρόδος μέσον τῆς συμμαχίας τῆς μετὰ τῆς Ρώμης ἐγένετο θαλασσοκράτωρ καὶ αἱ γύρω αὐτῆς νῆσοι (νῦν Δωδεκάνησος) εὔρον τὴν ἡσυχίαν των ἀπὸ τὴν προστασίαν τῆς μεγαλονήσου, τὸ φόβητρον τοῦ Φιλίππου Ε’ 197 π.Χ., καὶ τοῦ Ἀντιόχου Ἐπιφανοῦς 190 π.Χ., ἀλλὰ κατὰ τὸ 44 π.Χ. ὑπὸ τὸν Κλαύδιον κατηργήθησαν τὰ προνόμια τῆς καὶ οὕτω ἡ λεκάνη τοῦ Αἰγαίου ἐγένετο τὸ Ἀρχιπέλαγος τῆς κοσμοκρατείας Ρώμης.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΚΟΝΤΟΒΕΡΟΣ

Συνέχεια ἐκ τῆς 6ης σελ.

Κι' οἱ συμπαθεῖς γρηοῦλες καὶ οἱ γέροι
 μὲ τὶς γραμμὲς στὰ μέτωπα σκληρὲς
 ξηρὸ κυτοῦνε κι' ἄλλο καλοκαίρι
 νᾶρχεται δίχως ἥλιον τὶς χαρὲς.

* * *

τᾶνανθα τοῦ χωριοῦ δύσμοιρα νιάτα!
 Καὶ δίχως νάτὸ θέν κυτᾶν σ' αὐτὰ
 τὰ λιτοδίαίτα δικά τους τὰ φευγάτα
 καὶ τρέχουνε τὰ δάκρυα τους καυτά.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ᾠ! νᾶτανε ξανὰ σὰν θὰ γυρίσω
 στ' ἀγαπημένο μας νησί
 καμιὰν ἀπὸ τὶς παληὲς νὰ μὴ ἀντικρίσω
 εἰκόνες, ποῦ ἡ καρδιά μου τὶς μισεῖ,
 ᾠαση στοῦ νησιοῦ μας τὴ Σαχάρα
 πιά νὰ μὴν εἶναι ὁ ἐρχομὸς
 τοῦ βαποριοῦ μὲ φῶτα τὰ πολύχρωμα
 καὶ μαῦρος νὰ μὴν τρώη καῦμός
 στὶς νύχτες τοῦ Δεκέμβρη τὶς μπουρνιασμένες
 τὶς πένθυμες ψυχὲς τὶς σκεβρωμένες.
 Κι' ἀκόμα, νᾶχη διώξη τὸ σκοτάδι

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΦΩΤΕΡΗ

Λύχνοι νὰ μὴ φωτίζουνε μὲ λάδι
 τὴ φτώχεια τῶν σπιτιῶν τὴ φοβερή.
 Ρακένδυτα νὰ μὴ ξανακυτάξω
 τὰ ἐλπιδοφόρα τοῦ χωριοῦ μας
 μὰ μὲ ροδόχρους ἀνθούς γιομάτα, νιάτα.
 Ξανὰ νὰ μὴν ἀναστενάξω
 μὲ τὰ πικρὰ τὰ γερατειὰ μαζὶ
 γιὰ τοῦ νησιοῦ ποῦ στέρεψε τὴν ᾠνοιξη
 καὶ ποῦ πεθαίνει δίχως κᾶν νὰ ζῆ.

ΝΙΚΟΣ Ι. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗΣ

ΘΕΣΜΟΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΙΑ ΤΟ «ΑΝΔΡΟΣ»

Συνέχεια ἐκ τῆς 2ας σελ.

ἀποτελέσματα τοῦ θεσμοῦ τῆς προσω-
 πικῆς ἐργασίας καὶ ὅτι ἀπὸ τοὺς ἑαυ-
 τοὺς μας ἐξαρτᾶται ἔστω καὶ μὲ τὶς ἐλά-
 χιστες προσωπικὲς καὶ οἰκονομικὲς μας
 δυνάμεις νὰ μᾶς προσέξῃ καὶ ἐκτίμησῃ
 ἰδιαίτερα τὸ ἐπίσημο κράτος καὶ νὰ
 φτιάχνωμε σιγά-σιγά κάτι τὶ πάλι γιὰ
 τοὺς ἑαυτοὺς μας καὶ γιὰ τὸν τόπο μας.

Συμμεριζόμεθα τὴν θλίψιν τοῦ κ.
 Διαπούλη ὅστις διὰ τοῦ πλοίου του
 «ΑΝΔΡΟΣ» ἐξυπηρέτησε τὸ νησί μας
 ἐπὶ σειρὰν δύο ἐτῶν καὶ τοῦ εὐχόμεθα
 λίαν συντόμως νὰ τακτοποιηθῆ τὸ σκά-
 φος του.

ΑΝΕΒΛΗΘΗ

διὰ τεχνικοὺς λόγους, ἢ δημοσίευσίς τοῦ Κώδι-
 κος διὰ τὸ ἐπόμενον φύλλον.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ
 Δήμαρχος Μανδρακίου Νισύρου

ΤΑ ΠΡΩΤΕΙΑ

Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 8

μὰ ἔχω καὶ γὼ «τσουπάνηδες» ποὺ ζοῦν μέσ' τὸ θυμάρι....
 Κι' ἂν εἶν' οἱ δρόμοι σ' ὄμορφοι μὲ τόση εὐρυχωρία,
 ἐμὲν κάθε «ριμίδι» μου εἶναι καὶ μιὰ ἱστορία.
Τὰ σπίτια μ' ἴσως εἶναι ἴπαληγά, μὰ ἴναι ψηλὰ σὰ κάστρα
κι' ἂν εἶν' οἱ νύχτες μου βαθυές... εἶν' λαμπερά μου τ' ἄστρα
 Προτοῦ σβυστῆ ὁ αὐγερινὸς καὶ πρὶν ἢ πούλια γύρη
 ἀρχίζει τὸ καθημερινὸ δικὸ μου πανηγύρι....
 «Λαλοῦν τὰ ζὰ τους στή βοσκή, γιὰ φόρτωμα, ἢ ζευγάρι»
 καὶ τῆ γαλήνη τῆς αὐγῆς ταράζουν οἱ.... γαϊδάρει
 ποὺ κάπου-κάπου τραγουδοῦν τὸν γνώριμὸ μας στίχο
 καὶ οἱ ραβδιῆς στή ράχη τους ἀφήνουν κάποιον..... ἦχο
 Στὸ ἴΑργος βγαίνει ὁ δρόμος μου, Καμπί, Βουνί, Κανάφια,
 κι' ὄλοι ἀπὸ μένανε περνοῦν γιὰ τ' ἄλλα τὰ χωράφια.
 Βαστῶ ἀπὸ πᾶν' ἀπ' τὸν πλατὺ ὡς κάτω στὸ «Πηαούλιο»
 καὶ ὅταν βράχει τὶ τραβῶ, αὐτὸ τὸ ξέρον «οὔλιο»....
 Μὰ εἶμαι τὸ Λαγκάδι ἐγὼ, τὸ πολὺ ζακουσμένο
 ποὺ τόσα λεβεντόπαιδα μ' ἔχουν τραγουδιμένο....
 ἴΕχω δικὰ μου γλέντια ἐγὼ, δικές μου ἔχω χάρες
 βιολί, λαγούτα ἀκούω πολλά, τραγούδια καὶ κιθάρες
 ποὺ ἀπ' τὸ «ἴΑη ἴΘηολὸ» ὡς τῆς «τύφλας τὸ σοκάκι»
 κι' ὡς τὰ σκαλιά τῆς Παναγιᾶς ξεσπᾶ κάθε μεράκι.
 Σὲ μένα ὁ χρόνος σταματᾶ γιατί ἴμαι ἴγὼ ὁ χρόνος
 στὰ γερασμένα στήθια μου ἔχει φωλιάσ' ὁ πόνος,
 κι' ὅσα εἶδα κι' ὅσα ἔζησα Θεὸς τὸ ξέρει μόνος....
 — Καὶ ἄλλα θὰ ἴλεγε πολλὰ μιὰ κι' εἶχε πάρει φόρα
 μὰ κάτι ἀναπάντεχο ἴηρθε ἀπᾶν' στήν ὦρα
 προτοῦ ἢ δίκη νὰ κοπῆ προτοῦ νὰ βγῆ ἢ κρίση
 καὶ πρὶν ἀκόμη ὁ Πρόεδρος δίκη ἀποφασίση.
 ἴΕκεῖ ἀπὸ κάπου μιὰ γωνιὰ ἐρχόταν κουρασμένη
 μιὰ κάποια γέρικη φωνὴ βαρυὰ καὶ ραγισμένη
 Μὲ μιᾶς ἐγίνηκε σιγὴ κι' ὄλοι τους σηκωθῆκαν.
 κι' ἄλληλοκυταχτύκανε καὶ σταυροκοπηθῆκαν.
 Τοὺς ἴηταν γνώριμη ἢ φωνή. ἴΕρχόταν ἀπ' τὴ μάνα.
 ἴηταν τῆς..... «Ποταμίτισας» ποὺ κτύπαγ' ἢ καμπάνα....

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΝΤΟΥΔΑΚΗΣ

ΕΚΔΡΟΜΗ

ἴΕπὶ τῆ εὐκαιρίᾳ τῆς ἴεορτῆς τοῦ ἴΑγ.
 Νικήτα νεομάρτυρος Νισυρίου, ὁ Σύλλο-
 γός μας διοργανώνει ἐκδρομὴν εἰς Πόρ-
 το Γερμενὸ διὰ λεωφορείων.

Οἱ ἐπιθυμῶντες νὰ συμμετάσχουν τῆς
 ἐκδρομῆς παρακαλοῦνται ὅπως δηλώ-
 σουν συμμετοχὴν μέχρι τῆς 22ας ἴΙουνί-
 ου 1955 πρὸς ἐξασφάλησιν θέσεως.

ἴΕξοδα συμμετοχῆς μέτ' ἐπιστροφῆς
 δρχ. 30.

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

(γιὰ κείνους ποὺ μεγαλοπιάνονται)

ἴΑρχόντησε ἢ κυρὰ ἀρετὴ κι' ἀπόκτη-
 [σε καὶ φάθη,
 ἢ φάθη θὰ κατελυθῆ, στὰ προτεινά
 [της νᾶρθη
 ἴΨηλὰ τῆ χτίζει τῆ φωλῆ καὶ θὰ
 [λυγίση ὁ κλῶνος
 καὶ θὰ σοῦ φύη τὸ πουλι καὶ θὰ σοῦ
 [μείνει ὁ πόνος

ἴΕκ τῆς συλλογῆς τοῦ Παλαιοῦ Νισύριου

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ-ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Πληροφορούμεθα, από τὴ Νίσυρο, ὅτι ἀπὸ τὶς ἀρχές τῆς μεγαλοβδομάδας ἐγκατεστάθη καὶ πάλι στὸ Γυαλί ὁ Κοσ Δ. Στρομπουλῆς. Ὁ κ. Στρομπουλῆς θὰ ἔχη καὶ ἐφέτος τὴν ἐπὶ τόπου ὀργάνωσι καὶ ἐπίβλεψι τῶν σημαντικῶν κατασκευῶν ποὺ θὰ γίνουσι γιὰ λογαριασμὸ τῆς Ἑταιρίας «ΛΑΒΑ», τοῦ γνωστοῦ ἐφοπλιστοῦ καὶ ἐπιχειρηματίου κου Μάρκου Π. Νομικοῦ. Ὁ Κοσ Μάρκος, ὅπως εἶναι γνωστὸς στὸ ναυτικὸ μας κόσμο, ἀφοῦ ὠργάνωσε ὀρυχεῖο ἐλαφρόπετρας στὴν ἰδιαιτέρα του πατρίδα Σαντορίνη, ποὺ τόσο καὶ ἄλλως ἔχει πολὺ πλεονεκτήματα εὐεργετήσῃ-δίκτυο ὁδοποιίας, συνολικοῦ μήκους περὶ τὰ 20 χιλιόμετρα, μέγαρον γυμνασίου, νοσοκομεῖον, πτωχοκομεῖον, ὑποτροφία στὸ ἐσωτερικὸ καὶ τὸ ἐξωτερικὸ, ἐνίσχυσι τοῦ προσκοπισμοῦ, ἐπισκευὴ Ναῶν καὶ σχολείων κ.λπ. ὀφείλουσι ἐν ὄλῳ (ὅπως οἱ δρόμοι, τὸ γυμνάσιον καὶ τὸ νοσοκομεῖον) εἶτε σὲ σοβαρωτάτῃ ἐνίσχυσίν του χάρις στὴν ἀνεξάντλητῃ διάθεσί του νὰ ἀνακουφίσῃ μὲ ἔργα προόδου καὶ πολιτισμοῦ τὴ Σαντορίνη-ἐστράφη πρὸς τὸ Γυαλί. Χάρις σ' αὐτὸν καὶ τὸ ἐργατικὸ πρόβλημα, ὅχι μόνον τῆς Νισύρου ἀλλὰ καὶ τῶν γύρω νησιῶν, θὰ λυθῇ, ἀλλὰ καὶ τὴν Νίσυρον τὴν περιμένουσι μέρες πραγματικὰ καλύτερες καὶ μὲ τὴν ἀπασχόλησι τοῦ κόσμου καὶ μὲ τὸ νοῖκι τοῦ Γυαλιοῦ, ποὺ μπορεῖ νὰ φθάσῃ σὲ μεγάλα ποσὰ ἄν, ὅπως ἐλπίζεται οἱ ἐξαγωγές στὸ ἐξωτερικὸ ἐλαφρόπετρας ἀύξηθουσι αἰσθητῶς.

Τὴ μελέτη καὶ κατασκευὴ τῶν ἔργων Γυαλί ἀνέλαβε ὁ ἐργοδόχος-μηχανικός κ. Ἡρακλῆς Γρυπάρης, ὁ γνωστὸς ἄλλοτε (ἐπὶ 30ετίαν) Γενικὸς Τεχνικὸς Διευθυντῆς τῆς Ἑταιρίας Λιπασμάτων ποὺ εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη βιομηχανικὴ ἐπιχείρησις στὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο.

Ἀπὸ τὴν ἴδια πηγὴ μᾶς ἐδόθη ἡ πληροφορία πῶς στὸ ὑπ' ἀριθ. 42 φύλλο τῆς Ἐφημ. τῆς Κυβερνήσεως τῆς 19 Μαρτίου

1955, ἐδημοσιεύθη Ἑπιχειρηματικὴ Ἀπόφασις ποὺ ἐπιτρέπει στὴν Ἑταιρεία «ΛΑΒΑ» νὰ δανεισθῇ ἀπὸ τὴν Ναυτικὴ Ἑταιρία ΒΟΛΚΑΝ ποσὸν 418.300 δολ. ἀμερικανικῶν γιὰ τὴν ἐκτέλεσι ἔργων στὸ Γυαλί. Ἔτσι τὰ ἔργα τοῦ Γυαλιοῦ μπαίνουν περὶ, καὶ γιὰ τὸν περὶ ἄπειστο Θωμᾶ ἀκόμη, στὸ δρόμο τῆς πραγματοποιήσεως καὶ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἐλπίζεται ὅτι θὰ ἔχουσι συμπληρωθῇ προτοῦ τελειώσῃ τὸ 1955.

Ἡ σειρά τῶν ἔργων θὰ εἶναι ἡ ἐξῆς:

Πρῶτα θὰ κατασκευασθούσι τὰ βάθρα θαλάσσης καὶ ξηρᾶς ἐπάνω στὰ ὁποῖα θὰ στηριχθῇ ἡ σιδηρᾶ κατασκευὴ τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου. Ὁ ἐναερίος σιδηροδρόμος, ἀξίας ὄχι μικροτέρας τῶν 40.000 Λιρῶν Ἀγγλίας, θὰ φορτῶνται βάρη ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ ὀρυχεῖο μὲ ἀπόδοσι 300 τόνων τὴν ὥρα. Τὸ περὶ σοβαρὸ ἔργο ἀπὸ ὅλα καὶ τὸ περὶ δύσκολο στὴν τοποθέτησι εἶναι τὸ ἀκραιοὺς βάθρο θαλάσσης ποὺ θὰ ποντισθῇ σὲ βάθος 11 μέτρων καὶ θὰ ἔχει τελικὰ συνολικὸ ὕψος 20 μέτρων καὶ διάμετρο στή μὲν βάσι 17.40 μ. στή δὲ κορυφῇ γύρω στὰ 11 μέτρα. Ὅταν τὸ βάθρο αὐτὸ ποντισθῇ στή θέσι του, μπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι, εἰς ἐμπόδια, πέρασε ὁ μισὸς τουλάχιστον ἀνήφορος στή δύσκολη προσπάθεια τῶν ἐγκαταστάσεων στὸ Γυαλί.

Καὶ τώρα νὰ δοῦμε τι ἄλλες κατασκευές θὰ γίνουσι.

Ἐνα συγκρότημα μηχανικοῦ κοσκινισματος καὶ ἐν συνεχείᾳ τριβείου γιὰ τὴν θραυσματοποίησι τῶν μεγάλων κομματιῶν ἐλαφρόπετρας. Τὸ συγκρότημα αὐτὸ θὰ ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ 3 μεταφορικὲς ταινίες. Ἡ μιὰ θὰ τροφοδοτεῖ τὸ συγκρότημα, ἡ δευτέρη θὰ φέρνῃ πίσω στὰ κόσκινα ὅσα κομμάτια δὲν θραυσματοποιήθηκα ἀρκετὰ ἀπὸ τὸ τριβεῖο, γιὰ νὰ περάσουσι καὶ πάλιν ἀπ' αὐτό, καὶ μιὰ ἄλλη μεγάλη, θὰ παίρνῃ τὸ ἔτοιμο πρᾶγμα νὰ τὸ ἐναποθηκεύῃ στὸ ὑπαιθρο.

Ἡ τελευταία αὐτή, πού θὰ εἶναι ἡ πειδὶ μεγάλη ἀπ' ὄλες, θὰ ἔχει δύο μπράτσα, ἐφοδιασμένα ἐπίσης μὲ ταινίες, γιὰ τὴ δημιουργία ἐνὸς σωροῦ δεξιά της καὶ ἐνὸς ἀριστερά της πού θὰ ἀποτελοῦν καὶ τὴν ὑπαίθρια ἀποθήκη.

Κάτω ἀπὸ τοὺς σωροὺς αὐτοὺς θὰ ὑπάρχουν ἀνοίγματα, ἀνὰ ἕξ μέτρα περὶπου, ἐπάνω σὲ μιὰ πλάκα μπετόν. Ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ ἀνοίγματα σὲ ἕνα εἶδος χανδακιού-τοῦνελ, θὰ περνοῦν δύο ἄλλες μεταφορικὲς ταινίες. Οἱ ταινίες αὐτὲς θὰ μεταφέρουν τὸ προῖον μέχρις ἐνὸς σιλὸ ἀπὸ τὸ ὁποῖον θὰ γεμίζονται τὰ βαγονέτα τοῦ ἐναερίου κατὰ τὴ φόρτωσι. Τὸ σιλὸ αὐτὸ θὰ τροφοδοτεῖται ἀπὸ μιὰ μικρότερη ταινία στὴν ὁποίαν θὰ χύνεται τὸ πρᾶγμα τῶν δύο ταινιῶν τῶν χανδακιῶν-τοῦνελ.

Γιὰ τὴν ἀσφάλεια τοῦ βαποριοῦ, κατὰ τὴ φόρτωσι, θὰ τοποθετηθοῦν 4 σηματοῦρες, ἀργότερα δὲ θὰ κατασκευασθῇ καὶ μικρὸς μῶλος καθὼς καὶ μικρὴ ἀποβάθρα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησι τῶν ἐγκαταστάσεων Γυαλιού. Φυσικὰ ἡ ὅλη ἐγκατάστασις θὰ συμπληρωθῇ μὲ μηχανὲς ντῆξελ, οἱ ὁποῖες θὰ παράγουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα πού θὰ εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴν κίνησι τῶν μηχανημάτων καὶ τὸ φωτισμὸ τοῦ Γυαλιού.

Παράλληλα πρὸς τὰ παραπάνω, προβλέπεται ὅτι ἀργότερα θὰ χρησιμοποιηθοῦν μοντέρνα τεχνικὰ μέσα γιὰ τὴ φθηνὴ μηχανικὴ ἐξόρυξι τῆς πρώτης ὕλης καὶ τὴ μεταφορὰ της μέχρι τοῦ σημείου πού θὰ ἀποθηκεύεται μέχρις ὅτου, ἐν συνεχείᾳ, κοσκινίζεται καὶ θραυσματοποιεῖται.

Ἡ ὅλη συμπλήρωσις τῶν ἐγκαταστάσεων, ὡς συντόμως περιεγράφησαν παραπάνω, θὰ γίνῃ σιγά-σιγά καὶ ἀφοῦ περάσει τὸ πρῶτο στάδιο τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἐλαφρόπετρας καὶ διαμορφωθῇ καὶ τὸ ὄρυχεῖο καὶ τὸ ὄλο ζήτημα τῶν ἐξαγωγῶν ἐλαφρόπετρας. Πρὸς τὸ παρὸν θὰ συμπληρωθοῦν τὰ ἀπαραίτητα ἔργα γιὰ τὸ μηχανικὸ κοσκίνισμα, τὴ θραυσματοποίησι, τὴ μηχανικὴ ἐναποθή-

κευσι καὶ τὴν ταχεῖα καὶ ἀσφαλῆ φόρτωσι βαποριῶν LIBERTY.

Ἔτσι, χάρις στὸ ἐπιχειρηματικὸ καὶ δημιουργικὸ δαιμόνιο τοῦ κ. Μάρκου Π. Νομικοῦ, τὸ καταπράσινο ἐρημονήσι Γυαλί θὰ γίνῃ πηγὴ πλούτου γιὰ τὴ Νίσυρο, καὶ γενικώτερα τὴ Δωδεκάνησο, καὶ συναλλάγματος, γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Τὴν Παρασκευὴ τῆς Λαμπρῆς μεγάλη πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε μέγα μέρος τοῦ ἐργοστασίου «Ἑρμῆς» τῶν ἀδελφῶν Γιαννίδη.

Τὴν 24 Ἀπριλίου ὁ Σύλλογός μας ἐπραγματοποίησε τὴν ἐτησίαν του ἐκδρομὴν εἰς Ἀσπρόπυργον. Παρὰ τὴν λύπην ἣτις κατεῖχε ὅλους μας ἐκ τῆς προσφάτου ἀποτεφρώσεως μεγάλου μέρους τοῦ ἐργοστασίου Ἑρμῆς τῶν ἀγαπητῶν ἀδελφῶν Γιαννίδη, ἐν τούτοις ἡ ἐκδρομὴ εἶχε πλήρη ἐπιτυχία. Προσῆλθον ἀρκετοὶ ἀδελφοί μας οἱ ὁποῖοι μὲ σθένος τηροῦν τὸ «Σὲ κάθε φωνῇ τοῦ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ὄλοι παρόντες».

Τὴν 6ην Μαΐου καὶ περὶ ὥρα 6 π.μ. ἐρχόμενον ἐκ Δωδεκανήσου τὸ ἐπιβατικὸν «ΑΝΔΡΟΣ» προσήραξε παρὰ τὰς Φλέβας (11 μίλλια ἀπὸ τοῦ λιμένος Πειραιῶς). Οἱ ἐπιβαίνοντες αὐτοῦ μετεφέρθησαν διὰ τοῦ Α/Π «ΕΛΣΗ» ἀβλαβῶς. Εἰς ἀντικατάστασιν του ἀπὸ τῆς Δευτέρας 16 Μαΐου ἐπαναλαμβάνονται τὰ δρομολόγια του διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου «ΗΛΙΟΥΠΟΛΙΣ».

Κατὰ τὴν τελευταίαν του συνεδρίασιν τὸ σωματεῖον Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἀπεφάσισε ὅπως συγκαλέσῃ Γεν. Συνέλευσιν τὴν 29ην Μαΐου κατὰ τὸ καταστατικὸν μὲ θέματα διαφόρους ἀνακοινώσεις καὶ ἀρχαιρείας.

Κοινωνικά

Τὴν 18ην Ἀπριλίου ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τῶν συμπατριωτῶν μας κ. Χριστοφύρου Κων/τίνου καὶ Δίδος Μαρίας Τραμπαύλη.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐγένετο ἡ Βάπτισις τοῦ πρωτογιοῦ τοῦ Προέδρου τοῦ Σωματείου Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος Ἰωάννου Καραγεωργίου. Ἀνάδοχος παρέστη ἡ Δις Εἰρήνη Ἱερομνήμονος ὠνόμασε δὲ τοῦτο Δημητράκη.

Τὴν 5ην Μαΐου ἔδωκαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου ἡ ἐκ Νισύρου συμπολίτες μας

Δις Πόπη Σιλθέστρου μετά τοῦ ἐκ Καρπάθου κ. Κων/τίνου Βλαστοῦ.

Ἀφίξεις

Τὴν 23η Ἀπριλίου ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου ὁ Φοιτητῆς κ. Χρ. Μαρίνος, ὁ ναύτης Νικόλ. Χαρτοφύλης καθὼς καὶ αἱ Καί Μαρία Πληθίδου καὶ Μαρία Μειμάρη.

Τὴν 25ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου οἱ: Ξένος Δημόκριτος, ὁ Φοιτητῆς κ. Σταῦρος Κέντρης, ὁ Κοντοβερός Μιχ. Ροδίτης Παῦλος ὁ ναύτης Ἀμαριώτης Παῦλος, οἱ ἀδελφοί, Ἡλίας Γεώργιος καὶ Νικόλαος Τριανταφύλλου καὶ ἐκ Λέρον ὁ κ. Καροῦσος Γεώργιος μετὰ τῆς συζύγου του. Τὴν 28ην ἀφίχθη ἐκ Κῶ ὁ κ. Μπαρούτης Ἰωάν. καὶ τὴν 30ην ἐκ Νισύρου οἱ κ.κ. Περούλης, καὶ Μιχαὴλ Φραντζῆς καὶ Νικόλαος Μούρας. Τὴν 3ην Μαΐου ἀφίχθη ἐξ Ἰταλίας ὁ κ. Μιχ. Κοντοβερός τὴν 6/5 ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου ἡ δὲ Μαρία Καμαρινῶ, ἡ Καλ. Καρβαῖνη ἡ Μαρία Φιλίπου καὶ ὁ κ. Νικόλαος Διθύσης οἰκογενειακῶς. Τὴν αὐτὴν ἀφίχθη ὁ Λιακοβασίλης Ἰωάννης πρὸς στρατιωτικὴν θητείαν.

Ἀναχωρήσεις.

Τὴν 24/4 Ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς Νίσυρον ὁ κ. Π. Χριστοφόρου μετὰ τῆς Δίδος Μαρίας Χριστοφόρου. Ἐπίσης τὴν 29/4 ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς Λέρον ὁ κ. Καροῦσος Γεώρ. μετὰ τῆς συζύγου του, τὴν δὲ 6ην Μαΐου ἀνεχώρισαν διὰ Η.Π.Α. οἱ συμπατριῶται μας κ.κ. Ξένος Δημόκριτος καὶ Τσατσαρώνης Βασιλείος.

ΜΑΝΔΡΑΚΙ.

Ὅπως κάθε χρόνο ἔτσι καὶ φέτος τὸ Πάσχα ἑορτάσθη μεγαλοπρεπῶς πρὸ παντὸς δὲ ἡ Τρίτη τοῦ Πάσχα στήν Εὐαγγελίστριαν. Μετὰ τὸ γυρισμὸ ἀπὸ τὴν ἐκδρομὴ ἔγινε ὁ συνήθης γύρος τῆς Μεγαλόχαρης στὰ Καφενεῖα καὶ καταστήματα εἰς δὲ τὸν Ἐμπορεῖο Πάλους καὶ Νικιά τὴν Παρασκευὴ τῆς Λαμπρῆς. Ἄργα τὴν ἴδια μέρα γύρισε καὶ τὰ σπίτια τοῦ Μανδρακιῶ.

Τὴν 20ην Ἀπριλίου ἐδόθη παράστασις Θεατρικὴ ὑπὸ τῆς Ἀγροτολέσχης. Περαιτωθέντος τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου (ὡς ὠνομάσθη τὸ νέον κτίριον) ἐγένοντο τὴν 24ην Ἀπριλίου τὰ ἐγκαίνια ὁπότε ὁ κ. Ζώσιμος παρέδωκε εἰς τὸν Δήμαρχον κ. Γιαλούρη τὰ κλειδιά.

Τὴν 3ην Ἀπριλίου ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδη με θέμα «ἡ ταφή τοῦ Κυρίου».

Ἐπίσης τὴν 10ην Ἀπριλίου ὑπὸ τοῦ διδασκάλου κ. Ξενοφώντος Μαυρουδῆ με

θέμα «ἡ καθ' ὅλου ἀνατροφή τοῦ παιδιοῦ».

Ἀξιοπρόσεκτος ὑπῆρξεν ἐπίσης ἡ ὑπὸ τοῦ ἀφίχθέντος κατὰ τὰς ἑορτὰς εἰς τὴν Νῆσο μας πατριώτου κ. Σταύρου Κέντρη (Θεολόγου) διάλεξις τῆς 18-4 με θέμα «τὸ νόημα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου».

Τὴν 23ην Ἀπριλίου ἐβαπτίσθη τὸ κοριτσάκι τοῦ Γεωργίου Γλυκοπάντη με ἀνάδοχον τὸν κ. Ζώσιμον, ὡς καὶ τοῦ κ. Νικολ. Κατσιματίδη τὸ ἀγοράκι τὴν ἐπομένην.

Τὴν 3ην Ἀπεβίωσεν ἡ Ἄννα Καβαλιώτη, καὶ τὴν 15η τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Μεγάλην Παρασκευὴν ὁ Γεώργιος Οἰκονομίδης.

Τὴν 11ην Ἀπριλίου ἀφίχθη ὁ Μηχανικὸς τῆς Ἐταιρείας νομικοῦ διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ Γυαλιῶ.

ΝΙΚΕΙΑ.

Ἀφίξεις: Ἐφθάσαν προερχόμενοι ἐξ Ἀθηνῶν διὰ νὰ διέλθωσι τὰς Ἑορτὰς τοῦ Πάσχα μετὰ τῶν ἐδῶ οἰκείων τῶν οἱ φοιτηταὶ κ.κ. Πασχάλης Μ. Πασχαλίδης καὶ Γεώργιος Κ. Ζαχαριάδης. Ἐπίσης ἔφθασαν ἐκ Ρόδου διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν οἱ νεαροὶ Γυμνασιόπαιδες Πασχάλης Μαρίνος καὶ Ἰωάννης καὶ Νικόλαος Χαρ. Μηνᾶ. Ἄπαντες οἱ ἀνωτέρω ἀνεχώρησαν μετὰ τὰς Ἑορτὰς τοῦ Πάσχα διὰ τὴν συνέχισιν τῶν μαθημάτων των.

Ἑορταστικὰ τοῦ Πάσχα: Συνεχίζοντες τὸ ὠραῖον πατροπαράδοτον ἔθιμον τῆς περιφορᾶς τῶν ἱερῶν Εἰκόνων κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα, μᾶς ἐπεσκέφθησαν: τὴν Δευτέραν τοῦ Πάσχα οἱ Μποργιάτες με τὴν Παναγίαν τὴν Κυρά, τὴν Τρίτη οἱ Παλιῶτες με τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους καὶ τὴν Παρασκευὴν οἱ Μανδρακιῶτες με τὴν Παναγίαν τὴν Σπηλιανή, τὴν Μεγαλόχαρη Προστάτρια τοῦ νησιοῦ μας. Ἐν συνεχείᾳ καὶ ἡμεῖς με τὸν Ἅγιο Θεολόγο μας, ἐπεσκέφθημεν τὴν Παρασκευὴν τοῦ Πάσχα τὸν Ἐμπορεῖο, τὴν Κυριακὴν τοὺς Πάλους καὶ τὴν Κυριακὴν 8ην Μαΐου θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὸ Μανδράκι. Παρ' ὅλην τὴν οικονομικὴν κρίσιν, αἱ εἰσπράξεις τῶν εἰκόνων ὑπὲρ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ταμείων ὑπῆρξαν λίαν ἱκανοποιη-

τικά. Χαρακτηριστικὸν δὲ δείγμα τῆς λατρείας τῶν συμπολιτῶν μας πρὸς τὴν Μεγαλόχαρη Προστάτρια μας Παναγίαν Σπηλιανὴν εἶναι τὸ ὅτι αἱ εἰσπράξεις τῆς ἐφέτος στὰ Νικεῖα ἀνήλθον εἰς 1300 περὶπου δραχμάς, ποσὸν τριπλάσιον τῶν εἰσπράξεων τῶν ἄλλων εἰκόνων.

Ἄρραβῶνες: Τὴν 23ην Ἀπριλίου, ἔδωσαν ἀμοibaίαν ὑπόσχεσιν γάμου ὁ συμπολίτης μας Δημήτριος Εὐ. Κοντονικολάου μετὰ τῆς Δίδος Πόπης Παν. Διακοβασίλη.

Γεννήσεις: Ἡ κ. Οὐρανία, σύζυγος Ἡλία Μαρίνου ἔτεκεν αἰσιῶς θῆλυ τὴν 26ην Ἀπριλίου. Ἡ κ. Ἄννα σύζυγος Νικολάου Δημητροῦ Χαρτοφύλη, ἔτεκεν εἰς τὴν κλινικὴν τοῦ ἱατροῦ Δρος Θεοφίλου Πέρου εἰς Κῶν ἄρρεν τὴν 29ην Ἀπριλίου. Νὰ τοὺς ζήσουν.

Δενδροφυτεύσεις: Κατὰ τὸ γεωργικὸν ἔτος 1954-1955 ἐφυτεύθησαν εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Κοινότητος Νικεῖων τὰ ἐξῆς καρποφόρα δένδρα:

Ἄμυγδαλαῖαι 1000. Συκαῖαι 400. Ἄγριελαῖαι 100. Ροδακινεῖαι 50. Βερικοκέαι 50 καὶ Φυστικαῖαι 70. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω δενδριλίων αἱ ἀμυγδαλαῖαι καὶ αἱ βερικοκαῖαι ἐπρομηθεύθησαν ἀπὸ τοπικὰ φυτώρια ἐκ τῶν ὁποίων τὸ κυριώτερον τὸ τοῦ Ἁγίου Θεολόγου, δημιουργηθὲν πρὸ τριετίας ὑπὸ τοῦ Κοινοτικοῦ μας Γραμματέως κ. Ζ.Θ. Ζαχαριάδου, αἱ ἀγριελαῖαι ἀπὸ τὰ βουνά μας καὶ τὰ ὑπόλοιπα ἀπὸ τὸ φυτώριον τῆς Κῶ.

ΕΜΠΟΡΕΙΟΣ (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).

Ὅπως κάθε χρόνο ἔτσι καὶ φέτος γιορτάσθηκε τὸ ἔθιμο τῆς πρωτομαγιάς στὸ γραφικὸ μας μοναστηράκι τῆς Κυρᾶς.

Τὸ κλείσιμο ὅμως τῆς ἡμέρας δὲν ἦταν τόσο εὐχάριστο διότι τὴν νύχτα τῆς 1ης πρὸς τὴν 2αν Μαΐου ἀπεβίωσεν ὁ ἀγαπητὸς εἰς ὄλους τοὺς Νισύριους Δημήτριος Ζαράκης κοινῶς Γινεμῆς. Ἡ ὄλη σκηνὴ τῆς κηδείας ἀπὸ τοῦ Θανάτου μέχρι τοῦ τάφου ὑπῆρξεν πολὺ συγκινητικὴ. Πλῆθος κόσμου παρηκολούθησαν τὸ φέρετρον τοῦ γλυκοῦ

μέχρι πρὸ τινος ὀργανοπέχτου. Ἄφορμὴ τοῦ ἀπροόπτου θανάτου τοῦ ὑπῆρξεν μᾶλλον τὸ ἀλκοὸλ κατὰ δὲ τὴν διάγνωσιν τοῦ κ. Σακλαρίδη ὑπέστη διάτρισιν στομάχου διότι ὡς γνωστὸν ὁ μακαρίτης ἦτο ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀλκοολικοὺς τοῦ τόπου μας. Τὸ πρῶτὴ τῆς Δευτέρας (2 Μαΐου) ἐγένετο ἡ κηδεῖα μὲ συνοδείαν πενθίμου μουσικῆς ἐκ τῶν συναδέλφων τοῦ ἀποθανόντος Κων/τίνου Χατζηνικόλα καὶ Μιχ. Σιλβέστρου.

Τὸν ἐπικήδιον ἐξεφώνησεν ὁ κ. Μιχ. Σιλβέστρος σύμβουλος Κοινότητος ὅστις μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐτόνισεν:

«Υπῆρξες ἀείμνηστε Δημήτρη ἕνα ἀπὸ τὰ θύματα τῆς κακῆς ἐξῆς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ποὺ δυστυχῶς μαστίζει ἀμείληκτα ὀλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Ὁ ἀλκοολισμὸς ὡς καὶ κάθε ἄλλη λογῆς παρόμοιον γίνεται πολλὰ φορὲς ἡ αἰτία πολλῶν συμφορῶν εἰς τὸν ἀνθρωπον. Μάρτυρες εἴμεθα ἐμεῖς οἱ ὅποιοι μὲ τὴν στάσι μας αὐτὴ τὴ στιγμὴ καὶ μὲ τὴν ψυχικὴ μας κατάστασι προδίδομε τὸν ἑαυτὸ μας μὲ τὴ σκέψι ὅτι ἐγίνε αἰτία τοῦ θανάτου σου τὸ ἀλκοὸλ. Ἐὰν προχωρούσαμε ἀπ' αὐτὴν τὴν στιγμὴ μὲ ὅ,τι ἀκριβῶς νοιώθομε τώρα ὁ καθένας στὴ ψυχὴ του θὰ ἐγινώμεθα ἡμεῖς τὸ παράδειγμα τῆς ἀνθρωπότητος, ποὺ ἀφορμὴ ἐγίνεσ ἐσὺ ὥστε νὰ περάσουν ἀπὸ τὴ σκέψι μας καὶ ἀπὸ τὴν ψυχὴ μας φόβοι μετάνοια καὶ μαζί μιὰ καλωσύνη συνοδευομένη μὲ τὶς λέξεις ἀγάπη καὶ συγχώριο. Ἐλαφρό, κατέληξε ὁ ὀμιλητής, νὰ εἶναι τὸ χῶμα ποὺ θὰ σὲ σκεπάξῃ αἰώνια καὶ αἰώνια νᾶναι ἡ μνήμη σου».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Λάζ. Κοντοβερδὸν Ν.Υ. Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη μετὰ τὸ ποσοῦ τῶν 25 δολ. καθὼς καὶ συνεργασία σας. Εὐχαριστοῦμεν δι' ὅλα.

Μ. Καρανίκη Ν.Υ. Ἐλήφθη ἐπιστολὴ σας μετὰ καταλόγου συνδρομητῶν ὡς καὶ τὸ ποσὸν τῶν συνδρομῶν (18 δολ.) Συνεργασία σας ἐδόθη εἰς τὸν ἀρμοδίον συνεργάτην μας διὰ νὰ περιλάβῃ αὐτὴν εἰς τὴν σχετικὴν στήλην τῶν Ν.Χ.

Μ. Τσατσαρώνην Ρόδον ἀναμένομεν ἀπάντησιν σας.

Ἐμ. Ἀλεξιάδην Κῶ Συνεργασία σας ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν. Ἀναμένομεν νὰ ἴδωμεν καὶ τῆς ἰδικότητός σας.

Διάκονον Αἰμιλιανόν Τσιρπελῆν: Χάλην Κωνσταντινουπόλεως. Ἐλάβομεν ἐπιστολὴν σας, εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ καλὰ σας λόγια. Ἀποστέλλομεν ἅπαντα τὰ τεύχη.

ΠΟΛΥΕΛΑΙΟΙ
ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ
ΠΟΡΣΕΛΑΝΕΣ
ΠΙΑΤΙΚΑ
ΠΟΤΗΡΙΚΑ
ΜΑΧΑΙΡΟΠΗΡΘΑ
ΣΕΡΒΙΣ
ΜΠΙΜΠΕΛΟ

Κ.Γ.ΧΟΥΤΟΠΟΥΛΟΣ & ΥΙΟΣ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΜΕΓ. ΒΡΕΤΤΑΝΙΑΣ 4

ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΝΙΚ. Ι. ΔΙΑΠΟΥΛΗ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

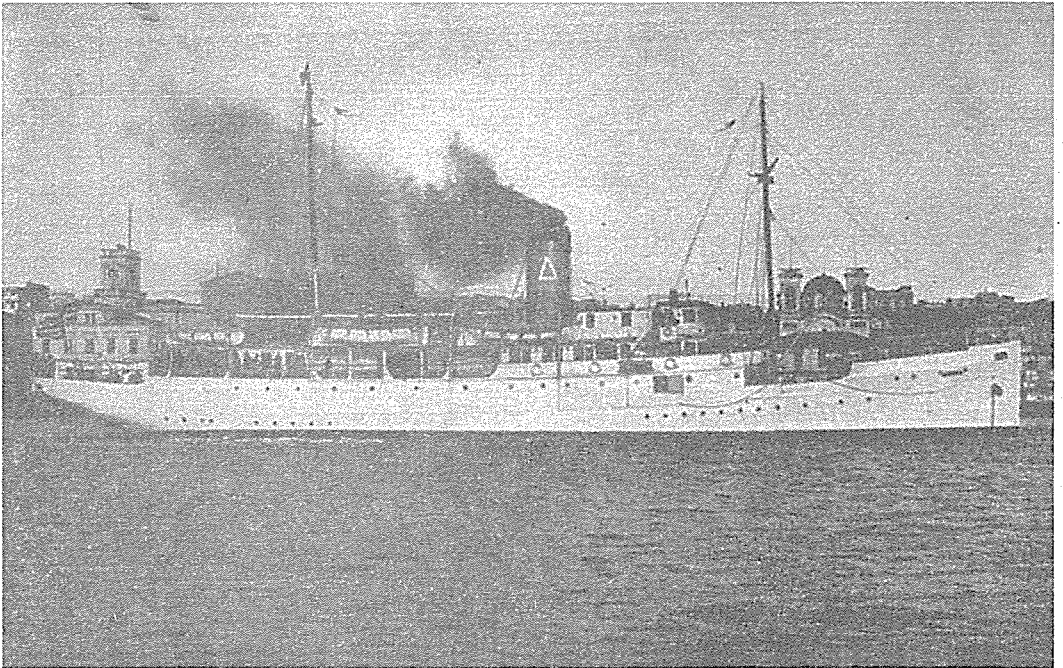
Α)Π ΑΝΔΡΟΣ

Έκ Πειραιώς έκαστην Δευτέραν 2 μ.μ. διά :

Άστυπάλαιαν, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Κῶ, Νίσυρον, Τήλον, Σύμην, Ρόδον, Κάρπαθον, Κάσον.

Έκαστον Σάββατον 2 μ.μ. διά :

Πάτρας, Ζάκυνθον, Ληξούριον, Άργοστόλι.

Προτιμάτε τὸ Α)Π ΑΝΔΡΟΣ τὸ ὁποῖον μὲ τὴν εὐστάθειάν του καὶ ταχύτητάν του ἐξυπηρετῆ τὴν Νίσυρον καὶ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας.

Πρακτορεῖον Πειραιῶς ΔΗΜ. Ν. ΣΚΡΙΒΑΝΟΣ

ΤΗΛΕΦ. 43-076—47-745

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ιούνιος 1955 Τεύχος 5

«Η ΝΙΣΥΡΟΣ ΕΙΝΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΕΝΗ. ΠΕΡΙΜΕΝΟΜΕΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑ»

Τον Ιούνιο του 1955 τα Νισυριακά Χρονικά εκδίδουν το πέμπτο τεύχος τους. Όπως διαβάζουμε στο άρθρο του κ. Γιαννίδη η συντονισμένη προσπάθεια δήμου Μανδρακίου - ΔΣ. Γνωμαγόρα Αθηνών-Πειραιά «είχε ως αποτέλεσμα κατά τους πρώτους φθινοπωρινούς μήνες ή Νίσυρος να είναι ηλεκτροφωτισμένη!».

Η φιλοδοξία και η διάθεση προσφοράς προς την πατρίδα περικλείεται σε τρεις λέξεις του ίδιου άρθρου:

1. Για το έργο του ηλεκτροφωτισμού του νησιού, ο (τότε) δήμαρχος Μανδρακίου Νισύρου κ. Γιώργος Γιαλούρης διηγείται:

«Θυμάμαι ήταν Νοέμβριος τού 1954, παραμονές των δημοτικών εκλογών και προβληματιζόμουν για τις προεκλογικές μου διακηρύξεις. Διέξοδο σ' αυτό τον προβληματισμό μου έδωσε ο Αρμόδιος Ι. Γιαννίδης, λέγοντάς μου: «Η ΛΑΜΠΙΑ ΘΑ ΦΥΓΕΙ, αυτό θα είναι το μοναδικό σύνθημα σου».

Μέσα μου λύθηκε ο Γόρδιος δεσμός των σκέψεων για το λάβαρο του προεκλογικού αγώνα, δημιουργήθηκε όμως η ανησυχία για το πως θα πραγματοποιήσω αυτή την υπόσχεση.

Ο Αρμόδιος Ι. Γιαννίδης έδειξε πολύ γρήγορα την συνέπεια των λόγων και των έργων του. Το πρώτο δεκαπενθήμερο μετά την ορκωμοσία μου και την ανάληψη των καθηκόντων του δημάρχου, παίρνω το εξής τηλεγράφημα:

«Φεβρουαρίου 8 1955 Νέο Φάληρο,
Γεώργιον Γιαλούρη Δήμαρχον Νισύρου στοπ
Ηλεκτροφωτισμός ανάγκη επισκεφθής Γενικήν
Διοίκησην με κάθοδον Α/Π ΑΝΔΡΟΣ και
με επιστροφήν έλθης Πειραιά
Αρμόδιος Ι. Γιαννίδης
πρόεδρος Γνωμαγόρα Αθηνών-Πειραιώς

Την στιγμή εκείνη έγινε το πρώτο βήμα, μια νέα εποχή άρχιζε για την Νίσυρο, μια εποχή της οποίας στυλοβάτης υπήρξε ο Αρμόδιος.

Σε λίγο χρονικό διάστημα, με συντονισμένες ενέργειες Δήμου και προέδρου του Γνωμαγόρα είχε γίνει το όνειρο πραγματικότητα. Δεν χρειάστηκε παρά ένα εξάμηνο αγώνα και προσπαθειών και στις 12 Ιουνίου του 1955 ώρα 11 το πρωί, ημέρα Κυριακή ο πρώτος Νομάρχης Δωδ/σου αείμνηστος Γ. Ρεμπάκος ερχόμενος για επίσημη επίσκεψη στην Νίσυρο έφερε και παρέδωσε στον δήμο μας μια ηλεκτρογεννήτρια ισχύος 25 KW για τον εξηλεκτρισμό της Νισύρου.

Δύο μήνες αργότερα, το απόγευμα της 15ης Αυγούστου ευρίσκοντο στο νησί ως προσκυνητάι στο πανηγύρι της Παναγίας Σπηλιανής ο τότε Νομάρχης Δωδ/σου Γ. Ρεμπάκος και ο πρόεδρος του Γνωμαγόρα. Το πρόβλημα τώρα ήταν που θα χτιστεί το κτίριο που θα στέγαζε την ηλεκτρογεννήτρια. Λύση έδωσε και πάλι ο Αρμόδιος Γιαννίδης: δώρισε οικοπέδο της οικογενείας

«Περιμένομεν καὶ ἄλλα»

Στο μεταξύ ο Γνωμαγόρας Νέας Υόρκης αισθάνεται την ανάγκη να δώσει κάποιες διευκρινήσεις για την στάση του στην υπόθεση του ηλεκτροφωτισμού του νησιού (βλέπε Ελεύθερον Βήμα σελ. 5).

Στην σελίδα δύο διαβάζουμε ρεπορτάζ «ἀπὸ τὴν Συνάντησιν τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα μὲ τὸν πρῶτον Νομάρχην Δωδεκανήσου». Παρά το ότι στο ρεπορτάζ σημειώνεται η λεπτομερής γνώση όλων των προβλημάτων της Νισύρου από τον τότε Νομάρχη, «οἱ σύμβουλοι ἀλληλοκοιτάζονται... ἀντὶ νὰ τοῦ ἐκθέσωμεν ἡμεῖς τὰς ἀνάγκας τοῦ σπιτιοῦ μας, μᾶς τίς εἶπε ἐκεῖνος ...οὔτε Νισύριος ἂν ἦτο δὲν θὰ ἐγνώριζε μὲ τέτοιες λεπτομέρειες ὅλα αὐτὰ τὰ ζητήματα...» εν τούτοις αποσιωπάται ότι η αιτία αυτής της σχέσης του αείμνηστου Γιώργου Ρεμπάκου με το νησί μας, ήταν ο στενός φιλικός του δεσμός με την οικογένεια Γιαννίδη.

Στην σελίδα ἑξί του περιοδικού φιλοξενείται ἄρθρο του Δρος Μ. Τσατσαρῶνη για την Νίσυρο και το Ηφαίστειο της, ενώ οι σελίδες οκτώ και εννέα καταλαμβάνονται από «Γενεαλογικούς πίνακες της Νισύρου αρχὰς του κ' αἰῶνος» και ἓνα ποίημα του Παληοῦ Νισύριου με τίτλο «Ο Κίτσικας». Ακολουθούν στις σελίδες δέκα και ἑντεκα μερικά αποσπάσματα από την περιγραφή του Γερμανοῦ αρχαιολόγου Ludwig Ross για το νησί μας με την επιμέλεια του Ν.Κ. Βερδελή.

Στις 24 Απριλίου, «περατωθέντος τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου ἔγιναν τὰ ἐγκαίνιά του καὶ ὁ κ. Ζώσιμος παρέδωκε εἰς τὸν Δήμαρχον κ. Γιαλούρη τὰ κλειδιά». Από την εκδήλωση αυτή τα Νισυριακά Χρονικά δημοσιεύουν στην σελίδα δώδεκα την ομιλία του δημάρχου Γιώργου Γιαλούρη προς τιμὴ του δωρητῆ Δημήτρη Ζησιμόπουλου.

Οι ἐπόμενες σελίδες του περιοδικού καλύπτονται από την Ειδησεογραφία του νησιού (Μανδράκι-Νικειά), ενώ στην σελίδα 15 κάτω κάτω υπάρχει (επι του πιεστηρίου) η ἀκόλουθη εἰδηση: «**ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ Κυριακὴ 12 Ἰουνίου: Ἐκ Νισύρου ἐλήφθη τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα.**

Νομάρχης ἀφίκετο σήμερον ἐπιφέρων καὶ Πετρελαιομηχανή, ὑποδοχὴ ἐγένετο μεγαλειώδης».

του στὸν δῆμο και ἔτσι θέσανε τον θεμέλιο λίθο εκεί που βλέπουμε σήμερα το πρῶτον Ηλεκτροστάσιον του Δήμου μεταξύ του κτιρίου της Αστυνομίας και της Καράβας.

Από την στιγμή εκείνη η λάμπα του πετρελαίου εἶχεν αρχίσει να τρεμοσβήνει στο νησί. Ἐσβησε οριστικά, «έφυγε» κατὰ την ἐκφραση του κ. Αρμόδιου Ι. Γιαννίδη στις 8 Μαΐου 1956 ἡμέρα Τρίτη όταν σε πάνδημο πανηγυρική τελετὴ των εγκαινίων ηλεκτροφωτισμοῦ ο Αρμόδιος μαζί με εκπροσώπους της κυβερνήσεως και ἄλλους ἐπισήμους εἶχε πατήσει τον διακόπτη. Το φως που τότε ἄναψε στο νησί ἄλλαξε την ζωὴ μας και ἔφερε την πρόοδο και προκοπή στην ταλαιπωρημένη-μας πατρίδα. Από την στιγμή εκείνη και μετὰ τίποτα πια δεν ἦταν ἴδιο: η Νίσυρος ἐμπαινε στον πολιτισμένο κόσμο, στον δρόμο της προόδου».

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΙΟΥΝΙΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 5

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΙΟΥΝΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 5

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΜΕ ΤΟΝ κ. ΝΟΜΑΡΧΗΝ	»	2
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	4
ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ	»	5
Η ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ	»	6
ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΝΙΣΥΡΟΥ	»	8
ΕΝΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΣΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ	»	10
ΔΙΚΑΙΟΣ ΕΠΑΙΝΟΣ	»	12
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ	»	13

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλούνται οί κ. κ. Συνδρομηταί, οί καθιστερουντες τās συνδρομάς των όπως τās έμβόσσουν εις τόν Οικονομικόν διαχειριστήν μας κ. Χρ. Καρανίκην. Όδός Ι. Δροσοπούλου 17-Πειραιεύς.

ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ΦΙΛΩΝΟΣ 117 ΤΗΛ 43-975 — ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΡΑΔΙΟ-ΠΡΕΒΕΝΑ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409

ΜΟΣΧΑΤΟΝ

Β.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26-ΤΗΛ.482113

κουζίνα — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυτήρια
ραπτομηχαναί
ραδιόφωνα — πικ-απ
ηλεκτρικά σκεύη

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί :

Έτησία δρχ. 50

Έξάμηνος » 25

Έξωτεριμου (έτησία)

Άμερικη Δολ 3

Αύστραλία λίρ. χάρτ. 11)2

Αίγυπτος λίρ, 11)2

Διευθύνσεις :

Υπεύθυνος έ-δόσεως

Α. Ι. Γιαννίδης

Καραϊσκάκη 11 — Νέον Φά. ηρον.

Τιμή τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΟ ΝΕΡΟ

Αί στήλαι του περιοδικού μας εϋθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐτέθησαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Πατρίδος μας πρὸς ἐξυπηρέτησιν καὶ ἐπίλυσιν τῶν ζητημάτων τῆς καὶ κυρίως δι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐξεδόθησαν τὰ «ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ».

Ὅταν πρὸ ἐπταμήνου ὁ Γεώργιος Γιαλούρης ὠμίλει πρὸς τὸν Νισυριακὸν Λαὸν εἶχε συλλάβει καὶ εἶχε ἐκπονήσει πρόγραμμα τετραετοῦς πνοῆς. Προχωρῶν εἰς τὸ ἔργον τοῦ καθήκοντος καὶ μόνον τοῦ καθήκοντος μὲ γνώμονα τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματός του ἀσχέτως ἂν τοῦτο ἔθιγε φίλους καὶ μὴ.

Ὁ Γεώργιος Γιαλούρης Δήμαρχος νῦν, ἔδωσε τὸ παρὸν ὄχι ἀπὸ φιλοδοξία καὶ ὀφθίκια ἀλλὰ ἀπὸ πρόθεσιν εὐγενῆ νὰ προσφέρῃ, μαζὺ μὲ τοὺς Δημοτικούς του Συμβούλους, θυσίαν καὶ ὑπηρεσίαν πρὸς γενικὸν ὄφελος καὶ ἀξιοποίησιν τῆς φιλιότητος μας Πατρίδος.

Δὲν παρήλθεν πεντάμηνον ἀφ' ἧς ἀνέλαβε ἡ νέα Δημοτικὴ ἀρχὴ καὶ αἱ ἐνέργειαι τοῦ νέου Δημάρχου παρὰ τῆ ἀνωτέρᾳ του Κρατικῆ ἀρχῆ ἀπέβησαν καρποφόραι εὐροῦσαι πλήρη κατανόησιν τῆς Κρατικῆς μερίμνης καὶ διὰ τοῦ ἀρμοδίου Ὑπουργοῦ Βιομηχανίας διὰ τὸν ἠλεκ/ρισμὸν τῆς Νίσυρου.

Εἰς τὰς προσπαθείας αὐτὰς τοῦ Δημάρχου κ. Γιαλούρη συνετέλεσεν κατὰ πολὺ καὶ ἡ συμπαράστασις τῶν ξενητεμένων παιδιῶν τοῦ Γνωμαγόρα μὲ ἀποτέλεσμα κατὰ τοὺς πρώτους φθινοπωρινοὺς μῆνας ἡ Νίσυρος νὰ εἶναι ἡ λ ε κ τ ρ ο φ ω τ ι σ μ ἔ ν η . Ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς διὰ τὴν Νίσυρο ἦτο ὄνειρον, ἔτσι τὸν ἐθεώρουν οἱ περισσότεροι. Τὸ ὄνειρο ὅμως αὐτὸ διελύθη καὶ ἔγινε πραγματικότης.

Περιμένομεν κί' ἄλλα.

Ἡ Νίσυρος τῆς ἀρμόζει νὰ ἐξελιχθῆ τουριστικῶς καὶ νὰ πάρῃ τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν πού τῆς ἀξίζει ἀνάμεσα στὸ Δωδεκανησιακὸ σύμπλεγμα πού ἐκτὸς τῶν ἄλλων εἶναι καταπράσινη παρ' ὅλην τὴν ἀνυδρίαν γύρω ἀπὸ τὴν ὁποίαν γεννᾶται ἓνα μεγάλο ἐρωτηματικόν, ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει νερὸ εἰς τὴν Νίσυρο; Ἐδῶ αἱ γνώμαι διίστανται. Ἄλλοι μὲν ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι δὲν ὑπάρχει νερὸ ἄλλοι δὲ πιστεύουν ἐντελῶς τὸ ἀντίθετο, δεδομένον ὅτι ὑφίσταται εἰς ὀρισμένας τοποθεσίας πόσιμον νερὸν.

Νομίζομεν ὅτι ὁ Δήμος ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐξερευνίσῃ τὸ βάσιμον τῶν πληροφοριῶν αὐτῶν, καὶ πρωταρχικὸν καθήκον του εἶναι νὰ καλέσῃ ἓναν ραβδοσκόπον πρὸς ἐξέτασιν τῶν ὑποδεικνυομένων τοποθεσιῶν.

Αἱ ἐνέργειαι αὐταὶ πρέπει νὰ γίνουν τὸ συντομότερον διότι ὡς ἐλπίζω-καὶ ἔχω λόγους νὰ τὸ ἐλπίζω-λίαν συντόμως, μετὰ τὴν ἐπίλυσιν τοῦ ζητήματος τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ, ὁ Νομάρχης θὰ προβῆ εἰς γεωτρήσεις.

Αἱ ἀνωτέρω ὑποδείξεις θέλομεν νὰ πιστεύομεν ὅτι θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καθ' ὅτι ἐξ αὐτῶν ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τούτου.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Ἐκ τῆς παραταθῆν γεύμα πρὸς τιμὴν τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Νομάρχου Δωδεκανήσου, παρὰ τοῦ Δ.Σ. Γνωμαγόρου Ἀθηνῶν-Πειραιῶς. Στὴ φωτογραφία διακρίνεται δεύτερος ἐκ δεξιῶν ὁ Νομάρχης κ. Γ. Ρεμπάκος καὶ πρὸ αὐτοῦ ὁ πρόεδρος τοῦ Συλλόγου μας κ. Ἄρμ. Γιαννίδης καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ κ. Εἰρ. Γιαννίδη, ὁ κ. Στ. Γιαννίδης, ἡ κ. Νομάρχου, ὁ κ. Κ. Γιαννίδης, ἡ κ. καὶ ὁ κ. Χρ. Καρανίκης ἀντιπρόεδρος, ὁ κ. Π. Καλημέρης ταμίας, ὁ κ. Κ. Κωνσταντινίδης Γεν. Γραμματεὺς καὶ ὁ σύμβουλος κ. Ι. Σακλαριδῆς.

Ἡ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΤΟΥ Δ.Σ. ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ ΝΟΜΑΡΧΗΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Ὁ Γνωμαγόρας μας εἶχε τὴν τιμὴν νὰ συναντηθῆ μετὰ τὸν Ἀξιότιμον κ. Γεώργιον Ρεμπάκον, τὸν πρῶτον Νομάρχην τῆς Δωδεκανήσου, κατὰ τὴν ὀλιγοήμερον παραμονὴν του εἰς Ἀθήνας.

Εἶναι γνωστὸν εἰς τὸν Δωδεκανησιακὸν κόσμον ὅτι, μέχρι πρό τινας ἀκόμα, ἡ ἰδιαιτέρα μας Πατρίς, διοικεῖτο ἀπὸ Γενικὸν Διοικητὴν. Σήμερον ὅμως, ὅπου ἐγένετο Νομαρχία τὴν τύχην της ἀνέλαβεν εἰς τὰς σιθαρὰς χεῖρας του, ὡς πρῶτος Νομάρχης Δωδεκανήσου, ὁ Ἀξιότιμος κ. Γεώργιος Ρεμπάκος, ὁ ὁποῖος ἐπὶ Γενικῆς Διοικήσεως ὑπῆρξεν Γενικὸς Γραμματεὺς αὐτῆς.

Ὁ σημερινὸς Νομάρχης μας, ὁ ὁποῖος, ἄς σημειωθῆ δὲν εἶναι Δωδεκανήσιος,

εἶναι γνώστης ὅλων τῶν Δωδεκανησιακῶν ὑποθέσεων. Αὐτὸ τὸ διαπιστώσαμεν ὅταν σύσσωμον τὸ Δ.Σ. τοῦ Συλλόγου μας τὸν ἐπεσκέφθη. Μᾶς ὑποδέχθη πολὺ πρόθυμα καὶ πρὶν ἀκόμα νὰ τὸν συγχαρῶμεν καλὰ-καλὰ διὰ τὸ ὑψηλὸ ἀξίωμα ποὺ ἀνέλαβεν, ἤρχισε ἀμέσως νὰ μᾶς «ἀραδιάζῃ» ὅλα τὰ ζητήματα ἐκεῖνα ποὺ ἐκκρεμοῦν καὶ ποὺ ἀφοροῦν τὸ Νησάκι μας.

Πρόεδρος, Ἀντιπρόεδρος, Γεν. Γραμματεὺς κι' ὅλον γενικὰ τὸ Δ.Σ. ποὺ συναντήθη μαζί του κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐμείναμεν κατάπληκτοι, διότι σὰν καλὸς «νοικοκύρης» μᾶς ἔδειξεν ὅτι γνωρίζει ποῖας ἀνάγκας ἔχει ἡ Νίσυρος μας καὶ γενικὰ ὅλη ἡ Δωδεκάνησος, μᾶς ἔδειξε ὅτι γνωρίζει πο-

λὺ καλὰ ἀπὸ ποῦ πρέπει νὰ ἀρχίσῃ, μὲ δύο μόνον «λόγια» ἀντὶ νὰ τοῦ ἐκθέσω-
μεν ἡμεῖς τὰς ἀνάγκας τοῦ σπιτιοῦ μας,
μᾶς τίς εἶπε Ἐκεῖνος. Οὔτε ὁ πλέον σώ-
φρων οἰκογενειάρχης δὲν θὰ ἦτο δυ-
νατὸν νὰ γνωρίζῃ τόσο καλὰ τὰ τοῦ
οἴκου του, ὅπως ὁ Νομάρχης τὰ τῆς Δω-
δεκανήσου.

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν τὸν ἴδιον νὰ ὁμι-
λήσῃ.

«Κύριοι, μᾶς λέγει, εἶναι γνωστὰ εἰς
ἐμὲ τὰ ὅσα, μέχρι σήμερα, ὁ Σύλλογός σας
προσέφερεν εἰς τὴν Πατρίδα σας, καὶ δι'
αὐτὸ εἶσθε ἄξιοι κάθε ἐπαίνου. Ἡ Νίσυ-
ρος εἶναι ἀλήθεια ὅτι χρειάζεται πολλά.
Γνωρίζω ὅμως ἀπὸ ποῦ πρέπει ν' ἀρχίσω.
Πρωτίστως δὲν εἶναι δυνατὸν ἢ Πατρίς
σας νὰ στερεῖται ἠλεκτρικοῦ φωτός, τὴν
στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχει τὰς ἰαμα-
τικὰς πηγὰς τῆς καὶ εἰς αὐτὰς συγκεν-
τρώνεται, κατὰ τὴν λουτρικὴν περίοδον,
τόσος κόσμος, ὁ ὁποῖος ἐπισκέπτεται τὰ
λουτρά, τόσο ἀπὸ τὴν ὑπόλοιπον Ἑλλά-
δα, ὅσον καὶ ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικόν. Γνωρίζω
ὅτι προπολεμικὰ καὶ πρὶν ἀκόμα πῆσαν
πολὴ τὴν κατάστασιν οἱ Ἴταλοί, τὰ λου-
τρά σας τὰ ἐπεσκεπτόντο πολλοὶ Ἑλλη-
νες καὶ ξένοι, καὶ διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ
ἀνθοῦσε ἡ Δημοτικὴ αὐτὴ ἐπιχείρησις.

Ἡ ἐπίσκεψις καὶ πάλιν ξένων εἰς τὰ
λουτρά σας, εἶναι αὐτονόητον ὅτι θὰ
ἐπιφέρῃ μέγιστον καλὸν καὶ εἰς τὴν Νί-
συρον ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ὅλην οἰκονομίαν
τῆς Δωδεκανήσου.

Ὅμως, τὴν ἰαματικὴν αὐτὴν ἰκανότη-
ταν τὴν μειώνει αἰσθητῶς σήμερον ἢ
ἔλλειψις κυρίως τῆς στοιχειώδους ἐνδεί-
ξεως τοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ἠλεκτροφωτι-
σμός, διότι χωρὶς αὐτὸν δὲ μπορεῖ νὰ θε-
ωρηθῇ ὡς συγχρονισμένη λουτρόπολις ἢ
Νίσυρος».

Οἱ Σύμβουλοι «ἀλληλοκυτάζονται» κ'
ὄλοι μαζί κρέμονται ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ κ.
Νομάρχου. Πρέπει νὰ ὁμολογηθῇ ὅτι δὲν
περιμέναμε, ἐκ μέρους τοῦ κ. Ἀξιότιμου
Γεωργίου Ρεμπάκου τόσο μεγάλην κα-
τανόησιν. Οὔτε Νισύριος ἂν ἦτο δὲν θὰ
ἐγνώριζε μὲ τέτοιες λεπτομέρειες ὄλ'

αὐτὰ τὰ ζητήματα.

«Θὰ προσπαθῆσω, συνεχίζει ὁ κ. Νο-
μάρχης καὶ ἐλπίζω νὰ τὸ κατωρθώσω ὁ
ἠλεκτροφωτισμὸς νὰ ἔχη πραγματοποιηθῇ
μέχρι τὸν προσεχῆ Ὀκτώβριον. Ἡ ἀργο-
πορία αὐτὴ ὀφείλεται εἰς τὰς ἀπαιτουμέ-
νας διατυπώσεις. Πάντως σᾶς λέγω ὅτι ὁ
ἠλεκτροφωτισμὸς τῆς Νισύρου εἶναι τὸ
πρῶτον ἔργον τὸ ὁποῖον θὰ ἐκτελεσθῇ
καὶ σᾶς εἶπα προηγουμένως διὰ ποῖον
λόγον πρέπει νὰ ἠλεκτροφωτισθῇ ἢ Νί-
συρος. Ἀφοῦ τελειώσῃ τὸ ἔργον αὐτὸ μιὰ
ἄλλη ἐνέργειά μου θὰ εἶναι τὸ λιμάνι,
ὅπως θὰ φροντίσω νὰ γίνῃ γεώτρησις διὰ
νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν ὑπάρχει περίπτωσις
ἐξευρέσεως ποσίμου ὕδατος. Τώρα ἢ προ-
σοχή μου θὰ στραφῇ διὰ τὸν ἠλεκτροφω-
τισμὸν ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν ἀνακαίνησιν
τῶν Λουτρῶν διὰ τὰ ὁποῖα ἐνεκρίθη ἢ
χορηγήσῃς 60.000 σημερινῶν δραχμῶν, ἵνα
ὁ Δήμαρχός μας προβῇ εἰς τὰς πλέον
ἀναγκαίας ἐπισκευὰς τῶν κτιρίων, ὅπως
ἐπίσης ἐχορηγήσαμε διὰ τὰς ἀνάγκας
τῶν Λουτρῶν περὶ τὰς 50 ντουλάπες καὶ
75 ἀναπαυστικὰ καθίσματα. Γνωρίζω
ὅτι ἔχουν μεγάλας ἀνάγκας τὰ κτίρια,
μαζὶ ὅμως μὲ τὸν Δήμαρχόν σας καὶ μ'
ὄλους τοὺς συμπατριώτας σας θὰ ἀγωνι-
σθοῦμε, θὰ ἐργασθοῦμε καὶ θὰ ἀξιοποιή-
σωμεν τὴν Νίσυρον πρὸς τὸ συμφέρον τό-
σον τῶν Νισυρίων, ὅσον καὶ τῆς ὅλης
οἰκονομίας τῆς Δωδεκανήσου, ἀρκεῖ οἱ
συμπatriώτες σας νὰ τὸ θελήσουν καὶ νὰ
θελήσουν νὰ ἐργασθοῦν διὰ νὰ μὲ βοη-
θήσουν διὰ τὸ καλὸν τῆς Πατρίδος σας.

Πραγματικὰ ἢ συνάντησις αὐτὴ τοῦ
Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα μὲ τὸν πρῶτον Νο-
μάρχην τῆς Δωδεκανήσου Ἀξιότιμον κ.
Γεώργιον Ρεμπάκου, ὑπῆρξεν πολὺ γόνι-
μος καὶ μᾶς ἔδωκεν ἀκόμα μεγαλύτερες
δυνάμεις.

Μὲ τὴν σειράν μας τώρα ἀπαντοῦμε
στὸν κ. Νομάρχην.

Ἡ Νίσυρος θὰ σᾶς εἶναι εὐγνώμων
διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Σας θὰ ἴδῃ τίς
καλὰς ἐκεῖνες ἡμέρας ποῦ ἀπὸ καιροῦ
ἐπερίμενον. Ἀξίζει καὶ πρέπει νὰ γί-
νουν ὄλ' αὐτὰ τὰ ὁποῖα μᾶς εἶπατε

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΕΥΓΕ ΣΕ ΕΝΑ ΝΙΣΥΡΙΟ

Με μεγάλη μας συγκίνηση Πληροφορούμε όσους δέν τὸ γνωρίζουν ὅτι τὸ κτίριον τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου στὴ Νίσυρο ἐτελείωσεν, ὁ δὲ μέγας Εὐεργέτης τῆς Νισύρου κ. Δημήτριος Ζώσιμος, σὲ τελετὴ πού ἐγινε παρέδωσε τὰ κλειδιά τοῦ Θεάτρου στὸν Δήμαρχόν μας.

Εἶναι ἀλήθεια συγκενητικὴ αὐτὴ ἡ μεγάλη, ἡ μεγίστη δωρεὰ τοῦ ἀξίου καὶ καλοῦ τέκνου τῆς Νισύρου μας, διότι ποτὲ μέχρι σήμερα δὲν ἐγινε ἔργο στὸ Μανδράκι ἀποκλειστικὰ καὶ μόνον ἀπὸ ἓνα Νισύριον.

Ἡ πληροφορία ἐπίσης τὴν ὁποῖαν ἔχομεν εἶναι ὅτι τὸ ἐδώ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα ἀνεκύρηξε τὸν κ. Δημ. Ζώσιμον μέγαν Εὐεργέτην.

ΑΞΙΟΣ ΚΡΙΤΗΣ

Πρὸ ἡμερῶν, ἀδελφός μας, ὁ ὁποῖος ἦλθε, δι' ὑποθέσεις του, ἀπὸ τῆ Νίσυρο εἰς Πειραιᾶ, πρὶν ἀκόμα διαπιστώσῃ-ἐφ' ὅσον δὲν γνωρίζει καλὰ τὰ πράγματα ἐὰν τὸ

ἐπάνω εἰς τὴν Νίσυρον, ἡ ὁποία εἴμεθα πλέον ἢ βέβαιοι ὅτι θὰ παύσῃ πιά νὰ μαραίνεται.

Ἡ εὐγνωμοσύνη κάθε Νισυρίου τῆς Νισύρου, τῶν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ κάθε ξηνητεμένου, εἶναι πλέον φανερὴ ἀφοῦ ἀτενίζει πλέον τὴν ἀνατολὴν τῆς ὑπάρξεώς της, τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν εὐρέθη πιά, διὰ τὴν Πατρίδα μας. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος θὰ τὴν βοηθήσῃ, διότι μέχρι σήμερα ἐκτείνει τὰς χεῖρας της, πλὴν ὅμως δὲν τῆς παρεῖχεν τὴν συμμόνοιαν καὶ τὴν βοήθειαν ἢ ...θεὰ Ἀθηνᾶ.

Ἐγίνατε πλέον ὁ στοργικὸς Πατὴρ τῆς Πατρίδος μας κ' ὅλης τῆς Δωδεκανήσου, καυχόμεθα δὲ καὶ τὸ διατυμπανίζομεν ὅτι τὰς τύχας τῆς Δωδεκανήσου τὰς χειρίζονται τὰ στιβαρὰ χέρια τοῦ πρώτου Νομάρχου τῆς Δωδεκανήσου, τὰ χέρια τοῦ Ἀξιότιμου κ. Γεωργίου Ρεμπάκου.

Ὁ Πρόεδρος
ΑΡ. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Δ.Σ. ἐργάσθηκε καὶ ἐργάζεται ἀκόμα διὰ νὰ προσφέρῃ ὅτι τοῦ εἶναι δυνατὸν εἰς τὴν Νίσυρον, ἠρώτησε «.....καὶ τί ἔκαμε μέχρι σήμερα ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς;».

Ἡ ἀπάντησις ἡ ὁποία, σήμερα, εἶναι δυνατὸν νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἀδελφόν μας αὐτὸν θὰ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἐξῆς:

Περίμενε, ἀγαπητὲ καὶ ἄξιε κριτὴ νὰ λήξῃ ἡ θητεία τοῦ Δ.Σ. καὶ τότε φρόντισε νὰ μάθῃς ἐὰν ἐργάσθηκε ἢ ὄχι, καὶ ἐὰν μὲν ἔκανε κάτι γιὰ τὴν Νίσυρο, ἔχει καλῶς καὶ μὴ πῆς οὔτε ἓνα εὐγε σ' αὐτοὺς πού ἀποτελοῦν τὴν διοίκησιν τοῦ Συλλόγου, ἐὰν ὅμως δὲν ἐργάσθηκε ὅπως ἐσὺ νομίζεις, τότε δὲν θ' ἀγαπᾶς τὴν Νίσυρο, ἂν δημοσίως πιά καὶ διὰ τῶν στηλῶν τῶν «ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ» δὲν τοὺς κατηγορήσῃς. Περίμενε λοιπόν.

ΘΡΑΣΥΤΑΤΗ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΑΝΕΜΟΤΡΑΤΑΣ «ΝΙΣΥΡΟΣ» ΤΟΥ Ν. ΧΙΩΤΗ

Ἡ ἀνεμότρατα τοῦ συμπατριώτου μας Νικ. Χιώτη, ἐπιστρέφουσα ἐκ Συρίας, ὅπου εἶχεν μεταβῆ δι' ἄλιειαν, ὑπέστη θρασυτάτην πειρατικὴν ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τουρκικοῦ περιπολικοῦ.

Ἡ «Νίσυρος» τοῦ Ν. Χιώτη ὑπῆρξεν ὁ στόχος τῶν πυρῶν τοῦ τουρκικοῦ περιπολικοῦ τὸ ὁποῖον ἠνάγκασε τὸν καπετάν-Νίκο νὰ ἀνακόψῃ τὴν πορείαν του, τὸν «ἔδεσαν» καὶ τὸν συνόδευσαν, ἀναγκαστικά, στὸ λιμάνι τῆς Ἀλεξανδρέττας, καὶ στίς 12 Ἰουνίου θὰ δικασθῇ.

Ἡ ἄδικος καὶ κατάφορος αὐτὴ σύλληψις κ' ἄλλου Δωδεκανησιακοῦ σκάφους, ἡ ὁποία αὐτὴν τὴν φορὰν ἐγινεν μετὸν πιδὸ βάρβαρον τρόπον, διότι ἐκτὸς τὴν κακοποίηση πού ὑπέστη ἀπὸ τοὺς Τούρκους τὸ πλήρωμα ἐπραγματοποιήθη πολὺ ἔξω τῶν χωρικῶν Τουρκικῶν ὑδάτων, μᾶς δίδει τὸ δικαίωμα νὰ διαμαρτυρηθοῦμε ἔντονα καὶ νὰ παρακαλέσωμε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ λάβῃ ἐνεργότατον θέσιν, οὕτως ὥστε νὰ παύσῃ πιά αὐτὲς οἱ ἔνδοξες ναυτικὲς ἐξορμήσεις τῶν Τούρκων εἰς βάρος Δωδεκανησίων ναυτικῶν.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

NEA YOPKH

ΜΑΪΟΣ Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Μιχ. Καρανίκη.

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνεδρίασιν τῆς Διοικήσεως Γνωμαγόρα ἀπεφασίσθη ἡ σύγκλησις τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν τοῦ τὴν 13ην Μαΐου εἰς ἣν θὰ συζητηθῆ πάλιν τὸ θέμα Ἡλεκτροφωτισμοῦ Νισύρου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ καὶ ἐπειδὴ πολλὰ γράφονται καὶ διαδίδονται καὶ ἐν Νισύρῳ καὶ ἐν Ἀθήναις-Πειραιεῖ σχετικῶς μὲ τὴν ἀδράνειαν καὶ στάσιν τῶν ἐδῶ συμπατριωτῶν μας ὅπως τὴν ἀποκαλοῦν, καλὸν θεωρῶ νὰ δώσω μερικὰς κάπως διαφωτιστικὰς ἐξηγήσεις βγαλμένες ἀπὸ τὶς ἀντιλήψεις καὶ γνώμης τῶν ἐδῶ ἀδελφῶν μας.

Αἰ μέχρι σήμερον ἐνέργειαι τοῦ Δήμου Νισύρου καὶ τοῦ τμήματος Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς κατέληξαν ὡς γνωστὸν εἰς τὴν παραχώρησιν τῆς Ἡλεκτρογεννητρίας μηχανῆς καὶ τοῦ ἀπαραιτήτου χαλκοῦ ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους ἐπὶ πληρωμῇ μὲ ἐτησίας δόσεις.

Αἱ ἀμφιβολίαι ὅμως τῶν ἐνταῦθα μελῶν τοῦ Κέντρου ἐστρέφοντο καὶ ἐξακολουθοῦν ἀκόμη νὰ ὑφίστανται ὡς πρὸς τὸ οὐσιῶδες καὶ σπουδαιότατο μέρος τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἔργου. Τῆς Αὐτοσυντηρήσεώς του. Εἶναι ἀδύνατη ἡ αὐτοσυντήρησις του μὲ τὰ τόσον πτωχὰ βαλάντια τῶν κατοίκων τῆς νήσου; Ὑπάρχουν διακόσιες οἰκογένειαι καὶ πενήκοντα καταστήματα ποὺ ἀπαιτοῦνται νὰ ἐγκαταστήσουν ἀμέσως ἠλεκτρικὸν ρεῦμα εἰς τοὺς χώρους των μὲ ὑπολογισθέντα ἔξοδα 27 δολларίων διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ αὐτοσυντήρησις αὕτη; Αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα διατυπώνουν ὅλοι σχεδόν.

Ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς ἀγνοῶν τὰ πικρόχολα σχόλια καὶ κατηγορίες βαδίζει στὴν τροχιά τῶν ἄλλων Ἑλληνοαμερικανικῶν Σωματείων χωρὶς νὰ ἀδρανή οὔτε νὰ παλινδρομεῖ τῶν σκοπῶν του. Πάντοτε εὐρίσκεται πρωτοπόρος εἰς κά-

θε φιλοπρόδοον καὶ ὠφέλιμον ἔργον. Οἱ Νισύριοι τῆς Ἀμερικῆς ποτὲ δὲν ἐκώφευσαν εἰς τὴν φωνὴν τῆς μικρᾶς πατρίδος των. Οἱ ἀριθμοὶ ποὺ κοσμοῦν τὴν στήλην τοῦ ἐνεργητικοῦ του κάθε χρόνο, εἶναι τὰ ἀδιάψευστα πιστήρια. Ἀπὸ ἐδῶ ὅμως τὰ πράγματα ἀντιμετωπίζονται διαφοροτρόπως. Κάθε ἔργον ποὺ θὰ πρέπει νὰ εἶνε μελετημένον καὶ ἐκ τῶν προτέρων ἐξησφαλισμένον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν του. Ὁ ρυθμὸς τῆς ἐδῶ ζωῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως εἶναι πολὺ διαφορετικὸς τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ ἐκάστοτε οἰκονομικὰ προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ὁ Ἕλλην τῆς Ἀμερικῆς τὸν κάμνουν νὰ βλέπῃ μακρύτερα καὶ καθαρώτερα. Μερικοὶ ἴσως τὸν τρόπον αὐτὸν τοῦ σκέπτεσθαι καὶ ἐνεργεῖν, τὸν θεωρήσουν καρκινωβάδισμα ἢ ἀρνητισμόν. Ἄς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ εἰπῶ ὅτι σφάλουν.

Ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα δὲν ἡλαττώθη οὔτε κατὰ χιλιοστὸ. Ἄσβεστη μένει στὴν ψυχὴ τοῦ Νισύριου ἡ Νοσταλγία τῆς γλυκιᾶς Πατρίδος καὶ ὁ πόθος τοῦ ξαναντικρύσματος μιᾶς πολυαγαπημένης μάνας εἶναι βαθεῖα ριζομένον στὴν ψυχὴ του. Ὁ πλοῦτος, ἡ πολυτέλεια, ἡ ἀλματώδης ἐξέλιξις τοῦ ἐδῶ πολιτισμοῦ δὲν θὰ σβύσῃ ποτὲ ἀπὸ τὴν μνήμη του τὴν εἰκόνα τῆς ἡσυχῆς καὶ γαλήνειας ζωῆς τοῦ μικροῦ αὐτοῦ βράχου.

MIX. KAPANIKHS

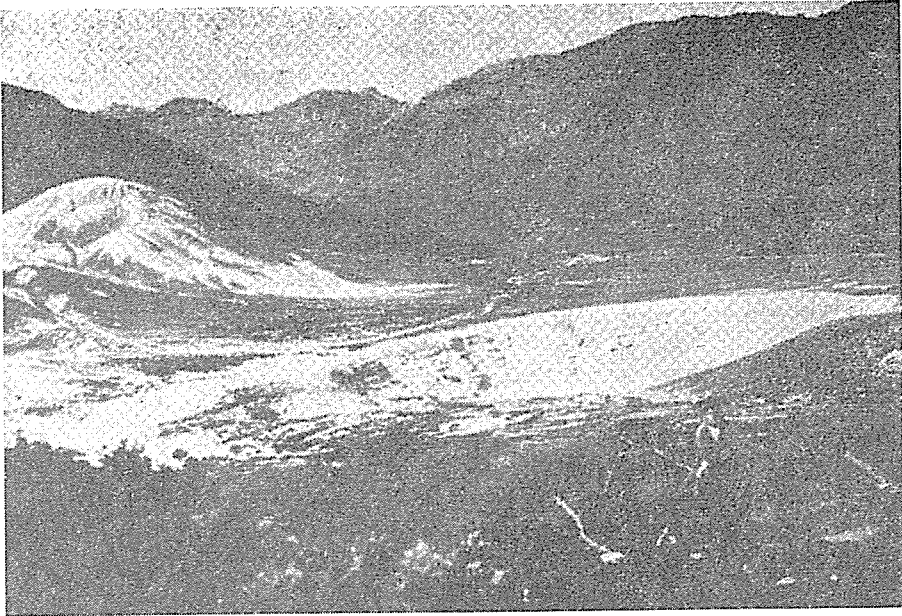
ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΛΟΥΤΣΑΝ

Ὁ Σύλλογός μας διοργανώνει ἐκδρομὴν εἰς Λούτσαν τὴν 26ην Ἰουνίου ἡμέραν Κυριακῆν.

Παρακαλοῦμεν ὅπως οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ συμμετάσχουσιν ταύτης δηλώσουν ἐγκαίρως συμμετοχὴν καὶ δὴ μέχρι τῆς 22ας Ἰουνίου.

Ἐξοδα συμμετοχῆς 20 δρχ. κατ' ἄτομον. Ἀναχώρησις 7,30' πρωῖν ἄκριβῶς ἀπὸ τὸ Θησεῖον. Διὰ περισσοτέρας πληροφορίας τηλεφωνήσατε: 43.975 - 43.905.

Ἡ ἐκδρομὴ εἰς πόρτο-Γερμενὸν, ὡς ἀνεγράφη εἰς τὸ προηγούμενον τεύχος δὲν πραγματοποιεῖται λόγω τῆς ἐπταώρου διαδρομῆς καὶ ἀντ' αὐτοῦ προεκρίθη ἡ Λούτσα.

Η ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ

ΥΠΟ Δ^{ος} Μ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ
Ραδιοφωνική ομιλία Ρόδου

Ένα από τὰ πιὸ μικρὰ νησιά τῆς Δωδεκανήσου εἶναι καὶ ἡ Νίσυρος ἡ ὁποία παρ' ὄλη τὴ μικρὴ ἔκταση ποὺ κατέχει ἀνάμεσα στ' ἄλλα ἀδελφία τῆς τοῦ Νοτίου Αἰγαίου, περιβάλεται ἀπὸ ἓνα μεγάλο μῦθο, κλείνει μέσα τῆς ἓνα ἀπροσδιόριστον μεταλλικὸν πλοῦτον καὶ ἔχει στολισμένα τὰ βουνά τῆς τὰ λαγκάδια τῆς καὶ τὶς ράχες τῆς ἀπὸ ἡμερα καὶ ἄγρια ἀνθοφόρα φυτὰ. Τὸνομά τῆς, σύνθετο ἀπὸ δύο ρήματα τὸ νέω τὸ σύρω, προδίδει τὴν καταγωγὴν τῆς. Κολυμβᾷ συνεχῶς καὶ σύρεται. Μοιάζει σὰν ἓνα γλᾶρο ποὺ ἀνάμεσα στ' ἀφρισμένα κύματα ζητᾷ νὰ τηρήσῃ τὴ θέση. Ἔτσι τὴν περιγράφει στὸ ποίημά του ὁ ποιητὴς Σημηριώτης. Φαίνεται ὅμως πὼς ὁ Νεοέλληνας αὐτὸς ποιητὴς ἀντίκρουσε τὴν Νίσυρο ταξιδεύοντας κάποια Φλεβαριατικὴ Τραμουντάντα ποὺ τὸ νησί τὸ κτυποῦσε τὰ κύματα τοῦ μεγάλου καναλιοῦ καὶ τὸ περιβάλλον τὰ γύρω του μικρὰ νησιά, γιὰ νὰ τὸ προστατέψουν ἀπ' τὴν

ὄργῃ τῆς τρικυμίας. Κατάλευκο τὴν ἐποχὴ ἐκείνην ἀπὸ τὶς ἀνθισμένες του ἀμυγδαλιές μὲ στίγματα κίτρινα στὶς ἀκροβουνιές του ἀπὸ τὰ μυρωδάτα λουλούδια τῶν ἀνθισμένων σπάρτων, στάθηκε ἀφορμὴ στὸν ποιητὴ νὰ τὸ χαρακτηρίσῃ σὰν ἓνα πραγματικὸ Γλᾶρο ποὺ προσπαθοῦν νὰ τὸ παρασύρουν σὲ κολύμβι πρὸς τὸν Νότο.

Δὲν εἶναι ὅμως αὐτὴ ἡ ἱστορία τοῦ ὀνόματός τῆς. Ὁ ποιητὴς εἶναι νέος ἐνῶ τὸ ὄνομα τοῦ νησιοῦ αὐτοῦ εἶναι παμπάλαιο. Μᾶς τὸ λέγει ὁ μῦθος.

Κάποτε οἱ θεοὶ κινδύνευσαν νὰ χάσουν τὰ κυριαρχικά τους δικαιώματα πάνω στὴ γῆ ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸ καὶ τὴν ἀπειθαρχία τῶν γυιῶν τοῦ σκότους. Τόσο ταραχθῆσαν ὥστε σὲ ἐπανελημένα συμβούλια ἀπεφάσισαν νὰ καταστρέψουν τὸ ἀνθρώπινον γένος, γιὰτὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης συνεμάχισαν μὲ τοὺς Τιτάνες καὶ τοὺς Γίγαντες. Ἡ παρέμβαση ὁ-

μως τῆς Θεᾶς Ἀθηνᾶς ἔσωσε ἀπὸ τὴν ὀργὴ τῶν Θεῶν τὸ ἀνθρώπινον γένος. Τότε κατεστρώθηκε ἓνα σχέδιον ἀμύνης τοῦ Ὀλύμπου σ' ἓνα ἀποφασιστικὸ πολεμικὸ συμβούλιο τῶν Θεῶν. Φοβούμενοι αἰφνιδιασμὸν τῶν ἐχθρῶν τῶν ἀνέλαβε ὁ καθένας τους νὰ ἐπαγρυπνῆ γύρω ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον. Ὁ Ποσειδῶνας, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας, πού εἶχε στήσει τὸ Στρατηγεῖο του μέσα στ' ἀνάκτορά του πάνω στὰ βουνὰ τῆς Θάσου, φρουροῦσε τὴν Νοτιοανατολικὴ καὶ Νότια πλευρὰ τοῦ Ὀλύμπου. Εἰς ἀφνοῦ ἓνα πρωῖ μακρὰ ἀπὸ τὸν μεγάλο πόντο πού ξεχωρίζει τὰ νησιά μας ἀπὸ τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς ἕπουλα βγαίνει ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς γῆς ὁ Γίγαντας Πολυβώτης πού προχωρεῖ πρὸς τὸν Ὀλυμπον. Τ' ἄγρυπνο μάτι ὅμως τοῦ θεοῦ Ποσειδῶνα ἀντιλαμβάνεται τὶς ἕπουλες κινήσεις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐχθροῦ τῆς ἡσυχίας τῶν θεῶν καὶ τίθεται σὲ καταδίωξι του. Πάνω στὰ μεγάλα κύματα τοῦ Αἰγαίου κυλᾷ τὸ φοβερὸ πολεμικὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ τῆς θάλασσας με σκοπὸ νὰ προλάβῃ τὸν ἀντίπαλό του καὶ νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ με τὸ θανατηφόρο κτύπημα τῆς θεΐκης του Τρίενας. Δυστυχῶς ὁ Γίγαντας Πολυβώτης χωρὶς ἀντιλαμβάνεται τὶς προθέσεις τοῦ Θεοῦ καὶ στρέφει πίσω, προσπαθῶντας νὰ σωθῆ διὰ τῆς φυγῆς. Προστατευόμενος μέσα στὰ σκοτεινὰ ἔγκατα τῆς μητέρας του Γῆς. Πρὶν ὅμως προλάβῃ νὰ πέσῃ μέσα στὶς προστατευτικὰς ἀγκάλες της, ὁ Ποσειδῶνας με τὴν Τρίενά του κόβει ἓνα μεγάλο κομμάτι ἀπὸ τὴ γρανιτώδη πλευρὰ τοῦ ὄρους Δικαίου τῆς Κῶ καὶ τὸ ἐκσφενδώνει ἐναντία τοῦ Γίγαντα. Τὸ βαρὺ αὐτὸ κομμάτι τῆς Γῆς πέτυχε τὸν Γίγαντα στὸ σημεῖο ἐκεῖνο πού ἀκόμα καὶ μέχρι σήμερα βρίσκεται τὸ νησί πού λέγεται Νίσυρος. Ἀπὸ τότε ὁ Γίγαντας ζητᾷ κάθε τόσο νὰ ἀπαλλαγῆ ἀπὸ τὸ βαρὺ φορτίο τοῦ λιθίνου ὄγκου καὶ μέσα στὶς προσπάθειές του αὐτὲς τὸ νησί κινεῖται καὶ φαίνεται στὴ φαντασία τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πὼς συνεχῶς κολυμβᾷ καὶ σύρεται πάνω στὰ

κύματα. Ὁ μῦθος ἐξηγεῖ ἀπόλυτα τὴν αἰτίαν πού στ' ὄμορφο αὐτὸ νησί δόθηκε τ' ὄνομα «Νίσυρος».

Εἶναι μυθολογικὴ ἡ δημιουργία τοῦ νησιοῦ τοῦ Πολυβώτη καὶ τοῦτο ἐξ αἰτίας τοῦ ἠφαιστείου του. Γεννᾶται ὅμως ἓνα ἐρώτημα: Σὲ πᾶ ἐποχῆ παρουσιάσθη τὸ ἠφαιστεῖο στὴ Νίσυρο; Εἶναι ἀδύνατος μιὰ ἀκριβῆς ἀπάντησις στὸ ἐρώτημα αὐτό, γιατί ὁ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς παρουσίας του εἶναι ἂν μὴ ἀδύνατος τουλάχιστον πολὺ δύσκολος. Ἐνα εἶναι γνωστὸ, ὅτι πρὶν ἀπὸ πολλοὺς αἰῶνες εὐρίσκετο στὴν τελείαν ἀνάπτυξιν θειοποιήσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει, σύμφωνα με τὶς θεωρίες τῶν γεωλόγων, ὅτι ἓνα ἠφαιστεῖο γιὰ νὰ φθάσῃ σὲ μιὰ κατάστασι πλήρους θειοποιήσεως πρέπει νὰ ἔχῃ ἡλικίαν πολλῶν χιλιετηρίδων. Ὑπὸ τοὺς ὄρους αὐτοὺς δὲν μπορεῖ νὰ ἐξακριβώσῃ κανεὶς τὴν ἡλικίαν ἐνὸς ἠφαιστείου γιατί ἡ ἐποχῆ τῆς γεννήσεώς του χάνεται μέσα στὸ πέρασμα τοῦ χρόνου. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ θὰ ἀναπτύξουμε σήμερα ὅσα εἶδαμε καὶ ὅσα ἀκούσαμε γύρω ἀπὸ τὸ ὄμορφο αὐτό, μὰ συγχρόνως καὶ τρομερὸ γεωλογικὸ φαινόμενο.

Λίγα εἶναι τὰ ἠφαιστεία ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ κανεὶς καὶ νὰ μελετήσῃ ἀπὸ κοντὰ πετρώματα, λάβες, κρατῆρες καὶ ἀτμίδες. Ν' ἀκούσῃ τὸν θόρυβο τῶν μικρῶν ἀτμίδων πού σχηματίζεται ἀπὸ τὴν ἐκπομπὴ τῶν ἀερίων τὰ ὁποῖα προέρχονται ἀπὸ ἀπροσδιόριστα βάθη καὶ τὸν βρυχηθμὸν τῶν μεγάλων κρατήρων, ὁ ὁποῖος γεννᾷ τὸν τρόμον. Καὶ ὅμως τὸ ἠφαιστεῖο τῆς Νισύρου εἶναι ἄκακο στοὺς ἐπισκέπτας του. Ποτὲ δὲ θέλησε νὰ πειράξῃ ἢ νὰ λυπήσῃ κανέναν.

Γεννᾶται ἓνα ἄλλο ἐρώτημα, ἀπὸ τὶς πρώτες στιγμὲς πού ἐμφανίστηκε στὸ νησί εὐρίσκετο ἄραγε ἐκεῖ ὅπου εἶναι καὶ σήμερα; Θὰ ὁμολογήσω ὅτι καὶ στὸ ἐρώτημα αὐτὸ εἶναι δύσκολος ἡ ἀπάντησις, γιατί τὰ ἔχνη τῶν παλαιῶν κρατήρων χάνονται μέσα

Συνέχεια στὸ ἐπόμενο τεῦχος

ΝΙΣΥΡΟΥ ΓΕΝΕΑΛΟΓΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΑΡΧΑΣ Κ'. ΑΙΩΝΟΣ

α/α	Όνοματεπώνυμον	Έπάγγελμα	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝ.	α/α	Όνοματεπώνυμον
1	Μενέλαος Βασιλείου	Έμπορος	1279	49	Θυγάτηρ Άννα
2	Υἱός Βασίλης »	»	1302	50	» Μαριγώ
3	» Μιλτιάδης »	»	1304	51	» Ίουλία
4	» Νικόλαος »	»	1307	52	Νικόλαος
5	Σύζυγος Ειρήνη Νικολάου	»	1279	53	Υἱός Μανώλης
6	Μιχαήλ Δημ. Σβουρένου	Ναυτικός	1277	54	» Χρηστόφορος
7	Υἱός Δημήτρ. »	»	1300	55	» Γεώργιος
8	Σύζυγος Καλή Νικολάου	»	1277	56	Σύζυγος Ίουλία
9	Θυγάτηρ Άννα »	»	1301	57	Θυγάτηρ Άννα
10	Ήγούμενος Κύριλλος	Παπάς	1260	58	» Σοφία
11	Άνεψιά Άννα Νικολάου	»	1283	59	Μανωλάκης
12	Όδυσσεύς Σακκελλαρίδης	Ταχυδρόμ.	1282	60	Σύζυγος Σοφία
13	Υἱός Ίωάννης »	»	1310	61	Ίωάνν. Μανώλη
14	» Νικήτας »	»	1315	62	Σύζυγος Καλλιόπη
15	άδελφός Δημήτρης »	»	1291	63	Γεώργης
16	Ίωάνν. Γεώργ. Φασουλαρίδης	Ρεζ μεμούρ	1280	64	Υἱός Παντελής
17	Σύζυγος Μαριγώ Παπά-Μανώλη	»	1294	65	Σύζυγος Μαρία
18	Θυγάτηρ Άννα »	»	1316	66	Θυγάτηρ Εύδοκία
19	» Καλλιόπη »	»	1318	67	» Καλλιόπη
20	» Μορφοῦλα »	»	1321	68	Ίωάννης Γεώργ.
21	Νικόλαος Γεωργαλῆ	Γεωργός	1280	69	Υἱός Γεώργης
22	Υἱός Γεώργης »	»	1314	70	Θυγάτηρ Καλή
23	» Χρηστόφορος »	»	1316	71	Ίάκωβος Γεωργ.
24	» Κων/ντίνος »	»	1317	72	Υἱός Γεώργης
25	» Ίωάννης »	»	1319	73	» Μανώλης
26	Σύζυγος Μαρία Νικολ. »	»	1286	74	Θυγάτηρ Άρχοντούλ
27	Θυγάτηρ Άσημένη »	»	1313	75	Κωνσταντίνος Νικ.
28	Κωνσταντίνος Γεωργαλῆς	Γεωργός	1276	76	Υἱός Νικόλαος
29	Υἱός Άλέξανδρος »	»	1212	77	» Γεώργιο
30	» Άριστοτέλης »	»	1314	78	Έγγονας Ίωάννης
31	Σύζυγος Άσημίνα Γεωργίου	»	1266	79	Σύζυγος Καλή
32	Θυγάτηρ Μαρία »	»	1310	80	Θυγάτηρ Μαριγώ
33	Χρηστόφορος Άνδριωτάκης	Έμπορος	1254	81	» Εύτυχία
34	Υἱός Γεωργάκης »	»	1302	82	» Ειρήνη
35	Θυγάτηρ Ειρήνη »	»	1296	83	» Ούρανίς
36	» Εύτυχία »	»	1298	84	Μηχαήλ Κωνστ.
37	» Άνδρομάχη »	»	1300	85	Σύζυγος Αἰκατερίνη
38	» Άριάδευα »	»	1303	86	Μανώλης Νικ.
39	» Άσημένη »	»	1304	87	Σύζυγος Πολυξένη
40	» Άρτεμησία »	»	1305	88	Γεωρ. Παπα-Άνδρέα
41	Ίωάννης Κατσιματίδης	Έμπορος	1279	89	Θεία Άννα Παπα-Γεώ
42	Σύζυγος Μαρία »	»	1291	90	Γεώργιος Μαν.
43	Θυγάτηρ Άννα »	»	1315	91	Υἱός Μανώλης
44	Δημήτριος Ίακώβ Χατζηδημήτρη	Έμπορος	1276	92	Σύζυγος Ειρήνη
45	Υἱός Ίάκωβος »	»	1358	93	Θυγάτηρ Καλή
46	» Χριστόφορος »	»	1313	94	» Πολυξένη
47	» Νικολάκης »	»	1319	95	» Άσημένη
48	Σύζυγος Καλλιόπη »	»	1287	96	» Σοφία

Α' ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ

	Ἐπάγγελμα	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝ.
ζατζηδημήτρη	Ἐμπορος	1310
»	»	1312
»	»	1316
Ἰαπα-Ἰωάννη	Ἐμπορος	1286
»	»	1311
»	»	1315
»	»	1317
ζρηστοφόρου	»	1291
»	»	1313
»	»	1319
Ἰαπα-Ἰωάννου	Μοναβίνης	1254
»	»	1254
Ἰαπα-Ἰωάννη	Ἐμπορος	1294
»	»	1295
Ἀλαμάγκος	Ἐμπορος	1276
»	»	1310
»	»	1288
»	»	1315
»	»	1319
θερεούλης	Ράπτης	1269
»	»	1298
»	»	1300
ζαφειτζής	Γεωργός	1260
»	»	1303
»	»	1307
»	»	1301
ζακλαρής	Ἐμπορος	
»	»	
»	»	
»	»	
»	»	
»	»	
»	»	
»	»	
»	»	
ζακλαρής	Ἐμπορος	1291
»	»	1293
ζακρόγιαννη	Βιολιτζής	1268
»	»	1274
ζαρτοφίλη	Μαραγκός	1293
»	»	1261
ζακρόγιαννη	Βιολιτζής	1291
»	»	1318
»	»	1296
»	»	1312
»	»	1313
»	»	1315
»	»	1319

Ο ΚΙΤΣΙΚΑΣ

Παληέ μου φίλε ἀξέχαστε
σε ξαναβρίσκω πάλι
ἀγέραστο κι' ἀβράχνιαστο
νά παίζης τὸ σουβριάλι
νά τραγουδάς ὄλημερίς
πριχοῦ τὰ κρύα πιάσουν
κι' ὡς πού τὰ συκοστάφυλα
καλὰ καλὰ νὰ κνιάσουν.

Καλέ μου φίλε, ἀξέχαστε
τῶν παιδικῶν μου χρόνων
σε ξαναβρίσκω καὶ θαρρῶ
κι' ἐγὼ πὼς ξανανειόνω
καὶ σὰν ἀκούω ρυθμικά
νά παίζης τὸ σουβριάλι
χίλιες, χιλιάδες θύμησες
μοῦ φέρνεις στὸ κεφάλι.

Μὲ φέρνεις πίσω στὰ παληὰ
σὰν ἤμουνα παιδάκι
κι' ἀναπολῶ τὸ πρῶϊμο
ποῦτρωγα συκαλάκι
πού, ὅπως τότε νόμιζα
ἐκνιαζε ἡ φωνή σου
καὶ πὼς τὴ γλύκα τοῦδινε
μόνο ἡ μουσική σου.

Θαρρῶ πὼς εἶναι τωραδὰ
ἐκείνη δὰ ἡ ὥρα
γιὰ μιὰ στιγμή ἐπίστεφα
πὼς εἴμπορῶ καὶ τώρα
νά τρέχω τὶς ἀνηφοριές
βαστάδια νὰ σαρταίρω
κι' εἰς τὰ χωράφια τ' ἀλλουνοῦ
νά μπαίνω καὶ νὰ βγαίνω

Μὰ ξαφνικά κουνήθηκα
κι' ἤρθα στὰ σύγκαλά μου
θυμήθηκα τὰ χρόνια μου
καὶ τὰ ἀθρητικά μου.

Ἀνάθεμά σε Κίτσικα
μ' ἔκαμες νὰ νομίζω
πὼς σὰν καὶ σὲ αἰώνια
θὰ ζῶ, θὰ λουλουδίζω.

ΠΑΛΗΟΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ

ΠΩΣ ΕΙΔΕ ΕΝΑΣ ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΤΟ ΝΗΣΙ ΜΑΣ ΣΤΑ 1841

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΠΤΥΧΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΕΩΤΕΡΑΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ

Ὁ Γερμανὸς ἀρχαιολόγος Ludwig Ross ποὺ εἶχε συνοδεύσει στὴν Ἑλλάδα τὸν βασιλέα Ὁθωνα καὶ διετέλεσεν ἀπὸ τοὺς πρώτους καθηγητὰς εἰς τὸ νεοϊδρυθὲν Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ἀνέλαβε κατὰ τὸ 1841 περιοδεῖαν στὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπεσκέφη καὶ τὴν Νίσυρον, ὅπου παρέμεινε τρεῖς ἡμέρας (9-11 Αὐγούστου).

Τὰς ἐντυπώσεις καὶ παρατηρήσεις ἐκ τῆς περιοδείας του συνεκέντρωσεν ὑπὸ μορφήν ἡμερολογίου ἢ ἐπιστολῶν εἰς τὸ βιβλίον τοῦ *Inselreisu* = Νησιωτικὰ ταξείδια, ποὺ παρὰ τὴν παλαιότητά του εἶναι καὶ σήμερα πολύτιμον ὄχι μόνον γιὰ τὶς πλούσιες ἀρχαιολογικὰς πληροφορίες του ἀλλὰ καὶ τὶς ὠραῖες περιγραφὰς καὶ πραγμάτων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Πιὸ κάτω παραθέτω μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν περιγραφὴν του γιὰ τὸ νησί μας (ἐκδοσις 1913, τόμος III, 6. 57 κ.έ.), ποὺ θὰ δώσουν ἴσως ἀφορμὴν γιὰ περαιτέρω ἔρευναν εἰς τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς πατρίδος μας, θὰ παράσχουν δὲ συγχρόνως εἰς ὅλους μας τὴν εὐκαιρίαν νὰ ξαναθυμηθοῦμε λίγο τὸ γραφικὸ νησάκι μας μὲ τὴν ἀπλοικὴ ζωὴ του, ὅπως τουλάχιστον τὴν γνωρίσαμε μικρὰ παιδιὰ οἱ παλαιότεροι.

Περὶ τὰς (9) τὸ πρωῖ, γράφει, τῆς 9ης Αὐγούστου ξεκινήσαμε ἀπὸ τὴν Ἀστυπάλαιαν καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἐλαφρῶς πνέοντος βορεινοῦ ἀνέμου ξανοιχθήκαμε γρήγορα στὸ ἀνοικτὸ πέλαγος, ἔτσι ποὺ κατὰ τὸ μεσημέρι κίβλας, εἶχαμε πιάσει τὸ Ν.Δ. ἀκρωτήριο τῆς Κῶ. Ὑστερα ἀπὸ μικρὰν νηνεμίαν φύσηξε δυτικὸς ἄνεμος καὶ εἰς τὰς 2 μ.μ. ἀπείχαμε ὀλίγα μόνον μίλια ἀπὸ τὴν Νίσυρον. Κατὰ τὰς 3 τὸ ἀπόγευμα ἀγκυροβολήσαμεν εἰς τὸν ἀνοικτὸν ὄρμον τῆς κωμοπόλεως Μανδράκι (ἀπὸ τὰ κατωτέρω γίνεται φανερόν ὅτι ὁ συγ-

γραφεὺς ἐννοεῖ τὴν Τάβλαν τοῦ Γιαλοῦ) καὶ ἀπεβιβάσθημεν ἀμέσως εἰς τὴν ξηρὰν.

Γιὰ νὰ κάμωμεν τὶς πρώτες ἀναγκαῖες γνωριμίας μας, μπήκαμε σ' ἕνα καφενεῖο πλησίον τοῦ τόπου τῆς ἀποβάσεώς μας, ἀπέναντι στὸν χαμηλὸν βραχώδη λόφον ποὺ ὀρίζει τὴν κωμόπολιν πρὸς Δ. ἐπάνω στὸν ὁποῖον θρῖσκεται ἤδη ἕνα μοναστήρι ἢ προσφιλῆς μας Παναγιά Σπηλιανὴ εἰς τὰ ἐρείπια ἐνὸς μεσαιωνικοῦ κάστρου.

Ἀφοῦ ἐδέχθημεν τὴν πρώτη ἐφόρμησιν τῶν περιέργων καὶ ὑπέστημεν ἐπιτυχῶς τὴν ὁμηρικὴν ἐξέτασιν «Τίς; καὶ πόθεν ὁ ἀνὴρ;» ἐξεκινήσαμε ἀμέσως μὲ ὄδηγόν τὸν δάσκαλον γιὰ τὴν παλαιὰν ἀκρόπολιν (παληόκαστρο). Καθ' ὁδοῦ ὁ συνοδός μας, ἕνας ἄνδρας ὡς 40 ἐτῶν, ἦταν ὁμιλιτικώτατος καὶ μᾶς διηγήθη ὅτι πέρασε πολλὰ χρόνια στὴν Ἑλλάδα, μερικὰ στὸ γυμνάσιον τῆς Σύρου καὶ μερικὰ στὴν τόσο δυσφημισθεῖσαν ἔπειτα σχολὴν τοῦ φιλελευθέρου ἱερέως Καίρη στὴν Ἄνδρον. Μόλις πρὸ δύο ἐτῶν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν γενέτειράν του καὶ ἤνοιξε ἕνα σχολεῖον, ὅποτε κατὰ τὸ φθινοπώρον τοῦ 1839 ἐξέσπασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ θύελλα κατὰ τοῦ Καίρη, ποὺ κατηγορήθη ὅτι ἐδίδασκεν εἰς τὴν σχολὴν του αἰρέσειο καὶ ὅτι ἐπεδίωκε νὰ ἀντικαταστήσῃ τὸν Χριστιανισμὸν μὲ μιὰν ἀπλὴν θεοσέβειαν. Τότε ἐξεσηκώθη καὶ ἐδῶ σφοδρότατος διωγμὸς κατὰ τοῦ συνοδοῦ μας καὶ τοῦ σχολείου του μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ ἡγούμενου. Ἔτσι ὁ πτωχὸς διδάσκαλος ἐχρειάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ στὴν Σμύρνη καὶ νὰ περάσῃ ἐκεῖ πτωχικὴν ζωὴν μέχρις ὅτου πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων ἐτόλμησε νὰ ξαναγυρίσῃ καὶ νὰ συγκεντρώσῃ περὶ τοὺς 30 μαθητὰς. Γιὰ νὰ προλάβῃ δὲ κάθε ὑπόνοιαν περὶ τῆς πεπλανημένης πίστεώς του ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς του εἰς τὴν αὐτὴν μιᾶς ἐκκλησίας τῆς Παναγίας.

Τὴν ἐπομένῃν μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν θερμῶν πηγῶν εἰς τὸ Μανδράκι μᾶς ἀνέμενεν ὁ καπετὰν Γιώργης (ὁ καπετάνιος τοῦ πλοίου, μὲ τὸ ὅποιον ἐκτελοῦσε τὴν περιοδεῖαν του), ὁ ὁποῖος τὴν προηγούμενην εἶχε γνωρισθῆ μετὸν Φωτοσβέστην ἠγούμενον, ὅπως τὸν ἀποκαλεῖ ὁ ἐξάδελφος τοῦ διδάσκαλου, καὶ εἶχε δεχθῆ πρόσκλησιν διὰ γεῦμα. Ἀνέβημεν λοιπὸν μαζὶ στὸ μοναστήρι πού ὅπως ἤδη ἐλέχθη εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν ἐρειπίων ἐνδὸς μεσαιωνικοῦ κάστρου ἄνωθεν τῆς πόλεως.

Τὸ κάστρο ἔχει πρὸς τὴν πλευρὰν τῆς πόλεως ἕναν ὑψηλὸν πεντάπλευρον πύργον κτισμένον στερεὰ μετὰ μικροὺς ἀρχαίους κυβολίθους, πού δεσπάζει τοὺς στενοὺς κλίμακους ἀναβάσεως αἱ πρὸς τὴν κλίμακα θύραι καταλήγουσιν ἄνω σὲ γωνιώδη καμάραν, ἐνῶ εἰς τοὺς τοίχους τοῦ πύργου εἶναι ἐντειχισμένοι κάμποσοι θυρεοὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ κάστρου. Εἰς τὰ ἄλλοτε διαμερίσματα αὐτῶν εἶναι σήμερα τὰ δωμάτια τοῦ ἠγούμενου, ἀπὸ ὅπου ἄλλη κλίμαξ μετὰ 50 περίπου βαθμίδες κατέρχεται πρὸς τὸ ναΐδιον εἰς ἕνα σπήλαιον κατὰ τὴν βορείαν πλευρὰ τοῦ ὑψώματος...

Ἐὰν ὁ ἠγούμενος, κατὰ τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ διδασκάλου, εἶναι σχεδὸν ἐχθρὸς πρὸς κάθε κοσμικὴν μόρφωσιν, πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι γνωρίζει νὰ παρασκευάζῃ μετὰ ἐξαίρετον τρόπο γουρουνόπουλο ψητὸ μετὰ κρεμμυδάκια καὶ ὅτι ἀκόμη τὸ κρασί του δὲν εἶναι τὸ ἀσχημότερο τῆς Νισύρου. Ἐνεθυμήθην ζωηρῶς μετὸν καπετάνιο μας τὴν ἐποχὴ τοῦ πολέμου, ὅταν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος εἶχε δώσει πολλὰς φορὰς ναυμαχίας πρὸς τὸν τουρκικὸν μεταξὺ Νισύρου, Κνίδου καὶ Κῶ.

Ἐπωφελήθην τῶν διακοπῶν τῆς συζητήσεως πρὸς συλλογὴν στατιστικῶν πληροφοριῶν. Ἡ Νίσυρος ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Μανδράκι ἔχει ἀκόμη δύο χωριά: τὸν Ἐμποριὸν στὴν βορείαν πλευρὰν, κάτωθεν τοῦ ὁποίου, στοὺς Πάλους ὑπάρχει τὸ καλύτερον ἢ μᾶλλον τὸ ὀλιγώτερον ἄσχημο ἀγκυροβόλιον τῆς νήσου καὶ τὰ

Νικιά εἰς τὴν νοτίαν πλευρὰν. Ὁ συνολικὸς πληθυσμὸς ἀνέρχεται σὲ 500 οἰκογένειες ἢ σὲ 2.500 περίπου ψυχὰς. Ὁ ἐτήσιος φόρος εἰς τὸν πασὰ τῆς Ρόδου 25.000 γρόσια. Ἐκκλησιαστικῶς ἡ νήσος ὑπάγεται εἰς τὴν Μητρόπολιν Ρόδου. Τὰ κύρια προϊόντα αὐτῆς εἶναι ἐκτὸς τοῦ οἴνου ἀμύγδαλα καὶ βαλανίδια, αἱ δένδρστοιχίαι τῶν ὁποίων ἐκτείνονται εἰς τὰς βορείους κλιτύς τοῦ ὄρους καὶ δίνουν στὸ νησί γραφικωτάτην ὄψιν ἀπὸ τὴν πλευρὰν τῆς θαλάσσης. Ἀπὸ τὰ τελευταῖα (βαλανίδια) πωλοῦν κατ' ἔτος κατὰ μέσον ὄρον 1.000 καντάρια ἀντὶ 40.000 γροσίων καὶ 500 κιλὰ ἀμύγδαλα ἀντὶ 10.000 γροσίων. Ἀποτελεῖ τοῦτο τὴν κυρίαν πρὸδον τῆς νήσου εἰς μετρητὸν χρήμα. Ἰδιαιτέρα εὐτυχία θεωρεῖται γιὰ τὸ νησί, ἂν κάθε δύο ἢ τρία χρόνια φανῆ κάποιο καίκι νὰ πάρῃ ἕνα φορτίον θειάφι. Ἰσχυροὶ σεισμοὶ ἦταν ἄλλοτε πολὺ συχνοί, ἀλλ' ἀπὸ 30 ἐτῶν κατέστησαν σπανιώτεροι καὶ ὀλιγότερον ἰσχυροί.

Μετὰ τὸ γεῦμα κατέβημεν ἀπὸ τὸ κάστρο καὶ μετὰ ὠδήγησαν εἰς τὴν νέαν καὶ μεγάλην ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας γιὰ νὰ μοῦ δείξουν μίαν ἐπιγραφὴν, τὴν ὁποίαν μετὰ κόπον ἐκαθάρισα ἀπὸ τὴν προσκολληθεῖσαν ἄσβεστον γιὰ νὰ μπορέσω νὰ τὴν ἀναγνώσω. Περιέχει τὰ διαπιστευτήρια ἐνδὸς ἀπεσταλμένου τοῦ βασιλέως Φιλίππου τοῦ III πρὸς τοὺς Νισυρίους, καθ' ἕνα χρόνον διεξῆγεν ἴσως πόλεμον ἐναντίον τοῦ Ἀττάλλου καὶ τῶν Ροδίων καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς ναυμαχίας κοντὰ στὴν Χίον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπεσταλμένου κάνει οὗτος εἰς τοὺς Νισυρίους τὴν παραχώρισιν ὅτι μποροῦν νὰ ἐξακολουθήσουν νὰ ζοῦν κατὰ τοὺς πατρῶους νόμους.

N. K. ΒΕΡΔΕΛΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Μὴ μᾶς πολυφηλώνεσαι γιὰτὶ ψηλὴ
[δὲν εἶσαι
καὶ τὸ χωριὸ μας εἶν' μικρὸ καὶ ξέ-
[ρω τίνοσ εἶσαι.

ΔΙΚΑΙΟΣ ΕΠΑΙΝΟΣ

Ἡ Ἱστορία τῆς ἀγαπημένης μας Πατρίδος Νισύρου καθὼς ἀνέγραφε μέχρι σήμερον ὡς γνωρίζομεν μὲ ὑπερφάνειαν σελίδας τιμητικὰς διὰ τὴν πατριωτικὴν δράσιν καὶ τὸ πνεῦμα ἀπάντων τῶν ξηνητευμένων παιδιῶν τῆς, τῶν παιδιῶν ἐκ τῆς ψυχῆς τῶν ὁποίων ξεπήδησε ἡ μεγάλη συλλογικὴ ἰδέα ἡ δημιουργήσασα ἔργα πολιτισμοῦ καὶ προόδου στὸ νησί μας, οὕτω καὶ τώρα μὲ τὴν αὐτὴν πατριωτικὴν ὑπερηφάνειαν ἀναγράφει ἰδιαιτέρας σελίδας δι' ἐσὲ ἐκλεκτὸν τέχνον τῆς πατρίδος μας, ἀγαπημένε μας συμπολίτα καὶ πατριῶτα Δημήτριε Ζησιμόπουλε.

Εἰς ἐμὲ ἔτυχε ἡ μεγάλη τιμὴ ἵνα σᾶς ἀποτείνω τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην τοῦ Δήμου Μανδρακίου Νισύρου καὶ νὰ ὑποβάλλω τὴν τοιαύτην προσφωνῶν ἐκ μέρους αὐτῶν ἓνα μεγάλο «ΕΥΓΕ» δι' ὑμᾶς μὲ τὴν εὐχὴν ὅπως τὸ παράδειγμα σας καταστῆ αἰώνιον διὰ τὴν παροῦσαν καὶ τὰς μεταγενεστέρας γενεᾶς πρὸς μίμησιν καὶ ἐκτέλεσιν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐξήσατε ἔξω ἀπὸ τὴν γενέτειρα πατρίδα μας, μακρὰν καὶ πέραν τῶν ὠκεανῶν, εἰς τὴν χώραν τοῦ ὑδρῶτος καὶ τῆς σκληρᾶς ἐργασίας νοσταλγὸς πάντοτε τῆς ἱερᾶς γῆς τῆς πατρίδος μας.

Ὁ δωρητὴς κ. Δ. Ζήσιμος παραδίδει τὰ κλειδιά τοῦ Δήμ. Θεάτρου Νισύρου εἰς τὸν Δήμαρχον κ. Γ. Γιαλούρη.

Δὲν ἐπαύσατε ποτὲ μαζί μὲ τὶς ἀτομικὲς καὶ οἰκογενειακὰς σας φροντίδες νὰ στρέφετε πάντοτε εὐλαβικὰ τὴ σκέψη σας πρὸς τὸ νησί μας καὶ νὰ ἐκδηλώνετε τὴν μεγάλη ἀγάπη σας πρὸς αὐτὸ μὲ τὴν κάθε τόσο πρωτοβουλία καὶ συμμετοχὴ σας εἰς τὰς διαφόρους πατριωτικὰς ὀργανώσεις καὶ ἐπιτροπὰς περιθάλψεως.

Ὅλα αὐτὰ, τὰ ἄλτρουϊστικά σας αἰσθήματα καὶ ἡ μεγάλη σας ἀγάπη ἀπὸ

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ-ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Τὴν 10 Μαΐου ἀφίχθη ἐκ Νισύρου ὁ στρατεύσιμος Παυλάκης Θεοφάνης καὶ τὴν ἰδίαν ἀνεχώρησεν διὰ Κρήτην.

Τὴν 21 ἀφίχθη ἐκ Νισύρου ὁ κ. Χαλκιάς Ἰωάννης. Τὴν 22 ἀφίχθη ἐκ Βυτίνης τῆς Ἀρκαδίας ὁ δασάργης κ. Πασχάλης Στρίκης.

23 Μαΐου. Δὲν πέρασε ἀκόμα ἓνας μῆνας ἀφ' ὅτου μεγάλη πυρκαϊὰ ἀπετέφρωσε μέγα μέρος τοῦ ἐργοστασίου τῶν ἀγαπητῶν μας ἀδελφῶν Γιαννίδη καὶ δευτέρα μεγαλυτέρα τῆς πρώτης καταστροφή, ἔπληξε πάλιν αὐτοῦς. Ἡ ὑπὸ ἀγνώστων μέχρι στιγμῆ χειρῶν πυρκαϊὰ, ἀπετέφρωσε πᾶν ὅτι εἶχεν ἀπομείνει ἐκ τῆς πρώτης.

Τὴν 24-5 ἀφίχθη ἐκ Νισύρου ὁ κ.

τὴν ἰδιαίτερα μας Πατρίδα ἀποτελοῦν περιλαμπρα δείγματα τοῦ ἐσωτερικοῦ σας κόσμου ἅτινα ἐφηρμοσμένα ἐν τῇ πράξει ὑπερίστανται σήμερον δι' ἔργων ἐνώπιόν μας ἐπιμαρτυροῦντων τὸν ἔνθερον παλμόν καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ νησί μας καὶ τοὺς συμπολίτας μας.

Εἶχατε πάντοτε εἰς τὴν ψυχὴν σας κλεισμένη τὴν Νίσυρο. Ἠθελήσατε νὰ ἀποδείξητε μὲ ἀγέραστο καὶ ἀνάσπερο ἔργο τὴν λατρείαν σας πρὸς αὐτὴν καὶ συνελάβατε τὴν εὐγενῆ ιδεάν ὅπως τὸν ἱερόν τοῦτον χῶρον τοῦ ἄλλοτε νηπιαγωγείου εἰς τὸν ὁποῖον μικρὸ παιδί ἐδιδάχθητε τὰ πρῶτα σας γράμματα ἀνακαινήσητε εἰς παρόμοιον ἐκπολιτιστικὸν ἔργον ἐκτελοῦντες οὕτω πιστῶς διὰ τῶν εὐγενεστέρων ὑψηλῶν ἀνθρωπιστικῶν σας αἰσθημάτων καὶ τὴν τελευταίαν ἐπιθυμίαν τῆς ἀειμνήστου συζύγου ὑμῶν ΝΟΡΑΣ, τῆς ἐναρέτου καὶ ἀφοσιωμένης ἐκείνης γυναικὸς τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ αὐτὴ τῆ στιγμῆ φτερουγίζει πλάϊ μας καὶ ἀγάλλεται παροῦσα μεθ' ἡμῶν καὶ λέγουσα. ΚΙ' ΑΝ Μ' ΑΡΠΑΞΕ Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΕΝ ΜΕ ΚΡΑΤΑΕΙ Ο ΤΑΦΟΣ.

Ἐὸ Δήμαρχος
Γ. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

Καμπανῆς Νικόλαος.

Τὴν 27 ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου ὁ κ. Διακαντώνης Ἀντώνιος μετὰ τῆς θυγατρὸς του Μαρίας, ἡ κ. Κουλιανίδου Εἰρήνη, ἡ κ. Ἀμάλλου Ἀνθούλα, ὁ κ. Φραντζῆς Μιχαὴλ ὁ κ. Μούρας Νικόλαος καὶ ὁ κ. Ι. Θεοδώρου.

Τὴν 30 Μαΐου ἀφίχθησαν ἐκ Νέας Ὑόρκης Η.Π.Α. οἱ κ.κ. Κουλιανίδης Ἀντώνιος, Ξανθὸς Δημήτριος, Σκουλλῆς Δημήτριος καὶ τὸ διακεκριμένον στέλεχος τοῦ Συλλόγου μας κ. Σακλαρίδης Γεώργιος.

Τὴν 2 Ἰουνίου ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Ἀμερικὴν οἱ κ.κ. Μιχαὴλ Φραντζῆς, Μούρας Νικόλαος καὶ τὴν 3 τοῦ αὐτοῦ ὁ κ. Ἰωάννης καὶ Σταματία Χαλκιά.

Πληροφορούμεθα ὅτι ἡ Δις Χρυσούλα Μ. Παρθενιάδου, ἥτις ὡς ἀνεγράψαμεν ἀποπερατώσασα τὰς σπουδὰς τῆς εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ὠδεῖον ἀνεκურῆχθη παμψηφεί σολίστ τοῦ πιάνου πρόκειται κατὰ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου ν' ἀναχωρήσῃ διὰ Μόναχον δι' ἀνωτέρας σπουδὰς.

Τὴν 2αν τρέχοντος μηνὸς ἀνεχώρησεν διὰ Ληξούριον Κεφαλληνίας ὁ συμπατριώτης μας Γεωπόνος κ. Ἰωάννης Θ. Ζαχαριάδης τοποθετηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας διὰ τὴν καταπολέμησιν τοῦ δάκου.

Τὴν 5ην Ἰουνίου συνῆλθεν εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν τὸ Σωματεῖον Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος. Κατ' αὐτὴν συνεζητήθησαν διάφορα θέματα ἀφορῶντα τὴν ἰδιαίτεράν αὐτῶν Πατρίδα, μεταξὺ ἐν τέλει δὲν ὑπῆρχεν ἡ ἐκλογὴ Νέου Δ.Σ. ἀντ' αὐτῆς ὅμως παρέμεινεν τὸ παλαιὸν ἀνασχηματισθὲν μὲ Πρόεδρον τὸν κ. Ἰωάν. Καμπαλοῦρη ἀντιπρόεδρον τὸν κ. Ἰωάν. Καραγεωργίου Γραμματεία τὸν κ. Γεώρ. Σιλβέστρου καὶ συμβούλους τοὺς κ.κ. Κων. Ἰερομνήμονα Δημ. Νικητιάδην καὶ Ἐμ. Κόκκινον.

Τὴν 12ην Ἰουνίου ἐγένοντο οἱ γάμοι τῆς Δίδος Πόπης Σιλβέστρου μετὰ τοῦ κ. Κων. Βλαστοῦ.

Ἡ κ. Δ. Ἰερομνήμονος ἔτεκεν ἄρρεν.

Ἡ κ. Ἀγγελικὴ Παπαδοπούλου ἀνεχώρησε εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς παραθερισμὸν τῆς εὐχόμεθα καλὸ ταξίδι καὶ καλὴν ἐπάνοδον.

ΜΑΝΔΡΑΚΙ

Τὴν 1 Μαΐου ἡ ὁμάς Ναυτοπροσκόπων Νισύρου πῆγε ἐκδρομὴ εἰς τὸν Διαβάτη.

Ἐπίσης εἰς τὴν τοποθεσίαν Εὐαγγελίστρια πῆγε ἡ Ἀγροτολέσχη.

Τὴν 8 Μαΐου ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τοῦ Ἀρχ. Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδη μὲ θέμα ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ.

Τὴν 14 Μαΐου ἐπέστρεψαν ἐκ Ρόδου ὁ κ. Δήμαρχος ἔνθα εἶχε μεταβῆ ἵνα λάβῃ μέρος εἰς τὴν Γεν. Συνέλευσιν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐνώσεως Δήμων καὶ Κοινοτήτων Δωδ/σου μᾶς ἐδήλωσεν μεταξὺ ἄλλων ὅτι ἐπέτυχεν παρὰ τοῦ Ὁργανισμοῦ Διαχ. Περιουσίας τοῦ Δημοσίου ἐν Δ/σφ τὴν κατασκευὴν 70 Ἑρμηρίων καὶ 50 καθισμάτων διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπνοδωματίων τῶν Λουτρῶν ἁξίας περίπου 70.000 Δρχ. μὲ τοὺς αὐτοὺς ὄρους καθὼς τοὺς πρὸ διμήνου συναφθέντος δανείου τῶν 60.000 Δρχ.

Τὴν 17ην Μαΐου τὸ Γυμνασιακὸ Παράρτημα Νισύρου ἐξέδραμε εἰς Κῶ ἐπέστρεψεν δὲ τὴν 19ην τοῦ αὐτοῦ μηνός.

Τὴν 15η Μαΐου ἡ Ἐξωραϊστικὴ Ἐπιτροπὴ Μανδρακίου Νισύρου ἀνέβασε ἐπὶ σκηνῆς τὸ ἔργον «ΑΙΩΝΙΑ ΖΩΗ» παρ' ὅλας τὰς δυσκολίας ποὺ παρουσίαζε τὸ ἔργο κατόρθωσε ἡ Ἐπιτροπὴ μὲ θυσίες καὶ μὲ κόπους νὰ πετύχῃ τοὺς σκοποὺς τῆς.

Αἱ εἰσπράξεις ἦσαν ἱκανοποιητικαὶ θὰ διατεθοῦν δὲ εἰς Κοινοφελῆ ἔργα.

ΝΕΙΚΕΙΑ

Γεννήσεις: Ἡ Μαρία σύζυγος Δημητ. Χαρίτου ἔτεκεν αἰσίως θῆλυ τὴν 20ην Μαΐου.

Βαπτίσεις: Τὴν 21ην Μαΐου ὁ Γεώρ. Ἰπ. Λοΐζος ἀναδέξατο ἐκ τῆς Ἱερᾶς Κολυμβήθρας τὸ τέκνον τοῦ δ/λου κ. Γαβριὴλ Σακελλαρίδη ὀνομάσας αὐτὸ Γεώργιον. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐβαπτίσθη καὶ τὸ τέκνον τοῦ κ. Μιλτιάδη Κόκκινου ὀνομασθὲν Γεώργιος μὲ ἀναδόχους τὰς: Σοφίαν Κανδύλη, Ἐλένην Κοντομανώλη καὶ Μ. Μαστρομιχάλη.

Θάνατοι: Ἐκ Ρόδου ἠγγέλθη ὁ Θάνατος τῆς Ἐλεονώρας Γερασίου τὴν 1ην Μαΐου

Μνημόσυνον: Πρωτοβουλία τοῦ ἐνταῦθα Τμήματος τοῦ Συλλόγου «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», ἐτελέσθη τὴν 22αν Μαΐου ἐπίσημον μνη-

μόσυνον εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ἁγίου Θεολόγου, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἐν Ἀμερικῇ καὶ Ἑλλάδι ἀποβιωσάντων μελῶν τοῦ Συλλόγου.

Περιοδεῖα εἰκόνων: Τὴν 8ην Μαΐου ἐπραγματοποιήθη ἡ περιοδεῖα τῆς εἰκόνας τοῦ Ἁγίου Θεολόγου εἰς τὸ Μανδράκι. Αἱ εἰσπράξεις ἀνήλθον εἰς 1.000 Δρχ.

Ἀναχωρήσεις: Ἀνεχώρησαν: οἱ Θεόδωρος Ἀρ. Σακελλαρίδης δι' Ἀθήνας διὰ τὴν τελικὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως του παρὰ τῇ Ἀμερικανικῇ Πρεσβείᾳ, Ἰωάννης Κ. Διακοβασίλης διὰ τὴν κατὰτάξιν του εἰς τὰς τάξεις τοῦ Ἐθνικοῦ μας Στρατοῦ καὶ Θεοδώρου Κ. Χατζηκόστα δι' ἐπίσκεψιν τοῦ ἀσθενούντος ἐν Ἀθήναις ἀδελφοῦ τῆς Γεωργίου.

Ἀφίξεις: Εἰς τὰς 16 Μαΐου ἀφίχθη ὁ Γεώρ. Ἰπ. Λοΐζος, ἀπολυθεὶς τῶν τάξεων τοῦ Ἐθνικοῦ μας Στρατοῦ. Εἰς τὰς 23 ἔφθασεν ὁ Ἄγγλος μεταλλειολόγος κ. Χάρισσον συνοδευόμενος ἀπὸ ἄλλους δύο Ἄγγλους ἐπίσης μεταλλειολόγους, παρέμειναν δύο ἡμέρες καὶ ἐπεσεκέφθησαν τὸ ἠφάιστεον καὶ τὴν Ἁγίαν Εἰρήνην.

Θεατρικὴ Παράστασις: Τὴν 23ην ἐδόθη Θεατρικὴ παράστασις ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς «Ἀγροτολέσχης» Νισύρου μὲ ἔργα Ἐθνικῆς ὑποθέσεως καὶ κωμωδίας, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Δ/ντριας τῆς Ἀγροτολέσχης δ/δος Πόπης Α. Μαυρουδῆ. Ἀξίζει κάθε ἔπαινος τόσον εἰς τὴν Δ/ντριαν δ/δα Μαυρουδῆ ὅσον καὶ εἰς τὰς μαθητριάς διὰ τὴν ὠραιότατην Θεατρικὴν βραδυὰ ποὺ μᾶς ἐχάρισαν καὶ μέτ' εὐχαριστήσεως θὰ τὰς περιμένωμεν διὰ μίαν ἄλλην Θεατρικὴν παράστασιν.

Σχολικὰ: Τὴν Πέμπτην τῆς Ἀναλήψεως ἔλαβε χώραν ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῶν Εἰσοδίων ἡ καθιερωμένη ἐτησίᾳ τελετὴ ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ Κατηχητικοῦ Ἔτους. Εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κατηχητικοῦ διανεμήθησαν ἐνθύμια ἀποσταλέντα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου. Ἐπίσης τὴν 29ην ἔλαβον χώραν αἱ γυμναστικαὶ ἐπιδείξεις τῶν μαθητῶν τοῦ Δημ. Σχολείου μας εἰς τὴν Πλατείαν Χη «Εὐαγγέλου».

Κοινοτικὰ ἔργα: Ἦρξαντο αἱ ἐργασίαι τῆς κατασκευῆς μιᾶς μεγάλης ὕδατοδεξαμενῆς χωρητικότητος 100 κυβ. μέτρων διὰ τὴν ὕδρευσιν τῶν κατοίκων καὶ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν κτηνοτρόφων μας. Ἡ ὕδατοδεξαμενὴ, κατασκευάζεται εἰς τὴν θέσιν «Λαγκαδᾶ», εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τὸ χωρίον κατὰ μῆκος τῆς ἀμαξητῆς οδοῦ.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ: (τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας Μιχαὴλ Καρανίκη).

Τὴν 18ην ἀπέθανε ὁ ἀδελ. Παν. Καμπανῆς. Συλλυπούμεθα τὴν σύζυγον τοῦ μεταστάνοτος.

Τὴν 24ην Ἀπριλίου ὁ κ. Γεώργ. Α. Πουράκης ἐβάπτισε τὸν υἱὸν του εἰς τὸν Ναὸν Ἁγ. Γερασίμου. Ἀνάδοχος ἦτο ἡ Καλλιόπη Δ. Σταφινίου νὰ τοὺς ζήσῃ ὁ νεοφώτιστος.

Τὴν 30ην Ἀπριλίου ἐβαπτίσθη τὸ ἀγοράκι τοῦ Μιλτιάδου καὶ Ἄννης Παντελίδου εἰς τὸν Ναὸν Ἁγ. Γερασίμου ὀνομασθὲν Γιώργος. Νὰ τοὺς ζήσῃ ὁ νεοφώτιστος.

Τὴν 8ην Μαΐου ἡ κ. Μαρία Ἰωάν. Γεωργάκη ἔτεκεν ἀγόρι. Εἰς τοὺς γονεῖς εὐχόμεθα νὰ τοὺς ζήσῃ.

Τὴν 12ην Μαΐου ἡ Μαρία Ν. Γεωργάκη ἔτεκεν ἀγόρι. Εἰς τοὺς γονεῖς εὐχόμεθα νὰ τοὺς ζήσῃ.

Τὴν 13ην Μαΐου εἰς τὴν Νισυριακὴν Λέσχην ἔγινε ἡ Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Γνωμαγόρα. Μεταξὺ τῶν θεμάτων ἦτο ἡ χορήγησις πέντε χιλιάδων δολλαρίων διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν Νισύρου, ἡ ὁποία καὶ ἐνεκρίθη μὲ ὠρισμένας ἐπιφυλάξεις τὰς ὁποίας τὸ Διοικ. Συμβούλιον θέλει ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πρὸς τὴν Δημαρχίαν Νισύρου.

Τὴν 17ην Μαΐου μὲ τὸ Ὑπερνειον Ὀλύμπια ἀφίχθησαν ἐξ Ἀθηνῶν οἱ ἀδελφοί μας Δημόκρ. Ξένος καὶ Βασ. Δ. Τσατσαρώνης.

Τὴν 25ην Μαΐου ἡ σύζυγος τοῦ ἀδελφοῦ μας Μηχ. Α. Κατσιματίδου ἔτεκεν κοριτσάκι. Εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς εὐχόμεθα νὰ τοὺς ζήσῃ.

Τὴν 29ην Μαΐου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Νέας Ὑόρκης, ἐδόθη ἡ Χοροεσπερὶς τοῦ Γνωμαγόρα πρωτοβουλία τῆς Ἐπιτροπῆς περιθάλψεως ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ πρωϊνοῦ ροφήματος τῶν μαθητῶν Νισύρου. Ἡ αἴθουσα ἦτο πλήρης ἀπὸ ἐνθουσιώδεις καὶ εὐθυμοὺς συμπατριώτας οἵτινες ἔσπευσαν προσωπικῶς νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ Ἱεροῦ τούτου σκοποῦ. Ἡ ὑγιὴς σωματικὴ ἀνάπτυξις καὶ εὐρωστία τοῦ σημερινοῦ Νισυρόπουλου φαίνεται πὼς ἀπασχολεῖ περισσότερο τοὺς ἐδῶ ἀδελφούς μας καὶ νομίζομεν ὅτι ὀφείλει νὰ προηγηται κάθε ἄλλης φροντίδος στὴν μικρὴ Νισυρο. Αὐτὰ θὰ ἀποτελέσουν τοὺς μεθαιριανοὺς στρατιώτας καὶ πολίτας καὶ θὰ πρέπει νὰ εἶναι γεροὶ στὸ σῶμα καὶ στὴ ψυχὴ. Οἱ Νισυρικοὶ χοροὶ ἐκράτησαν σχεδὸν τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ προγράμματος. Ἡ γενικὴ δὲ εὐθυμία καὶ διασκεδάσις συνεχίσθη μέχρι τὴν πρωΐαν. Ὁ νεαρὸς βλαστὸς Τάκης Ν. Χατζηδημητρίου μὲ τὴν εὐγενεικίαν του φωνὴν τραγοῦδησε ὁμορφα τραγουδάκια ποὺ μᾶς κατενθουσίασαν. Οἱ Νισυριακὲς μαντινάδες ἦτο ἡ ἐκπληξις τῆς βραδυᾶς διαυτὸ καὶ ἔχειροκροτήθησαν ἰδιαίτερως.

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΝΤΟΜΑΝΩΛΗΣ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς (12 Ἰουνίου) στὸ Νοσοκομεῖο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, ἄφησε τὴ στερνὴ του πνοὴ τὸ διαλεχτὸ παιδί τῆς Νισύρου ὁ Γιώργος Κοντομανώλης.

Πολυήμερη ἀρρώστεια δοκίμασε πάνω στὴν ἀθῶα ὑπαρξὴ του ὄλην τὴν κακίαν τῆς. Οὔτε ἡ Ἐπιστήμη, οὔτε οἱ φροντίδες τῶν ἀγαπημένων του μπόρεσαν νὰ τὸν σώσουν. Ἡ ὑπέρτατη Δύναμη ποὺ ρυθμίζει τὶς μέρες τῶν ἀνθρώπων, κάλεσε κοντὰ τῆς τὴν ὁμορφὴ ψυχὴ του.

Ὅλη του ἡ ζωὴ, ἡ σύντομη ζωὴ τῶν 25 χρόνων, ἦταν γεμάτη ἀπὸ καλωσύνη κι ἀγάπη. Τὸ χαμόγελό του, καθρέφτισμα τῆς ἄδολης ψυχῆς του, οἱ τρόποι, ὁ λεπτὸς καὶ μελαγχολικὸς χαρακτήρας του, δημιούργησαν φίλους ποὺ αἰσθάνονταν γι' αὐτὸν βαθεῖαν ἐκτίμηση.

Τώρα, μεῖς οἱ ἴδιοι φίλοι τοῦ Γιώργου, ποὺ πάντα λαχταρούσαμε νὰ δοῦμε ἀνθισμένα τ' ὄνειρά του, θὰ σμιζοῦμε μὲ τὰ θερμὰ δάκρυα τὸ βαθὸν πόνου καὶ τὴ μεγάλη θλίψη. Ἀλλὰ στὸν νωπὸ τάφο του ἄσθητο τὸ καντῆλι μνήμης θ' ἀποθέσομε γιὰ πάντα τὴ φλόγα ποὺ ἄναψε στὶς συνειδήσεις μας ἡ φιλία του.

Κοιμήσου Γιώργο, τὸν αἰώνιον ὕπνο. Χωρὶς πόνου καὶ δάκρυα, χωρὶς ἀπογοήτευση πιά. Εἶθε ἡ Γαλήνη κι' ἡ Δικαιοσύνη τῆς Ζωῆς ποὺ τώρα «ζῆς» νᾶναι ἀτέλειωτες κι' ἀληθινές.

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΣΟΥ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Νικῆταν Σακελλαρίδην.

Στὸν ἀγαπητὸν μας συνεργάτην ζητοῦμε πολλὰς φορὲς συγγνώμην διότι δὲν ἐδημοσιεύθη τὸ «Ἀπ' ὅ,τι θυμάμαι». Ὁ λόγος εἶναι διότι ὅταν ἐλάβαμε αὐτὸ εἶχε λήξει ἡ στοιχειοθέτησις. Δὲν ἐδημοσιεύθη στὸ παρὸν τεῦχος λόγω μὴ ἐπικαιρότητος τοῦ θέματος. Ἀναμένομεν νέαν συνεργασίαν.

Ἀλεξιάδην Κῶ. Δὲν δημοσιεύομεν μακροσκελῆ θέματα. Ἀναμένομεν ἄλλην συνεργασίαν σας. Γεώργ. Κουμάντων Ρόδου. Ἀδυνατοῦμε νὰ πιστεύσωμε ὅτι μᾶς ξεχάσατε.

Μιχαὴλ Τσατσαρώνην: Ἰατρὸν Ἀναμένομεν εἰδήσεις σας.

Παρακαλοῦμεν τοὺς συνεργάτας μας ὅπως γράφουν τὰς συνεργασίας των ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄψεως τοῦ χάρτου κι' εὐανάγνωστα.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΩΡΑ

Κυριακὴ 12 Ἰουνίου: Ἐκ Νισύρου ἐλήφθη τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα.

Νομάρχης ἀφίκετο σήμερον ἐπιφέρων καὶ Πετρελαιομηχανή, ὑποδοχὴ ἐγένετο μεγαλειώδης.

**ΝΑΤΡΟΧΛΩΡΙΟΘΕΙΟΥΧΑ ΦΥΣΙΚΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ
ΛΟΥΤΡΑ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ**

Ἦρχισαν λειτουργοῦντα ἀπὸ σήμερον-Γνωστά διὰ τὰς θεραπευτικὰς αὐτῶν ιδιότητας.

Θ ε ρ α π ε ὑ ο ν τ α ι : Στειρώσεις-Χρόνια ὠθηχίτις - Κατάρρους στομάχου καὶ ἐντέρων-Ὁξείς καὶ χρόνιοι ρευματισμοί-Νευροαρθρίτις-Οὐρικοί διαθέσεις-Ψαμμίσεις-Χολοκυστίτις-Αἰμοροῖδες-Δερματικά νοσήματα (ἐγκζεμα, Ψωρίασις)-Βροχικὸν ἄσθμα-Καθ' ἕξιν δυσκοιλίότης-Τραυματικά ἀγκυλώσεις κ.λπ.

Τιμαὶ ὑπνοδωματίων :

Α' ΘΕΣΙΣ

Μονόκλινον πρὸς τὴν θάλασσαν	Δρχ.	20,
Δίκλινον » » »	»	32,
Μονόκλινον » » ξηρὰν	»	18,
Δίκλινον » » »	»	30,

Β' ΘΕΣΙΣ

Μονόκλινον πρὸς τὴν θάλασσαν	Δρχ.	16,
Δίκλινον » » »	»	22,
Μονόκλινον » » ξηρὰν	»	14,
Δίκλινον » » »	»	18,

Γ' ΘΕΣΙΣ

Μονόκλινον	Δρχ.	6,
Δίκλινον	»	10,

Λουτρικὰ δικαιώματα: Θέσις Α', δρχ. 7, Θέσις Β' δρχ. 5, Φυσικὰ δρχ. 6.

Ἐντὸς τῶν Καταστημάτων ὑπάρχουν, λουτῆρες, ἐστιατόριον καὶ καφενεῖον.

Τακτικὴν συγκοινωνία μὲ Α]Π «ΑΝΔΡΟΣ»-Μ]Σ ΕΠΤΑ-ΝΗΣΟΣ - Π]Κ ΣΠΗΛΙΑΝΗ

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΑΘΗΝΩΝ

Δημήτριος Γιαννίδης. Ξενοδοχεῖον «ΓΑΛΛΙΑ»

Φίλωνος 117, Τηλ. 43. 975

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΡΟΔΟΥ

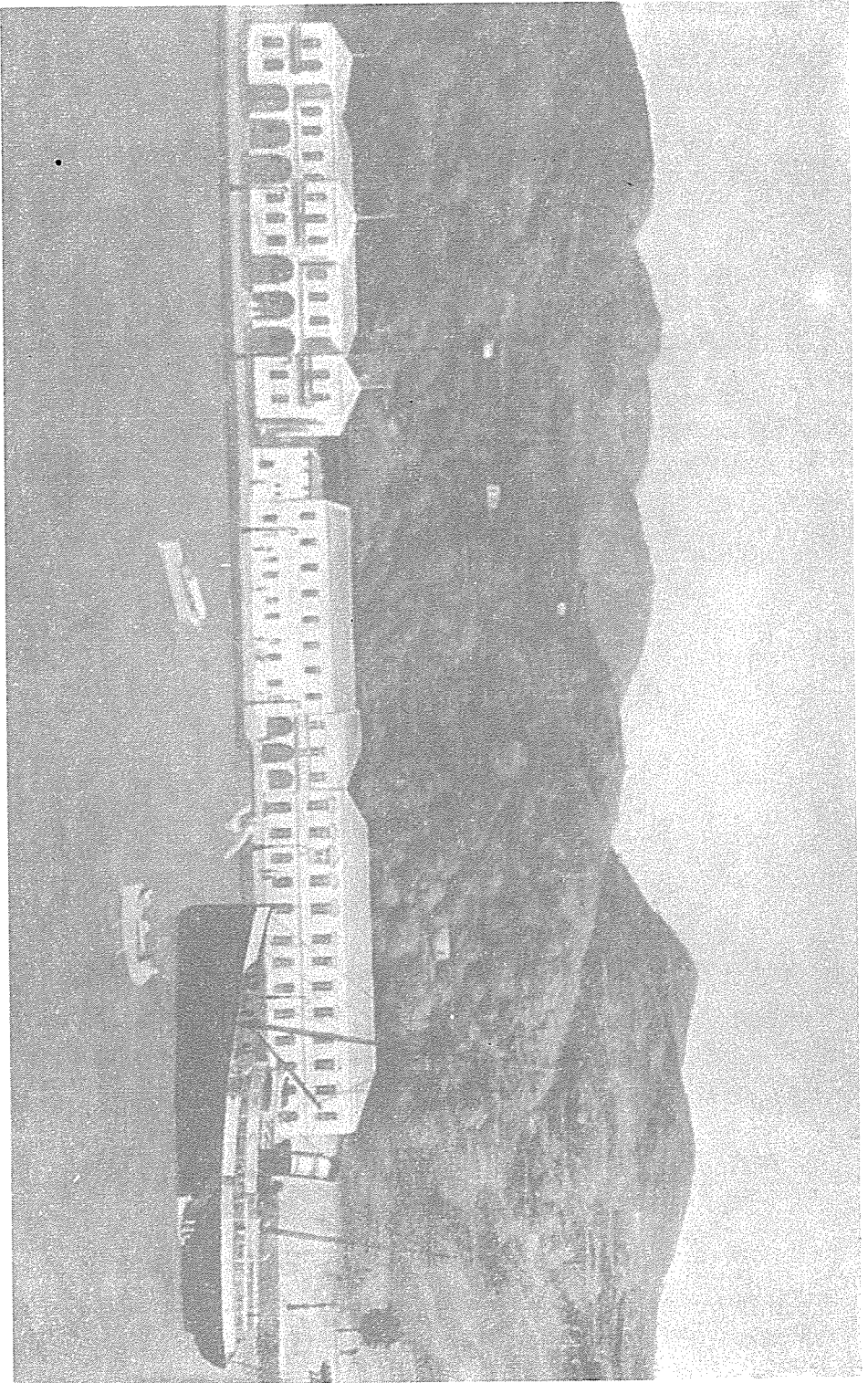
Μιχαὴλ Τσατσαρώνης, ἰατρός Τηλ. 365

Βασίλειος Εὐτυχιάδης φαρμακοποιός, Τηλ. 393

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΩ

Ἀντώνιος Πληθίδης, δικηγόρος

Ὁ Δήμαρχος
Γ. ΓΙΑΛΟΥΡΗΣ

ΝΑΤΡΟΧΑΛΩΡΙΘΕΙΟΥΧΑ ΦΥΣΙΚΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΣΥΡΟΥ

ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΝΙΚ. Ι. ΔΙΑΠΟΥΛΗ
ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

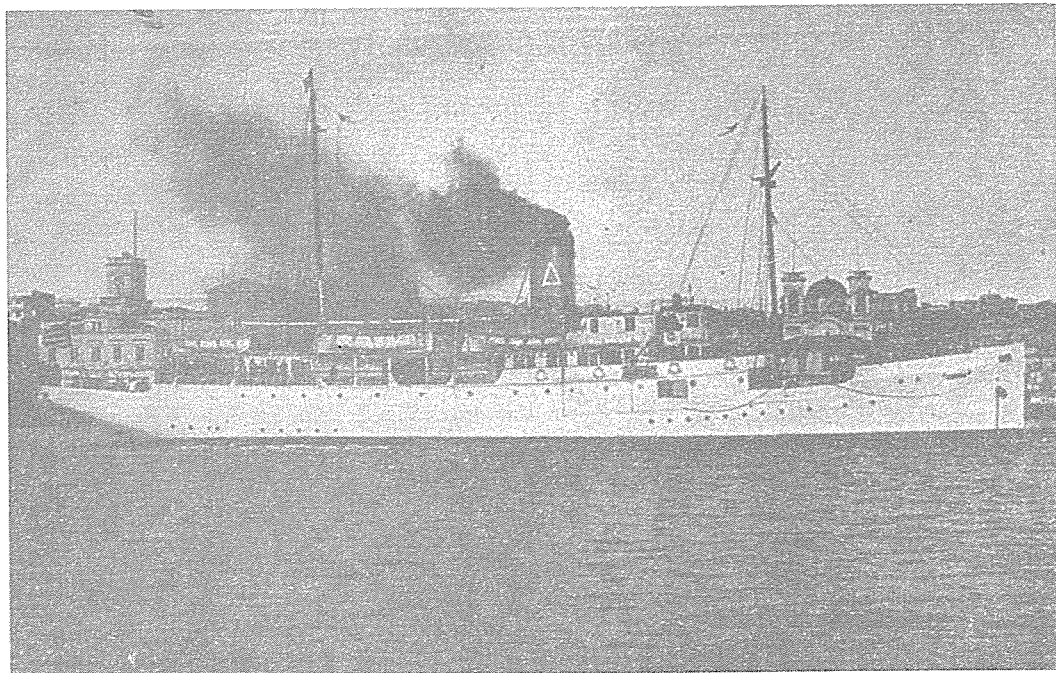
Α)Π ΑΝΔΡΟΣ

Ἐκ Πειραιῶς ἐκάστην Δευτέραν 2 μ.μ διὰ :

Ἄστυπάλαιαν, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Κῶ, Νίσυρον, Τήλον, Σύμην, Ρόδον, Κάρπαθον, Κάσον.

Ἐκαστον Σάββατον 2 μ.μ. διὰ :

Πάτρας, Ζάκυνθον, Ληξούριον, Ἄργοστόλι.

Προτιμᾶτε τὸ Α)Π ΑΝΔΡΟΣ τὸ ὁποῖον μὲ τὴν εὐστάθειάν του καὶ ταχύτητάν του ἐξυπηρετῆ τὴν Νίσυρον καὶ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας.

Πρακτορεῖον Πειραιῶς ΔΗΜ. Ν. ΣΚΡΙΒΑΝΟΣ
ΤΗΛΕΦ. 43-076-47-745

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ιούλιος 1955 Τεύχος 6

ΕΝΑ ΝΗΣΙ ΟΛΟ ΣΦΡΙΓΟΣ ΚΑΙ ΖΩΗ ΦΥΛΛΟΡΡΟΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Η υπόθεση της ανεγέρσεως Αρχαιολογικού Μουσείου στην Νίσυρο απασχόλησε τους συμπατριώτες μας για πρώτη φορά την «31ην του μηνός Νοεμβρίου του 1954» όταν «μία ομάδα αρχαιοφίλων συμπατριωτών εκινήθη διά την σύναξιν ορισμένου χρηματικού ποσού διά την ανέγερσιν εν τῇ νήσῳ μας Μουσείου». Η ενέργεια αυτή προκάλεσε την αντίδραση του συλλόγου των Μαντρακιωτών Αμερικής «ο Γνωμαγόρας». Στο δελτίο που εξέδιδε ο σύλλογος στην στήλη «Εντυπώσεις και Κρίσεις» η εκδοτική του επιτροπή σημειώνει: «Λαμπρά ιδέα, αλλά νομίζομεν πώς προτρέπει και αυτή των άλλων σπουδαιότερων και αναγκαιότερων...».

Κυριακή 12 Ιουνίου του 1955, «Νομάρχης άφίκετο σήμερα επίφρων και Πετρελαιομηχανή, ύποδοχή έγένετο μεγαλειώδης». Το Δημοτικό συμβούλιο τον «άνακηρύττει τιμής ένεκεν και εύγνωμοσύνης ΕΠΙΤΙΜΟΝ ΔΗΜΟΤΗΝ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ» στη συνέχεια «Περί ώραν 3ην μ.μ. ό κ. Νομάρχης έπεσκέφθη Τά έργα του Γυαλιού» συνοδευόμενος από τον δήμαρχο κ. Γιώργο Γιαλούρη. Στο καΐκι που τους μεταφέρει ο κ. Γιαλούρης τον ενημερώνει για τα προβλήματα του νησιού και ζητά την βοήθειά του: «-Δήμαρχε, βλέπω σου άνοιξε η όρεξη» του απαντά ο νομάρχης Γ. Ρεμπάκος.

Για την υπόθεση αυτή γράφει ο Λάζαρος Κ. Κοντοβερός στο άρθρο του με τον τίτλο «Μία αντίστασις του Γνωμαγόρα Άμερικής εις άτομικήν πρωτοβουλίαν» και υπότιτλο «Πατρις γάρ έστι πᾶς' ίν' άν πράττη τις εύ» (σελίδα 5 στήλη Ελεύθερον Βήμα).

Στο ίδιο τεύχος προβάλλονται η Παρασημοφορία Νισυρίων (σελίδα 9), η Τιμητική διάκρισις εις Δωδεκανήσιον Συγγραφέα (σελίδα 10), και η ανακήρυξη του Νομάρχη Δωδεκανήσου Γεωργίου Ρεμπάκου ως Επίτιμου Δημότη Μανδρακίου. Για την επίσκεψη στην Νίσυρο του νομάρχη και την ανακήρυξη του σε Επίτιμο Δημότη υπάρχει πλήρες ρεπορτάζ στην σελίδα 12 και φωτογραφική αναφορά στις σελίδες 9 και 13.

Το κύριο άρθρο του τεύχους αυτού το υπογράφει ο Γενικός Γραμματέας του Γνωμαγόρα Κων/νος Ε. Κωνσταντινίδης, ο οποίος με τίτλο «Ο εξωραϊσμός» γράφει: «... Έμάθαμε ότι έγινε μία εξωραϊστική έπιτροπή, ή όποια ώς έργον της έχει να εξωραΐση τὸ Μανδράκι...

Προχωρήστε πρὸς τὰ έμπρὸς και μὴ σταθῆτε μπροστὰ σὲ κανένα εμπόδιο. Τίποτα δὲν πρέπει να σᾶς πτοήση να εἴσθε δὲ βέβαιοι ὅτι ὅλοι θρискόμεθα στὸ πλευρόν σας...».

Η ύλη του περιοδικού συμπληρώνεται με το ποίημα «Η ταύλα του Γιαλού» του Παληού Νισύριου και την «Λυερή» νισύριο δημοτικό τραγούδι από την συλλογή του ίδιου, από την συνέχεια του άρθρου του Μ. Τσατσαρώνη «Η Νίσυρος και το Ηφαίστειο της», τις Κρίσεις και Σημειώματα και την πλούσια Ειδησεογραφία που καλύπτει τις σελίδες 10,11,12,13,14,15.

Οι ειδήσεις όπως αποτυπώνονται αναδεικνύουν μια Νίσυρο όλο σφρίγος και ζωή, με πλούσια κοινωνική και συλλογική δραστηριότητα, με ομιλίες, διαλέξεις, εκδρομές, θεατρικές παραστάσεις κ.ά., αλλά ταυτόχρονα και μια Νίσυρο που μεταναστεύει, που αιμορραγεί καθώς κατά ομάδες έρχονται στην Αθήνα οι κάτοικοι της «διὰ τελικὴν εξέτασιν τῆς υποθέσεώς τους προκειμένου να αναχωρήσουν προσεχῶς διὰ ΗΠΑ». (βλέπε «Αφίξεις-Αναχωρήσεις»)

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΙΟΥΛΙΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 6

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975
ΕΤΟΣ Α ΙΟΥΛΙΟΣ 1955 ΑΡΙΘ. 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ.	»	2
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	3
ΝΙΣΥΡΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ.	»	4
ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ	»	5
Η ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ	»	7
ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ ΝΙΣΥΡΙΩΝ.	»	9
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ	»	10

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλούνται οι κ. κ. Συνδρομηταί, οι καθιστεροῦντες τὰς συνδρομάς των ὅπως τὰς ἐμβάσουν εἰς τὸν Οἰκονομικὸν διαχειριστὴν μας κ. Χρ. Καρανίκη. Ὁδὸς Ἰ. Δροσπούλου 17- Πειραιεύς.

ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η ΕΛΛΑΔΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ
ΦΙΛΩΝΟΣ 117 ΤΗΛ. 43-975 — ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΡΑΔΙΟ-ΠΡΕΒΕΝΑ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409
ΜΟΣΧΑΤΟΝ
Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26 - ΤΗΛ. 482113
κουζίνα — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυντήρια
ραπτομηχαναί
ραδιόφωνα — πικ-απ
ηλεκτρικά σκεύη
ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί:

Έτησία δρχ. 50
Έξάμηνος » 25
Έξωτερικοῦ (έτησία)
Άμερικη Δολ. 3
Αύστραλια λίρ. χάρτ. 11)2
Αίγυπτος λίρ, 11)2

Διευθύνσεις:

Υπεύθυνος ἐκδόσεως
Α. Ι. Γιαννίδης
Καραϊσκάκη 11 — Νέον Φάληρον.

Τιμή τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Ο ΕΞΩΡΑΪΣΜΟΣ

Σε πολλούς τομείς υστερεῖ ἀκόμα ἡ Νίσυρος, ἂν θέλομε νὰ δεχθοῦμε ὅτι ἀξίζει νὰ τὴν θεωροῦμε σὰν τουριστικὸ νησάκι. Τῆς λείπει τὸ ἠλεκτρικὸ φῶς-μέχρι σήμερα φυσικά, γιατί σὲ πολὺ λίγο χρονικὸ διάστημα θὰ τὸ ἔχη-υστεροῦν σὲ γενικότητα, ἐκτὸς τῆς ἀρίστης θεραπευτικῆς ιδιότητός των τὰ ἱαματικά λουτρά της ἢ ρυμοτομία της δὲν εἶναι, ὅσο πρέπει καλὴ κ.λπ.

Φυσικά ὅλες αὐτὲς οἱ ἀτέλειες εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐλλείψεως τῆς προσοχῆς ἐκείνης ποῦ ἀπὸ παλῆὰ ἔπρεπε νὰ εἶχε δοθῆ ἀνάλογα σὲ κάθε ἓνα ἀπὸ τοὺς τομείς αὐτούς.

Σήμερα ὅμως βλέπομε μερικὸς ἀδελφοὺς μας οἱ ὁποῖοι καταπαίαστηκαν μ' ἓνα ὥραϊο καὶ σοβαρὸ ἔργο πάνω στὴν Πατρίδα. Ἐμάθαμε ὅτι ἐγινε μιὰ ἐξωραϊστικὴ ἐπιτροπή, ἢ ὁποία ὡς ἔργον της ἔχει νὰ ἐξωραΐσῃ τὸ Μανδράκι καὶ νὰ τὸ κάμη, ὅσο μπορεῖ, ἄξιον ἐμφανίσεως. Εὔγε γιὰ τὴν πρωτοβουλία τους αὐτῆ, ἢ ὁποία, μὲ τὰ ἔργα της ὅπωςδήποτε θὰ πάρῃ ἄλλη ὄψι ἢ Νίσυρος.

Νὰ εἶναι βέβαιοι, ὁ ἀδελφοί μας αὐτοί, ὅτι τὰ βλέμματα ὄλων εἶναι ἐστραμμένα πάνω στὸ ἔργο τὸ ὁποῖον ἄρχισαν. Ὁ ἐξωραϊσμὸς τὸν ὁποῖον ἀνέλαβαν νὰ κάμουν πάνω στὴν Πατρίδα μας, ὑπῆρξε μιὰ ἀρχὴ καλὴ, ἴσως μάλιστα ἀπὸ τὸν τομέα αὐτὸν ἔπρεπε νὰ ἀρχίσουν ἐκεῖνοι ποῦ θέλησαν νὰ ἐργασθοῦν διὰ νὰ καλυτερεύσουν, σὲ γενικὲς γραμμές, τὸ νησάκι μας καὶ νὰ τὸ κάμουν ὅπως τοῦ ἀξίζει.

Τὰ «χαλατά», οἱ ἀκαλαίσθητες μικρὲς πλατεῖες ποῦ ὑπάρχουν, τὰ ἄσκοπα ἐμπόδια στοὺς δρόμους, ἢ ἔλλειψις κήπων, ἔστω μικρῶν, κι' ἄλλες πολλὲς ἐλλείψεις, εἶναι δείγματα τέτοια ποῦ προκαλοῦν, τόσο στοὺς ξένους ἐπισκέπτας, μὰ καὶ σὲ μᾶς ἀκόμα ποῦ ξέρομε τὴν κάθε γωνιὰ τῆς Πατρίδος μας, τὴν ἐντύπωσι, ὅτι ὁ πολιτισμὸς λησμόνησε τὸ νησάκι αὐτό.

Προχωρήσετε πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ μὴ σταθῆτε μπροστὰ σὲ κανένα ἐμπόδιο. Τίποτα δὲν πρέπει νὰ σᾶς πτοήσῃ νὰ εἴσθε δὲ βέβαιοι ὅτι ὅλοι βρισκόμεθα στὸ πλευρόν σας, γιατί κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς σας δὲν ἔχει καμμιά ἀντίρρηση στὸ θαυμάσιο αὐτὸ ἔργο. Νὰ εἴσθε βέβαιοι πῶς ἢ Νίσυρος θὰ ἀλλάξῃ πολὺ καὶ θὰ γίνῃ ἓνα τουριστικὸ νησάκι, ὅπως, ἀπὸ καιροῦ, ἀξίζε νὰ εἶναι.

Ἐμεῖς οἱ ἀδελφοί σας τῶν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, σᾶς παρακολουθοῦμε στὸ ἔργον σας καὶ σᾶς ὑποσχόμεθα ὅτι θὰ σᾶς βοηθήσωμε μ' ὅλες μας τίς δυνάμεις, τὸ ἀγαπημένο μας δὲ νησάκι, ἢ Νίσυρός μας, σὲ σᾶς θὰ ὀφείλῃ τὸν ἐξωραϊσμὸν του, τὴν ζωντάνια του.

ΚΩΝ. Ε. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ

Η ΤΑΥΛΑ ΤΟΥ ΓΙΑΛΟΥ

Με άναμνήσεις τώρα ζής και σύ δυστυχισμένη
και όπως όλα στο νησί άλλαξαν μορφή
έτσι και σύ μονάχη σου ζής άποτραβηγμένη
και κανενός δέν καίεται για σένανε καρφί.

Ήσουν και σύ περήφανη Κυρά, είς τόν καιρό σου
μέ τή μικρή πλατεία σου, τή σκάλα, τό γιαλό σου.

Ήσουν στολίδι μιá φορά, καμάρι του νησιού
κι' όλοι για γλέντι τρέχανε, στην Ταύλα του Γιαλού.

Κανείς άπ' τούς σημερινούς, πειά ήσουν, δέν ειξεύρει
τις χάρες σου, τις όμορφιές που είχες στον καιρό σου
σαν ήσουν νειά και όμορφη, κανένας δέν μαντεύει
μόνο έμείς οί παλαιοί νοιώθουμε τόν καμό σου.

Ή Σκάλα σου, μονάκριβο ήτανε λιμανάκι
έκει τά τελωνεία μας ήταν και τó Κονάκι.

Ήκει, τά άρχοντόσπιτα, ήταν θεμελιωμένα
που τώρα είναι και αυτά έρμα και χωλιασμένα.

Τό κάθε Νισυρόπαιδο που θάφευγε στα ξένα
τό ύστερνό τó δάκρυ του, θά άφηνε σε σένα,
τόν ύστερνό του στεναγμό θά άκουες έσύ
όταν στη βάρκα θάμπαινε, για να ξενιτευτή.

Και πάλιν, σαν θά γύριζε άπό τήν ξηνητεία,
πάλι σε σένα θάριχνε τήν πρώτη του ματιά.

Πρώτη έσύ θά έβλεπες τó γέλιο, τήν χαρά του
σαν τούς δικούς του θάσφιγγε, μέσα στην άγγαλιά του.

ΠΑΛΗΟΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ

ΑΠ' ΟΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ

Είς τó τεύχος του μηνός Άπριλίου ό
κ. Κων. Σακελλαρίδης, που μέ τó ώρα
καλή σου βιολιστή απέδωκε φόρο τιμής
είς τόν δεξιότηχην εκείνον του βιολιού,
έγινε άφορμή να θυμηθώ τó παρακάτω
περιστατικό. Είμωνα πολύ μικρός και
παρακολουθούσα ένα δημόσιο χορό στην
Ταύλα του Γιαλού. Στο μπροστάρι ήτο ό
Μανώλης του Μιχαλάκη-Κατσιματίδης-
και έχόρευε τή γυναίκα του τήν Ειρήνη
του Φασουλαρή, τή Μαρία του Κωστα-
ντή-Καμπανή-τήν Άννα του Σταυρινού-
Παραμπούτη-τήν Άνθούσαν του Φασου-

λαρή-Γεννά και τήν Καλλή του Μαυτού-
Χατζηχιλάη. Ό Γεώρ. όταν είδε όλον
αυτόν τόν νοικοκυρόκοσμο να χορεύει,
έσηκώθηκε άπό τó μέσο του χορού όπου
έκάθετο, για να συνοδεύση τó μπροστά-
ρι. Τότε ή Μαρία του Κωνσταντή του
είπε: ω Γεώργο δέ και πέ. Δηλαδή κύτα-
ξε ποιοί χορεύουν στο μπροστάρι και
ανάλογα παίξε τó βιολί σου. Και πραγ-
ματικά έσυρε τέτοιες δοξαριές που μου
παρέμειναν άξεχαστες.

Ν. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΤΟ ΗΜΙΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

Θέλομεν νὰ ἐλπίζομεν πὼς εἶναι ὁ τελευταῖος χρόνος ποῦ ἀκολουθεῖ τὴν γνωστή του τύχη τὸ Ἡμιγυμνάσιον μας καὶ ὅτι κατὰ τὸν ἐρχόμενον, τῇ συμβολῇ τοῦ νέου Γεν. Ἐπιθεωρητοῦ Δωδ/νήσου διὰ τὸν ὁποῖον τόσα καλὰ ἀκούομεν, θὰ λειτουργήσῃ μὲ πλήρες προσωπικόν. Τὸ φετεινὸ σχολικὸν ἔτος ἤδη πέρασε ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸ ἐπόμενο δὲ μᾶς χωρίζουν πολλοὶ μῆνες, γι' αὐτὸ ἄς ἀρχίσουν ἀπὸ τώρα οἱ ὑπεύθυνοι τὰς ἐνεργείας των.

ΤΟ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΝ

Μετὰ χαρᾶς πληροφοροῦμεθα ὅτι ἀφίχθη κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα εἰς Νίσυρον Γραμματεὺς ἐπέχων θέσιν Εἰρηνοδίκου. Ἐλπίζομεν ὅτι εὐκολώτερον ἢ πρὶν θὰ λύονται τώρα τὰ ζητήματα τῶν Νισυρίων ὄχι ὅμως νὰ καταντήσουν συχνοὶ ἐπισκέπται τῶν κατοφλιῶν τοῦ Εἰρηνοδικείου. Εἰς τὸν κ. Εἰρηνοδικεὺν τα εὐχόμεθα τὸ καλῶς ἦλθεν καὶ καλὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ ἔργον του.

ΑΓΡΟΤΟΛΕΣΧΗ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ

Ἡ ἴδια ἡ Διευθύντρια τῆς Ἀγροτολέσχης Νισύρου Δις Μαυρουδῆ μᾶς ἐπληφόρησεν ὅτι τῆς ἐπετρέπη νὰ συστήσῃ παράρτημα ἀγροτολέσχης στὰ Νικεῖα ἀλλὰ τοῦτο προσέκοψεν εἰς τὸ κακὸ δρομολόγιον τοῦ αὐτοκινήτου καὶ εἰς τὴν μὴ ἐξεύρεσιν χώρου. Θέλομεν νὰ πιστεύομεν ὅτι ὁ τόσον καλὸς κατὰ τὰ ἄλλα Πρόεδρος τῶν Νικειῶν δὲν θὰ παραλείψῃ νὰ βοηθήσῃ τὴν Διευθύντριαν ὅταν καὶ πάλιν ἐπισκέφθῃ τὰ Νικεῖα ὥστε ἀφοῦ ἀπεδείχθησαν διὰ τὸ Μανδράκι τόσον ἀγαθοὶ οἱ καρποὶ τῆς ἀγροτολέσχης νὰ μὴ ὑστερήσουν καὶ τὰ χωριά.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ἄπ' αὐτὴ τῇ στήλῃ, στὸ τεῦχος τοῦ Ἀπριλίου εἶχαμε θεῖξει τὸ ζήτημα τῆς ἐσωτερικῆς συγκοινωνίας τοῦ νησιοῦ μας. Ἐπεριμέναμεν κάποιαν λύσιν διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοηθῇ Τουρισμὸς καὶ Λουτρόπολις χωρὶς μέσον μεταβάσε-

ως. Βλέπομεν ὅτι τὸ πρόβλημα ἐλύθηκε χάρις εἰς τὸ καρότσι τοῦ Δημητρίου Περούλη. Μὴ χειρότερα.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Μὲ χαρὰ πληροφοροῦμεθα ὅτι ἐτοιμάζεται νὰ λειτουργήσῃ τὸ ἐξωχικὸ χορευτικὸν κέντρον «Μιραμάρε» πλησίον τῶν λουτρῶν. Εἶναι ἐξαιρετικὴ ἡ πρωτοβουλία τοῦ ἐπιχειρηματείου ποῦ μὲ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ ἐπὶ τόσα χρόνια παραμείναντος ἀνεκμεταλλύτου ὠραίου αὐτοῦ κέντρον θὰ χαρίσῃ στὴν Νίσυρον κάτι ποῦ τῆς ἔλειπε.

Ἐπίσης πληροφοροῦμεθα ὅτι τὸ θέμα τῆς ἐπαρκείας τροφίμων ἀφθόνων καὶ ἐκλεκτῶν διὰ τοὺς ξένους Παραθεριστὰς καὶ τοὺς λουομένους, ἀντιμετωπίζεται ἐπιτυχῶς.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΜΙΑΣ ΔΩΡΕΑΣ

Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποῦ γκρεμίστηκε ἡ γραφικὴ «Καμάρα» καὶ ἡ φάμπρικα τοῦ Ἀριστείδη, ἕνα ἀκόμη ἐρείπιο ἀσχήμεζε τὸ Μανδράκι καὶ μάλιστα τὸν κεντρικότερο δρόμο του. Ὁ Δῆμος στὴν γενικὴ του προσπάθεια νὰ ἐξωραΐσῃ τὸ Μανδράκι ἐπεκοινώνησε καὶ μὲ τὸν ἰατρὸν κ. Παρθένην Κόκκινον καὶ ἐζήτησε τὴν ἄδεια διὰ νὰ προβῇ εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν ἐρειπίων. Ὁ κ. Κόκκινος κατανοῶν τὴν ἀνάγκην διανοίξεως πλατειῶν καὶ διαπλατύνσεως τῶν δρόμων τοῦ ἀσφυκτιόντος Μανδρακίου ὄχι μόνον ἔδωσε τὴν ἄδεια ἀλλὰ ἐδώρησε εἰς τὸν Δῆμον τὸ οἰκόπεδον, διὰ νὰ τὸ διαμορφώσῃ εἰς πλατεῖαν.

Ἡ εὐγενὴς χειρονομία τοῦ κ. Κόκκινου ἄς γίνῃ παράδειγμα εἰς τοὺς συμπατριῶτες μας ποῦ χαλοῦν τὸν κόσμον ἂν τοὺς θίξει κανεὶς μιὰ σπιθαμὴ ρούτσουνα, προκειμένου νὰ γίνουν ἔργα κοινῆς ὠφελείας.

ΕΞΩΡΑΪΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἡ ἐπιτροπὴ αὐτὴ ἄρχισε νὰ φτιάχνῃ σήμερον εἰς Νίσυρον ἕνα μεγάλο ἔργο διὰ τὸν ἐξωραϊσμόν. Εἶναι ἐπιτακτικὸν καθῆκον ὄλων μας νὰ τὴν βοηθήσομε εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς διὰ τῆς συνδρομῆς μας εἰς τὸ ἔργον τῆς.

ΝΙΣΥΡΙΚΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΕΚ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΤΟΥ ΗΑΑ. ΒΙΣΥΡΙΟΥ

Η ΛΥΕΡΗ

- Μιά λυερή ψιχομαχει μιὰ λυερή πεθαίνει
για 'νους άούρου άγκάλιασμα για 'νους άούρου άγάπη
και τρεις καλές γειτόνισες έπῆσαν να τῆ (δ) δούσι
'Η μιὰ πῆρε βασιλικό κι' ἡ δεύτερη άπφίδι
κι' ἡ τρίτη ἡ μικρότερη πῆρε χρουσό μαντῆλι
—'Ωρα καλή σου λυερή ποῦ κοίτεσαι στο στῶμα
—Καλῶς τις τις γειτόνισες τις πολλαγαπημένες
—Μύρισε τὸ βασιλικό και δάκχασε τ' άπφίδι
και σκούπισε τὸν ἴδρω σου με τὸ χρουσό μαντῆλι.
—'Εθ θέλω γῶ βασιλικό ἐθ' θέλω γῶ τ' άπφίδι
οὔτε τὸν ἴδρω μου σκουπῶ με τὸ χρουσό μαντῆλι
—Κόρη κι' ἐμεῖς γαπήσαμε κι' ἐλησημονήσαμεν τους
κι' ἐσὺ κόρη μ' άγάπησες κι' ἔπφεςες να πεθάνης;
—'Εσεῖς κι' ἄν άγαπήσατε ἦτανε παλλικάρι
μὰ γῶ τὸν νεῖδ (μ) π' άγάπησα ἦτανε διοματάρης
κι' εἶχεν τοῦ Φράγκου λύτσημα τοῦ Βενετσάνου χάρι
κι' ἔστριβεν τὸ μουστάκιν του Σαλονικιό βοτάνι
ἀπὸ τις τρεις γειτόνισες ἡ μιὰ τὴν ἐλυπήθη
ποῦ το τῶν τέλειων ἡ βουλή και τῆς ἀρχῆς ἡ κρίση
—Πέ μου, κόρη ποῦ θρίσκειται να πᾶ να σοῦ τὸ φέρω.
—Κάτω στοὺς κάμπους κάθεται στὰ πράσινα λειβάδια
ποῦ ναι τὰ δέντρα ὀλόχρουσα και ἡ ρίζες ἀσημένιες
ἐκεῖτα μέσα θρίσκειται ὁ ἀπολησημονιάρης
ὁποῦ μ' ἀπολησημόνησε και πειὰ δὲ με θυμάται.
'Επῆεν ἡ γειτόνισα κι' ἐν ἠῦρε τόπο νᾶμπη
χρουσό δεντρίν ἐνέσπασε κι' ἔκαμε τόπο (γ) κι' ἦμπε.
—'Ωρα καλήσου Γιαννακή μέσα στ' ἀρκοντικό σου
—Καλῶς την τὴν γειτόνισα τὴν πολλαγαπημέν
Κάτσε να φᾶς κᾶτσε να πιεῖς κᾶτσε να ποθυμάνης
να πιῆς δροσιὰ τοῦ οὐρανοῦ να φᾶς ἄγριον περδίκι.
—'Εγὼ ἐν ἦρτα για φαῖ μήτε για τὸ νερό σου
μόνο για τῆ γειτόνισα τὴν πολλαγαπημένη
ποῦχει την ἡ άγάπη σου κατάκαρδα σφαμένη.
'Επῆσαν τὸ δρομι δρομι κι' ἐπῆσαν να τὴν εὔρου
κι' ἡ λυερή ἐπρόβαλε ἀπὸ τὸ παραθύρι
εἶδεν τὸν ὁποῦ μπρόβαλε κι' ἔρκεφεν τὸ τραοῦδι
—Καλῶς τὸ μῆλο τοῦ Μαγιοῦ και τὸν ἀτθὸ τοῦ σκρίνου
καλῶς την τὴν άγάπη μου ὁποῦ τὴν ἐπιθύμου
—'Επαίνεσές μ' άγάπη μου πριχοῦ να σε παινέσω
να δῶς ὁ Θεὸς κι' ἡ Παναγιὰ μόνο να σε κερδαίσω.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ**ΜΙΑ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΜΕΡ. ΕΙΣ ΑΤΟΜΙΚΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΝ**

«Πατρίς γὰρ ἐστὶ πᾶσ' ἔν ἄν πράττη τις εὖ»

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» διορῶ τὴν σπουδαίαν ἀποστολὴν τοῦ δημοσιογραφικοῦ τούτου ὀργάνου, τὸ ὁποῖον ἐφ' ἐξῆς θὰ ἐρμηνεύη τὸ φρόνημα καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἀπανταχοῦ Νισυρίου. Εἰς τὰ γραφόμενά του κατοπτρίζεται ἡ ἀληθινὴ συναίσθησις τοῦ καθήκοντος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς μὲ τὴν συμπαραστάσιν τῶν μελῶν τοῦ Τμήματος Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, καθὼς καὶ τῶν ἐν τῇ Πατρίδι μας, τῶν ταχθέντων εἰς ἓν σῶμα γίγαντος, νὰ ἀναχαίτῃ τὴν μακροχρόνιον ἀδράνειαν καὶ ἀσθένειαν ποὺ διαπράττεται εἰς βάρος τῆς Πατρίδος Νισύρου.

Ἄξια προσοχῆς εἶναι τῷ ὄντι ἡ μελέτη τοῦ ἀκραιφνοῦς μας πατριώτου κ. Κώστα Σακελλαρίδη μὲ τίτλον «Ἀπὸ τοῦ Βήματος τῶν Ἀθηνῶν», Τεῦχ. 1ον, σελ. 5. Πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ πολλάκις διὰ νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ νόημα τοῦ ὀρθοφρονούντος καὶ τοῦ δικαίως κρίνοντος τὰ πράγματα, ἅτινα παρουσιάζει μετὰ τόλμης καὶ ἄνευ ἐπιφυλάξεως.

Ἐπίσης τὸ κείμενον τοῦ ἐπὶ διετίαν χρηματίσαντος Προέδρου τοῦ ἐνταῦθα «Γνωμαγόρα» κ. Γεωργίου Σακλαρίδη, ὅστις μὲ πικρὸν παράπονον διαμαρτύρεται διὰ τὴν πρὸς τὴν Πατρίδα μας ἀδιαφορίαν, εἰς τὸ Ἐλεύθερον Βῆμα τοῦ 2ου Τεύχους, σελ. 5, μὲ τίτλον «ANAMENOMEN».

Ἐπὶ πλεόν τὰ «Νισυριακά Χρονικά» ἀποδίδουν δίκαιο ἔπαινον εἰς τὰς «Κρίσεις καὶ Σημειώματα» εἰς τὸ 2ον τεῦχος σελ. 3, μὲ τίτλον, «Τὰ ἄτομα ποὺ προχώρησαν ἐκεῖ ποὺ τὰ σωματεῖα διστάζουν - καὶ λέγουν:- «Στὴ Νίσυρο μιὰ μοντέρνα αἶθουσα, γιὰ διαλέξεις, συγκεντρώσεις γιορτές, ἐτοιμάζεται. Σὲ λίγο καιρὸ θὰ γίνουν τὰ ἐγκαίνιά της. Ὅλα αὐτὰ μὲ δαπάνες τοῦ κ. Δ. Ζωσιμοπούλου. Ἄς μιμηθοῦν οἱ Σύλλογοι τὰ ἄτομα

στὴ δημιουργία ἔργου κοινῆς ὠφελείας ἐπάνω στὴ Νίσυρο».

Εἰς τὴν συνετὴν αὐτὴν ὑπόδειξιν τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν», ἔρχομαι κἀγὼ ὁ γράφων νὰ παρουσιάσω τὴν ὑπόθεσίν μου πρὸ τοῦ Νισυριακοῦ λαοῦ, ὅτε μοὶ παρέχεται ἡ εὐκαιρία μὲ τὸ ἄνοιγμα τῶν στηλῶν τοῦ ἀγαπητοῦ νεοσυστάτου πατριωτικοῦ περιοδικοῦ μας, νὰ μοῦ γίνῃ διερμηνεὺς τοῦ παραπόνου μου. Ἴσως δὲ καὶ ἄλλοι νὰ γράψουν τὴν γνώμην των ἐπὶ τοῦ θέματος, διὰ νὰ ἐπανορθωθῇ ἡ προκληθεῖσα ἀδικία διὰ τὴν γενέτειράν μας. Καὶ ἰδοὺ αὕτη:

Ὅταν τὴν 31ην τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου τοῦ 1954, μιὰ ὁμάς ἀρχαιοφίλων συμπατριωτῶν ἐκινήθη διὰ τὴν σύναξιν ὀρισμένου χρηματ. ποσοῦ διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἐν τῇ νήσῳ μας Μουσείου, σύμφωνα μὲ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Ἐπιμελητοῦ Ἀρχαιοτήτων καθηγητοῦ κ. Μιχαὴλ Κατσιματίδη ἐν τῷ Δελτίῳ «Γνωμαγόρας» ὑπ' ἀριθ. 119, σελ. 18 ἡ Ἐκδοτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Δελτίου ἐμφανίζεται μὲ φανατικὴν ἀντίστασιν εἰς τὰς «Ἐντυπώσεις καὶ Κρίσεις» τοῦ Δελτίου ὑπ' ἀριθ. 122, σελ. 5-10 γράφουσα τὰ ἀκόλουθα:

«Κοντὰ σ' αὐτὸ (δηλ. τὸ κτίσιμον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Νικήτα) πληροφορούμεθα πὼς πρόκειται νὰ γίνῃ ἓνας νέος ἔρανος διὰ τὸ κτίσιμον Μουσείου στὴ Νίσυρο, διὰ νὰ ἐγκαταστήσουν τὸ ἀρχαῖο ἄγαλμα τῆς «Νισυρίας Κόρης», ὡς καὶ τὰ ἄλλα εὐρήματα. Λαμπρὰ ἰδέα, ἀλλὰ νομίζομεν πὼς προτρέχει καὶ αὕτη τῶν ἄλλων σπουδαιοτέρων καὶ ἀναγκαιοτέρων. Τὰ πτωχὰ τῆς πατρίδος μας μένουσιν ξυπόλητα, γυμνὰ καὶ νησιτικά. Ἄνεργεια μαστίζει τὸ νησί (μας). Τρόφιμα ἀρκετὰ δὲν ὑπάρχουν καὶ ὅσα ὑπάρχουν δὲν ἀγοράζονται ἐλλείψει χρημάτων. Πρὸς τί λοιπὸν νὰ συζητῶμεν γιὰ τὴν τουριστικὴν ὠφέλεια ποὺ θὰ

ἔχει τὸ νησί μας ἀπὸ τὸ κτίσιμο ἐνὸς Μουσείου; Ἄς μὴ γελοιώμεθα! Περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀτομικὴ πρωτοβουλία, ὁ «Γνωμαγόρας» εἶναι εἰς θέσιν νὰ βοηθήσῃ τὴν Πατρίδα μας πάντοτε ὅμως μὲ τὴν συνεργασίαν καὶ σύμπνοιαν ὅλων τῶν παιδιῶν του καὶ τῶν συμπατριωτῶν μας. Ἀναγνωρίζει καὶ ἐκτιμᾷ τὴν φιλοδοξίαν καθενὸς ἀπὸ ἡμᾶς ποὺ προσπαθεῖ γιὰ τὸ καλὸ τῆς Πατρίδος του καὶ ποὺ αὐτὸς νομίζει ὡς τὸ πλέον ἀναγκαῖον. Ὁφείλει ὅμως ὁ ἴδιος νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν φιλοδοξίαν τῆς ὁλότητος, ἢ ὁποῖα ἀποτελεῖ τὸν «Γνωμαγόρα» καὶ ἢ ὁποῖα οὐδέποτε ἠρνήθη τὴν συνεργασίαν εἴτε μέλους, εἴτε μὴ, εἰς τὸ πεδῖον κάθε βοηθείας.

Καὶ ἐρωτῶμεν τώρα τὸν «Γνωμαγόρα» Ἀμερικῆς: Εἶναι πρὸς ὠφέλειαν τῆς τουριστικῆς Νισύρου ἢ ἀνέργεσις Μουσείου καὶ ἢ στέγασις τῆς «Νισυρίας Κόρης» ἢ ὄχι; Τὰ τόσα ἀρχαιολογικὰ κειμήλια ποὺ εἶναι διεσκορπισμένα ἐν τῇ νήσῳ δὲν θὰ πρέπη νὰ ἔχουν ἀνάγκην προστασίας. Δὲν θὰ πρέπει νὰ ἔχη καὶ νὰ ἐπιδεικνύῃ ἢ Νίσυρος ἢ τουριστικὴ, ἢ ἱστορικὴ, τὸν πανάρχαιον πολιτισμὸν της; Δὲν θὰ ἔχη ὠφέλειαν τουριστικὴν; Πρὸς τί λοιπὸν νὰ γελοιώμεθα, ἐφ' ὅσον οἱ γράψαντες καὶ ἀντισταθέντες εἰς τὴν ἱερὰν προσπάθειάν μας, ἥτις ἐπέτυχε σχεδὸν εἰς ἓνα βράδυ τὴν ἐξασφάλισιν χιλίων (1000) δολαρίων (πρωτοφανὲς εἰς τὰ Χρονικά τῆς Νισύρου), καὶ δὲν γελῶμεν δι' αὐτοὺς ποὺ κατερράκωσαν τὸν ἰδεώδη καὶ εὐγενῆ σκοπὸν τοῦ «Γνωμαγόρα» Ἀμερικῆς;

Κτυποῦν τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν ποὺ ἐκινήθη αὐθορμήτως διὰ τὴν ἐδραίωσιν ἐν τῇ νήσῳ ἐνὸς μνημειώδους ἱστορικοῦ καὶ ἀρχαιολογικοῦ τεμένους καὶ δὲν κτυποῦν τὰ κεφάλαια τους εἰς τὸν τοῖχον, ποὺ παρημέλησαν τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον των καὶ ἀρνοῦνται καὶ ἐναντιώνονται διὰ πᾶσαν χρηματικὴν ἀποστολήν; Ὁ «Γνωμαγόρας» ὡς ἀγαθοεργὸν σωματεῖον, ποὺ εἶναι τὰ κεφάλαια ποὺ διέθεσε διὰ τὸ ντύσιμο, πα-

πούτσωμα καὶ τάξιμα τῶν πτωχῶν παιδιῶν τῆς πατρίδος, ὡς γράφετε; Αὐτὰ τὰ χρήματα ποὺ ἐστάλησαν ὡς «Χριστουγεννιάτικο δῶρο» διὰ τοὺς πτωχοὺς, συνελλέχθησαν δι' ἰδιαιτέρου ἐράνου καὶ Ἐπιτροπῆς, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ γὰρ ἀτομικῶς προσέφερα πενήτηντα (50) δολάρια. Ἔχετε ἀντίρρησην εἰς αὐτὸ; Τί τὸ ἐξαιρετικὸν καὶ σπουδαῖον καὶ ὠφέλιμον ἐπράχθη; Ἡ φιλανθρωπία ἐγένετο ἐκ τῆς δράσεως τῆς Ἐπιτροπῆς μὲ ἀδειαν φυσικὰ τοῦ Γραφείου. Πληροφορούμεθα, ὅπως σεῖς ζεύρετε νὰ λέγητε, πὼς ὁ «Γνωμαγόρας» ἔχει κεφάλαιον 22.000 δολάρια. Ἐκ τούτων αἱ 15.000 εἶναι ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ δι' ἰδιαιτέρου ἄρθρου τοῦ Καταστατικοῦ δὲν δύναται νὰ θιγῇ νὰ χρησιμοποιηθῇ, παρὰ τότε μόνον ὅταν ἀποφασισθῇ ἀπὸ τὰ 3/4 τῆς ὀλομελείας τοῦ «Γνωμαγόρα». Ὡστε, τὸ ποσὸν τῶν 15.000 δολλ. μὲ τὸ ὑπόλοιπον τῶν 7000 δολλ. εἰς μετρητὰ ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ἐκ τῶν 22.000 δολλ. ὀλικὴν περιουσίαν τοῦ «Γνωμαγόρα» εἶναι ἀκριβῶς τὰ ἴδια χρήματα τὰ ὁποῖα εἶχε πρὸ τριακονταπενταετίας.

Ἐφ' ὅσον, σεῖς οἱ ἐκδίδοντες τὸ φύλλον κάμνετε τοιαύτας κρίσεις διὰ λογαριασμὸν τοῦ «Γνωμαγόρα» ὅτι περισσότερο ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν, ὁ «Γνωμαγόρας» εἶναι εἰς θέσιν νὰ βοηθήσῃ τὴν Πατρίδα μας, διατὶ δὲν τὴν ἐβοηθήσατε τότε καὶ τώρα εἰς τὰς δεινὰς στιγμὰς της; Ποῦ εἶναι τὰ ἔργα ποὺ ἔπρεπε νὰ κοσμοῦν τὴν Νίσυρον μετὰ τὴν ἐνσωμάτωσίν της μὲ τὴν μητέρα Ἑλλάδα, ἀφοῦ παραδέχεσθε πὼς ἀνεργεῖα μαστίζει τὸ νησί; Ποῦ ὁ ἠλεκτροφωτισμός; Ποῦ τὸ Μουσεῖον; Ποῦ τὸ Ἡμιγυμνάσιον; Ποῦ τὸ Νεκροταφεῖον; Ποῦ ἡ ὕδατοδεξανή; Ποῦ ἡ Βιβλιοθήκη δι' ὅλους μας; Ποῦ τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀγνωστού στρατιώτου; Ποῦ ὁ σταθμὸς βοηθειῶν; Ποῦ ἡ διάνοιξις νέας ὁδοῦ Σχολείου-Ἡλικιωμένης διὰ τὰ παιδιά τοῦ Σχολείου μας; Ποῦ τὰ ἀφοδευτήρια καὶ τόσα ἄλλα ἀπαραί-

Συνέχεια στήν 9 σελίδα

Η ΝΙΣΥΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΗΦΑΙΣΤΕΙΟ ΤΗΣ

ΥΠΟ ΔΡΟΣ Μ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους στὸ πέρασμα τῶν χιλιετηρίδων. Ἕνας ὅμως οἰοσδήποτε μορφωμένος ἄνθρωπος χωρὶς νὰ ἔχη καὶ πολλὲς γεωλογικὲς γνώσεις μπορεῖ νὰ συμπεράνη ἀπὸ τὴ γεωλογικὴ διαμόρφωση τοῦ νησιοῦ, ὅτι ἴσως καὶ νὰ ὑπῆρξαν καὶ πολλοὶ ἄλλοι κρατῆρες ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς σημερινούς οἱ ὁποῖοι εὐρίσκονται στὴν κοιλάδα τοῦ Λακκιοῦ. Τὸ Στενό, ἓνα κωνοειδὲς κοίλωμα, ἀνάμεσα στὰ βουνὰ τοῦ ἝΑη-Βασιλῆ τοῦ Διαβάτη καὶ τοῦ Καρβουνόλακου, δὲν ἦτο ἄλλο παρὰ ἓνας κρατῆρας, ἴσως καὶ ὁ ἀρχαιότερος. Οἱ Κατωλάκκοι ἐπίσης μιὰ κωνοειδὴς κοιλάδα, φαίνεται πὼς κάποτε ἐκεῖ ὑπῆρξε κάποιος κρατῆρας. Ἄλλὰ καὶ μέσα στὴν κοιλάδα τοῦ Λακκιοῦ βρίσκονται σήμερον κρατῆρες ποὺ ἀχνίζουν καὶ κρατῆρες τελείως ἐσβεσμένοι, στὸ μέρος τῶν ὁποίων σήμερον ὀργιάζει ἡ βλάστησις. Ἕνας ἀπ' αὐτούς εἶναι ὁ Κούμουλλος.

Τρεῖς εἶναι σήμερον οἱ κύριοι κρατῆρες καὶ ὅλοι βρίσκονται στὴ κοιλάδα τοῦ Λακκιοῦ. Ὁ κεντρικὸς καὶ ὁ μεγαλύτερος στὸ μέσον ἀκριβῶς, τῆς κοιλάδος, λέγεται μεγάλο ἄλῳνι γιὰ τὸ κύκλικόν του σχῆμα, ἐνῶ οἱ δύο ἄλλοι τοποθετημένοι στὴ ρίζα τοῦ βουνοῦ τοῦ Προφήτη Ἕλῆ λέγονται μικρὰ ἄλῳνια.

Ἀπὸ οἰονδήποτε ὕψωμα τῶν γύρω βουνῶν καὶ ἂν ἀντικρύση κανεὶς τοὺς κρατῆρες αὐτοὺς καὶ τὴν περιοχὴν ὀλόκληρον, θὰ νιώσῃ μιὰν εὐχάριστην ἔκπληξι. Τίποτε τὸ τρομακτικὸν δὲν παρουσιάζει ἡ θαυμασία αὐτὴ τοποθεσία. Τούναντίον τὸ μάτι γεμίζει ἀπὸ τοὺς χρωματισμοὺς τῶν πετρωμάτων καὶ τὴν γύρω τῶν κρατῆρων βλάστησι. Ὅλα τὰ χρώματα συναγωνίζονται στὴν ἐρημικὴ ἐκείνη γωνιὰ γιὰ τὴν ἐπικράτησί τους. Τὸ ἄσπρο, τὸ κόκκινο, τὸ κίτρινο, τὸ γαλάζιο, τὸ ἰώδες καὶ τὸ πράσινο τῆς βλάστησης. Εἰκόνες χρωματιστὲς μὲ τόση ἄρμονία τοποθετημένες, ποὺ θὰ τὶς ζήλευε καὶ ὁ καλλιτε-

ρος ζωγράφος τοῦ κόσμου. Τὸ πινέλλο του θὰ ἦτο ἀδύνατο νὰ ἀποδώσῃ μὲ τόση χάρι καὶ λεπτότητα τοὺς χρωματισμοὺς ποὺ ζωγράφοι τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς μὲ πραγματικὴν μαεστρίαν ζήτησαν νὰ τοποθετήσουν γύρω ἀπὸ τὴ χοάνη ποὺ δημιουργήσαν γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ τὸ μακρυνὸ ἀπ' αὐτοὺς κόσμον τοῦ ἐλευθέρου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀγέρα. Κάπου-κάπου, ἓνα πολὺ κόκκινο ζωηρὸ χρῶμα δίδει τὴν ἐντύπωσιν πὼς ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς ὀλοπράσινους θάμνους ἀρχίζει μιὰ φωτιὰ γιὰ νὰ καταστρέφει ὅσα ἢ μανία τοῦ Ἕγκελάδου ἄφησε. Δὲν εἶναι ὅμως φωτιὰ, δὲν εἶναι φλόγες. Εἶναι ἓνα πέτρωμα κόκκινο ποὺ ἔχει ὅλες τὶς ιδιότητες τοῦ θειοφιοῦ. Ἕ βλάστησις εἰς τοὺς γύρω τοῦ ἡφαιστείου χώρους ὀργιάζει. Παραδέχονται ὅτι ἀφορμὴ σ' αὐτὸ εἶναι ἡ θερμότης ποὺ συναντοῦν οἱ ρίζες τῶν δένδρων σὲ λίγα μέτρα κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους. Ἕ θερμότης αὐτὴ καθιστᾷ καὶ τὰ καρποφόρα δένδρα πάρα πολὺ ἀποδοτικά.

Τὸ ἡφαίστειο τῆς Νισύρου καλύπτει ἓνα μεγάλο μέρος τῆς ἐπιφανείας τῆς κοιλάδος τοῦ Λακκιοῦ. Εἶναι ὀλόκληρος στὴν ἐπιφάνεια καὶ παρουσιάζεται ἔτσι στὰ μάτια τοῦ ἐπισκέπτη χωρὶς νὰ κρύβῃ οὔτε τὸ ἐλάχιστο ἀπὸ τὸ σύνολό του. Δὲν εἶναι ὑπουλο ὅπως τόσα ἄλλα ἡφαίστεια, τὰ ὁποῖα δημιουργήσαν καταστροφὲς τελευταίως στὰ Ἕπτάνησα καὶ σὲ ἄλλα μέρη τῆς Στερεᾶς Ἕλλάδος. Μπορεῖ νὰ βρυχάται ἀπὸ κάποτε καὶ νὰ καπνίζει συνεχῶς, μπορεῖ ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ νὰ προσπαθῇ νὰ μᾶς φοβέρισῃ μὲ μικροδονήσεις, ποτὲ ὅμως δὲν φέρει μεγάλες καταστροφές. Εἶναι ἤσυχος καὶ ζητᾷ μονάχου του νὰ ἐπιδεικνύει τὶς ὀμορφίες του. Δὲν εἶμαι καθόλου ὑπερβολικὸς σ' αὐτά. Στὶς Κακολογκάδες, ποὺ τὸ χωρίζουν ἀπὸ τὸ βουνὸ τοῦ Προφήτη Ἕλῆ ζοῦν ἀγριοκάτσικα καὶ ἀετοί. Στὸ μεγάλο ἄλῳνι,

τὸν κεντρικὸ κρατῆρα, ὑπάρχει στὰ βόρεια πλάγια τοῦ ἑνα μονοπάτι πού σὲ ὀδηγεῖ στὸν εὐρὸ καὶ ἀνοικτὸ χῶρο τοῦ πυθμένους τοῦ. Εἶναι ἕνα ἄνοιγμα γῆς μὲ περιφέρεια περίπου 1000 μέτρων καὶ βάθος περίπου 80 μ. Τὸ ἄνοιγμα αὐτὸ εἶναι κωνοειδές. Τὸ ἔδαφος τοῦ πυθμένους τοῦ εἶναι καλλυμένον ἀπὸ λάβα καὶ τέφρα, θειόχωμα καὶ κονιοποιημένο γύψο. Τὰ πλευρά τοῦ γεμάτο ἀπὸ ἀτμίδες ἐκπέμπουν συνεχῶς ἀτμούς μὲ ἕνα γλυκὺ σφύριγμα πού νομίζει κανεὶς ὅτι ἑκατομμύρια μελισσῶν βόσκουν ἐκεῖ κοντά. Οἱ ἀτμοί, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἐξαερισμένα μέταλλα, λόγῳ τῆς ὑψηλῆς ἐνδογενῆς θερμότητος. Μεταξὺ τῶν μετάλλων αὐτῶν κυριαρχεῖ τὸ θιάφι. Ἐὰν κοντὰ στὶς ἀτμίδες αὐτὲς τοποθετήσωμεν ἕνα ἄσπρο σκληρὸ χαρτί, ὕστερα ἀπ' λίγα λεπτὰ θὰ παρατηρήσωμε ὅτι θὰ εἶναι γεμάτο ἀπὸ ὀλοκιτρίνους κρυστάλλους θειαφιοῦ.

Δὲν ὑπάρχει φόβος ὑποχωρήσεως τοῦ ἐδάφους, ἐκτὸς στὴν περιοχὴ τοῦ γύψου, καὶ γι' αὐτὸ ὁ κάθε ἐπισκέπτης μπορεῖ νὰ πλησιάσῃ ὅλα τὰ τμήματα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ κρατῆρος. Ὁ ἐπισκέπτης πέφτει ἀπὸ ἔκπληξη σὲ ἔκπληξη. Ἡ μουσικὴ τῶν ἀτμίδων, οἱ χρωματισμοὶ πού συνεχῶς ἀλλάζουν ἀπὸ τοὺς κρυστάλλους τῶν διαφόρων μετάλλων, ἢ ἔλλειψις κάθε ζωϊκῆς ὑπάρξεως, δίδουν τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς ξεχωριστῆς γωνιάς πού κυριαρχεῖ μόνον μιὰ φύσις στερημένη, ὅλων τῶν συνηθισμένων σὲ μᾶς κινήσεων τῆς ζωῆς. Εἶναι κάτι τὸ πρωτότυπο, κάτι τὸ διαφορετικὸ ἀπὸ τὴ ζωὴ μας. Ἀποτελεῖ ἕνα θαῦμα φυσικῆς δυνάμεως.

Πρὸς τὸ Νότιον τμήμα τοῦ χαίνοντος αὐτοῦ χώρου ὑπάρχει ἕνας ἄλλος μικρὸς κρατῆρας μὲ μιὰ περιφέρεια περὶ τὰ 5 μέτρα. Τὸ βάθος τοῦ κρατῆρος αὐτοῦ εἶναι ἀπροσδιόριστον. Τὸν κρατῆρα αὐτὸν δὲν μποροῦμε νὰ τὸν πλησιάσωμε πολὺ. Θὰ σταθοῦμε σὲ μιὰ ἀπόσταση περίπου 10 μέτρων. Τὸ θέαμα ὅμως τοῦ μικροῦ αὐτοῦ κρατῆρος εἶναι κάτι τὸ θεαματικὸν καὶ συγχρόνως τρομερόν. Νοί-

ώθουμε ὅλη τὴ μανία πού ἡ γῆ κρύβη στὰ ἔγκατά της καὶ πού ζητᾷ νὰ τὴ ρίξῃ στὴν ἐπιφάνεια. Ἐνας ὑπομόχθιος βρυχηθμὸς ἀκούεται καὶ ἀπὸ τὸ κέντρον καὶ τὰ πλευρά τοῦ ἐκρέουν ὑπέρθερμα νερὰ μὲ ἀτμούς μὲ τόση δύναμη, ὥστε ἡ συνάντησις τοὺς μέσα στὸ στενὸ ἀνοικτὸν χῶρον τοῦ νὰ προκαλῆ τεραστίας δυνάμεως σύγκρουσιν καὶ νὰ σχηματίζεται μιὰ ὑδάτινη κολῶνα πού τὸ ὕψος της ὑπερβαίνει τὰ 10 μέτρα καὶ νὰ καταπίπτῃ ἀμέσως καὶ νὰ συγκρούεται καὶ πάλι μὲ ἐκρέοντα νερά. Ὅλα αὐτὰ πού ἐπαναλαμβάνονται σὲ λίγα λεπτὰ μέσα δημιουργοῦν ἕνα φοβερόν θόρυβον πού προκαλεῖ τὸν τρόμον.

Οἱ ἄλλοι κρατῆρες, τὰ μικρὰ λεγόμενα ἀλώνια εἶναι πῶς διαφορετικοί. Τὸ ἤρεμο περιβάλλον τοῦ μεγάλου κρατῆρος δὲν παρατηρεῖται στοὺς μικροὺς. Ἐχουν σχῆμα ἀντεστραμμένον κώνου καὶ γιὰ νὰ τοὺς πλησιάσῃ κανεὶς εἶναι ἐπικίνδυνον. Ἡ κάθοδος στὸν πυθμένα τοὺς εἶναι ἀδύνατος. Στὸ βάθος ὅμως ἐπικρατεῖ ἡ δύναμις τῆς φύσεως καὶ οἱ ἴδιοι χρωματισμοί. Στὸν ἕνα ἀπ' αὐτοὺς κυριαρχεῖ τὸ μαῦρο χρῶμα. Ὅλα γύρω τοῦ εἶναι καμμένα καὶ μαρτυροῦν τὸ ἐκχύλισμά τοῦ στὸ 1912. Τὸ θειόχωμά τοῦ ὅμως εἶναι τὸ πλουσιώτερον σὲ θιάφι. Γύρω τοῦ ἔχουν σχηματισθῆ πετρώδεις λοφίσκοι ὑπὸ τίς συνεχεῖς ἀνατινάξεις. Οἱ πῶς γέροι πού ἐνθυμοῦνται τὴν ἔκρηξιν τῶν κρατήρων αὐτῶν, ὁμολογοῦν ὅτι τὸ ὕψος τῆς ὑδάτινης κολῶνας ἔφθανε μέχρι τῆς κορυφῆς τοῦ Προφήτου Ἡλία. Ἡ κολῶνα αὐτὴ πού τὴν νύχτα ἐφωτίζετο ἀπὸ τὰ πυρακτωμένα πετρώματα λέγουν περιεῖχε παντὸς εἶδους μέταλλα. Γι' αὐτὸ τὸ ἠφαίστειο πού οἱ κάτοικοι τὸ ὀνομάζουν «Ἄκολο», τὸ ὁποῖον σημαίνει ἕνα ἄνοιγμα χωρὶς πυθμένα. Πίστεψαν στὴν πραγματικότητα χωρὶς νὰ ἔχουν γεωλογικὰς γνώσεις, γιὰ τὴν ἠφαίστεια ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸ διάπυρο κέντρον τῆς γῆς.

Ἐπὶ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ κ. Νομάρχου στὴ Νίσυρο ὅστις συνόδευσε καὶ τὴν ἠλεκτρογεννήτρια.

ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ ΝΙΣΥΡΙΩΝ

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἐπιβραβεύουσα τοὺς ἰδρυτὰς καὶ πρωτεργάτας τῆς Δωδεκανησιακῆς Νεολαίας τῆς Ἀμερικῆς διὰ τοὺς ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Δωδεκανήσου Ἐθνικοὺς αὐτῶν ἀγῶνας, ἐπαρashedμοφόρησε διὰ τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τοῦ Τάγματος τοῦ Φοίνικος τὸν ἐκλεκτὸν συμπατριώτην μας Δημήτριον Πολυχρονιαδὴν καὶ ἐκλεκτοὺς Δωδεκανησίους τοὺς κ.κ. Ἐμμανουὴλ Ἀθανασιάδην, Νικήταν Χατζηνικήταν καὶ Νίκον Μανούσην. Διὰ τοῦ ἰδίου παρασήμου ἐπαρashedμοφορήθη καὶ ὁ ἐπίσης ἐκλεκτὸς συμπατριώτης μας, φαρμακοποιὸς Ἰάκωβος Καζαβῆς, διὰ τοὺς Ἐθνικοὺς αὐτοῦ ἀγῶνας.

Τοὺς συγχαίρομεν ἐγκάρδια διὰ τὴν

δικαίαν αὐτὴν Ἠθικὴν διάκρισιν μὲ τὴν ὁποίαν τοὺς ἐτίμησε ἡ Ἑλληνικὴ Πατρίς.

Θὰ ἀπετέλει ὅμως πραγματικὴν παράλειψιν ἂν μὲ τὴν εὐκαιρίαν αὐτὴν δὲν ἐμνημονεύαμεν καὶ τοῦ ἀειμνήστου συμπατριώτου μας Δημητρίου Στρίκη. Διότι εἶναι εἰς ὅλους γνωστὸν ὅτι ὁ ἀειμνήστος διεδραμάτισε μετὰ τοῦ Νικολάου Μαυρῆ καὶ τοῦ Δημ. Πολυχρονιαδὴ πρωτεύοντα ρόλον καὶ κατὰ τὴν ἴδρυσιν καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς δράσεως τῆς Δωδεκανησιακῆς Νεολαίας τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς ὁποίας ἀφωσιώθη μὲ ὄλην τὴν θέρημν τῆς εὐγενικῆς του ψυχῆς, ὥστε νὰ συνδέσῃ τὸ ὄνομά του μὲ αὐτὴν.

Συνέχεια ἀπὸ τὴν 6η σελίδα

τητα; Αὐτὰ κάμνουν οἱ ἄλλοι Σύλλογοι διὰ τὴν γενέτειράν των καὶ γίνονται γνωστὰ ἐκ δημοσιευμάτων εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Εἶναι λυπηρὸν πὺν ὅταν ἡ πατρίς ζημιώνεται, σεις - ἡ τριανδρία - εἴσθε ἀνεύθυνοι, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη κρι-

τήριον νὰ δικάσῃ τὴν ἀπερίσκεπτον πρᾶξιν σας, ἡ ὁποία εἶναι ἡ δευτέρα χειρίστη εἰς τὸ ἐνεργητικόν σας καὶ κατὰ τὸν Εὐριπίδην: μεγάλη συμφορὰ εἰς τὴν πολιτείαν ὅταν ἕνας γλυκομίλητος ἔχων σφαλερὰς γνώμας πείθῃ τὸν λαόν».

ΛΑΖΑΡΟΣ Κ. ΚΟΝΤΟΒΕΡ

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ
ΕΙΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Ἄ θ ἦ ν α ι: Διὰ Β. Διατάγματος ἀπενεμήθη εἰς τὸν ἐν Νέα Ὑόρκη Δωδεκανήσιον συγγραφέα, ποιητὴν καὶ λαογράφον Δόκτορα κ. Γεώργιον Ν. Καζαβῆν τὸ παράσημον τοῦ φοίνικος διὰ τὰς Ἐθνικάς του ὑπηρεσίας.

Ὁ κ. Καζαβῆς ἔχει βραβευθῆ καὶ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν διὰ τὸ λαογραφικὸν ἔργον του.

ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ ἐξαιρετικὸς Νισύριος καὶ διαπρεπὴς ἐπιστήμων κ. Παῦλος Σακελλαρίδης ἐγένετο ὑφηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν τῆς χημείας. Ὁ Σεμνὸς αὐτὸς ἐπιστήμων ἐργάζεται ἀθορύβως διὰ τὴν ἐπιστήμην καὶ τιμᾷ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα καὶ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ὅπου εἶναι γνωσταὶ καὶ ἐκτιμῶνται αἱ ἐπιστημονικαὶ του ἐργασίαι. Ἡ Νίσυρος εἶναι ὑπερήφανος διὰ τὸ ἄξιον αὐτὸ τέκνον της.

Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ συμπατριώτης μας ἱατρὸς κ. Παρθένης Κόκκινος ἐδώρησε εἰς τὸν Δῆμον τὸ οἰκόπεδον τῆς «Φάμπρικας τοῦ Ἀριστείδη» ὅπου μελετᾶται ἡ δημιουργία Πλατείας.

Ἐντολῇ τῆς Νομαρχίας ἐπεσκέφθη τὴν 16/6/55 τὴν Νίσυρον ὁ Ραβδοσκοπὸς Παναγιώτης Μαργέν. Συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν κ.κ. Νικολάου Μίχαλου καὶ Σταύρου Μαστρογιάννη ἐπεσκέφθη διαφόρους τοποθεσίας πρὸς εὔρεσιν ὑπογείων ὑδάτων, τὰ πορίσματα ἐκ τῆς ἐρεύνης δὲν ὑπῆρξαν ἱκανοποιητικά. Ὡς πληροφορούμεθα ὁ Νομάρχης Δωδεκανήσου ἐζήτησεν τὴν ἀποστολὴν γεωλόγου διὰ τὴν ὑπόδειξιν χώρων ἐκτελέσεως γεωτρήσεων.

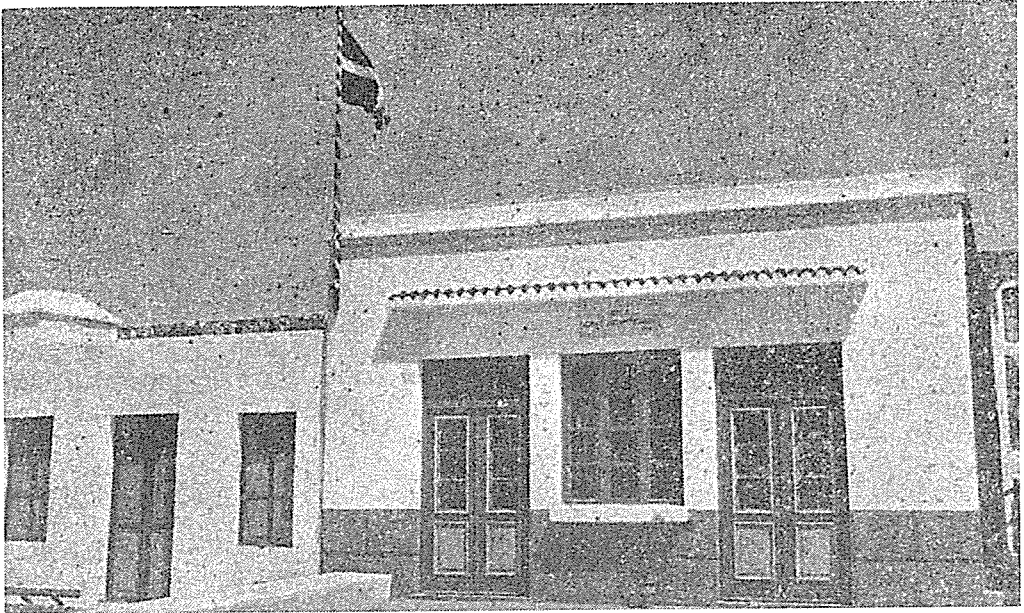
Ἐλπίζομεν ὅτι αἱ συστηματικαὶ αὗται ἔρευναι θὰ καταλήξουν εἰς τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα.

Ἄ ν α χ ω ρ ῆ σ ε ι ς: Τὴν 20ην Ἰουνίου ἀνεχώρησεν διὰ Νίσυρον ὁ κ. Ἰωάννης Γιαννίδης τὴν 22αν ἡ κ. Ἀνθοῦλα

Ἀμάλλου καὶ ὁ κ. Ἰωάννης Θεοδωρίδης, τὴν 24ην ὁ κ. Γεώργιος Χριστοδούλου, διὰ Ρόδον τὴν 25ην ὁ κ. Χρῆστος Σακελλαρίδης, τὴν 27ην ὁ κ. Γεώργιος Ζαχαριάδης, τὴν 29ην διὰ τὰς Η.Π.Α. ἡ κ. Θεοδώρα Χαρτοφύλη, ὁ κ. Νικ. Φραντζῆς καὶ ὁ κ. Θεόδωρος Σακελλαρίδης, τὴν 2αν Ἰουλίου διὰ Κάλυμνον ἡ κ. Ἄλκυστις Καραγιάννη μετὰ τοῦ υἱοῦ της Ντίνου καὶ ἐκεῖθεν διὰ Νίσυρον, τὴν 8ην ἀνεχώρησεν διὰ Νίσυρον ὁ κ. Ζησιμόπουλος Δημήτριος μετὰ τῆς ἀδελφῆς του κ. Ἄννας Μαστρογιάννη, τὴν 11ην διὰ Νίσυρον κ. Γ. Γιαλούρης, ἀφιχθεὶς εἰς Πειραιᾶ τὴν 8ην τρ. μ., ἐπίσης τὴν ἰδίαν ἡμέραν ὁ κ. Ἐμμανουὴλ Ἀνδριώτης καὶ ἡ δις Εἰρήνη Καβούνη. Ἐπίσης τὴν 1ην τρ. μ. διὰ Νίσυρον ἡ κ. Στυλιανὴ Κέντρη μετὰ τοῦ υἱοῦ της κ. Σταύρου Κέντρη, τὴν 11ην ἐπίσης τρ. μ. ἀνεχώρησαν διὰ Νίσυρον ὁ κ. Γεώργιος Σακελλαρίδης μετὰ τῆς κυρίας του, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ κ. Κώστας Ἐμμανουήλ, ἀφιχθέντες ἐξ Ἀμερικῆς.

Ἄ φ ἱ ξ ε ι ς: Τὴν 21ην Ἰουνίου ἀφίχθη ἐκ Νισύρου ὁ κ. Γεώργιος Στρίκης, τὴν 24ην, ὁ κ. Νικόλαος Φραντζῆς, καὶ ὁ κ. Παρθένης Καρβαίνης, τὴν 1ην Ἰουλίου ἐκ Νισύρου ἡ δις Καμαρινοῦ Καλλιόπη καὶ ὁ κ. Περούλης καὶ ὁ κ. Μάνος Μαρίνος. Τὴν 20ην Ἰουνίου ἐκ Νισύρου αἱ δίδες Μαρίκα Καβούνη, Καλλιόπη Παπαντωνίου, Εἰρήνη Καβούνη καὶ ἡ κ. Θεοδώρα Χαρτοφύλη μετὰ τῶν τέκνων της, ὁ κ. Θεόδωρος Σακελλαρίδης, ὁ νεαρὸς Νικόλαος Διακοβασίλης καὶ ὁ στρατιώτης Μίχαλος Ἀριστείδης, ἐξ Η.Π.Α. τὴν 27ην Ἰουνίου οἱ ἀδελφοὶ κ.κ. Ἰωάννης καὶ Νικόλαος Κοριτσιδῆς. Τὴν 28ην ἐκ Νισύρου οἱ κ.κ. Ἀνδριώτης καὶ Ζαχ. Ζαχαριάδης, τὴν 4ην Ἰουλίου ἐκ Νισύρου ὁ κ. Δημήτριος Ζωσιμόπουλος μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Ἄννας Μαστρογιάννη καὶ ὁ κ. Ἰωάννης καὶ ἡ κ. Μαριγὼ Φραντζῆ.

Τὴν 10ην τρέχ. μηνὸς ἐπραγματοποιήθη ἡ ἐκδρομὴ τοῦ Συλλόγου. Ἐ-

Τὸ κτίριον τοῦ Ζησιμοπουλείου Θεάτρου Νισύρου ἀνεγερθὲν τῇ ἐπιβλέψει τοῦ ἐργολάβου Δημοσίων ἔργων Χ. Ἐμμανουηλίδη.

λαβον μέρος ἄνω τῶν 50 ἀτόμων μεταξὺ τῶν ὁποίων παρευρέθη, καὶ ὁ Δήμαρχος Νισύρου.

Ὅπως πάντα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ Γνωμαγόρα ἐπεκράτησεν ἀδιάπτωτον κέφι μὲ Νισύρικους χοροὺς καὶ τραγούδια.

Ὁ ἀφιχθεὶς πρὸ ἡμερῶν ἐξ Ἀμερικῆς ἀδελφός μας κ. Κ. Ἐμμανουήλ προσέφερεν δι' ἐνίσχυσιν τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς τὸ ποσὸν τῶν 10 δολλαρίων. Τὸ τμῆμα Ἀθηνῶν Πειραιῶς τὸν εὐχαριστεῖ διὰ τὴν εὐγενῆ ταύτην χειρονομίαν του.

Ἀφίξεις: Ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου ὁ κ. Θεόδωρος Σακελλαρίδης προκειμένου νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ Η.Π.Α. ὁ Νικόλαος Διακοβασίλης διὰ τελικὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως του προκειμένου ἐπίσης νὰ ἀναχωρήσῃ προσεχῶς διὰ Η.Π.Α. ἡ κ. Εἰρ. Καραγεωργίου πρὸς ἰατρικὴν ἐξέτασιν τοῦ υἱοῦ της, ἡ κ. Εἰρήνη Καβούνη καὶ ἡ δις Μαρ. Καβούνη. Ἐπίσης ἀφίχθη οἰκογενειακῶς ἡ κ. Θεοδώρα Χαρτοφύλη τακτοποιήσασα δὲ τὰ χαρτιά της ἀνα-

χωρεῖ διὰ Η.Π.Α. κατ' αὐτάς. Ἐκ Ρουμανίας ἀφίχθη ὁ κ. Παν. Μαρίνος καὶ ὁ ἀδελφός του Μᾶνος ἐκ Ρόδου.

Ἀναχωρήσεις. Ἀνεχώρησαν διὰ Νίσυρον ὁ κ. Γεώρ. Ζαχαριάδης καὶ ὁ κ. Νικόλαος Διακοβασίλης.

Εἰς τὴν τελευταίαν του συνεδρίασιν τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ἀπεφάσισεν ὅπως κατὰ τὸ προσεχὲς φθινόπωρον δώσῃ εἰς τὰ Νικεῖα τὴν μάχην τῆς Ἀμυγδαλιάς. Ὁ πρῶτος Βραβευθεὶς θὰ λάβῃ Ἐργαλεῖα γεωργικὰ διαφόρων εἰδῶν καὶ ἓνα Παντελόνι τῆς δουλειᾶς ὁ δὲ δεύτερος Ἐργαλεῖα.

Ἐπίσης, κατὰ τὴν ἰδίαν συνεδρίασιν ἀπεφασίσθη ὅπως βραβευθῶσι διὰ Βιβλίων ὁ πρῶτος τῆς Ἐκτῆς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Νικιῶν καὶ ὁ πρῶτος τῆς Πέμπτης τὰ Βραβεῖα θὰ σταλῶσι διὰ τοῦ Γραμματέως τοῦ Συλλόγου κ. Γεωρ. Ζαχαριάδη.

Διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ εἰκονοστασίου τοῦ Ἀγ. Νικήτα. Ἐστάλησαν διὰ τοῦ κ. Σακκλαρίδη πρὸς τὴν Χρι-

στιανικήν Ἐνωσιν 90 Δολλάρια ὡς ἐξῆς:

Ἐμμανουήλ Κώστας	Δολ.	20.
Σακλαρίδης Γεωρ. & Αἰκ.	»	15.
Σακλαρίδης Τάκης & Μαίρη	»	15.
Στεφάνου Δημ. καὶ Ἐλευθ.	»	15.
Ἐμμανουήλ Γεωρ. καὶ Εὐτ.	»	10.
Κοκκινάκης Μάν. καὶ Ἀθ.	»	10.
Κοκκινάκης Κώσ. καὶ Σοφία	»	5.
Σύνολον	»	90.

Μανδράκι-12)6)55.

(Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας). Ἀπὸ τὴν προηγουμένη μέρα τῆς 12ης Ἰουνίου εἶχε ἀσπρισθῆ ἡ πόλις τοῦ Μανδρακίου καὶ εἶχαν στηθῆ διάφορα ἀψίδες μὲ τὸ ἄκουσμα ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Νίσυρον ὁ κ. Γεώργιος Ρεμπᾶκος, πρῶτος Νομάρχης Δωδεκανήσου. Πράγματι, στὰς 11 ἡ ὥρα τῆς Κυριακῆς εἶχε καταπλεύσει τὸ Θ.Ο.Α. εἰς τὸν λιμένα μας ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχε κατέλθει συνοδευόμενος ὑπὸ διαφόρων κρατικῶν ἐπισήμων ὁ κ. Νομάρχης. Τὸν κ. Νομάρχην παρέλαβεν ἐκ τοῦ πλοίου ὁ Ἐπαρχος Κῶ κ. Μιχαλόπουλος, ὅστις εἶχεν ἀφιχθῆ τὴν προτεραίαν. Τὸν κ. Νομάρχην ὑπεδέχθησαν ἐπὶ τῆς προβλήτος ὁ Δήμαρχος μετὰ τοῦ Δημοτ. Συμβουλίου καὶ ἅπαντες οἱ προϊστάμενοι τῶν Δημοσίων ὑπηρεσιῶν, οἱ πρόεδροι Κοινοτήτων, τὰ διάφορα Σωματεῖα, ὀργανώσεις, καὶ πλῆθος κόσμου. Μία μεγάλη ἀψις ἐπὶ τοῦ λιμένος δαφνοστολισμένη καὶ μὲ μεγάλα γράμματα ΚΑΛΩΣ ΜΑΣ ΗΛΘΑΤΕ εἶχε στηθῆ πρὸς τιμὴν του καὶ μέχρι τὴν Ποταμίτισσα οἱ δρόμοι ἦσαν κάτασπροι καὶ στολισμένοι μὲ τίς ἄλλες μικρότερες ἀψίδες. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ἡ ὁποία ἐψάλη εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορευθήσαν εἰς τὸ Δημαρχεῖον ὅπου ὁ Δήμαρχος προσφωνῶν ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τὸν κ. Νομάρχην, εἶπε μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ἡ χαρὰ τῶν κατοίκων εἶναι μεγάλη ὄχι διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ πρώτου Νομάρχου Δωδεκανήσου, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ φυσικοῦ προσώπου τὸ ὁποῖον ἡ ἀγαθὴ τύχη τῆς Νισύρου ἔταξεν ὡς Νομάρχην Δωδεκανήσου γιὰ νὰ γνωρίση καὶ αὐτὴ ἡμέρας τὰς ὁποίας

ἐπόθει καὶ ὄνειρεύετο. Ἀκολουθῶς ἀνέγνωσε καὶ ἐπέδωκε εἰς αὐτὸν τὸ κάτωθι πρακτικόν:

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ
ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΑΡΙΘ. 15

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τοῦ Δήμου Μανδρακίου Νισύρου συνελεθὸν σήμερον τὴν 12ην τοῦ μηνὸς Ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ ἐννακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ πέμπτου-1955-ἔτους, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Δημάρχου αὐτοῦ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΙΑΛΟΥΡΗ ἐν τῷ Δημοτικῷ Καταστήματι ἐν ἐκτάκτῳ συνεδρίᾳ ἐπὶ τῇ ἀφίξει τοῦ Νομάρχου Δωδεκανήσου κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΡΕΜΠΑΚΟΥ καὶ ἐν ὄψει τῶν ὑψηλῶν καὶ εὐγενῶν αὐτοῦ ἰδεωδῶν, τῆς φιλοπόνου καὶ φιλοστόργου συμβολῆς, ἦν οὗτος ἐνεργῶς ἐπιδεικνύει πρὸς ἐξύψωσιν τοῦ βιοτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου τῶν κατοίκων τοῦ Δήμου.

Ἀποφασίζει

Ἀνακηρύττει τιμῆς ἕνεκεν καὶ εὐγνωμοσύνης τὸν Νομάρχην Δωδεκανήσου κ. ΓΕΩΡΓΙΟΝ ΡΕΜΠΑΚΟΝ.
ΕΠΙΤΙΜΟΝ ΔΗΜΟΤ. ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ
Ἐφ' ᾧ συνετάγη τὸ παρὸν καὶ ὑπογράφεται:

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ	Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ Δ.Σ.
Γ. Γιαλούρης	Ν. Πολίτης
	ΤΑ ΜΕΛΗ
Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΟΥ Δ.Σ.	Π. Φραντζῆς
Ζ. Θεοδώρου	Ν. Βογιαζῆς
	Ν. Διακομιχάλης
Ο ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ	Ν. Καραβάκης
Χ. Παπάτσος	Ἀπ. Μαστρογιάννης
	Μ. Μάρτιν

Ὁ κ. Νομάρχης ἀπαντῶν ἐν συνεχείᾳ ἐξέφρασε τὴν μεγάλην του συμπάθειαν καὶ τοὺς ἰδιαιτέρους φιλικούς δεσμούς οἵτινες τὸν συνδέουν μετὰ τῆς γενετείας ποσφιλῶν του προσώπων, καὶ οἵτινες δεσμοὶ δὲν θὰ τὸν ἀφήσουν οὔτε στιγμή γιὰ νὰ λησμονήσῃ τὴν Νίσυρον. Ἰδιαιτέραν ἰδίως σημασίαν ἐπροξένησεν εἰς τοὺς κατοίκους ἡ πρωτοφανῆς μετριοφροσύνη ἐνὸς Διοικητικοῦ Ἀρχοντος ὁ ὁποῖος καθ' ἦν στιγμὴν ὠμίλει πρὸς τὸν λαὸν τῆς Νισύρου, ἐγένετο εἰς τὸ λιμάνι ἡ ἐκφόρτωσις τῆς ἠλεκτρομηχανῆς τὴν ὁποίαν ἔφερεν μεθ' ἑαυτοῦ χωρὶς νὰ ἀναφέρῃ τοῦτο εἰς τὸν

Ἀπὸ τὸ γεῦμα ποὺ παρέθεσεν ὁ Δήμος εἰς τὸν κ. Νομάρχην καὶ τοὺς συνοδούς, ἀπὸ δεξιῶν ὁ Νομάρχης κ. Γ. Ρεμπάκος, ἡ κ. καὶ ὁ κ. Ρωμαντζῆς Ἀνάτ. Διοικ. Χ/κῆς Δ/νήσου, ὁ Ἐπαρχος Κῶ κ. Γ. Μιχαλόπουλος, ὁ Δ/ντῆς τῆς ΤΥΔΚ Δ/νήσου κ. Σακελαράκης, ὁ ἰδιαιτέρος τοῦ Νομάρχου κ. Γ. Ἀλυμυράς, ἡ κ. Δημάρχου Εἰρήνη Γιαλούρη, ὁ Δήμαρχος Ρόδου κ. Μ. Πετριδῆς, ὁ Λιμενάρχης Ρόδου, ὁ ἐπιθεωρητὴς Τελωνείου Δ/νήσου κ. Πασχάλης, ὁ προϊστάμενος τῆς ὑπηρεσίας ἐμπορίου κ. Τζωρτζάκης καὶ ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος κ. Παπαχαρατζόγλου. Ὁρθοί: ὁ Δήμαρχος κ. Γ. Γιαλούρης, ὁ κ. Σ. Γιαννιός, ὁ κ. Δ. Ζωσιμόπουλος, οἱ Δημοτικοὶ σύμβουλοι κ.κ. Ζ. Θεοδώρου, Ν. Βογιατζῆς καὶ ὁ κ. Γ. Σακελλαρίδης.

χαιρετιστήριον λόγον του.

Τὸ γεῦμα ἐδόθη εἰς τὸ Ζωσιμοπούλειον θέατρον εἰς τὸ ὁποῖον παρεκάθησε καὶ ὁ εὐεργέτης τοῦ Δήμου κ. Ζωσιμόπουλος.

Περὶ ὥραν 3ην μ.μ. ὁ κ. Νομάρχης ἐπεσκέφθη τὰ ἔργα τοῦ Γυαλιοῦ καὶ ἐξέφρασεν τὴν αἰσιοδοξίαν του διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῆς ζωῆς τῶν κατοίκων ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἐλαφρόπετρας.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπεσκέφθησαν τὰς λουτροπηγὰς καὶ τὸ χωρίον τῶν Πάλων, ἐπιστρέψαντες εἰς τὸ Δημαρχεῖον ὅπου ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν τοὺς δημοτικούς ὑπαλλήλους, τοὺς προέδρους σωματείων καὶ τοὺς κατοίκους τοῦ Δήμου. Τὴν ἐπομένην περὶ ὥραν 9ην πρωϊνὴν ἀνεχώρησαν διὰ Τῆλον, Χάλ-

κην, καὶ τὸ ἑσπέρας τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐπέστρεψαν εἰς Ρόδον.

Τὴν 19ην Ἰουνίου ἐ.ἔ. ὁ λιμενικὸς σύλλογος «Ἅγιος Σάββας» συνήλθεν εἰς Γενικὴν Συνέλευσιν διὰ τὴν ἐκλογὴν νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Συλλόγου «Γνωμαγόρας».

Ἐξελέγησαν:

Πρόεδρος Ἰ. Μηλᾶς μὲ ψήφους 50.
Ἀντιπρόεδρος Ι. Πασχαλάκης μὲ ψήφους 43,
Ταμίας Ν. Διακομιχάλης μὲ ψήφους 36,
Γραμματεὺς Κ. Σακκαρίδης μὲ ψήφους 49.

Σύμβουλοι:

Α. Μαστρογιάννης	μὲ	ψήφους	56
Μ. Μάρτεν	»	»	43
Ι. Φραντζῆς	»	»	41
Η. Δραμουντανῆς	»	»	33
Ι. Κορωναιοῦς	»	»	31

ΡΟΔΟΣ (τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας Γ.Ι. Κουμέντου).

Πάσχουσα ἀπὸ ἐτῶν ἐκ μυοκαρδίτιδος ἀπεβίωσεν εἰς Ρόδον ἡ συμπατριώτισά μας ἐκ Νικεϊῶν Ἑλεονώρα Γερασίου.

Ἐπίσης πάσχων ἀπὸ ἐτῶν ἀπεβίωσεν ὁ συμπατριώτης μας Δημήτριος Παπαγιαννάκης ἐξ Ἐμπορείου.

Τὴν 12 Ἰουνίου συνήλθον ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Δημοτικοῦ Θεάτρου Ρόδου οἱ Νισύριοι τῆς Ρόδου, οἱ ὅποιοι μὲ ἐνθουσιασμό προέβησαν εἰς ἀρχαιρεσίας διὰ τὴν ἀνάδειξιν Νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Παννισυριακοῦ Σωματείου Ρόδου «Ἡ ΠΟΡΦΥΡΙΣ». Ὑπῆρξε πράγματι συγκινητικὴ ἢ συγκέντρωσις αὐτῆ δεδομένου ὅτι ὕστερα ἀπὸ τρία καὶ ἡμισυ ἔτη κατορθώθη ἡ ἀναδιοργάνωσις τοῦ ἀτυχοῦς Σωματείου, πὺν πρόκειται στὸ ἐξῆς νὰ βρῆ τὸ δρόμο του, νὰ ἀποτελέσει τὸν συνδετικὸ κρίκο πὺν θὰ ἐνώνει ἅπαντας τοὺς ἐν τῇ πόλει τῆς Ρόδου Νισυρείους καὶ θὰ βοηθήσῃ ὅσο μπορεῖ τοὺς ἔχοντας ἀνάγκην.

Ἡ Γεν. Συνέλευσις «εἶπε» νὰ ξεχασθῇ τὸ κακὸ παρελθόν, νὰ ἀρχίσουμε μὲ νέο κουράγιο καὶ νὰ διοχετεύσουμε νέο αἷμα στὸ Φιλανθρωπικὸ Σωματεῖον. Ἡ ἐκλογή ὑπῆρξε πράγματι πολὺ καλὴ, ἄνθρωποι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νέοι μὲ ὄρεξι καὶ ζῆλο νὰ δουλέψουν μόνον γιὰ τὸ καλὸ τοῦ Σωματείου καὶ γενικὰ τῆς Νισύρου. Ἐξελέγησαν δὲ κατὰ σειρὰν ἐπιτυχίας οἱ κάτωθι: 1) Κουμέντος Γεώργιος 2) Παπαγιαννάκης Μιχαὴλ 3) Ρουσσέτος Ἰωάννης 4) Χαρτοφύλης Νικόλαος 5) Πασχαλίδης Μιχ. 6) Φρατζῆς Ἄρης 7) Σίμπλης Ζαφείριος 8) Χαρίτος Νικόλαος 9) Μαρίνος Νικόλαος. Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ: 1) Ἀμυγδαλᾶς Μικέας, 2) Σμαριανᾶκης Γεώργιος 3) Σταυριανὸς Ἰωάννης.

Οἱ ἀνωτέρω θὰ συνέλθουν ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος ἵνα καταρτισθῶσι εἰς Σῶμα.

Προχθὲς ἐπέστρεψεν ἐκ Νισύρου μετὰ τῶν Προϊσταμένων διαφόρων Ὑπηρεσιῶν τῆς Νομαρχίας, ὁ Νομάρχης κ. Γε-

ώργιος Ρεμπᾶκος. Ἀποκλειστικὸς σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς του ὑπῆρξεν ἡ καθόλου μελέτη, καθοδήγησις καὶ ἐπιθεώρησις τῆς Νήσου διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Ἡλεκτροστασίου.

Εἰς τὸν κ. Νομάρχην ἐπεφυλάχθη ἐκ μέρους τῶν κατοίκων τῆς νήσου θερμότητι ὑποδοχῆ.

Μετετέθη εἰς τὸ Στρατολογικὸν Γραφεῖον ὅπου καὶ ἀνέλαβε τὰ καθήκοντά του ὁ συμπατριώτης μας ἐφ. ἀνθυπολοχαγὸς κ. Θεοχαρίδης Θεοχάρης.

Ἐξαιρετικὴν ἐπροκάλεσεν ἐντύπωσιν ἡ ὑπὸ τοῦ συμπατριώτου μας δημοδιδασκάλου κ. Νίκου Χαρτοφύλη δοθεῖσα διάλεξις εἰς τὴν Ροδιακὴν Λέσχην μὲ θέμα «ὁ Δ. Σολωμὸς ἢ ζῶη καὶ τὸ ἔργου» ἣτις καὶ ἐστέφη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας.

Τὸ Νέον Διοικ. Συμβούλιον τῆς «ΠΟΡΦΥΡΙΑΟΣ».

Κατηρτίσθη εἰς σῶμα ὡς ἀκολούθως:
ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Κουμέντος Γεώργιος.
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πασχαλίδης Μιχ.
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜ. Παπαγιαννάκης Μιχ.
ΤΑΜΙΑΣ: Ρουσσέτος Ἰωάννης.
ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ: Φραντζῆς Ἄρης, Χαρτοφύλης Νικόλαος, Χαρίτος Νικόλαος
Σύμπλης Ζαφείριος καὶ Μαρίνος Νικόλαος.

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Ἐκ παραδρομῆς εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος ἀνεγράφη ὅτι Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου Ἄγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐξελέγη ὁ κ. Γεώργιος Σιλβέστρος. Οὗτος ἐξελέγη Ταμίας καὶ Γεν. Γραμματεὺς ὁ κ. Γεώρ. Ζαχαριάδης.

Τὴν Κυριακὴν 19 Ἰουνίου ἐβαπτίσθη τὸ πρῶτο κοριτσάκι τῆς κ. καὶ τοῦ κ. Γ. Λήμιου ὀνομασθὲν Ἀναστασία. Ἀνάδοχος ὁ κ. Συμεὼν Κοτρίδης.

Νίσυρος.

Τὴν 29)5)55 ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τοῦ Ἀρχ. Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδη με θέμα: «Ποῖο ἦτο τὸ τέλος τῶν Σταυρωτῶν τοῦ Κυρίου».

30)5)55. Ἀφίχθη ἐκ Κῶ ὁ κ. Δήμαρχος ὁ ὁποῖος εἶχε μεταβεῖ διὰ τὴν ὑπογραφὴν συμβολαιογραφικῆς πράξεως περὶ παρατάσεως τῆς προθεσμίας ἐκτελέσεως τῶν ἔργων τῆς νησίδος Γιαλί.

Τὴν ἰδίαν ἀφίχθη ὁ περιφερειακὸς κτηνίατρος ὁ ὁποῖος ἐκάθησε δύο ἡμέρας καὶ τὸν ἐπεσκέφθησαν οἱ γεωργοὶ μας εἰς τοὺς ὁποῖους ἔδωσε ὀδηγίαν διὰ τὰ ζῶα των ποὺ ἦτο ἄρρωστα, ἰδίως γιὰ τοὺς χοίρους.

31)5)55 ἡ Ἀγροτολέσχη ἐπραγματοποίησεν μίαν ὠραιότατην ἐκδρομὴν εἰς Ρόδον. Ἐκεῖ παρέμεινε ἐπὶ 3 ἡμέρας ὁπότε εἶχε ἐπισκεφθῆ ὀρισμένα τοπεῖα τὰ ὁποῖα γιὰ πρώτη φορὰ τὰ εἶδαν. Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἐπέστρεψαν ὅλα τὰ κορίτσια ἐνθουσιασμένα.

Τὴν 3)6)55 ἀφίχθησαν εἰς τὴν Νῆσον μας οἱ τελειόφοιτοι τοῦ Βενετοκλείου Γυμνασίου Ρόδου μετὰ δύο καθηγητῶν των, παρέμειναν δύο ἡμέρας καὶ κατ' αὐτὰς μετέβησαν εἰς τὸ ἠψάιστειον τὸ ὁποῖον περιηργάσθησαν μετὰ μεγάλης προσοχῆς. Τὴν ἐπομένην ἀνεχώρησαν διὰ Κῶ.

Τὴν 21)6)55 Ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Νικήτα τοῦ Νισυρίου ἐτελέσθη Λειτουργία με μεγάλη εὐλάβεια εἰς τὸ τέλος τῆς ὁποίας ὁ Ἀρχ. Ἀλεξάνδρος Γεωργιάδης ἀνέγνωσε τὸ βίο τοῦ Νικήτα ἀπὸ παιδί ποὺ ἦταν μέχρι καὶ ποὺ ἐμαρτύρησε. Τὸ ἀπόγευμα ἔγινε κούπα εἰς τὸ προαύλειον τοῦ Ζωσημοπουλίου Θεάτρου τὸ γλέντι ἐσυνεχίσθη με μεγάλο ἐνθουσιασμὸ μέχρι τῆς 1 μ.μ.

Τὴν 21)6)55 Ἀπεβίωσεν ἡ κ. Καλλιόπη Α. Μαυρουδῆ.

Τὴν 23)6)55 ἔγινε ἡ Διανομὴ τῶν σταλέντων πραγμάτων ὑπὸ τοῦ Γνωμαγόρα τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὰς ἀπόρους οἰκογενεῖας τοῦ Μανδρακίου.

ΝΙΚΕΙΑ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας. Γ.Μ. Σακελλαρίδη.

Πένθη: Τὸ χωριὸ μας θρηνεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ ἐκλεκτὰ του παιδιὰ, τὸν Γιώργον Ν. Κοντομανώλη, ποὺ πέθανε στὴν Ἀθήνα στίς 12 Ἰουνίου. Νεώτατος, μόλις 25 ἐτῶν ὁ Γιώργος ἦταν ἕνας λαμπρὸς καὶ προοδευτικὸς νέος, φοιτητῆς τῆς Νομικῆς, ποὺ ὅλα ἔδειχναν ὅτι θὰ γινόταν ἕνας καλὸς ἐπιστήμων ποὺ θὰ ὠφελοῦσε τὴν κοινωνία καὶ θὰ τιμοῦσε τὸ Νισυ-

ριακὸ ὄνομα.

Ἄς εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα τῆς Ἀθήνας ποὺ τὸν σκεπάζει καὶ ἅς εἶναι ἡ μνήμη του αἰωνία καὶ ἀγαπητὴ γιὰ ὅλους μας.

Ἀναχωρήσεις: Ἀνεχώρησαν γιὰ τὴν Ἀμερικὴ οἱ Θεόδωρος Σακελλαρίδης καὶ ἡ Θεοδώρα Γ. Χαρτοφύλη με τὰ τέκνα τῆς.

Ἀφίξεις: Μᾶς ἦλθαν ὁ Μιχαὴλ Θ. Θεοχαρίδης ἀπὸ τὴν Νέα Ὑόρκη, συνοδευόμενος ἀπὸ τὴν σύζυγό του ἀπὸ τὴν Ἀθήνα. Ἐπίσης μᾶς ἦλθεν ὁ ἀγαπητὸς μας Γιώργος Κ. Ζαχαριάδης, φοιτητῆς τῆς Θεολογίας.

Ἐκπαίδευτικὰ: Τὴν περασμένη Κυριακὴ 26 Ἰουνίου ἔγινεν ἡ ἀπόδοσις τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1954-55 με τὴν σχετικὴν σχολικὴν ἑορτὴ στὸ Δημοτικὸ μας Σχολεῖο. Ὁ Διευθυντῆς κ. Γιαννάκις ὠμίλησε ὅπως πάντοτε με ἐμπνευσμένα λόγια γιὰ τὸ ἔργο τοῦ σχολείου καὶ γιὰ τὴν καθόλου πρόοδο τῶν παιδιῶν μας.

Διαλέξεις: Ὁ Κοινοτικὸς μας Γιατρός κ. Ἀλέκος Κουτσοῦκος, ἔδωσε διάλεξιν με θέμα «ἡ ὑγιεινὴ τοῦ παιδιοῦ», τὴν Κυριακὴν 26ην τοῦ μηνός. Σ' αὐτὴν ἀνέπτυξε τὴν μεγάλην κοινωνικὴν σημασίαν ποὺ πρέπει νὰ ἀποδίδωμε στὴν ὑγεία κυρίως τῶν παιδιῶν μας καὶ ὑπέδειξε με ἀπλᾶ λόγια τὰ μέτρα ποὺ πρέπει νὰ λαμβάνουν οἱ γονεῖς ἰδίως τώρα τοὺς καλοκαιρινούς μῆνες ποὺ τὰ παιδιὰ εἶναι πιὸ ἐλεύθερα παρὰ τοὺς χειμερινούς μῆνες ποὺ τὰ κρατᾶ τὸ σχολεῖο.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Καζαβῆν Ν.Υ. Ἐλάβομεν ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ. Ὑπερηφανευόμεθα καὶ σᾶς συγχαίρομε εὐλικρινὰ διότι συνετελέσατε οὕτως ὥστε τὸ ὄνομα τῆς Νισύρου μας ν' ἀκούγεται σ' ὅλον τὸν κόσμον τῶν γραμμάτων.

Ἀλέξανδρον Καράλην Ν. Σμύρνη. Ἐλάβομεν ἐπιστολήν σας. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὰ καλά σας λόγια, ἅτινα μᾶς ἐνισχύουν ἠθικῶς. Παραθέτομεν σημειώμα σας πρὸς γνώσιν τῶν ἐνδιαφερομένων. Ἐπίσης ἐδιάβασα «Παναγία ἡ Θερμιανή» καὶ ἐλυπήθην διὰ τὴν λέξιν Ὑλλογικὴ κρίση-τὴν ὁποῖαν ὑπέστη τὸ σωματεῖον μας καὶ διερωτῶμαι, πῶς καὶ ἀπὸ ποῦ προῆλθεν αὐτὴ ἡ συλλογικὴ κρίση, διότι αὐτὸ θεβαίως δηλοῖ διάλυσιν καὶ εἶναι λυπηρὸν.

Εὐστράτιον Σακελλαρίδην Βέγγιον. Ἐλάβομεν ἐπιστολήν σας. Ἀποστέλομεν περιοδικὰ εἰς ὑποδεκνυομένην διεύθυνσίν σας.

ΝΑΤΡΟΧΛΩΡΙΟΘΕΙΟΥΧΑ ΦΥΣΙΚΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ

Ἦρχισαν λειτουργοῦντα γνωστὰ διὰ τὰς θεραπευ-
τικὰς αὐτῶν ιδιότητας.

Θεραπεύονται: Στειρώσεις-Χρόνια ὠθηκίτις-Κα-
τάρρους στομάχου καὶ ἐντέρων-Ὁξείς καὶ χρόνιοι ρευμα-
τισμοί-Νευροάρθριτις-Οὐρικαὶ διαθέσεις-Ψαμμίσεις-Χο-
λοκυστίτις-Αἰμοροΐδες-Δερματικά νοσήματα (ἐγκέμα,
Ψωρίασις)-Βροχικόν ἄσθμα-Καθ' ἕξιν δυσκοιλιότης-Τραυ-
ματικά ἀγκυλώσεις κ.λπ.

Τιμαὶ ὑπνοδωματίων:

Α' ΘΕΣΙΣ

Μονόκλινον πρὸς τὴν θάλασσαν	Δρχ.	20,
Δίκλινον	» » »	» 32,
Μονόκλινον	» » ξηρὰν	» 18,
Δίκλινον	» » »	» 30,

Β' ΘΕΣΙΣ

Μονόκλινον πρὸς τὴν θάλασσαν	Δρχ.	16,
Δίκλινον	» » »	» 22,
Μονόκλινον	» » ξηρὰν	» 14,
Δίκλινον	» » »	» 18,

Γ' ΘΕΣΙΣ

Μονόκλινον	Δρχ.	6,
Δίκλινον	»	» 10,

Λουτρικὰ δικαιώματα:

Θέσις Α', δρχ. 7, Θέσις Β' δρχ. 5, Φυσικὰ δρχ. 6.

Ἐντὸς τῶν Καταστημάτων ὑπάρχουν, λουτῆρες, ἐστιατόριον
καὶ καφενεῖον.

Τακτικὴ συγκοινωνία

μὲ ἀ]π «ΑΝΔΡΟΣ»-μ]σ ΕΠΤΑΝΗΣΟΣ - π]κ ΣΠΗΛΙΑΝΗ

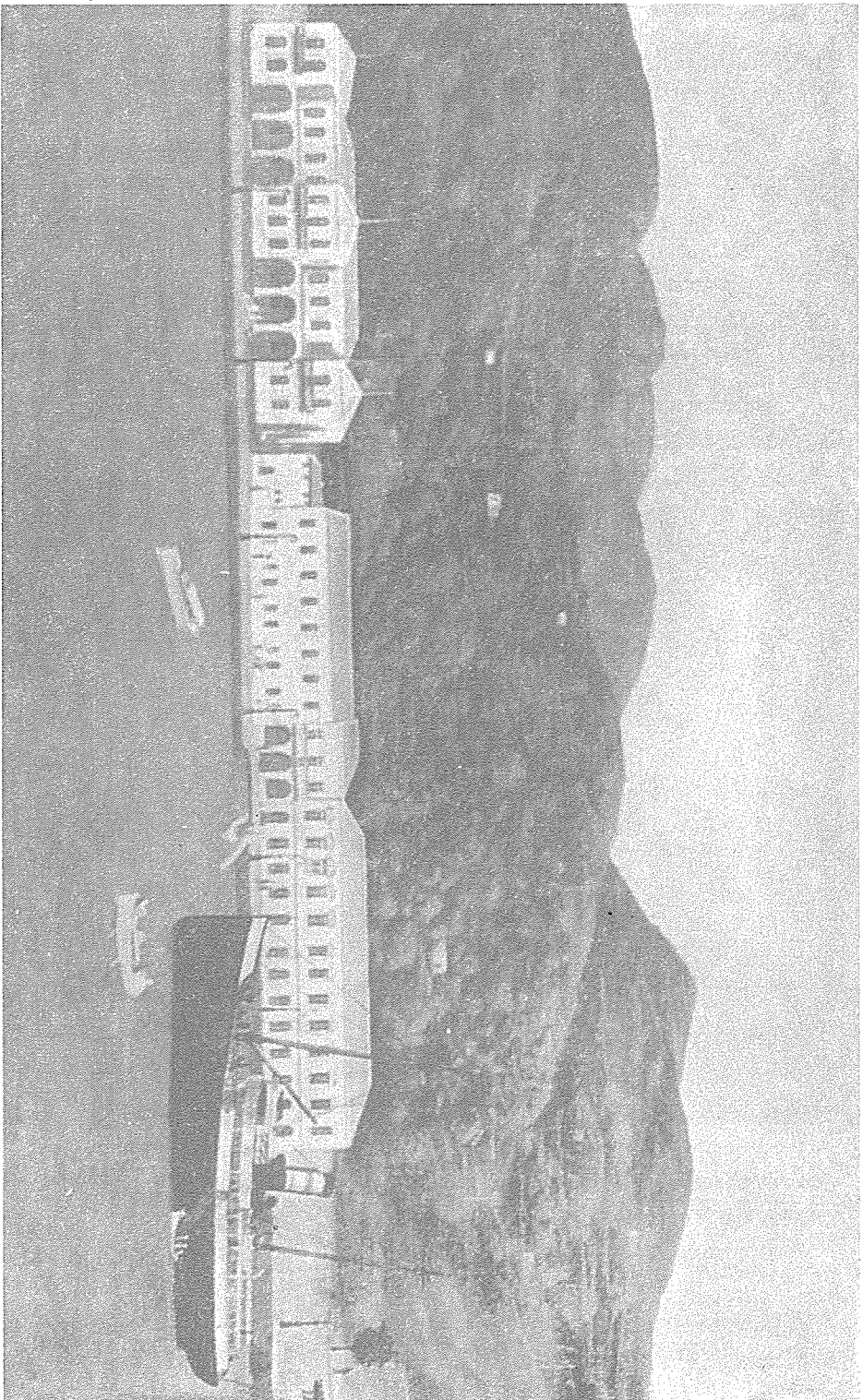
Ἀντιπρόσωποι:

ΠΕΙΡΑΙΩΣ - ΑΘΗΝΩΝ Δημήτριος Γιαννίδης. Φίλωνος 117,
Τηλ. 43. 975

ΡΟΔΟΥ Μιχαὴλ Τσατσαρώνης, ἰατρός, Τηλ. 365

Βασίλειος Εὐτυχιάδης φαρμακοποιός, Τηλ. 393

ΚΩ Ἀντώνιος Πληθίδης, δικηγόρος

ΝΑΤΡΟΧΛΩΡΙΟΕΙΟΥΧΑ ΦΥΣΙΚΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ

ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΝΙΚ. Ι. ΔΙΑΠΟΥΛΗ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

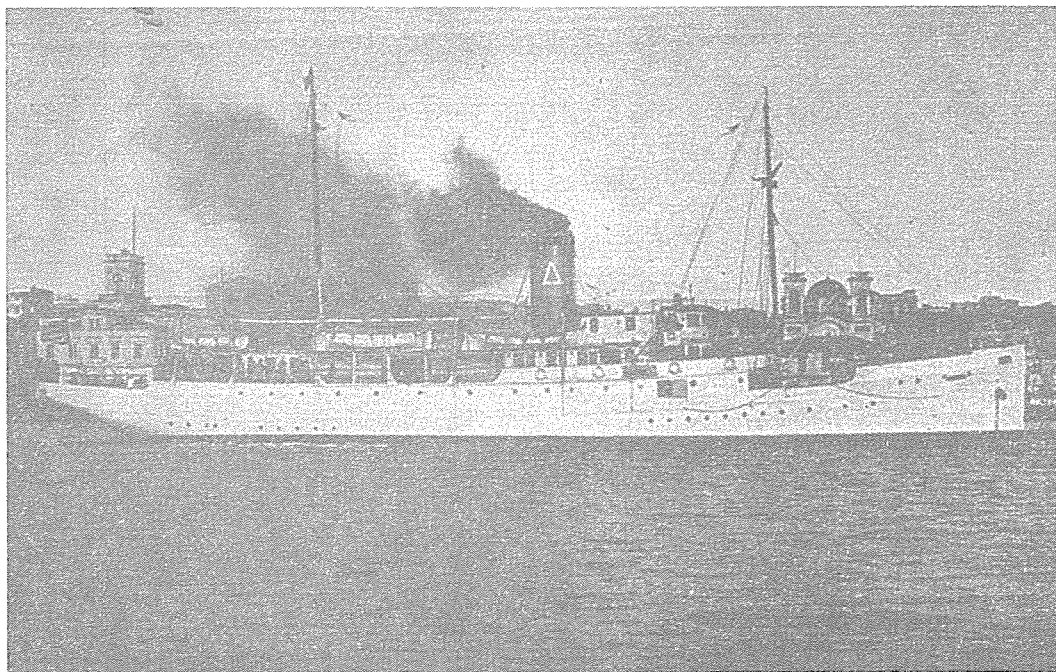
Α)Π ΑΝΔΡΟΣ

Έκ Πειραιώς έκάστην Δευτέραν 12 π.μ. διά :

Άστυπάλαιαν, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Κω, Νίσυρον,
Τήλον, Σύμην, Ρόδον, Κάρπαθον, Κάσον, Σητεΐαν Κρήτης.

Έκαστον Σάββατον 4 μ.μ. διά :

Πότρας, Ζάκυνθον, Ληξούριον, Άργοστόλι.

Προτιμάτε τὸ Α)Π ΑΝΔΡΟΣ τὸ ὁποῖον μὲ τὴν εὐστά-
θειάν του καὶ ταχύτητάν του ἐξυπηρετῆ τὴν Νίσυρον
καὶ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας.

Πρακτορεῖον Πειραιῶς ΔΗΜ. Ν. ΣΚΡΙΒΑΝΟΣ

ΤΗΛΕΦ. 43-076-47-745

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Αύγουστος 1955 Τεύχος 7

«ΩΣ ΛΥΤΡΩΘΕΙΣΑ ΤΩΝ ΔΕΙΝΩΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ...»

Αύγουστος του 1955. Τα «Νισυριακά Χρονικά» εκδίδουν το έβδομο τεύχος τους που «πιθανόν να εμφανίση μεγαλύτερες έλλείψεις για τις όποιες δέν εϋθύνεται ή συντακτική έπιτροπή τής όποίας όλα σχεδόν τὰ μέλη λείπουν στη Νίσυρο γιατί είναι σπουδασταί και είναι ό μόνος μήνας που μπορούν να έπισκεφθούν τις οίκογένειές τους».

Αύγουστος του 1955. «Η νοσταλγία του ξενητεμένου που κατέχει τις ψυχές όλων μας, τις ήμέρες τούτες τις ξεχωριστές για τὸ νησί μας, γίνεται πιο μεγάλη ... κάνει τις καρδιές μας να κτυπούν πιο γοργά, και ή έπιθυμία μας, να βρεθοϋμε, δια μίαν έστω ήμέραν εις την Νίσυρον, μεγαλώνει και σκεπάζει κάθε μας άλλον πόθο...».

Τα «Νισυριακά Χρονικά μπαίνουν στο 2ον έξάμηνο τής εκδόσεώς τους» με ένα τεύχος αφιερωμένο στην γιορτή της Παναγιάς. Το κύριο άρθρο του τεύχους είναι διαποτισμένο με την νοσταλγία, την αναπόληση της μέρας αυτής όπως αποτυπώθηκε και στο απόσπασμα που προηγήθηκε, ενώ εκφράζεται η ελπίδα ότι «τὸ ένδιαφέρον όλων μας φέρνει τὸ τέλος τῶν δεινῶν τής έγκαταλελειμένης Πατρίδας μας». Η προοπτική αυτή γεμίζει χαρά τον κ. Γιαννίδη που την αποδίδει με μια χαρούμενη ηχητική εικόνα: «"Ας χτυπούν, εις την μεγάλη γιορτή τής Παναγιάς, χαρμόσυνα οί καμπάνες τής Σπηλιανής:

*Ὡς λυτρωθείσα τῶν δεινῶν εύχαριστήρια
ἀναγράφω Σοι ή πόλις Σου Θεοτόκε»*

Στην σελίδα 2, ο κ. Κ. Σακελλαρίδης γράφει ένα ποίημα για την Παναγιά την Νισυριά ενώ ο Ν.Ι. Χαρτοφύλης για την Παναγιά την Σπηλιανή. Το «σαλόνι» του περιοδικού, οι κεντρικές του σελίδες (οκτώ και εννέα), καλύπτονται από κείμενο του Παληού Νισύριου για την γιορτή της Παναγιάς. Τα σκίτσα που παρατίθενται είναι του Νέου Νισύριου.

Ένδιαφέρον παρουσιάζουν οι Κρίσεις και Σημειώματα με τις «Διευκρινήσεις περί τὸν Ἡλεκτροφωτισμόν», το άρθρο του Γιάννη Δ. Οικονομίδη στην στήλη Ελεύθερον Βήμα με τίτλο «Ἀπάντησις σ' ὅσα έγραψε ό κ. Καρανίκης» καθώς και η ειδησεογραφία του που καλύπτει τις σελίδες 13,14,15,16.

Τα περιεχόμενα του τεύχους συμπληρώνονται μ' ένα κείμενο για την Αγωγή του ανθρώπου του Γιάννη Αδ. Χαρτοφύλη, ένα Νοσταλγικό Στοχασμό του Πάνου Γ. Αναστασιάδη για τα νησιά της Γαλήνης και μια γενική αναφορά για το νησί μας του Αναστάσιου Βροντή με τίτλο «Για να γνωρίσουμε τα Δωδεκάνησα: Η Νίσυρος».

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 7

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ· 1955

ΑΡΙΘ. 7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ.	»	2
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	3
ΣΤΟ ΔΗΜΗΤΡΗ ΖΗΣΙΜΟ (ποίημα)	»	4
ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΝΙΣΥΡΟ	»	4
ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ	»	5
ΑΠΟ ΡΟΔΟ ΒΓΑΙΝΕΙ ΑΓΚΑΘΙ	»	6
ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΗΝΗΣ	»	7
Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	»	8
Η ΝΙΣΥΡΟΣ	»	10
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ	»	13

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλούνται οι κ. κ. Συνδρομηταί, οι καθιστερόντες τας συνδρομάς των όπως τας έμβάσουν εις τόν Οικονομικόν διαχειριστήν μας κ. Χρ. Καρανίκην. Όδός Ι. Δροσσοπούλου 17- Πειραιεύς.

ΡΑΔΙΟ-ΠΡΕΒΕΝΑ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409

ΜΟΣΧΑΤΟΝ
Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26 - ΤΗΛ. 482113

κουζίνας — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυντήρια
ραπτομηχαναί
ραδιόφωνα — πικ-απ
ηλεκτρικά σκεύη

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί:

Έτησια δρχ. 50

Έξάμηνος » 25

Έξωτερικού (έτησια)

Άμερική Δολ. 3

Αυστραλία λίρ. χάρτ. 11'2

Αίγυπτος λίρ, 11'2

Διευθύνσεις:

Υπεύθυνος εκδόσεως

Α. Ι. Γιαννίδης

Θρασ Ζα.μη 2 — Νέον Φά ηρον.

Τιμή τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΤΗ ΥΠΕΡΜΑΧΩ

Ἡ νοσταλγία τοῦ ξενητεμένου ποῦ κατέχει τὶς ψυχὲς ὄλων μας, τὶς ἡμέρες τοῦτες τὶς ξεχωριστὲς γιὰ τὸ νησί μας, γίνεται ποῖο μεγάλη.

Ἡ ἀναπόλησις τῆς μεγάλης, τῆς πρώτης αὐτῆς γιὰ τὴν Πατρίδα μας, γιορτῆς, κάνει τὶς καρδιὲς μας νὰ χτυποῦν ποῖο γοργά, καὶ ἡ ἐπιθυμία μας νὰ βρεθοῦμε, διὰ μίαν ἔστω ἡμέραν εἰς τὴν Νίσυρον, μεγαλώνει καὶ σκεπάζει κάθε μας ἄλλον πόθο.

Ὅπως κάθε χρόνο, ἔτσι κι' ἐφέτος, ἡ Νίσυρος ποῦ ἡ προστασία της εἶναι ἀνατεθημένη εἰς τὴν Θεομήτορα, θὰ ἀναπέμψη δεήσεις καὶ εὐχαριστίας εἰς τὴν Προστάτιδα Παναγίαν τὴν Σπηλιανή.

Ἄς εἶναι ποῖο θερμὲς ἐφέτος οἱ δεήσεις καὶ οἱ εὐχαριστίες.

Ἄς παρακαλέσουμε, τὰ μίση ποῦ σιγά-σιγά ἀμβλύνονται, νὰ κοπάσουν τελείως, νὰ σιγάσουν τὰ πάθη ποῦ σὲ ὀλίγων, ἐλαχίστων, πλέον τὶς καρδιὲς ἐξακολουθοῦν νὰ ἀνάβουν. Ἄς εὐχαριστήσουμε ποῖο θερμὰ διότι, τὰ παιδιὰ τῆς Νισύρου ποῦ βαρὺν ἐπάνω της ἔρριχναν τὸν ἴσκιό της ἀδιαφορίας τοὺς ξαναποκτοῦν τὴν πίστην εἰς τὸ μέλλον τῆς ἀγαπημένης μας Πατρίδος.

Λύθησαν τὰ κακὰ μάγια. Οἱ ἀντιθέσεις ποῦ κρατοῦσαν χωρισμένα τὰ ἀδελφια σιγά-σιγά αἴρωνται καὶ ὅλα μαζί τὰ παιδιὰ τῆς Νισύρου ἀρχίζουν νὰ δουλεύουν καὶ νὰ πλάθουν τὸ μέλλον της ποῦ διαφαίνεται καλλίτερον.

Ἐπάνω στὸ νησί οἱ ἄνθρωποι πλέον συνεργάζονται διὰ τὸ καλὸν τοῦ τόπου, διότι ξαναπίστεψαν ὅτι μπορεῖ νὰ προκόψῃ. Ἐξω ἀπὸ τὸ νησί τὰ ξενητεμένα παιδιὰ προσφέρουν καθένα ὅ,τι δύναται διὰ νὰ καλυτερεύσῃ ἡ θέσις τῆς ὠραίας μας Νισύρου.

Ὁ νοῦς μας ἄς εἶναι εἰς τὴν Πατρίδα, καὶ ἡ Παναγία ἡ Σπηλιανή ἀπὸ τὸ λευκὸ μοναστήρι της ἀπλώνει τὴν χάρη της μέχρις ἐμας τοὺς ξενητεμένους ἀθε γῆς, εἴτε στὴν Ἀθήνα βρισκόμαστε, εἴτε στὴν Ἀμερικὴ, εἴτε στὴν Αὐστραλία. Τὸ ἐνδιαφέρον ὄλων μας φέρνει τὸ τέλος τῶν δεινῶν τῆς ἐγκαταλελειμμένης Πατρίδος μας.

Ἄς χτυποῦν, εἰς τὴν μεγάλη γιορτὴ τῆς Παναγιᾶς, χαρμόσυνα οἱ καμπάνες τῆς Σπηλιανῆς.

Ὡς λυτρωθεῖσα τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια,
ἀναγράφω Σοι ἡ πόλις Σου Θεοτόκε

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ

Η ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΝΙΣΥΡΙΑ

Ἡ Παναγιὰ ἢ Σπηλιανή, ἢ Βαγγελίστρα, ἢ Κυρὰ
κι' ἢ θρονιασμένη στ' ἀψηλὸ βουνὸ Διαβατινὴ
τέσσαρις μεγαλόχαρες, προστάτριες, ὄδηγῆτρες.

Ἡ πρώτη ἢ ἀρχόντισσα, τρανὴ θαυματουργή
πάνω ἀφ' τὸ Κάστρο στέκεται κι' ἀπὸ ψηλὰ ἀγναντεύει
τὸ πέλαγος μὲ τὰ νησιὰ καὶ τὸ λευκὸ Μαντράκι.

Ἡ δεύτερη ἢ ταπεινὴ στὰ δέντρα εἶναι ζωσμένη
τὴν προσκυνοῦν περαστικοί, βοσκοὶ καὶ στρατοκόποι
κι' ἀφ' τὸ νερὸ τῆς στέρνας της πίνουν καὶ ξαποσταίνουν.

Ἡ τρίτη ἢ περήφανη ἀνάμεσα σὲ δύο χωριά
μὲς τοῦ βουνοῦ τῆ ρεματιά, δίπλα σὲ νερομάνα
κάτασπρη μὲς τὸ πράσινο ὑψώνεται ἡ Κυρὰ.

Κι' ἡ τέταρτη ἢ ὀρφανή, ἢ ἀετοραχοῦσα
σκέπη κορῶνα τοῦ νησιοῦ, προβάλλει κι' ἀγναντεύει
μέσ' ἀφ' τοὺς σκίνους, τίς μυρτιές, τοὺς σπάρτους, τὰ θυμάρια.

Τέσσαρις μεγαλόχαρες τέσσερα πανηγύρια
τῆς Σπηλιανῆς, Διαβατινῆς, Κυρᾶς καὶ Βαγγελίστρας.

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΠΑΝΑΓΙΑ Η «ΣΠΗΛΙΑΝΗ»

Ἦταν γκρεμνὸς μὲ δίχως μονοπάτι
στ' ἄγρια γεράκι' ἀπρόσιτο λημέρι
σάμπως πελώριο Φρούριο, παλάτι
μὲ βασιλῆὰ τ' ἀρπαχτικὸ ξιφτέρι.

Κι' ἦρθε τοῦ καλοκάγαθου χωριάτη
ἢ πίστη μὲ τ' ἀτσάλλινό της χέρι
τοῦσκαφε τὰ πλευρά... καὶ νά! χιονάτη
πρόβαλε ἡ «Σπηλιανή» σὰν Περιστερί.

Καὶ στέκει ἐκεῖ αἰῶνες τόσους τώρα
βιγλάτορας ἀχνὸς γιὰ κάθε μπόρα,
Σκέπη γιὰ τὸ χωριὸ καὶ γιὰ τὰ πλοῖα
σὰν τὰ χτυπᾶ ἡ τρικυμία μὲ μανία.

Καὶ οἱ γλᾶροι πὺδ' ἀπάνω της περνοῦνε
σχύβουν θαρεῖς κι' αὐτοί-καὶ προσκυνοῦνε.

Ν.Ι. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗΣ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΝ

Ἐπειδὴ πολλὰ λέγονται καὶ γράφονται ἀνευθύνως σχετικῶς μὲ τὸ ζήτημα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ Νισύρου, θεωροῦμεν ἀπαραίτητον νὰ πληροφορησώμεν τοὺς ἀναγνώστας μας σχετικῶς. Ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς ἀπεφασίσθη τελικῶς καὶ γίνεται δαπάναις ἐξ ὀλοκλήρου τοῦ κράτους χάρις εἰς τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ Ὑπουργοῦ βιομηχανίας κ. Πρωτοπαπαδάκη.

Δηλαδὴ τὸ κράτος ἐχορήγησεν πλήρην ἠλεκτροπαραγωγὸν μονάδα ἰσχύος 25KW, ἡ ὁποία ἤδη εὐρίσκεται εἰς Νίσυρον.

Ἐπίσης διατίθεται πλήρες δίκτυον διανομῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας καὶ δίκτυον μεταφορᾶς μέχρι τῶν λουτρῶν. Ἐκτὸς τούτων χορηγεῖ τὸ κράτος πλήρες παγοποιεῖον καὶ ψυκτικὸν θάλαμον.

Διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀνωτέρω, ὀρίσθη διὰ τὰ τέλη Αὐγούστου ὁ χρόνος διενέργειας δημοπρασίας διὰ τὴν ἀνάληψιν ὑπὸ ἐργολάβων τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἔργων.

Ἄπασαι αἱ δαπάναι ὡς καταδεικνύεται ἐκ τῶν ἀνωτέρω, βαρύνουσι τὸ Κράτος τὸ ὁποῖον θὰ παραδώσῃ τὸ ὅλον ἔργον πλήρες καὶ ἐν λειτουργίαν εἰς τὸν Δῆμον πρὸς ἴδιαν (τοῦ Δήμου) ἐκμετάλευσιν, χωρὶς οὔτος νὰ ἐπιβαρυνθῇ μὲ οὐδεμίαν δαπάνην εἰμὴ μόνον νὰ διαθέσῃ κατάλληλον οἶκημα διὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ μηχανοστασίου.

Ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως διευκολύνῃ τὸν Δῆμον καὶ ἰδῇ τὸ ἔργον ἐπὶ τέλους περατουμένον καὶ τὰς ἐνεργείας του καρποφορούσας, ἀπεφάσισε τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μηχανοστασίου.

Ἦδη ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἀντιμετωπίζει τὴν ἐπέκτασιν τῶν ἀνωτέρω ἐγκαταστάσεων διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν ὀλοκλήρου τῆς νήσου σὲ θετικὰς ἐλπίδας διὰ τῆς παραχωρήσεως ἑτέρας ἠλεκτροπαραγωγῆς μονάδος ἰσχύος 50 KW.

15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἡ Νίσυρος παίρνει τὴν πιδὸ γιορταστικὴ τῆς ὄψι. Ἡ γιορτὴ τῆς Παναγίας εἶναι ἡ ποιδὸ μεγάλη γιὰ τὸ νησί μας. Πολλοὶ πατριῶτες θὰ ἔχουν τὴν τύχη νὰ βρεθοῦν στὴν μεγάλη γιορτῇ. Οἱ ξενητεμένοι νοιώθουμε ποιδὸ μεγάλη τὴ νοσταλγία αὐτὲς τὶς μέρες. Οἱ δικοὶ μας κάτω στὸ νησί θ' ἀνάφουν ἓνα κερὶ στὴν Παναγιά καὶ θὰ τὴν παρακαλέσουν τοῦ χρόνου νὰ μᾶς ἀξιῶσει νὰ πᾶμε στὴν χάρη τῆς.

ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΞΑΜΗΝΟΝ ΤΗΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ ΜΑΣ

Μὲ τὸ τεῦχος τους αὐτὸ τὰ Ν.Χ. μπαίνουν στὸ 2ον ἐξάμηνο τῆς ἐκδόσεώς τους.

Οἱ πολλαπλὲς δυσκολίες ποὺ συναντοῦν στὴν ἔκδοσή τους δὲν τὰ ἔχει ἀφήσει ἀκόμη νὰ φθάσουν στὸ ἐπίπεδο ποὺ ἔχουν τάξει σκοπὸ τους.

Ἡ συνεχιζομένη οἰκονομικὴ στενότης δὲν ἔχει ἐπιτρέψει τὴν ἀύξηση τῶν σελίδων τους καὶ ἔτσι ἡ ὕλη συνεχῶς συνωθεῖται στὸ τυπογραφεῖο. Ἀχίλλειος πάντα πτέρνα τους μένει τὸ πρόβλημα τῶν διορθώσεων καὶ ἔτσι παρεισφύρουσ πολλὰ τυπογραφικὰ λάθη, ἐλπίζουμε ὁμως ὅτι σύντομα θὰ τακτοποιηθῇ αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Τὸ τεῦχος αὐτὸ πιθανὸν νὰ ἐμφανίσῃ μεγαλύτερες ἐλλείψεις γιὰ τὶς ὁποῖες δὲν εὐθύνεται ἡ συντακτικὴ ἐπιτροπὴ τῆς ὁποίας ὅλα σχεδὸν τὰ μέλη λείπουν στὴν Νίσυρο, γιὰτὶ εἶναι σπουδασταὶ καὶ εἶναι ὁ μόνος μήνας ποὺ μποροῦν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὶς οἰκογένειές τους.

ΤΟ «ΔΕΛΤΙΟΝ»

Μὲ χαρὰ μας εἶδαμε τὸ Δελτίον τοῦ Γνωμαγόρα τῶν μηνῶν Ἀπριλ. Ἰουνίου. Στὶς 14 καλὰ ἐνημερομένους σελίδους του ὑπάρχουν πληροφορίες ἀπὸ τὴν ζωὴ καὶ κίνηση τῶν συμπατριωτῶν μας τῆς Ἀμερικῆς Νισύρου καὶ Ἀθηνῶν. Ἡ πρώτη σελίδα εἶναι ἀφιερωμένη στὸν ἐξαιρετικὸ συμπατριώτη μας κ. Δ. Ζωσιμόπουλο. Ἐπίσης μιὰ

ΣΤΟ ΔΗΜΗΤΡΗ ΖΗΣΙΜΟ

Πανώρια στέκει ή Μορφή σου
 και στοργικά σκορπάει την αγάπη
 στο βράχο αυτό τὸ θαλασσοδαρμένο
 γιατί μέσα σ' αυτό, φωλιάζει ή ψυχή σου.

Κι' ὁ Βράχος, τὴν κρατᾶ με περηφάνεια
 σφιχτά, στὴν ἀγκαλιά του τὴ ψυχή σου
 αἰώνια θὰ σ'εὐγνωμονεῖ και θὰ σοῦ πλέκει
 με ἀγριολούλουδα κι' ἀνθούς, στεφάνια

Ἄς μένει τ' ὄνομά σου χαραγμένο
 αἰώνια, σ' ὄλων τὶς καρδιές
 ἄς στέκει ζωντανὸ και τιμημένο
 παράδειγμα, σὲ ὄλες τὶς Γενιές.

Παλῆος Νισύριος

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΙΣΥΡΟ

Ἄγαπημένο μικρὸ νησάκι. Διαβατάρικα πέρασα κοντὰ σου-ξένη ἐγώ-στά πιδ ὠραία χρόνια τῆς ζωῆς μου. Μοῦ φάνηκες τόσο μικρή, τόσο ἀδύναμη, εἶχες τόση ἀνάγκη ἀπὸ προστασία, χαμένη μέσα στὸ γαλάζιο τοῦ οὐρανοῦ και στὴν ἀπεραντωσύνη τῆς θάλασσας. Νεράϊδες και ζωτικὲς σὲ μύρωσαν νὰ γεννηθῆς φτωχή νὰ ὑποφέρης. Σκληρὴ βαραίνει ή μοίρα ἀπάνω σου νὰ ματώνουν τὰ χέρια τῶν παιδιῶν σου γιὰ νὰ δίνης καρπὸ.

Ποτάμι ὁ ἰδρώτας χύθηκε στὰ ἄγωνα βουνά σου, πὸν τὰ πυρώνη ή φωτιά, γιὰ νὰ σὲ κάνουν νὰ πρασινίσης. Και λουλουδιάζης τὴν ἀνοιξι σεμνὴ νυφοῦλα με τὶς μυγδαλιές σου, και πρασυνίζης τὸ καλοκαίρι φορτωμένη με τὸν εὐλογημένο

καρπὸ. Τὶς ἄγριες νυχτιές τοῦ χειμῶνα πὸν ὁ ἀέρας φυσᾶ μανιασμένα και τὰ θεριασμένα κύματα ξεποῦν ἀπάνω σου θυσία προσφέρης τὸν ἑαυτὸν σου. Τὸ λιμανάκι σου, τὰ λευκά σου σπιτάκια με τὰ ἐρειπωμένα παράθυρα ξεθωριασμένα και ἄψυχα κοίτονται ἀπὸ τὴν ἀρμύρα τῆς θάλασσας. Και ἀπὸ μακριὰ ὁ ταξειδιώτης ξανοίγει τὸ κάτασπρο μοναστήρι σου τὴν Παναγιά τὴν Σηπλιανὴ ὅπως τὴν λένε. Εὐτυχισμένες οἱ κοπέλλες μετροῦν τὰ ἀσβεστωμένα σκαλιά της γιὰ τὴν μεγάλη στιγμή τῆς ζωῆς τους. Και ἀπὸ μακρὰ, ἀπὸ πολὺ μακρὰ ἀκόμη τὰ ξενιτεμένα παιδιά σου τὶς ἐλπίδες τους, τὰ ὄνειρά τους νοσταλγοῦν στὸν βωμό σου ναρθοῦν νὰ πιθῶσουν γιὰτί ξέρεις ἐσὺ σὰν μάνα στοργικὴ ν' ἀπαλύνης τὸν πόνο τους, νὰ χαϊδεύης τὰ μαλλιά πὸν ἀσπρίσανε και τὰ νειᾶτα πὸν μαράθηκαν μακρὰ ἀπὸ σένα. Και ἀκόμη πόσα πολλὰ θὰ μπορούσα νὰ σοῦ γράψω ξένη ἐγὼ γιὰ σένα, ἀλλὰ πὸν σὲ κατάλαβα τόσο πολὺ.

σελίδα ἀφιερώνεται στὸν συμπατριώτη μας κ. Δ. Πολυχρονιάδην πὸν τιμήθηκε τελευταία γιὰ τὴν ἐθνικὴ δρᾶση του. Ἐντύπωση μᾶς ἔκανε τὸ ἐξώφυλλον πὸν ἀπαλαγμένο ἀπὸ τὸ φόρτο τῶν κοσμημάτων ἔδωσε στὸ Δελτίο πιδ μοντέρνα ἐμφάνιση.

Ε.Γ.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ**ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ Σ' ΟΣΑ ΕΓΡΑΨΕ Ο Κ. ΚΑΡΑΝΙΚΗΣ**

Ἄγαπητὰ Νισυριακά Χρονικά.

Στὸ τεύχος τοῦ Ἰουλίου καὶ στὴν σελίδα τοῦ ἐλευθέρου βήματος, δημοσιεύσατε ἕνα ἄρθρο τοῦ κ. Μιχ. Καρανίκης.

Εἶδα πὼς δὲν τοῦ δόθηκε ἀπάντηση, ἀλλὰ νομίζω πὼς δὲν πρέπει νὰ μείνη μετὴν ἐσφαλμένη ἐντύπωση πὼς μᾶς ἔπεισε μὲ ὅσα γράφει.

Δὲν μᾶς φωτίζει καθόλου σχετικὰ μετὰ «τίς ἀντιλήψεις καὶ γνῶμες τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν μας» γιατί ὅπως τίς ξέρουμε ἡμεῖς ἀπὸ ἐπίσημες καὶ μὴ ἀλληλογραφίες, δημοσιεύσεις στὸ «Δελτίον» καὶ στὰ «Ν.Χ.» συζητήσεις μετὰ πατριώτες ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀμερική, ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μετὰ τὸ ὅπως τίς παρουσιάζει ἐκεῖνος. Καὶ σκέπτομαι μήπως ὁ κ. Καρανίκης συγχέει τίς «σκέψεις καὶ ἀντιλήψεις» του ἢ μερικῶν ἐκεῖ συμπατριωτῶν μας, μετὰ τίς «σκέψεις καὶ ἀντιλήψεις» τῆς πλειοψηφίας τῶν ἐκεῖ συμπατριωτῶν. Ἐπίσης χωρὶς νὰ προβάλλῃ ἐπιχειρήματα, λέγει πὼς δὲν θὰ αὐτοσυντηρηθῇ τὸ ἔργο.

Στὴ συνέχεια τοῦ ἄρθρου του, μετὰ θερμὰς λογοτεχνικὰς φράσεις ὑπεραμύνεται τῆς φιλοπατρίας τοῦ Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς καὶ τελείως ἄτυχα ἀναφέρει ὅτι, «ὁ Γνωμαγόρας βαδίζει τὴν τροχιά τῶν ἄλλων Ἑλληνο-Ἀμερικανικῶν σωματείων-ἄτυχα γιατί χωρὶς νὰ τὸ θέλει μᾶς θύμησε τοὺς Ἀρκάδες τῆς Ἀμερικῆς ποῦ, «λιγότερο σόφρωνες» ἀπ' τοὺς Νισύριους ἔκαμαν τὸ περίφημο Παναρκαδικὸ Νοσοκομεῖο τῆς Τριπόλεως (τὸ καλύτερο ποῦ ἔχει ἡ Ἑλλάδα), χωρὶς νὰ σκεφθοῦν πὼς θὰ συντηρηθῇ (τοὺς τὰ ἔψαλαν τότε κι' ἐκείνων), σήμερα ὅμως στὸ πείσμα ὄλων αὐτῶν ποῦ ἀντιδράσανε, τὸ Νοσοκομεῖο συντηρεῖται. Ἐπίσης, λέγει πὼς ὁ ρυθμὸς τῆς ζωῆς καὶ ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση στὴν Ἀμερική εἶναι διαφορετικὲς ἀπὸ ὅτι στὴν Ἑλλάδα καὶ μετὰ τρόπο ποῦ, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσουμε πρὸς ἔπαινό του, προσπαθεῖ νὰ τὸν κάνει ὅσο γίνεται

ποῖο λεπτό, μᾶς λέγει πὼς ἐκεῖνοι στὴν Ἀμερική βλέπουν μακρύτερα. Πάλι ἄτυχος στέκεται ὁ κ. Καρανίκης γιατί μᾶς ἀναγκάζει νὰ θυμηθοῦμε πόσο μακρύτερα ἔβλεπε ὁ συμπατριώτης μας ἐκεῖνος τῆς Ἀμερικῆς ποῦ πρότεινε νὰ μὴν ἠλεκτροφωτισθῇ ἡ Νίσυρος καὶ νὰ φυλαχθοῦν τὰ χρήματα γιὰ νὰ ξαναχτισθῇ ἂν γίνῃ σεισμός καὶ βουλιάξῃ. Ἄν ὅπως εἶναι πάρα πολὺ πιθανόν, γιὰ νὰ γίνῃ σεισμός νὰ βουλιάξῃ ἡ Νίσυρος, θὰ χρειαστεῖ νὰ περάσουν αἰῶνες, θὰ ἀναγκασθοῦμε νὰ ὁμολογήσουμε πὼς οἱ Νισύριοι ποῦ πάνε στὴν Ἀμερική βλέπουν αἰῶνες μακρύτερα ἀπὸ ἡμᾶς ποῦ μένουμε ἐδῶ. Ἀσφαλῶς αὐτὸ ἐννοεῖ ὁ κ. Καρανίκης ὅταν γράφει ὅτι βλέπουν «μακρύτερα».

Ἐπειδὴ κύριε Καρανίκη, ἐδῶ ἡ βιοπάλη εἶναι σκληρότερη καὶ τὸ ψωμὶ συνήθως λιψὸ (στὴν Ἀμερική ἔχετε τέτοια;) γινόμεστε τόσο πραγματιστές, ὅσο τουλάχιστον κι' ἐσεῖς.

Σὲ λίγο καιρὸ ἡ Νίσυρος θὰ ἔχει φῶς. Ξέρω πὼς τὴν ἀγαπᾶτε καὶ μαζί με ὄλους μας θὰ εὐχρηθῆτε νὰ αὐτοσυντηρηθῇ τὸ ἔργο.

Ἡ διαφορὰ μας τώρα ποῦ τὸ ἠλεκτρικὸ μπαίνει στὴ Νίσυρο εἶναι, πὼς ἡμεῖς πιστεύουμε πὼς θὰ αὐτοσυντηρηθῇ, ἐνῶ ἐσεῖς δὲν τὸ πιστεύετε.

Ἡ πείρα, ἀπὸ τὴν ἠλεκτροφωτισμὸ ἄλλων φτωχῶν νησιῶν, ποῦ ἀπέδειξε πὼς ἔργα παρόμοια ἐπειδὴ ἔχουν καταστῆ πρώτης ἀνάγκης, συντηροῦνται καὶ ἐπεκτείνονται, εἶναι μετὰ ἡμᾶς. Σύντομα ἡ πείρα ἀπὸ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸ τῆς Νισύρου θὰ προστεθῇ καὶ θὰ διαλύσῃ τελείως τὴν διαφορὰ ἀπόψεων ποῦ τόσα χρόνια ἐπεκράτησε, καὶ θὰ εἶναι πολύτιμη πείρα γιὰ τὴν προώθηση καὶ ἄλλων ἔργων πολιτισμοῦ στὸ νησί μας γιατί θὰ ἐξαλείψῃ τοὺς δισταγμοὺς τῶν συντηρητικῶν.

Μὲ φιλικοὺς Χαιρετισμοὺς
ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

“ΑΠΟ ΡΟΔΟ ΒΓΑΙΝ’ ΑΓΚΑΤΟΙ ΚΙ’ ΑΠ’ΑΓΚΑΤΟΙ ΒΓΑΙΝΕΙ ΡΟΔΟ,,

Ἡ παροιμία αὐτὴ μιὰ ἀπὸ τὶς τόσο σοφές καὶ τόσο πλούσιες σὲ περιεχόμενον, βγαίνει καθημερινὰ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ λαοῦ καὶ κατήντησε πιά νὰ λέγεται κάπως ἀσυναίσθητα χωρὶς νὰ προσέχη κανεὶς τὸ νόημά της, χωρὶς κἂν νὰ προκαλῆ κανενὸς τὸ διαφέρον.

Μὰ ἂν θελήσωμεν, ἔστω καὶ ἐπ’ ὀλίγον νὰ ἀσχοληθοῦμε μ’ αὐτὴν θὰ δοῦμε πόσον βάθος καὶ πόσον ἐπιστημονικὸν πλοῦτον περικλείει. Εἶναι μιὰ βγαλμένη ἀπ’ τὴν καθημερινὴν πείρα τοῦ λαοῦ ἀποστομωτικὴ ἀπάντησις σ’ αὐτούς, πὺ παραδέχονται καὶ ὑποστηρίζουν ὅτι καμμίαν ἀξίαν δὲν ἔχει ἡ Ἄγωγὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος γεννᾶται καὶ δὲν γίνεται. Εἶναι μιὰ ἀντίδρασις στὶς θεωρίες περὶ κληρονομικότητος. Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἕνα ρεῦμα ἐπιστημόνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ ἰατρὸς Broca ὑπεστήριξαν τὴν δύναμιν τῆς Κληρονομικότητος πρὸ τῆς ὁποίας ἡ Ἄγωγὴ δὲν ἔχει καμμίαν ἰσχύν.

Ὁ Λομπρόζο γράφει εἰς ἕνα βιβλίον του ἐγκληματολογικὸν ὅτι εἶναι μεγίστη ἡ δύναμις τῆς Κληρονομικότητος καὶ ὅτι οἱ κληρονομοῦντες τὴν ἐγκληματικότητα γεννῶνται ἐγκληματῖαι χωρὶς νὰ ἔχη οὐδεμίαν ἐπ’ αὐτῶν ἐπίδρασιν ἡ Ἄγωγὴ. Αἱ ιδέαι αὐταὶ ἐκυριάρχησαν καθ’ ὅλον σχεδὸν τὸν παρελθόντα αἰῶνα καὶ ἐπεκράτει ἡ ιδέα ὅτι εἰς τὸ σπῖτι μεταδίδονται αἱ ιδιότητες τῶν γονέων ἢ προγόνων του σύμφωνα μὲ τὸν νόμον τοῦ Μέντελ, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ Ἄγωγὴ εἶναι τελείως ἀνίσχυρος. Παραδέχονται δηλ. ὅλοι οἱ ὀπαδοὶ τῆς θεωρίας αὐτῆς ὅτι ὁ ἀνθρώπινος χαρακτῆρ εἶναι ἀμετάβλητος καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου ἔχει προκαθορισθῆ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς συλλήψεώς του.

Ἄλλ’ ἔρχονται ἔπειτα αἱ θεωρίαι τοῦ Λαμάρκ καὶ τοῦ Δαρβίνου, αἱ ὁποῖαι δίδουν ἕνα βαρύτερον κτύπημα εἰς τὴν θε-

ωρίαν περὶ Κληρονομικότητος. Κατ’ αὐτοὺς ὅλα τὰ ὄντα τείνουν νὰ προσαρμοθοῦν πρὸς τὸ περιβάλλον, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκονται καὶ ἡ προσαρμογὴ αὐτὴ εἶναι ἰσχυροτέρα τῶν προδιαθέσεων. Ἐπομένως ἡ Ἄγωγὴ εἶναι πανίσχυρος. Ἡ δύναμις λοιπὸν τοῦ περιβάλλοντος νικᾷ τὴν τῆς Κληρονομικότητος, ὅπως συμβαίνει μὲ ἄγρια ἐξ ἀγριωτάτων γονέων ζῶα, τὰ ὁποῖα ἐξημερώνονται. Ἀφοῦ λοιπὸν τὰ ζῶα ἐξημερώνονται πολὺ περισσότερον καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ μεταβάλῃ τὴν φύσιν του μὲ τὴν ἐπίδρασιν τῆς Ἄγωγῆς. Πρῶτος, ὁ ὁποῖος ὑπεστήριξε τὴν δύναμιν τῆς Ἄγωγῆς κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ὑπῆρξεν ὁ Σωκράτης, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι «οὐδεὶς ἐκὼν ἐστὶ κακός». Μ’ αὐτὸν δὲ συνεφώνησαν καὶ οἱ μαθηταὶ του Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης. Καὶ μάλιστα ὁ Πλάτων λέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος διὰ καταλλήλου ἀγωγῆς ἀποβαίνει «θειότατον ἡμερώτατόν τε ζῶον δι’ ἀκαταλλήλου δὲ τούναντίον «ἀγριώτατον ὅποσα φύει ἡ γῆ». Βραδύτερον ἔρχονται οἱ Στωϊκοί, οἱ ὁποῖοι δίδουν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν Ἄγωγὴν καὶ λέγουν ὅτι ὅταν γεννηθῆ ὁ ἄνθρωπος ἡ ψυχὴ του ὁμοιάζει μὲ χαρτὶ ἄγραφον (tabula rasa) καὶ ἡμποροῦμεν νὰ γράψωμε σ’ αὐτὸ ὅ,τι θέλομεν. Κατόπιν καὶ νεώτεροι φιλόσοφοι, John Lock, ὁ Ἔρασμος, ὁ Ἔρβαρτος, παρεδέχθησαν τὴν δύναμιν τῆς Ἄγωγῆς, ἡ ὁποία δύναται νὰ ἐξουδετερώσῃ τὰς ἐμφύτους προδιαθέσεις ἔστω καὶ ἂν εἶναι κακαί.

Ὁ δὲ Πέστα Λότσι παραδέχεται ὅτι ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἀγαθὸς καὶ ἀναλόγως τῆς ἀγωγῆς πὺ θὰ τύχη γίνεται καλὸς ἢ κακός.

Οἱ ιδέαι αὐταί, αἱ ὁποῖαι ἰσχύουν καὶ μέχρι σήμερον, εἶναι πολὺ λογικαί. Σύμφωνα μὲ τὰς σημερινὰς ἀντιλήψεις αἱ προδιαθέσεις ἐπηρεάζουν μὲν τὴν Ἄγωγὴ, ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ μειώσουν τὴν ἰσχύν της. Αἱ δὲ νε-

ώτεροι έρευναι άπέδειξαν ότι ναι μόν ύπάρχει ή Κληρονομικότης, όχι όμως τόσον ισχυρά, ώστε νά έξουδετερώση τήν 'Αγωγήν. Σήμερον ή έπιστήμη παραδέχεται ότι δέν γεννάται αλλά γίνεται ό έγκληματίας και ύπεύθυνος πρός τούτο θεωρείται ή Κοινωνία, ή 'Αγωγή. Διότι ό έγκληματίας γνωρίζει τήν σημασίαν τού φόνου, αλλά στερείται φιλανθρώπων συναισθημάτων τά όποια έλλείπει καταλλήλου διαπαιδαγωγήσεως δέν έκαλλιεργήθησαν.

Με τάς ιδέας λοιπόν αύτάς συμφωνεί και ό λαός, γιατί βλέπει πώς δέν έπηρεάζεται τό παιδί άπό τόν άνήθικον, άπό τόν έγκληματικόν, άπό τό διαστραβλωμένον χαρακτήρα τού πατρός του, άρκεί νά επιδράση έπ' αύτού ή καλή 'Αγωγή. Δέν μπορεί νά παραδεχθῆ πώς «άπ' τό ρόδον βγαίνει ρόδο κι' άπ' τ' άγκάτθι τό άγκάτθι γιατί κατά γενικόν κανόνα συμβαίνει τό αντίθετον».

ΓΙΑΝΝΗΣ ΑΔ. ΧΑΡΤΟΦΥΛΗΣ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΗΣ ΓΑΛΗΝΗΣ

ΠΑΝΟΥ Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Βρήκαν στό γλυκόβοο Αίγαίο τήν πιό δροσάτη άγκάλη και σ' άσπρογάλανα κύματα του έννοιωσαν τά φιλιά τών «Νηρηίδών» πού ένώνουν πάντα με τό φλοίσβο τό πλάνο τραγουδι τους.

Πήραν άπ' τήν αύρα τού Πελάου τήν πιό καθάρια πνοή και πλάσαν με φώς κι' όμορφιά κάθε στολίδι τους άληθινό, άπέριττο και ταπεινό.

Μεγαλόπρεπο τοπειό δέ φαντάζει πουθενά. Είναι άπλή ή γραμμή πού έσυρε τό χέρι τού Πλάστη ζωγραφίζοντας τις «σιλουέττες» τους... κεί στη γωνιά τού μυθικού Πελάου... Νησιά μικρά... γεμάτα άπό θρύλους και 'Ιστορία... Τά πιό πολλά γυμνοί, στεγνοί βράχοι... Τά πιό πολλά φτωγά... λησμονημένα ίσως...

Κι' όμως... Τούτα τά νησιά διάλεξε για φωλιά της ή γλυκειά Γαλήνη... Πήρε ή πνοή της «κάτι» άπ' τών κατάλευκων γλάρων τό φτερούγισμα... «κάτι» άπ' τό λίκνισμα τής βαρκούλας, πού άραγμένη σ' άπόμερο λιμανάκι, προσμένει νά κάνη λευκά πανιά τις έλπίδες κάποιου φτωχού ψαρά.

Και άπλώνεται μες στα μικρά εκκλησάκια πού άνέβασε ως τις κορφές τών βουνών ή θέρμη μιās πίστης... 'Απλώνεται στα φτωχόσιπτα και τις μικρές γειτονίες με τά πλακόστρωτα δρομάκια...

'Η Γαλήνη!... Πόσο γεμίζει τά πλατειά στηθια τού νησιώτη και τις άπλοϊκές του σκέψεις... Πώς μιλάει με τούς άδολους στοχασμούς του...

Χαϊδεύοντας τά όνειρα μιās νησιωτοπούλας θα σιγοτραγουδήση μαζί της τούς μικρούς κι' όμορφους πόθους πού φώλησαν στην καρδιά της προσμένοντας ν' άνθίσουν. Θα σμίξη με τό δάκρυ της, για κάποιο καύμό της, τις θείες της

δρόσοστάλες...

Κεί γεννήθηκε ή γαλήνη, κεί μόνον ζή. Πίνει νεράκι άπ' τήν κρυσταλλοπηγή πού αναβλύζει άπ' τό βράχο... Παίζει με τά φύλλα τού αιωνόβιου Πλάτανου, πού σιωπηλός κι' άκίνητος μοιάζει μ' άπόκοσμο γέρο-φιλόσοφο...

Στό δειλινό... Τότε πού λούζεται στό χρυσάφι και στα ρόδα ό όρίζοντας, θαρρηθῆ με τό μπάτη νά φυσήση, σ' άπόμερα άκρογιάλια, βπου κάποιος αισθαντικός νοσταλγός, γυρνώντας κουρασμένος άπ' τά ξένα, θ' αναπολή τά χρόνια πού διαβήκαν... 'Τ' άμέριμνα, παιδικά χρόνια...

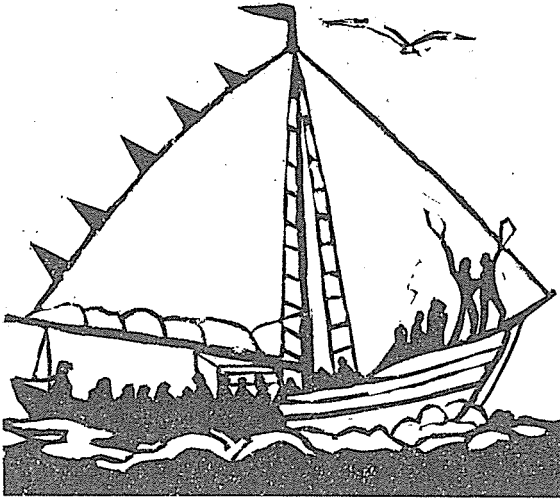
Ταξιδευτή πού λαχταράς τήν πνοή τής Γαλήνης! Κεί κάτω, στού μυθικού Αίγαίου τή γωνιά, άρμονικά βαλμένα, σε προσμένουν στα Νησιά της, τά Δώδεκα 'Ελληνικά Νησιά τής γαλήνης.

Πανώρηα Βασίλισσα τού Αίγαίου και τής 'Ομορφιάς ή Ρόδος, Πλούσια ή Πατρίδα τού 'Ιπποκράτη ή Κώς, λεβέντισσα κοντά της ή Κάλυμνος με τήν όλόδροση Λέρο συντροφιά. Πειό κεί γοργόνα τής θάλασσας ή Σύμη, άπλοϊκή ή Τήλος, όλόγλυκεια ή Νίσυρος, συμπαθητικό τό νησι τής Χάλκης. Κάτω με τή μεγαλόπρεπη φύση της ή Κάρπαθος, καρaboκύρισα σιμά της ή Κάσος... Στα πιό βορεινά άγιασμένη, ή Πάτμος και μακρυνά, μόνο του, τό μαρτυρικό Καστελλόριζο.

Ταξιδευτή τού Αίγαίου...

Γέμισε τά στηθια σου με τήν Αύρα πού πνέει άπ' τήν καθάρια, άληθινή όμορφιά τους. "Άσε τή ψυχή σου, νά πλημμυρίση άπ' τή Γαλήνη τους. Κι' άγάπησέ τά, άγάπησέ τά βαθειά για νά τά «νοιώσης».

...πρόβαλλαν τὰ σηματοστόλιστα καΐκια με τὶς νημερίτισσες.

15 Αὐγούστου.

Μιά μέρα πού κάνει τὴν καρδιά κάθε ξενητεμένου Νισύριου νὰ σκιρτᾶ ἀπὸ ἱερὴ συγκίνηση, τὴ σκέψι του νὰ γυρνᾶ νοσταλγικά πίσω στὸ νησί καὶ νὰ ἀντικρίζη με τὰ μάτια τῆς ψυχῆς τὸ μεγαλόπρεπο βράχο πούναι θρονιασμένη ἡ Μεγαλόχαρη, ἡ Παναγιὰ μας ἡ Σπηλιανή .

Τὶ δὲν θὰ θᾶδινε ὁ ξενητεμένος αὐτὸς Νισύριος, γιὰ νὰ βρισκότανε, ἔστω καὶ γιὰ λίγες ὥρες αὐτὴ τὴ μέρα, κοντὰ στοὺς δικούς του στὸ νησί!! Μιά ὅμως κι' αὐτὸ δὲν τοῦ εἶναι δυνατό, περιορίζεται νὰ τὴ ζήσει με τὶς παιδικές του ἀναμνήσεις, μέσα στὰ περασμένα νὰ τῆς παιδικῆς του εὐτυχίας, πού ξετυλίγονται μπροστὰ του σὰν κινηματογραφικὴταινία. Ἡ μέρα αὐτὴ πού τοῦ προκαλεῖ τόση βαθειὰ συγκίνηση καὶ νοσταλγία, ξεχωρίζει ἀπὸ τὶς ἄλλες. Εἶναι ἡ γιορτὴ τῆς Παναγιᾶς.

Καὶ ἀρχίζει τὸ ξετύλιγμα τῶν ἀναμνήσεων, πού τοῦ δίνει τὴν ἐντύπωση ὅτι ξαναζῆ τὴν παλιὰ ἐκείνη ἐποχὴ τῶν παιδικῶν του χρόνων. Καὶ πρῶτα πρῶτα, ξανάρχονται στὰ αὐτιά του οἱ παιδικές χαρούμενες φωνές «ἔρχονται οἱ νημερίτισσες» μόλις θὰ πρόβαλλαν τὰ σηματοστόλιστα καΐκια ἀπὸ τὴν Κέφαλο, τὴν Καρδάμενα καὶ ἀπὸ τ' ἄλλα γύρω νησιά, με τὶς νημερίτισσες καὶ τοὺς προσκυνητὲς καὶ οἱ καμπάνες τῆς Παναγιᾶς πού χτυποῦσαν χαρμό-

Ἡ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ

συνα γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τους.

Μετά, ἡ σκέψι του τρέχει στὸ Μοναστήρι στὸ ἱερὸ Σπήλαιον καὶ νοερά παρακολουθεῖ μπροστὰ στὴ θαυματουργὴ Εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης, τὴν Παράκλησι πού γίνεται κάθε βράδυ ὅλο τὸ Δεκαπενταῦγουστο. Παρακολουθεῖ με συγκίνηση τὶς νημερίτισσες, πού ὕστερα ἀπὸ τὴν Παράκλησι, κάνουν τὸ τάξιμό τους, με προσευχές καὶ μετάνοιες καὶ ψάλλουν μαζὺ με κορίτσια τοῦ νησιοῦ τὸν ὕμνο τῆς Παναγιᾶς.

Καλὸ 'νὲν τ' ἅγιος ὁ θεὸς
καλὸ νὲν κι' ἄς τὸ ποῦμε
ὅπου τὸ λέει σώνεται
κι' ὅπου τὸ κούει 'γιάζει
κι' ὅπου θὰ τὸ καλοφκραστῆ
Παράδεισο λαβαίνει
Παράδεισο καὶ λουτρογιὰ
μέσ' τ' ἅγιο Μοναστήρι.
'Εκεῖ 'Αγγέλοι λουτροῦν
κι' οἱ 'Αποστόλοι ψάλλουν
Στὴ (μ) μέση στέκι' 'Ασώματος
καὶ τὸ χαρτὶ νεγνώνει
Ποιὸς ἔχει πόδια νὰ σταθῆ

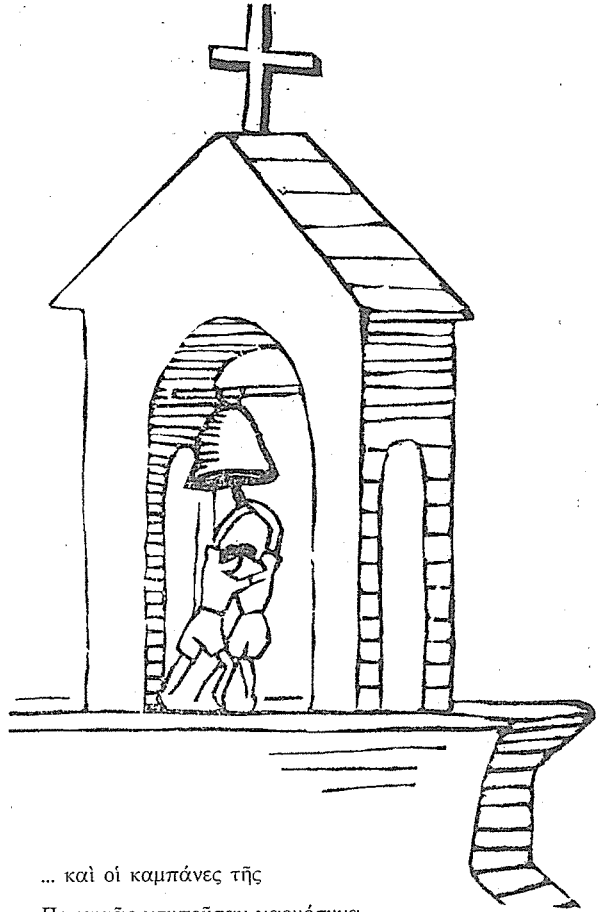

Οἱ νημερίτισσες μ' ἓνα καρπούζι στὴ μιὰ μασχάλη καὶ δυὸ σκοῦπες στὴν ἄλλη

ΠΑΝΑΓΙΑΣ

ΤΟΥ ΠΑΛΛΗΟΥ ΝΙΣΥΡΙΟΥ

καὶ χέρια νὰ τανήση
καὶ στόμαν ν' ἀπολοηθῆ
καὶ φό(β)ἔραν τῆ (γ)κρίσι;
Μέγα καὶ ταξιάρχη μου
Μέγα καὶ φό(β)ερέ μου
'Αντάς 'σὲ στεῖλ' ἀφέντης μου
νὰ πάρης τῆ ψυχῆ μου
Μὴν ἔρτης μ' ἄγριον τάραμα
μὴν ἔρτης μ' ἄγριο (μ)πνέμα.
'Ἐλα μὲ τὴν ταπείνωσι
νὰ σοῦ τὴν παραδώσω
Νὰ τὴν ἐπᾶς τ' ἀφέντη μου
ὡς θέλει νὰ τὴν κρίνη
Τὰ εἶδε (γ)καὶ τὰ ἔπαθεν
καὶ τάχει καμωμένα
'Αγγελέ μου βλοημένε
μύριε καὶ χαριτωμένε
'Ακριβοπαρακαλῶ σε
μὲ τὰ δάκρυα προσκυνῶ σε
Νὰ ξορκίζεις τὸ κακὸ μου
Νὰ μὴν ἦμπορ' ὁ ἐχτρός μου
νὰ περνᾷ ποτθ' ἄομπρός μου.

... καὶ οἱ καμπάνες τῆς

Παναγίας χτυποῦσαν χαρμόσουνα

Θυμᾶται τὸ κοινὸ νηστήσιμο τραπέζι
ποῦ δίνεται τὴν παραμονὴ τὸ βράδυ
στὴν Τράπεζα καὶ μετὰ τὸ κυρίως πανηγύρι
ποῦ ἀρχίζει τὴν ἐπομένη.

Μετὰ τὴν κατασκευαστικὴ λειτουργία, ἡ
Εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης μεταφέρεται
συνοδεῖα τῶν ἱερέων, τῶν ἐπιτρόπων καὶ
πολλοῦ κόσμου στὴ Τράπεζα, ὅπου τὸ
μεσημέρι γίνεται κοινὸ πανηγυριώτικο
γεῦμα στὸ τέλος τοῦ ὁποῦ ἀρχίζει ὁ
χορός μὲ τὸ γραφικὸ ἔθιμο τῆς Κούπας
ποῦ διαρκεῖ ὡς ἀργὰ τὸ βράδυ.

“Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀναμνήσεις καὶ πολλὰς
ἄλλες λεπτομέρειες, ποῦ δὲν μποροῦν νὰ
γραφοῦν στὸ πρόχειρο αὐτὸ σημείωμα,

συναρπάζουν τὴ ψυχὴ κάθε ξενητεμένου
Νισύριου καὶ τὸ κάνουν ὅπου καὶ νᾶναι,
νὰ στρέφῃ εὐβλαβικὰ τὴ σκέψι στὸ νη-
σάκι μας, στὸ ἱερὸ Βράχο καὶ ἀτενίζον-
τας νοερὰ τὴν Εἰκόνα τῆς Μεγαλόχα-
ρης, νὰ σταυροκοπιέται, ψιθυρίζοντας.
«Βοηθήσέ με Σπηλιανὴ μου νὰ ἀξιωθῶ
τοῦ χρόνου νᾶμαι στὴ Χάρη σου» ἐνῶ
ἓνα δάκρυ νοσταλγικὸ κυλάει στὸ μά-
γουλο, στὴ θύμηση τῶν ἀξέχαστων πε-
ρασμένων».

Ἡ χάραξη ἔγινε ἀπὸ τὸν Νέο Νισύριο

ΓΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

Η ΝΙΣΥΡΟΣ

ΤΟΥ κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΒΡΟΝΤΗ

Στή μέση σχεδόν τῶν Δωδεκανήσων βρίσκεται τὸ σεισμοκλονισμένο νησὶ τῆς Νισύρου, ποὺ λεγότανε κάποτε καὶ Πορφυρίς γιατί ἐκεῖ οἱ Φοίνικες ψάρευαν τὰ κογχύλια γιὰ νὰ παράγουν τὴν κόκκινη βαφή τῆς πορφύρας.

Ἄν καὶ ἡ Νίσυρος εἶναι μικρὴ στὴν ἔκταση μὲ ἐπιφάνεια 35 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, φαίνεται πολὺ μεγαλύτερη στὸ πρῶτο ἀντίκρουσμα τῆς μὲ τὸν ἐπιβλητικὸ ὄγκο τοῦ ἠφαιστείου, ποὺ τῆς δίνει ἄγρια μεγαλοπρέπεια σὰν εἶναι προπάντων φουρτουνιασμένη ἢ θάλασσα.

Νομίζεις τότε σὰν νὰ μανιάζει ἀκόμη ἀπὸ τὸ θυμὸ τοῦ ὁ Ποσειδῶνας ποὺ κυνηγώντας τὸν γίγαντα Πολυβῶτην τοῦ πέταξε μὲ τὴν τρίαινα τοῦ κατακέφαλα ἓνα μεγάλο βράχο ἀπὸ τὴν Κῶ καὶ τὸν κατεπλάκωσε ἐκεῖ ποὺ κολυμποῦσε. Μὲ τὸν βράχον αὐτὸν ἔγινε ἡ Νίσυρος ὅπως λέγει ἡ Μυθολογία καὶ ἄθελα σου θυμᾶσαι τοὺς στίχους τοῦ ποιητῆ.

Στὰ γιγαντοπαλαίματα κάποιος
[θεὸς μιὰ μέρα
ἀπ' τὰ βουνὰ τὸ 'χει τῆς Κῶ τινά-
[ξει στὸν ἀγέρα
καὶ πλακωμένος κάτω του στε-
[νάζει ὁ Πολυβῶτης.

Οἱ περιοδικές δονήσεις ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὸ ἠφαιστείο ἀποδίδονται στὸν φοβερὸν αὐτὸν Τιτάνα, ποὺ βρίσκεται ἐκεῖ πλακωμένος καὶ ἄδικα παλεύει νὰ ξελευθερωθῆ. Μὲ τὶς ἀλλεπάλληλες ἐκρήξεις καὶ ἀναστατώσεις ἄλλαξε πολλές φορὲς ἡ μορφή τοῦ νησιοῦ καὶ ὀλοκλήρους συνοικισμοὺς κατεπόντισε ὅπως συνέβηκε μὲ τὴν ἀρχαίαν πόλιν Ἄργος ποὺ εἶχαν κτίσει οἱ Ἀργεῖοι σὰν γύριζαν ἀπὸ τὸν Τρωϊκὸ πόλεμο.

Τὸ ἐπίσημον ὄνομα τοῦ νησιοῦ Νίσυρος παρέμεινε ἀκέραιον ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ ὁ Ὅμηρος στὸ Β' τῆς Ἰλιάδος στίχος 672 τὸ ἀναφέρει στὸν κατάλογο τῶν πλοίων ποὺ ἔλαβαν μέρος στὸν

Τρωϊκὸ πόλεμο.

Ἦσαν σύμμαχοι τῶν Ἀθηναίων στὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο καὶ στὰ ἀκροβιάλια τῆς Νισύρου τὸ 394 π.Χ. ὁ Κίμων κατεναυμάχησε τοὺς Σπαρτιάτες. Ἀργότερα ἡ Νίσυρος ἀκολούθησε τὴν ἱστορικὴ σταδιοδρομία πότε μὲ τὴν γειτονικὴ Κῶ καὶ πότε μὲ τὴν θαλασσοκράτειρα Ρόδο. Γνώρισε καὶ δικό της ἐλεύθερο πολίτευμα μὲ δικούς τῆ βασιλιάδες ποὺ στάθηκαν φιλόστοργοι προστάτες τοῦ νησιοῦ.

Στὴν ἀρχαία δόξα τοῦ νησιοῦ βοήθησε καὶ ὁ πρωταθλητῆς καὶ πολεμιστῆς Γνωμαγόρας ὁ ὁποῖος μεταξὺ τῶν ἄλλων κατορθωμάτων του συνετέλεσε στὴν θριαμβευτικὴν νίκη τῶν Ροδίων κατὰ τοῦ βασιλιᾶ τῆς Μακεδονίας Φιλίππου.

Γιὰ τὸ ἀνδραγάθημα του αὐτὸ τοῦ Γνωμαγόρα καὶ γιὰ τὴν νίκη τῶν στοὺς Ροδιακοὺς ἀγῶνες τῶν Ἀλίων οἱ Ρόδιοι τὸν ἐτίμησαν μὲ χρυσὰ στεφάνια ὅπως λέγει ὁ ἀρχαῖος ἱστορικὸς «Γνωμαγόρας Δωροθέου Νισύριος στρατευσάμενος ἐν τριημιάλια... νικήσαντα Ἀλία ἐτιμήθη χρυσεῖς στεφάνοις ὑπὸ τῶν ἐν Ρόδῳ Βουλῶν».

Στὰ 333 π.Χ. ἡ Νίσυρος πέρασε στὴν κυριαρχία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καὶ ὕστερα στοὺς διδόχους, ἓνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ Φίλιππος ὁ Ε' ἔγραψε φιλικὴν ἐπιστολή, ἡ ὁποία βρίσκεται ἀκόμη στὸ νησὶ χαραγμένη σὲ λευκὸ λίθο.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας, προσαρτήθηκε στὸ Βυζαντινὸ κράτος ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὴν πῆραν οἱ Βενετσιάνοι καὶ ἀργότερα οἱ Ἰππότες. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἰπποτῶν ἀνάμεσα στοὺς δήμους Ἐμποριοῦ καὶ Νικιῶν ἔχτισαν ἓνα κάστρο ποὺ λέγεται Παρλέτια γιατί τὸ εἶχαν σὰν ἓνα εἶδος Βουλῆς καὶ ἔκαμναν ἐκεῖ μέσα τὶς συσκέψεις των γιὰ κά-

θε ζήτημα τοῦ τόπου.

Στὴν κυριαρχία τῶν Ἱπποτῶν ἔμεινε ἴσαμε τὸ 1522 ὁπότε κυριεύθηκε μαζί με τὰ ἄλλα νησιά ἀπὸ τὸν Σουλτὰν Σουλεημάν, ὁ ὁποῖος παρεχώρησε πολλὰ προνόμια. Τὰ προνόμια αὐτὰ συντελοῦν ὄχι μόνον στὴν κοινωνικὴ καὶ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη ἀλλὰ καὶ στὴν πνευματικὴ ἀνόρθωση τοῦ λαοῦ.

Μὲ τὸ πρῶτο ἐπαναστατικὸ σάλπισμα τοῦ 1821 οἱ Νισύριοι βρίσκονται στὸ πλευρὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων γιατί πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶχαν μνηθεῖ στὸν ὄρκο τῆς φιλικῆς εταιρίας ἀπὸ τὸν Πάτριμο Στρατηγὸ Δημήτριο Θέμελη ὅπως δείχνει τὸ ἔγγραφο ποῦ σώζεται στὸ Μοναστήρι τῆς Σηλιανῆς.

Τὸ Μοναστήρι τῆς Σηλιανῆς Παναγιᾶς βρίσκεται στὴν πρωτεύουσαν τοῦ νησιοῦ στὸ Μαντράκι κάτω ἀπὸ τὸν βράχο τοῦ Ἑνετικοῦ κάστρου. Πάνω ἀπὸ τὴν ψηλὴ αὐτὴ σκοπιὰ βρίσκεται: Ἡ ἀρχόντισσα θαυματουργὴ Παναγιὰ ἀγναντεύει τὸ πέλαγος με τὰ νησιά καὶ τὸ λευκὸ Μαντράκι.

Ἐνα ἄλλο Μοναστήρι ξακουστὸ εἶναι τῆς Παναγιᾶς τῆς Κυρᾶς γιὰ τὴν ὁποῖαν λέγαν.

Ἐποῖος στὴν Κυρὰ δὲν πῆγε
τὴν Νίσυρο καλὰ δὲν εἶδε.

Γιὰ τὴν Παναγιὰ τὴν Κυρὰ ἔχουν πλεχθεῖ διάφοροι θρύλοι ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποῖους εἶναι καὶ ὁ ἐξῆς:

Πρὶν κάμποσα χρόνια μερικοὶ βοσκοὶ βλέπανε στὴ θάλασσα ἕνα φῶς, ποῦ ἐρχότανε πρὸς τὸ μέρος τους καὶ βγήκε στὴν ἀμμουδιά. Ἀπὸ κεῖ ἀνέβαινε ἀνέβαινε πρὸς τὸ βουνὸ καὶ σταμάτησε κοντὰ σὲ μιὰ σπηλιά. Τρεῖς βραδυὲς στὴ σειρὰ οἱ βοσκοὶ βλέπανε ἀπὸ τὸ Μαντρί τους τὸ ἴδιο φῶς στὴν ἴδια θέσι. Τὴν τετάρτη μέρα ἀνέβηκαν ἀπὸ περιέργεια σὲ κείνη τὴ σπηλιά καὶ βρῆκαν τὸ κόνισμα τῆς Παναγιᾶς ποῦ ἔγραφεν ἐπάνω «Παναγιὰ ἢ Καρπαθία». Ξεσηκώθηκε ὅλο τὸ νησί καὶ ἀποφάσισαν νὰ μεταφέρουν τὸ εἰκόνημα πρὸς τὸν κάτω σὲ ἕνα μικρὸ ξωκλήσι. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ εἰκόνημα ἔφευγε

καὶ πήγαινε στὴν πρώτη θέση τῆς τότε ἔγιναν παρακλήσεις ὅσο ποῦ πρὸς ἔμεινε στὸ ἐκκλησάκι. Ἐκεῖ στὰ 1842 ἔκτισαν μιὰ μεγαλόπρεπη ἐκκλησία τῆς Παναγιᾶς τῆς Κυρᾶς ποῦ γιορτάζει κάθε ἐννιάμερα καὶ γίνεται μεγάλη πανήγυρη με καραβάνια πανηγυριστές.

Τὸ πιὸ ἐξαισιόθεο ποῦ ἀντικρῦζει ὁ ἐπισκέπτης μόλις φθάσει στὴν Νίσυρο εἶναι τὸ φαινόμενον τοῦ ἠφαιστείου. Εἶναι κάτι τὸ μοναδικὸ καὶ πρέπει νὰ τὸ ἐκμεταλευθεῖ καταλλήλως ὁ τουρισμὸς μας ὅπως λέγει καὶ ὁ ἐξαιρέτος ἰατρός κ. Τσατσαρώνης.

Τὸ γεωλογικὸ τοῦτο φαινόμενον ποῦ ὁ Κάρολος Φλέγκελ παρομοιάζει με ἕνα Βεζούβιο ποῦ τὸν βρέχει ἀπὸ παντοῦ ἢ θάλασσα εἶναι μιὰ σωτήρια καὶ πλουτοπαγωγικὴ πηγὴ γιὰ τὸν ἄνθρωπο.

Ἀπὸ τὰ φλογισμένα σπλάχνα του, βγάζει ἀπὸ τὴ μιὰ τὸ θειάφι καὶ κίσιρη (λαφρόπετρα) καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴς θερμότητες ποῦ εἶναι κατάλληλες γιὰ τοὺς ρευματισμοὺς καὶ τὴς δερματικὲς καὶ γυναικολογικὲς παθήσεις.

Τὴν ἀξίαν τῶν θερμότητων ἀνεγνώρισε καὶ ὁ Ἱπποκράτης ὁ διάσημος ἰατρός τῆς ἀρχαιότητος ὁ ὁποῖος ἔστειλε καθὼς ἔλεγε τοὺς ἀρρώστους του νὰ βροῦν τὴ θεραπεία τους στὰ λουτρά ποῦ ἱδρυσεν ἐκεῖ.

Ἐκτὸς τοῦ θειαφιοῦ καὶ τῶν Κοινοτικῶν λουτρῶν ἢ Νίσυρος ἔχει πρῶτης τάξεως δενδροκαλλιέργεια. Ὅλο τὸ νησί εἶναι κατάφυτο ἀπὸ ἐλιές, ἀχλαδιές, συκιές, χαρουπιές, πορτοκαλιές, ἀμυγδαλιές, καὶ τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ ἀξιομίμητο παράδειγμα γιὰ μερικοὺς νησιώτες.

Οἱ Νισύριοι ἀγαποῦν πολὺ τὸ νησάκι τους καὶ ὅσοι ζοῦν μακριὰ ἱδρῶν συλλόγους ὅπως εἶναι ὁ λαμπρὸς Γνωμαγόρας, ποῦ ἔδειξε καὶ δείχνει με τὰ μέλη του πατριωτικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ δράση. Οἱ ξενιτεμένοι Νισύριοι συνιστοῦν ὡστόσο τοὺς συντοπίτες των νὰ μὴ ξενιτεύονται ἀλλὰ νὰ μένουν στὸ ἀγαπημένο νησί των μακριὰ ἀπὸ τὴς πίκρες καὶ τὰ βάσανα τῆς ξενιτεῖας. Ἡ Νισυριακὴ μῦσα τραγουδᾷ με τὸ στόμα τοῦ

ιατροῦ Δημητρίου Μπαλαλά τὸ ἐξῆς σχετικό:

«Κί' ὅσοι μποροῦν στὴ Νίσυρο
κουτσὰ στραβά νὰ ζοῦσι
ἄς χαίρουνται τὰ κάλλη της
κι' ἄς μὴ ξενιτευθοῦσι.

Τὴν πνευματικὴ ἀνάπτυξη τῶν Νισυρίων καθωδήγησαν οἱ ἀείμνηστοι διδάσκαλοι Ἰωάννης Λογοθέτης καὶ Γεώργιος Παπαδόπουλος, ποὺ ἀσχολήθηκαν καὶ μὲ τὴν λαογραφία τοῦ τόπου των.

Ἡ λαογραφία τῆς Νισύρου εἶναι πολὺ πλούσια σὲ ὅλα τὰ μνημεῖα τοῦ λόγου ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Γεωργίου Καζαβῆ ποὺ φέρει τὸν τίτλον «Νισύρου λαογραφικά».

Ἡ φορεσιὰ τῶν γυναικῶν τῆς Νισύρου εἶναι ἀπὸ τίς γραφικώτερες δωδεκανησιακὲς στολὲς καὶ τὸ ὠραιότερον στολίδι ποὺ ἐδημιούργησε ἡ τοπικὴ καλαισθησιὰ τῆς γυναικειᾶς αἰσθητικῆς.

Ἡ ἐπισημότερη φορεσιὰ εἶναι «τὰ μεγάλα ἀτλάζια» ποὺ φοροῦν οἱ κοπέλες στοὺς γάμους σὰν χορευοῦν προπάντων τὸ Περιόλι. Εἶχα τὴν εὐτυχία νὰ δῶ τὸν χορὸν αὐτὸ τὴν δευτέρα τοῦ γάμου ὅταν μὲ ἄλυσσιδωτὰ χέρια ἐσχημάτισαν ἓνα κύκλον νέοι καὶ νέες ἔχοντας στὴ μέση τὸ ἀντρόγυνο, ποὺ ἄκουσε τὰ παινέματα ποὺ λέγει ὁ μισὸς κύκλος καὶ ὕστερα ἐπαναλαμβάνει ὁ ὑπόλοιπος.

Τίνος εἶν' τὸ Περιόλι
τοῦτο ποὺ κρατοῦμε ὅλοι;
ποῦχει τὸ φραμὸ λοάρι.

ΠΡΑΞΙΣ ΘΕΑΡΕΣΤΟΣ

Μεγάλῃ συγκίνησιν σκόρπισε στὴ ψυχὴ μου καὶ στὴ ψυχὴ κάθε Νισύριου ἢ Εὐγενικῶν δωρεὰ τοῦ ἀγαπητοῦ μας συμπολίτου κ. Δημ. Ζωσιμοπούλου. Τέτοιοι Εὐεργέτες τιμοῦν τὴν γενέτειρά τους καί, ξεπερνώντας τὰ σύνορά της, καταλαμβάνει θέση στὴ χορεία τῶν Ἐθνικῶν Εὐεργετῶν.

Εὐχομαι τὸ ζηλευτὸ παράδειγμα τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ ἀξίου συμπολίτου μας κ. Ζωσιμοπούλου νὰ βρῆ μιμητὲς στὴν ὠραία μας ΝΙΣΥΡΟ σὲ ἔργα πολιτισμοῦ.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΠΑΠΑΧΑΡΤΟΦΥΛΗ ΔΗΜ/ΛΟΣ

καὶ τὴ γῆ μαργαριτάρι.

“Ὅσο χαρωπὰ εἶναι τὰ χορευτικὰ τραγοῦδια τόσο σπαραχτικὰ εἶναι τὰ μοιριολόγια, ποὺ λέγουν γύρω στὸ φέρετρο τοῦ νεαροῦ οἱ γυναῖκες χτυπώντας τὸ στῆθος καὶ τραβώντας τὰ ξεμπλεγμένα τους μαλιά. Ἀπὸ τὰ πιὸ συγκινητικὰ μοιριολόγια εἶναι αὐτὸ ποὺ εἶπε μιὰ μάνα στὴν πεθαμμένη κόρη της.

»Πάντα λεὰ σου κόρη μου
»ἄντα παράγγελά σου
μὴν περπατῆς εὐγενικὰ
μὴν σειεσαι χαδεμένα,
κι' ὁ χάρος ἔχει δυὸ παιδιὰ
ὕγιον καὶ θυγατέρα
θέλει γαμπρὸ στὴν κόρη του
καὶ νύφη στὸν ὕγιον του
κι' ἀνέβη καὶ κατέβηκε
καὶ διάλλεξεν ἐσένα.

Καὶ ἡ λαϊκὴ Μουσικὴ, τῆς Νισύρου εἶναι ἐξαιρετικὴ ὅπως φανερώνουν τὰ τραγοῦδια τῆς Συλλογῆς τοῦ Ἐλβετοῦ καθηγ. κ. Σαμουὴλ Μπόντ-Μποβὺ καὶ ἀπέδειξε μουσικὸ συγκρότημα τοῦ Κ. Χατζηνικολάου, ποὺ τραγουδᾷ ταχτικὰ στὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ Ρόδου.

Μὲ ὅλα τὰ βάσανα ποὺ ἔχει περάσει τὸ σεισμοκλονισμένο αὐτὸ νησί δὲν λύγισαν οἱ ἀγέρωχες τῶν κατοίκων ψυχές. Ἐνα σωρὸ ἡρώισμοὺς καὶ ἀνδραγαθήματα ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν ὄχι μόνον στοὺς τελευταίους πολέμους ἀλλὰ καὶ στὴν μάχη ποὺ ἔγινε μὲ τοὺς Γερμανοὺς στὸν Ἐμπορεῖδ ὅπου ἔπεσε ὁ ἡρωϊκὸς Ἱερολοχίτης Εὐάγγελος Χαζηνεαγγέλου.

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ...

Σπόρπια, δαρμένα κι' ἄχαρα
κι' ἀπ' τὴ σκουριά τοῦ χρόνου ἀλλα-
[γμένα
τ' ἀγύριστα, θωρῶ, θαμπὰ-ἀχνόθαμπα
καὶ λάγνα περασμένα.

Πονᾷ ἡ ψυχὴ μαζί κι' ὁ νοῦς
στὴ θύμηση παμπάλαιου κόσμου.
Ἐνῶ κυλάει τὸ δάκρυ ὀλόκαυτο
σβύνοντας λίγο-λίγο καὶ τὸ φῶς μου

Γ. ΚΟΥΜΕΝΤΟΣ

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ-ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Τὸ Δ.Σ. τοῦ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, κατόπιν καὶ τῆς ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῆς Τακτικῆς Γενικῆς Συνελεύσεως τῆς 13ης Μαρτίου 1955, ἀπεφάσισεν, κατὰ τὴν ἔκτακτον κοινὴν σύσκεψιν, τῆς 9 Ἰουλίου 1954, ποῦ εἶχεν μαζί μὲ τὸν ἀφιχθέντα εἰς Πειραιᾶ Δήμαρχον Νισύρου κ. Γεώργιον Γιαλούρη, νὰ ἀνεγείρῃ, δαπάναις τοῦ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, τὸ μηχανοστάσιον τῆς ἠλεκτροπαραγωγῆς.

Ὡς πρώτην δόσιν καὶ ἵνα ἡ ἀνέγερσις ἀρχίσῃ ἀμέσως, τὸ Δ.Σ. κατέβαλεν εἰς τὸν κ. Δήμαρχον τὸ ποσὸν τῶν πέντε χιλιάδων (5.000) δραχμῶν, παρεκάλεσεν, δὲ αὐτὸν ὅπως τὸ ταχύτερον ἀρχίσῃ τὸ ἔργον, δι' αὐτεπιστασίας του, ἐκπροσωπῶν τὸν Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς.

Ὅμοιως ἐπληροφόρηθημεν ὅτι ὁ Σύλλογός μας θέλοντας νὰ βοηθήσῃ, εἰς τὸ θαυμάσιον ἔργον τῆς, τὴν ἐξωραϊστικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Πατρίδος μας, κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ., κατὰ τὴν ἀνωτέρω ἔκτακτον σύσκεψίν του, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὴν τὸ ποσὸν τῶν πεντακοσίων (500) δραχμῶν.

Ἐπίσης τὴν ἀποστολὴν 200 δραχ. εἰς τὴν εἰδικῶς συσταθεῖσαν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν Α.Σ. τὸν μητροπολίτην Ρόδου Σπυρίδωνα διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος τοῦ Δωδεκανησίου ἀξιωματικοῦ Διάκου, πρώτου πεσόντος κατὰ τὸν Ἑλληνοϊταλικὸν πόλεμον εἰς τὸ Ἀλβανικὸν μέτωπον.

Ἐκ τῆς ἐξωραϊστικῆς ἐπιτροπῆς Δήμου Ἀμανδρακίου Νισύρου ἀπεστάλη τὸ κατωτέρω ὕπερ καὶ δημοσιεύομεν.

Π ρ ό ς

τὸν Σύλλογον Νισυρίων

«Ὁ Γνωμαγόρας»

Εἰς Πειραιᾶ

Ἄγαπητοί μας ἀδελφοί,

Παρὰ τοῦ Δημάρχου μας κ. Γ. Για-

λούρη ἐλάβομεν τὴν ἐκ δραχμῶν 500 δωρεάν σας ὑπὲρ τῆς Ἐξωραϊστικῆς μας Ἐπιτροπῆς.

Διὰ τὸ ἀπεριόριστον πατριωτικὸν σας ἐνδιαφέρον, τὸ ὁποῖον κάθε τόσο διὰ τῶν εὐγενῶν σας πράξεων ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν ἔργων τῆς ἀγαπητῆς μας πατρίδος ἐπιδεικνύετε, παρακαλοῦμεν ὅπως δεχθῆτε τὰ θερμὰ μας συγχαρητήρια ὡς καὶ τὰς ἀπείρους εὐχαριστίας ἀπάντων τῶν συμπολιτῶν μας.

Ἐπ' εὐκαιρία σᾶς γνωρίζομεν ὅτι κατὰ τὸ μικρὸν διάστημα τῆς συστάσεως τῆς ἐπιτροπῆς, αὕτη ἔχει ἐκτελέσει τὰ κάτωθι ἔργα:

1) Ἐπιδιόρθωσις τῆς ὁδοῦ «Καράβας-Πηγάδι».

2) Κατασκευὴ παγκινῶν τῆς ὁδοῦ «Καράβας-Πηγάδι».

3) Κατασκευὴ τοίχου ἀντιστηρίξεως μ. 101 ἐπὶ τῆς ὁδοῦ «Καράβας-Πηγάδι».

4) Κατεδάφισις ἐρειπωμένων οἰκιῶν καὶ διαμόρφωσις εἰς πλατείας.

5) Καθαρισμὸς ὁδῶν καὶ πλατειῶν καὶ ἀσβεστόχρισμα.

Τὰ δαπανηθέντα ποσὰ διὰ τὰς ἀνωτέρω ἐργασίας ἐκαλύφθησαν ἀπὸ εἰσπράξεις χοροεσπερίδων, δωρεῶν πατριωτῶν μας ἐν Ἀθήναις καὶ Ρόδῳ, θεατρικῶν παραστάσεων κ.λπ.

Μὲ ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ε.Ε.

Ν. ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ

- Τὴν Κυριακὴν 31ην Ἰουλίου 1955 ὁ Σύλλογος τῶν Νισυρίων (Νικείων) «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» διωργάνωσε θαλασσίαν ἐκδρομὴν εἰς τὴν ὠραιότατην τοποθεσίαν τῆς Αἰγίνης «Ἁγία Μαρίνα».

Ἡ ἐκδρομὴ παρὰ τὴν κακοκαιρίαν τῆς προηγουμένης ἡμέρας καὶ τὴν ἀπουσίαν πολλῶν εἰς ἐξοχὰς ἐσημείωσεν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν. Ἐλαβον μέρος 32 μέλη τοῦ Συλλόγου καὶ ἐπὶ πλέον 6 μέλη τοῦ Δ.Σ. τοῦ ἀδελφοῦ Νισυριακοῦ Σωματείου «ὁ Γνωμαγόρας». Ἐπίσης τὴν ἐκδρομὴν ἐτίμησε

καὶ ὁ παρεπιδημῶν ἐνταῦθα πρόεδρος τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Συλλόγου «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» κ. Κοντομανώλης.

Μετὰ τὸ πρωῖνὸ μπάνιο οἱ ἐκδρομεῖς ὄλοι μαζί ἐγευματίσαν ἀδελφικώτατα εἰς κοινὴν τράπεζαν, ὅπου ἐν μέσῳ ἀτμοσφαιρας χαρᾶς καὶ ἀστεϊσμῶν συνέφαγαν τὰ φρεσκοτάτα Αἰγινήτικα ψάρια καὶ κατηνάλωσαν περὶ τὰς 30 φιάλας ζύθου τὰς ὁποίας εἶχε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ προσφέρῃ πρὸς τοὺς ἐκδρομεῖς ὁ κ. Κοντομανώλης. Πολλοὶ ἐκ τῶν ἐκδρομῶν ἐπεσεκέφθησαν τὸν ναὸν τῆς Ἁγίας Μαρίνης καὶ τὸν ἀρχαῖον ναὸ τῆς Ἀφάιας. Ἡ θάλασσα τοῦ ὄρου τῆς Ἁγίας Μαρίας ἦτο τόσον διαυγῆς καὶ ἑλκυστικῆ, ὥστε τὸ ἀπόγευμα ἔγινε καὶ δεῦτερο μπάνιο, ὁ καιρὸς ἦταν ἐξαιρετικὸς, ἡ παραμονὴ εὐχάριστος καὶ ἡ θέα ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ καταυλισμοῦ μαγευτικῆ. Τὸ ταξιδεῖν μὲ τὸ μεγάλο Π/Κ ΑΛΙΚΗ ὑπῆρξεν ἄνετον ἢ Θάλασσα καλή. Μεταξὺ τῶν ἐκδρομῶν διεκρίθη διὰ τὸ κέφι καὶ τὰ ἀστεῖα του ὁ συμπατριώτης καὶ μέλος τοῦ Δ.Σ. κ. Κ. Ἱερομνήμων. Ὁ κ. Κοντομανώλης δι' ἐγχρῶμων «φίλμς» ἐφωτογράφησε τὰς κυριωτέρας ἐκδηλώσεις τῆς ἐκδρομῆς.

Τὸ Δ.Σ. τοῦ «Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου» συγχαίρει ἅπαντας τοὺς συμμετασχόντας εἰς τὴν ἐκδρομὴν, διότι μὲ τὴν τάξιν καὶ προθυμίαν, ἣν ἐπέδειξαν τὸ ἐβοήθησαν εἰς τὸ ἔργον του, εὐχαριστεῖ ἰδιαιτέρως τοὺς κ. Κοντομανώλην καὶ τὸ προεδρεῖον τοῦ «Γνωμαγόρα», οἵτινες ἐτίμησαν τὸν Σύλλογον διὰ τῆς παρουσίας των.

Ἀφίξεις: Ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου τὴν 15/7/55 ἡ δις Ἀνθούλα Ὁρσάρη τὴν 15/7/55 ὁ κ. Ἰάκωβος Πολίτης καὶ ἐξ Ἰταλίας ὁ κ. Γεώργιος Κοντοβερός. Τὴν 26/7/55 ἐκ Νισύρου ὁ κ. Εὐστάθιος Παπαχαρτοφύλης ὁμοῦ μετὰ τῆς κ. Μαρίας Παπαχαρτοφύλη, ἐπίσης ὁ ναύτης Σταμάτιος Χριστοδούλου καὶ ἡ κ. Καλλιόπη Λημνίου. Τὴν 31/7/55 ἐκ Ρόδου ἡ κ. Μαρία Μανδαλιῶ μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς Εὐδοκίας. Ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου ἡ

κ. Καλλιόπη Διακοβασίλη μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ὁ κ. Καβούνης πρὸς ἐργασίαν εἰς τὰς κατασκευαστικὰς ὑπαλλήλων Τραπεζῆς Ἑλλάδος, ὁ κ. Γεώργιος Ζαχαριάδης μετὰ τοῦ ἀνεπιῶ τοῦ Νικολάου Διακοβασίλη. Ὁ κ. Μάνος Μαρῖνος καὶ ἐκ Κῶ ὁ κ. Κων. Ἱερομνήμων. Ἐκ Ν. Ὑόρκης ἀφίχθη τὴν 26ην Ἰουλίου ὁ πρόεδρος τοῦ ἐκεῖ Σωματείου Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος κ. Γ. Κοντομανώλης.

Ἀνεχώρησις. Ἀνεχώρησαν: Τὴν 17/7/55 διὰ Νίσυρον ὁ κ. Γεώργιος Μπίλλης. Τὴν 17/7/55. ὁμοίως διὰ Νέαν Ὑόρκην ὁ κ. Ἰάκωβος Πολίτης. Τὴν 18/7/55 διὰ Νίσυρον ὁ κ. καὶ ἡ κ. Ἀσημίνη Κώνστα, τὴν 25/7/55 ἡ δις Σφακιανοῦ Τόρη καὶ ὁ κ. Κολῆς Γιαννιός. Τὴν 1/8/55 διὰ Νίσυρον αἱ ἀδελφαὶ δίδαι Μαρία καὶ Πόπη Καβούνη ὡς ἐπίσης ὁ κ. Εὐστάθιος καὶ ἡ κ. Μαρία Παπαχαρτοφύλη ὡς καὶ ὁ κ. Γεώργιος Κοντοβερός, ἐπίσης ὁ κ. Δ. Οἰκονομίδης καὶ ὁ κ. Γ. Κοντονικολάου. Ἐπίσης διὰ Νίσυρον πρὸς ὀλιγοήμερον παραθερισμὸν οἱ κ. Κων. Σιλβέστρος, Δημ. Νικητιάδης, Ἄννα Κοντονικολάου μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς δημοδιδασ. δίδος Πόπης. Διὰ Ν.Υ. μετὰ τὸ Β. Φρειδερίκη ἀνεχώρησαν τὴν 28ην ἡ κ. Τριανταφύλλου, ὁ κ. Μάνος Μαρῖνος καὶ ὁ νεαρὸς Νικόλ. Διακοβασίλης.

ΝΙΚΙΑ (τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ. Σακελλαρίδην).

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ἡ Δις Πόπη Ἄνδρ. Χαρτοφύλη μετὰ τοῦ νεαροῦ ἐκ Μανδρακίου κ. Μιχ. Εὐσ. Φραντζῆ ἔδωκαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου εἰς Ρόδον.

Τὴν 10ην Ἰουλίου ἐγένετο ἐπίσης οἱ ἀρραβῶνες τῆς δίδος Εἰρήνης Δημ. Χαρτοφύλη μετὰ τοῦ κ. Ζαχαρία Θεοδώρου.

Τὴν 17ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐβαπτίσθη τὸ μικρὸν τοῦ κ. Νικ. Χαρτοφύλη.

Ἀφίξεις: Ἦρξαν ἀφικνούμενοι εἰς τὸ χωρίον μας διὰ νὰ περάσουν τὸ καλοκαίρι τους οἱ διαμένοντες εἰς Ρόδον καὶ Ἀθήνα πατριῶται μας. Ἐτσι μᾶς ἤλθαν ἀπὸ τὴ Ρόδο ἡ κ. Βασιλειάδου ἡ κ. Ἄννα Χαρτοφύλη

Νισύριοι με προσωπική εργασία όμορφαίνουν τὸ νησί μας.

οικογενειακῶς ὁ κ. Πασχάλης Μαρίνος μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Μαρίκας ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ὁ κ. Κ. Σιλβέστρος ὁ κ. Δημ. Νικητιάδης ἡ Δ/νίς Πόπη Κοντονικολάου μετὰ τῆς μητρός της καὶ ἐκ Σύρου ὁ χωροφύλαξ Νικόλ. Λοῖζος.

Σχολικά. Ἀπεφοίτησεν τοῦ Βενετοκλείου Γυμνασίου Ρόδου κατὰ τὸν φετεινὸν χρόνον ὁ κ. Πασχάλης Μαρίνος.

ΡΟΔΟΣ: Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ.Ι. Κουμέντου.

Πρωτοβουλία τοῦ Σωματείου τῶν Νισυρίων Ρόδου «**Η ΠΟΡΦΥΡΙΣ**» ἐορτάσθη Πανηγυρικῶς ἡ μνήμη τοῦ Νεομάρτυρος Ἀγίου Νικήτα τοῦ Νισυρίου, εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ρόδου. Τὴν προηγουμένην τοῦ ἐορτασμοῦ ἐγένετο σχετικὴ ἀνακοίνωση διὰ τῶν ἐφημερίδων, ἵνα παρευρεθῇ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότεροι κόσμος.

Κατὰ τὴν θεϊαν Λειτουργίαν ὠμίλησε σχετικῶς ὁ αἰδ. Παπακαμπανῆς Γεώργιος ἐξάρας τὴν μορφήν τοῦ Ἀγίου.

Κατὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας διενεμήθησαν τὰ καθιερωμένα πλέον ἀρτίδια καὶ συνελέγη ἀξιοσέβαστον χρημ. ποσὸν

τὸ ὁποῖον ἐστάλη εἰς τὴν ἀρμοδίαν ἐν Νισύρῳ Ἐπιτροπὴν διὰ τὴν διακόσμησιν τοῦ νέου Ναΐσκου Ἀγίου Νικήτα, ποῦ ἀποτελεῖ πράγματι ἓνα στολίδι πάνω στὸ λιμάνι τοῦ νησιοῦ.

Ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των οἱ συμπατριῶται μας Γεώργιος Κόκκινος καὶ Πόπη Καλυμνίου.

Ἠραβωνίσθησαν οἱ πατριῶτες μας Μιχαὴλ Ε. Φρατζῆς καὶ Πόπη Χαρτοφύλη.

Τὴν 3ην Ἰουλίου ἀπεβίωσεν ὁ συμπατριῶτης μας καὶ μέλος τοῦ Σωματείου «**ΠΟΡΦΥΡΙΣ**», Ἀλκιβιάδης Δοξόπουλος.

Ἐπὶ τῆς σωροῦ του ἡ «**ΠΟΡΦΥΡΙΣ**» κατέθεσεν στέφανον.

Ἀπεφοίτησαν τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ρόδου οἱ συμπατριῶται μας Ἰωάννης Χαρτοφύλης καὶ Χαριτωμένη Λεντῆ.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ: Ἰούλιος τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας Μιχ. Καρανίκη.

Τὴν πρώτην ἑβδομάδα τοῦ Ἰουνίου ἡ κ. Μαίρη Ἀγγελάκη (γένος Μιχ. Σακελλαρίδης) ἔτεκεν αἰσίως κοριτσά-

κι εἰς τὸ Νόσ/μειον Φλάουερ τῆς Νέας Ὑόρκης εἰς τοὺς εὐτυχεῖς γονεῖς εὐχόμεθα νὰ τοὺς ζήσῃ.

Τὴν 16ην Ἰουνίου μὲ τὸ ὑπ/νειον Βασίλισσα Φρειδερίκη ἀνεχώρησεν ἡ κ. Ζωὴ Κ. Νικολῆ.

Τὴν 3ην Ἰουνίου ἀπελύθη τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ καὶ ἐπέστρεψεν ἐκ Γερμανίας ὁ υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ μας Φρατζῆ Μ. Μαυρουδῆ, Μιχαήλ.

Τὴν 19ην Ἰουνίου ἐνυμφεύθη ὁ νεαρὸς συμπατριώτης μας Κων/νὸς Χαρτοφύλης μετὰ τῆς Δίδος Ἑλένης Μακρίδη εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς Πόλεως μας. Συγχρόνως ἐνυμφεύθη καὶ ἡ δίδυμος ἀδελφὴ τῆς νύμφης εἰς τὰ νεαρὰ ζεύγη εὐχόμεθα βίον εὐτυχῆ.

Ὁ νεαρὸς Θεμιστοκλῆς Δ. Οἰκονομίδης υἱὸς τοῦ ἀδελφοῦ μας Δημητρίου Οἰκονομίδη ἀπεφοίτησε ἀπὸ τὸ Πολυτεχνεῖον τοῦ Μπρούκλιν ἀριστεύσας ὡς Ἡλεκτρολόγος Μηχανικὸς ὅστις καὶ προσελείφθη παρὰ τῆς Ἑταιρίας, Ἀνακόντα Κάππερ. Τὸν καλὸν μας Θέμιν συγχαίρομεν ἐγκάρδια καὶ τοῦ εὐχόμεθα εἰς ἀνώτερα.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἐλάβομεν ἀπὸ τὸν κ. Γ. Διακοβασίλην τὴν κάτωθι ἐπιστολὴν ἣν δημοσιεύομεν

Ἐν Σίδνεϋ τῇ 26/7/55

Μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἔλαβα τὰ πρῶτα τρία Νισυριακά Χρονικά διὰ τὰ ὁποῖα σᾶς εὐχαριστῶ καὶ συνάμα νὰ συγχαρῶ διὰ τὴν πρωτοβουλίαν σας. Εὐχομαι δὲ ὅπως τὸ σωματεῖόν μας «Γνωμαγόρας» ἀποβῆ πρὸς ὄφελος γενικὸ τοῦ ἀγαπημένου μας Νησιοῦ.

μετὰ τιμῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΙΑΚΟΒΑΣΙΛΗΣ

Ἐλάβομεν τὰς συνδρομὰς τῶν κάτωθι συμπατριωτῶν μας.

Καρπαθάκη Χρήστου ἀπὸ τὸ Ἅγιον Εὐστράτιον Λήμνου.

Ἴατροῦ Κόκκινου Παρθένη ἀπὸ τὰ Μουδανία τῆς Χαλκιδικῆς.

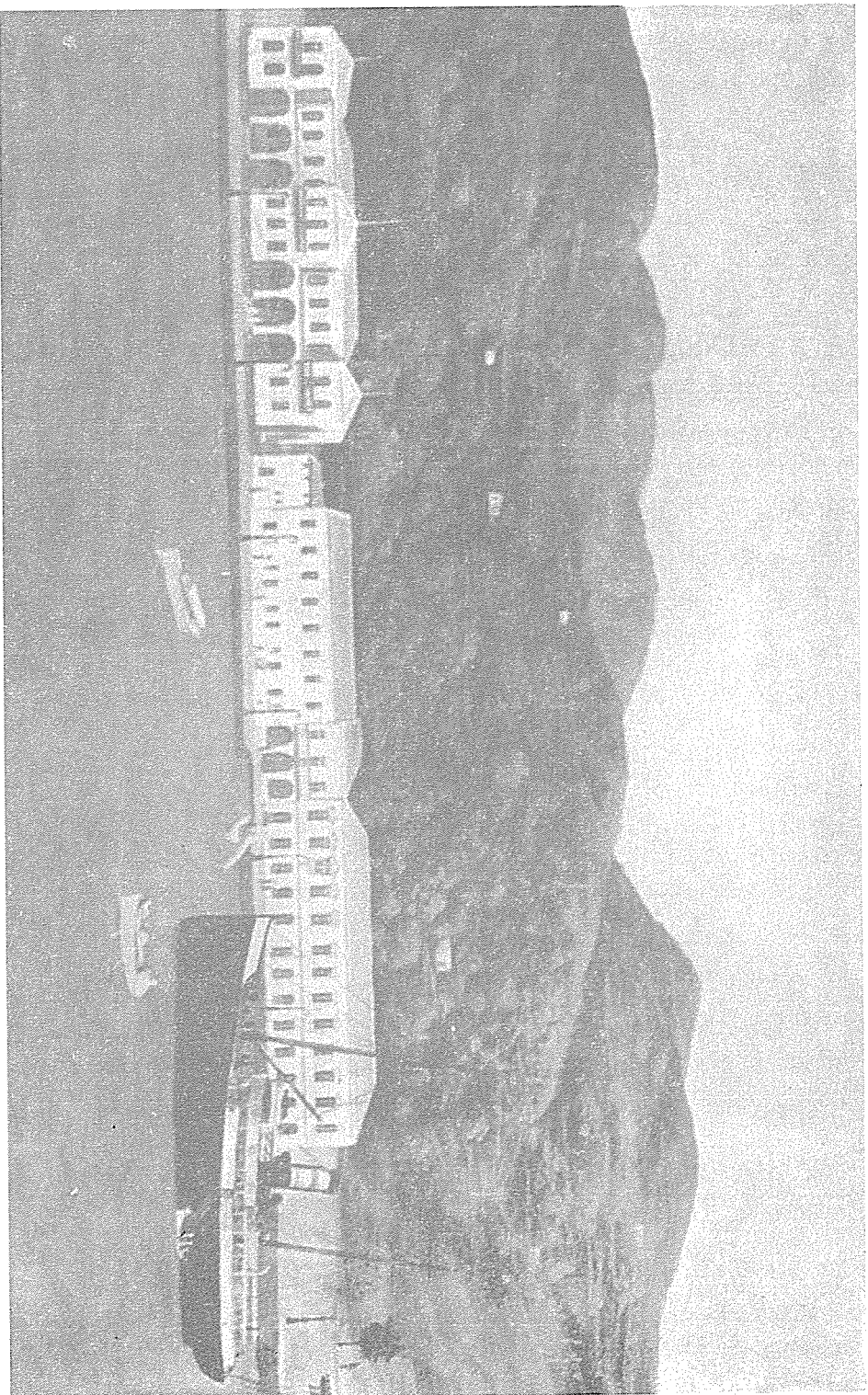
Διακοβασίλη Γεωργίου ἀπὸ τὸ Σίδνεϋ τῆς Αὐστραλίας.

Φωτιάδη Γεωργίου συμβολαιογράφου ἀπὸ τὰς Σέρρας τὸν ὁποῖον εὐχαριστοῦμεν ἰδιαιτέρως διὰ τὰ καλὰ του λόγια καὶ διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν ποὺ μᾶς ἔστειλε.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς συνδρομητὰς μας ἐκείνους, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ ὁποῖοι καθυστεροῦν τὴν ἐξώφλησιν τῆς συνδρομῆς των, νὰ μᾶς τὴν ἀποστείλουν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ἔχουν ἀνάγκην αὐτῆς.

ΝΑΤΡΟΧΛΩΡΙΟΘΕΙΟΥΧΑ ΦΥΣΙΚΑ ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ ΝΙΣΥΡΟΥ

ΑΤΜΟΠΛΟΪΑ ΝΙΚ. Ι. ΔΙΑΠΟΥΛΗ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

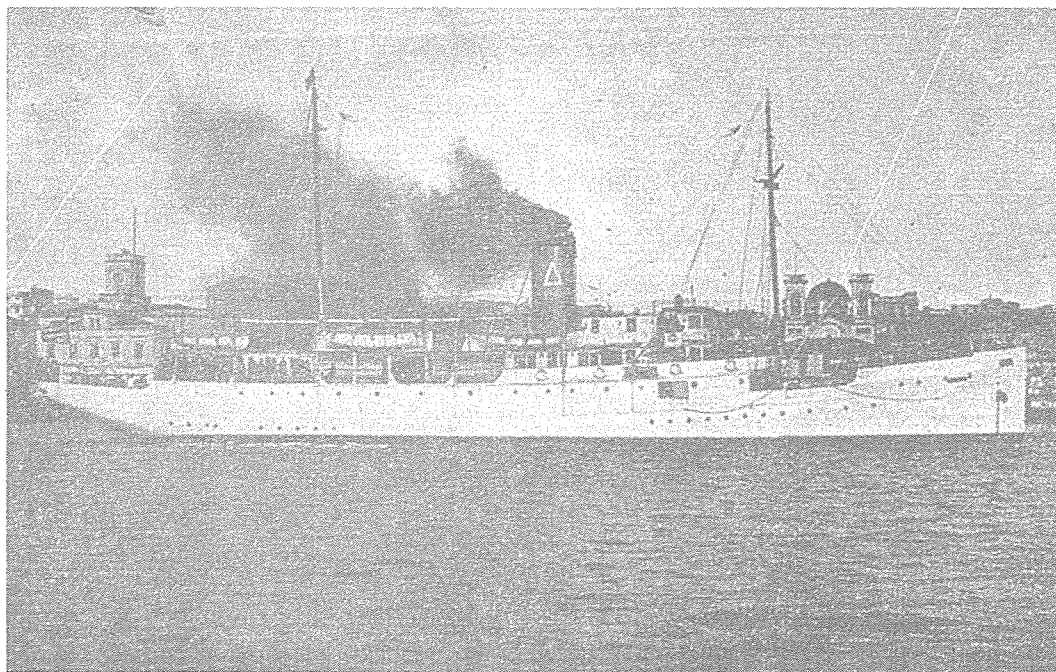
Α)Π ΑΝΔΡΟΣ

Έκ Πειραιώς εκάστην Δευτέραν 12 π.μ. διά :

Άστυπάλαιαν, Πάτμον, Λέρον, Κάλυμνον, Κῶ, Νίσυρον,
Τήλον, Σύμην, Ρόδον, Κάρπαθον, Κάσον, Σητεΐαν Κρήτης.

Έκαστον Σάββατον 4 μ.μ. διά :

Πάτρας, Ζάκυνθον, Ληξούριον, Άργοστόλι.

Προτιμάτε τὸ Α)Π ΑΝΔΡΟΣ τὸ ὁποῖον μὲ τὴν εὐστά-
θειάν του καὶ ταχύτητάν του ἐξυπηρετῆ τὴν Νίσυρον
καὶ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας.

Πρακτορεῖον Πειραιῶς ΔΗΜ. Ν. ΣΚΡΙΒΑΝΟΣ

ΤΗΛΕΦ. 43-076—47-745

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Σεπτέμβριος 1955 Τεύχος 8

Ο ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΙΣΥΡΟΥ ΚΑΙ Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Το όγδοο τεύχος των «Νισυριακών Χρονικών» κυριαρχείται από κείμενα σχετικά με το έργο του Ηλεκτροφωτισμού της Νισύρου και την στάση του συλλόγου Νισυρίων, ο Γνωμαγόρας Αμερικής, στο θέμα αυτό.

Το κύριο άρθρο του κ. Αρμόδιου Ι. Γιαννίδη είναι μια αναδρομή στο ιστορικό της υπόθεσης. Καυτηριάζεται η ανακόλουθη στάση του Γνωμαγόρα Αμερικής και επαινείται η υπευθυνότητα του παραρτήματος των Αθηνών, το οποίο «έσωσε την τιμήν και το καλόν όνομα του Συλλόγου «Γνωμαγόρας»».

Στην στήλη Κρίσεις και Σημειώματα το περιοδικό επανέρχεται στην «υπόθεση του Ηλεκτροφωτισμού» μ' ένα μακροσκελές σχόλιο του με το τίτλο «Κρίσεις δια τον Ηλεκτροφωτισμόν ή Κρίσεις συνειδήσεως;». Το κείμενο που είναι απάντηση σε δημοσίευμα του Δελτίου του Γνωμαγόρα Αμερικής αποκορυφωγραφεί τη στάση του Δ.Σ. του συλλόγου στην υπόθεση αυτή.

Αλλά και το άρθρο του Ελεύθερου Βήματος που γράφει ο Γ.Κ. Σακλαριδής με τίτλο «Έργα, Έργα στη Νίσυρο» σχολιάζει την στάση και τις αντιλήψεις του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα Αμερικής. Παραθέτουμε παρακάτω μερικά αντιπροσωπευτικά αποσπάσματα των τριών αυτών κειμένων. Το άρθρο του κ. Αρμόδιου Ι. Γιαννίδη έχει τον χαρακτηριστικό τίτλο «Επίλογος». Σ' αυτό σημειώνεται: «Μόλις άπεστάλη ή μελέτη είς τὸ ἀδημονοῦν... «Κέντρον» ὄλη ή σπουδή του μετεβλήθη είς βραδύτητα. Ἦρχισαν αἱ ὑπαναχωρήσεις καί αἱ λιποψυχίαί...»

Δηλώνομεν ἀδυναμία νά συνεργασθοῦμε μέ τὸν ἀδελφόν σύλλογον μέ τὸν ὁποῖο φαίνεται πὼς δὲν μιλοῦμε πλέον τὴν ἴδια γλῶσσαν. Δική μας γλῶσσα εἶναι ή γλῶσσα τοῦ θάρρους, τῆς θελήσεως καί τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα...».

Στο σχόλιο «Κρίσεις δια τον Ηλεκτροφωτισμόν ή Κρίσεις συνειδήσεως» σημειώνεται: «...Μία διευκρίνησις: λέγοντες Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς ἐννοοῦμε τοὺς ἀντιπροοδευτικούς ἡγέτας τοῦ Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς καί ὄχι τοὺς καλοὺς συμπατριώτας, πού, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά τους ἀκόμη δίδουν τὸν ὀβολόν τους, μέ τὴν μέχρι σήμερον διαψευσθεῖσαν ἐλπίδα, ὅτι θὰ διατεθῆ διὰ τὴν δημιουργίαν ἔργων είς τὴν πατρίδα... εἶχαν βέβαια τὴν πρόθεσιν νά κάμουν ἔργα είς τὴν Νίσυρον ἂν τὴν κατέστρεφαν σεισμοί, ἀλλὰ ὁ Θεὸς μᾶς ἐφύλαξεν ἀπὸ κάτι τέτοιο... Ἀλλὰ τοὺς διαβεβαιοῦμεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε οὐ-

τε στους σεισμούς, να βλάψουν την Νίσυρο και δὲν φοβούμεθα ὅτι προκαλοῦμεν μὲ τὸν λόγον μας τὴν τύχην, διότι ἡ τύχη πηγαίνει μὲ τοὺς τολμώ- ντας καὶ ἡμεῖς τολμῶμεν. Ἡ τύχη λοιπὸν εἶναι μαζί μας». Για τὸ ἴδιο θέμα ὁ Γ.Κ. Σακλαρίδης γράφει στὸ ἀρθρο του «Ἔργα, ἔργα στὴ Νίσυρο». «...Ἐνὸς ἔργου (Σ.Σ. εννοεῖ τὸν Ηλεκτροφωτισμὸν) ποῦ ἡ πατρίδα μας τὸ ἐθεώρησε ἀ- ναγκασιότερον παντὸς ἄλλου καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε πρὸ πενταετίας τὴν ἐκτέ- λεσίν του ἀπὸ τὸν «Γνωμαγόρα» τῆς Νέας Ὑόρκης. Κατόπιν ἐπισταμένης με- λέτης τοῦ ὅλου ἔργου, μία Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Γνωμαγόρα περὶ τὰ τέλη τοῦ 1951, ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐκτελέσεώς του μὲ δαπάνην 18 χιλιάδων δολλαρίων... τὸ διατί καὶ πῶς οἱ διοικοῦντες τὸν Γνωμαγόρα ἀπὸ τὸ 1952 μέχρι καὶ σήμερον, κατεπάτησαν ἀυθαιρέτως ἀποφάσεις Γενικῶν Συνελεύσε- ων καὶ δὲν ἐξετέλεσεν τὸ ἔργον τοῦτο ὁ «Γνωμαγόρας» τῆς Νέας Ὑόρκης, τοῦτο δὲν εἶναι τοῦ παρόντος...

Τὸ χρῆμα σας νὰ πηγαίνει στὴν πατρίδα ...”Ἔργα, ἔργα καὶ ὄχι αποθε- ματικά κεφάλαια, σεβασμὸν καὶ ὄχι περιφρόνησιν τῶν αποφάσεών σας...».

Οἱ υπόλοιπες σελίδες τοῦ περιοδικοῦ καλύπτονται ἀπὸ φωτογραφικὸ ρεπορ- τάζ τῆς τοποθέτησης τοῦ «θεμέλιου λίθου τοῦ μηχανοστασίου δια τὸν ηλεκτρο- φωτισμὸν» (σελίδα 9), μιὰ ἀναφορὰ τοῦ Γαβριήλ Μ. Σακελλαρίδη στὸν ζωγράφο Γεώργιο Κ. Σακλαρίδη καὶ στὸ ἔργο του στὴν ἐκκλησία τῶν Νικειῶν (σελίδα 10), ἓνα δημοσίευμα τοῦ Νικῆτα Σακελλαρίδη γιὰ τὴν γιορτὴ τῆς Παναγίας ποῦ «δὲν πρόφτασε νὰ περιληφθῆ στὸ προηγούμενο τεῦχος, γιὰ τὸ ὁποῖο ἐστάλη» (σε- λίδα 11), τὴν πλούσια ὅπως πάντα εἰδησεογραφία τοῦ περιοδικοῦ, καθὼς καὶ μιὰ πλάκα τοῦ Βασίλη τοῦ Βεζύρη δια χειρὸς Κώστα Μαντουδάκη (σελίδα 12). Ἀπὸ τις μικρὲς εἰδήσεις τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν» ξεχωρίζουμε τὴν βάπτισιν (17 Αυγούστου) «τοῦ ἀγοριοῦ τοῦ Χαράλαμπου Διακομιχάλη εἰς τὸ ὁποῖον ἐδό- θη τὸ ὄνομα Ἡλίας» καὶ τὸ ὁποῖο μερικὲς δεκαετίες μετὰ θα γίνῃ δῆμαρχος γιὰ δώδεκα συνεχῆ χρόνια στὸ Μανδράκι καθὼς καὶ τὴν ἀκόλουθη εἰδηση εκπαιδευ- τικοῦ περιεχομένου: «Σχολικά: Ἦρχισαν τὰ μαθήματα τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1955-56 μὲ 70 περίπου μαθητὰς καὶ μὲ μόνον διδάσκαλον τὸν κ. Γα- βριήλ Μ. Σακελλαρίδην». Ἡ εἰδηση ἀφορὰ τὸ κλειστὸ σήμερον σχολεῖο τῶν Νι- κειῶν. Στὸ ορεινὸ χωριὸ μας δὲν υπάρχουν σήμερον παιδιὰ γιὰ νὰ στελεχώσουν τις τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ σχολεῖου. Γιὰ τὴν ἱστορία ἀναφέρουμε ὅτι τὸ Δημοτικὸ σχολεῖο Μανδρακίου κατὰ τὸ σχολικὸ ἔτος 1995-96 ἔχει 52 μαθητὲς καὶ 5 δασκά- λους. Τὸ Καρβαῖνειο σχολεῖο τῶν Πάλων 9 μαθητὲς καὶ ἓνα δάσκαλο ἐνὸς τοῦ σχο- λεῖο τοῦ Ἐμπορείου παραμένει κλειστὸ ἐλλείψει μαθητῶν.

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 8

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ.	»	4
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	5
ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ	»	7
ΠΕΝΤΕ ΑΔΕΡΦΕΣ (ποίημα)	»	8
Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ Κ. ΣΑΚΚΑΡΙΔΗΣ	»	10
ΑΠ' ΟΤΙ ΘΥΜΑΜΛΙ	»	11
ΠΛΑΚΕΣ - ΠΛΑΚΕΣ	»	12
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ	»	13

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλούνται οί κ. κ. Συνδρομηταί, οί καθιστερούντες τας συνδρομάς των ὄπως τας ἐμβάσσουν εἰς τόν Οἰκονομικόν διαχειριστήν μας κ. Χρ. Καρανίκην. Ὅδός Ι. Δροσοπούλου 17- Πειραιεύς.

ΡΑΔΙΟ-ΠΡΕΒΕΝΑ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409

ΜΟΣΧΑΤΟΝ
Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26 - ΤΗΛ. 482113

κουζίνας — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυντήρια
ραπτομηχαναί
ραδιόφωνα — πικ-απ
ηλεκτρικά σκεύη

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί :

Έτησία δρχ. 50

Έξάμηνος » 25

Έξωτεριμοῦ (έτησία)

Άμερικη Δολ. 3

Αύστραλια λίρ. χάρτ. 11)2

Αίγυπτος λίρ. 11)2

Διευθύνσεις :

Υπεύθυνος ἐκδόσεως

Α. Ι. Γιαννίδης

Θρασ. Ζαίμη 2 — Νέον Φά ηρον.

Τιμή τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς τῆς Νισύρου ὑπῆρξε ἓνα θέμα ποῦ πέντε χρόνια συνεζητήθη. Δὲν ὑπάρχει Νισύριος στὴν Νίσυρο, στὴν Ἀμερικὴ, ἐδῶ, παντοῦ. ἀπὸ τοὺς περισσότερον ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν τύχην τοῦ νησιοῦ μας, ὡς τοὺς πλέον ἀδιαφόρους, ποῦ νὰ μὴν συνεζήτησε διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ μᾶς καταπλήσση πὺς ἄργησε τόσο νὰ γίνῃ τὸ ἔργο, δεδομένου ὅτι, εἶναι ἀποδεδειγμένο πὺς τὰ λόγια πάντα φέρνουν λόγια καὶ σπάνια συνοδεύονται ἀπὸ ἔργα. Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ποῦ ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς πῆρε τὸ δρόμο τῆς πραγματοποιήσεως, θὰ ἔπρεπε νὰ ἔχη σταματήσει ἢ συζητήσεις καὶ μὲ τίς γραμμὲς αὐτὲς ποῦ προεκλήθησαν ἀπὸ τὰ δημοσιευόμενα εἰς τὰς «Ἐντυπώσεις καὶ κρίσεις» τοῦ Δελτίου ἀρ. 129, ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς προτίθεται νὰ κλείσει τὸ θέμα διὰ παντός.

Τὸ 1951 ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς, ἐπὶ προεδρείας τοῦ κ. Γ. Σακλαρίδη, ἀπεφάσισε ἐκπληρῶν τοὺς σκοποὺς τῆς ιδρύσεώς του, ποῦ δὲν ἦσαν ἡ δημιουργία ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, οὔτε ἡ ἀργὴ μὲν ἀλλὰ σταθερὰ διασπάθησις τῶν πόρων τοῦ συλλόγου εἰς ἔξοδα διοικήσεως καὶ ἐπιδόματα θανάτου καὶ ἀσθενείας ποῦ θὰ μετέβαλον σιγά-σιγά τὸν σύλλογον ἀπὸ πατριωτικὴν ὀργάνωσιν, εἰς ἀσφαλιστικὸν ταμεῖον.

Οἱ συμπατριῶται μας εἰς Νίσυρον, ἐρωτηθέντες, ἔκριναν ὅτι ἔργον σπουδαῖον καὶ ἀπαραίτητον ἦτο ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς τοῦ νησιοῦ μας.

Συνενοήθη τότε ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς μὲ τὸν Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν τοῦ ὁποίου τότε προήδρευε ὁ κ. Κ. Μούρας ὅστις διεξῆγε καὶ τὰς συνεννοήσεις.

Ἐγίναν τότε ἐνέργειες ἐδῶ καὶ ἐδημοσιεύθη εἰδικὸς νόμος στὴν ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, διὰ τὸ «Γνωμαγόριον» ἴδρυμα ἠλεκτροφωτισμοῦ.

Ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς ἀνέθεσεν εἰς ἐπιτροπὴν ἀποτελουμένην ἐκ τοῦ κ. Μ. Παρθενιάδη, ὁ ὁποῖος ἐν τῷ μεταξὺ ἀνέλαβεν τὴν προεδρείαν τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν, κ. Κ. Σακελλαρίδην καὶ Κ. Μούραν τὴν διαχείρησιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου. Ἀπεστάλη εἰς Νίσυρον ὁ Μηχανολόγος κ. Ἀπέργης, τοῦ τεχνικοῦ γραφείου «ΑΚΜΗ», ὁ ὁποῖος ἔκαμε σχετικὴν μελέτην. Ἡ ὑπόθεσις ἐκόστισε 3.000.000 τότε δραχμάς, τὰ ὁποῖα κατέβαλε ὁ πτωχὸς Γνωμαγόρας.

Μόλις ἀπεστάλη ἡ μελέτη εἰς τὸ ἀδημονοῦν... «Κέντρον» ὅλη ἡ σπουδὴ του μετεβλήθη εἰς βραδύτητα. Ἦρχισαν αἱ ὑπαναχωρήσεις καὶ αἱ λιποφυχαίαι.

Ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς (ἡ μερίς ποῦ ἀντέδρασεν, διότι πολλοὶ συμπατριῶται ἠγανάκτησαν μαζί της, ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ ἀδιαφορία ἐπεκρά-

τησε τῆς ἀγανακτήσεως πού θά εἶχε παρασύρη τὴν ἀντιπροοδευτικὴν ἡγεσίαν τοῦ σωματείου) ἠρνεῖτο ὅτι εἶχεν ἀναλάβει ὑποχρέωσιν διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς Νισύρου, κατὰ τρόπον ἀποτελοῦντα ἐμπαιγμὸν διὰ τοὺς ἐν Ἀθήναις ἐργασθέντας διὰ τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ.

Ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα ὅταν συνεκλήθη γενικὴ συνέλευσις τοῦ Γνωμαγώρα Ἀθηνῶν ἡ ὁποία ἀνέθεσεν εἰς τὸ νεοεκλεγέν Δ.Σ. νὰ προσπαθήσῃ νὰ ξεκαθαρίσῃ τὸ ζήτημα καί, ἂν κατορθώσῃ, νὰ συνεννοηθῇ μὲ τὸν Γνωμαγώρα τῆς Ἀμερικῆς μὲ τὸν ὁποῖον ἐστάθη ἀδύνατον νὰ συνεννοηθοῦν τὰ προηγούμενα Δ.Σ. ἐπὶ τοῦ θέματος. Νὰ καταβάλλῃ δὲ πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ζήτημα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ.

Πράγματι, προσπαθήσαμε νὰ συνεννοηθοῦμε μὲ τὸν Γνωμαγώρα Ἀμερικῆς καὶ προωθήσουμε τὸ ζήτημα, ἰδίως μετὰ τὴν ἐπίσκεψίν μας κατὰ τὸν Αὐγούστον τοῦ παρελθόντος ἔτους εἰς Νίσυρον, ὅτε καὶ προσωπικῶς διεπιστώσαμεν, πόσον ἀπαραίτητος ἦτο, καὶ ποῖαν ζημίαν ἀποτελεῖ διὰ τὴν Πατρίδα μας ἡ ἔλλειψις ἠλεκτροφωτισμοῦ.

Δυστυχῶς ὡς πρὸς τὰς συνεννοήσεις μὲ τὸν Γνωμαγώρα Ἀμερικῆς δὲν εἴχαμε καλυτέραν τύχην ἀπὸ τὰ Δ.Σ. τοῦ παρελθόντος.

Ἡ ἀτέρμων κενολογία εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς παρέσυρεν ἡ ἀλληλογραφία μὲ τὸν Γνωμαγώρα Ἀμερικῆς, μᾶς ἔκανε νὰ κατανοήσωμεν ποῖα ἦτο ἡ αἰτία πού ἐπὶ 40 ἔτη δὲν ἐπέτρεφε εἰς αὐτὸν τὴν δημιουργίαν ἑνὸς κοινωφελοῦς ἔργου στὸ νησί μας. Τὸ φάσμα τῆς ἀποτυχίας πού ἀπειλοῦσε τὶς προσπάθειες τοῦ Γνωμαγώρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἀπὸ αὐτὴν τὴν τακτικὴν μᾶς ἔκαμε νὰ διακηρύξωμεν ἀπὸ τὰς στήλας τῶν πρώτων ἀκόμη Νισυριακῶν Χρονικῶν, τὴν ἀπόφασίν μας, νὰ ἀφιερῶσωμεν ὅλας τὰς προσπάθειάς μας εἰς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ τῆς Νισύρου. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὰς μεγάλας προσπάθειάς πρέπει νὰ ξεχωρίζωμεν τοὺς λιποφυχοῦντας, πού εἶναι ἐπιζήμιοι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν, διεδηλώσαμεν πὼς θὰ διαχωρίσωμεν τὰς εὐθύνας μας ἀπὸ ὅσους ἀντιδρῶν.

Μὲ βάσιν τὴν νέαν αὐτὴν τακτικὴν ὁ Γνωμαγώρας Ἀθηνῶν - Πειραιῶς ἐπέτυχε σὲ λιγότερο ἀπὸ ἕνα χρόνον, νὰ σταθῇ ἄξιος τῆς Πατρίδος.

Ὁ Γνωμαγώρας Ἀμερικῆς, ὑποσχέθη νὰ ἠλεκτροφωτίσῃ τὴν Νίσυρον, λιποφύχησε καὶ ὑποχώρησε. Ὁ Γνωμαγώρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἐξετέλεσεν τὴν ὑπόσχεσιν καὶ ἔσωσε τὴν τιμὴν καὶ τὸ καλὸν ὄνομα τοῦ Συλλόγου «Γνωμαγώρας».

Ἐχει καμμίαν σχέσιν, ἂν ἡ πλουσία Ἀμερικῆ παρέσχε ὑποσχέσεις, καὶ αἱ πτωχαὶ Ἀθηναί-Πειραιεὺς προσέφεραν ἔργα;

Ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς τῆς Νισύρου ἀποτελεῖ ἔργον τοῦ Γνωμαγώρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ μόνον αὐτοῦ. Διότι αὐτὸς ἐφρόντισε νὰ γίνῃ ὑπὸ τοῦ κράτους ἀντιληπτὴ ἡ ἀναγκαιότης τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ καὶ νὰ τύχῃ ἡ Νίσυρος τῆς κρατικῆς συνδρομῆς καὶ τὸ ἐπέτυχεν. Τὸ κράτος ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Δῆμον νὰ διαθέσῃ τὸ οἶκημα τῶν ἐγκαταστάσεων. Ὁ Δῆμος μὴ ἔχων τὴν οικονομικὴν δυνατότητα, ἀπετάνθη εἰς τὸν Γνωμαγώρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ ὁ Γνωμαγώρας ἐκ τοῦ πτωχοῦ του βαλαντίου ἀνεγείρει τὸ μηχανοστάσιον.

Ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, κατόπιν ὄλων αὐτῶν διεχώρισεν τὰς εὐθύναις του ἀπὸ τὸν Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς καὶ ἀπέδειξεν ὅτι δὲν εἶναι ὁ «πτωχὸς συγγενής» ὅπως θέλει νὰ τὸν φαντάζεται ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς ἀφοῦ μπορεῖ νὰ κάνει ἔργα ποῦ ἐκεῖνος δὲν τολμᾷ καὶ ἀκόμη ἀπέδειξεν, ὅτι ἔχει πίστιν εἰς τὰς δυνάμεις του καὶ ἡ πίστις του μετακινεῖ ὄρη, ἀφοῦ μετεκίνησε τὰ ὄρη τῶν δυσχερειῶν ποῦ ἐπεσώρευαν οἱ ἥττοπαθεῖς τῆς Ἀμερικῆς.

Εὐχόμεθα ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς νὰ βρῆ τὴν πίστην εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὸ τέλμα τῆς ἀπραξίας.

Δηλώνομεν ἀδυναμίαν νὰ συνεργασθοῦμε μὲ τὸν ἀδελφὸν σύλλογον μὲ τὸν ὁποῖον φαίνεται πὼς δὲν μιλοῦμε πλέον τὴν ἴδιαν γλῶσσαν. Δικὴ μας γλῶσσα εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ θάρρους, τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν πατρίδα.

Ἐλπίζομε ὅτι θὰ μπορέσωμε νὰ ξανασυνεννοηθοῦμε μὲ τὸν Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς ὅταν νέοι ἴσως ἄνδρες, ποῦ θὰ μιλοῦν τὴν δική μας γλῶσσαν θὰ ἀναλάβουν τὴν ἡγεσίαν του, ἢ ὅταν οἱ σήμερον διοικούντες τὸν σύλλογον ἀποφασίσουν νὰ μεταβάλουν τακτικὴν καὶ μπορέσουν νὰ ξεχωρίσουν ποῖο εἶναι τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος καὶ πρὸ παντὸς νὰ κατανοήσουν, ὅτι διὰ νὰ προαγάγωμεν τὴν πατρίδα χρειάζεται θάρρος ἀκόμη θάρρος καὶ πάντοτε θάρρος.

Εἴθε ὁ Δῆμος νὰ συνεννοηθῆ μὲ τὸν Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος.

Μετὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν, δύο μεγάλα ἔργα ὑπολοίπονται εἰς τὴν Νίσυρον.

Ἡ ἐπέκτασις τοῦ λιμένος καὶ ἡ κατασκευὴ ὑδραγωγείου. Αὐτὰ τὰ ἔργα εἶναι ἀντάξια τῆς συλλογικῆς πρωτοβουλίας. Τὰ μικρότερα ὡς ἀφεθοῦν εἰς ἰδιώτας.

Ἐὰν ἐξευρεθῆ κονδύλιον 300.000 δρχ. διὰ νὰ ἀρχίσουν τὰ ἔργα στὸ λιμάνι, γνωρίζομε πὼς ἡ Νομαρχία θὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς καὶ θὰ ἀποτελειώσῃ τὸ ἔργον.

Ἐπίσης ὁ κ. Παν. Σακελλαρίδης κατὰ πρόχειρον ὑπολογισμὸν ἀπεφάνθη ὅτι εἰς τὸ Ζωσιμοπούλειον μπορεῖ νὰ κατασκευασθῆ δεξαμενὴ ἡ ὁποία νὰ καλύψῃ τὰς ἀπαραιτήτους ἀνάγκαις τῶν κατοίκων εἰς ὕδωρ.

Ἡ στήλη τῶν «Κρίσεων καὶ Σημειωμάτων» θὰ ἀφιερῶσθαι λίγες γραμμὲς στὰ ὅσα ἔγραψε τὸ Δελτίο γιὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν καὶ τὸ θέμα ἔκλεισε.

Ἀφοῦ ἐπὶ πέντε ἔτη αἱ συζητήσεις διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν προεκάλεσαν ἀναστάτῳσιν τῆς κοινῆς γνώμης τῶν Νισυρίων, ἀφοῦ ἐγεννήθησαν τόσες ἐλπίδες καὶ τόσες ἀπογοητεύσεις, ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ξεπερνώντας τις δυνάμεις του, ἐπέτυχεν νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν μεγάλον πόθον τῆς Νισύρου, γράφοντας ἔτσι τὸν ἐπίλογον μιᾶς προσπαθείας ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπήραμε τόσα διδάγματα καὶ ποῦ οἱ καρποὶ τῆς ἐπιτυχίας της θὰ ὠφελήσουν τόσον τὴν Νίσυρον.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Πρόεδρος «Γνωμαγόρα» Ἀθηνῶν-Πειραιῶς

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΣΤΡΟΦΕΣ

Η ΚΟΥΚΧΟΥΛΛΑ ΤΟΥ ΛΑΠΑΡΔΑ

Χρόνια, αιώνες ἔστεκες στοῦ Λαπαρδᾶ τῆ μέση
 Πιὰ εἶναι ἡ ἡλικία σου; πιδὸς σ' ἔβαλε ἐκεῖ;
 Σ' αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἐγὼ δὲν ἔχω θέσι
 καὶ οὔτε καταπιάνομαι πλέον μὲ ἱστορία.
 Κάποτε ποῦ ἠθέλησα ν' ἀνακατευθῶ
 βρῆκα μπелὰ τρικούβερτο πού, ἀκόμη τὸ φυσῶ.
 Καὶ ἀπὸ τότε ἔπαψα ἱστορικὰ νὰ γράφω
 ἀπὸ τρομάρα, μὴ τυχὸν χειρότερα καὶ πάθω.
 Καί, ὅπως λὲν στὴ Νίσυρο τί θέλεις τί γυρεύεις
 τὸ μὴ σὲ μέλλει μὴ ρωτᾶς ποτθὲ κακὸ δὲν ἔχεις.
 «Γράφε τὰ τραγουδάκια σου στ' ἄψυχα τοῦ νησιοῦ
 στόμα αὐτὰ δὲν ἔχουσι νὰ παραπονεθοῦν.
 Τὶ κάμασι τὰ ἔμφυχα καὶ τὶ ἀκόμα κάμνου
 ἄφησε τοὺς ἱστορικοὺς τὰ μάτια τους νὰ βγάλουν».
 Καὶ τώρα στὴν Κουκχοῦλλα μου γυρνῶ τὴ ξακουσμένη
 κι' ἄς εἶναι τώρα καὶ αὐτὴ σὰν τ' ἄλλα, πεθαμένη.
 Τὶς χάρες της τίς δόξες της νὰ πῶ στοὺς νεωτέρους
 καὶ μιὰ παληὰ ἐνθύμησι γιὰ τοὺς γεροντοτέρους.
 Καταμεσῆς τοῦ Λαπαρδᾶ ἔστεκες μὲ καμάρι
 σὰν κάστρο Βενετσιάνικο σὰν λαμπερὸ φανάρι.
 Χαρὰ τῶν νιῶν, παρηγοριὰ τῶν ἐρωτοχτυπημένων
 (καμμιὰ φορὰ καὶ ἄλλωνῶν... τῶν μικροπαντρεμένων).
 Κοντὰ σου τὰ μεσάνυχτα τραβοῦσες σὰν μαγνήτης
 τὸν κάθε νιὸ ποῦ ἦτανε ἄρρωστος ἢ ξενύχτης.
 Ἄρρωστος, ἀπὸ ἔρωτα ἀπὸ κρυφὴ ἀγάπη
 ποῦθελε τὰ τραγούδια του νὰ πῆ νὰ ξεθυμάνη.
 Νὰ πῆ τὸν πόνο τῆς καρδιάς νὰ τὸν βροντοφωνήσῃ
 ἴσως καὶ τὸ τραγούδι του τὴν ἀγαπᾶ, ξυπνήσῃ
 ν' ἀκούσῃ τὰ τραγούδια του τὰ λόγια τῆς ἀγάπης
 καὶ πῶς γι' αὐτὴν ξενύχταγε ἐκεῖ στὴ γειτονιά της.
 Κάθε τραγούδι ποῦρχετο καινούργιο στὸ νησί
 ἢ πρώτη ποῦ θὰ τ' ἄκουε θὰ ἦσουν ἐσύ.
 Ἐκεῖ οἱ σερενάντες μας ἐκεῖ καὶ οἱ καντάδες
 ἐκεῖ τὰ μερακλώματα ἐκεῖ καὶ οἱ σεβντάδες.
 Τώρα καὶ σὲ σὲ κάμασι συντρίμι μὲ φουρνέλα
 λὲς καὶ σπανίζαν στὸ νησί οἱ πέτρες γιὰ νὰ χτίσουν,
 ξύλο ποῦ τοὺς χρειάζεται μὲ μιὰν μαναβέλλα.
 σ' αὐτοὺς ποῦ δὲν ἠθέλησαν ὡς ἦσουν, νὰ σ' ἀφίσουν

Παλιὸς Νισύριος

1. Τραπεζοειδὴς τὸ σχῆμα τοῦ βράχου εἰς τὸν Λαπαρδᾶ, τὸ ὁποῖον πρὸ ἐτῶν ἐθρουμάτισαν.

2. Ὁ ποιητὴς ὑπονοεῖ τὴν σφοδρὰν πολεμικὴν τὴν ὁποῖαν ἤγειρε ἐναντίον τοῦ ἄρθρον πρὸ ἐτῶν δημοσιευθὲν σχετικῶς μὲ τὸ ἱστορικὸν τῆς κτίσεως κοινοφελοῦς ἔργου εἰς Νίσυρον.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ Ο.Η.Ε.,

Τὸ δικαίωμα τῆς Αὐτοδιαθέσεως ἀπεδείχθη καὶ πάλιν οὐτοπία εἰς τὸν Ο.Η.Ε. Ἡ Ἑλλάς, τὸ ἔθνος τῶν Θυσιῶν εἶχε στηριξεῖ τὰς ἐλπίδας τῆς εἰς τὴν ἀμερόληπτον κρίσιν τῶν ἄλλων Ἑθνῶν. Ἡ πλειοψηφία τῶν, ὅμως κατεφίησε τὴν προσφυγὴν τῆς. Ἡρνήθησαν, δηλαδὴ εἰς τὴν Μητέρα τῶν Λαῶν τὸ ἱερώτερον δικαίωμα οἱ ρυθμισταὶ τῶν διεθνῶν ζητημάτων.

Κι' ἐνῶ, ἡ φυγὴ διαμαρτυρίας τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων πνίγεται ἀπ' τοὺς κρότους τῶν τηλεβόλων εἰς τὴν μαρτυρικὴν Μεγαλόνησον, οἱ Πανέλληνες ἀπεγοητεύθησαν μὲν διὰ τὴν στάσιν τῶν... φίλων, ἀλλ' ἐχάλκευσαν «βαθεῖα» εἰς τὴν ψυχὴν τῶν τὴν ἀκλόνητον ἐλπίδα διὰ μίαν τελικὴν δικαίωσιν.

ΟΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙ

Ὅσον διὰ τὰς βαρβαρότητας τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου εἰς τὴν Σμύρνην καὶ Κωνσταντινούπολιν, τὰ γεγονότα ὀμιλοῦν ἀπ' ἑαυτά. Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἱεροσυλία, περιουσιῶν καὶ κτηνωδία, ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀξιοπρέπεια καὶ μεγαλωσύνη τῶν θυμάτων. Ὁμίλησε καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις ἡ Ἱστορία καὶ τὸ παρελθὸν τῶν δύο λαῶν.

Ἐνδοξον καὶ πολιτισμένον τῶν Ἑλλήνων, σκοτεινῶν καὶ βάρβαρον τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀττίλα πού ὑπεκρίνοντο φιλίαν καὶ συμμαχίαν.

Ἡ ἀμερόληπτος Κοινὴ Γνώμη ἄς κρίνη καὶ ἄς ἐξαγάγῃ ἀνάλογα συμπεράσματα.

Η ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΠΙΤΑΚΤΟΥ

Διὰ τὴν συγκοινωνίαν μὲ τὴν Κῶ ἔχει ὀρισθῆ τὸ βενζινόπλοιο πού ὅλοι ξέρομε ὡς «ἐπίτακτον» Διατὶ τὸ «ἐπίτακτον» προσεγγίζει εἰς Ἄγ. Ἀντώνιον Γυαλιοῦ καὶ ἔτσι ταλαιπωρεῖ τοὺς ἐπιβάτας πού ἀρκετὰ δοκιμάζονται «σαρδελιδόν» φορτωμένοι στὸ ἀνεπαρκὲς αὐτὸ μεταφορικὸν μέσον.

Καὶ ἐρωτῶμεν, διατὶ ἐπεβλήθη εἰς τὸ ἐπίτακτον, νὰ προσεγγίξῃ στὸν Ἄγ. Ἀντώνιον καὶ νὰ μὴν ἐκτελῆ ἀπ' εὐθείας

τὴν διαδρομὴν ὅπως ἐγένετο ἐξ ἄλλου καὶ παλαιότερον, ὥστε νὰ συντομεύεται τὸ ταξεῖδι καὶ νὰ μὴν ἐπιτείνεται ἡ ταλαιπωρία τῶν ταξιδευόντων;

Καὶ Τουριστικότερον θὰ εἶναι καὶ Ἀνθρωπινότερον νὰ μὴν βασανίζονται οἱ ταξιδεύοντες ἀπὸ Κῶ εἰς Νίσυρον μέσῳ Καρδαμαινῆς.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

Εἶναι γενικὴ ἡ ὁμολογία ὅτι τὰ Νισυριακά Χρονικά μὲ τὴν Ἐκδόσὴ τῶν ἀπέδειξαν πόσο ἀναγκαῖα εἶναι γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῆς Πατρίδος μας.

Μὲ τὸ καλοκαίρι οἱ φίλοι μας ἠραίωσαν τὴν ἀποστολὴν συνεργασιῶν. Μπαίνοντας στὸ φθινόπωρον ἐποχὴν τῆς περισυλλογῆς ἀναμένομεν νὰ ἀρχίσουν καὶ πάλιν τὴν ἀποστολὴν πληθώρας ὕλης ὅπως καὶ εἰς τὸ παρελθόν.

Τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα ὅμως, τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν παραμένει ὀξύτατον διότι οἱ ἀγαπητοὶ συνδρομηταὶ μας, ἀμελοῦν νὰ στείλουν τὰς συνδρομὰς τῶν.

Παρακαλοῦμεν νὰ μὴν ξεχνᾶτε ὅτι τὸ περιοδικὸν ἔχει ἔξοδα, καὶ ἀνάγκες, μὲ ἐπαίνους δὲν μπορεῖ νὰ συντηρηθῆ. Ἄς ἀποστείλουν λοιπὸν οἱ ἀργοποροῦντες τὴν συνδρομὴν τῶν.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟΝ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΝ Ἡ ΚΡΙΣΕΙΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΩΣ;

Ἐξ ἀφορμῆς τῶν Κρίσεων πού δημοσιεύθησαν εἰς τὸ «Δελτίον» τοῦ Γνωμαγόρα ἀρ. 129 καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς νὰ κλείσῃ τὸ θέμα καὶ νὰ σταματήσουν αἱ ἐπ' αὐτοῦ συζητήσεις αἱ ὅποιαι οὐδόλως πλέον ἐξυπηρετοῦν ἀλλά, μᾶλλον βλάπτουν τὰ συμφέροντα τῆς Πατρίδος, θὰ εἶχε νὰ παρατηρήσῃ κανεὶς ὅτι, ἡ χρεωκοπία τοῦ Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ, ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπερβολικὴν δυσπιστίαν διὰ νὰ μὴν μεταχειρισθῶμε τὴν λέξιν κακοπιστίαν πού εἰς πολλῶν συμπατριωτῶν τὰ στόματα εὐρίσκειται — μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Γνωμαγόρας Ἀμερικῆς ἐξήτασε τὰς πληροφορίας πού κατὰ καιροῦς ἀπὸ τὸν Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν—

Πειραιώς, ως τοῦ ἐζητήθησαν, τοῦ παρεσχέθησαν. Διὰ τὴν δυσπιστίαν αὐτὴν ὅπως φαίνεται οἱ «κριτικοὶ» τοῦ Δελτίου θὰ ἤθελαν νὰ ἀποσπάσουν ἐπαίνους.

Μία διευκρίνισις: λέγοντες Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς, ἐννοοῦμε τοὺς ἀντιπροσωπευτικούς ἡγέτας τοῦ Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς καὶ ὄχι τοὺς καλοὺς συμπατριώτας, ποῦ, ἀπὸ τὸ ὑστέρημά τους ἀκόμη δίνουν τὸν ὀβολόν τους, μετὴν μέχρι σήμερον διαψευσθεῖσαν ἐλπίδα, ὅτι θὰ διατεθῆ διὰ τὴν δημιουργίαν ἔργων εἰς τὴν πατρίδα.

Λέγει εἰς τὴν δευτέραν παράγραφον ἡ «Κρίσις»... Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κλείει ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ καὶ προστίθεται ἓνα ἀκόμη ἔργον ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ Γνωμαγόρα εἰς ἔνδειξιν ἀγάπης κ.λ.π.

Κατ' ἀρχὴν τὴν ὑπόθεσιν ποῦ ἄφησε ἀνοικτήν, κλείει ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, καὶ θὰ τοὺς συνέφερε νὰ μὴν συζητοῦν τὴν ὑπόθεσιν ποῦ τοὺς ἐξέθεσαν τόσον.

Τὸ ἔργον δὲν ἔγινε ἀπὸ τὰ παιδιὰ τοῦ Γνωμαγόρα - διότι ὅταν λέγουν παιδιὰ τοῦ Γνωμαγόρα, ὅπως ξέρομε ἀπὸ τὸ μέχρι τοῦδε λεξιλόγιόν τους, ἐννοοῦν τὸν ἑαυτὸ τους - καὶ αὐτοὶ οὔτε ποτε ἄλλο ἔκαμαν, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν δημιουργίαν ἔργου. Τὸ ἔργο λοιπὸν τὸ ἔκαναν τὰ παιδιὰ τοῦ Γνωμαγόρα, ἀλλὰ αὐτὸ μπορούμε νὰ ποῦμε μόνον ἐμεῖς, ποῦ εἶναι γνωστὸν πῶς ὅταν λέγομεν «παιδιὰ τοῦ Γνωμαγόρα» ἐννοοῦμε ὅλους τοὺς συμπατριώτας καὶ ὄχι αὐτούς. Ἐκτὸς ἂν κάνουν τὴν πρόσθετον δήλωσιν ὅτι οἱ ἴδιοι δὲν εἶναι «παιδιὰ τοῦ Γνωμαγόρα».

Ἐκεῖνο το ἓνα ἀκόμα ἔργον... δὲν εὐσταθεῖ, διότι ἄλλο ἔργον τοῦ Γνωμαγόρα δὲν ἔγινε ποτέ. Εἶναι τὸ πρῶτο ἔργον τοῦ Γνωμαγόρα λοιπὸν. Εἶχαν βέβαια τὴν πρόθεσιν νὰ κάμουν ἔργα εἰς τὴν Νίσυρον ἂν τὴν κατέστρεφαν σεισμοί, ἀλλὰ ὁ Θεὸς μᾶς ἐφύλαξεν ἀπὸ κάτι τέτοιο.

Διερωτᾶται ἡ... «Κρίσις» ἂν δὲν ἀπέ-

βει εἰς καλὸ ἢ ἀναβλητικότης ποῦ ἔγινε ἀφορμὴ, νὰ γίνῃ τὸ ἔργον ἀπὸ ἄλλους, καὶ νὰ παραμείνουν τὰ χρήματα στὸ ταμεῖον.

Τότε ἂς μὴ κάνουν κανένα ἔργον διὰ νὰ ἔχουν τὰ χρήματα, οἱ ὑπόλοιποι Νισύριοι θὰ φροντίσουν νὰ γίνουν ὅ,τι ἔργα ἔχει ἀνάγκη ἡ Νίσυρος. Τὶ θὰ τοὺς χρησιμεύσουν τότε τὰ χρήματα; Ἀλλὰ νομίζω μᾶς τὸ εἶπαν, νὰ ξαναφτιάξουν τὴν Νίσυρον ὅταν βουλιάξει ἀπὸ σεισμούς. Ἀλλὰ τοὺς διαβεβαιοῦμεν ὅτι δὲν θὰ ἐπιτρέψουμε οὔτε στοὺς σεισμούς, νὰ βλάψουν τὴν Νίσυρον καὶ δὲν φοβούμεθα ὅτι προκαλοῦμεν μετὰ τὸν λόγον μας τὴν τύχην, διότι ἡ τύχη πηγαίνει μετὰ τοὺς τολμόντας καὶ ἡμεῖς τολῶμεν. Ἡ τύχη λοιπὸν εἶναι μαζί μας.

Εἰς τὴν ἴδιαν «κρίσιν» ὁμολογοῦν ὅτι τὸ νησί ἔχει ἀνάγκη καὶ ἄλλων ἔργων.

Ἐχασαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ κάνουν τὸν «Προμηθέα» δίνοντας εἰς τὴν Νίσυρον τὸ φῶς, ἂς ξεπλύνουν τὸ σφάλμα τους δίνοντάς της νερό. Καὶ ἐπειδὴ ἀναφέρουν τὸν τύφον τοὺς πληροφοροῦμε ὅτι διψοῦν οἱ Νισύριοι διότι δὲν ἔχουν νερό, ἀλλὰ τύφος στὴν Νίσυρον πλέον δὲν ὑπάρχει, ἡ μάστιξ αὐτὴ τοῦ νησιοῦ μας μετὰ τὴν πρόδοον τῆς ἐπιστήμης ἐξέλιπεν. Ἀλλὰ τόσον ἐνδιαφέρονται καὶ τόσα γνωρίζουν διὰ τὴν πατρίδα μας, καὶ ἀποκαλύπτουν τὴν ἀγνοίαν τους προέρχεται ἀπὸ ἀδιαφορία μετὰ το νὰ ψάχνουν νὰ βροῦν προχείρους καὶ ἐπιπολαίας δικαιολογίας διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰ ἀδικαιολόγητα. Λέγει ἀκόμη ἡ «Κρίσις» ὅτι ὁ τουρισμὸς καὶ ἡ πρόδοος δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν τακτικὴν συγκοινωνία καὶ καθαριότητα τῶν δρόμων κ.λ.π. Ἀπορεῖ κανεὶς ἂν οἱ ἄνθρωποι ποῦ γράφουν αὐτὰ τὰ λόγια κατοικοῦν στὴν Ἀμερικὴ ἢ στὸ νησί τοῦ Ροβινσῶνα Κρούσου. Ἄς μάθουν λοιπὸν πῶς τακτικὴν συγκοινωνίαν ἡ Νίσυρος ἔχει, καὶ δρόμους πεντακάθαρους ἔχει, καὶ τώρα ἔχει καὶ φῶς, καὶ ἀκόμη, ἂν καὶ αὐτὸ τὸ ξέρον καλὰ, ἔχει στὴν Ἀμερικὴ κάτι

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ**ΕΡΓΑ, ΕΡΓΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ**

Εύρισκόμενος εφέτος τὸ καλοκαίρι στὴ Νίσυρον εἶχα τὸ εὐτύχημα νὰ παρευρεθῶ στὴ θεμελίωση ἑνὸς κοινοφελούς ἔργου. Ὁ Νομάρχης Δωδεκανήσου, ὁ μεγάλος φίλος τοῦ νησιοῦ μας κ. Γ. Ρεμπάκος ἐθεμελίωσε τὸ ἔργο τοῦ ηλεκτροφωτισμοῦ τῆς πατρίδος μας, τὸ ὁποῖον γίνεται δαπάναις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ καρδιά κάθε Νισυρίου πλημμυρισμένη ἀπὸ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν Μητέρα Ἑλλάδα, σφίγγει καὶ τὸ χέρι ἐκεῖνο πὸν ἔθεσε τὸν θεμέλιον λίθον ἑνὸς ἔργου πὸν θὰ δώσῃ τὸ φῶς καὶ τὴν πρόοδον στὸ νησί μας. Ἐνὸς ἔργου πὸν ἡ πατρίδα μας τὸ ἐθέωρησε ἀναγκαιότερον παντὸς ἄλλου καὶ διὰ τοῦτο ἐζήτησε πρὸ πενταετίας τὴν ἐκτέλεσίν του ἀπὸ τὸν «Γνωμαγόρα» τῆς Ν. Ὑόρκης. Κατόπιν ἐπισταμένης μελέτης τοῦ ὄλου ἔργου, μία Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Γνωμα-

πλουσίους συγγενεῖς πὸν ἔχουν μαζέψει δολλάρια καὶ ἔχουν καθήσει καὶ τὰ κλωσσοῦν, ἀλλὰ δὲν πρόκειται νὰ βγάλουν πουλιά, κλουβιένουν ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια. Ξέρουν ὅμως οἱ «Χρυσοὶ πετεινοὶ» πὸν δὲν μποροῦν νὰ γεννήσουν κι' ἂν ἀφίσουν τὰ δολλάρια νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν μπεζαχτὰ θὰ μείνουν στεῖρα πουλιά, μὲ ὄμορφα φανταχτερὰ φτερὰ καὶ καθόλου ὅμως αἶγλη.

Λέγουν ὅτι εἶναι καλοὶ πατριῶτες καὶ τὸ ἀπέδειξαν. Πότε τὸ ἀπέδειξαν; Ἄν συνέλθουν μποροῦν τώρα νὰ τὸ ἀποδείξουν μὲ ἔργα ὅμως ὄχι μὲ λόγια.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὅταν ἐξεστράτευσε στὴν Ἀσία ἔστειλε λάφυρα στὴν Ἀθήνα νὰ τὰ ἀναθέσουν στὴν Ἀθηνᾶ μὲ τὴν ἐπιγραφή «Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ Ἕλληνας ὄλοι πλὴν τῶν Λακεδαιμονίων» ἤθελε ἔτσι νὰ στιγματίσῃ τοὺς Σπαρτιάτες πὸν δὲν συνεργάσθησαν μὲ τοὺς Ἕλληνας καὶ νὰ ἀφίση παράδειγμα εἰς τοὺς ἐπερχομένους. Στὸ ηλεκτροεργοστάσιον τῆς Νισύρου βέβαια δὲν θὰ μῆ ἀνάλογη ἐπιγραφή, ἀλλὰ ὄλοι μας στὸ νοῦ μας τὴν ἔχουμε: «Ὁ Γνωμαγόρας Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ ὄλοι οἱ Νισύριοι πλὴν τοῦ τάδε τοῦ τάδε καὶ τοῦ τάδε.»

γώρα περὶ τὰ τέλη τοῦ 1951, ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐκτελέσεώς του μὲ δαπάνην 18 χιλ. Δολλάρια. Τὸ ποσὸν ὅμως τοῦτο, θὰ ἐμειοῦτο εἰς 10 χιλ. περίπου Δολλάρια.

Τὸ πὼς θὰ ἐπεριορίζετο ἡ δαπάνη τοῦ ἔργου, τὸ διατὶ καὶ πὼς οἱ διοικοῦντες τὸν Γνωμαγόρα ἀπὸ τοῦ 1951 μέχρι καὶ σήμερον, κατεπάτησαν αὐθαρέτως ἀποφάσεις Γενικῶν Συνελεύσεων καὶ δὲν ἐξετέλεσαν τὸ ἔργον τοῦτο ὁ «Γνωμαγόρας» τῆς Ν. Ὑόρκης, τοῦτο δὲν εἶναι τοῦ παρόντος. Ἐὰν ὅμως προκληθῶ, τότε ἀσφαλῶς θὰ τὸ πράξω. Ἄς τὰ λησμονήσωμεν ὅμως ὅλα αὐτὰ, ἄς τὰ ξεχάσωμεν τώρα πὸν ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ φιλοπατρία τῶν ἀδελφῶν μας, οἱ ὁποῖοι ζοῦν στὰς Ἀθήνας καὶ στὸν Πειραιᾶ «ξαναζωντάνεψε» τὴν νεκρὰν πλέον ὑπόθεσιν τοῦ ηλεκτροφωτισμοῦ, καὶ μὲ τὴν προσωπικὴν των ἀξίαν, ἐπραγματοποίησαν τὸ ἔργον τοῦτο. Ἀπὸ δὲ τὸ φτωχικὸ ταμεῖον των θὰ διατεθῇ ἡ δαπάνη τοῦ κτιρίου, πὸν θὰ στεγάσῃ τὴν ηλεκτρογεννήτριαν. Τὰ ὑπόλοιπα θὰ τὰ προσφέρῃ τὸ Κράτος, καὶ τὸ ταμεῖον τοῦ Γνωμαγόρα Ν. Ὑόρκης θὰ μείνῃ ἀνέπαφον! Ἀνέπαφον καὶ ἀμέτοχον εἰς τὴν ἐκτέλεσιν κοινωφελῶν ἔργων στὴν Νίσυρον, ἀδιάφορο καὶ ἀσυγκίνητο στὰς ἐκκλήσεις τῆς Πατρίδος μας.

Μία ὀργάνωση στὴν Ἀμερικὴ μὲ 185 μέλη, δὲν μπορεῖ νὰ πῆ ὅτι ἐκτελεῖ τὸν προορισμὸν τῆς στέλλοντας στὴν Πατρίδα 200 Δολλάρια τὸν χρόνον διὰ νὰ διανεμηθοῦν σὲ 200 φτωχὲς οἰκογένειες καὶ 100 Δολλάρια διὰ τοὺς ἀριστεύσαντας μαθητὰς. Ἐπέρασαν σαράντα χρόνια, δὲν ἀξιώθηκε ἀκόμη νὰ στήσῃ μιὰ πέτρα στὴν Νίσυρον πὸν νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Γνωμαγόρα. Νὰ κάνῃ ἕνα ἔργον.

Μόνον ὅταν γιωρτάζαμε στὴν Ν. Ὑόρκην τὴν πεντηκονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ιδρύσεως τοῦ πρώτου Νισυριακοῦ Σωματείου, μᾶς εἶπε ὅτι εἰς τὸ ἐπίσημον ἐκεῖνο γεῦμα ὁ πρόεδρος τῆς διοργανωτικῆς ἐπιτροπῆς ὅτι: «Ὁ Γνωμαγόρας ἐδώρησε στὸν Δῆμον τῆς Πατρίδος μας τὴν Ὀμήρειον Σχολὴν καὶ τὰ Λουτρά»!! Ὁχι, αὐτὰ δὲν τὰ ἐδώρισε ὁ «Γνωμαγόρας», εἶναι ἔργα τῶν δύο πρώτων Νισυριακῶν Σωματείων, τοῦ «Ὀμήρου» καὶ τῆς «Πορφυρίδος», τὰ ὁποῖα διαλυόμενα ἄφησαν καὶ στὸ ταμεῖον τοῦ «Γνωμαγόρα» περὶ τὰς 2.500 Δολλάρια. Ἡ τιμὴ ἐπομένως τῶν δύο τούτων ἔργων, ἀνήκει στοὺς Ὀμηρίους καὶ στοὺς Πορφυραίους. Καὶ μιὰ τέτοια τιμὴ, τέτοιο παράσημο, δὲν ἀπέκτησε ἀκόμη ὁ «Γνωμαγόρας». Διατὶ; Ποιὸς πταίει; Ἡ μεγάλη ἀδιαφορία τῶν μελῶν. Αὐτὴν τὴν

ἀδιαφορίαν ἐκμεταλλεύονται οἱ ὀλίγοι, καὶ δι-
οικοῦν σύμφωνα μὲ τὴν δικὴν των νοοτροπία.
Αὐτὸ εἶναι τὸ δόγμα των: Ὁ Γνωμαγόρας τῆς
Ἀμερικῆς, γιὰ τοὺς Νισυρίους τῆς Ἀμερικῆς.

Ἀγαπητοί μου συμπατριῶται, μέλη τοῦ Γνω-
μαγόρα, ἐνδιαφερθῆτε καὶ βοηθήσατε τὸν Γνω-
μαγόρα νὰ ἐκτελέσῃ τὸν προορισμὸν του. Τὸ
χρῆμα σας νὰ πηγαίνει στὴν Πατρίδα. Ἔργα,
ἔργα καὶ ὄχι ἀποθεματικὰ κεφάλαια, σεβασμὸν
καὶ ὄχι περιφρόνησιν τῶν ἀποφάσεών σας.
Ὅχι ἐπιδόματα θανάτου καὶ νοσηλείας, ἀυξή-
σατε τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν σας καὶ ζητήσατε
μὲ πείσμα καὶ ἐπιμονὴν ἀπὸ τοὺς διοικοῦντας
νὰ ἀναλάβῃ ὁ «Γνωμαγόρας» τὴν ἐκτέλεσιν
ἐνὸς ἔργου, ὁποιοῦδήποτε ἔργου. Γράφουν στὸ
Δελτίον Ἀπριλίου, Μαΐου, Ἰουνίου, σελὶς 5:
«Μήπως ὁ ἠλεκτροφωτισμὸς εἶναι τὸ μόνον
ἔργον, ποῦ ἔχει ἀνάγκην ἡ Πατρίδα μας; Τόσα
ἄλλα πολὺ ἀναγκαιότερα παραμερίσθησαν,
γιὰ νὰ δώσουν τὴν θέσιν των στὸν ἠλεκτροφω-
τισμὸν». Καὶ ἀπαντῶ: Πάρτε λοιπὸν ἕνα ἀπὸ
αὐτὰ τὰ πολὺ ἀναγκαιότερα καὶ ἐκτελέσατέ
το Σεῖς. Αἱ συζητήσεις ὅμως ἄς μὴ παρατα-
θοῦν ἐπὶ πέντε χρόνια, γιὰτὶ κάποιος ἄλλος θὰ
βρεθῆ σ' αὐτὸ τὸ διάστημα νὰ τὸ ἐκτελέσῃ -

ὅπως τὸ ἔργον τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ. Κι' ἔτσι ὁ
«Γνωμαγόρας» τῆς Ν. Ὑόρκης θὰ μείνῃ καὶ
πάλιν μόνον μὲ τὰς συζητήσεις του, καὶ μὲ τὸ
ταμεῖον του ἀνέπαφον. Πρὸ παντὸς αὐτὸ: νὰ
μὴ θιγῇ τὸ ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον
- ὅπως κάποιος εἶπε - ἐδημιουργήθη μὲ τὸν
σκοπὸν νὰ βοηθήσῃ τὴν πατρίδα μας, εἰς περι-
πτωσιν ποῦ θὰ καταστραφῇ ἀπὸ...σεισμὸν!...

Σεῖς, οἱ ἐν Ἀμερικῇ ἀδελφοί μας, δὲν ἐνε-
γράφητε βέβαια εἰς τὸν «Γνωμαγόραν» μὲ τὴν
σκέψιν πὼς ἔχετε νὰ ὀφελῆθῃτε ἀπὸ τὴν περι-
ουσίαν του, ἀπὸ τὸ ἀποθεματικὸν του κεφά-
λαιον, ἀπεναντίας, προσφέρετε στὸν «Γνωμα-
γόρα» τὸ χρῆμα σας, γιὰ νὰ βοηθηθῇ δι' αὐτοῦ
ἡ Πατρίδα μας.

Ἀναμένομεν.

Γ.Κ. ΣΑΚΛΑΡΙΔΗΣ

Υ.Γ.- Οἱ ἐν Γουίλλιαμσπορτ, Πένσ. ἐγκατεστη-
μένοι συμπατριῶται μας Κώστας Ἐμμανουήλ
καὶ Ἐμμ. Καμπανῆς, ἐπρόσφεραν 500 Δολλά-
ρια διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἡρώου τῶν πεσόντων
εἰς τὴν Νίσυρον καὶ εἰς τοποθεσίαν θαυμασίαν.

Ἀθῆναι, Αὐγουστος 1955

Γ.Κ.Σ.

ΠΕΝΤΕ ΑΔΕΡΦΕΣ

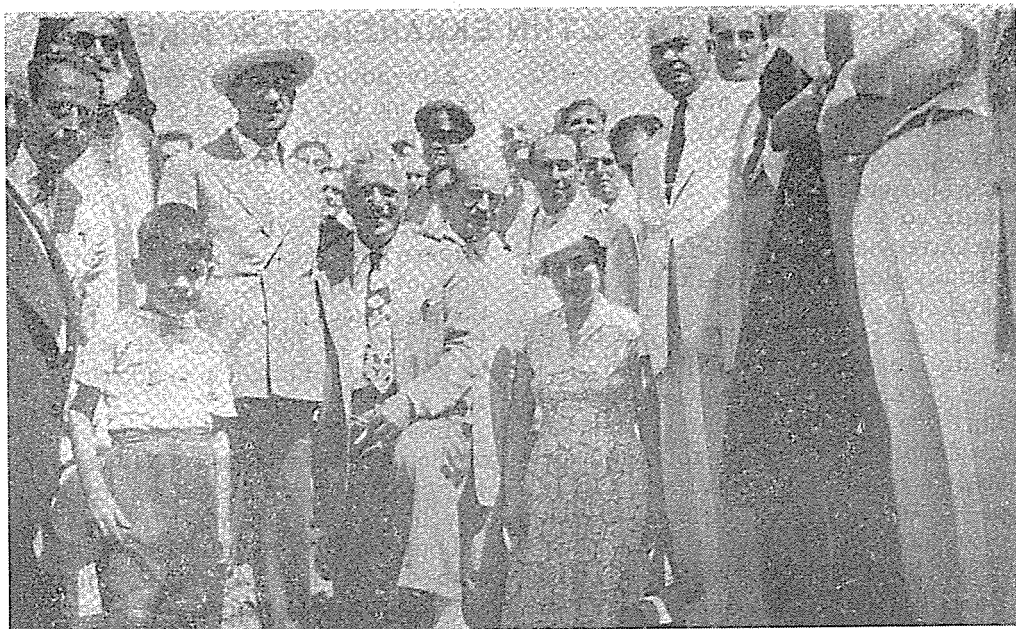
Πέντε ἀδερφές Παχειά, Πέργουσα, Στρογγυλή
Γυαλί καὶ Ἀντιλλεοῦσα τῆς θάλασσας κυράδες
καμαρωτές προβάλουνε στ' ἄπλωμα τοῦ Αἰγαίου
στὴ Νίσυρο καρσί-καρσί, μπρατσέρες ἀραγμένες
Πέντε ἀδερφές θαλασσινές καὶ διπλαγαπημένες.

Κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς συνδρομητὰς μας ἐκεί-
νους, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ ὁποῖοι κα-
θυστεροῦν τὴν ἐξώφλησιν τῆς συνδρομῆς των, νὰ μᾶς
τὴν ἀποστείλουν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ
ΧΡΟΝΙΚΑ ἔχουν ἀνάγκην αὐτῆς.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς παραμονῆς τοῦ κ. Νομάρχου εἰς Νίσυρον, ἐτέθη ἐν μέσῳ σεμνῆς τελετῆς ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ μηχανοστασίου διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς Νισύρου.

Μία ἀκόμη φωτογραφία ἀπὸ τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου ὑπὸ τοῦ Νομάρχου κ. Γ. Ρεμπάκου.

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΣΑΚΚΑΡΙΔΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΝΙΚΕΙΩΝ

“Όταν πριν από ένα χρόνο ή «εὐλαβῆς δωρεὰ» τοῦ πατριώτη μας κ. Γεωργίου Μ. Τσουκαλᾶ ἐστόλιζε τὴν Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μας μὲ ἕνα καλλιμάρμαρο τέμπλο, ὅλοι εὐχηθήκαμε νὰ γίνουν κι’ οἱ εἰκόνες ἐξ ἴσου καλλιτεχνικές, οὕτως ὥστε νὰ ἀποτελέσουν μαζί μὲ τὸ τέμπλο ἕνα καλλιτεχνικὸ ἁρμονικὸ σύνολο.

Παλαιότερα, Νισύριος καλλιτέχνης ὁ μαρμαρᾶς Πασχάλης Γ. Πασχαλάκης, ὁ ἀλησμόνητος Μαστροπασχάλης, γέννημα καὶ θρέμμα τῶν Νικειῶν ἐλάξευσε μὲ τὴν σμίλη του τὸν ἄμβωνα, τὸ δεσποτικὸ καὶ τὸ προσκυνητᾶρι τῆς ἴδιας Ἐκκλησίας καὶ τὰ ἀφιέρωσε μὲ τὴν ἐπιγραφή «ΙΔΙΑΙΣ ΧΕΡΣΙ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ ΑΙΩΝΙΟΝ ΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΜΒΙΑΣ ΜΟΥ ΜΑΡΟΥΛΑΣ». Μὲ δικαιολογημένη ὑπερηφάνεια ἐδείχναμε ἡμεῖς στοὺς ξένους τὰ καλλιτεχνήματα αὐτά, τονίζοντάς τους ὅτι εἶναι ἔργα πατριώτη μας...

Σήμερα ἡ πρωτοβουλία τοῦ πατριώτη μας κ. Γ.Κ. Κοντομανώλη καὶ ἡ «εὐλαβῆς δωρεὰ» μερικῶν πατριωτῶν μας στὴν Νέα Ὑόρκη συνέτειναν νὰ στολισθῆ τὸ τέμπλο μὲ εἰκόνες ἀληθινὰ καλλιτεχνήματα, γιὰ τὶς ὁποῖες θὰ μπορούμε νὰ λέμε μὲ ὑπερηφάνεια στοὺς ξένους ποὺ θὰ τὶς θαυμάζουνε: “Ὅπως τὸ δεσποτικὸ, ὁ ἄμβωνας καὶ τὸ προσκυνητᾶρι, ἔτσι κι’ οἱ εἰκόνες εἶναι ἔργα πατριώτη μας, τὶς ζωγράφισε Νισύριος καλλιτέχνης, ὁ ζωγράφος Γεώργιος Κ. Σακκαρίδης.

Δὲν ἔχω τὴν πρόθεση μὲ τὸ πτωχὸ μου σημείωμα αὐτὸ νὰ σᾶς παρουσιάσω τὸν γνωστότατον ἄλλωστε σὲ ὅλους καλλιτέχνη πατριώτη μας κ. Σακκαρίδη, εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὰ καλλιτεχνικά του ἔργα ποὺ στολίζουν ἐκκλησίες καὶ μοναστήρια ἐδῶ στὸ νησί μας. Θέλω δυὸ λόγια νὰ πῶ γιὰ τὰ δημιουργήματά του μὲ τὰ ὁποῖα στόλισε τὴν Ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ μας, κι’ ἄς μὴν εἶμαι καὶ καθόλου εἰδικὸς γιὰ νὰ κρίνω τὸ ἔργο τοῦ καλλιτέχνη.

Συγχρονισμένος ζωγράφος ὁ κ. Σακκαρίδης δὲν εἶναι καὶ ξένος πρὸς τὴν Ἀγιορίτικη τεχντροπία καὶ παράδοση. Εὐρεὶ καὶ συνδυάζει θαυμάσια τὴν παράδοση μὲ τὴν σύγχρονη καὶ ἐξελιγμένη Τέχνη. Αὐτὸ ἄλλωστε τὸ παρετήρησε καὶ ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας ὁ “Ἅγιος Ρόδου κ. Σπυρίδων, ποὺ κατ’ εὐτυχῆ σύμπτωση ἔτυχε ὁ ἴδιος ἐδῶ καὶ ἔκανε καὶ τὸν ἐπίσημον «καθαγιασμό» τῶν εἰκόνων.

Ἐκεῖνο ποὺ κάμνει τὴν βαθύτερη αἴσθηση καὶ στὸν πιὸ ἀμύητο ἀπὸ Τέχνη εἶναι ἡ ὑπερκόσμια ἀγιότης τῶν ἱερῶν μορφῶν τῶν εἰκόνων, λὲς καὶ περιβάλλονται ἀπὸ ἕνα ὑπερκόσμιο φῶς. Ἐνα ἁρμονικὸ σύνολο γραμμῶν καὶ χρωμάτων κυριαρχεῖ παντοῦ καὶ μιὰ ἔξαρση καταλαμβάνει τὸν θεατῆ, μεταφέροντάς τον σὲ κόσμους ἀνώτερους, σὲ κόσμους πνευματικούς.

«Μακάριος ἀνὴρ» ὁ καλλιτέχνης ποὺ ἔχει τὴν θαυμασία ἰκανότητα νὰ ζωγραφίσει καὶ νὰ παραδίῃ στὴν προσκύνηση τῶν πιστῶν τὴν ἄχραντον εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἱερῶν τῆς Πίστεώς μας προσώπων.

Διάβασα παλαιότερα κάπου νὰ λένε γιὰ τὰ ἔργα τῶν ζωγράφων τῆς Ἀναγεννήσεως, ὅτι τὸ χέρι τοῦ Ραφαήλ καὶ τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου, τὸ ὠδηγοῦσε κυρίως ἡ πίστις, καὶ ὅτι τὰ ἔργα των ἦτο ἐξωτερικεῖσις τοῦ ἐσωτερικοῦ των κόσμου, κόσμου βαθειὰ χριστιανικοῦ. Τὸ ἴδιο πρέπει νὰ γράψω κι’ ἐγὼ γιὰ τὸν καλλιτέχνη μας γιὰ τὸν εὐλαβῆ χριστιανόν, γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ τιμᾷ τὸ ὄνομα τῆς Νισύρου.

Τελειώνοντας τὸ σημείωμά μου αὐτό, εὐχῶμαι ὀλόψυχα στὸν καλλιτέχνη κ. Σακκαρίδη ὅπως ὁ Θεὸς τὸν ἐνισχύει οὕτως ὥστε γιὰ πολλὰ ἀκόμη χρόνια νὰ στολίζη τὶς Ἐκκλησίες Του, μέχρις ὅτου παραδώσῃ τὸν χρωστήρα του στὰ χέρια τοῦ Δημιουργοῦ ἀπὸ τὸν Ὅποῖον ἀσφαλῶς τὸν ἔχει λάβει. ΓΑΒΡΙΗΛ Μ. ΣΑΚΚΑΡΙΑΔΗΣ

ΑΠ' Ο,ΤΙ ΘΥΜΑΜΑΙ

Δεκαπενταύγουστο στη Νίσυρο. Πόσα δέν έχει κανέννας νά θυμηθῆ. Γιορτάζει ἡ Σπηλιανή, πού τῆ μνήμη τῆς τιμᾶ ὄχι μόνο τὸ νησί ὁλόκληρο, ἀλλὰ καὶ τὰ γύρω. Ἀπὸ τὴν 1η Αὐγούστου ἀρχίζει ἡ ἀκολουθία τοῦ παρακλητικοῦ κανόνα πού ψάλλεται κάθε βράδυ καὶ παρακολουθεῖται μὲ πραγματικὴ κατάνυξη ἀπὸ πολὺ κόσμο πού σπεύδει νὰ πλημμυρίσει τὸ μικρὸ ἐκκλησάκι τοῦ μοναστηριοῦ. Στις 5 καὶ 6 Αὐγούστου οἱ καμπάνες κτυποῦν χαρμόсуна γιὰ νὰ ἀναγγεῖλουν πὼς ἔρχονται οἱ ἐνιαμερίτισσες. Εἶναι γυναῖκες ἀπὸ τὰ χωριά τῆς ἀπέναντι Κῶ, πού στὶς δύσκολες στιγμές των ἔχουν τάξει στῆ Σπηλιανὴ νὰ κάμουν τὸ ἔννιαμερο. Τριακόσες μετάνοιες κάθε βράδυ καὶ ἐπὶ 9 ἡμέρες κάμνουν μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγιᾶς μετὰ ἀπὸ τὴν ἀκολουθία τοῦ παρακλητικοῦ κανόνα.

Ὅταν κάμνουν τὶς μετάνοιες αὐτὲς ψάλλουν τὸ περίφημο μοιριολοῖ τῆς Παναγιᾶς, καθὼς καὶ διάφορα ἄλλα δίστιχα παρακλητικὰ ἰδίως γιὰ τοὺς ξενιτεμένους.

Τὴν παραμονὴ τὸ βράδυ μετὰ ἀπὸ τὸν πανηγυρικὸν ἑσπερινὸ ὄλες οἱ κοπέλλες στολίζουν τὸ κόλυβο τῆς Παναγιᾶς πού θὰ μοιρασθῆ τὸ μεσημέρι τῆς ἐπομένης στὴν Τράπεζα.

Δύο-τρὲς ἡμέρες πρὶν ἀπὸ τὴν ἑορτὴ ὄλο τὸ Μαντράκι βρίσκεται στὸ πόδι. Χαρμόсуνες καμπάνες ὅτι ἔρχονται οἱ πανηγυριῶτες, φωνὲς παιδικὲς γεμίζουν τοὺς δρόμους πού μαζεῦουν ξύλα γιὰ τὴν Παναγιᾶ, οἱ νοικοκυρὲς καθαρίζουν καὶ ἀσπρίζουν τὰ σπίτια των. Ὅλοι περιμένουν τὴ μεγάλη ἡμέρα μὲ ἀνυπομονησία. Παραμονὴ τῆς ἑορτῆς. Ὅλα εἶναι ἔτοιμα. Στὴν Τράπεζα ἔχουν συγκεντρωθεῖ ὄλα τὰ τρόφιμα (ἀφιερῶματα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστο) μὲ τὰ ὅποια θὰ ἐτοιμασθῆ τόσο τὸ νηστήσιμο τραπέζι τῆς παραμονῆς, ὅσο καὶ τὸ πασχαλινὸ τῆς ἑορτῆς. Καὶ στὰ δύο Τραπέζια παρακάθονται ὄλοι οἱ προσκυνηταί.

Ἐπὶ τέλους ξημερώνει ἡ γιορτὴ τῆς Μεγαλόχαρης. Ὁλόκληρο τὸ χωριὸ καὶ ὅσοι ἦλθαν ἀπὸ τὰ γύρω γιὰ τὴ πανηγυρὴ κατακλύζουν τὴν ἐκκλησιά, τὸ προαύλιο καὶ τὴ σάλα τοῦ Μοναστηριοῦ, γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴ θεία λειτουργία.

Ἀφοῦ τελειώση ἡ λειτουργία γίνεται τὸ ζύγισμα. Μητέρες πού εἶχαν ἄρρωστα τὰ παιδιά των, ἔχουν τάξει νὰ τὰ ζυγίσουν μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Παναγιᾶς, καὶ νὰ προσφέρουν τόσες ὁκάδες λάδι ἢ κερί, ὅσες ζυγίζει τὸ παιδί των.

Ἡ λειτουργία ἔχει τελειώσει. Ἡ εἰκόνα τῆς Σπηλιανῆς «πεποικιλμένη τῆ θεία δόξη» κατὰ τὸν μελωδόν, φεύγει ἀπὸ τὸ Μοναστήρι γιὰ νὰ κάμη μιὰ μικρὴ διαδρομὴ στὸ χωριὸ, ἀφοῦ περάσει πρῶτα ἀπὸ τὴν Τράπεζα καὶ εὐλογία τὴν ἐτοιμασία τῶν φαγητῶν.

Μετὰ ἀπὸ τὸ μεσημεριανὸ κοινὸ τραπέζι ἀρχίζει ὁ χορὸς τῆς Κούπας πού συνεχίζεται ὄλο τὸ ἀπόγευμα. Ἀφοῦ τελειώση ἡ Κούπα τὸ γλέντι συνεχίζεται ἔως τὴ νύκτα, ὅποτε σιγά-σιγά ἀρχίζει ἡ διάλυση μὲ τὴν εὐχὴ καὶ τοῦ χρόνου. Στὰ πιὸ παλιὰ χρόνια ὅταν τὸ περιβόλι τῆς Παναγιᾶς δὲν εἶχε καταστραφεῖ, οἱ Νισυροποῦλες ἄλεθαν εἰς τοὺς ἐκεῖ χερρόμυλους τὸ σιτάρι γιὰ τὰ ψωμιά τοῦ τραπεζιοῦ.

Μιὰ φροντισμένη ὀργάνωση ὄλων αὐτῶν νομίζω πὼς θὰ ἐξυπηρετοῦσε τὸν τουρισμὸ στὸ Νησί μας.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΣΗΜ. Τὸ παραπάνω δημοσίευμα δὲν πρόφτασε νὰ περιληφθῆ στὸ προηγούμενο τεῦχος γιὰ τὸ ὅποιο ἐστάλη, γιατί ἐκυκλοφόρησε νωρίτερα γιὰ τὴν γιορτὴ τῆς Παναγιᾶς.

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Τοῦ καλοκαιριοῦ φουμήστας
κί' τοῦ χειμῶνα προτογουρίστας.
Ἐξεσπᾶστη τὸ πορδι κί' εἶδε
πλάσμα ὄνερο.

ΠΛΑΚΕΣ - ΠΛΑΚΕΣ - ΠΛΑΚΕΣ

Ποιός δὲν ξέρει τὸν Βασίλη;... "Ὅλοι τὸν ξέρουν. Κι' ὅσοι βρίσκονται στὴ Νίσυρο κι' ὅσοι δὲν βρίσκονται. "Ένας εἶναι ὁ Βασίλης μὲ τὶς «πλάκες» του. Γι' αὐτό, ἄς τὸν ἀκοῦμε πού στὸ ἐξῆς θὰ μᾶς τὶς λέγει μόνος του. Μιλáει ὁ ἴδιος ὁ Βασίλης:

— "Έναν πρῶτ' ἔφευγεν ἡ μάνα μου γιὰ τὴν Ἁγίαν Μαρίνα καὶ μοῦ λέει: "Ω γυιέ μου, κοῦσε νὰ σοῦ πῶ σὰν πρωτογυιὸς ποῦσαι: νὰ ἔχετε τὸν νοῦ σας στὴν κλωσσοῦ μὲ τὰ πουλιὰ νὰ μὴν πάη σὲ ξένην γειτονιὰ καὶ χαθῆ. Καὶ θωρεῖς βασίλη γυιέ μου, ἀπὸ 'κεῖνο διὰ τὸ κουτὶ ποῦ'χω θεμμένο πάνω στὴν «γκλαβανή», μὴν τύχη καὶ τό 'νοῖξη καὶ φάη κάνας σας γιατί 'ναι ψακὶ καὶ τό'χω γιὰ νὰ ψακῶνω τοὺς ποντικούς. Ἐκατάλαβες γυιέ μου;

— "Έννοια σου μάνα, ἔννοια σου,

— Ἄντιό.

— Στὸ καλό.

"Εμεῖς ὅμως εἴμαστον οὐλλοὶ πιτσιρίκοι τότες ἀκόμη, κι' ἠθέλαμε νὰ πᾶ νὰ παίξουμε. Λέω λοιπὸν στ' ἀδέρφια μου καὶ δένομεν τὰ πουλιὰ μ' ἕναν σπάχο πάνω στὸ πόδι τῆς κλωσσοῦς, καὶ τὴν ἀφήνομεν ἀμολυτὴν καὶ φεύγομε. Αὐτὴ ἐπῆεν ἡ καλὴ σου μέσ' στοὺς κήπους, κάμνει νὰ σατθάρη ἕναν πηάδι, ἔ, τὰ πουλιὰ ἀπὸ πίσω της βαροῦσι, μπλοῦμ ἡ κλωσσοῦ φοῦντα μὲ τὰ πουλιὰ μαζὶ κάτω στὸ πηάδι τῆς Χαριτωμένης. Βρὲ πού ν' ἡ κλωσσοῦ, βρὲ πού 'ν ἡ κλωσσοῦ, ἀπὸ δῶ, ἀπὸ 'κεῖ, τὴν βρίσκομεν πνιγμένη... Τώρα!; Εἶντα 'ν'π'ἀκάμωμε!;

—Βρεσίς, τοὺς λέω, ἐλᾶτε νὰ πᾶ νὰ φᾶμε ἀπὸ τὸ ψακὶ πού 'χει ἡ μάνα πάνω στὴν «γκλαβανή» καὶ νὰ πεθάνομε.

Πᾶμε, ἀννοίομεν τὸ κουτὶ, τρῶ πρῶτα 'γὼ μιὰν κουταλιά, κι' ὕστερα δίω καὶ στοὺς ἄλλους... Θωρῶ τοὺς θωροῦν με... "Έν πεθαίνομε!... "Έν θὰ μᾶς ἔπιασεν λέω... Τρῶμεν κι' ἄλλες κουταλίες, πάλε ἐν παθαίνομε... Πιάνομεν καὶ τὸ τρῶμεν οὐλλο καὶ λέομεν...ἔ! τώρα πιά θὰ πεθά-

νομε... ἐν ἔχομεν σωτηρία...

Πᾶμε λοιπὸν καὶ ξαπλόνομεν κάτω ἀφ' τὴν μονή... γιὰ νὰ πεθάνομε.

'Έκεῖα σὲ λιγάκι 'κούω δίπλα μου τὸν ἕνα καὶ ρωτᾶ τὸν ἄλλο.

— Βρεσσὶ ἐπαίθανες ἐσοῦ γιὰ ἀκόμη;

— "Όχι. Ἐσοῦ;

— Οὔτε κι' ἐγώ.

Σωπᾶστε, τοὺς κάμνω ἐγώ, γιατί ἅμα μιλάτε ἐν θὰ πεθάνετε...

Σὲ καμιά ὥρα νὰ ἡ μάνα μας. Ἄφινει τὸ γομάριν τὰ ξύλα ὄξω στὸ χαλατὸ καὶ μπένει μέσα.

— "Ω! Βασίλη... Μιλιά ἐμεῖς (γκριμμένοι κάτω ἀφ' τὴν μονή).

— "Ω! γυιέ μου ποῦσε!... Λοξιᾶζει νὰ βρῆ τὴν κλωσσοῦ.

Θωρεῖ ἀπὸ δῶ, θωρεῖ ἀπὸ κεῖ ἀλλὰ πού κλωσσοῦ...

— Μουρὲ πού 'στε γκριμμένοι, ἐν μιλάτε;

— Ἐπεθάναμε, τῆς κάμνω' γώ.

'Ἐπεθάνετε: "Ω διαόλου γυιοὶ ἐπεθάνατε;

— Ἴνναί!... ἐφάμεν τὸ ψακὶν πού 'τὸν πάνω στὴν γκλαβανή καὶ 'πεθάναμε.

— Βοῦ ἡ κακορίζικηρη!... Ἄμμ' ἡ κλωσσοῦ: Μουρὲ πούν' ἡ κλωσσοῦ μὲ τὰ πουλιά!...

— Ἐπνίην κάτω στὸ πηάδι τῆς Χαριτωμένης.

— Βοῦ εἶν'τὰ παθααα!... =Ἐβαλεν ἡ μάνα μου τὶς φωνές - ἐπνίξαμμου τὴν κλωσσοῦ μμου ἐφάμμου καὶ τὸ μαστίχιν τὸ γλυκὸ πού'χα παρμένον ἀφ' τὸν Ἄμαλλο γιὰ τῆς Παναγιᾶς μὴν ἔρτη κάνας ξένος ἀοπέρα... Βοῦ ἔργον πού τό 'παθααα!...

Κάμνει νὰ πάρει τὸ κατσούνη ἀλλὰ πού; Μόλις τὴν εἶδα 'γὼ τοὺς κάμνω.

— Βρεσίς! Χριστὸς Ἄνεστη!... Σηκῶστε νὰ κόψωμε γλήγορα γιατί θὰ τὶς φᾶμε. Ξετρυπῶνομεν κάτω ἀπ' τὴν μονή ἕνας-ἕνας.

Κάμνει ἡ μάνα μας νὰ μᾶς πιάση ἀλλὰ πού!....

"Ωσπου νὰ γυρίσης νὰ δῆς ἐμεῖς ἐκατρινδίσασαμε.

K.E.M

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ-ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ.Κ. Ζαχαριάδη.

Στάς 2 Σεπτεμβρίου ἐτέλεσεν τὸ Σωματεῖον "Αγ. Ἰωάν ὁ Θεολόγος λειτουργίαν μέτ' ἀρτοκλασίας εἰς τὸν Ι. Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Δαφνίου.

Πληροφορούμεθα ἐπίσης ὅτι λίαν προσεχῶς θὰ ἀποστείλει εἰς τὴν Κοινότητα Νικιῶν τὰ βραβεῖα τοῦ διαγωνισμοῦ δενδροφυτεύσεως ἀμυγδαλιάς τὸν ὅποιον ἔχει προκηρύξει ἀπὸ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον.

Κάθε βδομάδα σχεδὸν φθάνουν εἰς τὴν πόλιν μας πατριῶται ἀπὸ τὴν Νίσυρο καὶ Ρόδο κατόπιν εἰδοποιήσεως τοῦ Ἀμερικανικοῦ Προξενείου πρὸς τελικὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεώς των. Ἔτσι κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον μᾶς ἦλθαν ἀπὸ τὴν Νίσυρο οἱ κ.κ. Ζαχαρίας Α. Ζαριάδης, Ἀνδρέας Τσικίτας, Γεώργιος Πασχαλάκης, Ἐλένη Διακαντώνη, Μαριγώ Πασχαλάκη, Ν. Ὁρφανόπουλος, Ἐλευθερία Χαρτοφύλλη μετὰ τῶν τέκνων τῆς, Εἰρήνη Ἀρ. Σακελλαρίδη, ἐκ Ρόδου πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωάννης καὶ "Αννα Χαρτοφύλλη καὶ ὁ Γιώργος Κόκκινος. Ἄπαντες τακτοποιηθέντες θέλουσι ἀναχωρήσει λίαν προσεχῶς διὰ Η.Π.Α.

Ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου ἀφοῦ πέρασαν ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι τους ὁ κ. καὶ ἡ κ. Κοντονικολάου ἡ Δίς Μαρούλλα Καβούνη καθὼς καὶ ὁ κ. Γιαννάκης μετὰ τῆς συζύγου του. Ἀφίχθη ἐπίσης δι' ἰατρικὴν ἐξέτασιν του μικροῦ του ὁ εἰς Ρόδον διαμένων συμπατριώτης μας κ. Δ. Κοντονικολάου.

Μὲ τὸ Βασίλισσα Φρειδερίκη ἀνεχώρησαν διὰ Ν.Υ. ὁ συμπατριώτης μας καὶ γνωστὸς εἰς ὄλους πρόεδρος του ἐκεῖ Σωματείου «Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» κ. Γ. Κοντεμανώλης, καθὼς καὶ ἡ Δίς Καλλιόπη Παπαντωνίου.

Κοινωνικά: Τὸν παρελθόντα μῆνα ἐγένοντο οἱ γάμοι του κ. Ι. Πασχαλίδη πρωτοδίκου, μετὰ τῆς Δίδος Εὐαγγελίας Φαῖτοῦ.

Ἡ κ. "Αννα Γ. Συλβέστρου ἔτεκεν θῆλυ.

Εὐχαριστοῦμεν τὸν μέχρι τοῦδε ἀνταποκριτὴν μας κ. Β. Χαρίτου διὰ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφερε εἰς τὰ Ν. ΧΡΟΝΙΚΑ. Λόγω τῶν πολλαπλῶν ἐργασιῶν του καὶ τῆς μελλοντικῆς του ἀναχωρήσεως εἰς ἐξωτερικόν, ἀνέλαβεν τοῦ καθήκοντός του ὁ κ. Ἰωάννης Ρουσέτος.

Τὴν 2.9. ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου, ὁ κ. Κουλιανίδης Ἀντώνιος, Μπίλλης Γεώργιος, ὁ κ. καὶ ἡ κ. Κων/τίνου Μαντουδάκη, τὴν 3.9. ὁ κ. Φραντζῆς Ἐμμανουήλ, ἡ κ. Εἰρήνη Ι. Μαυρουδῆ, ἡ κ. Ἀλεξάνδρα Οἰκονόμου, ὁ κ. Κων/τίνος καὶ Ἀλεξάνδρα Φραντζῆ, τὴν δὲ 5.9. ἀνεχώρησαν διὰ Νίσυρον ὁ κ. Νικόλαος Μαστρογιάννης, ἡ κ. Καλλιόπη Λήμνιου, ὁ κ. Νικόλαος Χαρίτος. Τὴν 6.9. ἀφίχθη ἐκ Νισύρου ὁ κ. Δημήτριος Παριανὸς μετὰ τῆς οἰκογενείας του. Τὴν 7.9. ἀνεχώρησαν διὰ Νίσυρον, ὁ κ. Κουλιανίδης Ἀντώνιος, Χριστοδούλου Γεώργιος, τὴν δὲ 8.9. διὰ Ἀμερικὴν οἱ κ. Σκαλλῆς Ἰωάννης καὶ Νικόλαος. Τὴν 9.9. ἀφίχθησαν ἐκ Νισύρου ὁ κ. Χρῆστος Μαρίνος, Χρῆστος Σακελλαρίδης, τὴν 16.9. ἐπίσης ἐκ Νισύρου ὁ κ. Χαράλαμπος καὶ Καλλιόπη Ἐμμανουηλίδη, ὁ κ. Παρασκευᾶς Χρῆστος, ὁ κ. Φωτιάδης Ἰωάννης, τὴν 17 δὲ ἀφίχθη ὁ κ. Μίχαλος Ἀριστείδης. Τὴν 19.9. ἀφίχθη ἐκ Ρόδου ὁ κ. Μπατῆς Ἐμμανουήλ καὶ ὁ υἱός του, τὴν 23.9. ἐκ Βυτίνης ὁ κ. Πασχάλης Στρίκης καὶ ἐκ Νισύρου ὁ κ. Ἀριστομένης καὶ Μαρία Βρούζου.

ΝΙΣΥΡΟΣ: Του ἀνταποκριτοῦ μας

Εἰς τὰς 7 Αὐγούστου ἐδόθη χοροεσπερὶς ὑπὸ τῆς Ἀγροτολέσχης Νισύρου εἰς τὸ Κέντρον Μίρα Μάρε. Κύριος διοργανωτῆς ὁ κ. Γεώργιος Μάγκος, γραμματεὺς Εἰρηνοδικείου Νισύρου. Κατὰ τὴν χοροεσπερίδα ἔγινε διαγωνισμὸς χοροῦ μετὰ μπασίλια, μετὰ νικητὰς τὸ ζεῦγος Γ. Φυγετάκη "Αννα κ. Χατζηνικολάου. Ὁ κ. Μπούρης

προσέφερε τὸ ποσὸν τῶν 700 δρχ. δι' ἐνίσχυσιν τοῦ σκοποῦ τῆς χοροεσπερίδος, ἧτοι ἀγορᾶς ἀργαλειοῦ ταπητουργίας καὶ πρώτων ὑλῶν.

Εἰς τὰς 13 Αὐγούστου ἐπραγματοποιήθη ἡ πρώτη συνεδρίασις τῆς νεοσυσταθείσης ἐπιτροπῆς Συστήματος Ναυτοπροσκόπων Νισύρου

Πρόεδρος Γεώργιος Μάγκος
Ἀντιπρόεδρ. Σταμάτιος Κουρζῆς
Γραμματεὺς Νικόλαος Σακαλῆς
Ταμίας Νικόλαος Βογιατζῆς
Σύμβουλοι: Ἀντώνιος Μαυρουδῆς, Ἰωάννης Κορωναῖος, Νικόλαος Διαμαμιχάλης, Καλλιόπη Παπάτσου, Μικὴ Μαστρογιάννη.

Τὴν 27ην Αὐγούστου ἡ κ. Νικολάου Φραντζῆ ἔτεκεν θῆλυ.

Εἰς τὰς 28 Αὐγούστου ἐτελέσθη εἰς τὸν Ναὸν τῆς Παταμιτήσεως μνημόσυνον τῆς Ἀσπασίας καὶ Γεωργίου Κατσιματίδη.

Εἰς τὰς 4 Σεπτεμβρίου ἔγινε Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Γνωμαγόρα Νισύρου. Κατ' αὐτὴ ἐξελέγη τριμελὴς ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ.κ. Κων. Γιαννᾶ Μιχ. Μάρτεν, καὶ Ἰωάννου Ρουσέτου. Ἐξεφράσθη παράπονον τοῦ κ. Προέδρου δι' ὠρισμένα μέλη, τὰ ὁποῖα δεικνύουν ἀποχῆν ἀπὸ καθε συγκέντρωσιν τοῦ Γνωμαγόρα, καὶ ἐν συνεχείᾳ ἠκούσθησαν παράπονα τῶν μελῶν κατὰ τοῦ Τμήματος Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, διότι ἐνῶ τὸ περιοδικὸν Νισυριακά Χρονικά ἀποστέλλεται εἰς τὸ τμήμα, τοῦτο δὲν ἀναγινώσκειται ἀπὸ τὰ μέλη ἀλλὰ φυλάττεται εἰς τὴν βιβλιοθήκην κατόπιν ἐντολῆς τοῦ Τμήματος Ἀθηνῶν-Πειραιῶς καὶ διότι ἐνῶ τὸ ἐδῶ τμήμα ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Γνωμαγόραν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27/5/55 σχετικῶς μὲ τὸ ἀποστελλόμενον περιοδικόν, αὐτὴ παραμένει εἰσέτι ἀναπάντητος.

Τὸ ἀπόγευμα ἔγινε Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς Ἐργατικῆς Ἐνώσεως Νισύρου. Κατ' αὐτὴν ἐξελέγη ἐξελεγκτικὴ ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ.κ. Πασχ. Χριστοφόρου, Ἀσιμῆνη Κώνστας καὶ Κων/νου

Καρπαθάκη, καὶ ἐσυζητήθησαν ὠρισμένα θέματα ἀφορῶντα τὴν Ἐνωσιν.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἔγινεν ἡ βάπτισις τοῦ υἱοῦ τοῦ Κων/νου Καρπαθάκη, εἰς τὸν ὁποῖον ἐδόθη τὸ ὄνομα Ἀντώνιος.

Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐτέλεσαν τοὺς γάμους τῶν ὁ κ. Ζαχαρίας Θεοδώρου μετὰ τῆς δίδος Εἰρήνης Δ. Χαρτοφύλλη. Τὰ στέφανα ἀντήλλαξαν ὀλόκληρον τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον Μανδρακίου μετὰ τοῦ κ. Δημάρχου καὶ ἡ δις Εὐαγγελία Κωνσταντινίδου.

14η Αὐγούστου. Παραμονὴ τῆς Παναγιᾶς. Τὰ καΐκια πηγαινοέρχονται ἀπὸ τὴν Καρδάμενα φορτωμένα προσκυνητάς. Τὸ ἀπόγευμα μὲ τὸ Θ.Ο.Α. ἔφθασε καὶ ὁ κ. Νομάρχης Δωδεκανήσου, ὁ ὁποῖος παρεκάθησεν εἰς τὸ δεῖπνον τῆς ροθυθάδας. Ἀργὰ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἠρραβωνίσθησαν ὁ κ. Νικόλαος Κατινᾶς μετὰ τῆς Δίδος Καλλιόπης Α. Μαυρουδῆ. Εὐχόμεθα ταχεῖαν τὴν στέψιν.

15η Αὐγούστου, ὅλος ὁ κόσμος ντυμένος στὰ γιορτινά του ἀνεβαίνει χαρούμενος τὰ 132 σκαλοπάτια τῆς Παναγιᾶς γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν Λειτουργίαν. Ὁλων ἡ σκέψις στρέφεται στὰ ξενιτεμένα παιδιὰ τοῦ νησιοῦ μας ποὺ διὰ διαφόρους λόγους δὲν μπόρεσαν νὰ ρθοῦν ἐφέτος στὴν χάριν τῆς καὶ εὐχονται ὅπως τὸ ἐρχόμενο εἶναι ὅλα ἐδῶ. Τὸ μεσημέρι ἔγινε τὸ Τραπέζι τῆς Παναγιᾶς εἰς τὸ ὁποῖον παρέστη καὶ ὁ κ. Νομάρχης μετὰ τοῦ Ἐπάρχου Κῶ. Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Νομάρχης μετέβη εἰς τὸ λιμάνι καὶ συγκεκριμένως εἰς τὸ πηγάδι τοῦ λιμανιοῦ ὅπου κατέθεσε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ Ἡλεκτροστασίου. Μεταξὺ τῶν παρευρεθέντων ἦτο καὶ ὁ κ. Κοντεμανώλης, ὁ ὁποῖος καὶ ἐκίνηματογράφησε τὴν ὄλην τελετὴν. Ἐπίσης παρέστησαν ὁ κ. Ἐπαρχος, ὁ κ. Δήμαρχος, ὁ πρόεδρος κ. Ἀρμόδιος Γιαννίδης καὶ ἀντιπρόεδρος κ. Χρ. Καρανίκης τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν Πειραιῶς καὶ οἱ κ.κ. Νικ. Γιαννιός, Δημ. Ζωσημόπουλος, Γεώργιος Σακλαρίδης καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Νομάρχης ἐπέβη τοῦ Θ.

Ο.Α. και άνεχώρησε διά Ρόδον. Τό απόγευμα έγινε ή πατροπαράδοτος Κούπα και τό γλέντι συνεχίστηκε με κέφι όλων μέχρι τών πρωϊνών ώρων.

16η Αύγουστου. Έβαπτίσθη τό αγοράκι τοῦ Εὐσταθίου Μαραγκοῦ. Εἰς τους γονεῖς εὐχόμεθα νά τους ζήση και εἰς τους νονοὺς νά τὰ χιλιάσουν. Τό βράδυ ἐδόθη Θεατρική παράστασις παρά τῆς Ἀγροτολέσχης τό προϊόν τῆς ὁποίας θά διατεθῆ εἰς ἀγοράν ἀργαλειοῦ.

17η Αύγουστου. Έβαπτίσθη τό αγοράκι τοῦ Χαραλάμπους Διακομιχάλη εἰς τό ὁποῖον ἐδόθη τό ὄνομα Ἡλίας. Εἰς τους γονεῖς εὐχόμεθα νά τους ζήση και εἰς τους νονοὺς νά τὰ χιλιάσουν.

19η Αύγουστου. Ἐδόθη χοροεσπερὶς ὑπὸ τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, τό προϊόν τῆς διετεθῆ διά τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ἡλεκτροστασίου.

20η Αύγουστου. Ἐτελέσθη μνημόσυνον τῆς Ἄννης Διακομιχάλη. Έβαπτίσθη τό κοριτσάκι τοῦ Γεωργίου Ὁρσάρη εἰς τό ὁποῖον ἐδόθη τό ὄνομα Μαρία. Εὐχόμεθα νά εἶναι χιλιόχρονο.

Ἐτέλεσαν τους γάμους των ὁ κ. Νικ. Καμπανῆς μετὰ τῆς δίδος Εἰρήνης Α. Μαυρουδῆ. Παράνυμφοι παρέστησαν ὁ κ. Κων. Ε. Μαντουδάκης μετὰ τῆς κ. Εἰρήνης Γ. Ὁρφانوῦ. Ἐπίσης ἐτέλεσαν τους γάμους των ὁ κ. Φίλιππος Τσουλλάτος μετὰ τῆς Δίδος Ἀγγελικῆς Ζωσημπούλου. Παράνυμφοι παρέστησαν ὁ κ. Ἀρμόδιος Γιαννίδης και ἡ δις Θάλεια Παρθενιάδου. Καὶ εἰς τὰ δύο ζεύγη εὐχόμεθα τὸν βίον ἀνθόσπαρτον.

23η Αύγουστου. Έβαπτίσθη τό κοριτσάκι τοῦ κ. Ἰωάννου Καβαζαράκη εἰς τό ὁποῖον ἐδόθη τό ὄνομα Μαρία. Νὰ τοῦ ζήση.

Πληροφοροῦμαι ὅτι κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ κ. Δημάρχου, ὁ Σέβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων ἐνέκρινε τὴν χορήγησιν τοῦ ποσοῦ τῶν Δρχ. 5.000 ἐκ τοῦ ταμείου Τῆς Σπυλιανῆς διά τὴν διεύρυσιν τῆς ὁδοῦ Ἡλικιαμένης Ἀγίου Νικολάου.

I. ΡΟΥΣΕΤΟΣ

ΝΙΚΕΙΑ

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας Γ.Π.Μ. Σακελλαρίδη.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ: Ἀφίξεις. Ἀφίχθησαν ἐκ Νέας Ὑόρκης και παρέμειναν μαζί μας δι' ὀλίγας ἡμέρας ὁ κ. Γεώργιος Κ. Κοντεμανώλης, Πρόεδρος τοῦ ἐν Νέα Ὑόρκη Συλλόγου μας «ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», και ἡ κ. Μαίρη Ν. Μονογενῆ δι' ἐπίσκεψιν τοῦ πατρὸς τῆς κ. Ἰωάννου Ἰερομνήμονος. Ἀμφότεροι ἀνεχώρησαν ἐπιστρέφοντες εἰς Ν. Ὑόρκην μέσω Ρόδου.

Χοροεσπερίδες: Ἡ Ἀγροτολέσχη Νισύρου ἔδωσε στὸ χωριό μας χοροεσπερίδα τὸ Σαββατόβραδο 20 τοῦ μηνὸς με ἓνα πολὺ ἐπιτυχημένο πρόγραμμα τοπικῶν και ἐθνικῶν χωρῶν τραγουδιῶν και ἀπαγγελιῶν. Ὁ κ. Γ. Κοντεμανώλης, παρυσίασε τὴν διευθύντριαν τῆς Ἀγροτολέσχης δ/δα Πόπην Α. Μαυρουδῆ ἡ ὁποία ἐν συνεχείᾳ ὠμίλησε διά τό ἔργον τῆς Ἀγροτολέσχης και τὸν σκοπὸν τῆς χοροεσπερίδος. Ἀκούραστος και ὁ ἐξαιρετικὸς Ἐπόπτης τῆς Ἀγροτολέσχης κ. Γιώργος Μάγκος, γραμματεὺς τοῦ Εἰρηνοδικείου Νισύρου, συνέβαλε πολὺ στὴν ἐπιτυχία τῆς χοροεσπερίδος.

Ἐπίσης τὸ βράδυ τῆς ἐπομένης Κυριακῆς 21 τοῦ μηνὸς, ἐδόθη χοροεσπερὶς εἰς τὸ Δημοτικὸν μας Σχολεῖον ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα Τμήματος τοῦ Συλλόγου ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος πρὸς τιμὴν τοῦ Προέδρου τοῦ Κέντρου μας κ. Γεωργίου Κ. Κοντεμανώλη. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ὁ κ. Κοντεμανώλης ὠμίλησε εἰς τὸ συγκεντρωθὲν πλῆθος διαβιβάσας τὸν ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν τῶν ἐν Ἀμερικῇ συμπολιτῶν μας και διαβεβαιώσας ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον των δι' ὄλους μας παραμένει πάντοτε ἀμείωτον, και θέλει συνεχισθῆ ὅπως πάντοτε.

Συγκοινωνιακὰ: Πόσον ζημιώνει τὸ καῦμένο τὸ χωριό μας με τὴν ἔλλειψη μιᾶς ἀνεκτῆς συγκοινωνιακῆς ἐξυπηρετήσεως. Τὸ μοναδικὸ αὐτοκίνητο ποῦ μᾶς ἔμεινε ἀκόμη «ἐν λειτουργίᾳ» τὸ ἡμιφορτηγὸν τοῦ Ἀντάπαση, δὲν εἶναι πιά σὲ θέση νὰ

μᾶς ἐξυπηρετήση. Τὴν μιὰ δὲν ἔχει ἐξωτερικὰ λάστιχα, τὴν ἄλλη ἐσωτερικὰ, τὴν ἄλλη ἢ μηχανὴ του δὲν πάει καλά, κι' ἔτσι τὰ πληρώνουμε ἐμεῖς οἱ ἀπομωνωμένοι ἐδῶ στὰ Νικεῖα. Καὶ πόσα θὰ εἶχε κερδίση ἓνα καλὸ αὐτοκίνητο. Δυστυχῶς ὅμως, δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ καλὸ αὐτοκίνητο οἱ «εἰδικοί», ἢ δουλειὰ τους -λένε- γίνεται μὲ τὸ σαράβαλό τους. Ἡ Παναγιὰ ἢ Σπηλιανὴ νὰ μᾶς φυλάη ἀπὸ τὸ περίφημο αὐτὸ αὐτοκίνητο.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Ἀναχωρήσεις: Ἀνεχώρησαν ἐπιστρέφοντες διὰ τὴν συνέχισιν τῶν πανεπιστημιακῶν των σπουδῶν καὶ γυμνασιακῶν των μαθημάτων οἱ: Γεώργιος Κ. Ζαχαριάδης, φοιτητῆς Θεολογίας δι' Ἀθήνας, οἱ ἀδελφοὶ Ἰωάννης καὶ Νικόλαος Χ.Μηνᾶ, Νικ. Ι. Καραγιώργης, Νικ. Κ. Νοταρίδης, Εἰρήνη Ἄνδρ. Χαρτοφύλλη, Ἄννα Ἐμ. Καραγιώργη, Ἐμμανουὴλ Ι. Ὁρφανόπουλος, Γεώργιος Κ. Χαρτοφύλης καὶ Κων/ντίνος, Π. Χαρτοφύλης ἅπαντες γυμνασιόπαιδες διὰ τὸ Γυμνάσιον Ρόδου. Ἀνεχώρησαν ἐπίσης ὁ ἐπίσειρὰν 33 ἐτῶν διευθυντῆς τοῦ Δημοτικοῦ μας Σχολείου δημ/λος κ. Ἰωάννης Γιαννάκης διὰ τὴν ἐν τῇ πόλει Κῶ νέαν θέσιν του μετὰ τοῦ υἱοῦ του Νικολάου μαθητοῦ τοῦ ἐν Κῶ Γυμνασίου. Ἐπίσης δι' Ἀμερικὴν ἀνεχώρησαν οἱ: Γεώργιος Κ. Πασχαλάκης, Νικόλαος Α. Ὁρφανόπουλος, Καλλιόπη Μ. Παπαντωνίου, Μαριγῶ Κ. Πασχαλάκη καὶ Ἐλευθερία Ν. Χαρτοφύλλη μετὰ τῶν τέκνων της Ἄννης, Δημητρίου καὶ Κωνσταντίνου.

Ἀρραβῶνες: Ὁ κ. Γεώργιος Ἄρ. Σακελλαρίδης μετὰ τῆς ἐκ Καρδαμένης Κῶ δί/δος Εὐανθίας Δημοσθ. Χαρίτου. Ὁ κ. Γεώργιος Ἄν. Μάγος μετὰ τῆς δί/δος Ἐλένης Ἐμ. Διακαντῶνη.

Γεννήσεις: Ἡ Εἰρήνη Νικ. Μηνᾶ, τὸ γένος Τιμ. Σακκελαρίδου, ἔτεκεν αἰσίως θήλη τὴν 31ην Αὐγούστου. Ἡ Μαρία Νικ. Λοῖζου, τὸ γένος Κων/νου

Διακοβασίλη, ἔτεκεν αἰσίως θήλυ τὴν 19 τρέχοντος.

Σχολικά: Ἦρχισαν τὰ μαθήματα τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1955-56 μὲ 70 περίπου μαθητὰς καὶ μὲ μόνον διδάσκαλον τὸν κ. Γαβριὴλ Μ. Σακελλαρίδην.

Κοινοτικά. Ὑπὸ τῆς ἀρμοδίας Ἐπιτροπῆς Ἐξακριβώσεως Ἀπορίας τῆς Κοινότητος, ἤρχισεν ἡ ἐτησία ἀναθεώρησις τῶν Πινάκων ἀπόρων τῆς Κοινότητός μας, ἡ ὁποία καὶ θὰ τερματισθῇ μέχρι τῆς 30ῆς τρέχοντος.

Συλλογικά: Γενομένων ἀρχαιρεσιῶν τοῦ ἐνταῦθα Σωματείου «Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος-Νισύρου» ἐξελέγησαν οἱ ἐξῆς: Πρόεδρος Γαβρ. Σακελλαρίδης, ἀντιπρόεδρος Κώστας Ἀπριλάκης, ταμίας Ἐμμανουὴλ Ἀνδριώτης, γραμματεὺς Γεώργιος Μίχαλος καὶ σύμβουλοι: Μιλτ. Γιαννάκης, Μιχ. Θεοχαρίδης καὶ Νικόλαος Γερασίμου.

Ἐκκλησιαστικά: Κατόπιν σχετικῆς ἀποφάσεως τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου, ἐξελέγη τὸ νέον ἐκκλησιαστικὸν Συμβούλιον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Εἰσοδείων τῆς Θεοτόκου ὡς ἐξῆς: Πρόεδρος ὁ ἐφημέριος αἰδ. οἶκον. Π. Μιχ. Σακελλαρίδης, ἀντιπρόεδρος Εὐστάθιος Κοντονικολάου, γραμματεὺς Παναγιώτης Χαρτοφύλλης καὶ ταμίας Ἰωάννης Κατσέλλης.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

Μὲ βαθυτάτην θλίψιν ἐπληροφορήθημεν ἐξ Ἀμερικῆς τὸν θάνατον τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ καλοῦ συμπατριώτου μας Β. Ἄντωνίου.

Ὁ Β. Ἄντωνίου ὑπῆρξε ἐκ τῶν πρώτων εἰς Ἀμερικὴ Νισυρίων μεταναστῶν. Ἦτο καλὸς οἰκογενειάρχης. Καλὸς καὶ φιλόπολις πατριώτης. Ἐλάμβανε ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν δράσιν τοῦ γνωμαγόρα.

Ἄς εἶναι αἰωνία ἡ μνήμη του.

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Οκτώβριος 1955 Τεύχος 9

«ΤΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ» ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Όλα τα τεύχη των «Νισυριακών Χρονικών» σε διάφορες στήλες τους προβάλλουν τον αγώνα των Κυπρίων αδελφών μας και συμπαρίστανται στα αιτήματά τους, της αυτοδιάθεσης και ένωσης με τον εθνικό κορμό. Το ένατο τεύχος αφιερώνει το κύριο άρθρο του και το «σαλόκι» του περιοδικού στο μαρτυρικό νησί.

Το κύριο άρθρο των Νισυριακών Χρονικών που υπογράφει ο Κώστας Μούρας κάνει μια αναδρομή στην προσφορά των Ελλήνων στον πόλεμο του 1940 και στιγματίζει την συμπεριφορά των «φίλων και συμμάχων μας "Αγγλων πού όχι μόνον αρνούνται την Έλευθερία στην Έλληνική Κύπρο, αλλά και δέν διαστάζουν, δέν έντρέπονται νά χρησιμοποιήσουν για την έπιτυχία τής άρνήσεως των, εκείνους πού έπρόδωσαν τās συμμαχίας των...».

Στις κεντρικές σελίδες του (οκτώ και εννέα) το περιοδικό καταχωρεί τα Ψηφίσματα των Νισυριακών συλλόγων του Γνωμαγόρα Αθηνών-Πειραιά και της Πορφυρίδος Ρόδου που συμπαρίστανται στον «αγώνα για την περιπόθητον έλευθερίαν τών αδελφών μας τής Κύπρου» καθώς και καταδικάζουν «τὰ φρικαλέα έγκλήματα τών Τούρκων είς βάρος του φίλησυχου Έλληνικού στοιχείου τής Κωνσταντινουπόλεως και τής Σμύρνης» για τα οποία «διαμαρτύρονται έντονότατα ένώπιον όλόκληρου του πέπολιτισμένου και έλεύθερου κόσμου...».

Στο μεταξύ «τήν πρωίαν τής 19ης Σεπτεμβρίου εύρέθησαν είς τούς τοίχους γραμμένα διάφορα συνθήματα σχετικά με την Κύπρον υπό άγνωστων γραφέντα. Μεταξύ τών διαφόρων συνθημάτων ύπήρχαν και τὰ έξής: Η ΚΥΠΡΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ - ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΠΡΟΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΑ ΜΑΣ, ΑΓΓΛΟΙ ΘΑ ΤΗΝ ΠΑΡΩΜΕΝ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ, ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΤΟΙΜΟΙ ΝΑ ΧΥΣΩΜΕ ΤΟ ΑΙΜΑ ΜΑΣ ΑΚΟΜΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ κ.λπ...».

Το ρεπορτάζ συνεχίζεται με «τήν σιωπηλή διαμαρτυρία τής 20ής Σεπτεμβρίου διά τούς βανδαλισμούς τών Τούρκων είς Σμύρνη και Κωνσταντινούπολη...» (σελίδα 16).

Η μετανάστευση αποδεκατίζει τον πληθυσμό του νησιού και του στερεί όλο το ανθρωπίνο, ζωντανό δυναμικό στον οποίο στήριζε την ανάπτυξη και την πρόοδό του. Έτσι στο πρώτο σχόλιο της μόνιμης στήλης Κρίσεις και Σημειώματα, τα Νι-

συριακά Χρονικά αναφέρονται σ' ένα πρόσωπο γνωστό μας από τα δημοσιεύματα των προηγούμενων τευχών του: «*Ἡ δὲ Πόπη Μαυρουδῆ τῆς ὁποίας ἡ συμβολὴ διὰ τὴν εὐρυθμο Λειτουργίαν τῆς Ἀγροτολέσχης Νισύρου εἶναι εἰς ὄλους γνωστὴ δὲν θὰ δυνηθῆ πλέον νὰ συνεχίσει προσφέρουσα τὰς ὑπηρεσίας τῆς προκειμένου νὰ ἀναχωρήσει διὰ τὸ ἐξωτερικόν...*».

Ο σχολιογράφος του περιοδικού δεν διστάζει να καυτηριάσει πρόσωπα που στα προηγούμενα τεύχη είχε επαινέσει. Έτσι στο σχόλιο με τίτλο «Συγκοινωνιακά» γράφει: «*Γνωρίζει ὁ Δήμαρχος ὅτι παραμένον ἐν ἀκινήσιᾳ (Σ.Σ. ἐννοεῖ τὸ αυτοκίνητο τοῦ Δήμου) καὶ χωρὶς συντήρησιν θὰ μεταβληθεῖ σὲ παληοσίδερα καὶ θὰ τοῦ ζητηθοῦν εὐθῦναι δι' αὐτό;*».

Ἡ υπόλοιπη ὕλη τοῦ περιοδικοῦ συμπληρῶνεται με τὸ ενδιαφέρον ἀρθρο τοῦ Δρος Μιχ. Τσατσαρώνη γιὰ «*ΕΝΑ ΝΙΣΥΡΙΟ ΠΑΠΑ ΣΤΗ ΡΩΜΗ, ΠΑΠΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο 5ος 1409-1412*» τὸ ἐπίσης ἐκκλησιαστικοῦ περιεχομένου κείμενο τοῦ Γ.Κ. Ζαχαριάδη «*ΟΙ ΕΚ ΝΙΣΥΡΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ*» ἓνα μακροσκελὲς ποίημα τοῦ Ι. Λογοθέτου με τὸν τίτλο «*Κατάρτα καὶ Ευχή*», τὸ κείμενο τοῦ Παν. Γ. Αναστασιάδη «*Ελευθερία καὶ Ἑλληνισμός*», τὸ ἀρθρο «*Οι συνταξιούχοι τοῦ νησιού μας*» που υπογράφεται με τὸ ψευδώνυμο ΔΙΑΒΑΤΗΣ, τὸ ἀνυπόγραφο ἀρθρο «*Υποσχέσεις καὶ συμφέροντα μεγάλων*» καὶ τὴν εἰδησεογραφία που καλύπτει τὶς σελίδες δέκα 15 καὶ 16.

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 9

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 9

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	3
ΦΘΙΝΟΠΩΡ.ΝΗ ΣΥΜΠΟΝΙΑ (ποίημα)	»	4
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ (Π. Ἀναστασιάδη) »		5
Ο. ΕΚ ΝΙΣΥΡΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ (Γ.Κ. Ζαχαριόδη) »		6
ΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ (Διαβάτη) »		7
ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ	»	8
ΚΑΤΑΡΑ ΚΑΙ ΕΥΧΗ (ποίημα Ι Λογοθέτη)	»	10
ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ	»	12
ΕΝΑΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ ΠΑΠΙΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ (Μ. Τσατσαρώνη)		13
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ	»	15

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ.κ. Συνδρομηταί, οἱ καθιστεροῦντες τὰς συνδρομὰς των ὅπως τὰς ἐμβάσουν εἰς τὸν Οἰκονομικὸν διαχειριστὴν μας κ. Χρ. Καρανίκην. Ὅδὸς Ἰ. Δροσοπούλου 17-Πειραιεύς.

ΡΑΔΙΟ-ΠΡΕΒΕΝΑ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409

ΜΟΣΧΑΤΟΝ
Β.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26-ΤΗΛ.482113

κουζίνας — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυντήρια
ραπτομηχαναί
ραδιόφωνα — πικ-απ
ηλεκτρικά σκεύη

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί :

Ἐτησία δρχ. 50

Ἐξάμηνος » 25

Ἐξωτερικοῦ (ἐτησία)

Ἀμερικὴ Δολ. 3

Αὐστραλία λίρ. χάρτ. 11)2

Αἴγυπτος λίρ, 11)2

Διευθύνσεις :

Ἐπεύθυνος ἐκδόσεως

Α. Ἰ. Γιαννίδης

Θρασ. Ζαίμη 2 — Νέον Φά' ηρον.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΟΧΙ ΑΓΓΛΟΙ

Ὁκτώβριος 1940. Ὁ Ἄξων θριαμβεύει. Ἡ Πολωνία κατελήφθη, τὸ Βέλγιον παρεδόθη καὶ ἡ Γαλλία κατέρρευσε. Ἡ Ἀγγλία βομβαρδίζεται καθημερινῶς καὶ διέρχεται στιγμὰς τρομερῆς ἀγωνίας, ἀναμένουσα ἀπόβασιν ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν. Ὀλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης παρακολουθεῖ μὲ ἀγωνίαν καὶ δέος τὴν κατάστασι.

28 Ὁκτωβρίου 1940. Ὁ Μουσολίνι ἀφοῦ μὲ ὅλη του τὴν ἄνεσι ἐπληξε μὲ τὸ δολοφονικὸ του ἐγχειρίδιον τὰ νῶτα τῆς νεκρᾶς Γαλλίας, ζητᾷ ἰταμώτατα τὴν ἄμεση παράδοσι τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱ σιδηρόφρακτες λεγεῶνες ποὺ κατακλύζουν τὸ ἅγιον καὶ ἱερὸ χῶμα τῆς, πρὶν ἀκόμη κηρύξη τὸν πόλεμον. Ἡ ψυχρὴ λογικὴ ἐπιτάσσει τὴν ὑποταγή. Ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ὅμως, ἡ ψυχὴ τῶν πολεμιστῶν τῶν Θερμοπυλῶν καὶ τῆς Σαλαμῖνος, δὲν βουλεύεται, δὲν τρομάζει καὶ ἀλύγιστη, ἔτοιμη γιὰ τὴν μεγάλη θυσία, βροντοφωνεῖ καὶ πάλιν τὸ ΟΧΙ τῆς. Καὶ μπαίνει στὸν ἀγῶνα, μόνη σύμμαχος τῆς ἀγωνιώσης Ἀγγλίας, ἐν γνώσει ὅτι δὲν μπορούσε νὰ ἐλπίζῃ εἰς σοβαρὰν βοήθειαν παρὰ τῆς τελευταίας.

Ἡ ἀνθρωπότης ὅλη ξαφνιάζεται, ἀγωνιᾷ.

Τὶ θὰ γίνῃ; Δὲν περνοῦν ὅμως πολλὰς μέρας καὶ τὰ παιδιὰ τῆς Ἑλλάδος, τὸ καθένα καὶ ἓνας Δαυῖδ, τσακίζουν τὸν Γολιάθ.

Οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι ὅλου τοῦ κόσμου πανηγυρίζουν, ἐνῶ οἱ ὑπόδουλοι ἐμφυχώνονται καὶ δημιουργοῦν τὴν ἀντίστασιν ἐναντίον τοῦ κατακτητοῦ. Καὶ τότε σπεύδουν σὲ βοήθεια τοῦ Μουσολίνι, οἱ ὄρδεις τοῦ Χίτλερ. Ἡ Ἑλλάς καὶ πάλιν ἀνθίσταται. Τὸ αἷμα τῶν παιδιῶν τῆς προσφέρεται σπονδὴ στὸ βωμὸ τῆς Ἐλευθερίας. Ἀλλὰ δὲν μπορεῖ πιά νὰ σταθῇ καὶ πέφτει. Δάση ἀπὸ σταυροὺς γεμίζουν τὰ βουνὰ καὶ τοὺς κάμπους. Στὰ μαῦρα ντύνεται ὀλόκληρη ἡ Ἑλλάς, γεμίζουν οἱ πόλεις καὶ τὰ χωριὰ ἀπὸ νέους χωρὶς μάτια, πόδια χέρια, νέους καταδικασμένους στὴν πιὸ πικρὴ ζωὴ. Σιδηρόδρομοι καὶ λιμάνια, σχολεῖα καὶ νοσοκομεῖα ξεθεμελιώνονται, χωριὰ ὀλόκληρα καίονται. Στάχτη γίνονται κόποι καὶ μόχθοι ἑκατὸν καὶ πλέον ἐτῶν.

Δὲν σταματᾷ ὅμως τὸν ἀγῶνα. Τὰ ἀδάμαστα παιδιὰ τῆς γράφουν νέες

περιλαμπρες σελίδες δόξης στο 'Ελ. 'Αλαμείν, και στο Ρίμινι, συμπολεμώντας με τους 'Αγγλους.

Προσέφερε τὰ πάντα, σὸν ὀφειλή της πρὸς τὴν 'Ελευθερία τὴ δική της καὶ ὅλου τοῦ κόσμου, χωρὶς δισταγμό, χωρὶς ὑπολογισμό, χωρὶς ὕστεροβουλία, χωρὶς ἀξιώσεις.

Ἡ θεὰ τῆς Νίκης, στεφανώνει ἐπὶ τέλους τὸν ἀγῶνα τῶν ἐλευθέρων λαῶν καὶ οἱ Μεγάλοι συζητοῦν γιὰ τὴν τύχη τοῦ κόσμου.

Χρειάσθηκε δραματικὸς ἀγὼν γιὰ νὰ ἀποδοθῆ ἡ 'Ελευθερία στὰ 'Ελληνικὰ Δωδεκάνησα. Ἄρνοῦνται ὅμως γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ οἱ φίλοι καὶ σύμμαχοί μας 'Αγγλοι τὴν 'Ελευθερία στὴν 'Ελληνικὴ Κύπρο. Καὶ ὄχι μόνον ἄρνοῦνται, ἀλλὰ καὶ δὲν διστάζουν, δὲν ἐντρέπονται νὰ χρησιμοποιοῦσιν γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀρνήσεώς των, ἐκείνους ποὺ ἐπρόδωσαν τὰς συμμαχίας των, ἠρνήθησαν νὰ συμπολεμήσουν γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ ἐπροτίμησαν νὰ ἐξαγοράσουν τὴν προδοσίαν των, παραμένοντας οὐδέτεροι. Ἐπροχώρησαν ὅμως ἀκόμη περισσότερο. Ἐκμεταλλεῦόμενοι τὴν γνωστὴν βαρβαρότητά των τοὺς ἐξώθησαν εἰς βανδαλισμοὺς πρωτοφανοῦς ἀγριότητος ἐναντίον τῆς 'Ελληνικῆς Σημαίας, τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας καὶ τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας τῶν 'Ελλήνων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Σμύρνης.

Τέλος δὲν ἐδίστασαν νὰ πλημμυρίσουν τὴν Κύπρον ἀπὸ στρατὸ καὶ νὰ στείλουν εἰδικευμένον, ὅπως λένε, Στρατάρχη, γιὰ νὰ πνίξῃ τὴν φωνὴ τῆς 'Ελευθερίας εἰς τὸ αἷμα ἐκείνων ποὺ ἐπολέμησαν μαζί των καὶ ὑπὸ τὴν σημαίαν των ἀκόμη γιὰ τὴν 'Ελευθερία.

Οἱ Κύπριοι ὅμως καὶ μαζί των ὅλοι οἱ 'Ελληνες, ἐβροντοφώνησαν καὶ πάλιν τὸ ΟΧΙ των, πρόθυμοι γιὰ νέους ἀγῶνας καὶ νέας σπονδὰς αἵματος στὸν βωμὸ τῆς 'Ελευθερίας.

Καὶ δὲν χωρεῖ καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἀπὸ τὸν ἱερὸν καὶ τίμιον ἀγῶνα των θὰ ἐξέλθῃ καὶ πάλιν Νικήτρια ἡ 'Ελευθερία καὶ ὅτι σύντομα ἡ πολυβασανισμένη Κύπρος θὰ γνωρίσῃ ὅπως καὶ ἡ Δωδεκάνησος, τὴν θαλπωρὴ τῆς θερμῆς μητρικῆς ἀγκάλης.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΟΥΡΑΣ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΑΓΡΟΤΟΛΕΞΗ:

Ἡ Δίς Πόπη Μαυρουδῆ τῆς ὁποίας ἡ συμβολὴ διὰ τὴν εὐρυθμὸν λειτουργίαν τῆς Ἀγροτολέσχης Νισύρου εἶναι εἰς ὄλους γνωστὴ δὲν θὰ δυνηθῆ πλέον νὰ συνεχίσῃ προσφέρουσα τὰς ὑπηρεσίας τῆς προκειμένου νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸ ἐξωτερικόν. Τίθεται λοιπὸν πρόβλημα ἐξευρέσεως καταλλήλου διαδόχου τῆς εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἐπιμορφωτικοῦ αὐτοῦ ἰδρύματος, τὸ ὁποῖον προσέφερον ἀρκετὰ εἰς τὰ κορίτσια τῆς Νισύρου. Καλὸν θὰ εἶναι ἡ νέα διευθύντρια τῆς Ἀγροτολέσχης νὰ εἶναι πάλιν Νισυροπούλα.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΡΓΟΠΟΡΙΑΝ:

Πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μας διερωτῶνται διὰ τὴν ἀργοπορίαν τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος τεύχους τῶν Ν.Χ. Ἡ ἀργοπορία ὀφείλεται εἰς τὰς ζημίας τὰς ὁποίας ὑπέστη τὸ Τυπογραφεῖον ἐκ τῶν τελευταίων πλημμυρῶν. Μέγα μέρος τῆς ἐργασίας τῆς ἐκτυπώσεως, καταστραφέν ἐγένετο ἐξ ἀρχῆς.

ΟΙ ΕΡΓΑΤΑΙ ΛΙΜΕΝΟΣ:

Μιά συμπαθὴς τάξις βιοπαλαιστῶν ἐπάνω στὴ Νίσυρο εἶναι οἱ ἐργάται λιμένος. Ἐργάζονται ὁμολογουμένως σκληρῶς καὶ διὰ τὴν βαρύτητα τῆς ἐργασίας καὶ διὰ τὰς ἀκαταλλήλους πολλάκις ὥρας, διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν ἐνὸς πτωχοῦ ἡμερομισθίου. Ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον εἶναι ὀργανωμένη ἡ τάξις τῶν εἶναι τοιοῦτος ὥστε ἡ προσφερομένη ἐργασία δὲν δύναται νὰ ἐκτιμηθῆ δεόντως.

Καλὸν θὰ εἶναι νὰ δημιουργηθῆ ἕνα κοινὸν ταμεῖον τὸ ὁποῖον θὰ ἐπιμελῆται τῶν εἰσπράξεων ὥστε οἱ ὑπόλοιποι ἐργάται ἀπερίσπαστοι ἀπὸ τὸ ζήτημα αὐτὸ νὰ δύνανται νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς ταξειδιῶτας καὶ νὰ μὴ ἔρχονται εἰς προστριβὰς μὲ αὐτούς. Τοῦ ζητήματος ἄς ἐπιληφθῆ ὁ ὑπάλληλος Τελωνεῖου Νισύρου.

ΜΙΑ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΙΣ:

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος τῶν Ν.Χ. ὁ ἀνταποκριτὴς Νισύρου μᾶς πληροφορεῖ ὅτι εἰς γενομένην Γέν. Συνέλευσιν τοῦ Γνωμαγόρα Νισύρου ἠκούσθησαν παράπονα διότι καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς τὰ ἀποστέλλόμενα τεύχη τῶν Ν.Χ. φυλάττονται εἰς τὸ ἀρχεῖον καὶ δὲν δίδονται πρὸς ἀνάγνωσιν εἰς τὰ μέλη.

Τὰ Ν.Χ. ἀποστέλλονται μερίμνη τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ οὐχὶ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη ἔχει χαρακτῆρα τιμητικὸν τρόπον τινὰ πρὸς τὸν ἐκεῖ Σύλλογον καὶ δὲν ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ καταστήσῃ διὰ τοῦ μοναδικοῦ αὐτοῦ τεύχους τὸ ὅλον περιεχόμενον τῆς ὕλης γνωστὸν εἰς τὰ μέλη. Ὅταν ἐγένετο ἡ ὑπόδειξις εἴχαμε τὴν ἀφέλειαν νὰ νομίζωμεν ὅτι θὰ ἐνδιεφέρετο ὁ Σύλλογος διὰ τὴν αὔξησιν τῶν Συνδρομητῶν, ὅθεν θὰ ἦτο ἀσύμφορον νὰ ἀποστέλλεται δωρεὰν διὰ ἀνάγνωσιν εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Συλλόγου.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΚΑ:

Ἀπὸ τοὺς συμπατριώτας καὶ ξένους ποὺ ἐπεσκεψθήσαν τὴν Νίσυρο τὸ φετεινὸν καλοκαίρι διεπιστώθη ὅτι συντελεῖται μιὰ ἀλλαγὴ τείνουσα νὰ θέσῃ τὰς βάσεις τῆς τουριστικῆς ἀξιοποιήσεως τοῦ νησιοῦ μας.

Ἀντικείμενον ὅμως αὐστηρᾶς κριτικῆς, ἀποτέλεσεν ἡ ἔλλειψις συγκοινωνιακοῦ μέσου πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν λουομένων.

Γνωρίζομεν ὅτι ὁ Δῆμος Νισύρου διαθέτει ἐν αὐτοκίνητον τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται εἰς τὸ γκαράζ τῶν Λουτρῶν. Διατὶ δὲν ἐφρόντισε καταλλήλως ὥστε νὰ τὸ θέσῃ εἰς κυκλοφορίαν ἐφ' ὅσον δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο μέσον πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς κινήσεως τῶν Λουτρῶν; Γνωρίζει ὁ Δήμαρχος ὅτι παραμένων ἐν ἀκινήσει καὶ χωρὶς συντήρησιν θὰ μεταβληθῆ σὲ παληοσιδῆρα καὶ θὰ τοῦ ζητηθοῦν εὐθὺναι δι' αὐτό;

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΓΑΠΗΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΣ ΤΩΝ Ν.Χ.

Ἡ συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ τῶν Ν.Χ. παρακαλεῖ θερμῶς τοὺς ἀποστέλλοντας συνεργασίας ἀναγνώστας νὰ ἐπιμελῶνται τοῦ ὕφους καὶ τῆς γλώσσης αὐτῶν.

Μία συνεργασία ἀκατάστατος γλωσσικῶς καὶ ἐκφραστικῶς, ὅσονδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἐπίκαιρος ἢ ἐνδιαφέρουσα, φέρει πολλὰς δυσχερείας εἰς τὴν διόρθωσιν καὶ δημοσίευσίν της.

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΕΦΕΤΕΙΝΗΝ ΛΕΙ- ΤΟΥΡΓΙΑΝ ΤΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ

Τὰ Λουτρά μας ἐφέτος παρουσίαζαν νέαν ὄψιν χάρις εἰς τὴν παροχὴν τῶν ὑπηρεσιῶν τοῦ προσωπικοῦ κατὰ τρόπον τελείως πολιτισμένον. Τὸ γυναικεῖον προσωπικὸν μὲ τὴν ὁμοίομορφον στολήν του, ἀπετέλεσε καινοτομίαν. Ἡ ἐπίπλωσις των, ἐπλουτίσθη μὲ νέα ἔπιπλα τὰ ὁποῖα ἀνεσύρθησαν ὡς ἐρειπωμένα ἐκ τῆς ἀποθήκης καὶ αὐτὰ τὰ ὁποῖα προωρίζοντο διὰ τὴν πυρὰν ὅταν ἐπεσκευάσθησαν μὲ στοργὴν καὶ ἐνδιαφέρον μετετράπησαν εἰς πολυτελέστατα στολίσματα τοῦ σαλονιοῦ τῶν Λουτρῶν, μὲ τὴν ἀπαστράπτουσαν νέαν στόφαν μὲ

τὴν ὁποίαν ταπετσαρίσθησαν.

Ἐπίσης νέες ντουλάπες καὶ 50 μοντέρνες καρέκλες συνεπλήρωσαν τὴν ὄλην ἐπίπλωσιν.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ ὁποῖον ἀπετέλεσεν ἐπαναστατικὴ μεταρρύθμισιν, ὑπῆρξεν ἡ ἀνάθεσις τῶν καθηκόντων τοῦ Διευθυντοῦ εἰς τὸν νεαρὸν Ἰωάν. Ἀδ. Χαρτοφύλη. Εἶχεν ἐπικρατήσῃ ἡ ἀντίληψις ὅτι ὁ ἐκάστοτε διευθυντὴς τῶν Λουτρῶν ἔπρεπε ὅπωςδήποτε νὰ εἶναι γηραλέον καὶ σεβάσιμον ὡς ἐκ τῆς ἡλικίας πρόσωπον. Μὲ τὴν κρίσιν ὅμως ποῦ χαρακτηρίζει τὴν ἐξέυρεσιν τοιούτων προσώπων ἐπάνω εἰς τὴν Νίσυρον ἡ ἐκλογή νέου καὶ ἡ ἀπὸ μέρους τοῦ ἀπόλυτος ἀνταπόκρισις εἰς τὰς προσδοκίας μας μᾶς ἐνθαρρύνει ὥστε νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι ἡ Νίσυρος δύναται στηριζομένη εἰς νέα παιδιὰ νὰ ἐπανίδη ἡμέρας εὐημερίας καὶ προόδου.

Ἡ ἐκλογή τοῦ Χαρτοφύλη, ἀποφοίτου τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Ρόδου, γνωστοῦ διὰ τὸ ἦθος καὶ τὴν σοβαρότητα νέου ἀπετέλεσεν πείραμα ἡ δὲ ἐξαιρετος δράσις του εἰς τὴν θέσιν ποῦ τοῦ ἀνετέθη μᾶς ἀπέδειξεν ὅτι τοῦτο ἐπέτυχεν. Δυνάμεθα πλέον νὰ μεταχειρισθοῦμε τοὺς νέους δι' ἀναλόγους τομεῖς δράσεως.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΣΥΜΠΟΝΙΑ

Μελαγχολία σὰν ἀπλώνει γύρω σου
φθινόπωρο θλιμμένο,
ἄνθια, πουλιά, ποῦ φεύγουν καὶ μαραίνονται
μὴν τὰ κυττᾶς μὲ βλέμμα λυπημένο.

Τ' ἄνθια γοργὰ ξανὰ θὰ τὰ μυρώσουνε
Ἄνοιξες ποῦ θάρθοῦνε,
καὶ τὰ πουλιὰ γυρνώντας θ' ἀγκαλιάσουνε
Ἰεστοὺς φωληῆς ποῦ πάντα καρτεροῦνε.

Νὰ λυπηθῆς αὐτὸν ποῦ ἡ Μοῖρα θέλησε
«ἄδειας» ζωῆς διαβάτη...

Πόσοι χειμῶνες, καλοκαίρια κι' Ἄνοιξες
σὲ φθινοπώρου βρίσκουν πάντα μονοπάτι!

ΠΑΝΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

Ἐλευθερία καὶ Ἑλληνισμός: δύο ἔννοιες ποὺ γεννήθηκαν μαζί, θεμελιώθηκαν μὲ τὰ ἴδια Ἰδανικά, ποτίστηκαν μὲ τὴν ἴδια ἔνθεη πνοή.

Κι' οἱ δύο ἔζησαν ΑΝΕΚΑΘΕΝ μὲ θυσίες, κι' οἱ δύο στήριξαν στὴν ἴδια πίστη κάθε σκοπὸ τους.

Ἡ Ἐλευθερία πῆρε ἀπ' τὴν αἰωνιότητα τὴν ἀκατάλυτη ἀξία, ὁ Ἑλληνισμὸς κέρδισε ἀπ' τὴν Ἀθανασία τὸν τίτλο τῆς Μεγάλης δημιουργίας. Ἀπ' τὴν Ἐλευθερία ἀναβλύζει πάντα ἡ πραγματικὴ ἀνθρώπινη εὐτυχία, ἀπ' τὸν Ἑλληνισμὸ πηγάζει τὸ κάλλος τῆς εὐτυχίας αὐτῆς.

Χωρὶς τὴν Ἐλευθερία θάλειπε ἀπ' τὴ δημιουργία τ' Ἀπειροῦ ὁ σκοπός, χωρὶς τὸν Ἑλληνισμὸ θάταν ἄγνωστη στὶς γενεές τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀληθινὴ οὐσία τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.

Καὶ ἐδῶ κρύβεται τὸ Μεγαλεῖο αὐτῆς τῆς ἀρμονικῆς σύνθεσης: Ἐλευθερία-Ἑλληνισμός. Νὰ εἶναι δύο ἔννοιες ποὺ τὶς ἐνώνει ἡ θεία Μοῖρα σὲ μιὰ ΨΥΧΗ. Καμμιά ἀπ' τὶς δύο δὲν μπορεῖ νὰ ζήσει μόνη. Φεύγοντας παίρνει μαζί της καὶ τὴ μοναδικὴ αὐτὴ ΨΥΧΗ. Τὸ χωρισμὸ τους, ὅμως, τίποτε, καμμιά γήινη δύναμη, δὲν τὸ κατορθώνει ποτέ. Ἡ ἀπάνθρωπη βία, ὁ δόλιος ἐξευτελισμὸς, ἡ περιφρόνηση τῶν ἱερῶν Ἰδανικῶν, βρίζουν, ματώνουν τὴν Ἐλευθερία δὲν τῆς παίρνουν ὅμως ποτὲ τὴ ΨΥΧΗ.

Ἀλλὰ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ποὺ μοιράζεται μὲ τὴν Ἐλευθερία τούτῃ τὴ ΨΥΧΗ δὲν θὰ πατήσουν ποτὲ τὸ πτώμα οἱ «δῆθεν» Μεγάλοι, οἱ «δῆθεν» κοσμοκράτορες. Κι' ἂν βρίζουν, βασανίζουν καὶ χτυποῦν ἀθώους Ἑλληνες, ἂν ποδοπατοῦν τὶς Ἀρχές τοῦ Πολιτισμοῦ ποὺ πῆραν ἀπ' τοὺς Μεγάλους Προγόνους των, τὸ ΝΑΟ ποὺ ὑψωσαν στὴ Συνείδησή τους οἱ Πανελληνες δὲν θὰ τὸν καταλύσουν, οὔτε θὰ τὸν συλήσουν ποτέ. Γιατὶ μέσα στοῦ ΝΑΟ αὐτὸ φυλάγονται τὰ Ἰδεώδη τοῦ Ἔθνους καὶ τῶν Ἡρώων οἱ φυχὲς φωτισμένες ἀπ' τὴν ἀκοίμητη φλόγα ποὺ ἀνάβει μπροστά τους ἡ εὐγνωμοσύνη κι' ἡ Πίστη τῶν Ἀπογόνων.

Εἶναι πολὺ ΨΗΛΑ ὁ ΝΑΟΣ αὐτός, ὡς τ' Ἀπειρο κι' ἡ χαμέρπεια τοῦ φευδοπολιτισμοῦ τῶν «Μεγάλων» δὲν θὰ τολμήση ποτὲ νὰ τὸν ἀτενίση. Ἀλλὰ καὶ ποτὲ πιά ὁ Ἑλληνισμὸς δὲν θὰ πιστέψῃ σὲ ὑποκριτὲς καὶ παρασπόνδους.

Σ' ἓνα μόνο θὰ πιστεύῃ: Στὴν ἀκατάλυτη Δύναμη ποὺ τοῦ ἐμφύσησε στὰ σπλάχνα ἡ θεία Μοῖρα. Μ' αὐτὴ τὴ Δύναμη θὰ συνεχίση τὸ δρόμο του, μ' αὐτὴν θὰ κρίνῃ τοὺς Δήμιους τῆς Δικαιοσύνης του, μ' αὐτὴν, πρὸ παντός, θὰ κρατᾶ ἀθάνατη τὴ ΨΥΧΗ ποὺ μοιράσθηκε μὲ τὴν ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ.

ΠΑΝ. Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΟΙ ΕΚ ΝΙΣΥΡΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ

ΥΠΟ Γ.Κ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ

Παλαιά Νισυριακή παράδοσις ἀναφέρει ὅτι ἐκ τῆς οἰκογενείας Κατσιματίδη κατήγετο Ἱεράρχης τὶς διαπρέψας ἐν τῇ Μητροπόλει τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα δὲν διεσώθη. Ἡ οἰκία μάλιστα τοῦ Ἱεράρχου, ὅστις ἀπέθανεν εἰς βαθύτατον γῆρας ἐν τῇ Πατρίδι του, ὠνομάζετο ἐπὶ τοῦ ἀειμνήστου Γ. Παπαδοπούλου «τὸ σπῆτι* τοῦ Δεσπότη».

Ἐκτὸς τοῦ Ἱεράρχου τούτου ἡ Νίσυρος ἀνέδειξεν καὶ ἕτερον τὸν ὁποῖον κατέστησεν γνωστὸν τὸ πρῶτον ὁ ἀείμνηστος, Μητροπολίτης Μηθύμνης καὶ ἐκ Νικιῶν Νισύρου καταγόμενος, Διονύσιος Μηνᾶς.

Οὗτος περὶ τὸ 1910 σταλεῖς ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' ὡς πρῶτος γραμματεὺς τῆς Ἱεράς Συνόδου εἰς τὴν μονὴν τῆς Πάτμου πρὸς φιλολογικὴν ἐργασίαν καὶ συγκεκριμένως ἵνα ἐξελέγξῃ τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἀφορῶσαν τὴν κλοπὴν τοῦ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγελίου, ἐξήτασεν ἅπαντα τὰ ἀρχεῖα τῆς ἐν Πάτμῳ βιβλιοθήκης. Εἷς τι βιβλίον καλούμενον «βραβεῖον» καὶ τὸ ὁποῖον περιεῖχεν κατάλογον ἱεραρχῶν καὶ λοιπῶν κληρικῶν ἀποθανόντων ἐν τῇ Ἱερᾷ μονῇ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου εὗρεν τὸ ἐξῆς:

«Τῷ 1634 Μαΐου II ἀνεπαύθη ἐν τῇ ἱερᾷ Ἀποκαλύψει ὁ Μητροπολίτης Καισαρείας Μελέτιος ἐκ τῆς νήσου Νισύρου καταγόμενος καὶ κτήτωρ ὑπάρξας τῆς περιοχῆς τῶν κελλίων τῆς Ἀποκαλύψεως». (Ἐκ τοῦ βραβείου τῆς ἐν Πάτμῳ βιβλιοθήκης).

Διὰ τῆς μαρτυρίας ταύτης, ἀξιοπύστου κατὰ πάντα, καθίσταται φανερὸν ὁποῖαν θέσιν κατεῖχεν πνευματικῶς ἡ Νίσυρος τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἀναδεικνύουσα Ἱεράρχας οὐχὶ ἀσημάντων Μητροπόλεων ὡς εἶναι ἡ τῆς Καισαρείας.

Ἄλλὰ καὶ ἕτερος Μητροπολίτης ἐκ Νισύρου καὶ συγκεκριμένως ἐξ Ἐμπορείου διέπρεψεν ἐν τῇ Μητροπόλει τῆς Ρόδου. Οὗτος ὠνομάζετο *Ἱερόθεος Δημη-*

τριάδης. Ἐσπούδασεν ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Χάλκης εἶτα δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1875 προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Νικοδήμου, τοῦ καὶ προστάτου του, ἵνα ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Σχολῆς τοῦ Σταυροῦ. Τὸ 1879 ἐγένετο μέγας Πρωτοσύγκελλος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ μετὰ δύο ἔτη ἀναδειχθεὶς πνευματικῶς προήχθη εἰς Μητροπολίτην Βιζύης (ἀρχαίας πόλεως τῆς Ἀνατολικῆς Θράκης). Μετὰ πενταετῆ ἐντατικὴν πνευματικὴν ἐργασίαν ἐτιμήθη ἐκλεγείς Μητροπολίτης Ρόδου. Ἀνέλαβεν τὰ νέα του καθήκοντα μὲ μόνον σκοπὸν νὰ ἐργασθῇ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἠδυνήθη ὅμως νὰ προσφέρῃ ὅσα ἤθελεν διότι ὁ θάνατος ἔθεσε τέρμα εἰς τὴν ἐπιγειον ζωὴν τοῦ Ἱεράρχου καὶ ἀρχὴν εἰς τὴν μέλλουσαν περὶ τὸ 1900.

Πόσον ἠγάπησεν τὴν φιλτάτην του πατρίδα ὁ Ἱερόθεος, φαίνεται ἐκ τοῦ ὅτι δύο μῆνας πρὶν ἢ ἀποθάνῃ τὴν ἐπεσκέφθη καὶ τὴν ἀπεχαιρέτησε διὰ παντός.

Ὅμως καὶ μὲ τὸν Ἱερόθεον Δημητριάδη δὲν κλείει ὁ κύκλος τῶν ἐκ Νισύρου Ἱεραρχῶν διότι τὸ μικρὸν χωρίον Νικιά σεμνύνεται διὰ τὸν πρότινον ἐτῶν ἀποδημήσαντα σεπτὸν Ἱεράρχην Διονύσιον Μηνᾶ διὰ τὸν ὁποῖον ἐπιφυλασσόμεθα νὰ εἴπωμεν ἐν καιρῷ ὀλίγα τινά.

ΝΙΣΥΡΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Δυὸ ἀδελφοὶ ἐμάλλωναν
κι' ἓνας λολλὸς ἐγέλα

Κάθου γέρο λίμενε
νὰ φᾶς τὸν Μᾶ χορτάρι

Ὁ κλέφτης τὸ γεβέντισμα
γιὰ πανηγύρι τῶχη.

ΟΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ ΜΑΣ

Πυκνώνεται σὺν τῷ χρόνῳ ἐπάνω εἰς τὸ νησί μας, μία τάξις ἀνθρώπων, ἀπομάχων τῆς δουλειᾶς, ἡ ὁποία ἔρχεται καὶ ἐγκαθίσταται εἰς τὴν γῆν τῶν προγόνων τῆς τὸ χῶμα τῆς ὁποίας καλύπτει ὅ,τι ἱερὸν καὶ ὄσιον ὅ,τι προσφιλὲς ὑπάρχει εἰς τὸν ἄνθρωπο.

Ἡ πατρίδα γῆ τοὺς ὑποδέχεται μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας διότι αὐτὴ τοὺς ἐγέννησε, αὐτὴ τοὺς ἐγαλούχησε καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀντίκρυσαν κατὰ πρῶτον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας.

Ὁ ἐπιβλητικὸς βράχος ἐπὶ τοῦ ὁποίου εὐρίσκεται ἡ περικαλλὴς μονὴ τῆς Σπηλιαννῆς καὶ καταυγάζει κάτω τὸ χωριὸ μὲ θεϊαν καλωσύνη ὡς φωτεινὸ μετέωρο, προσμένει εὐλαβικὸ προσκύνημα ἀπὸ τὰ ξενητεμένα του παιδιὰ.

Δὲν εἶναι εὐχερὲς εἰς τοὺς συνταξιούχους νὰ εὕρωσι ἐπάνω εἰς τὸ νησί ὄλας τὰς ἀνέσεις ἐκεῖνας τὰς ὁποίας παρέσχεν εἰς αὐτοὺς ὁ πολιτισμὸς τῶν μεγάλων πόλεων ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔζησαν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν. Εὐρίσκουσιν, ὅμως ἐπ' αὐτοῦ κλίμα ὑγιεινὸ, ἀνάπαυσι διαυγῆ ἀτμόσφαιραν ἀπηλλαγμένην ἀπὸ τὰς δηλητηριώδεις ἀναθυμιάσεις τὰς ὁποίας ἐκπέμπουσιν οἱ καπνοδόχοι τῶν ἐργοστασίων τῶν μεγάλων πόλεων, εὐρίσκουσιν ἕνα οὐρανὸ γαλάζιο, μιὰ θάλασσα μὲ χαρούμενα ἀκρογιάλια καὶ μὲ ἀνοικτὸ ὀρίζοντα, μαγεύτρα θάλασσα ποὺ τοῦ βυθοῦ τῆς ἡ σύστασις παρουσιάζει τὰς ἐναλλασσομένας ἐκεῖνας ἀποχρώσεις τοῦ γαλάζιου, τοῦ πράσινου, τοῦ σκούρου, ἐνὸς συνδυασμοῦ χρωμάτων κι' ὁμορφιάς ποὺ ξεκουράζουν μάτι καὶ μυαλό.

Ἄλλὰ μήπως καὶ τὸ ἡλιοβασίλεμα τοῦ νησιοῦ μας ὅπως ἐπίσης καὶ τὰ δειλινὰ του, ὑστεροῦν εἰς γοητεία;

σπάνιο εἶναι τὸ θέαμα τὸ ὁποῖο παρουσιάζει ὁ ἥλιος τὴν ὥρα ποὺ ὁ πορφυρένιος δίσκος του βαίνει μεγαλόπρεπα στὴ δύση του πλαῖ στὸν Κρούκελο, καὶ στέλλει τὰ χρυσορρόδινα φιλιὰ του νὰ ξεψυχήσουν ἀνάμεσα εἰς τ' ἀνθισμένα κλαδιὰ τῶν ἀμυγδαλιῶν καὶ τῶν ἐληῶν ὅταν τὸ λυκόφως σμίγει τὰ λευκὰ ἀνθάκια των μέσα εἰς τὴν ἀχνὴ περίπτωξί του.

Ἐμπρὸς εἰς τὸ μεγαλεῖο αὐτὸ τῆς δημιουργίας ποὺ ἐκτυλίσσεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνθρώπου πλημμυρίζει ἡ ψυχὴ του ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ τοῦ ἐνθυμίζει τὰ λόγια τοῦ προφυτάνακτος. Ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ... ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας.

Μέσα ἀπὸ τὰ σπλάχνα τοῦ νησιοῦ ἀναβλύζουσι θαυματουργὲς πηγὲς ὡς ἄλλη-Κολυμβήθρα τοῦ Σιλῶαμ- διὰ νὰ χαρίσουν ὑγεία καὶ χαρὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τὸ δὲ εὐαγὲς ἴδρυμα τὸ ὁποῖον στεγάζει τὰς ἱαματικὰς αὐτὰς πηγὰς, εἶναι καὶ τοῦτο συλλογικὸ ἔργο τῶν χειρῶν τῶν συνταξιούχων ὅτε ἦσαν νέοι καὶ ἔδρων ὡς Ὀμηραῖοι καὶ Πορφυρεῖς τοὺς ὁποίους διεδέχθη ἐπαξίως ὁ -Γνωμαγόρας- καὶ συνεχίζει τὸ ἀγαθὸν ἔργον ἐκεῖνων.

Πῶς λοιπὸν νὰ μὴ νοσταλγήσουν τὰ ἔργα των οἱ πρωτοπόροι αὐτοὶ δημιουργοὶ τοῦ ὠραίου καὶ νὰ μὴ ἔλθουν ν' ἀναπαυθοῦν εἰς τὸ νησί ποὺ τόσο ἠγάπησαν καὶ ἀγαποῦν;

Μοναχικὰ εἶναι τὰ δῶρα, καὶ πλούσια καὶ πολύτιμα μὲ τὰ ὁποῖα ἐπροίκισε ἡ φύσις τὴν ἔμορφη νυμφούλα τῆς, τὴν Νίσυρο, αἱ δὲ ἐλλείψεις ποὺ παρουσιάζονται ἀκόμη πάνω εἰς τὸ νησί, εἶναι φύσεως τεχνικῆς καὶ συμπληρώνονται μέρα μὲ τὴν ἡμέρα.

ΔΙΑΒΑΤΗΣ

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟΝ ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΝΙΣΥΡΙΩΝ

"Η ΠΟΡΦΥΡΙΣ,"

ΕΝ ΡΟΔΩ

Ἐν Ρόδῳ τῇ 15]9]1955

ΨΗΦΙΣΜΑ

Συνελθὸν σήμερον, 15 Σεπτεμβρίου 1955 τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Παννισυριακοῦ Συλλόγου Ρόδου «Η ΠΟΡΦΥΡΙΣ» εἰς ἕκτακτον συνεδρίαν καὶ λαβὸν ὑπ' ὄψιν, τὸ ἀπὸ ἐτῶν ἐκκρεμοῦν Ἐθνικὸν ζήτημα, τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν Ἑλλήνων ἀδελφῶν μας τῆς Μεγαλονήσου μας Κύπρου, ἐν συνδιασμῶ μετὰ τὰ ἐκ προμελέτης καὶ ἐξ αἰτίας τοῦ Κυπριακοῦ, εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης πρωτοφανῆ εἰς ἀγριότητα καὶ αἰμοβορίαν ὑπὸ τοῦ Τουρκικοῦ ὄχλου συμβάντα.

ΨΗΦΙΖΕΙ

1) Ἀποστέλλει ἐγκάρδιον Ἑλληνικὸν ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν πρὸς τὰ ἀγωνιζόμενα διὰ τὴν περιπόθητον ἐλευθερίαν των ἀδέλφια μας τῆς Κύπρου.

2) Διαλαλεῖ πρὸς ὀλόκληρον τὸν πεπολιτισμένον Κόσμον, ὅτι ἀπὸ καταβολῆς κόσμου ἡ Κύπρος ὑπῆρξεν μόνον Ἑλληνικὴ καὶ ὡς τοιαύτη ΘΕΛΕΙ νὰ παραμείνη.

3) Ὑπόσχεται πρὸς τοὺς ἀδελφούς Κυπρίους, ὅτι εὐρίσκονται ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἔτοιμα τοῦ ἀπανταχοῦ τῆς Γῆς παιδιὰ τῆς Νισύρου διὰ νὰ ὑπερασπισθοῦν τὸν ἱερὸν ἀγῶνα.

4) Ἐκφράζει τὴν ἀγανάκτησίν του διὰ τὰ φρικαλέα ἐγκλήματα τῶν Τούρκων εἰς βάρος τοῦ φιλησύχου Ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης.

5) Ἀπαντᾷ εἰς τὸν ἀσιάτη ὑπουργὸν τῆς Τουρκίας, ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἀναμειγνύη εἰς τὰς ἐκάστοτε ἀνοήτους δηλώσεις του τὸ ἱερὸν ὄνομα Δωδεκάνησος.

6) Νὰ σταλῇ τὸ παρὸν ψήφισμα πρὸς τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Ἀγῶνος Ἐθνάρχην Μακάριον, τὰς Νισυριακὰς Ὄργανώσεις τῆς Ἀμερικῆς, Αὐστραλίας, Ἀθηνῶν καὶ Νισύρου καὶ

7) Νὰ δημοσιευθῇ τὸ παρὸν διὰ τῶν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένων «ΝΙΣΥΡΙΑΚΩΝ ΧΡΟΝΙΚΩΝ» καὶ τοῦ Ροδιακοῦ τύπου.

Ἐφ' ᾧ συνετάγη τὸ παρὸν ὅπερ ὑπογράφεται ὡς ἔπεται.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γεώρ. Κουμέντος

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

Μιχ. Παπαγιαννάκης

ΤΑ ΜΕΛΗ

Μ. Πασχαλίδης

Ι. Ρουσσέτος

Α. Φραντζῆς

Ζ. Σύμπλη

Ν. Χαρίτος

Ν. Μαρίνος

Ν. Χαρτοφύλης

ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΙΣΥΡΙΩΝ

"Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ,,

ΤΜΗΜΑ
ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Έν Πειραιεί τῇ 14|10|1955

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Έν Πειραιεί, σήμερον τὴν 14ην τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τοῦ 1953 ἔτους, ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 8ην μ.μ. συνελθὼν εἰς ἕκτακτον συνεδρίασιν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου μας καὶ λαθὼν γνώσιν πρῶτον τοὺς ἐν γνώσει τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως βανδαλισμοὺς τοῦ Τουρκικοῦ ὄχλου εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης, τὴν πυρπόλησιν τῶν Ἑλληνικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ γενικῶς τὴν κακοποίησιν τοῦ φιλησῆχου ἐν Τουρκίᾳ, Ἑλληνικοῦ στοιχείου, καί, δεύτερον τὴν ἀπόρριψιν τῆς Ἑλληνικῆς προσφυγῆς εἰς τὸν ΟΗΕ περὶ ἐγγραφῆς τοῦ Κυπριακοῦ αἰτήματος εἰς τὴν ἡμερησίαν διάταξιν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως αὐτοῦ, ἤτοι τῆς ἀναγνωρίσεως εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν Κυπρίους τοῦ δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως

Ψ Η Φ Ι Ζ Ε Ι

1ον) Χαιρετίζει τοὺς ἀδελφοὺς μας Κυπρίους, τοὺς ἀγωνιζομένους διὰ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ Ἀγγλικοῦ ζυγοῦ, τάσσειται ἀλληλέγγυον μὲ τὸν ὑπερήφανον Ἑλληνικὸν Λαὸν τῆς Κύπρου, ὑπόσχεται δὲ νὰ βοηθήσῃ Αὐτὸν δι' οἰουδήποτε τρόπου.

2ον) Διαμαρτύρεται ἐντονώτατα ἐνώπιον ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου καὶ ἐλευθέρου κόσμου διὰ τοὺς εἰς βάρος τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Σμύρνης βανδαλισμοὺς τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου, αἰτεῖ δὲ διὰ τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν ἀποκατάστασιν αὐτοῦ.

3ον) Ἀπορρίπτει μετὰ βδελυγμίας τὴν ἀνάμειξιν τῆς Ἑλληνικωτάτης Δωδεκανήσου παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας Ζορλοῦ εἰς τὴν Κυπριακὴν ὑπόθεσιν.

4ον) Διαμαρτύρεται διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν στάσιν τῶν λεγομένων φίλων μας Ἀγγλων, Ἀμερικανῶν καὶ Γάλλων εἰς τὴν ὄλην ὑπόθεσιν τῆς Ἑλληνικωτάτης Κύπρου.

5ον) Νὰ σταλῇ τὸ παρὸν ψήφισμα πρὸς τὸν Ἐθνάρχην Κύπρου κ. Μακάριον καὶ

6ον) Νὰ κοινοποιηθῇ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, τὴν Δημαρχίαν Νισύρου, ἅπαντας τοὺς Νισυριακοὺς Συλλόγους Ἀμερικῆς, Ρόδου καὶ Νισύρου, τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον Νισύρου, δημοσιευθῇ δὲ πρὸς ἀπάσας τὰς ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένας ἡμερησίας ἐφημερίδας, τὸ μηνιαῖον περιοδικὸν «Νισυριακά Χρονικά» καὶ εἰς τὸ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐκδιδόμενον περιοδικὸν «Γνωμαγόρας». Ἐφ' ᾧ συνετάγη τὸ παρὸν ψήφισμα ὅπερ ὑπογράφεται ὡς ἔπεται:

Ο Πρόεδρος
Ἀρμ. Ι. Γιαννίδης

Οι Σύμβουλοι
Χρ. Καρανίκης
Π. Καλημέρης
Ι. Σακλαρίδης
Ι. Οἰκονόμου

Ο Γεν. Γραμματεὺς
Κ.Ε. Κωνσταντινίδης

ΚΑΤΑΡΑ ΚΑΙ ΕΥΧΗ

ΥΠΟ Ι. ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

Ἡ Μέλισσα κι' ὁ Μέρμηγκας μὲ τὸν Καλαφαντάρη
 Κι' ὁ ψάλτης Τίτσικας, ὁποῦ δὲν ἔχει ἄλλη χάρι,
 Παρὰ πολὺ νὰ φλυαρῇ 'ς τοῦ δέντρου τὸ κλωνάρι,
 Καὶ νὰ τραβᾷ μονόκορδο μὲ τὸ βαρὺ δοξάρι,
 Μιᾶς μάνας ἦτανε παιδιὰ καὶ κύρην εἶχαν ἓνα,
 Μὰ ἔμειναν ἀπὸ μικρὰ τοῦ κύρη 'στερημένα.
 Ξενητευθῆκαν τὰ παιδιὰ κ' ἐλείπασιν ἀκόμα
 "Ὅταν ἡ μάνα ἔπεσε τοῦ θανατᾶ 'ς τὸ στρῶμα.
 Κ' ἐζήτει νᾶρθουν τὰ παιδιὰ νὰ πάρουν τὴν εὐχὴν της.
 Πρὶν τὴν σηκῶση ὁ παπᾶς νεκρὴν ἀφ' τὴν μονὴν της.
 Πικρὴν ἐκάμασιν γραφὴν κ' ἐγράψαν νὰ προφθάσουν
 "Ὅλα τὰ τέκνα της πριχοῦ τὴν μάνα των νὰ χάσουν.
 Καὶ 'πάγει' ἀποστολάτορας 'ς τὸν πολλοθεμονιάρη
 Πρῶτον τὸν Μέρμηγκαν αὐτὴν τὴν εἶδησιν νὰ πάρη
 Αὐτός, ὡς εἶδε χωριανόν, χαμογελᾷ καὶ βγάλλει
 Τὸ ψάθενο καπέλλο του ποῦ 'φόρει 'ς τὴν κεφάλη
 Μὰ ἐξερόβηχε συχνά, γιὰτ' ἦτον κρυωμένος,
 Γιατί'ς τὸν δρόμον ποῦρχειτο δεμάτια φορτωμένος
 'Εδίψασ' ὁ κακόμοιρος κ' ἔπιε νερό 'δρωμένος.
 "Ὅμως, ὡς εἶδεν τὴν γραφὴν τῆς μάνας τὸ μερμηῆγκι,
 Σφίγγει τὸν βῆχα δυνατὰ 'ς τὸ μαῦρό του λαρύγγι.
 Νὰ τὸν ἀφίση τὴν γραφὴν ἐκείνην ν'ἀναγνώση.
 Νὰ 'δῆ, ἂν ἦν' κληρονομιά ἡ μάνα ποῦ θὰ δώση.
 Κι' ἀφοῦ 'δε πῶς δὲν τοῦ "πεφτε κληρονομιά κουκουῖτσι,
 Χάμαι χτυπᾷ τὸν πόδα του καὶ σχίζει τὸ παπούτσι.
 Γρυλλώνει τῆς 'ματούκλαις του' ἀνοίγει τὴ βοντράκλα
 Τρομάζουν ὅσοι 'βρέθησαν.....
 Καὶ σύρνει μιὰ φωνάκλα.
 «Τώρα ποῦχω τ'άλωνια μου κ' ἔχω τῆς θεμονιαῖς μου,
 Καὶ τρέχω 'δῶ καὶ τρέχω 'κεῖ κι' ἀνάψαν ἡ ποδιές μου
 Νὰ βάλω μέσ' τὶς βούες μου ἐξῆντα βδομαδάρια,
 Γιατὶ θωρῶ πῶς ὀλονέν 'κριθαίνουν τὰ κριθάρια,
 Τώρα 'βρε χρόνον καὶ καιρὸν νὰ πέση νὰ ποθάνη;
 "Ἄς ἔπαιρνεν ὑπομονὴν' ὁποῖος σποντάζει, χάνει.»
 Κι' αὐτός, ὡς εἶδεν ἔρριξε τὰ πόδια του 'ς τὸν ὤμον
 Κ' εἶδεν ἐδῶ κ' εἶδεν ἐκεῖ κ' ἐπῆρεν εὐθὺς δρόμον.
 Καὶ φεύγει ἀλεβρόντηστος, ὡς ἔφευγε μιὰ 'μέρα,
 'Ὁ γέρω χρύσης, ἐπειδὴ τοῦ ἔδωκε φοβέρα,

Ποῦ τοῦπε νὰ ξεκουμπισθῆ ὁ Δράκος Ἄγαμέμνων
 Νὰ μὴν ἀρπάξει μιὰν καλὴν ραβδίαν εἰς τὸν ψημένον.
 Τρέχει τῆς γρηᾶς ὁ καλεστής· κ' εἰς τοῦ Καλαφαντάρη
 Τὴν χώραν καὶ τὴν γειτονιὰν νεπαύγει τὸ ποδάρη
 Πατρίδα εἶχασιν ἐκεῖ κακὰ θεριὰ· ματάκοι,
 Μυΐαις ἀπούλαις τῆς φυλαῖς, κουνούπια, μελιττάκοι.
 Κι' ἀξάφνου σὲ γρυπόσχοινα, σχοινειὰ καὶ παλαμάρια,
 Ἐμπερδεμένα ἔβρεθησαν τὰ δυό του τὰ ποδάρια
 Κι' ὁ γυῖος τῆς γρηᾶς κρεμάμενος ἐφάνη στὸν ἀγέρα.
 Φωνάζει του· αὐτὸς πετᾷ καὶ τρέχει παρὰ πέρα.
 Κι' ἀνέβαινε μέ' γούμενα καὶ μ' ἓνα παλαμάρη
 Κι' ἐθάρρεις πῶς ἀνέβαινε νὰ δέση τὸ φεγγάρι.
 Κ' ἐπῆγε κ' ἔδωσε σφιχτὰ ἓναν μεγάλον τόνον
 Εἰς ἑνὸς δέντρου ὑψηλοῦ τὸν πειδὸν μεγάλον κλώνον.
 Μ'ἀφοῦ τὸν τόνον ἔπιασε καὶ πάλιν κατεβαίνει.
 «Βρὲ σὺ» τοῦ λέγ' «ἢ μάνα σου, ἢ μάνα σου ἔπεθαίνει
 Πεθαίνει βρὲ ἢ μάνα σου καὶ τώρα παραγγέλει
 Ν' ἀφίσης οὐλαῖς τῆς δουλειαῖς νὰ πᾶς γιατί σὲ θέλει»
 «Γιὰ ἔπες τῆς σὺ τῆς μάνας μου πῶς τώρα δὲν πηγαίνω
 Γιατὶ πλέκω τὸν γρύπον μου καὶ τὰ πανιά μου ἔφαινω
 Κι' αὐτὴν τὴν χασοφεγγαριὰν καλὴν ψαριὰν προσμένω
 Ἐπῆρεν τὸν ἀπόζυλον ὁ καλεστής καὶ τοῦτον
 Καὶ τρέχει νὰ ζητᾷ βιολὶ καὶ νὰ ῥωτᾷ λαοῦτον.
 Καὶ πιάνει τὸ στρατὶ, στρατὶ στρατὶ τὸ μονοπάτι
 Καὶ τὸ στρατὶ τὸν ἔφερε ἔς ἀνωφερίδας πλάτη.
 Ὅπουχε λύραις καὶ βιολιά· κ' εἶχε χορὸν στημένο
 Κ' εἶχε ξεφάντωσιν πολλὴν καὶ κόσμον μαζεμένο.
 Ἐνας τοῦ ἔσφύριξε ἔς τ' αὐτὶ πῶς ἄλλος τὸν γυρεύει
 Ἀπόστολος τῆς μάνας του ποῦρθε καὶ πάλι φεύγει
 Κι' εὐθύς τὴν λύραν του κολλᾷ μὲ τὸ δοξάρ' ἀντάμα
 Καὶ τὴν κτυπᾷ ἔς τὸ στήθος του, σὰν νὰ ἔπε «φέρτε ἄρμα...
 Ὅπως ἔμιλᾷ ὁ στρατηγὸς εἰς τὰ παιδιὰ του ὅλα
 Ποῦ τὰ διατάσσει εἰς τὴν γῆν νὰ σταυρωθοῦν τὰ ὄπλα.
 - «Δὲν εἶναι ἔτσι;» λέγει «Ναί,» ὁ καλεστής «πεθαίνει
 Ἡ μάνα σου ἔπε καὶ νὰ πᾶς ζητᾷ καὶ σὲ προσμένει»
 - «Ἰναίσχε» λέγει ὁ λυριστής· γιὰ μιὰν εὐχὴν μονάχη
 Δὲν ἔφινω κέρδος καὶ καιρὸν ποῦ πάντα δὲν θὰ λάχη.
 Ἄς ἀποθάνῃ Βίσεκτον ποῦ δὲν ἔστεφανώνουν,
 Γιατὶ ὅσοι ἔπανδρεύονται ποτὲ δὲν στερεώνουν.
 Ἄς ἦν καὶ τῆς Σαρακοστῆς τὴν μεγαλοβδομάδα
 Ποῦ ἔναι ἢ ἔμέραις ἁγίαις κὶ ἀγναῖς μὲ τὴν ἀράδα,
 Καὶ λύραις δὲν γυρεύουνε, τουμπάνους, λυριστάδες
 Μόνον λιβάνια θυμιατοῦς, παπάδες καὶ ψαλτάδες.

Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενο τεῦχος

ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ Α'

“Ότε ή Ίταλία τὸ 1911 ήθέλησε νὰ καταλάβη τὴν Τριπολίτιδα, διὰ νὰ συντομεύσῃ τὴν λήξιν τοῦ πολέμου πρὸς τὴν Τουρκίαν, ἀπέστειλε μοίραν τοῦ στόλου της ὑπὸ τὸν ναύαρχον Πρεσβιτέρο διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν Δωδεκάνησον. Τὴν 22 Ἀπριλίου 1912 ἀπεδιδάσθη εἰς τὴν παραλίαν Κοσκινοῦ τῆς Ρόδου ὁ στρατηγὸς Ἀμέλιο μὲ στρατὸν 11.000 ἀνδρῶν. Οὗτος μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Ἑλλήνων τῆς Ρόδου μετὰ ἀπὸ ἀψιμαχίαν πρὸς τοὺς ἐν Ψίνθῳ ἐστρατοπεδευμένους Τούρκους εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τὴν 4 Μαΐου 1912 ὅπου προεκήρυξεν. «Ἡ Τουρκικὴ κυριαρχία ἔληξε πλέον ἐπὶ τῆς Ρόδου καὶ τῶν λοιπῶν νήσων, τὸ μέλλον τῶν ὁποίων δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλο εἰμὴ ή αὐτονομία καὶ αὐτοδιοίκησις αὐτῶν». Τὰ ἴδια προεκήρυξεν ἐγγράφως εἰς τὴν Κάλυμνον καὶ ὁ ναύαρχος Πρεσβιτέρο τὴν 12 Μαΐου 1912. Παντοῦ οἱ Δωδεκανήσιοι ὑπεδέχθησαν τοὺς Ἴταλοὺς ὡς ἐλευθερωτάς, οἱ ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῶν ὁποίων δὲν παρέλειπον εὐκαιρίαν νὰ τονίζουσι, ὅτι τὰ Δωδεκάνησα δὲν θὰ ἐπεστρέφοντο ποτὲ πλέον εἰς τὴν Τουρκίαν, ἀλλὰ θὰ ἠνώνοντο μὲ τὴν Ἑλλάδα. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὴν ἠμπόδισε μετὰ ἕξῃ μῆνες τὴν 18 Ὀκτωβρίου 1912 νὰ συνάψῃ τὴν μετὰ τῆς Τουρκίας συνθήκην τοῦ Οὐσού, δυνάμει τῆς ὁποίας ή Δωδεκάνησος ἀπεδίδετο εἰς τὴν Τουρκίαν, παρετεινέτο δὲ ή Ἴταλικὴ κατοχὴ μέχρις ὅτου ἐκλείψει καὶ ή τελευταία ἀντίστασις εἰς Τριπολίτιδα. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ Ἑλληνικὸς στόλος κατὰ τὸν πρῶτον βαλκανικὸν πόλεμον δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Δωδεκάνησον μαζί μὲ τὰς ἄλλας νήσους τοῦ Αἰγαίου. Τὸ 1914 ὁ πρῶτος παγκόσμιος πόλεμος ἔδωκεν εἰς τὴν Ἴταλία τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιτύχῃ διεθνήν ἀναγνώρισιν τῆς κατοχῆς τῶν νήσεων ὑπ' αὐτῆς. Αἱ τρεῖς Σύμμαχοι Δυνάμεις Ἀγγλία, Γαλλία καὶ

Ρωσσία διὰ τῆς μυστικῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου παρεχώρουσι τὴν Δωδεκάνησον εἰς τὴν Ἴταλίαν, ἐφ' ὅσον θὰ ἐτάσσετο παρὰ τὸ πλευρόν των. Ἐπειδὴ ὅμως διὰ τῆς ἀναμείξεως νέων συντελεστῶν ἐθεωρήθησαν ὡς μὴ γενόμεναι καὶ ἄλλαι κατὰ τὸν πόλεμον συμφωνίαι, ἠτόνησε καὶ ή περὶ τῆς Δωδεκανήσου, καὶ τὴν 21 Ἰανουαρίου 1919 ή Ἑλλάς ἐνώπιον τοῦ Ἀνωτάτου Συνεδρίου Εἰρήνης εἰς Παρισίον, ἐζήτησε τὴν προσάρτησιν τῆς Δωδεκανήσου. Τὴν 29 Ἰουλίου 1919 ὑπεγράφη ή Συμφωνία Τιτόνι-Βενιζέλου διὰ τῆς ὁποίας «ή Ἴταλία παρεχώρει εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν κυριαρχίαν τῶν νήσων, τὰς ὁποίας κατεῖχεν ἐν τῷ Αἰγαίῳ (Δωδεκάνησον).» Ἡ Συμφωνία Τιτόνι-Βενιζέλου ή ὁποία ἐπρόκειτο νὰ ἰσχύσῃ ἀπὸ τῆς 23 Ἰουλίου 1920 κατηγγέλη τὴν παραμονὴν τῆς ἐφαρμογῆς της ἀπὸ τὴν Ἴταλία, ἀλλὰ τὴν 10 Αὐγούστου 1920 ὑπεγράφη ή συνθήκη τῶν Σεβρῶν διὰ τῆς ὁποίας «Ἡ Ἴταλία παραιτεῖται ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πάντων τῶν δικαιωμάτων καὶ τίτλων αὐτῆς ἐπὶ τῶν παρ' αὐτῆς κατεχομένων νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους». Τὴν συνθήκην αὐτὴν κατήγγειλε καὶ πάλιν ή Ἴταλία τὴν 25 Σεπτεμβρίου 1922, τὴν ἐπομένην τῆς Μικρασιατικῆς καταστροφῆς. Κατόπιν τούτου καὶ διὰ νὰ διατηρήσῃ πλήρη τὰ δικαιώματα καὶ τοὺς τίτλους της ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου ή Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεία ὑπέβαλε τὴν 29 Ἰανουαρίου ἔγγραφον πρὸς τὴν Συνδιάσκεψιν τῆς Λωζάνης, διὰ τοῦ ὁποίου «ἐπιφυλάσσει τὸ δικαίωμα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἐπὶ τῶν νήσων τούτων». Τέλος ή συνθήκη τῆς Λωζάνης ή ὁποία ὑπεγράφη τὴν 24 Ἰουλίου 1923 ἀναγράφει τὸ 16 ἄρθρον αὐτῆς ὅτι «Ἡ τύχη τῶν νήσων τούτων κανονισθήσεται μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων». Ἀναφέραμεν τὰς ἀνωτέρω φάσεις ἀπὸ τὰς ὁποίας διῆλθε τὸ Δωδεκανησιακὸν ζήτημα κατὰ τὸν

ΕΝΑΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ ΠΑΠΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο 5^{ΟΣ} 1409 - 1412

ΤΟΥ Δρος ΜΙΧ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ

Μιά εποχή που δεν χώριζαν βασικές διαφορές τους Χριστιανούς της Ευρώπης και της Ανατολής, ή Νίσυρος ήτο έδρα Έπισκόπου Λατίνου, ο οποίος υπήγετο στην Αρχιεπισκοπή της Ρόδου. Η κατάσταση αυτή φαίνεται ότι διήρκεσε περί τα 350 χρόνια ύστερα από το μεγάλο Εκκλησιαστικό σχίσμα μεταξύ Ανατολής και Δύσεως. Παραδόξως όμως ο τίτλος αυτός του Έπισκόπου της Νισύρου εξακολουθεί να διατηρήται ακόμη και μέχρι σήμερα στην ιεραρχία του Βατικανού.

Φαίνεται ότι ή Έπισκοπή της Νισύρου ήτο σημαντική την εποχήν εκείνη, γιατί σ' αυτήν διετέλεσαν Έπίσκοποι μεγάλης πνευματικής αξίας.

"Ενας απ' αυτούς, ο Θωμάς Νεγριπόντης, έχρημάτισε Έπίσκοπος Νισύρου επί 22 χρόνια, ήτοι από του 1365-1387 και από κεί προάγεται σέ Αρχιεπίσκοπο Θηβών. Δεν μεταβαίνει όμως στή νέα του έδρα, γιατί ή περιοχή εκείνη ήτο φτωχή, ενώ ή Νίσυρος είχε άφθονία τροφίμων. Απ' αυτό μπορούμε να συμπεράνωμε πως την εποχήν εκείνη ή Νίσυρος εύημερούσε. Πράγματι θά εύη-

μερούσε, διότι ο τότε "Αρχων της Κώ και διοικητής της Νισύρου, Φαντίνος Γκουερίνη το 1433 υπεχρεούτο να διατηρή περιπολία γύρω από τη Νίσυρο ένα πολεμικό πλοίο για ένδεχόμενες πειρατικές έπιδρομές και συγχρόνως διέθετε μεγάλα χρηματικά ποσά για συντήρησι της στρατιωτικής δυνάμεως που συνεχώς παρέμενε στα φρούρια του νησιού.

Ο Έπίσκοπος Νεγριπόντης, όστις παρέμενε στο νησί προάγεται ακόμη και διορίζεται ως βοηθός του πατριάρχου Έροσολύμων με το όνομα Frangesco Fellinger.

Απ' όλη αυτή την ιστορία συνάγεται ότι ύστερα από το σχίσμα και μετά την έξασθήνησι των στρατιωτικών και ναυτικών δυνάμεων της Δύσεως οι όποιοι είχαν σκοπό να προασπίζουν την ήγεμονίαν των Ένετών στην Ανατολή και συγχρόνως προστάτευαν τους Θρησκευτικούς όπαδούς του Βατικανού, ή θέσις των Λατίνων Έπισκόπων δεν ήτο και τόσο εύχάριστος. Η Ρώμη είχε χάσει τελείως το κύρος της στην Ανατολή και το Βατικανό έξ αίτίας των διαφο-

πρώτον παγκόσμιον πόλεμον, διὰ να διαπιστωθῆ ὅτι οἱ Μεγάλοι καὶ οἱ λεγόμενοι Ἐλεύθεροι λαοί, οὐδέποτε ἐτήρησαν τίς ὑποσχέσεις των, οὔτε ἐσεβάσθησαν τὸ δίκαιον, ἀλλὰ πάντοτε ὑπελόγιζαν τὰ συμφέροντά των. Ποῖος Ἕλληνα δὲν δοκιμάζει ἀπαγοήτευσιν, ὅταν ἐνθυμῆται τὰς ὑποσχέσεις τῶν Μεγάλων Συμμάχων καὶ φίλων μας ὅσον ἀφορᾷ τὴν παραχώρησιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τῆς Δωδεκανήσου, τῆς Κύπρου καὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου; ὑποσχέσεις αἱ ὁποῖαι ἐλησμονοῦντο εὐθὺς ὡς ὁ κίνδυνος παρήρχετο. Ἡ λήξις τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου εὗρε τὴν Ἰταλικὴν Κατοχὴν τῆς Δωδεκανήσου διεθνῶς

ἀνεγνωρισμένων καὶ τὴν τότε ἰδρυθεῖσαν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν ἀνίκανον νὰ ἀποδώσῃ δικαιοσύνην. Διὰ τοῦτο καὶ οὐδέποτε ἐφηρμόσθη τὸ 16 ἄρθρον τῆς συνθήκης τῆς Λωζάνης ὅτι «Ἡ τύχη τῶν νήσων τούτων κανονισθῆσεται μετὰ τῶν ἐνδιαφερομένων». Ἡ ἐπικράτησις τοῦ φασισμού εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ἡ διάλυσις τῆς ἀνισχύρου Κ.Τ.Ε. ἀφῆρσαν πᾶσαν ἐλπίδα προωθήσεως τοῦ Δωδεκανησιακοῦ ζητήματος τὴν λύσιν τὴν ὁποίαν μόνον ἀπὸ τὰ διεθνή γεγονότα ἦτο δυνατόν νὰ ἀναμένομεν. Ἀλλὰ τὸ ὅλον θέμα δὲν ἐξαντλεῖται εἰς ἓν ἄρθρον. Διὰ τοῦτο καὶ θὰ ἐπανέλθωμεν.

ρῶν ἐκείνων πού δημιουργοῦντο ἐξ αἰτίας διαφόρων φιλοδοξιῶν ἐξησθῆναι τελείως. Οἱ Λατίνοι Ἐπίσκοποι ἐκτεθειμένοι ἀπέναντι τῶν ὀπαδῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐταλαντεύοντο γιά τή θέσι πού ἔπρεπε νά πάρουν ἀνάμεσα στίς φοβερές διαφορές τῆς Ἄνατολης καί τῆς Δύσεως.

Ὅταν ὅμως ὄλα αὐτὰ συνέβαιναν στήν Ἄνατολή καταλαμβάνει τήν 25ην Ἰουνίου τοῦ 1409 τήν ἔδραν τοῦ Ποντίφοικος τῆς Ρώμης ὁ τότε Καρδινάλιος τοῦ Μιλάνου, Πέτρος Φιλάρετος, ἡ Φίλεργος, μέ τὸν τίτλος Ἀλέξανδρος ὁ 5ος Πάπας τῆς Ρώμης.

Ποῖος ἦτο ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος ὁ 5ος καί ἀπὸ ποῦ εἶχε τήν καταγωγή του. Αὐτὸ μᾶς τὸ λέγουν καθαρά οἱ διάφοροι ἱστορικοὶ καί χρονογράφοι καί προπαντὸς ἡ ἐπίσημος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.

Ὁ Πέτρος Φίλεργος κατήγγο ἀπὸ τὴν Νίσυρο καί συγκεκριμένως ἀπὸ τὸ χωριὸ Ἄργος. Ὅτι στήν τοποθεσίᾳ τοῦ Ἄργους ὑπῆρχε χωριό, αὐτὸ ἀναφέρεται ἀπ' ὄλους σχεδὸν ἐκείνους πού ἠσχολήθησαν μέ τὴν ἱστορία τῆς Νισύρου. Ἡ Νίσυρος τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκτὸς τοῦ ὅτι ὑφίστατο συνεχεῖς ἐπιδρομὰς πειρατῶν οἱ ὁποῖοι ἐπέφεραν τεράστιες καταστροφές, στὸ νησί ὑπῆρχον καί οἱ συνεχεῖς σεισμικὲς δονήσεις πού δημιουργοῦσαν θύματα καί ὀρφανά. Μικρὸς τότε ὁ Πέτρος ἔμεινε ὀρφανὸς καί ζοῦσε ἀπὸ τὴν εὐσπλαχνία τῶν κατοίκων. Μιὰ μέρα πῆγε νά ζητήσῃ ἐλεημοσύνη ἀπὸ ἕνα παπᾶ Φραγκεσκάνο πού εὐρίσκετο στὴ Νίσυρο γιά λογαριασμὸ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Κρήτης. Ὁ παπᾶς αὐτὸς ἦτο καθηγητὴς τῆς Θεολογίας. Ἡ φτώχεια τοῦ μικροῦ, τὸ ἀγωνιώδες βλέμμα του πού προσέδιδαν ἀῖξηση τοῦ ψυχικοῦ του πόνου γιά τὴν ὀρφάνια του, συνεκίνησαν τὸ Φραγκεσκάνο καί τὸν πῆρε μαζὺ του στήν Κρήτη.

Ἐκεῖ φρόντισε νά τὸ μορφώσῃ σὰν δικό του παιδί καί ἀφοῦ ἔμαθε Λατινικὰ καί τοῦ δίδαξε καί γνώσεις Θεολογίας τὸ μετέφερε σ' ἕνα μοναστήρι Φραγκεσκά-

νων στὴ Λαμπαρδία. Στὸ μοναστήρι αὐτὸ ὁ νεαρὸς πλέον Πέτρος βρῆκε τὴν ἀγάπη καί τὴν συμπόνια τῆς Μοναχικῆς Φαμίλιας, μὰ ὁ πόνος του ἦτο μεγάλος γιά τὴν ὀρφάνια του. Ποτὲ δὲν ἔεχασε πὼς ἦτο ὀρφανὸς καί πὼς κάποιος καλὸς παπᾶς τὸν μάζεψε ἀπὸ τοὺς δρόμους καί τὰ γκρεμίσματα τοῦ μικροῦ του χωριοῦ. Καρδινάλιος, ὡς θὰ δοῦμε πάρα κάτω, στὸ Μιλάνο, ἐξέφραζε τὴν λύπη του γιατί ἔζησε χωρὶς γονεῖς καί συγγενεῖς. Ἴσως τὸ συναίσθημα αὐτὸ τοῦ πόνου ἐπέδρασε εὐνοϊκὰ στήν ψυχὴ του καί συνέβαλε ὥστε νά κλείσῃ μέσα του ὄλη τὴ δύναμη τῆς Χριστιανικῆς ἐκείνης ἀγάπης πού ἕνα μονάχα ξεύρει: Νὰ δημιουργῇ. Γιὰ νὰ ξεχάσῃ κλεισμένους στὸ μοναστήρι ἐπεδόθη στὴ μελέτη. Ἡ εὐφυΐα του καί ὁ πόθος του πρὸς τὴν μάθηση καί πρὸ παντὸς ἡ προσήλωσις του πρὸς τὰ θεῖα καί ἡ Χριστιανικὴ φιλοσοφία ἔκαμαν ἐντύπωση στοὺς προϊσταμένους του καί ὀδηγούμενος ἴσως ἀπὸ τὴ θεῖα Πρόνοια στέλλεται στήν Ὁξφόρδη, ὅπου τότε λειτουργοῦσεν ἀνωτέρα Θεολογικὴ σχολὴ τῶν Φραγκεσκάνων. Μετὰ τὸ πέρασ τῶν σπουδῶν του, στὸ μεγάλο αὐτὸ Ἐρησκευτικὸ Πανεπιστήμιο, στέλλεται στὸ Παρίσι καί ὕστερα ἀπὸ τριετεῖς σπουδές, παίρνει τὸν τίτλο τοῦ Διδάκτορος. Μὲ εὐρυτάτη Ἐρησκευτικὴ καί ἐγκυκλοπαιδικὴ μόρφωση ἐπιστρέφει στήν Ἰταλία καί διαπρέπει ὡς ἕνας ἔξοχος ἱεροκῆρυξ. Σ' αὐτὸ συνέβαλλον καί τὰ ζητήματα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὰ ὁποῖα εἶχον τὴν ἀφορμὴν τους σὲ βαθιεῖς ἐκκλησιαστικὲς διαφορὲς ἐξ αἰτίας τῶν ἀντιζηλιῶν μεταξὺ τῶν διαφόρων Καρδινάλιων. Οἱ διαφορὲς χώρισαν τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Δύσεως καί διορίζονται τρεῖς Πάπαι. Ἐνας ἀπὸ τοὺς Καρδινάλιους τῆς περιοχῆς τοῦ Μιλάνου, ἕνας ἀπὸ τοὺς καρδινάλιους τῆς περιοχῆς τῆς Βιέννης καί ἕνας ἀπὸ τοὺς Καρδινάλιους τῆς περιοχῆς τῆς AVIGNON. Ὑπὸ τίς συνθήκες αὐτὲς πού εὐρίσκετο

Ἡ συνέχεια στὸ ἐπόμενον

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ- ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ συμπατριώτης μας κ. Κων. Μούρας προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ Διευθυντοῦ παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Παιδείας.

Ὁ κ. Νικόλαος Κουράνης γαμβρὸς τῶν ἀδελφῶν Λυτρωτῆ προήχθη εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου ὁ δὲ υἱὸς του Στ. Κουράνης ὠρκίσθη ὡς ἀνθυπολοχαγός.

Ὁ κ. Ἄλ. Οἰκονομίδης ἐγένετο καὶ τυπικῶς πλέον Διευθυντῆς εἰς τὸ Ι.Κ.Α.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω πληροφοριῶν πρέπει νὰ αισθανώμεθα ὑπερηφάνειαν ὅλοι οἱ Νισύριοι διαπιστοῦντες ὅτι ἱκανὰ τέκνα τῆς Πατρίδος μας Νισύρου τιμοῦν τὸ ὄνομα τῆς γενετήρας των εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τοῦ δημοσίου βίου.

Τὸν παρελθόντα μῆνα ἐπεσκέφθη τὰς Ἀθήνας ὁ εἰς Παρισίους σπουδάζων ὡς σκηνοθέτης συμπατριώτης μας κ. Ἀντώνιος Π. Γεωργάκη. Κατὰ τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν του ἐπεσκέφθη τὰ Γραφεῖα μας καὶ μᾶς ἠγαρήσθησαν ἰδιαίτερως τὸ ἐνδιαφέρον πὸν ἔδειξεν διὰ τὰ Ν.Χ.

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ.Κ. Ζαχαριάδη

Εἰς τὰ δημοσιευθέντα ἀποτελέσματα τῶν εἰσαγωγικῶν ἐξετάσεων τοῦ Μετσοβείου Πολυτεχνείου, τμήματος Μηχανολόγων-Ἠλεκτρολόγων ἔρχεται μὲ πολὺ καλὴν σειρὰν ἐπιτυχίας ὁ συμπατριώτης μας κ. Ζαφείριος Χατζηδημητρίου.

Μὲ μεγάλην ἱκανοποίησιν ἐπληροφόρηθημεν ὅτι τρεῖς νέοι τῆς Νισύρου ἐνεγράφησαν κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1955-56 εἰς μηχανικὰς σχολὰς τοῦ Πειραιῶς. Οὗτοι εἶναι οἱ ἐξῆς: Ἐμμανουὴλ Διακοβασίλης, Νικόλ. Ἀνδριώτης καὶ Πασχάλης Μαρίνος.

Πρόκειται, μᾶς γράφουν ἀπὸ τὴν Νίσυρο, νὰ διορισθῇ καὶ δεῦτερος δημοδιδάσκαλος στὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον τῶν Νικειῶν ἀλλὰ οὐχὶ ἐνωρίτερον τοῦ δευτέρου ἐξαμήνου. Ἔτσι τὸ Δημ. Σχολεῖον θὰ λειτουργήσῃ ἐπὶ ἓν ὀλόκληρον ἐξάμη-

νον, ἂν μὴ καὶ περισσότερον μὲ τὸν μοναδικὸν διδάσκαλον κ. Σακελλαρίδη. Εἶναι μωρὸν νὰ λέμε ὅτι μπορεῖ ἓνας διδάσκαλος νὰ τὰ βγάλῃ πέρα μὲ 70 παιδιά.

Τόσο μεγάλο ἐνδιαφέρον δείχνει διὰ τὴν ἐπαρχίαν του ὁ Ἐπιθεωρητῆς τῆς Στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως περιφερείας Κῶ;

Κοινωνικὰ: Ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των ὁ κ. Κυριάκος Χαρτοφύλης μετὰ τῆς Δίδος Κικῆς Παπαντωνίου. Παράνυμφοι παρέστησαν ὁ κ. Ἐμμ. Κόκκινος καὶ ἡ κ. Μαρίκα Χατζηκυριακάκη. Τὴν 30ὴν Ὀκτωβρίου ἐβαπτίσθη τὸ μικρὸν τοῦ πατριώτου μας Κων. Ἱερομνήμονος εἰς τὸ ὁποῖον ἐδόθη τὸ ὄνομα Γιώργος ἀνάδοχος παρέστη ὁ κ. Γ. Ζαχαριάδης.

ΝΙΣΥΡΟΣ:

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Ι.Μ. ΡΟΥΣΣΕΤΟΥ

Διὰ τοῦ Π.Π.Κ ΣΠΗΛΙΑΝΗ τὴν 7ην Σεπτεμβρίου ἐξέδραμον εἰς Καρδάμενα Κῶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς πανηγύρεως οἱ Πρόσκοποι Νισύρου συνοδευόμενοι, ὑπὸ τοῦ κ. Γ. Μάγκου ὡς Προέδρου τοῦ Σώματος.

Τὴν 11ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐδόθη χοροεσπερις ὑπὸ τῶν Προσκόπων εἰς τὰ Λουτρά.

Ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν ἐσημείωσε φέτος τὸ τραπέζι τοῦ Σταυροῦ μὲ τὴν μεσημεριανὴν ρεβυθάδα.

Συλλογικὰ: Γενομένης Γεν. Συνελεύσεως τῆς Ἐργατικῆς Ἐνώσεως τὴν 18ην Σεπτεμβρίου καὶ διεξαχθεισῶν ἀρχαιρεσιῶν ἐξελέγησαν ἑννέα οἵτινες συνελθόντες κατηρτίσθησαν ὡς ἐξῆς εἰς σῶμα.

Πρόεδρος, Ἀντώνιος Κατσιματίδης, Ἀντιπρόεδρος Κων/νος Καρπαθάκης, Γραμματεὺς Μιχαὴλ Κυπραῖος, Ταμίας Φίλιππος Μαστρογιάννης, Σύμβουλοι Μιχαὴλ Κέντρης, Νικόλαος Πατρίκης, Γεώργιος Ὀρσάρης, Ἰωάννης Νικητιάδης καὶ Εὐστάθιος Μαραγκός.

Τὴν πρωΐαν τῆς 19ης Σ/μβρίου εὐρέθησαν εἰς τοὺς τοίχους γραμμένα διάφορα συνθήματα σχετικὰ μὲ τὴν Κύπρον ὑπὸ ἀγνώστων γραφέντα. Μεταξὺ τῶν διαφόρων συνθημάτων ὑπῆρχαν καὶ τὰ ἑξῆς: Η ΚΥΠΡΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ - ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΕΠΡΟΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΦΙΛΙΑ ΜΑΣ, ΑΓΓΛΟΙ ΘΑ ΤΗΝ ΠΑΡΩΜΕ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ, ΕΙΜΑΣΤΕ ΕΤΟΙΜΟΙ ΝΑ ΧΥΣΩΜΕ ΤΟ ΑΙΜΑ ΜΑΣ ΑΚΟΜΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΔΕΛΦΟΥΣ ΚΥΠΡΙΟΥΣ κ.λ.π.

Ἐξαιρετικὴν ἐπίσης ἐπιτυχίαν ἐσημείωσε εἰς ὀλόκληρον τὴν Νίσυρον ἡ σιωπηλὴ διαμαρτυρία τῆς 20ῆς Σεπτεμβρίου διὰ τοὺς βανδαλισμοὺς τῶν Τούρκων εἰς Σμύρνην καὶ Κων/πολιν. Ἀπὸ τῆς πρωΐας αἱ σημαῖαι τῶν οἰκιῶν καὶ καταστημάτων ἐκυμάτιζον μεσιστιοὶ ἐνῶ ὁ κόσμος νευρωδῶς ἐκινεῖτο εἰς τοὺς δρόμους προσμένοντας τὴν 11ην π.μ. διὰ νὰ διατρανώσῃ μὲ τὴν σιωπὴν τοῦ πένθος τοῦ καὶ τὴν ἀγανάκτησίν του. Τὸ σύνθημα ἐδόθη κατὰ τὴν 11ην ἀκριβῶς ὑπὸ πενθίμων κωδωνοκρουσιῶν. Ἔτσι σὲ λίγα λεπτά ἡ κυκλοφορία σταμάτησε τελείως καὶ οἱ περισσότεροι κατέφυγαν εἰς τὰ πλησιέστερα ραδιόφωνα διὰ νὰ ἀκούσουν τὸ μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σπυρίδωνος.

Τὴν 19ην Σεπτεμβρίου καὶ περὶ ὥραν 10 καὶ 30' π.μ. ἔφθασεν εἰς τὸν λιμένα μας τὸ πολεμικὸν ΑΡΣΛΑΝΟΓΛΟΥ τὸ ὁποῖον ἐκτελεῖ περιπολίαν ἀνὰ τὴν Δωδεκάνησον. Ἐξῆλθον τοῦ σκάφους ὁ πλοίαρχος κ. Δούσης καὶ εἰς σημαιοφόρος. Κατόπιν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς τῆς ὁποίας ἔτυχον κατηνθύνθησαν εἰς τὴν Σπηλιανὴν ὕπου ἀνεπέφθη δέσεις ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδη, ὑπὲρ τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ.

Παρευρέθη ἐπίσης εἰς τὴν δέξιν ὁ ἐκ Σύμης ἀντιπλοίαρχος κ. Βολονάκης ὅστις εὐρίσκετο εἰς τὰ Λουτρά. Τὴν μεσημβρίαν ἐδόθη ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. κ. Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδη γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ Κυβερνήτου κ. Δούση. Κατὰ τὴν 1 μ.μ. ἀνεχώρησε ἐκ τοῦ λιμένος μας τὸ πολεμικὸ συνεχίζον τὰς περιπολίαις του. Σημειωτέον ὅτι τὸ πολεμικὸν ΑΡΣΛΑ-

ΝΟΓΛΟΥ ὑπηρετεῖ ὁ συμπατριώτης μας ναύτης Νικ. Χαρτοφύλης.

Τὴν 21 Σεπτεμβρίου ἀφίχθη ὁ Νομάρχης Δωδεκανήσου κ. Ρεμπάκος πρὸς ἐπίλυσιν διαφόρων ζητημάτων τῆς νήσου μας. Μετὰ τοῦ κ. Νομάρχου ἀφίχθη ἐπίσης ὁ μεταβάς εἰς Ρόδον πρὸ ἡμερῶν Δήμαρχος Νισύρου κ. Γ. Γιαλλούρης.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Ἔδωσαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου ὁ κ. Μιχαὴλ Σακελλαρίδης μετὰ τῆς Δίδος Σοφίας Γενά.

Ἡ κ. Μαρία Ι. Φραντζῆ ἔτεκεν αἰσιῶς ἄρρεν. Ἐβαπτίσθη τὸ μικρὸν τοῦ κ. Δ. Μαστρογιάννη εἰς τὸ ὄνομα Ἀσπασία.

Π ρ ω τ ο β ρ ό χ ι α . Τὴν 2αν Ὀκτωβρίου ἐσημειώθη ἡ πρώτη βροχὴ ἡ ὁποία ὑπῆρξε καὶ κατακλυσμαία. Οἱ κῆποι ὅλοι μετεβλήθησαν εἰς λιμνοθάλασσαν. Λόγω τῆς βροχῆς ἀνεβλήθη διὰ τὴν ἐπομένην ἡ ὑπὸ τοῦ Γνωμαγόρα δοθεῖσα χοροεσπερίς.

ΡΟΔΟΣ: Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας Γ.Ι. Κουμέντου

Μετατεθεὶς ἀπὸ τὴν Ρόδον ἀνέλαβεν τὴν Διεύθυνσιν τῆς οἰκονομικῆς Ἐφορίας Καρπάθου, ὁ συμπατριώτης μας κ. Σπύρος Κουρούνης.

Τὴν 18ην Σεπτεμβρίου ἐγένοντο οἱ γάμοι τοῦ συμπατριώτου μας κ. Μ. Φρατζῆ μετὰ τῆς Δίδος Πόπης Χαρτοφύλη.

Ἡ ὑπὸ τὸν Σύλλογον «ΠΟΡΦΥΡΙΣ» ἀποφασισθεῖσα ἐκδρομὴ εἰς Νίσυρον ἐματαιώθη τελικῶς διὰ λόγους τεχνικούς. Πρόκειται δὲ νὰ διοργανωθῇ ἐκδρομὴ εἰς ἐξαιρετικὴν τοποθεσίαν τῆς Ρόδου προσεχῶς.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

Τάσων Διακοβασίλην Ἐνταῖθα: Ἐλάβομεν ἐπιστολήν σας καὶ σὰς γνωρίζομεν ὅτι ἐνεγράφητε συνδρομητής.

Γ. Παρθενιάδην: Ἀλεξάνδρειαν. Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ καλὰ σας λόγια.

Γ. Θεοχαρίδην: Ἀλεξάνδρειαν. Ἐπιστολὴ σας ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰ καλὰ σας λόγια. Ἀποστέλλομεν τὰ ἴδη ἐκδοθέντα τεύχη τοῦ Περιδικοῦ.

Ν. Χαρτοφύλην ναύτην. Ἐλάβομεν ἐπιστολήν σας εὐχαριστοῦμεν.

Νικόλ. Σακελλαρίδην: Δὲν δημοσιεύομε τὸ ἀπὸ ὅ,τι θυμάμαι αὐτὴ τὴ φορὰ διότι τὸ πήραμε πολὺ ἀργά. Παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀποστέλλετε συντομώτερον τὰς συνεργασίας σας.

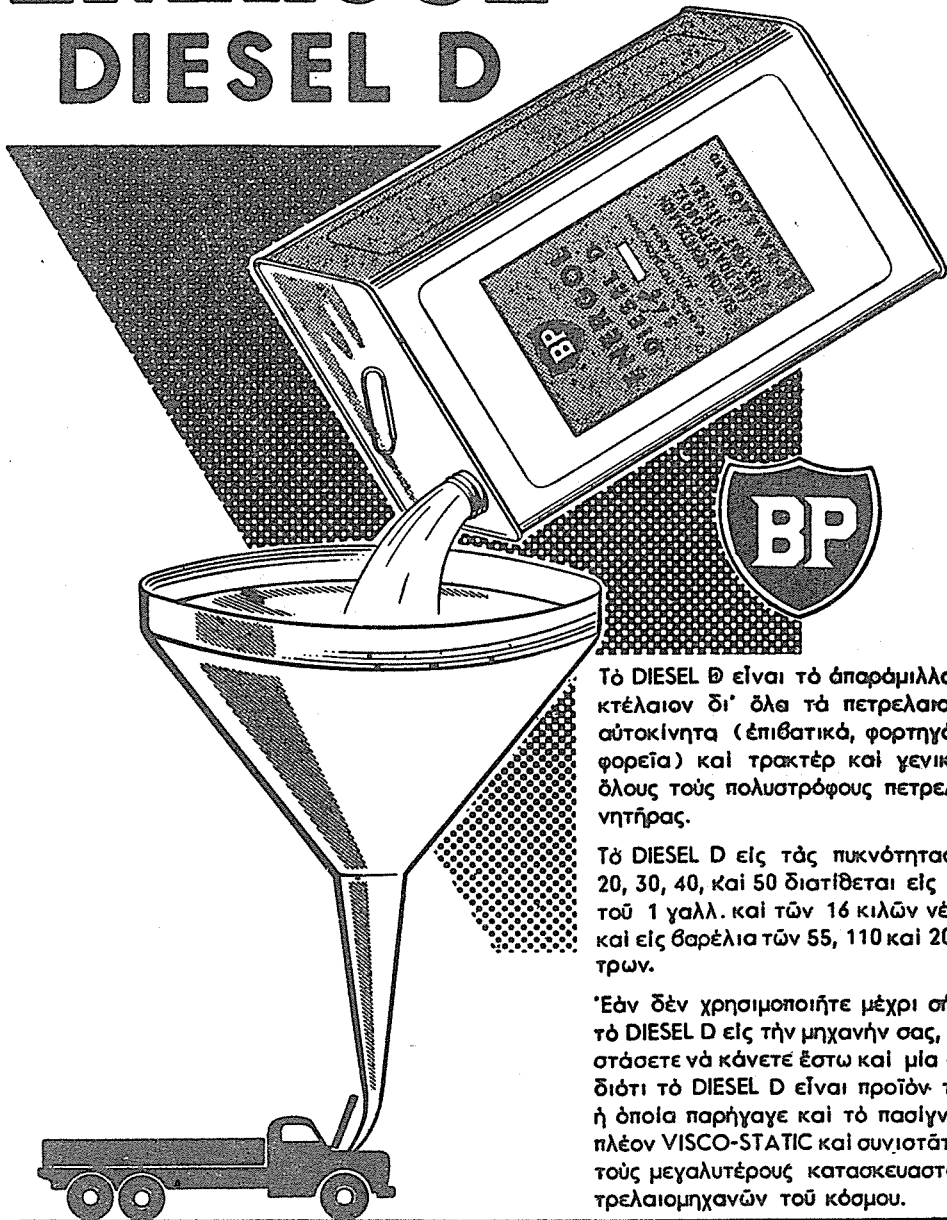
ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η ⁶⁶ ΓΑΛΛΙΑ,

ΟΔΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ 117 - ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 43-975
ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΔΗΜ. Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ENERGOL DIESEL D

Τό DIESEL D είναι τό άπαράμιλλον όρυκτέλιον δι' όλα τά πετρελαιοκίνητα αύτοκίνητα (έπιβατικά, φορτηγά, λεωφορεία) και τρακτέρ και γενικώς δι' όλους τούς πολυστρόφους πετρελαιοκίνητηρας.

Τό DIESEL D εις τάς πικνότητας SAE 20, 30, 40, και 50 διατίθεται εις δοχεία του 1 γαλλ. και των 16 κιλών νέττο ως και εις βαρέλια των 55, 110 και 200 λίτρων.

Έάν δέν χρησιμοποιήτε μέχρι σήμερα τό DIESEL D εις τήν μηχανήν σας, μη διαστάσετε νά κάνετε έστω και μία δοκιμή διότι τό DIESEL D είναι προϊόν τής BP ή όποια παράγαγε και τό πασίγνωστον πλέον VISCO-STATIC και συνιστάται από τούς μεγαλυτέρους κατασκευαστάς πετρελαιομηχανών του κόσμου.

**Ζητήσατέ το σε όλα τα Πρακτορεία και Πρατήρια τής
BP ΕΛΛΑΔΟΣ ΛΙΜΙΤΕΔ**

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Νοέμβριος 1955 Τεύχος 10

Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ – ΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ ΚΑΙ Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ ΝΙΣΥΡΟΥ

«Τὰ πρῶτα βήματα τοῦ δημάρχου κ. Γιαλούρη ἐνισχύουν πᾶσαν αἰσιόδοξον πρόβλεψιν» ισχυρίζεται στο κύριο ἄρθρο του δέκατου τεύχους των Νισυριακῶν Χρονικῶν ο Μ.Ε. Παρθενιάδης, ο οποίος στο κείμενο του διατυπώνει «τὰς ἐντυπώσεις του ἐκ τοῦ προσφάτου εἰς Νίσυρον ταξειδίου». Στο ἄρθρο του Μ. Παρθενιάδη τίγονται κυρίως τα προβλήματα της καθαριότητας, των δημοτικῶν Λουτρῶν, του Ηλεκτροφωτισμοῦ, με βλέμμα «ἀδιαφόρως προσωπικῶν συμπαθειῶν».

Οι σχέσεις του συλλόγου Νισυρίων ο Γνωμαγόρας Αθηνῶν-Πειραιά με το Κέντρο (τον αντίστοιχο δηλαδή σύλλογο της Νέας Υόρκης) παρουσιάζονται στο ἄρθρο του κ. Κώστα Σακελλαρίδη «Προς την ἑδραν» στην στήλη Ελευθερον Βήμα. Κριτική ἐπίσης γίνεται, στο ἴδιο ἄρθρο, για το «ῥφος πού χρησιμοποιεῖ ὁ πρόεδρος τοῦ Γνωμαγόρα (Σ.Σ. Νέας Υόρκης) στή διαίᾳ ἀπάντησή του στο Λάζαρο Κοντοβερό για ὅσα ἔγραψε στο περιοδικό τοῦτο τεῦχος 6, σελ. 5».

Η σελίδα ἔξι και μέρος της σελίδας ἐπτά καλύπτονται ἀπό ἄρθρο που τιτλοφορεῖται «Οι καλοί λογαριασμοὶ κάνουν τους καλούς φίλους» στο οποίο διαπιστώνεται ὅτι «ἓνα πνεῦμα παρεξηγήσεως, τελευταίως, ἔχει γίνει αἰτία νὰ χαλαρωθεῖ ὁ σύνδεσμος μεταξὺ τῶν συλλόγων τοῦ Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς-Νισύρου-Ἀθηνῶν, Πειραιῶς».

Τι ἔχει συμβεῖ; Ὅπως ἔχουμε ἀναφέρει σ' ἄλλες σελίδες αὐτῆς της ἐκδοσης, ἀλλά και ὅπως θα διαπιστώσει ο ἀναγνώστης των «Νισυριακῶν Χρονικῶν», οἱ ἐνέργειες του Γνωμαγόρα Αθηνῶν για τον Ηλεκτροφωτισμό της Νισύρου προκάλεσαν σχόλια, ἐπικρίσεις και την ἀντίδραση του Κέντρου. Ο Γνωμαγόρας Νέας Υόρκης, ὅπως γράφουν τα Νισυριακά Χρονικά, «εἰς τὸ Δελτίον ἀριθ. 130 μᾶς ἐπιτίθεται καὶ μάλιστα με φράσεις ἀνοικεῖους». Ο λόγος της «ἐπίθεσης αὐτῆς εἶναι ἡ κριτική τὴν ὅποια ἤσκησαν τὰ Νισυριακά Χρονικά διὰ τὴν ἀκολουθητέα γραμμὴ διὰ τὴν ἐπίτευξιν ἔργων τὰ ὅποια θὰ ὠφελήσουν τὴν προσφιλήν μας Νίσυρον».

Προβλήματα ὅμως υπήρχαν και στις σχέσεις του Γνωμαγόρα Αθηνῶν με το τμήμα της Νισύρου: «Ὡς πρὸς τὸ ἀναπάντητον τῆς ἐπιστολῆς των (Σ.Σ. ἐννοεῖ του Γνωμαγόρα Νισύρου) γνωρίζουν καλλίτερον παντός ἄλλου τοὺς λόγους καὶ ἀντὶ παραπόνων θὰ ὄφειλαν νὰ μᾶς εἶχον οὔτοι ἀποστείλει ἀπάντησιν

σχετικῶς μὲ τὴν «έορτὴ τοῦ παιδιοῦ», ἀπάντησις ἡ ὁποία προηγεῖται καὶ τὴν ὁποίαν πάντοτε ἀναμένομεν». Για τὴν «εορτὴ τοῦ παιδιοῦ» καὶ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Γνωμαγόρα Νισύρου που ἀνέμενε τὸ τμήμα Ἀθηνῶν μας πληροφοροῦν τὰ πρακτικὰ τῆς Εἰκοστῆς Τρίτης συνεδρίας τοῦ Γνωμαγόρα τῆς 15ης Ἰανουαρίου 1955. Τὸ τρίτο θέμα συζητήσεως τῆς συνεδρίας αὐτῆς εἰσηγεῖται «ὁ ἐπανακάμψας ἐκ τῆς πατρίδος μας κ. Σταῦρος Γιαννίδης, ὁ ὁποῖος ἐξουσιοδοτήθη ὅπως διανεμῆ τὰ δῶρα' εἰς τὰ παιδιὰ τῆς Νισύρου.

Σταῦρος Γιαννίδης:

«Ἀφίχθεις εἰς Νίσυρον τὴν προπαραμονὴν τοῦ νέου ἔτους ἐφρόντισα καὶ ἦλθον εἰς ἐπαφὴν ἀμέσως μὲ τὸν πρόεδρον τοῦ «Γνωμαγόρα» Νισύρου κ. Ἄπ. Μαστρογιάννην. Τοῦ ἐξέθεσα τὴν ἐπιθυμίαν σας καὶ τοῦ ἐγνώρισα μὲ κάθε λεπτομέρεια τὸν ἀριθμὸν τῶν δῶρων κ.λπ τοῦ εἶπα ὅτι τὰ δῶρα εὐρίσκονται εἰς τὸ σπῆτι μου εἶναι δὲ εἰς τὴν διάθεσίν του. Ἀπεφασίσαμεν τὰ δῶρα νὰ μείνουν σπῆτι μου, διὰ καλυτέραν φύλαξιν καὶ νὰ μεταφερθοῦν τὴν ἐπομένην εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ «Γνωμαγόρα» διὰ νὰ συσκευασθοῦν.

Κατηρτίσθη ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κ.κ. Ἄ. Μαστρογιάννη πρόεδρον Γνωμαγόρα Νισύρου, Πασχ. Χριστοφόρου τ. Δήμαρχον σύμβουλον Γνωμαγόρα Νισύρου, Γ. Γιαλούρη Δήμαρχον, Σ. Κουρζῆ Δ/ντου Δημ. Σχολείου καὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου κ. Παπᾶ Νικολάου Χατζόγλου.

Ἀπεφασίσθη ἡ ἐορτὴ νὰ λάβῃ χώραν τὴν πρωίαν τῆς 1.1.55 εἰς τὴν λέσχην τοῦ Γνωμαγόρα ἢ ἔξωθι τούτου ἐφ' ὅσον ὁ καιρὸς τὸ ἐπιτρέπει καὶ τὸν πανηγυρικὸν νὰ ἐκφωνήσῃ ὁ κ. Σ. Κουρζῆς τοῦτο δὲ λόγῳ τῆς σθεναρᾶς ἀρνήσεως τοῦ κ. Ἄ. Μαστρογιάννη νὰ ἐκφωνήσῃ οὗτος ὡς πρόεδρος τοῦ Γνωμαγόρα τὸν Πανυγηρικὸν τῆς ἐορτῆς ὡς ἔπρεπε.

Τὴν 31/12/54 τὰ παιχνίδια συσκευασθῆσαν ἀπὸ ὄμιλον κυριῶν καὶ δεσποινίδων καὶ παρεδόθησαν εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ Γνωμαγόρα ὅστις καὶ τὰ ἐφύλαξεν εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ συλλόγου.

Τὴν 1/1/55 ἐγένετο μὲ ἐπιτυχίαν ἐορτὴν καὶ ἐμοιράσθησαν τὰ παιχνίδια ἐχρησάσθησαν ὅμως ἔξ ἐπὶ πλέον τῶν προβλεφθέντων τὰ ὁποῖα συνεπλήρωσα ἔξ ἰδίων.

Εἰς ἔξ παιδιὰ ποῦ δὲν προσῆλθον εἰς τὴν ἐορτὴν ἀπεστείλαμεν τὰ δῶρα διὰ τῆς δίδος Μαρίας Τσουλάτου, μεταξὺ τῶν μὴ προσελθόντων εἰς τὴν ἐορτὴν ἦσαν καὶ τὰ δύο τέκνα τοῦ κ. Παπαντωνάκη. Ὁ κ. οὗτος εἶναι ἀνθυπασπιστὴς ἀστυνομικὸς Σταθμάρχης, τὰ παιδιὰ αὐτὰ ἠρνήθησαν νὰ τὰ λάβουν κατόπιν ἀπαγορεύσεως τῶν γονέων τους ἢ δὲ κ. Παπαντωνάκη εἰς ἣν

1. Ὅπως μας πληροφοροῦν τὰ πρακτικὰ τοῦ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα τῆς Εἰκοστῆς πρώτης συνεδρίας τῆς 29ης Δεκεμβρίου 1954: «Ὁ κ. πρόεδρος ἀρξαμένης τῆς συνεδρίας γνωρίζει τὰ ἀποτελέσματά μας ἐκ τῆς ἐπισκέψεώς μας πρὸς ὀρισμένους συμπατριῶτας μας ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἐζητήσαμεν τὴν οἰκονομικὴν αὐτῶν συνδρομὴν διὰ τὸ πρῶτον ρόφημα τῶν μαθητῶν τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τῆς πατρίδος μας. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ ἐπειδὴ τὸ συλλεγὸν ποσὸν δὲν εἶναι μέγα ἠγοράσθησαν δῶρα καὶ ἐστάλησαν μὲ τὸν συμπατριώτην μας κ. Σταῦρον Γιαννίδην εἰς Νίσυρον ἵνα διανεμηθῶσι εἰς τὰ παιδιὰ μέχρι 10 ἐτῶν. Ἡ πράξις αὕτη ἐγκρίνεται παρὰ πάντων».

ή δις Μαρία Τσουλάτου άπετάθη δέν έδέχθη τά δώρα του Γνωμαγόρα. Παρά την προσβολή την όποία έκαμε ή κ. Παπαντωνάκη εις τον Σύλλογον μας, ό Γνωμαγόρας Νισύρου τής άνέθεσεν τιμητικώς την προεδριάν τής χοροεσπερίδος τής κοπής τής Βασιλόπιττας του Γνωμαγόρα Νισύρου κατά την έσπέραν τής 1/1/55. Σάς άναφέρω έάν σάς ενδιαφέρει διότι έμέ ως άτομον ουδόλως με θίγει και μου είναι παντελώς άδιάφορον, ότι εκτός τής προσβολής ήν δέχεται ό σύλλογός μας ως εκ τής έπιβραβεύσεως δια τής αναθέσεως τής προεδρίας τής έορτής του εις την προσβαλουσαν τον σύλλογον μας ανωτέρω κυριάν, ό Γνωμαγόρας Νισύρου δέν με προσκάλεσεν εις την ύπ' αυτου έορτήν και κοπήν τής βασιλόπιττας παρά την ιδιότητά μου ως εκπροσώπου του Γνωμαγόρα 'Αθηνών-Πειραιώς.

Τέλος σάς παραδίδω τά δύο έπιστραφέντα δώρα τά όποία έλαβον παρά του προέδρου του Γνωμαγόρα Νισύρου κ. 'Α. Μαστρογιάννη κατοπιν άποφάσεως τής διοργανωτικής τής έορτής έπιτροπής ήν έλαβεν εις 4ωρον συνεδρίασίν της και κατά την όποιαν επέκρινε τον Πρόεδρον του Γνωμαγόρα Νισύρου δια την άσύγνωστον ως εικιστα προσβλητικην δια τó τμήμα 'Αθηνών συμπεριφορά του τμήματος Νισύρου ως προς την προσαφθεισαν προς τον Γνωμαγόραν Νισύρου μομφήν διεφώνησαν εκ τής έπιτροπής μόνον ό κ. Χριστοφόρου.

Ο κ. πρόεδρος εύχαριστεϊ τον κ. Στ. Γιαννίδη δια τας παρασχεθείσας ύπηρεσίας του προς τον σύλλογον, έρχόμενος δε εις τó θέμα τής διανομής των δώρων έρωτᾶ τους παρευρισκομένους έάν όσα εξέθεσεν ό κ. Σ. Γιαννίδης άποτελοϋν προσβολήν ή όχι και έάν τó τμήμα Νισύρου έλαβεν ή όχι την πρέπουσαν στάσιν.

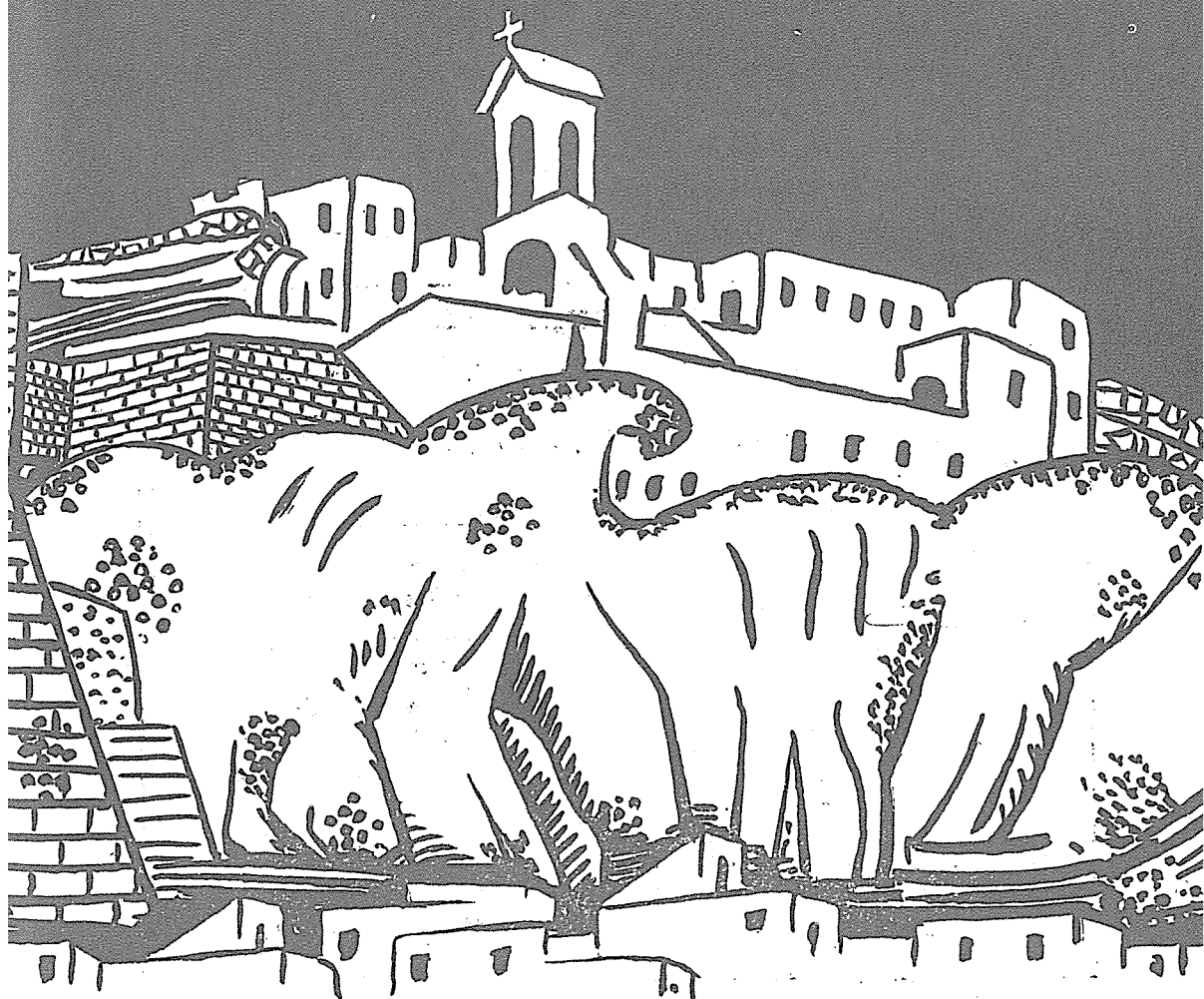
Κατόπιν έκφράσεως τής γνώμης εκ μέρους όλων των συμβούλων τó Δ.Σ. κατέληξε εις την άπόφασιν ότι ή στάσις αύτη τής κ. Σταθμάρχου ήτο πολυ κακή και προσέβαλεν οϋτω τó τμήμα μας, ή δε στάσις του Δ.Σ. του τμήματος Νισύρου ουδόλως υπήρξεν άξιοπρεπής. Νά αναμένωμεν δε έπιστολήν εκ μέρους του τμήματος Νισύρου και εις περιπτώσιν καθ' ήν δέν ήθελε μάς θίξει τó ζήτημα αυτό, τότε νά τó επαναφέρωμεν προς συζήτησιν».

Στο ίδιο άρθρο φιλοξενείται ομόφωνη άπόφαση του Δ.Σ. του Γνωμαγόρα Νισύρου «καταδίκης και διαμαρτυρίας» κατά του Δ/ντου του Γυμνασιακού Παραρτήματος Νισύρου αρχιμανδρίτη (τότε) Αλεξάνδρου Γεωργιάδη. Το θέμα απασχόλησε το Δ.Σ. του Γνωμαγόρα Αθηνών στην Εικοστή ενάτη τακτική συνεδρίαση του της 25ης Ιουλίου 1955. Όπως μας πληροφοροϋν τα πρακτικά αυτά, μετά την ανάγνωση της αλληλογραφίας του συλλόγου. «'Αφορμήν λαβών ό κ. πρόεδρος επί ανακοινωθείσης ήμων έπιστολής προς τον Διευθυντήν του Στάξιου Δημοτικού Σχολείου Νισύρου δι' ής ό Διευθυντής του εκεί 'Ημιγυμνασίου 'Αρχιμ. κ. 'Αλέξανδρος Γεωργιάδης δέν έδέχθη τó Γνωμαγόρειον έπαθλον του Κέντρου Ν. 'Υόρκης, δια τους πρωτεύσαντας μαθητάς και μαθητριάς άμφοτέρων των Σχολών τής Πατρίδος μας, ψέγων όμοϋ τους εν 'Αμερικη άδελφούς μας, θέτει τó ζήτημα τουτο ύπόψιν του Δ.Σ. λέγει δε ότι θα πρέπει ό Σύλλογός μας νά άπαντήσει προς τον Διευθυντή 'Αρχ. κ. 'Αλεξ. Γεωργιάδη, δια τής άπαντήσεώς μας δε αύτής νά γράφωμεν ότι ή στάσις αυτου είναι άπα-

ράδεκτος διότι οὕτω ἐνσπείρει τὸ μῖσος πρὸς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ ἀδελφούς μας εἰς τὰς καρδίας τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Σχολῶν τῆς Πατρίδος μας. Ἡ πρότασις αὕτη εὐρίσκει συμφώνους ὅλους τοὺς συμβούλους οἱ ὅποιοι διαμαρτύρονται διότι ὁ Δ/ντῆς τοῦ Ἡμιγυμνασίου μας ἀντὶ νὰ διαπλάσῃ ἐπὶ τὸ καλὸν τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Σχολῶν τουναντίον χωρὶς νὰ ὑπάρχει λόγος ἐνσπείρει τὸ μῖσος καὶ τὴν κακίαν. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος δὲ ἂν θὰ πρέπει νὰ ἀπαντήσωμεν ἀποφασίζεται, μειοψηφίσαντος ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ κ. Προέδρου, ὅπως μὴ ἀποσταλῆ ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἄνω κ. Δ/ντὴν, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ὑπῆρξε ἀπλῶς κοινοποίησις πρὸς ἡμᾶς, διὰ τοῦ τρόπου δὲ αὐτοῦ ὁ κ. Ἀλεξ. Γεωργιάδης θὰ ἀντιληφθεῖ ὅτι εἴμεθα ἀντιθετοὶ τῆς πράξεώς του αὐτῆς, ἐπομένως δὲν τὴν υἰοθετοῦμεν. Ἐκείνον ὅμως τὸ ὅποιον θὰ ἀποτελέσει μέγιστον καυτηρίασμα δι' αὐτὸν εἶναι νὰ σχολιάσωμεν τὴν πράξιν του αὐτῆν διὰ τῶν «Νισυριακῶν Χρονικῶν».

Ἡ ὕλη του δέκατου τεύχους συμπληρώνεται με ἐνα ἀφιέρωμα στὴν μάχην του Ἐμπορείου «ἐπὶ τῇ συμπληρώσει 11ετίας» που «συνετάχθη βάσει ἀύθεντικῶν στοιχείων ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμωτάτου Παπαγιάννη Σκανδάλιου», με τὶς συνέχειες του κειμένου του Δρος Μιχ. Τσατσαρώνη «Ἐνας Νισύριος Πάπας στὴ Ρώμη, Πάπας Ἀλέξανδρος ο 5ος 1409-1412», του ποιήματος «Κατάρτα καὶ ευχή» του Ι. Λογοθέτου, τὴν πλούσια εἰδησεογραφία καὶ ἐνα ψήφισμα τῆς Δωδεκανησιακῆς Ἀγαθοεργοῦ Ἀδελφότητος τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεὶ Νισυρίων «Ἅγιος Ἰωάννης ο Θεολόγος», σχετικὰ με «τὴν τροπὴν τοῦ Ἐθνικοῦ αἰτήματος περὶ αὐτοδιαθέσεως τῶν Κυπρίων, τὴν στάσιν τῶν ἐλευθέρων λαῶν καὶ τοῦ Ο.Η.Ε. ἔναντι αὐτῶν, ὡς καὶ τὰς Τουρκικὰς βαρβαρότητας ἐναντίον Ἑλλήνων καὶ ὁμογενῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Σμύρνην».

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 10

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΑΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 13

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΥΡΙΟΝ ΑΡΘΡΟΝ	Σελίς	1
ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ	»	3
ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ	»	4
ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ	»	5
ΚΑΛΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ, ΚΑΛΟΙ ΦΙΛΟΙ	»	6
ΨΗΦΙΣΜΑ	»	8
ΚΑΤΑΡΑ ΚΑΙ ΕΥΧΗ (ποίημα Ι. Λογοθέτη)	»	10
ΑΠ' ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ	»	12
ΕΝΑΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ ΠΑΠΙΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ (Μ. Τσατσαρώνη)		14
ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ	»	15

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλούνται οι κ.κ. Συνδρομηταί, οι καθιστεροῦντες τὰς συνδρομάς των ὅπως τὰς ἐμβάσουν εἰς τὸν Οἰκονομικὸν διαχειριστὴν μας κ. Χρ. Καρανίκην. Ὁδὸς Ι. Δροσποῦλου 17-Πειραιεύς.

ΡΑΔΙΟ-ΠΡΕΒΕΝΑ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409
ΜΟΣΧΑΤΟΝ
Β.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26-ΤΗΛ.482113
κουζίνας — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυντήρια
ραπτομηχαναί
ραδιόφωνα — πικ-απ
ἠλεκτρικὰ σκεύη
ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί:

Ἐτησία δρχ. 50
Ἐξάμηνος » 25
Ἐξωτερικοῦ (ἔτησία)
Ἄμερικὴ Δολ. 3
Αὐστραλία λίρ. χάρτ. 11)2
Αἴγυπτος λίρ. 11)2

Διευθύνσεις:

Ἐπεύθυνος ἐκδόσεως
Α. Ι. Γιαννίδης
Θρασ. Ζαμητ. 2 — Νέον Φά ηρον.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΙΣΥΡΟΝ

Εἶναι γνωστόν, ὅτι οὐδέποτε ἀνεμίχθην εἰς ζητήματα ἀφορῶντα τὴν διοίκησιν τοῦ Δήμου Μανδρακίου, πρὸς δὲ ὅτι, ὁ πόθος μου νὰ ἴδω βελτιομένην τὴν ἐκεῖ κατάστασιν, ἀποτελεῖ τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἀδιαφόρως προσωπικῶν συμπαθειῶν, δὲν μὲ κατέστησαν μεροληπτικὸν εἰς τὰς κρίσεις μου διὰ τὰ πρόσωπα. Τοῦτο μὲ ἐνισχύει ὥστε, ἀμερολήπτως καὶ πάλιν νὰ διατυπώσω τὰς ἐντυπώσεις μου ἐκ τοῦ προσφάτου εἰς Νίσυρον ταξειδίου μου.

Ἐκ πρώτης ὄψεως γίνεται ἀντιληπτὴ μία ἀλλαγὴ, ὀφειλομένη ἀσφαλῶς εἰς τὰς προσπαθείας τῆς νέας Δημοτικῆς Ἀρχῆς.

Ἡ καθαριότης, ἂν καὶ μὴ ὀλοκληρωμένη, οὐσιώδη παρουσιάζει βελτίωσιν καὶ τὰ μελετώμενα μέτρα, παρέχουν αἰσιοδόξους προβλέψεις διὰ τὴν πλήρην βελτίωσιν.

Ἡ προσπάθεια τοῦ ἐξωραϊσμοῦ καὶ ἡ δημιουργία μικρῶν πνευμόνων, εἶναι οὐσιώδης διὰ τὴν υγείαν τῶν κατοίκων καὶ τὴν πολιτισμένην ἐμφάνισιν τοῦ Μανδρακίου. Ἐπαινετὴ ἐν προκειμένῳ ἡ Δημοτικὴ προσπάθεια καὶ τῶν κατοίκων ἡ κατανόησις τῆς σημασίας τοιούτων ἔργων.

Τὰ λουτρά: Διὰ τὸ πολύτιμον τοῦτο διὰ τὴν Νίσυρον κεφάλαιον ὄλη ἡ προσοχὴ τῆς Δημ. Ἀρχῆς πρέπει νὰ συγκεντρωθῆ. Διότι διὰ τῆς ἀξιοποιήσεως αὐτῶν, ἀσφαλῶς θὰ ἐπιτευχθῆ καὶ βελτίωσις τῆς οἰκονομικῆς ζωῆς τῆς Νήσου.

Βεβαίως διὰ τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα θὰ ἔπρεπε νὰ πραγματοποιηθοῦν, ἡ Δημορχία οὔτε τὸν χρόνον οὔτε τὰ μέσα διέθεσε. Ἀλλὰ εἶναι καταφανὲς ὅτι προσοχὴ βελτιώσασα κάπως τὴν κατάστασιν ἔχει ἐπιδειχθῆ παρ' αὐτῆς. Ἡ προσπάθεια τῆς βελτιώσεως καὶ ἡ ἐξασφάλισις ἐκ τῶν λουτρῶν πόρων, εἶναι δυνατὸν, καταρτιζομένου ἐνὸς ὀλιγοετοῦς προγράμματος ἔργων, νὰ ἱκανοποιήσουν, τὸσον τὰς ἀξιώσεις τῶν λουουμένων ὅσον καὶ τοὺς κατοίκους τῆς νήσου. Ἡ ἀπόφασις συνεπῶς τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς ὅπως οἱ ἐκ τῶν λουτρῶν πόροι, διατίθενται ἀποκλειστικῶς πρὸς βελτίωσιν αὐτῶν, ἀποτελεῖ σκέψιν ἐπιτυχῆ.

Ἡλεκτροφωτισμός: Καὶ ἐπὶ τοῦ λίαν ζωτικῆς τούτου διὰ τὴν νῆσον, ζητήματος, ἡ Δημ. Ἀρχὴ δὲν παρέλειψε νὰ ἐπιδείξῃ δραστηριότητα καὶ

ένδιαφέρον, αντιλαμβανομένη τὴν ἀξίαν τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ τούτου ἔργου.

Εἰς τὰς προσπάθειάς τοῦ Συλλόγου μας Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν - Πειραιῶς, ὅστις ἀπὸ ἐτῶν ἀψησολήθη σοβαρώτατα ἐπὶ τοῦ τοιαύτης σημασίας ἔργου καὶ ὁ ὁποῖος ὡς γνωστὸν ἐπέτυχε κατόπιν δραστηρίων ἐνεργειῶν παρὰ τὴ Γ.Δ.Δ. ὅπως αὕτη προβῆ ἰδίαις δαπάναις εἰς τὴν ὀλοκλήρωσιν τῆς ὅλης ἐγκαταστάσεως, ἐν κτιρίῳ τὸ ὁποῖον ἀνηγέρθη δαπάναις τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἐπὶ οἰκοπέδου παραχωρηθέντος ὑπὸ τοῦ Δήμου, εὑρίσκεται συμπαραστάτης ἢ Δημοτικὴ Ἀρχή, ἐπιδεικνύουσα οὕτω πλήρη κατανόησιν τῆς σημασίας τοῦ ἔργου τούτου.

Βεβαίως τὸ ἔργον τοῦ κ. Δημάρχου θὰ κριθῆ κατὰ τὴν λήξιν τῆς θητείας του. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι, τὰ πρῶτα βήματά του ἐνισχύουν πᾶσαν αἰσιόδοξον πρόβλεψιν.

Ἡ ἀμερόληπτος κρίσις ἐνὸς Νισυρίου πρέπει νὰ ἀποτελῆ διὰ τὸν κ. Δήμαρχον ἐνίσχυσιν εἰς τὰς προσπάθειάς του.

Μ.Ε. ΠΑΡΘΕΝΙΑΔΗΣ

ΜΙΑ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Τὸ ποσὸν τῶν εἰσπράξεων τῆς χοροεσπερίδος ποὺ ἐδόθη εἰς τὴν Νίσυρον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκεῖ παραμονῆς τῶν κ.κ. Προέδρου καὶ Ἀντιπροέδρου τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς, διετέθη εἰς τὴν ἐξωραϊστικὴν ἐπιτροπὴν Νισύρου καὶ συγκεκριμένως πρὸς διευθέτησιν καὶ ἐξωραϊσμὸν τοῦ μεταξὺ τοῦ ἠλεκτροστασίου καὶ τῆς Καράβας χώρου.

Ἐσφαλμένως ἀνεγράψαμε εἰς προηγούμενον τεῦχος ὅτι τὸ ποσὸν διετέθη διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἠλεκτροστασίου, ἐξ ἑλλειποῦς πληροφορίας τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας.

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ ΜΙΑΣ ΘΥΣΙΑΣ:

Τὸ χῶμα τῆς ἠρωϊκῆς Μεγαλονήσου μας ἐποτίσθη αὐτὰς τὰς ἡμέρας μὲ τὸ αἶμα τῶν ἀδουλώτων ἀδελφῶν μας Κυπρίων. Ὁ ἀγὼν διὰ τὴν Ἐλευθερίαν, ὁ ὁποῖος διὰ τοὺς Ἕλληνας εἶχε πάντοτε ἱερὸν χαρακτήρα, ἔλαβε πλέον τὴν μορφήν μιᾶς ὑπερτάτης θυσίας. Καὶ εἶναι βαθὺ καὶ ὑπέροχον τὸ νόημα τῆς θυσίας αὐτῆς εἰς τοιαύτας στιγμὰς ὅπου τὸ δίκαιον στραγγαλίζεται ἀπὸ σκληρὸν δυνάστην.

Οἱ ἀγωνιζόμενοι ἀδελφοί μας, ἄς εἶναι βέβαιοι ὅτι ποτίζουν πλέον τὸ δένδρον τῆς Ἐλευθερίας μὲ τὸ αἶμα των. Ἦδη αἱ μεγαλύτεραι ἀποφάσεις καὶ τὰ εἰλικρινέστερα αἰσθήματα τῶν Πανελλήνων, ὑφαίνουν τὴν Κυανόλευκον ἢ ὁποία θὰ κυματίσῃ ὑπερήφανος εἰς τὴν ἐλευθέραν καὶ Ἑλληνικωτάτην Κύπρον μας.

ΕΥΤΕΝΕΙΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΙ:

Ἐποικοδομητικὴ καὶ ὠφέλιμος εἶναι ἡ προσπάθεια ὠρισμένων ἀνθρώπων τοῦ πνεύματος τῆς Νισύρου. Ἐννοοῦμεν τὰς μορφωτικὰς διαλέξεις αἱ ὁποῖαι εἶναι τόσο ἀπαραίτητοι διὰ τὸ κοινόν. Ἄν ληφθῇ μάλιστα ὑπ' ὄψιν πόσον εἶναι στείρον τὸν πνευματικὸν καὶ ψυχαγωγικὸν περιβάλλον μιᾶς μικρᾶς νήσου, ὅπως εἶναι ἡ Νίσυρος, φαίνεται σαφῶς ἡ σπουδαιότης μιᾶς τοιαύτης προσπάθειας.

Ἄς προσφέρουν, λοιπόν, οἱ ἄνθρωποι τοῦ πνεύματος, οἱ μόνον καθοδηγηταί, τὰς πολυτίμους αὐτὰς ὑπηρεσίας των πρὸς ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἐπιπέδου τῆς μικρᾶς νήσου μας.

ΟΛΙΒΕΡΑ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΙΣ

Καὶ πάλιν διὰ τὰ «Νισυριακά Χρονικά».

Μὲ πικρίαν παρατηρεῖ τις τὴν τάσιν ὠρισμένων ἀτόμων, τῆς κοινωνίας μας νὰ φέρωνται ψυχρῶς πρὸς τὸ Περιοδικόν. Ἀντὶ καὶ αὐτοὶ νὰ βοηθήσουν διὰ

μίαν βελτίωσίν του, ἀρκοῦνται εἰς μικροπρεπεῖς κρίσεις.

Ἄξιζει, πάντως, νὰ σημειωθῇ ἐπ' εὐκαιρία, ὅτι τὰ «Νισυριακά Χρονικά» εἶναι ἴσως, τὸ μοναδικὸν περιοδικὸν τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται ἀπὸ Δωδεκανησιακὸν σύλλογον, καὶ δὴ τόσο μικρᾶς νήσου. Ἐπίσης ἀξιίζει νὰ τονισθῇ (διὰ τοὺς κυρίους αὐτούς) ἡ σπουδαιότης κι' ἡ σημασία τῆς ὑπάρξεώς του ὅπως ἐπίσης καὶ αἱ θυσίαι καὶ ἀνιδιοτελεῖς κόποι αὐτῶν οἱ ὁποῖοι τὸ ἐκδίδουν.

Διατὶ λοιπόν, αἱ κακεντρεχεῖς κρίσεις; Εἶναι τὸ πνευματικὸν τέκνον ὄλων τῶν ἀπανταχοῦ Νισυρίων. Πρέπει ὅλοι νὰ τὸ ἀγαπήσουν διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν τελειότητα.

Ὡς συνεργᾶται, ὡς συνδρομηταί, ὡς ἠθικοί, ἔστω, παραστάται του, θὰ προσφέρουν ἔργον εὐγενέστερον ἀπὸ ἐκεῖνο τοῦ κακεντρεχοῦς κριτοῦ!!!

ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟΙ ΝΕΟΙ:

Μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ συμπατριώτης μας καὶ ἐκλεκτὸς Δωδεκανήσιος ποιητὴς Νίκος Ι. Χαρτοφύλης, συνέθεσε ποιητικὴν σλλογὴν τὴν ὁποῖαν θὰ ἐκδώσῃ συντόμως γνωστὸς ἐκδοτικὸς οἶκος τῶν Ἀθηνῶν. Τὰ ποιήματα τῆς συλλογῆς αὐτῆς ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸν ἱερὸν ἀγῶνα τῆς Κύπρου μας θὰ ἔχωσι ἀσφαλῶς μεγίστην ἀπήχησιν εἰς τὸ Πανελλήνιον. Ἀρμονία, βαθὺ νόημα, ἔντονος πατριωτικὸς παλμὸς καὶ πρὸ παντὸς ὑψηλὴ Τέχνη χαρακτηρίζουν τὴν δημιουργίαν αὐτήν, ἢ ὁποία μᾶς τιμᾷ ἰδιαιτέρως. Διὰ τὸν ποιητὴν καὶ τὸ ἔργον του θ' ἀσχοληθοῦν προσεχῶς τὰ «Ν.Χ.». Εὐχόμεθα πάντως εἰς τὴν πρώτην αὐτὴν ἔκδοσίν του μεγάλην ἐπιτυχίαν.

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ποιὸς Τουρισμός; Αὐτὸς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ὁποίου εἰς τὴν Νίσυρον τόσαι προσπάθειαι καταβάλλονται; Ὅχι.

Τὸ σημείωμα αὐτὸ ἀφορᾷ ἕναν ἀκάματο Νισύριο πὺ ἀπὸ χρόνια τώ-

ΠΕΡΙΜΕΝΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

Όνειροπόλο τὸ βλέμμα βυθίζεται πέρα μακριὰ καὶ τὸ δεκάχρονο κουρελιασμένο ἀγόρι ὀραματίζεται.

Ἐκίνησε τὸ πρῶτ' νηστικὸ ἀπ' τὸ σπιτι. Ἡ μάνα ἔφυγε τὸ χάραμα γιὰ σκάψιμο στὸ χωράφι. Ὁ Πατέρας θαλασσοδέρνεται ἀπὸ ἡμέρες στὴν τράτα, καὶ αὐτὸ τὸ πρῶτο παιδί ἔχει τόσες δουλειές γιὰ νὰ κάνη. Τὰ τρία μικρότερα ἀδελφία κοιμοῦνται ἀγκαλιασμένα στὸ στρώμα. Πρέπει προτοῦ φύγει γιὰ τὸ σχολεῖο νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ ζεστὸ τῶν μικρῶν. Μάταια προσπάθησε τὸ παιδί νὰ ἀνάψῃ τὴν φωτιά καὶ ὅσο τὰ μαυρισμένα του χέρια προσπαθοῦσαν καὶ ὅσο τ' ἀδύνατο στηθάκι ἀνεβοκατέβαινε στὸ κάθε φύσημα, τόσο αὐτὴ δὲν ἄναβε. «Ὅλα ἀνάποδα σκέφθηκε, καὶ ἀπογοητευμένο ἐγκατέλειψε τὴν προσπάθεια. Γύρισε κοίταξε τὰ μικρὰ καὶ σκεπτικὸ ἀπὸ τὴν φροντίδα ἀνοιξε τὴν σαρακωμένη καστέλα. Λίγο φωμὶ ξερὸ καὶ δίπλα τὴ λιγοστὴ μετρημένη ζάχαρι τοῦ ζεστοῦ θὰ τὰ ἔβρισκαν σὰν ξυπνοῦσαν. Τράβηξε τὴν παλιὰ κουρελιασμένη μπατανία τὰ σκέπα-

σε ὄλο στοργὴ καὶ ξεκίνησε. Τόσο τὸν ξεκούραζε τὸ σχολεῖο, τόσο τὸν εὐχαριστοῦσε. Διάβαζε ἐκεῖ ἱστορία ἀπὸ ἀγνωστικὸ, μάθαινε ἐκεῖ γιὰ τόπους μακρινούς τοὺς ζοῦσε μὲ τὴν φαντασία του ἴσως ἐκεῖ ἡ ζωὴ νὰ εἶναι ὠραιότερη σκεπτόταν. Ὅνειρευότανε κόσμους φανταστικούς, ἰδανικούς γιὰ τὸ μικρό του μυαλὸ τὸ πρόωρα ἀνικανοποίητο ἀπὸ τὴ ζωὴ. Καὶ ὅταν ὁ δάσκαλος ἦτανε στὶς καλές του ἔλεγε ὠραίες ἱστορίες καὶ τὸ παιδί ἔβαζε πάντα πρωταγωνιστὴ τὸν μικρὸ ἐαυτό του. Τοὺς μιλοῦσε γιὰ πράξεις ὠραίες γιὰ αὐτοθυσίες, γιὰ ἠρωϊσμούς καὶ ὁ μικρὸς ὄλο συγκίνησι ἔδινε ὀλοκληρωτικὰ τὴν παιδικὴ του ψυχὴ. Καὶ νὰ σήμερα τοὺς μιλάει γιὰ κάποια γιορτὴ.

Ἐνα χριστουγεννιάτικο δέντρο, μὲ πολύχρωμα φῶτα γέμιζε τὴ γιορτὴ. Γιρλάντες χρυσές τὸ στολίζουν, μυριόχρωμα στολίδια μπερδεύονται στὰ κλώνια του καὶ ξεχωρίζουν τ' ἀστέρια μέσα ἀπὸ τὸ χιόνι ποὺ τὸ ἔχει σκεπάσει. Καὶ πλάϊ παιχνίδια, λογιῆς
Συνέχεια στὴ σελ. 9

ρα, πρὶν ἀκόμη γίνῃ οἰαδήποτε ὀργανωμένη προσπάθεια, μόνος μὲ τὰ περιορισμένα μέσα τῆς ἰδιωτικῆς του πρωτοβουλίας, χωρὶς καταστρωμένο εἰδικὸ πρόγραμμα, ἐρασιτεχνικὸν θὰ ἔλεγα, ἐπιδίδεται... εἰς τὸν Τουρισμόν.

Ποῖος εἶναι αὐτός; Μὰ αὐτὸς ποὺ δίδει πάγο στὴν Νίσυρο πρὶν γίνῃ τὸ παγοποιεῖο, αὐτὸς ποὺ ἠλεκτροφώτισε τὸ ξενοδοχεῖο του πρὶν γίνῃ ὁ ἐξηλεκτρισμός, αὐτὸς ποὺ σας ξεδίψασε μὲ μιὰ παγωμένη γκαζόζα ὅταν σ' ὄλα τὰ καφενεῖα τῆς Νισύρου σὰς προσέφεραν χλιαρὲς ἀφρόζες καὶ ροσόλια, αὐτὸς ποὺ κρατεῖ στατιστικὴ ὄσων ἐπισκέπτονται κάθε χρόνο τὸ νησί μας.

Ἄ! τὸν γνωρίσατε τώρα! Ναι αὐτὸς εἶναι ὁ Κώστας Μαντουδάκης ὁ Μαντούς».

Ἄπὸ τὸν καιρὸ ποὺ ἡ νέα Νίσυρος πλάθεται μὲ τὰ ἴδια τῆς τὰ χέρια καὶ

ποὺ ἐξωραΐζεται γιὰ νὰ γίνῃ Τουριστικὸ νησί ὁ Κώστας Μαντουδάκης πλέει σὲ πελάγη εὐτυχίας, τὸ κρυφὸ του ὄνειρο ἔγινε ὄνειρο ὄλων τῶν συμπατριωτῶν του καὶ αὐτὸ ποὺ αὐτὸς ὁ «μερακλῆς» Νισύριος μόνος προσπαθεῖ τόσα χρόνια νὰ ἐπιτύχῃ τὸ βλέπει νὰ τὸ παίρνῃ ἐπάνω του ἓνα ὀλόκληρο σύνολον. Ἀναγαλλιάζει ὁ πρῶτος, θὰ τὸν ἔλεγα, αὐτὸς ὀραματιστῆς τῆς «Τουριστικῆς Νισύρου» βλέποντας ἓνα κρυφὸ του ὄνειρο νὰ γίνεταὶ πραγματικότης καὶ γίνεται σηματοφόρος ἀγωνιστῆς εἰς τὰς ἐπάλλξεις διὰ τὸν ἐξωραϊσμόν καὶ τὴν Τουριστικοποίησιν τῆς Νισύρου.

Καλῶς τὸν ἐφώναζαν Γειά σου Τουρισμέ, μερικοὶ συμπατριῶτες φέτος τὸ καλοκαίρι. Ἀξίζει τὸ ὄνομα «Τουρισμός» στὸν λεβέντη γέρο-Νισύριο Κώστα Μαντουδάκη.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ**ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΔΡΑΝ**

«Ὁ πατριωτισμὸς δὲν πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται. Ὁ ἀκραιφνὴς πατριωτισμὸς δὲν στηρίζεται ἐπάνω σὲ λόγια μόνον, ἀπαιτεῖ ἔργα καὶ μεγάλας θυσίας ἀπαιτεῖ συνεργασίαν καὶ βοήθειαν διὰ νὰ ἐκδηλωθῇ καὶ ἐμπράκτως. (Δελτίον Γνωμαγόρα ἀρ. 130 σελ. 1 ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ἄρθρου *ΕΚ ΤΗΣ ΕΔΡΑΣ* τοῦ προέδρου κ. Νικολ. Χατζηδημητρίου).

Ἀσφαλῶς δὲν θὰ ὑπάρχη κανεὶς ποῦ νὰ διαφωνῇ μὲ τὴ γνώμη τοῦ προέδρου τοῦ Γνωμαγόρα Ν.Υ.

Ὁ ὀρισμὸς τοῦ πατριωτισμοῦ ποῦ δίδει ὁ κ. Ν. Χατζηδημητρίου νομίζω ὅτι τοποθετεῖ ἐπ' ἀκριβῶς τὴν βάσιν τῆς διαφορᾶς ἀντιλήψεων ἀνάμεσα σὲ κριτὰς καὶ κρινομένους, σὲ κατηγορουμένους καὶ κατηγοροῦς.

Τὸν σοφὸ τοῦτον λόγον ποῦ ἐκπέμπεται *Ἐκ τῆς Ἐδρας* στρέφω πρὸς αὐτὴν τὴν Ἐδραν καὶ συνιστῶ θερμὰ εἰς τὸ συμβούλιόν της ἀφοῦ τὸν μελετήσῃ μὲ προσοχὴ καὶ ἀποθέσῃ τὸ ποτήριον τῆς πικρίας ποῦ τῆς προσφέρει ὁ ὀξύς ἔλεγχος νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν αὐτοκριτικὴν τῆς δράσεώς του.

Καὶ τότε πιστεύω ὅτι δὲν θὰ ὑπάρχη πλέον θέμα διαφωνίας καὶ συζητήσεως.

- Ἡ ἐλευθερία τῆς σκέψεως καὶ ἡ ἐλευθέρη διατύπωση αὐτῆς ὡς καὶ ἡ κριτικὴ τῶν διοικούντων ἀποτελεῖ τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς Δημοκρατίας. Ἐκεῖνοι ποῦ διαχειρίζονται τὰ κοινὰ εἶναι *δημόσιοι ἄνδρες* καὶ σὰν δημόσιοι ἄνδρες ὑπόκεινται, κατὰ τοὺς κανόνες τῆς δημοκρατίας πάντοτε, εἰς τὸν αὐστηρὸν ἔλεγχος τοῦ συνόλου ποῦ πολλές φορὲς φθάνει μέχρι αὐτῆς αὐτῆς τῆς οικογενειακῆς των ζωῆς, καὶ μετὰ θάνατον εἰς τὴν κρίσιν τῆς ἱστορίας. Οἱ διοικούντες τὸν σύλλογον τῆς Νέας Ὑόρκης σὰν δημόσιοι ἄνδρες ὑπόκεινται σὲ ἔλεγχον καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ τὸν ὑφίστανται ψυχραίμως. Αὐτὸ δυστυχῶς οἱ ἀγαπητοὶ φίλοι τῆς Ἀμερικῆς δὲν μπόρεσαν

ποτὲ νὰ τὸ παραδεχθῶν, καὶ ἔτσι ἔφθασαν κάποτε νὰ ἀρνηθῶν νὰ δημοσιεύσουν στὸ Δελτίον ἐπιστολὴ τοῦ διακεκριμένου συμπατριώτου μας κ. Κ. Μούρα γιατί ἦτο ἀντίθετη πρὸς τὰς ἀπόψεις των. Ἐπίσης ἐκακοποίησαν ἕνα δημοσίωμα ἄλλου ἐκλεκτοῦ Νισυρίου τοῦ κ. Μιχ. Παρθεσιάδη σχετικὰ μὲ τὸ θέμα τοῦ ἠλεκτροφωτισμοῦ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

Εἶναι ἀναμφισβήτητο πὼς ἡ Σύνταξις καὶ συνεργάται τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν ἤσκησαν τελευταία, σὲ τόνον ὀξύ, κριτικὴ τῆς πολιτείας τῶν διοικούντων τοῦ Γνωμαγόρα Ν.Υ. Αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ κάμνη κανένα νὰ ἀπορῇ. Οἱ διοικούντες τὸν σύλλογον Ἀθηνῶν-Πειραιῶς διεξάγουν ἕναν ἀγῶνα, καὶ στοὺς ἀγῶνες δὲν ἐπιτρέπονται συμβιβασμοί. Αὐτοὶ τοὺς ἐκφυλίζουν, ἐνῶ ἡ μαχητικότης καὶ ἡ ὀξύτης εἶναι ἀπαραίτητα ὄπλα διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀγῶνων. Ἄν λοιπὸν τὴν κριτικὴν τοῦ περιοδικοῦ τοῦτου διακρίνει ἡ ὀξύτης, δὲν τὴν χαρακτηρίζει ἀπρέπεια καὶ ὕβριστικὴ διάθεσις. Ἄλλο τὸ ἕνα καὶ ἄλλο τὸ ἄλλο.

Δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν ἀπάντησιν στὴν κριτικὴ αὐτὴ ποῦ μᾶς ἦρθε ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ τοῦ ὠκεανοῦ. Εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀπαραδέκτους χαρακτηρισμοὺς καὶ φράσεις ποῦ τὸ ὀλιγώτερο μαρτυροῦν ἔλλειψιν ψυχραιμίας.

- Μένομεν κατάπληκτοι γιὰ τὸ ὕφος ποῦ χρησιμοποιεῖ ὁ πρόεδρος τοῦ Γνωμαγόρα στὴ βιαία ἀπάντησή του στὸ Λάζαρο Κοντοβερό γιὰ ὅσα ἔγραψε στὸ περιοδικὸ τοῦτο (τεῦχος 6 σελ. 5).

Ὁ Λάζαρος Κοντοβερός εἶναι ἕνας πνευματικὸς ἄνθρωπος μὲ τὴν σημασία τῆς λέξεως, καὶ ἔχουμε δυστυχῶς τόσους ὀλίγους Νισυριοὺς ποῦ νὰ δικαιοῦνται τὸν τίτλον τοῦτο. Τὰ παλαιὰ Δελτία τοῦ Γνωμαγόρα εἶναι γεμάτα ἀπὸ πρωτότυπα ἱστορικῆς καὶ

Συνέχεια στή σελ.7

ΟΙ ΚΑΛΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΑΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΚΑΛΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ

ΠΩΣ ΒΛΕΠΟΥΜΕ ΕΜΕΙΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Ἐχει διαπιστωθῆ τελευταίως ὅτι ἓνα πνεῦμα παρεξηγήσεως ἔχει γίνει αἰτία νὰ χαλαρωθῆ ὁ σύνδεσμος μεταξὺ τῶν συλλόγων τοῦ Γνωμαγόρα Ἀμερικῆς - Νισύρου - Ἀθηνῶν - Πειραιῶς.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὰς ἐνεργείας τοῦ Γνωμαγόρα Ἀθηνῶν-Πειραιῶς χαρακτηρίζει μέχρι σήμερον μία βραδύτης ἢ ὁποῖα κατὰ ἓνα μέρος ὀφείλεται εἰς τὰς ἐνεργείας τῶν δρώντων μελῶν τοῦ Δ.Σ. τοῦ συλλόγου διὰ τὸν ἠλεκτροφωτισμὸν τῆς Νισύρου, αἱ ὁποῖαι ἀπορροφούσαν ὅλην σχεδὸν τὴν δραστηριότητά των καὶ λόγῳ τῶν ἀλεπαλλήλων γνω-

στῶν γεγονότων ποὺ ἐπληξάν τὸν κ. Πρόεδρον. Τὸ μεγαλύτερον ὅμως μέρος τῆς εὐθύνης βαρύνει τὴν μέχρι σήμερον Γραμματεῖαν τοῦ Συλλόγου ἢ ὁποῖα ἠδράνησε καὶ με βραδύτητα ἀδικαιολόγητον ἀντιμετώπισε τὰ θέματα τῆς ἀρμοδιότητός της, οὕτως ὥστε νὰ ἐκθέσῃ τὸν σύλλογον εἰς τὰ ὄμματα τῶν συμπατριωτῶν.

Δημοσιεύομεν τὰ πρακτικά τῆς ἐκτάκτου συνεδριάσεως τῆς 18ης Ἰουνίου 1955 τοῦ Γνωμαγόρα Νισύρου, ἐνέργεια τὴν ὁποῖαν ἐσφαλμένως δὲν ἔκαμε ἡ Γραμματεία ὡς ὄφειλε.

ΤΡΙΤΗ ΕΚΤΑΚΤΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑ 18 ΙΟΥΝΙΟΥ 1955

Ἐν Μανδρακίῳ Νισύρου καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ Συλλόγου «Ὁ Γνωμαγόρας» σήμερον 18ην Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1955, ἡμέραν Σάββατον καὶ ὥραν 7ην μ.μ. συνελθόντα ἅπαντα τὰ μέλη τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ εἰς ἔκτακτον συνεδρίαν καὶ ἀκροασθέντα μετ' ἐκπλήξεως τὴν ὑπ' ἀριθ. Πρωτ. 120/3.6.55 κοινοποιηθεῖσαν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοῦ Ἀρχιμ. καὶ Διευθυντοῦ τοῦ Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος κ. Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδου, ἀναγνωσθεῖσαν εἰς ἐπίκοον πάντων ὑπὸ τοῦ κ. Προέδρου, ἐκφράζομεν τὴν βαθεῖαν μας λύπην καὶ δικαίαν ἀγανάκτησίν μας κατὰ τῆς ἀδικαιολογήτου ταύτης πράξεως τοῦ Δ/ντοῦ κ. Α. Γεωργιάδου καὶ ἐν ὄψει α) ὅτι, ἐφ' ὅσον ὁ ὡς ἄνω Ἀρχιμανδρίτης καὶ Διευθυντὴς τοῦ Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος δὲν τυγχάνει ἐγγεγραμμένος εἰς τὰς τάξεις τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, ὥστε νὰ ἐφαρμοσθῶσι κατ' αὐτοῦ τὰ σχετικά τοῦ Καταστατικοῦ ἄρθρα, β) ἐφ' ὅσον τὸν πρώτον λόγον πρὸς ἀπάντησιν ἔχουσιν ἡ Ἐκδοτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ Δ.Σ. τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Συλλόγου καὶ γ) ἐφ' ὅσον κρίνομεν πατριωτικώτερον καὶ σκοπιμώτερον νὰ ἀποφεύγωμεν πᾶσαν πρὸς αὐτὸν ἀπάντησιν καὶ δημοσίαν ἀνακοίνωσιν.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Μ Ε Ν Ο Μ Ο Φ Ω Ν Ω Σ

1. Διαμαρτυρώμεθα ἐντονώτατα διὰ τὴν ὡς ἄνω κοινοποιηθεῖσαν ἐπιστολὴν τοῦ Δ/ντοῦ τοῦ Γυμνασιακοῦ Παραρτήματος, τῆς ὁποίας τὸ περιεχόμενον καὶ ἐν γένει ἐκφραστικὸν ὕφος ἐνέχει ὑποτίμησιν, ὕβριν καὶ ἐξευτελισμὸν ἀμέσως μὲν πρὸς τὴν Ἐκδοτικὴν Ἐπιτροπὴν καὶ τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ Κέντρου, ἐμμέσως δὲ πρὸς τὰ συνάδελφα ἐν γένει μέλη τῶν τμημάτων.
2. Καταδικάζομεν τὴν πρόθεσιν καὶ ὑστεροβουλίαν τοῦ γράφαντος τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ὡς τείνουσα εἰς δημιουργίαν διχασμοῦ τῶν μελῶν τοῦ Γνωμαγόρα καὶ τῶν συμπολιτῶν.
3. Ἀπαγορεύομεν αὐστηρῶς πᾶσαν τοῦ λοιποῦ μετ' αὐτοῦ ἐπίσημον συλλογικὴν σχέσιν.
4. Ἀρνούμεθα εἰς αὐτὸν εἰς τὸ ἐξῆς πᾶσαν προστασίαν ἢ σκέπην δι' ὁμίλιαν, διάλεξιν ἢ συγκέντρωσιν ἐν τῷ χώρῳ ἢ τοῖς γραφείοις καὶ τῇ αἰθούσῃ τοῦ ἐνταῦθα Τμήματος.
5. Ἀπαρνούμεθα οἰανδήποτε ἐνδεχομένην μελλοντικὴν οἰκονομικὴν ἢ ἄλλην τινὰ παρ' αὐτοῦ βοήθειαν καὶ
6. Ἐπιθυμοῦμεν καὶ ἐντελλόμεθα, ὅπως ἀντίγραφον τῆς ἄνω Πράξεως ἀποσταλῆ πρὸς τὸ ἐν Νέα Ὑόρκη, Κέντρον καὶ τὸ ἐν Ἀθήναις-Πειραιεῖ Τμήμα.

Μεθ' ὃ λύεται ἡ συνεδρίασις

Ὁ Πρόεδρος
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΙΑΚ. ΓΕΩΡΓΙΑΚΗΣ Ἀντιπρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς
ΒΑΣ. ΧΑΡΙΤΟΣ
ΝΙΚ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ Ταμίας

Οἱ Σύμβουλοι
ΠΑΣΧ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΕΜΜ. ΚΡΟΥΣΚΟΣ
ΧΑΡΤ. ΠΑΧΟΣ
ΕΜΜ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ

Τὸ Δελτίον παραπονεῖται διότι πλὴν τοῦ Γνωμαγόρα Νισύρου οὐδεὶς ὕψωσεν φωνὴν ἵνα διαμαρτυρηθῆ διὰ τὸν ἀγῶνα

τοῦ Ἀρχιμ. κ. Α. Γεωργιάδη ἐναντίον τοῦ εἰς Ἀμερικὴν συλλόγων μας. Ἀφ' ἐτέρου πληροφοροῦμεθα ὅτι τώρα χρησι-

μποιεί, ό κ. Γεωργιάδης, τó κύριον άρθρον τών Ν.Κ. τεύχος άριθ. 8 διά τόν τοιούτον άγώνα του. Νομίζομεν όμως ότι άπάδει τής σοβαρότητος του συλλόγου και τών Ν.Χ. νά ασχολούνται με τά λεγόμενα ύπό τούτου. Θεωρούμεν ότι τó ίδιο θά έπρεπε νά ισχύη και διά τó Δελτίον και τούς συλλόγους μας.

Η Γενική Συνέλευσις τών μελών του Γνωμαγόρα Νισύρου τής 4ης Σεπτεμβρίου 1955, συνεζήτησε σχετικώς με τó άποστελλόμενον εις αυτόν περιοδικόν ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ό Γνωμαγόρας Άθηνών-Πειραιώς ούδέποτε έγραψεν τί σχετικώς με τόν προορισμόν του άποστελλομένου τεύχους τών Νισυριακών Χρονικών, εις Γνωμαγόρα Νισύρου.

Ός πρós τó αναπάντητον τής έπιστολής των, γνωρίζουν καλλίτερον παντός άλλου τούς λόγους και άντί παραπόνων θά άφειλαν νά μάς είχον ούτοι άποστείλη άπάντησιν σχετικώς με την «έορτή του παιδιού», άπάντησις ή όποία προηγείται και την όποιαν πάντοτε άναμένομεν.

Με λύπην μας είδαμεν ότι εις τó Δελτίον άριθ. 130 μάς έπιτίθεται και μάλιστα με φράσεις άνοικείους. Φαίνεται ότι ή κριτική την όποία ήσκησαν τά Ν.Χ. έκαμε πολλούς νά χάσουν την αυτοκυριαρχίαν των και νά έκτραπούν εις φράσεις ύβριστικές. Νομίζομεν ότι ή κριτική, όταν μάλιστα είναι καλόπιστος όπως αυτήν την όποιαν άσκούν τά Ν.Χ. άποτελεί στοιχείον έποικοδομητικόν. Θέλομεν νά διαβεβαιώσομεν πάντας ότι τρέφομεν τά καλλίτερα αισθήματα πρós τόν Γνωμαγόρα τής Άμερικής και δέν θά πρέπη νά συνάγονται έσφαλμένα συμπεράσματα έκ του γεγονότος τής διαφωνίας μας με τούς διοικούντας τόν σύλλογον τής Άμερικής, έπί τής άκολουθητέας γραμμής διά την έπίτευξιν έργων τά όποία θά ώφελήσουν την προσφιλήν μας Νίσυρον.

Χαρακτηρίζομεν ως άδικον την έπίθεσιν έναντίον του εξαιρετικού συμπατριώτου κ. Λαζάρου Κοντοβερού και διαμαρτυρόμεθα έντόμως διά τó άνοίκιον ύφος της. Έάν νομίζουν οι ένδιαφερόμενοι ότι αυτά τά όποία έγραψε ό κ. Κοντοβερός δέν είναι πραγματικά, αί στήλαι του περιοδικού μας είναι εις την διάθεσιν των ως είναι γνωστόν.

Τó Έλεύθερον Βήμα τών Ν.Χ. είναι εις την διάθεσιν παντός ένδιαφερομένου διά τής Νισύρου, ιδιαίτατα δε εις την διάθεσιν τής Διοικήσεως του Γνωμαγόρα Άμερικής, διά την όποιαν πιστεύομεν παρά την διαφωνίαν μας ως πρós την άκολουθητέαν τακτικήν, ότι άσφαλώς ένδιαφέρονται εξαιρετικά διά την φιλάτην μας πατρίδα.

ΕΚ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΝ

Συνέχεια από τή σελ. 5.

λαογραφικές έργασίες του. Ούδέποτε έπαυσε αυτός ό εργάτης του πνεύματος νά συγκεντρώνη άπό ξένα βιβλία, άπό Έγκυκλοπαίδειες ό,τι έχει γραφεί για τó νησί μας. Άξιόλογη έπίσης είναι ή καλλιτεχνική του προσφορά στα Νισυριακά περιοδικά. Και έρωτώ ποίος άπό τους κ.κ. καθηγητάς και διδασκάλους μας έχει νά παρουσιάση παρόμοιον έργον; Ό πνευματικός αυτός άνθρωπος ό σεμνός και άγνός πατριώτης έγραψε με έντονον ύφος μιá προσωπική του περίπτωση (άξιζει όσοι δέν την διαβάσατε νά τη μελετήσετε) τόσο χαρακτηριστική τών πραγμάτων που μάς άπασχολούν. Παρέθεσε κείμενα που κατήγοροί του δέν τά άρνούνται.

Ός τώρα σκοπός του Δελτίου με τη βιαία άπάντησή του στο Λάζαρο Κοντοβερό ήτο νά τόν μειώση στην έκτίμηση των συμπατριωτών μας νομίζω ότι μάταια εργάστηκαν οι συντάκται του γιατί όλοι οι Νισύριοι γνωρίζουν τόν Κοντοβερόν σαν ένα ύπεροχο τεκνο τής πατρίδος μας ως που ή μεγάλη του καρδιά είναι γεμάτη άπό άγάπη για τó νησί μας.

— Ό πρόεδρος του Γνωμαγόρα Ν.Υ. στο ίδιο άρθρο του διακηρύττει με έπιστημότητα ότι «τά χρήματα του Γνωμαγόρα είναι ιερά και είναι συναθροισμένα με τó αίμα των Νισυρίων τής Άμερικής θά διατεθούν για την Νίσυρον...». Θέλομεν νά πιστεύωμεν ότι ή δήλωσις αυτή του κ. προέδρου είναι και τής έγκρίσεως του συμβουλίου του. Πάντως έμεεις ούδέποτε έπαύσαμε νά θεωρούμε τά χρήματα του Γνωμαγόρα ως Νισυριακόν Κεφάλαιον. Δέν είναι παράλογον συνεπώς και ό τελευταίος Νισύριος νά ένδιαφέρεται διά την χρησιμοποίησιν και διασφάλισιν του ιερού τούτου κεφαλαίου.

Εϊσθε λοιπόν υποχρεωμένοι άγαπητοί φίλοι τής Νέας Ύόρκης νά ύφίστασθε τόν έλεγchon ό όποίος πρέπει νά γνωρίζετε ότι θά είναι διαρκής, έπίμονος και σκληρός μέχρι ότου τά ώραία σας λόγια γίνουν ώφέλιμα έργα στο νησί μας.

ΚΩΝΣΤ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΑΔΗΣ

ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΣ
ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΝΙΣΥΡΙΩΝ

“ΑΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ,,

Έν Ἀθήναις τῇ 15-11-1955

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ Νισυρίων τῆς Δωδεκανήσου «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος» συνελθὼν σήμερον 11ην τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου 1955 ἐκτάκτως εἰς συνεδρίασιν, λαβὼν ὑπ’ ὄψιν τὴν τροπὴν τοῦ Ἐθνικοῦ αἰτήματος περὶ αὐτοδιαθέσεως τῶν Κυπρίων, τὴν στάσιν τῶν ἐλευθέρων λαῶν καὶ τοῦ Ο.Η.Ε. ἔναντι αὐτῶν, ὡς καὶ τὰς Τουρκικὰς βαρβαρότητας ἐναντίον Ἑλλήνων καὶ ὁμογενῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Σμύρνην.

ΨΗΦΙΖΕΙ

1. Ἀπευθύνει τὸν θερμὸν, ἐγκάρδιον καὶ ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν τῶν ἐκ Νισύρου τῆς Δωδεκανήσου μελῶν τοῦ Συλλόγου, ἄλλοτε ὑποδούλων καὶ ἤδη, χάριτι Θεοῦ, ἐλευθέρων, πρὸς ἅπαντας τοὺς Κυπρίους πατριῶτας καὶ ἀγωνιστάς καὶ διαδηλοῖ τὸ Δίκαιον τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως τῆς Κύπρου καὶ τὴν ἠθικὴν συμπαράστασιν αὐτῶν.

2. Διαδηλοῖ τὴν ἀγανάκτησιν του διὰ τὴν πολιτικὴν τῆς Βρετανικῆς Κυβερνήσεως ὡς καὶ διὰ τὴν σκόπιμον παρ’ αὐτῆς ἀνάμειξιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῶν Τούρκων πρὸς δημιουργίαν ἀντιπερισπασμοῦ βασιζομένου ἐπὶ τῆς ἀρχῆς «διαίρει καὶ βασίλευε» εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων τέως πολυτιμωτάτων καὶ εἰλικρινῶν συμμάχων των.

3. Καταδικάζει καὶ στιγματίζει τὰς ἀναίτιους τουρκικὰς βαρβαρότητας ἐναντίον Ἑλλήνων καὶ ὁμογενῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Σμύρνην, ὡς καὶ τὴν ἀνάμειξιν εἰς τὴν Κυπριακὴν ὑπόθεσιν των εὐτυχησμένων πλέον καὶ ἐλευθέρων Ἑλληνικῶν Δωδεκανήσων παρὰ τοῦ Ζορλοῦ.

4. Διαμαρτύρεται διὰ τὴν στάσιν τῶν ἐλευθέρων λαῶν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν των ἔναντι τοῦ Κυπριακοῦ καὶ ὑπογραμμίζει τὴν χρεωκοπίαν τοῦ Ο.Η.Ε. μόνου ἀρμοδίου Συλλογικοῦ Ὁργάνου ἴσων καὶ ἐλευθέρων πολιτειῶν, ὅστις πρὸ πολλοῦ ἐξέπεσε τῆς ἀποστολῆς του καταστάσας μέσον κατοχυρώσεως τῆς ἐπιβολῆς τῆς θελήσεως τῶν μεγάλων Κρατῶν ἐπὶ τῶν μικρῶν.

5. Ἀναθέτει εἰς τοὺς ἐν Ἀμερικῇ Νισυρίους, ὅπως διὰ τοῦ ὁμωνύμου ἐκεῖ Συλλόγου των ἐπιδώσουν τὸ παρὸν ψήφισμα πρὸς τοὺς ἀρμοδίους τῆς Κυβερνήσεως τῶν Η.Π.Α. καὶ τοῦ Ο.Η.Ε. τονίζοντες ἰδιαιτέρως ὅτι ἡ ἀδιαφορία καὶ ἡ ἀνοχὴ τῆς Ἀμερικανικῆς Κυβερνήσεως ἔναντι τοῦ Κυπριακοῦ καὶ τῆς αἰσχρᾶς συμπεριφορᾶς τῶν Τούρκων κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀποτελεῖ ὀδυνηρὸν πλήγμα κατὰ φίλου καὶ συμμάχου λαοῦ, ὅστις προσέφερεν ἀπειραριθμους θυσίας εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἀγῶνων τῶν συμμάχων λαῶν. Ὅτι ἀποτελεῖ ἐπίσης ἀντίθεσιν πρὸς τὰ μέχρι σήμερον κρατοῦντα, καθ’ ἣ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ προστάτις τῶν ἀδυνάτων καὶ τῆς ἐλευθερίας των.

6. Τὸ παρὸν ψήφισμα νὰ ἀποσταλῇ ἐπίσης πρὸς:

Τὸν Ἐθνάρχην Κύπρου κ. Μακάριον, τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀμερικῆς κ. Μιχαήλ, τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τὴν Κοινότητα Νικιῶν Νισύρου, τοὺς ἅπανταχοῦ Νισυριακοὺς Συλλόγους καὶ

7. Νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένην ἡμερησίαν ἐφημερίδα «Καθημερινήν», τὸ Περιοδικὸν «Νισυριακά Χρονικά» καὶ τὸ ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐκδιδόμενον Νισυριακὸν Περιοδικὸν «Γνωμαγόρας».

Ἐφ’ ὧ συνετάγη τὸ παρὸν ὅπερ καὶ ὑπογράφεται ὡς ἔπεται:

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς

ΙΩΑΝ. Μ. ΚΑΜΠΑΛΟΥΡΗΣ

Τὰ Μέλη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ

ΙΩΑΝ. ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΓΕΩΡΓ. ΣΙΑΒΕΣΤΡΟΣ, ΚΩΝΣΤ. ΙΕΡΟΜΝΗΜΩΝ

ΔΗΜ. ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ, ΕΜΜ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Συνέχεια από τήν σελ. 4.

λογής παιχνίδια, εἶναι σκόρπια. Προσπαθεῖ τὸ παιδί νὰ συλλάβῃ μὲ τὴν ἄγουρη φαντασία του, νὰ ἐμψυχώσῃ τὴν εἰκόνα. Νὰ εἶχε καὶ αὐτὸ ἓνα παιχνιδάκι, νὰ εἶχε κάτι ἀπὸ τὸ περίεργο αὐτὸ πλοῦτο τῶν μικρῶν. Νὰ εἶχε κάτι ὀτιδῆποτε. Μιὰ μπαλίτσα μικρὴ ποὺ τὴν φαντάζεται μὲ μύρια χρώματα νὰ λάμπῃ ἓνα αὐτοκινητάκι. Πόσο τὸ πόθησε, νὰ τὸ ψάξῃ νὰ τὸ νοιώσῃ δικό του, πῶς γίνεται, πῶς κουρδίζει. Δὲν τὸν νοιάζει τόσο ποὺ ἔφυγε νηστικός τὸ πρωὶ θὰ μποροῦσε νὰ φύγῃ καὶ αὔριο καὶ ἄλλες ἡμέρες ἀκόμα, ἀλλὰ αὐτὸν τὸν μικρὸν θησαυρὸ πόσο τὸν ἐπιθύμησε, μὲ τὶ δίψα, μὲ τὶ λαχτάρα θὰ τ' ἀγκάλιαζε καὶ μὲ τὶ προφύλαξι θὰ τὸ φύλαγε νὰ μὴν τὸ πάρουν τὰ ἄλλα μικρά. Εἶδε ἓνα τέτοιο παιχνίδι ποὺ γυάλιζε στὰ χέρια ἑνὸς μικροῦ ξένου ποὺ ἦλθε μὲ τὸ βαπόρι. Δὲν τὸ νοιάζει ἂν εἶναι ξυπόλυτο, ἂν τ' ἀδύναμα ποδαράκια του τρυποῦνε στὶς πέτρες, συνηθισε πιά, δὲν ὑποφέρει, ἀλλὰ τὸ παιχνιδάκι ἢ ψυχὴ του δὲν μπορεῖ νὰ συνηθίσῃ στὴν ἀπουσία του. Στ' ἀντίκρουσμά του ξεχνάει κάθε προσπάθεια τῆς μικρῆς του θέλησης νὰ φανῇ δυνατός. Καὶ σὰν τὸν μικροῦλη αὐτὸν Πέτρο εἶναι τόσα παιδάκια στὴ Νίσυρο.

Ἡ ἀγνὴ καὶ παιδεμένη ἀπὸ τὰ πρῶτα τοὺς βήματα ψυχὴ τους, τραυματίζεται ἀνεπανόρθωτα ἀπὸ τὴν ἔλλειψη αὐτοῦ τοῦ μικροῦ θησαυροῦ. Τὸ παιχνίδι εἶναι γιὰ τὰ παιδιά ὅ,τι ἢ τροφὴ γι' αὐτὸν

ποὺ τὴν ἔχει ἀπόλυτον ἀνάγκη.

Ἡ παρουσία του θὰ δώσῃ τὸ θάρρος σ' αὐτοὺς τοὺς μικροὺς ἥρωας τῆς ζωῆς, ποὺ εἶχαν τὴν ἀτυχίαν νὰ γεννηθοῦν σὲ τόσο φτωχὰ καὶ ἄγονα μέρη, θὰ τοὺς δώσῃ τὴν δύναμη νὰ μποροῦν νὰ ὑπερηδοῦν τὶς δυσκολίες ποὺ ἀπὸ τὰ πρῶτα τοὺς βήματα ἀντιμετωπίζουν. Θὰ βγάλῃ τὸ παράπονο ἀπὸ τὴν τρυφερὴ τους ψυχούλα. Γι' αὐτὸ ὅ,τι σὲ ἡμᾶς εἶναι περιττὸ σ' αὐτὰ εἶναι τόσο ἀπαραίτητο. Εἶναι καὶ αὐτὴ μία ἀπὸ τὶς μεγάλες ἀνάγκες τῆς Νισύρου ὅπως εἶναι τόσες καὶ τόσες ἄλλες. Ἀλλὰ ἐγὼ ποὺ εἶμαι μητέρα νομίζω ὅτι εἶναι ἢ πρώτη. Ἔρχονται γιορτὲς πρέπει τὰ παιδιά νὰ νοιώσουν αὐτὴ τὴν ἀσήμαντη γιὰ ἐμᾶς τοὺς μεγάλους χαρά. Ἄν εἶχα τὴν δύναμι καὶ πίστευα ὅπως τὰ παιδιά στὸν Ἅγιο Βασίλη καὶ στὶς καλὲς νεράϊδες θὰ παρακαλοῦσα στὰ ὄνειρά μου γιὰ τὸν ἐρχομὸ αὐτῆς τῆς χαρᾶς.

Ἀλλὰ μικρούλια ἀγαπημένα καὶ πάλι θὰ παρακαλέσω, θὰ παρακαλέσω γιὰ σᾶς ὅχι τὶς καλὲς μάγισσες τοῦ παραμυθιοῦ ἀλλὰ τοὺς καλοὺς ἀνθρώπους. Θὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ μὴν σᾶς ἀφήσουν παραπονεμένα, λησμονημένα τὶς γιορτὲς καὶ στὴν μικρὴ τους θυσία θὰ εἶναι μεγάλο τὸ ἀντίκρουσμα θὰ εἶναι ἢ πλήρωσις τῆς χαρᾶς τὶς μεγάλες αὐτὲς ἡμέρες ποὺ θὰ ἀκτινοβολήσῃ ἀπὸ τὴν δική σας στὴν δική τους ψυχὴ.

Ε.Γ.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΑΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Παρακαλοῦμεν τοὺς συμπατριώτας ποὺ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ δώσουν κάποιο δῶρο, παιχνίδι κατὰ προτίμησιν, ἢ κάτι ἄλλο ἢ ποὺ θέλουν νὰ συνεισφέρουν χρηματικῶς, ὅπως εἰδοποιήσουν εἰς τὸν ἀριθ. τηλ. 482-085 τὸν Πρόεδρον ἢ εἰς τὸν 42-870 - 43.027 τὸν Ἀντιπρόεδρον, τοῦ Γνωμαγόρα. Διὰ νὰ φροντίσουν οὗτοι διὰ τὴν παραλαβὴν τούτων. Θὰ βοηθήσουν ἔτσι τὴν διοργάνωσιν στὴν Νίσυρον τῆς χαρᾶς, τῆς «Ἡμέρας τοῦ Παιδιοῦ» ποὺ προετοιμάζεται γιὰ τὰ Χριστούγεννα.

ΚΑΤΑΡΑ ΚΑΙ ΕΥΧΗ

ΥΠΟ Ι. ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ

Συνέχεια από τὸ προηγούμενο Τεύχος

Τώρα πού 'πέτυχα κι' ἐγὼ ἀμπέλι νὰ τρυγήσω

Μοῦ λέγεις πῶς γιὰ μιὰν εὐχὴν νὰ φύγω νὰ τ' ἀφίσω
 'Ορκώνομαι ς' τῆς μάνας μου τὴν ρόκα καὶ τ' ἀργάτι
 » Κι εἰς τὸ παλληοφυλάκουρο τ' ἀφθέντη του τοῦ ψάρτη
 Πῶς τὴν κοιλιὰν τὴν εὐκαιρὴ εὐχαίς δὲν τὴν γεμώνουν
 Καὶ τὴν γεμάτην τὴν κοιλιὰν κατάραις δὲν φκαιρώνουν».

Σὰν εἶδ' ὁ μαυροκαλεστής τὸ πῶς γιὰ τοὺς παράδες
 'Ο ψάρτης ἔχει ἀσέβειαν· φεύγει κι' ἐκεῖ ποῦ πήγαινε
 [εὐρέθη μέσα σ' ἕνα

Κάμπον μὲ λούλουδα πολλὰ καὶ δένδρα ἀνθισμένα
 'Εκεῖ ἦρε τὴν μέλισσαν σφογτονεκουμπωμένην

Καὶ σὰν καλονοικοκυρὰν μὲ τὴν ποδιὰν δεμένην.
 Κι' ἐμάσσα τὸ ψωμάκι τῆς κ' ἐπορολόα κιόλα
 'Απὸ τῶν δένδρων τὰ κλωνιά κι' ἀπὸ τὰ ἄνθη ὄλα.

Καὶ μήτε μιὰν δὲν ἤθελε στιγμὴ νὰ σταματήση
 Νὰ φάη τὸ ψωμάκι τῆς νὰ μὴν χασομερήση.

– «ὦρα καλὴ διακόνισσα.» Καλῶς του αὐτῆ, λέγει
 Καλῶς τον. μὰ δὲν τὸν θωρεῖ· μιῶ, μασῶ, δουλεύει.
 «Στάθου κυρὰ διακόνισσα στεμνὴ νὰ σοῦ 'μιλήσω,
 Γιὰ νὰ σοῦ 'πῶ διατ' ἔρχομαι καὶ νὰ γυρίσω 'πίσω.»
 «Αἱ! ἐσὺ διάζεσαι νὰ πᾶς κ' ἐγὼ γιὰ νὰ δουλέψω
 Γιατ' ἔχω ἀργοὺς καὶ κάθονται τεμπέληδες νὰ θρέψω».

– «'Ας εἶναι κυρὰ Μέλισσα νὰ 'πῶ καὶ πάλι 'πέ μου.
 Καθῶς δουλεύεις καὶ 'μιῶς, δούλευε κι' ἄκουσέ μου,
 Πήγαινε εἰς τὴν μάννα σου ποῦ εἶν' ἀρρωστημένη,
 Καὶ πρίν 'πεθάνη νὰ σέ 'δῆ καὶ σ' εὐχηθῆ λιμένει»
 Εὐθὺς ἐγένεν ἄφαντη κι' ἐχάθη μέσ' τὰ νέφη.

'Ο καλεστής ἀπὸ ἐκεῖ 'ς τῆς γρηᾶς τὸ σπῆτι στρέφει.
 Τῶν γυιῶν τῆς τῆς ἀπόκρισαις τῆς ἔφερε μαντάτων
 Κι' αὐτῆ κτυπᾶ τὰ χέρια τῆς 'ς τὰ μῆλα τῶν γονάτων
 Καὶ σχίζει τὰ στηθόδεσμα καὶ σύρνει τὰ μαλιά τῆς
 Καὶ εἶπεν τῆς ἀφίφνηταις καταραις 'ς τὰ παιδιὰ τῆς.

– «ὦ Μέρμηγκα νὰ κουβαλῆς καὶ πάντα νὰ 'σοδιάζης
 Καὶ ἀπὸ Μᾶϊ ὡς 'Αουστον ποτὲ νὰ μὴν ἐδειάζης
 Νὰ 'δῆ ὁ Θεὸς ἀπὸ 'ψηλὰ τὴν ἄδική σου γνώμην,
 Νὰ βρέξ' οὐλες τῆς βούαις σου μὲ τὴν βροχὴν τὴν πρῶμην
 Νὰ τῆς ἐβγάλης ὕστερα ς' τὸν ἥλιον νὰ τῆς 'πλώνης,
 'ς τῆς μερμηγκιάς τὴν ἀμπατὴ γιὰ νὰ τῆς ἐστεγνώνης.
 Νὰ καταibaίν ὁ ποταμὸς νὰ 'σοῦ τῆς ἐδειαζώνη

Καὶ νὰ φυτρώνουσι φτερὰ στὴν ἄχαρι σου πλάτη
 Νὰ γίνεται μονάρπαγος εἰς τὴν ὄργην τοῦ γάτη
 – Καλφαντάρη! πάντα σου νὰ διάζεσαι νὰ φαίνης,
 Νὰ πλέκης, γρύπους καὶ σχοινιά, ν' ἀνεβοκατεβαίνης.
 Καὶ νὰ περνᾷ ὅ,τι περνᾷ νὰ σχίζῃ τὰ πανιά σου.
 Καὶ νὰ χαλᾷ τοὺς γρύπου σου νὰ κόβῃ τὰ σχοινιά σου
 Νὰ διασκορπᾷ ὁ ἄνεμος νὰ μαῦρα νήματά σου,
 Νὰ χάνωνται οἱ κόποι σου καὶ τὰ καμώματά σου.
 Καὶ σὺ Κίτσικα ἄχαρη, ἀδούλη, τσαμπουνιάρη
 "Ὀλη σου νᾶται ἡ ζωὴ ἀνάμισυ φεγγάρι.
 Ποτὲ μὴν κάμης προκοπὴ μήτε ποτὲ κατοῦνα,
 Δένδρο σὲ δένδρο νὰ πετᾷς νὰ παίζῃς τὴν τσαμποῦνα.
 Πάντα τσαμποῦνα καὶ ζουρνᾶς νὰ ἦναι ἡ δουλειὰ σου
 "Ὅσον νὰ γίνῃς τρύμπανος νὰ σχίζῃται ἡ κοιλιὰ σου».
 Πρὶν τελειώσῃ 'ς τοῦ σπητιοῦ τὰ τέσσερα καντούνια
 πολλὴ ἐχύθη μυρωδιὰ ποὺ κτύπα 'ς τὰ ρουθούνια.
 Καὶ νὰ ἡ κυρᾷ Μέλισσα 'ς τὴν πόρταν ἀνεφάνη.
 Μὲ λούλουδα λοῆς σκοπῆς καὶ μ' ἄνθη φορτωμένη.
 Διαμπλάζει τὰ λουλούδια τῆς 'ς τῆς μάνας τῆς τὸ στρῶμα
 Καὶ κύφτει κι' ἀγκαλιάζει τὴν καὶ τὴν φιλᾷ 'ς τὸ στόμα.
 "Ὡς εἶδε' ἡ γρηὰ τὴν κόρην τῆς εὐθὺς ἐσυνανδρειώθη
 Κι' ἐκεῖ ποῦ ψυχονάσερεν μονάχη ἀνεσηκώθη
 Κι' ἐστήθη 'ς τὰ ποδάρια τῆς ὀλόρθη 'σάν μανάλλι,
 Κ' εἶπε εὐχὴν 'ς τὴν κόρην τῆς ποῦ δὲν τὴν εἶπε ἄλλη.
 «᾽ὦ κόρη μου, τὰ λούλουδα καὶ τ' ἄνθη ποῦ μυρίζουν
 'ς τῆς Ἐκκλησιαῖς τὰ στέλουσι καὶ τοὺς Ἄγιους στολίζουν
 Αὐτὰ τὰ ἄνθη, κόρη μου, ὅπου μοῦ φέρνης τώρα
 Τὰ δῶρα τῆς παρηγοριᾶς, τῆς ἀνεσης τὰ δῶρα
 Οὔλα ν' ἀνοίγουσι γιὰ σὲ καὶ νὰ σὲ δίδουν οὔλα.
 Τοῦ κόσμου τὸ πειδὸ νόστιμο καὶ πειδὸ γλυκὸ 'ς τὴν βοῦλα.
 Νὰ σ' ἔχῃ ὁ κόσμος δῆμα καὶ νὰ ἔχουσιν ἀκόμη
 Τὸ ἰδικόν σου τῶνομα ἐπαίνου παρασόμι.
 Οἱ Χριστιανοὶ 'ς τὴν Ἐκκλησιὰν ὁπότε κι' ἂν ἀμπαίνουν.
 Τὰ κόπια σου χαρίσματα εἰς τοὺς Ἄγιους νὰ φέρνουν.
 Χωρὶς αὐτὰ Ἀνάστασιν ποτέ των νὰ μὴν κάμουν,
 Νὰ σὲ ζητοῦν σάν 'πανδρευθοῦν καὶ 'σάν θέλ' ἀποθάνουν.

ΑΠ' ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

ΕΝΑ ΗΡΩΙΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

Δεκέμβριος του 1954.

Παραμονές πιά της μεγάλης καταστροφής των όρδων του νεώτερου Άττίλα, του Χίτλερ. Ήταν οι στερνές αναλαμπές του Χιτλερισμού που προσπαθούσε μ' άπεγνωσμένες προσπάθειες να κρατήσει τον χαμένο πιά αγώνα. Γι' αυτό και στην μακρινή γωνιά του Αιγαίου, στα Δωδεκάνησα παρατηρούσε κανείς συνεχείς, μετακινήσεις γερμανικών δυνάμεων με έκδηλη την απελπισία τους αλλά και το φανατισμό τους. Είχαν πιστέψει πιά οι σκληροί κατακτητές πως ή βία δεν ήταν το ασφαλέστερο μέσο για να γίνουν κοσμοκράτορες. Πάνω απ' τη δύναμη και το όπλο υπήρχε ή ιερή ιδέα της Λευτεριάς των λαών, αυτήν που περιφρόνησαν για να επιτύχουν τον άθλιο σκοπό τους. Γι' αυτό και έχασαν τον αγώνα. Γιατί λαοί, εδάφη υλικά πλούτη κατακτώνται, ιδέες όμως, και ιδανικά ποτέ. Ή αιωνιότητα των ιδεών δεν φοβήθηκε ποτέ το όπλο, όπως δεν το φοβήθηκε κι' ή πίστη για ένα ιερό Ίδανικό. Ίδεώδης έφαρμογή αυτών των ιερών αρχών έγινε στους υπέροχους αγώνες των Έλλήνων, στα παλιά χρόνια αλλά και στα νέα.

Ή ιστορία που θ' άφηγηθούμε παρακάτω, όσο απλή κι' αν είναι, κλείνει μέσα της άρκετη σημασία και περισσότερο πατριωτισμό. Τα γεγονότα διεδραματίστηκαν στο μικρό νησί της Νισύρου. Στηρίζονται σ' αφήγηση αυτόπτη μάρτυρα, μ' όλο το κύρος και την αυθεντία μίας ιστορικής πραγματικότητας.

«Τόν Δεκέμβρη του 1944 οι Γερμανοί είχαν φύγει απ' το νησί μας προς άγνωστη κατεύθυνση. Πιθανή ήτο ή περίπτωση πως πήγαιναν προς τη Ρόδο.

Άπ' τ' άλλα νησιά της Δωδεκανήσου, ή Σύμη ήταν Άγγλική βάση με πολλά έλαφρά πολεμικά πλοία που περιπολούσαν γύρω της εκτελώντας συχνές έπιδρομές στα παράλια άλλων νησιών.

Στις 23 του Δεκέμβρη διαδόθηκε στο νησί πως φθάνει εκεί Έλληνική κατασκοπεία. Πραγματικά τήν ίδια μέρα, σχεδόν, έφθασαν στη Νίσυρο οι Γιάννης Μεταξάς (άξιωματικός), Μανώλης Βέης (Ραδιοτηλεγραφητής άπ' τη Σάμο), Γιάννης Πίσσας (άπ' την Πελοπόννησο) κι' ό Κλεάνθης Ίεροδιακόνου άπ' την Κύπρο.

Άπ' το Μανδράκι κίνησαν για το χωριό του Έμπορειού άπ' το δρόμο της Εύαγγελιστριάς. Σ' όλο το διάστημα μια έντονη συγκίνηση κρατούσε τους νησιώτες που έβλεπαν για πρώτη φορά Έλληνες στρατιώτες. Ήταν ένα παλιό όνειρο που είχε σβήσει κάπως ή σκλαβιά αλλά το διατηρούσε πάντα ή έλπιδα.

Στη θέση «Λαού ή Άράπη Λάκκος» τους

έγινε θερμή ύποδοχή. Γνώριζαν άρκετά για το νησί άπό πληροφορίες που τους έδωσαν στη Μέση Άνατολή έθελοντές νέοι Νισύριοι. Γι' αυτό και δόθηκαν οι άπαραίτητες συστάσεις... Συγκινημένοι οι 4 Έλληνες κατάσκοποι προσπαθούσαν με κάθε τρόπο να εκδηλώσουν τη χαρά τους. Άπ' το καφενείο του Ξανθοῦ, όπου έγινε συζήτηση, πήγαν στο σπίτι του Κων/ίνου Παπαδοπούλου που τους φιλοξένησε. Έκει έγκατέστησαν και το άσύρματό τους έπικοινωνώντας έτσι με τους συμμάχους της Σύμης.

Οι Γιορτές των Χριστουγέννων πέρασαν ήσυχα. Το 1945 άρχισε κι' αυτό χωρίς να συμβή τίποτε το έξαιρετικό.

Άπ' τη Ρόδο μεταδιδόταν πως τα γερμανικά στρατεύματα εκεί υποφέρουν τρομερά άπ' τη μάστιγα της πείνας. Ό στενός άποκλεισμός των συμμάχων είχε φέρει το μοιραίο αποτέλεσμα. Άπελπισμένοι οι Γερμανοί κίνησαν άπ' τη Ρόδο ζητώντας τροφοές. Ένα άπόσπασμά τους, πάνοπλο άπό 37 άτομα, με ένα πλοίο τύπου Μ.Α.Σ.Σ. φθάνει στη Νίσυρο στις 10 του Φεβρουαρίου.

Έν' άγγλικό περιπολικό άπ' τη Σύμη δεν μπόρεσε να έμποδίση το Μ.Α.Σ.Σ. λόγω της κακοκαιρίας.

Το γερμανικό πλοίο φθάνει στο Κατσοῦνι (στη θέση Πλώμμον) όπου και προσαράζει στα άβαθή νερά. Άποβιβάζονται οι Γερμανοί και παίρνουν το δρόμο προς το χωριό Πάλοι. Έκει (στις 11 του Φεβρουαρίου, ήμέρα Κυριακή) υποχρεώνουν όλους τους άνδρες να πάνε μαζί τους στη θέση Κατσοῦνι για την εκφόρτωση και μεταφορά των πολεμοφοδίων. Έκει μια σκέψη του Μιχάλη Φουγιάξη να σπρώξουν το πλοίο τους έσωσε άπ' την πορεία.

Έν τῷ μεταξύ, όμως, ή Έλληνική κατασκοπεία των 4 άνδρων που άναφέραμε πληροφορήσε τη βάση της Σύμης για το γεγονός. Πράγματι πολύ γρήγορα καταφθάνει Άγγλικό πολεμικό και καταστρέφει το Γερμανικό πλοίο στο λιμάνι των Πάλων.

Με έντονη άπόγνωση οι Γερμανοί σκορπίστηκαν σ' όλο το νησί προσμένοντας την εξέλιξη της κατάστασης. Σκέφθηκαν όμως, σοβαρώτερα και άφου άνασυντάχθηκαν πάλι προχώρησαν προς τη θέση «Στέρνα του Μαρδουβάνου».

Στην διάρκεια της πορείας τους ήταν συχνές οι ενοχλήσεις των πυρών της Έλ. κατασκοπείας που παρακολουθούσε άγρυπνη τις κινήσεις τους.

Το βράδυ της ίδιας μέρας φθάνει άπ' τη Σύμη βενζινόπλοιο με 120 άνδρες Ίερολοχίτες. Άρχηγός τους ήτο ό γενναίος συνταγματάρχης Τριανταφυλλάκος.

Ἀποβιβάζονται στη θέση «Λελές» στὰ Ἐνατολικά τοῦ νησιοῦ. Ὁδηγοὺς εἶχαν τοὺς Νισυριοὺς Γιώργον Π. Κοντοθερόν, Χρήστον Χατζηφούνταν καὶ ἄλλους.

Τὸ σῶμα ὠδηγήθηκε στοὺς χωριὸ Πάλιο ἀπὸ ὅπου ζήτησε βοήθεια γιὰ νὰ μεταφέρει τὰ πολεμοφόδια στοὺς ὄρεινους χωριὸ Ἐμπορείος. Σ' αὐτὸ τὸ χωριὸ βρίσκονταν κι' οἱ Γερμανοὶ ἔχοντας πρόχειρο κατάλυμά τους τὸ Καφενεῖο τοῦ Ν. Ξανθοῦ στὴν πλατεία τοῦ χωριοῦ.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀποστολὴ στέλλει τότε τὸν Ἰωσήφ Σαλάχαν (Νισύριον) νὰ εἰδοποιήσει τοὺς νέους τοῦ χωριοῦ. Ὁ Σαλάχας τότε ἀντιλαμβάνεται πὼς στοὺς Καφενεῖο ὑπάρχουν πράγματι Γερμανοὶ τὸν ἀριθμὸ τους ὅμως, δὲν μπόρεσε ἀκριβῶς νὰ προσδιορίσει.

Μὲ κίνδυνο τῆς ζωῆς τῆς ἡ Μαρία Καφετζῆ (νῦν Καλαμιὰ) ἀναλαμβάνει νὰ ἐξακριβώσει τὸν ἀριθμὸ τῶν ἐχθρῶν βρίσκοντας πρόφασιν τὴν ἀναζήτησιν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς. Πράγματι ἡ τολμηρὴ γυναικὰ κατόρθωσε νὰ προσδιορίσει τὸν ἀριθμὸ των Γερμανῶν.

Τότε, σύμφωνα μὲ σχέδιον τοῦ συν/ρχου Τριανταφυλλάκου, ἐν ἀπόσπασμα κατέλαβε τὸ ὕψωμα «Ληστήρι» ἀντίκρου στοὺς Καφενεῖο πρὸς τὸ μέρος τῆς θέσης «Λακκί», ἄλλο ἀπόσπασμα καὶ κατέλαβε τὴν θέσιν «Πύργος» δυτικὰ τοῦ χωριοῦ. Δημιουργήθηκε ἔτσι ἕνας κυκλοτερὴς κλειδὸς γύρω ἀπ' τοὺς Γερμανοὺς.

Ἐνας τολμηρὸς νέος τοῦ χωριοῦ ὁ Παντελῆς Κόκκινος μὲ μερικοὺς ἄλλους ὠδήγησε 5 ἄνδρες στὴ ψηλὴ θέσιν «Λαγκάδι».

Ἐπίσης στὴν στέγη τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Καρβαίνη ἀντίκρου στοὺς Καφενεῖο στήνουν μυδραλλιοβόλο περιμένοντας τὸ σύνθημα τῆς ἐπίθεσης.

Ἦταν τὸ πρωὶ τῆς 12ης τοῦ Φεβρουαρίου. Τὸ σύνθημα ἔδωσε ὁ Χατζηφούντας κτυπώντας ἀπ' τὴν θέσιν «Ἀγράμιτθας» τὸ Γερμανὸ σκοπὸ. Ἀκολουθοῦν οἱ 5 ἀπ' τὴν στέγη. Μιὰ ἐπιτυχημένη βολὴ τους ἀχρήστεψε τὸ μυδραλλιοβόλο τῶν Γερμανῶν καθιστώντας τους ἀνίκανους γιὰ κάθε ἀντίσταση.

Τότε τοὺς πρότειναν νὰ παραδοθοῦν ἂν ἤθελαν τὴ ζωὴ τους. Πράγματι οἱ Γερμανοὶ θεωρώντας μάταιη καθ' ἄλλη προσπάθεια συνθη-

κολόγησαν. Ἐκείνην ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ ἡ κακὴ μοῖρα θέλησε νὰ παίξει ἕνα τραγικὸ παιχνίδι στοὺς νικητῆς.

Ὁ ἀξιωματικὸς Εὐάγγελος Χατζηευαγγέλου γεμᾶτος ἐνθουσιασμὸ γιὰ τὴ μάχην ὤρμησε πρῶτος στὴν πόρτα τοῦ Καφενεῖο. Τότε δέχθηκε κατὰ πρόσωπο ἐχθρική χειροβομβίδα καὶ ἔπεσε αἰμόφυρτος κατὰ γῆς χωρὶς νὰ προφθάσει νὰ πῆ λέξη.

Ὁ δόλιος θάνατος τοῦ ἡρωικοῦ Ἰερολοχίτη προκάλεσε τὴν ἀγανάκτησιν στοὺς ἄλλους Ἕλληνες ποὺ ἐκδικήθηκαν σκοτώνοντας ἐπὶ τόπου 8 Γερμανοὺς. Τοὺς ὑπόλοιπους τοὺς αἰχμαλώτισαν.

Ἄλλο ἕνα μικρὸ ἀπόσπασμα ἀπὸ 7 Γερμανοὺς (οἱ 30 ἦταν στοὺς Καφενεῖο) ποὺ βρισκόταν στὴν ὥρα τῆς μάχης σ' ἕνα σιδηρουργεῖο τοῦ χωριοῦ (ἀνῆκε στὸν Τριανταφύλλου), ἐπειδὴ ἔννοιωσε τὸν ἄμεσο κίνδυνο τράπηκε πρὸς τὴν θέσιν «Ἀκεμαρῶνα». Ἐκεῖ κρύφθηκαν σὲ μιὰ σπηλιά κατὰ τὴ μαρτυρία τοῦ βοσκοῦ Μιχάλη Ζαράκη. Ἀναγκάσθηκαν ὅμως νὰ παραδοθοῦν.

Ἔτσι τέλειωσε τὸ ἔργο τῆς Ἑλληνικῆς Ἀποστολῆς ποὺ ἔφυγε ἀπ' τὸ νησι γιὰ τὴ Σύμη παίρνοντας μαζί τους Γερμανοὺς αἰχμαλώτους.

Ὁ νεκρὸς τοῦ ἄτυχου Χατζηευαγγέλου κομίσθηκε στοὺς Μανδράκι μέσα σὲ ἀτμόσφαιρα βαθεῖας λύπης. Θάφτηκε μὲ ἀπέριττες τιμὲς λουσμένες ἀπ' τὰ δάκρυα τῶν νησιωτῶν ποὺ πόνεσαν γιὰ τὸ χαμὸ τοῦ εἰλικρινά.

Στὴν θέσιν ὅπου ἔπεσε στήθηκε ἀναμνηστικὴ στήλη συμβολίζοντας τὸ θάρρος καὶ τὸν ἀγνὸ πατριωτισμὸ τοῦ Ἑλληνα Ἰερολοχίτη.

Πάνω ἀπ' ὅλα, ὅμως θὰ συμβολίσει τὴν θυσία γιὰ κάποιον ἀνώτερο σκοπὸ ποὺ καθαγίασε ἕνα ἡρωικὸς θάνατος.

Τέτοιοι ἦταν κι' ὁ θάνατος τοῦ Εὐάγγελου Χατζηευαγγέλου, ἔστω καὶ σὰν ἑλιθερὸς ἐπίλογος ἐνὸς ἡρωικοῦ ἐπεισοδίου στοὺς μικροὺς νησι τῆς Νισύρου.

Συνετάχθη βάσει ἀσθεντικῶν στοιχείων ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμωτάτου Παπαγιάννη Σκανδαλίου. (Ἐμπορείος).

Δημοσιεύεται ἐπὶ τῆς συμπληρώσει 11ετίας.

ΕΝΑΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ ΠΑΠΑΣ ΣΤΗ ΡΩΜΗ ΠΑΠΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ο 5^{ΟΣ} 1409 - 1412

ΤΟΥ Δρος ΜΙΧ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ

Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου

τὸ Βατικανὸ ἢ ψυχὴ τοῦ Πέτρου Φιλάρετου, ὅπως τὸν ἀναφέρουν πλέον οἱ βιογράφοι του, γεμίζει ἀπὸ πόνο καὶ καταβάλλει τεράστιες προσπάθειες διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὰ πλήθη τῶν πιστῶν. Ἡ μεγάλη του ἐπιστημονικὴ μόρφωσις, ἢ εὐγλωττία του, ἢ δύναμις τοῦ λόγου του, ὁ ψυχικὸς του πόνος δι' ὅσα συνέβαιναν ἐξωτερικεῦνται καὶ μὲ ὑπερανθρώπους προσπάθειάς ἐπιβάλλεται καὶ τὸ ὄνομά του γίνεται διάσημον. Μὲ δυσαρέσκεια δέχεται τὴν προαγωγὴν του σὲ ἐπίσκοπο Πιαντσέντζα. Ἡ φήμη του ὅμως ἐξακολουθεῖ καὶ μεσουρανεῖ καὶ τὸν προάγουσιν κατόπιν σὲ Ἐπίσκοπον Βιτσέντζας καὶ ὀλίγον ὕστερα Νοβάρας. Στὸ Μιλάνο οἱ Θρησκευτικὲς διαφορὲς φθάνουν στὸ κατακόρυφον καὶ δὲν βλέπουν ἄλλο γιὰ νὰ ἐπιβληθῇ παρὰ τὸν Ἐπίσκοπο Νοβάρας, Πέτρον Φιλάρετον. Μὲ τίς ἐνέργειες τοῦ Ἰωάννου Γαλεάτσου Μαρίου, ὑποκόμητος τοῦ Μιλάνου, προάγεται σὲ Ἀρχιεπίσκοπον τῆς πόλεως ταύτης γιὰ νὰ καταλάβῃ συγχρόνως καὶ τὴν θέσιν τοῦ Καρδινάλιου. Καὶ ἡ μὲν τάξις ἀπεκαταστάθη στὸ Μιλάνο καὶ ἡ ἡσυχία ἤρχισε νὰ κυριαρχῇ μεταξὺ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κύκλων, τὴν ἐκκλησίαν ὅμως τῆς Ρώμης ταράσσουν καὶ πάλιν ἐσωτερικὲς διαφορὲς σὲ σημεῖο πού προκαλοῦνται ἐμφύλιοι πόλεμοι. Ἡ παραμονὴ τοῦ Πάπα εἰς τὴν πόλιν αὐτὴν τῆς ἀναταραχῆς καθίσταται προβληματικὴ. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἐγκαταλείπει τὴ Ρώμη καὶ μεταφέρει τὴν ἔδρα του στὴν AVIGNON. Ἡ ἀναχώρησις τοῦ Πάπα ἐκ τῆς Ρώμης γίνεται ἀφορμὴ ὀξύνσεως τῶν παθῶν, ἐνῶ συγχρόνως οἱ φιλόδοξοι Καρδινάλιοι εὐρίσκουν τὸ γεγονός ὡς εὐκαιρίαν ἰκανοποιήσεως τῶν φιλοδοξιῶν των καὶ προάγει ἕκαστος ἑαυτὸν εἰς Πάπα Σάλος καὶ ἀναταραχὴ ἐπικρατεῖ μεταξὺ

τῶν Καθολικῶν τῆς Δύσεως καὶ τὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Θρησκευτικοῦ οἰκοδομήματος κινδυνεύουν νὰ κατακρημισθοῦν.

Στὸ Μιλάνο ὁ Καρδινάλιος Πέτρος Φιλάρετος εἶχεν ἐπιβληθῇ διὰ τῆς μορφώσεώς του, τὸ πρᾶνον τοῦ χαρακτήρος του, τὴν παραδειγματικὴν του φιλανθρωπίαν, τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν ταπεινότητα τῶν τρόπων του. "Ἐνοιωθε μὴ ἀπέραντη ἀγάπη γιὰ τὸν συνάνθρωπό του, γιὰ νὰ μπορέσῃ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν νὰ πληρώσῃ τὸ κενὸ πού τοῦ δημιουργοῦσε ἢ ἔλλειψις οἰκογενείας καὶ δικῶν του. Ἦτο ἀγαπητὸς ἀπὸ ὄλους καὶ τὸν ἀποκαλοῦσαν λόγω τῆς τεραστίας μορφώσεώς του ἐπιφανῆ ἐπιστήμονα. Αὐτὸν ἐνθυμοῦνται καὶ οἱ Καρδινάλιοι τῆς περιοχῆς τῆς AVIGNON κατὰ τὴν δύσκολον αὐτὴν περίοδον τῶν Θρησκευτικῶν ἀντιθέσεων καὶ τὸν ἐκλέγουσιν Πάπα. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο δέχεται ὁ Πέτρος Φιλάρετος καὶ μὲ τὸν τίτλον Ἀλέξανδρος ὁ Ε' Πάπας τῆς Ρώμης καταλαμβάνει τὴν 25 Ἰουνίου τοῦ 1409 τὴν Ἀγίαν Ἐδραν.

Τὸ ὄρφανὸ παιδί τῆς Νισύρου, τὸ ὁποῖον ἕνας ἀγαθὸς παπᾶς περιμάζεψε ἀπὸ τοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ του γίνεται Πάπας στὶς πιὸ δύσκολες στιγμὲς πού εὐρίσκετο ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία. Ὅπως προέβλεψαν ὄλοι ὅσοι τὸν ἐψήφισαν ἔτσι ἔγινε. Διὰ τοῦ κύρους καὶ τῆς σπανίας μορφώσεώς του ἐπιβάλλεται καὶ ἐπέτυχε τὴν εἰρήνευσιν στὴν τότε ταραχώδη ἀπὸ τίς διαφορὲς θρησκευτικὲς ἀντιθέσεις Ρώμη.

Μετὰ δύο χρόνια μετέστη, εἰς Κύριον μὲ ἡσυχον τὴν συνειδήσιν του διότι τὸν δρόμον τοῦ Κυρίου ἠκολούθησε καθ' ὅλο τὸ διάστημα τῆς ἐπιγείου ζωῆς του. Ἦσυχον ἀναπαύεται τὸ σῶμα του εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου τῆς Μπολόνιας.

ΜΙΧ. ΤΣΑΤΣΑΡΩΝΗ

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

Εἰς τὰς 6 Ὀκτωβρίου ἀφίκετο μέσω Ρόδου ὁ εἰς Αἴγυπτον διαμμένων συμπατριώτης μας κ. Εὐελπίδης Οἰκονομάκης μετὰ τῆς θυγατρὸς του Ἑλένης. Κατὰ σχετικὰς δὲ πληροφορίας ὁ κ. Οἰκονομάκης ἐδώρησε εἰς τὸν Γνωμαγόρα δρχ. 250 εἰς τὸν Ἅγιον Νικήταν 250 καὶ εἰς τὸ Δημ. Σχολεῖον 200.

Εἰς τὰς 7 Ὀκτωβρίου, ἤρχισαν αἱ ἐργασίαι διὰ τὴν διεύρυνσιν τῆς ὁδοῦ Ἑλικιωμένης - Ἁγίου Νικολάου. Ἡ ὁδὸς αὕτη εἶναι ἡ πλέον σημαντικὴ ἀρτηρία τοῦ Μανδρακίου καὶ ἔπρεπεν ὡπωσδήποτε νὰ γίνῃ. Ἄν καὶ συνητηθήσαν πολλάι δυσχέρειαι καὶ ὡς πρὸς τὴν παραχώρησιν τῶν κήπων καὶ ὡς πρὸς τὸν διακανονισμόν τῶν ἡμερομισθίων ἐν τούτοις ὁ κ. Δήμαρχος κατῴρθωσε νὰ τὰ ὑπερηγήσῃ καὶ τὸ ἔργον νὰ προχωρήσῃ. Τὴν ἀνάγκην δὲ τῆς διευρύνσεως ἠσθάνθησαν ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι καὶ ὅλοι πρόθυμοι ἔτρεχαν νὰ κάμουν τὴν προσωπικὴν των ἐργασίαν.

Εἰς τὰς 9 Νοεμβρίου ἐτέλεσαν τοὺς γάμους των ὁ κ. Μιχαὴλ Σακλαρίδης μετὰ τῆς δίδος Σοφίας Γενᾶ. Τὴν 11 Νοεμβρίου ἀπεβίωσε ἡ Μαρία Βουτσᾶ. Τὴν 12ην Ὀκτωβρίου ἡ σύζυγος τοῦ Ἐμμανουὴλ Καρπαθίου Καλλιόπη ἔτεκεν αἰσίως θῆλυ.

Εἰς τὰς 4 μ.μ. τῆς 16ης Ὀκτωβρίου ἐδόθη διάλεξις ὑπὸ τοῦ δημοδιδασκάλου κ. Ἐμμανουὴλ Κρούσκου μετὰ θέμα «Γύρω ἀπὸ τὴν μόρφωσιν τῶν παιδιῶν μας». Τὸ βράδυ τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐδόθη χοροεσπερὶς ὑπὸ τοῦ Σώματος Ἑλλήνων Προσκόπων εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Ζωσημπουλείου, θεάτρου. Πρὸ τῆς χοροεσπερίδος ἔγινε τελετὴ ὑποσχέσεως Λυκοπούλου. Εἰς τὰς 26 Ὀκτωβρίου ἔγινε ἡ ἑναρξίς τοῦ τριήμερου ἑορτασμοῦ τῆς Ἐθνικῆς ἐπετείου τοῦ Ἑλληνικοῦ ΟΧΙ. Ἐτελέσθη ἡ ἑορτὴ τῆς σημαίας εἰς τὰ σχολεῖα, κατὰ τὴν ὁποίαν παρεδόθη αὕτη εἰς τοὺς νέους σηματοφόρους τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1955-1956 (παρέδωσε τὴν σημαίαν ὁ διευθυντὴς τοῦ μονοταξίου Γυ-

μνασιακοῦ Παραρτήματος εἰς τὸν μαθητὴν Νικόλαον Θ. Θεοδωρίδην. Κατόπιν παρέδωσε τὴν σημαίαν ὁ Διευθυντὴς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου εἰς τὸν μαθητὴν Γεώργιον Χ. Καροῦσον). Ἐν συνεχείᾳ ἀπηγγέλησαν ποιήματα καὶ ἐψάλησαν ἄσματα ἀπὸ τοὺς μαθητὰς καὶ τῶν δύο σχολείων καὶ ἡ τελετὴ ἔκλεισε μετὰ τὴν ἀνάκρουσιν τοῦ Ἐθνικοῦ μας Ὑμνου. Εἰς τὰς 27 τὸ ἀπόγευμα ἔγινεν ἡ κατάθεσις στεφάνων εἰς τὸ μνημεῖον τοῦ ἀγνώστου Στρατιώτου ὑπὸ τῶν διαφόρων Ὄργανώσεων, Σωματείων Προσκόπων καὶ Μαθητῶν. Ἡ τελετὴ ἔκλεισε διὰ τῆς καταθέσεως στεφάνου ὑπὸ ἀντιπροσώπου τῆς τριμελοῦς ἐπιτροπῆς Διεξαγωγῆς Κυπριακοῦ Ἀγῶνος.

Τὴν 28ην Ὀκτωβρίου τὸ πρωὶ οἱ Πρόσκοποι ὕψωσαν τὰς σημαίας τῆς Δημαρχίας καὶ ὅλων τῶν Δημοσίων Καταστημάτων. Ἐν συνεχείᾳ δὲ οἱ κώδωνες ἤχησαν ἀγγέλουσαι τὸ χαρμόσυνον τῆς ἡμέρας. Εἰς τὰς 10 καὶ 30' ἐτελέσθη δοξολογία καὶ ὁ Δήμαρχος ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς ἡμέρας, μετὰ τὸν ὁποῖον οὗτος ἐπετέθη δριμύτατα ἐναντίον τῶν κατακτητῶν τῆς Κύπρου Ἄγγλων, χαρακτηριστικῶν αὐτοὺς ὡς ἐμπόρους τῶν λαῶν καὶ τὸν ἐκτελεστὴν σχεδίων των Χάρτινγκ ὡς αἰμοδιψῆ καὶ κτηνάνθρωπον. Τὸ τέλος τῶν λόγων τοῦ κ. Δημάρχου ἐκάλυψαν ζωηρὰ καὶ παρατεταμένα χειροκροτήματα καθὼς καὶ ζητοκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως τῆς Κύπρου καὶ ἀντιβρετανικὰ συνθήματα. Μετὰ ταῦτα ὁ κόσμος μετέβη εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Ἐλευθερίας (Ἑλικιωμένης) ὅπου τὸ μνημεῖον τοῦ Ἀγνώστου Στρατιώτου καὶ κατέθεσαν στέφανον ὁ κ. Δήμαρχος καὶ ὁ κ. Σταθμάρχης. Τὸ βράδυ ἔγινε λαμπαδοφορία ὑπὸ τῶν Προσκόπων. Εἰς τὰς 30 Ὀκτωβρίου ἐτελέσθη μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ Βασιλείου Ἀντωνίου. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἔγινεν ὁ ἔρανος διὰ τοὺς ἀδελφούς μας Κυπρίους, εἰς τὸν ὁποῖον σύμπας ὁ λαὸς ἔτρεξε νὰ δώσῃ καὶ ἀπὸ τὸ ὑστέρη-

μά του. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐράνου οἱ Πρόσκοποι καὶ οἱ Μαθηταὶ ἐκραύγαζαν συνθήματα ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως τῆς Κύπρου καθὼς καὶ ἀντιβρετανικὰ τοιαῦτα ὡς «Χάρτινγκ-Χίτλερ» «Ἡ Κύπρος εἶναι Ἑλληνική» «Θὰ τὴν πάρουμε μὲ τὸ αἷμα» καὶ ἄλλα. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐράνου ἔχουν ὡς ἀκολουθῶς. Γενικὸν εἰσπραχθὲν ποσὸν δρχ. 3.784. Ἐξ αὐτῶν 1448 εἰσεπράχθησαν κατὰ τὸν ἔρανον εἰς Μανδράκι, 400 εἰς Πάλους, 300 εἰς Ἐμπορειὸν, 500 ἔδωσαν ἢ ἱερὰ μὴ Σπηλιανῆς, 282 ὁ ἱερὸς Ναὸς Ποταμιτίσσης, 500 ἢ Ἐνορία Νικειῶν, 100 ὁ Σύλλογος Γνωμαγόρας, 85 Ἐργατικὴ Ἐνωσις, 50 ὁ Λιμενικὸς Σύλλογος, 50 τὸ Κυνηγετικὸν Σωματεῖον, 50 οἱ Ἐπαγγελματῖαι καὶ Βιοτέχναι καὶ 20 ἢ Χριστιανικὴ ἔνωσις.

Τὴν ἐσπέραν ἐδόθη εἰς τὸ Ζωσημοθέατρον χοροεσπερὶς ὑπὸ τοῦ Κυνηγετικοῦ Σωματείου Νισύρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χοροεσπερίδος εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ὁμάς διαδηλωτῶν κρατοῦσα ἀνὰ χεῖρας πινακίδας μὲ διάφορα Ἐνωτικὰ καὶ ἀντιβρετανικὰ συνθήματα. Ὁλος ὁ παρευρισκόμενος κόσμος ἠγέρθη καὶ ἐζητοκραύγαζεν ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως τῆς Κύπρου. Τὰς τελευταίας ἡμέρας ἐκυκλοφόρησαν προκηρῦξεις τῆς Ε.Ο.Κ.Α. Κῶ εἰς τὰς ὁποίας κατηγορεῖ τοὺς Ἄγγλους ποὺ ἀπηγόρευσαν στοὺς ἀδελφούς μας Κυπρίους νὰ ἑορτάσουν τὴν 28ην Ὀκτωβρίου καὶ ἐν συνεχείᾳ ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς ὑπακοὴν εἰς τὸν ἀρχηγὸν καὶ καρτερίαν, διότι ὁ ἀρχηγὸς ἀγρυπνεῖ καὶ ὅταν φθάσῃ ἡ ὥρα θὰ εἰδοποιήσῃ τούτους. Αἱ προκηρῦξεις φέρουν τὴν ὑπογραφήν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς, ὅστις ὑπογράφει μὲ ψευδώνυμον Κολοκοτρώνης.

Εἰς τὰς 3 Νοεμβρίου ἀφίχθη μὲ τὸ πλοῖον τῆς γραμμῆς Ἄνδρος ὁ Νομάρχης Δωδεκανήσου κ. Ρεμπάκος πρὸς ἐπίλυσιν διαφόρων ζητημάτων. Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης ὁ κ. Ρεμπάκος ἀνεχώρησε διὰ Ρόδον ἐπιβαίνων τοῦ Θ.Ο.Α.

Τὴν 4ην Νοεμβρίου ἀφίχθη μὲ τὸ πλοῖον τῆς γραμμῆς «Ἐπτάνησος» ὁ κ. Δημήτριος Ρουσσέτος κομίζων δέματα ἀποσταλέντα ὑπὸ τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ διὰ παιδιὰ κάτω τῶν 16 ἐτῶν καθὼς καὶ δι' ἀπόρους γυναῖκας.

Τὴν 6 Νοεμβρίου οἱ Πρόσκοποι ἤνοιξαν λάκκους κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ Λουτρῶν διὰ δενδροφύτευσιν.

Εἰς τὰς 8 Νοεμβρίου ἐτελέσθη ὅπως κάθε χρόνο λειτουργία εἰς τὸ ναῖδριον τοῦ Πανορμίτη μὲ συρροὴν κόσμου. Τὴν ἐσπέραν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ τμήματος Γνωμαγόρα ἐδόθη εἰς τὴν αἴθουσαν αὐτοῦ χοροεσπερὶς.

Τὴν 11ην Νοεμβρίου ἐκφορτώνονται τιμηθέντα, σίδερα κ.λ.π. ὑλικά διὰ τὴν ἐπισκευὴν τῶν Ἱαματικῶν μας Πηγῶν. Ἐντὸς τῶν ἡμερῶν θὰ χυθῆ πλάκα ἐκ μπετόν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ὀροφῆς τῶν κτιρίων τῆς πρώτης θέσεως, ἢ ὁποία ἐχαρακτηρίσθη ὑπὸ τῶν μηχανικῶν ἐπικινδύνως ἐτοιμόρροπος, ἔτσι ἐλπίζομεν ὅτι μὲ τὸ γενικὸ πρόγραμμα τὸ ὁποῖον ἤχισε νὰ ἐφαρμόζει ὁ Δήμος θὰ ἐπέλθῃ ἀνακαίνησις εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀξιοποίησις τῶν Λουτρῶν, τὰ ὁποία εἶναι ἡ μόνη πλουτοπαραγωγικὴ πηγὴ τοῦ Δήμου. Ὁ κ. Δήμαρχος μᾶς ἐβεβαίωσεν ὅτι ἐκτὸς τῶν 105 χιλ. δραχμῶν διὰ τὰς ὁποίας ἔγιναν ὅλα τὰ σχετικὰ ἵνα δαπανηθῶσιν εἰς αὐτὰ θὰ πραγματοποιήσῃ ταξείδιον ἐντὸς τῶν ἡμερῶν εἰς Ἀθήνας πρὸς σύναψιν ἐτέρου δανείου τῶν δραχμῶν 200 χιλιάδων προοριζομένων διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν Λουτρῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ:

κ. Μ. Παρθενιάδην: Ἐνταῦθα. Πήραμε τὴ συνεργασίαν σας. Τὸ ἀνέκδοτο, ὅμως, δὲν θὰ δημοσιευθῆ πρὸς τὸ παρόν. Εὐχαριστοῦμε.

κ. Κ. Σακελλαρίδην: Δημοσιεύεται τὸ πρῶτο μέρος τῆς συνεργασίας σας. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ ἐνδιαφέρον σας.

Αἶδς. Ι. Σκανδάλιον: Νίσυρον. Ἡ συνεργασία σας ποὺ εἶχε ληφθῆ πρὸ μηνῶν δημοσιεύεται.

κ. Νίκου Χαρτοφύλην: Περιμένομε πάντα τὴ διαλεχτὴν συνεργασίαν σας.

κ. Κ.Ε. Μαντουδάκην: Ἐνταῦθα. Πήραμε τὸ ποίημά σας «Νίσυρος». Εἶναι ἐξαιρετικό. Θὰ δημοσιευθῆ στὸ πανηγυρικὸ Χριστουγεννιάτικο τεῦχος. Εὐχαριστοῦμε.

ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η "ΓΑΛΛΙΑ",

ΟΔΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ 117 - ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 43-975

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΔΗΜ. Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ΤΑΠΗΤΕΣ ΡΟΔΟΥ
ΕΝΩΣΕΩΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Ἄριστα ὕλικά
Πεπειραμένα ἐργατικά χεῖρα
Καλλιτεχνικά ἐμφανίσεις

ΤΙΜΑΙ ΕΚΤΟΣ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Ποιότης ΣΗΑΡΤΑ
680 δραχ. κατὰ τετραγ. μέτρον

ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Διαρκῆς ἐκθεσίς Ε.Β.Α. Ο.Ε.

Δ. ΒΟΡΓΙΔΗΣ & ΣΙΑ

ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΩ 19 - ΤΗΛ. 32-602

ΑΘΗΝΑΙ

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Δεκέμβριος 1955 Τεύχη 11-12

«ΣΤΟ ΣΥΝΟΡΟΝ 1955-56, Ο ΝΙΣΥΡΙΟΣ ΑΙΣΙΟΔΟΞΕΙ...»

Το ενδέκατο πολυσέλιδο και τελευταίο! τεύχος της πρώτης περιόδου των Νισυριακών Χρονικών εκδόθηκε «Στο Σύνορον 1955-1956». Το κύριο άρθρο του το υπογράφει ο πρόεδρος του Γνωμαγόρα Αθηνών κ. Αρμόδιος Ι. Γιαννίδης και είναι απολογιστικό της χρονιάς που πέρασε, περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο σκέπτεται «ο Νισύριος» αισιοδοξεί και πιστεύει ότι «Μπορεί “ὁ Νισύριος” βέβαιος διὰ τὸν ἑαυτό του, νὰ περάσῃ τὸ σύνορον τοῦ 1955-1956, μὲ τὴν πίστιν ὅτι, ὁ καινούργιος χρόνος θὰ σταθῇ ἀκόμη δημιουργικότερος ἀπὸ αὐτὸν ποὺ φεύγει...».

Στο τελευταίο σχόλιο της μόνιμης στήλης «Κρίσεις και σημειώματα» πληροφορούμαστε ότι «... Εἰς τὴν ἐκδοτικὴν προσπάθειαν τοῦ Γνωμαγόρα, πολλοὶ νέοι Νισύριοι τοῦ παρεστάθησαν... θὰ ἦτο μεγάλη παράλειψις ἂν ἰδιαιτέρως δὲν ἐγένετο μνεῖα τῶν κ.κ. Παράσχου Παρασκευᾶ, ὁ ὁποῖος συνέβαλλεν τόσον, εἰς τὴν καλὴν διεκπεραίωσιν τοῦ περιοδικοῦ, Γεώργιον Ζαχαριάδην, ὁ ὁποῖος τόσα τεύχη ἐπιμελήθη σχεδὸν μόνος καὶ Πάνου Ἀναστασιάδην, διὰ τὴν συμβολὴν του εἰς τὴν σύνταξιν ἰδίως τοῦ παρόντος τεύχους τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν».

Το σχόλιο παραλείπει τον «στυλοβάτη των Νισυριακών Χρονικών» κ. Ιωάννη Οικονομίδη προφανῶς ἀπὸ λόγους σεμνότητος. Ἴσως συντάκτης του να ἦταν ὁ ἴδιος...

Ἐνα μεγάλο τμήμα του περιοδικοῦ καλύπτεται ἀπὸ ὕλη με Χριστουγεννιάτικο περιεχόμενο. Για τα Παλιὰ Χριστούγεννα στην Νίσυρο γράφει ὁ Παλιὸς Νισύριος, για το ἔθιμο των «Φχολοημένων» ὁ Κ. Μούρας, ὁ Στοχαστὴς δημοσιεύει ἕνα ποίημα του με τίτλο «Χριστούγεννα;», ἐνὼ φιλοξενούνται τὸ ποίημα του Κωστή Παλαμά «Ἐνας Θεός», τὸ διήγημα «Ὁ Ἀμερικάνος» του Ἀλέξανδρου Παπαδιαμάντη καὶ οἱ Χριστουγεννιάτικες ὥρες του Γιώργου Θηβαίου.

1. Για τὴν ἀκρίβεια ἐκδόθησαν καὶ κυκλοφόρησαν ἔντεκα τεύχη του περιοδικοῦ «Νισυριακά Χρονικά» εἶχε ὅμως στοιχειοθετηθεῖ καὶ ἄλλο ἕνα τεύχος, τὸ δωδέκατο, τὸ ὁποῖο οὐδέποτε εἶδε τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος, βλέπε καὶ Γιάννη Οικονομίδη, Το Χρονικὸ τῆς γέννησης των «Νισυριακῶν Χρονικῶν» σελ. 29 του παρόντος τόμου.

Οι υπόλοιπες σελίδες του περιοδικού καλύπτονται με το ψήφισμα του συλλόγου Γνωμαγόρας Νισύρου για την Κύπρο και τους Βανδαλισμούς των Τούρκων στην Κωνσταντινούπολη και Σμύρνη, μια επιστολή του Παύλου Γεωργάκη στην στήλη Ελεύθερο Βήμα, για τον εξηλεκτισμό του νησιού, την συνέχεια από το 9ο τεύχος του άρθρου «Υποσχέσεις και συμφέροντα Μεγάλων» του Νικήτα Σακελλαρίδη και ένα διήγημα του Πάνου Γ. Αναστασιάδη με τίτλο «Ας μπορούσα να γυρίσω στην Πατρίδα».

Για τις «πολλές και ευγενικές φιλοδοξίες» της Ενώσεως Διανοουμένων Δωδεκανησίων Γυναικών γράφει στο άρθρο του ο Πάνος Αναστασιάδης στην σελίδα 13.

«*Επί δύο λουτρικάς περιόδους*» ο Εμμ. Αλεξιάδης «*είχε την τιμήν και την τύχην νά διευθύνει τὰ λουτρά τῆς Κοινότητος Μανδρακίου Νισύρου*», τις εντυπώσεις και τις διαπιστώσεις του από αυτή την θητεία καταχωρεί στο άρθρο του «*Περὶ Θερμοπηγῶν καὶ Λουτροθεραπείας*» χωρίς «*νὰ ἐνδιατρίψει ποσῶς εἰς τὸ ἐὰν τὰ ὕδατα περιέχουν ράδιον, θεῖον, μαγνήσιον κ.λπ.*».

Στην σελίδα τριάντα ο κ. Κώστας Ε. Μαντουδάκης υπογράφει την ακροστιχίδα της Νισύρου, ενώ οι σελίδες τριανταένα και τριανταδύο καλύπτονται από την μόνιμη στήλη της ειδησεογραφίας από την οποία ξεχωρίζουμε την είδηση «*Τὸ ὑπουργεῖον Παιδείας διέταξε τὴν μὴ λειτουργίαν τοῦ Ἑμιγυμνασίου Νισύρου λόγω μὴ ἐγγραφῆς μαθητῶν πλὴν ἐλαχίστων εἰς τὴν Α΄ τάξιν αὐτοῦ*». Η «*μὴ ἐγγραφή μαθητῶν πλὴν ἐλαχίστων εἰς τὴν Α΄ τάξιν*» δεν οφείλεται εἰς την ἔλλειψη παιδιῶν ἀποφοίτων του Δημοτικῶν σχολείων, ἀλλὰ στην ἀδυναμία των οἰκογενειῶν νὰ στείλουν τὰ παιδιὰ τους στο σχολεῖο στεροῦμενοι τῆς πολῦτιμης βοήθειας τους στις δουλειές του σπιτιοῦ και χωραφιοῦ.

ΝΙΞΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΤΟΣ Α' - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ - ΤΕΥΧΟΣ 11

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ - ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: Φίλωνος 117 — Πειραιεύς Τηλ. 43-975

ΕΤΟΣ Α

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1955

ΑΡΙΘ. 11-12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κύριον Ἄρθρον	Σελις	1
Κρίσεις καὶ Σημειώματα.	»	3
Ψήφισμα	»	4
Ἐλεύθερον Βῆμα	»	5
Χριστούγεννα στὴ Νίσυρο	»	6
Ἐνας Θεός (ποίημα) Κ. Παλαμά	»	8
Ἵποσχέσεις καὶ Συμφέροντα Μεγάλων	»	9
Φχολοημένα	»	10
Ἄς μποροῦσα νὰ γυρίσω στὴν Πατρίδα (διήγημα).	»	11
«Ἐνωσις Διανουμένων Δωδεκανησιῶν Γυναικῶν»	»	13
Χριστούγεννα (ποίημα)	»	15
Λουτροπηγαὶ καὶ Λουτροθεραπείαι	»	16
Ὁ Ἀμερικάνος (διήγημα) Ἀ. Παπαδιαμάντη.	»	18
Χριστουγεννιάτικες ὄρες	»	29
Νίσυρος (ποίημα)	»	30
Εἰδησεογραφία	»	31

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Παρακαλοῦνται οἱ κ.κ. Συνδρομηταί, οἱ καθυστεροῦντες τὰς συνδρομάς των ὅπως τὰς ἐμβάσουν εἰς τὸν Οἰκονομικὸν διχχειριστὴν μας κ. Χρ. Καρανίκην. Ὅδὸς Ἰ. Δροσπούλου 17-Πειραιεύς.

ΡΑΔΙΟ-ΠΡΕΒΕΝΑ

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ
ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ 63 - ΤΗΛ. 41-409

ΜΟΣΧΑΤΟΝ
Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 26 - ΤΗΛ. 482113

κουζίνας — ψυγεία
θερμοσίφωνες — πλυντήρια
ραδιοφωνα — πικ-απ
ηλεκτρικά σκεύη

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΥΚΟΛΙΑΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Συνδρομαί :

Ἐτησίᾳ δρχ. 50

Ἐξάμηνο» 25

Ἐξωτερικοῦ (ἐτησίᾳ)

Ἀμερικὴ Δολ. 3

Αὐστραλία λίρ. χάρτ. 11)2

Αἴγυπτος λίρ, 11)2

Διευθύνσεις :

Ἵπεύθυνος ἐκδόσεως

Α. Ἰ. Γιαννίδης

Θρασ. Ζαίμη 2 — Νέον Φάληρον.

Τιμὴ τεύχους δρχ. 4

ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ ΓΝΩΜΑΓΟΡΑ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΣΤΟ ΣΥΝΟΡΟΝ 1955 - 56

Εἰς τὸ σύνορον ποῦ χωρίζει τὸν καινούργιο χρόνο ποῦ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸν χρόνον αὐτόν, ποῦ διασχίζουμε τὶς τελευταῖες τοῦ ἡμέρας, καὶ λίγο πρὶν περάσουμε τὸ κατώφλι τοῦ 1956, θὰ σταθοῦμε μιὰ στιγμή καὶ στρέψουμε τὸ κεφάλι διὰ νὰ θεωρήσωμεν καὶ νὰ ἀναμετρήσωμεν τὸν δρόμον ποῦ ἔχουμε κάνει.

Τὶ θὰ διαπιστώσῃ «ὁ Νισύριος» ἀξιολογώντας τὴν πορείαν τοῦ, τὸ τμήμα τῆς πορείας τοῦ, ποῦ καθορίζεται ἀπὸ τὸ ὄροσημον 1955 καὶ τὸ ὄροσημον 1956;

Ὁ χρόνος ποῦ πέρασε ὑπῆρξε καλὸς διὰ τὴν Νίσυρο, θὰ εἶναι ἡ διαπίστωσις.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ ἔργα ποῦ ἔγιναν, στὴν πατρίδα μας, ἐτέθησαν αἱ βάσεις καὶ ἔγιναν σὲ γενικὴν γραμμὴν σχέδια διὰ ἔργα ποῦ θὰ ἀποτελέσουν τὸ ἀντικείμενον τῶν μελλοντικῶν μας ἐπιδιώξεων.

Ἡ σπουδαιότερα ὅμως διαπίστωσις τοῦ «Νισυρίου» θὰ εἶναι ὅτι, αὐτός, ὁ «Νισύριος», μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ «Νισυρίου» ὡς ὀργανομένης ὀλότητος, εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν «ἀρχῆς τοπικῆς αὐτοδιοικήσεως», εἴτε ὑπὸ τὴν μορφήν ὀργανώσεων, εἴτε συλλόγων, ἀπεφάσισε νὰ σ κ ε φ θ ῆ , νὰ θ ε λ ῆ σ η , καὶ π ρ ὸ π α ν τ ὸ ς νὰ κ ι ν ῆ θ ῆ .

Ἄν ὁ καινούργιος χρόνος, καὶ οἱ χρόνοι ποῦ θὰ ἀκολουθήσουν, διατηρήσουν τὴν δραστηριότητα τοῦ «Νισυρίου» εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος, πολὺ δὲ περισσότερον ἂν τὴν ἐντείνουν, καθὼς πρέπει, πολὺ σύντομα θὰ ἰδοῦμε τὴν ἀγαπημένην μας πατρίδα ὅπως τὴν ὄνειρευόμεθα.

Εἰς πολλῶν τὴν σκέψιν συνδύαζεται, ἡ σημερινὴ δυναμικὴ ἀντιμετώπισις καὶ ἐπίλυσις τῶν Νισυριακῶν προβλημάτων, μὲ τὴν δραστηριότητα ὀρισμένων ἀτόμων, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετέθη ἡ ἐντολὴ τῆς παρακολουθήσεως καὶ προώθησεως τῶν θεμάτων, ποῦ ἀφοροῦν τὴν πατρίδα μας. Πιστεύουν δὲ ὅτι ἡ ὄλη δραστηριότης εἶναι συνυφασμένη μὲ τὰ πρόσωπα αὐτὰ καὶ θὰ ἐξαφανισθῆ ὅταν θὰ ἀποσυρθοῦν ἀπὸ τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς ἐνεργοῦ δράσεως.

Ἀνῆχομεν εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι πρεσβεύουν, ὅτι ὁ ροῦς τῆς ἱστορίας

είναι αδιάκοπος, και τὰ άτομα μόνον καταλυτικῶς μποροῦν νὰ δράσουν ἐπιταχύνοντα ἢ ἐπιβραδύνοντα τὸν ρυθμὸν του. Ὁ ροῦς ὅμως οὔτε νὰ ἀλλάξῃ, οὔτε νὰ σταματήσῃ εἶναι δυνατόν.

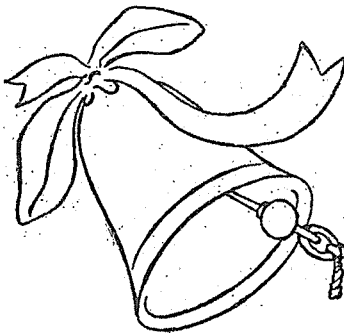
Σήμερον διὰ τὴν Νίσυρον τίθεται ὠμὸ τὸ δίλημμα καὶ ἐπιτακτικὰ ζητεῖ ἀπάντησιν· εἴτε «συγχρονίζεται» ταχέως ὁπότε θὰ παραμείνῃ κατοικήσιμο, εἴτε παραμένει εἰς τὴν μέχρι χθὲς νωχελῆ ἀδράνειαν, ὁπότε θὰ ἐρημωθῇ καὶ θὰ μετατραπῇ σὲ καταφύγιον μόνον τῶν γλάρων.

Εἶναι φανερὸν ὅμως ὅτι ἡ Νίσυρος ἐπροτίμησε τὸ πρῶτον. Τὴν ἐκλογὴν τὴν ἔκαμε τὸ σύνολον, ὁ «Νισύριος». Ὁ ρόλος τῶν ἀτόμων πλέον εἶναι, νὰ ἐπιταχύνουν τὸν ρυθμὸν τοῦ «συγχρονισμοῦ».

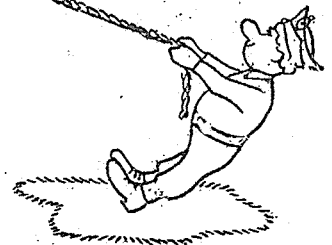
Ἡ πείρα τῆς πορείας ἑνὸς ἔτους μᾶς ἐδίδαξεν ὅτι, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν ἀπαιτεῖται πρὸ παντὸς ἀποφασιστικότης. Τὰ άτομα θὰ παρέλθουν, ἀλλὰ ἡ πείρα καὶ τὸ παράδειγμα θὰ μείνουν, διὰ τὰ άτομα ποῦ θὰ ἐπέλθουν.

Μπορεῖ λοιπὸν ὁ «Νισύριος» βέβαιος διὰ τὸν ἑαυτὸν του, νὰ περάσῃ τὸ σύνορον τοῦ 1955-56, μὲ τὴν πίστιν ὅτι, ὁ καινούργιος χρόνος θὰ σταθῇ ἀκόμη δημιουργικώτερος ἀπὸ αὐτὸν ποῦ φεύγει.

ΑΡΜΟΔΙΟΣ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

ΤΑ ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΝΤΑΙ
ΧΑΡΟΥΜΕΝΕΣ ΓΙΟΡΤΕΣ
ΚΑΙ
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ 1956

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΑΝΘΡΩΠΟΥ

Με ἀληθινήν συγκίνησιν θὰ ἐορτάσω-
μεν καὶ ἐφέτος τὴν Γέννησιν τοῦ Θεαν-
θρώπου. Καμμία χριστιανικὴ ψυχὴ, ὅσον
καὶ ἂν εἶναι ψυχρά, δὲν θὰ μείνῃ ἀμέτο-
χος τοῦ ὑπερκοσμίου Μυστηρίου τὸ
ὁποῖον εἰς τὸ ταπεινὸν Σπήλαιον τῆς
Βηθλεὲμ ὑψώθη εἰς τὴν πανανθρωπίνην
Συνείδησιν, σύμβολον τῆς ἰδεώδους Ἀγά-
πης καὶ τῆς αἰωνίου Καλωσύνης.

Ἡ συγκατάβασις τοῦ Σωτῆρος, ὁ
ὁποῖος ἔλαβε Σάρκα καὶ Μορφήν ἀνθρω-
πίνην θὰ εἶναι πάντοτε τὸ παράδειγμα
τῆς μεγάλης συγγνώμης. Ἀλλὰ μὲ τὴν
Γέννησιν τοῦ Θεανθρώπου ἐγεννήθησαν
διὰ τὸν ἄνθρωπον αἱ μεγάλα ὑποχρεώ-
σεις καὶ οἱ μεγάλοι Σκοποί. Ἡ Γέννησις
τοῦ Σωτῆρος ἐσήμανε καὶ τὴν κατάργη-
σιν τῆς ἀνθρωπίνης δουλείας καὶ ἀδι-
κίας. Διότι εἰς τὸ θεῖον Σπήλαιον προ-
σκηνυταὶ δὲν ἦσαν μόνον οἱ Ἄγγελοι
καὶ οἱ Μάγοι, ἦσαν καὶ ὅλοι ὅσοι ἐζή-
τουν δικαιοσύνην, ὅλοι ὅσοι ἦσαν ἀπό-
κληροὶ τῆς χαρᾶς. Δι' αὐτούς, πρὸ παντὸς
ἐσαρκώθη ὁ Λόγος, δι' αὐτούς ἐταπεινώ-
θη τὸ ὑπέρτατον Πνεῦμα τοῦ Καλοῦ.

ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

Κατ' ἐξοχὴν ἡ Ἐορτὴ τῶν Χριστου-
γέννων συγκινεῖ τὰς παιδικὰς ψυχὰς. Τὸ
Θεῖον Βρέφος εὐρίσκει εἰς τὰς ἀθώας
αὐτὰς ὑπάρξεις ὅλην τὴν λευκότητα
μᾶς ἀκράτου χαρᾶς, ὅλην τὴν λάμπιν
μᾶς ἀγνῆς λατρείας.

Ζητεῖ, ὅμως, τὸ παιδί καὶ τὴν ἰδιαιτέ-
ραν εὐχαρίστησίν του. Αὐτὴ εἶναι τὸ
Χριστουγεννιάτικο δῶρον, ἐν ὠραῖον πα-
τροπαράδοτον ἔθιμον. Τὰ φωτεινὰ μάτια
τοῦ παιδιοῦ ποῦ θὰ κρατῇ τὸ Χριστου-
γεννιάτικο δῶρον του ἀντικατοπτρίζουν
τὴν εὐτυχίαν. Ἀπ' αὐτὴν τὴν εὐτυχίαν
θὰ δοθῇ εἰς τὸ παιδί ἡ πρώτη «σπίθα»
ἀπ' ὅπου ἀργότερον θὰ ὑψωθῇ ἡ φλόγα
τῆς Χριστιανικῆς πίστεως.

ΕΡΓΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΝ

Πληροφορούμεθα ὅτι ἀπ' τὴν Νομαρ-
χίαν Δωδεκανήσου κατηρτίσθη τετρα-
ετὲς πρόγραμμα ἔργων (1956-1960) εἰς
ὄλας τὰς νήσους. Τὰ ἔργα αὐτὰ θὰ εἶναι
κοινῆς ὠφελείας καὶ θὰ ἀποβλέπουν εἰς
τὸ νὰ καταστήσουν τὴν Δωδεκάνησον
ἓνα ἀπὸ τοὺς πλέον ἀνεπτυγμένους Νο-
μοὺς τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι ἀντάξια τῶν θυσιῶν τῶν Νη-
σιῶν μας ἡ μέριμνα αὐτῆ. Ἄς ἐλπίσωμεν
τὸ ἔργον νὰ μὴ συναντήσῃ προσκώμματα
καὶ ἐπικρίσεις ἀδίκους. Αἰσιοδοξοῦμεν,
πάντως δι' ἓν μέλλον καλύτερον καὶ
εὐγνωμονοῦμεν διὰ τὴν ἔμπνευσιν καὶ
τὴν ἀπόφασιν τοὺς ἀρμοδίους.

Η ΚΥΠΡΟΣ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ

Ἡ ἀναγγελθεῖσα ὑπὸ τῆς στήλης
ἔκδοσις τῆς ποιητικῆς συλλογῆς μὲ τὸν
ὄς ἄνω τίτλον τοῦ συμπατριώτου κ. Νί-
κου Ι. Χαρτοφύλη ἤρχισεν ἤδη κυκλοφο-
ροῦσα. Εἶναι ἀφόγου ἐμφανίσεως. Τὸ
ἐξώφυλλον ἐφιλοτέχνησεν ὁ ἐπίσης συμ-
πατριώτης μας καλλιτέχνης καὶ λογοτέ-
χνης κ. Πάνος Γ. Ἀναστασιάδης.

Ἄς τὴν ὑποδεχθοῦν ὅλοι οἱ Νισύριοι
καὶ ὅλοι οἱ Δωδεκανήσιοι γενικῶς μὲ
ἀγάπην. Ἔχει ἰδιαιτέραν σημασίαν ἡ
ὑποδοχὴ μας αὐτῆ.

ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΙΝ ΤΟΥ 1ου ΤΟΜΟΥ

Μὲ τὸ σημερινὸ τεῦχος συμπληροῦται ὁ
πρῶτος τόμος τῶν Ν.Χ.

Εἰς τὴν ἐκδοτικὴν προσπάθειαν τοῦ Γνω-
μαγόρα, πολλοὶ νέοι Νισύριοι τοῦ παρεστά-
θησαν.

Σήμερα μὲ τὴν ἀποχώρησιν καὶ τῶν τελευ-
ταίων μελῶν τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς θὰ
ἦτο μεγάλη παράληψις ἂν ἰδιαιτέρως δὲν ἐγέ-
νετο μνεῖα τῶν κ.κ. Παράσχου Παρασκευᾶ, ὁ
ὁποῖος συνέβαλλεν τόσο, εἰς τὴν καλὴν διεκ-
περαΐωσιν τοῦ περιοδικοῦ, Γεώργιον Ζαχαριά-
δην, ὁ ὁποῖος τόσα τεύχη ἐπιμελήθη σχεδὸν
μόνος, καὶ Πάνου Ἀναστασιάδη, διὰ τὴν συμ-
βολὴν του εἰς τὴν σύνταξιν ἰδίως τοῦ παρόντος
τεύχους τῶν Νισυριακῶν Χρονικῶν.

ΑΓΑΘΟΕΡΓΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

ΝΙΣΥΡΙΩΝ

"Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ,"

ΤΜΗΜΑ ΝΙΣΥΡΟΥ

Ἐν Μανδρακίῳ Νισύρου τῆ 18-11-1955

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

Τὸ Διοικ. Συμβούλιον τοῦ ἐν Μανδρακίῳ Νισύρου Δωδ/νήσου τμήματος τοῦ Ἀγαθοεργοῦ Συλλόγου «Ο ΓΝΩΜΑΓΟΡΑΣ» συνελθὼν σήμερον 18ην Νοεμβρίου 1955, ἡμέραν Παρασκευὴ καὶ ὥραν 8.30' μ.μ. εἰς ἕκτακτον συνεδρίαν καὶ λαθὼν ὑπ' ὄψιν α' τὰς βαρβαρότητας καὶ βανδαλισμοὺς τῶν Τούρκων πρὸς ἐξευτελισμὸν παντὸς ἐν γένει Χριστιανικοῦ καὶ Ἑλληνικοῦ στοιχείου ἐν Κων/πόλει καὶ Σμύρνη, β' τὰς παρ' ἐλπίδα παραπειστικὰς εἰσηγήσεις συμμάχου Κράτους συντελεσάσας εἰς ματαίωσιν τῆς δικαιοσύνης Ἑλληνικῆς προσφυγῆς διὰ τὴν μελλοντικὴν ἐξεύρεσιν τρόπου προωθήσεως τοῦ Κυπριακοῦ αἰτήματος, γ' λαοὺς ὑπὲρ τῶν ἐλευθεριῶν καὶ παντὸς ἀνθρωπιστικοῦ δικαιώματος, ἀνεχομένους νὰ συζητῆται ἡ διαγραφή ἐξ αὐτοῦ τοῦ Καταστατικοῦ τοῦ Ο.Η.Ε. ὁ ὅρος «Δικαίωμα αὐτοδιαθέσεως» καὶ δ' λαὸν πρὸ μικροῦ φίλον καὶ σύμμαχον, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ὁποῖου ἡ Ἑλληνικὴ ψυχὴ ἠγωνίσθη, ζητοῦντα διὰ τῶν σιδηροφράκτων στρατευμάτων τοῦ δῆθεν εἰδικευμένου Στρατάρχου Χάρντιγκ νὰ καταπνίξῃ πᾶσαν σκέψιν καὶ ἐνέργειαν τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων διὰ τὴν αὐτοδιάθεσιν των.

Ψ Η Φ Ι Ζ Ε Ι

1ον. Χαιρετίζει ἀπὸ τὰ μύχια τῆς ψυχῆς του τοὺς ἀγωνιζομένους ἀδελφοὺς Κυπρίους πρὸς ἀποτίναξιν τοῦ ἀβαστάκτου τυραννικοῦ ζυγοῦ καὶ εὐχεται ὑπὲρ τῆς διασώσεως τοῦ Κυπρίου ἀγνοῦ πατριώτου Μιχαὴλ Καραολῆ καὶ τῆς συντόμου ἐνώσεως τῆς Ἑλληνικωτάτης Μεγαλονήσου μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος.

2ον. Διαμαρτύρεται ἐντονώτατα ἐνώπιον τοῦ πεπολιτισμένου καὶ ἐλευθέρου κόσμου καὶ ἐκφράζει τὴν ἀγανάκτησίν του διὰ τὰ εἰς βάρος τῶν ἀδελφῶν Ἑλλήνων Κων/πόλεως καὶ Σμύρνης φρικώδη ἀνοσιουργήματα.

3ον. Καταδικάζει πᾶσαν ὑστερόβουλον σκέψιν καὶ πράξιν συμμάχων καὶ ξένων, τείνουσαν εἰς ἀλλοίωσιν τοῦ φρονήματος καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν ἀδελφῶν Κυπρίων.

4ον. Καταγγέλλει ἐνώπιον τῆς ἠθικῆς δημοσίας γνώμης πᾶσαν βάρβαρον πράξιν εἰς βάρος τῆς ἀγωνιζομένης Μεγαλονήσου καὶ ἄρνησιν καὶ αὐτοῦ τοῦ στοιχειώδους ἀνθρωπίνου δικαιώματος τῆς αὐτοδιαθέσεως.

5ον. Νὰ σταλῇ τὸ παρὸν ψήφισμα πρὸς τὸν Ἐθνάρχην Κύπρου Κων Μακάριον καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

6ον. Νὰ κοινοποιηθῇ πρὸς τὰς Νισυριακὰς Ὀργανώσεις Ἀμερικῆς, Ἀθηνῶν - Πειραιῶς καὶ Ῥόδου, νὰ δημοσιευθῇ δὲ διὰ τοῦ ἐν Ἀμερικῇ ἐκδιδομένου Δελτίου «Γνωμαγόρας» καὶ διὰ τοῦ ἐν Πειραιεὶ περιοδικοῦ «Νισυριακά Χρονικά».

Ἐφ' ᾧ συνετάγη τὸ παρὸν ψήφισμα ὅπερ καὶ ὑπογράφεται ὡς ἀκολουθῶς:

Ὁ Πρόεδρος
ΑΠΟΣ. ΜΑΣΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ

Ὁ Γεν. Γραμματεὺς
ΒΑΣΙΛ. ΧΑΡΙΤΟΣ

Τὰ Μέλη

ΙΑΚ. ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ, ΝΙΚ. ΦΩΤΙΑΔΗΣ, ΠΑΣΧ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ,
ΕΜΜ. ΚΡΟΥΣΚΟΣ, ΕΜΜ. ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ, ΧΑΡΤ. ΠΑΧΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

Ἄγαπητὰ Νισυριακά Χρονικά,

Τὰ Νισυριακά Χρονικά, πιστεύω πῶς καθιέρωσαν τὴν σελίδα Ἐλευθέρου Βήματος διὰ νὰ δίδεται ἡ εὐκαιρία εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τῆς Νισυριακῆς Οἰκογενείας νὰ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ κάθε λογῆς θέματα ποὺ ἀπασχολοῦν καὶ θὰ ἀπασχολήσουν τὸ νησί μας.

Κάθε ἰδέα λοιπὸν ποὺ ρίπτεται πρέπει νὰ ἐξετάζεται προσεκτικὰ διότι ὅλοι μας ἀπὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἀγάπη πρὸς τὴν πατρίδα μας ἐμφορούμεθα.

Ἐὰν ἔγραψεν ὁ κ. Μιχ. Καρανίκης διὰ τὸν ἐξηλεκτρισμὸν, ἔγραψεν καὶ ὑπέδειξεν ὅτι πιθανὸν νὰ μὴν εἶναι δυνατὸν οἱ ἀσθενεῖς ὥμοι τῆς Νισύρου νὰ βαστάξουν τὰ βάρη καὶ τότε τί θὰ γίνη; Εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Αὐγούστου τοῦ ἀπαντᾷ ὁ κ. Ἰωάννης Οἰκονομίδης μὲ πατριωτικὴν ἔπαρσιν. Καὶ οἱ δύο εἶναι καλοὶ Νισυριοὶ καὶ ἀγαποῦν ἐξ ἴσου τὴν Νίσυρον.

Λοιπὸν ἄς βάλωμε καὶ τὰς δύο ἀπόψεις δίπλα-δίπλα καὶ μὲ ψυχρὰν λογικὴν ἄς δοῦμεν ἐκεῖνο ποὺ εἶναι ἀνάγκη νὰ γίνη.

Μὲ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος εἰς τὴν Νίσυρον δημιουργεῖται μιὰ ἐπιβάρησις ὅχι εὐκαταφρόνητος, ἀλλ' ὅμως δημιουργεῖται καὶ μιὰ βάσις

διὰ νὰ ὀργανωθοῦν ἐργασίαι αἱ ὁποῖαι θὰ αὐξήσουν ἄρκετὰ τὰ ἔσοδα καὶ μὲ μιὰ καλὴ ὀργάνωσις θὰ ἐπιφέρουν κέρδη. Τώρα ποιῆς δουλειῆς δημιουργοῦνται εἰς τὴν Νίσυρον μὲ τὴν ὑπαρξιν ἡλ. ρεύματος.

1) Κατασκευὴ πάγου σὲ τέτοια παραγωγή, ποὺ νὰ εἶναι εὐθηνότερος ἀπὸ τὰ γύρω νησιά, ὥστε ὅλες οἱ ψαροπούλες ποὺ χρειάζονται πάγο νὰ προτιμοῦν τὴν Νίσυρο.

2) Νὰ δημιουργηθοῦν Βιοτεχνίαις ἐπεξεργασίας τοῦ ξύλου. Ἔχομεν τοὺς πρίνους καὶ τὰ δριάδας ποὺ σὲ ὅλες τὶς ἀγορὰς καλοπληρώνονται.

3) Νὰ ἀλέθεται τὸ θειόχωμα καὶ νὰ τυποποιηθῆ σὲ ὠρισμένους βαθμοὺς. Νὰ γίνη δὲ μιὰ ἐνέργεια ἐδῶ στὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας διότι ὑπάρχουν περιοχαὶ τῆς Ἑλλάδος ποὺ αἱ κληματολογικαὶ συνθήκαι δὲν τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ μεταχειρίζονται καθαρὸ θεῖον καὶ τὸ ἀναμειγνύουν μὲ Τάλκ.

Αὐταὶ αἱ περιοχαὶ, ὡς μοῦ ἐδήλωσεν ὁ ἀρμόδιος ὑπάλληλος, κατὰ μίαν μου ἐπίσκεψιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ 1951 χρησιμοποιοῦν 800 τόννους κατ' ἔτος.

Πολλὰ ἄλλα μποροῦν ἀκόμη νὰ γίνουν ἀλλὰ ἄς τὰ ἀφήσωμεν νὰ μᾶς ἀπασχολήσουν εἰς τὸ ἐπόμενον.

ΠΑΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΗΣ

ΠΑΛΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΤΗ ΝΙΣΥΡΟ

Εἶναι περασμένα μεσάνυχτα. Σ' ὄλο τὸ χωριὸ ποῦναι βουτηγμένο στὸ βαθὺ σκοτάδι δὲν ἀκούεται παρὰ μονάχα τὸ βούϊσμα τοῦ μανιασμένου ἀέρα καὶ ἡ ἀγριεμένη θάλασσα ποὺ σαρώνει τὶς ἀκρογιαλιές τοῦ νησιοῦ.

Ξαφνικὰ μέσα στοὺς ἔρημους καὶ σκοτεινοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ, ἀκούονται βαρεῖες περπατησιές καὶ μιὰ φωνή.... καιρόοοοοοοο...

Εἶναι ὁ Δυπότατος, ποὺ μὲ τὰ βαρεῖα πηδημάτά του, μ' ἓνα φανάρι στῶνα χέρι καὶ στ' ἄλλο ἓνα ραβδί, γυρίζει κάθε χρόνο, τὴν ἴδια βραδυὰ τὴν ἴδια ὥρα ὄλο τὸ χωριὸ καὶ περνᾷ ἀπὸ συνοικία σὲ συνοικία, ἀπὸ ρυμίδι σὲ ρυμίδι καὶ κτυπᾷ μὲ τὸ ραβδί του κάθε πόρτα φτωχοῦ ἢ νοικοκύρη, φωνάζοντας καιρόοοοοοοοο...

Καλεῖ τοὺς χριστιανοὺς νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὰ κρεβάτια τους, νὰ ἑτοιμασθοῦν γιὰ τὴν Ἐκκλησιά, νὰ γιορτάσουν τὴ γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Δὲν εἶχαν τότε οἱ ἄνθρωποι ξυπνητήρια. Μόλις σκοτείνιαζε πλάγιαζαν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν μὲ τὸ πρῶτο λάλημα τοῦ πετεινοῦ. Ἐπρεπε λοιπὸν σὲ μιὰ τέτοια ἐξαιρετικὴ περίπτωσι, κάποιος νὰ πάρῃ τὴ θέσι τοῦ πετεινοῦ, ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ λαλήσῃ πρὶν τῆς ὥρας του. Αὐτὸν λοιπὸν ἀντικαθιστοῦσεν ὁ Δυπότατος μὲ τὸ ραβδί του καὶ τὴν στεντόρεια φωνή του... καιρόοοοο.

Μόλις ἀκούγονταν ἡ φωνή του γινότανε συναγεμῶδες σὲ κάθε σπίτι. Ὅλοι, μικροὶ μεγάλοι, σηκώνονταν καὶ διαστικά ἑτοιμαζόνταν γιὰ τὴν Ἐκκλησία.

Πρῶτοι καὶ καλύτεροι, πετιόντουσαν ἀπὸ τὰ κρεβάτια τους μὲ τὰ πρόσωπα γελαστὰ καὶ γεμάτα χαρά, τὰ νέα βλαστάρια κάθε φαμελιάς. Γιὰ τὸν παιδόκοσμο τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἡ ἡμέρα αὐτὴ ἦταν ἡμέρα μεγάλης χαρᾶς καὶ ἀπολαύσεως. Γι'αὐτοὺς δὲν εἶχε τὴν ὄψι τῆς μεγάλης γιορτῆς μονάχα. Εἶχε καὶ κάτι ἄλλο. Πρῶτα πρῶτα, γιὰ τὸ ξεφώνημα «καιρός» τοῦ Δυπότατου, σήμαινε καὶ τὸ

τέρμα τῆς νηστείας, ποὺ θέλοντας καὶ μὴ μᾶς ἐπιβάλλανε τότε οἱ θεοφοβούμενοι γονιοὶ μας ὄλο τὸ σαραντάμερο. Ἐπειτα ἦταν καὶ «τ' ἀλλάγια μας». Αὐτὴ τὴν ἡμέρα θὰ φορούσαμε ὄλοι τὰ καινούργια μας ροῦχα καὶ τ' ἀνέγγιχτα παπούτσια. Χαρὰ μεγάλη. Τρανὸ γεγονός γιὰ τὸν παιδόκοσμο ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Γι' αὐτὸ μὲ λαχτάρια κι' ἀνυπομονησία περιμέναμε ν' ἀκούσωμε τὴ φωνή τοῦ Δυπότατου, καιρόοοοοοοοο....

Καὶ τ' ἀλλάγια αὐτά, ποὺ τόση προκαλοῦσαν ἀναστάτωση, ἦταν γιὰ ὅλα τὰ παιδιά, ἓνα κοστοῦμι τοῦ Ρετσίνα ἢ ἓνα μακρὸ δρόλλινο ποκάμισο. Τὶ σημασία εἶχε ὅμως; Φτάνει ποὺ ἦταν καινούργια.

Σὰν τελείωναν οἱ προετοιμασίες, ξεκινούσαμε γιὰ τὴν Ἐκκλησία. Μπρὸς τὰ παιδιά, πίσω οἱ γονιοὶ μας μὲ τὰ καλά τους, κι' αὐτοί. Ἐνα ἀπὸ τὰ παιδιά κρατοῦσε τὸ φανάρι. Ἐτσι ὁ κόσμος τοῦ νησιοῦ, ξεκίναγε σιωπηλὸς καὶ σοβαρὸς καὶ μέσα σ' ὄλο τὸ χωριὸ δὲν ἀκούγονταν, παρὰ μονάχα βαρὺς ἦχος τῆς καμπάνας τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν δρόμο, ἀπὸ κάθε γωνιά, ἀπὸ κάθε πόρτα, ξεπρόβαλλε κι' ἓνας ὄμιλος μὲ τὸ φανάρι του. Πήγαιναν ὄλοι στὸ ἴδιο μέρος, νὰ γιορτάσουν τὴν γέννησι τοῦ Χριστοῦ καὶ ν' ἀνανεώσουν τὸ βάπτισμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης.

Περισσότερο ἀπ' τοὺς ἄλλους, φάνταζαν, στὰ παιδικὰ μας μάτια τότε, οἱ θαλασσινοὶ μας. Ἦταν ὄλοι μαζεμένοι στὸ νησι αὐτὴ τὴν ἐποχή, γιὰ νὰ γιορτάσουν τὰ Χριστούγεννα μὲ τὰ γιορτινά τους, τὰ σαλβάρια, τὰ κεντητὰ σταυρωτὰ γιλέκια, τὰ πολύχρωμα μεταξωτὰ ζωνάρια καὶ τὰ ιδιόρρυθμα παπούτσια τους, ξεχώριζαν ἀπ' ὄλους. Τὰ λιοκαμένα πρόσωπά τους, τὸ περήφανο καὶ καμαρωτὸ βάδισμά τους, ἔδειχνε, πὼς οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, εἶχαν κάτι τὸ ἰδιαίτερο κάτι τὸ ξεχωριστό, ἀπ' τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους τοῦ νησιοῦ. Λιγόλογοι, σεμνοί, αὐτοὶ οἱ θαλασσόλυκοι, τὰ

καμάρια τοῦ νησιοῦ, πήγαιναν τώρα σὰν καλοὶ χριστιανοὶ νὰ γιορτάσουν μὲ τοὺς ἄλλους τὴ μεγάλη γιορτῆ.

Σὲ λίγο ὅλα τὰ σπίτια κι' οἱ δρόμοι ἐρημώνονταν καὶ στίς κατάφωτες Ἐκκλησίες τοῦ νησιοῦ, ἓνα πλήθος εὐλαβικό, ἄκουγε μὲ κατάνυξι τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία».

Ψάλλανε ὅλοι ψιθυριστά, μὲ τὴ ψυχὴ πλημμυρισμένη συγκίνησι «Ἡ Γέννησίς Σου Χριστέ ὁ Θεός», ἐνῶ ἀπὸ τὰ κατάβαθὰ τους ἔβγαιναν οἱ ἴδιες εὐχές, ν' ἀνατείλη γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τὸν κόσμον ὅλο, τὸ φῶς τῆς γνώσεως, τὸ φῶς τῆς ἀγάπης, ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης.

Ἔτσι κατανυχτικά, τελείωνε ἡ Μεγάλῃ Λειτουργία κατὰ τὰ ξημερώματα καὶ ὅλοι γύριζαν στὰ σπίτια τους, πού τοὺς περίμενε τὸ Χριστουγεννιάτικο τραπέζι.

Τώρα ὅμως, δὲν ἦταν πιά σοβαροὶ καὶ σιωπηλοὶ, ὅπως πρὶν λίγες ὥρες ἀκόμα, ὅταν πήγαιναν στὴν Ἐκκλησία. Τώρα ὅλοι ἦταν χαρούμενοι καὶ γελαστοί. Στὰ πρόσωπα τους ἔλαμπε ἡ χαρά. Λὲς καὶ κάτι εἶχε μεσολαβήσει κάτι εἶχε ἀλλάξει μέσα σ' αὐτὲς τὶς λίγες ὥρες! Ἀλλὰ μήπως σ' ἀλήθεια, δὲν εἶχε γίνει κάτι πού γέμιζε ὅλων τὶς ψυχὰς ἀπὸ τὸ Θεϊκὸ φῶς τῆς Ἀγάπης; Τὶ ἄλλο θὰ μπορούσε πιότερο, νὰ τοὺς γεμίσει χαρὰ κι' ἐλπίδα, ἀπὸ τὴν ἀναπαράστασι τοῦ θείου Θαύματος;

Τώρα, στὸ ἀγαπημένο μας νησάκι, δὲν γιορτάζονται πιά τὰ Χριστούγεννα ὅπως πρῶτα. Δὲν ὑπάρχει πιά Δηπότατος νὰ γυρίζει τὴν νύχτα τῶν Χριστουγέννων μὲ τὸ φανάρι καὶ τὸ ραβδί του καὶ νὰ καλῆ τοὺς χριστιανοὺς στὴν Ἐκκλησιὰ φωνάζοντας «καιρός». Τὰ παιδιά, δὲν ξυπνοῦν μὲ τὴν ἴδια χαρὰ καὶ λαχτάρα ὅπως ἄλλοτε. Οἱ θαλασσινοὶ μας κι' αὐτοί, δὲν ντύνονται πιά μὲ τὰ ὠραῖα καὶ τὰ κεντητὰ γυλέκια τους,

γιὰ δὲν ὑπάρχουν πιά. Ἀλλάξαν ὅλα στὸ νησί.

Οἱ γονιοὶ μας ὅσοι ὑπάρχουν ἀκόμα, πηγαίνουν καὶ τώρα στὴ Μεγάλῃ Γιορτῆ μὲ τὴν ἴδια ὅπως καὶ πρὶν κατάνυξι, μὰ στὸ γυρισμὸ στὸ σπίτι, δὲν ἔχουν τὴν ἴδια χαρὰ πού εἶχαν ἄλλοτε, ἐκεῖνα τὰ χρόνια γιὰ τὸ χριστουγεννιάτικο τραπέζι κάθονται μονάχοι οἱ γέροι καὶ κυττάζοντας ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, μὲ δακρυσμένα τὰ μάτια θυμοῦνται τὰ παλιὰ Χριστούγεννα πού γιόρταζαν μὲ τὰ παιδιά τους, πού τώρα εἶναι ξενητεμένα. Γιὰ τὸ ὅλα τὰ παδιὰ φύγανε καὶ φεύγουν ἀκόμα ἀπὸ τὸ νησί. Ἀλλάξαν ὅλα στὸ νησί.

Φύγαν στὴν Ἀμερικὴ, στὴν Ἀθήνα, στὸν Πειραιᾶ, στὴ Θεσσαλονίκη, στὴν Αἴγυπτο καὶ σ' ἄλλα μέρη, γιὰ νὰ δημιουργήσουν νέα ζωὴ, γιὰ τὸ νησί δὲν μπορούσαν πιά νὰ ζήσουν. Ἀλλάξαν ὅλα στὸ νησί.

Καὶ ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος πού σκορπίστηκε στὴ ξεντειὰ καὶ πού μὲ μόνη τὴ δικιά τους ἰκανότητα καὶ δραστηριότητα κατώρθωσε νὰ δημιουργηθῆ καὶ νὰ ἀναδειχθῆ, ὅλα αὐτὰ τὰ νησιωτάκια, οἱ παλιοὶ μου συμμαθηταὶ καὶ φίλοι, πού μὲ λαχτάρα περιμέναμε ν' ἀκούσωμε τὴ φωνὴ τοῦ Δηπότατου, εἶναι σήμερα φημισμένοι ἐπιστήμονες, ἀνώτατοι Τραπεζικοὶ καὶ Κρατικοὶ υπάλληλοι, ἔμποροι καὶ ἐπαγγελματίες. Ὅλα αὐτὰ τὰ Νισυράκια πού τίμησαν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ τιμοῦν τὸ νησάκι μας, εἶμαι βέβαιος πὼς κάθε χρόνο, αὐτὴ τὴ βραδυὰ τῶν Χριστουγέννων, ὅπου κι' ἂν βρίσκωνται, θὰ γυρνοῦν τὴ σκέφι τους πίσω στὰ ὄμορφα παιδικὰ τους χρόνια, ἐνῶ ἓνα δάκρυ νοσταλγικὸ θὰ κυλᾷ ἀπ' τὰ μάτια τους στὴ θύμηση τῶν περασμένων πού, ἀλλοίμονο, δὲν πρόκειται νὰ γυρίσουν ποτὲ πιά.

ΠΑΛΗΟΣ ΝΙΣΥΡΙΟΣ

ΕΝΑΣ ΘΕΟΣ

Ὡ! μέσα μου γεννιέται ἕνας Θεός!
καὶ τὸ κορμί μου γίνεται ναός,
δὲν εἶναι ὡς πρῶτα φάτνη ταπεινή·
μέσα μου λάμπουν ξάστεροι οὐρανοί,

τὸ μέτωπό μου λάμπει σὰν ἀστέρι.
Στὸ θεὸ φανῆτε τώρα, ἦρθεν ἡ ὥρα,
ἀπὸ τᾶγνωστα μυστικά σας μέρη,
Μάγοι, φέρτε στὸ Θεὸ τὰ πλούσια δῶρα.

Φέρτε μου, Μάγοι, -θεία βουλή τὸ γράφει
τῆ σμύρνα τῆς ἐλπίδας, τὸ λιβάνι
τῆς πίστες, τῆς ἀγάπης τὸ χρυσάφι!
Μυστήρια τέτοια ἀνθρώπου νοῦς δὲ βάνει!

Καὶ σεῖς, Θρόνοι πανάχραντοι, ἀγγελουδία,
στην καρδιά μου-στὴν κούνια του-σκυμένα,
μὲ τῆς ἀθανασίας τὰ τραγούδια
ὕμνολογεῖτε ἐσεῖς τῆ θεία τῆ γέννα.

Μέσα μου λάμπουν ξάστεροι οὐρανοί,
καὶ τὸ κορμί μου, φάτνη ταπεινή,
βλέπω κι' ἀλλάζει, γίνεται ναός·
ὦ! μέσα μου γεννιέται ἕνας Θεός!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ἐκ τῆς συλλογῆς «Τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου»

ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΜΕΓΑΛΩΝ

Β'

Ἡ κήρυξις τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου τὸ 1939 εὕρισκε ὑποδούλους τὴν Δωδεκανήσον, τὴν Κύπρον καὶ τὴν βόρειον Ἡπειρον. Ὁ λεγόμενος Ἐλεύθερος Κόσμος ἀποδύεται εἰς ἓνα γιγάντειον ἀγῶνα ἐναντίον τῆς βίας καὶ τοῦ φασισμού. Ἡ Ἑλλάς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ λείψῃ ἀπὸ τὸ προσκλητήριον αὐτό, καὶ διὰ τοῦτο τὴν 28 Ὀκτωβρίου 1940 δὲν ἐδίστασε νὰ βροντοφωνήσῃ τὸ ΟΧΙ εἰς τὴν ἰταμὴν καὶ νυκτερινὴ ἐπίθεσιν τῆς φασιστικῆς Ἰταλίας. Ὅλοι ἐπαζάρευαν τότε. Ἡ Ἑλλάς δὲν ἔθεσεν κανένα ὄριο, οὔτε ἐζήτησε καμμίαν διασφάλισιν. Δὲν κατεδέχθη οὔτε κἀν νὰ ἀναφέρῃ τὰς νομίμους διεκδικήσεις τῆς εἰς τοὺς συμμάχους τῆς Ἀγγλους, ποὺ εἶχαν μείνῃ μόνοι τότε εἰς ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην. Ἡ τύχη ἐπεφύλαξε εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν νὰ διασκεδάσῃ τὸ μῦθον τοῦ ἀηττήτου τοῦ Ἀξονος, διὰ δὲ τῆς ἐξαμήνου καθυστερήσεως τῶν Χιτλεροφασιστικῶν στρατευμάτων νὰ ἀλλάξῃ τὴν πορείαν τοῦ πολέμου. Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς ἡ Ἑλλάς ἐγένεν ὀλοκαύτωμα διὰ νὰ ἀπασχολῇ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους Γερμανοὺς ἐδῶ ὡς δημίους, ὥστε νὰ μὴ ἴμπορῶν νὰ χρησιμοποιηθοῦν κατὰ τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Ρώσων καὶ τῶν Ἀμερικανῶν ὡς πολεμισταί. Οἱ Ραδιοφωνικοὶ σταθμοὶ τῶν τότε συμμάχων μας συνηγωνίζοντο ποῖος νὰ ἐξυμνήσῃ περισσότερον τὴν ἀνδρείαν τοῦ Ἑλλ. Στρατοῦ, καὶ τὴν καρτερίαν καὶ αὐτοθυσίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Δὲν παρέλειπον δὲ πάντοτε νὰ ἐπαναλαμβάνουν ὅτι θὰ μοιρασθῶμεν τὰ ἀγαθὰ τῆς νίκης, ὅπως μοιραζόμεθα σήμερον τὰς δυστυχίας τοῦ πολέμου. Ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἴμεθα ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι μὲ τὴν λῆξιν τοῦ πολέμου θὰ ἰκανοποιηθῶντο αἱ δίκαιαι ἐθνικαὶ μας διεκδικήσεις. Ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Δωδεκανή-

σου, τῆς Κύπρου καὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος. Καὶ οἱ μὲν Δωδεκανήσιοι ἀπέκτησαν τὴν ἐλευθερίαν των διότι εἶχαν τὴν τύχην νὰ εὕρισκεται ἡ Ἰταλία εἰς τὴν ἀντίθετον πρὸς τὴν Ἑλλάδα παράταξιν. Οἱ Βορειοηπειρώται καὶ οἱ Κύπριοι ὅμως εἶδον νὰ διαψεύδωνται αἱ ἐλπίδες των. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ ὀλόκληρος ἡ ἀνθρωπότης παρακολουθεῖ μὲ συγκρατημένην τὴν ἀναπνοὴν τὸ δρᾶμα τοῦ Κυπριακοῦ Λαοῦ ἀποφασισμένου νὰ διεκδικήσῃ τὴν ἐλευθερίαν του διὰ παντὸς μέσου.

Μιὰ Μεγάλῃ Αὐτοκρατορίᾳ, ἐκείνῃ ἡ ὁποία περισσότερο ἀπὸ οἰονδήποτε ἄλλον ἐβάσταζε τὸ μεγαλύτερον βάρος τοῦ πολέμου τῆς Ἐλευθερίας κατὰ τῆς βίας μεταφέρει εἰς τὴν Κύπρον καθημερινῶς στρατὸν ἐξωπλισμένον μὲ τὰ σύγχρονα πολεμικὰ μέσα καὶ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν εἰδικευμένου στρατάρχου, διὰ νὰ καταπνίξῃ τὴν φωνὴν 424.000 ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι διεκδικοῦν τὸ δικαίωμα τῆς αὐτοδιαθέσεώς των. Ἡ ἴδια δύναμις ἐξώθησε τοὺς πρώην φίλους καὶ συμμάχους μας Τούρκους νὰ ὀργανώσουν καὶ ἐκτελέσουν τὴν τραγωδίαν τῶν Ἑλλήνων τῆς Τουρκίας τῆς 6 Σεπτεμβρίου 1955, διὰ τὴν ὁποίαν ἐξανέστη ὀλόκληρος ἡ πεπολιτισμένη ἀνθρωπότης, ἐκτὸς τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἡ ὁποία ἐν τούτοις κολακεύεται νὰ διακηρύττῃ ὅτι ἠγεῖται τοῦ ἐλευθέρου Κόσμου. Τὰ διαδραματιζόμενα εἰς τὴν Κύπρον καὶ τὰ γεγονότα τῆς Τουρκίας εἶναι τόσον πρόσφατα καὶ τοιαύτην εἶχον καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ ἔχουν δημοσιότητα, ὥστε θεωροῦμεν περιττὸν νὰ ἐπεκταθῶμεν.

Διερωτώμεθα ὅμως. Ἐπρεπε νὰ χυθῆ τόσον αἷμα καὶ νὰ ὑποστῆ ἡ ἀνθρωπότης τοιαύτας καταστροφάς, διὰ νὰ ἀναβιώσουν μετὰ μίαν δεκαετίαν αἱ μέθοδοι καὶ αἱ συνθῆκες τῶν φασιστι-

ΤΑ ΦΧΟΛΟΗΜΕΝΑ

Εημέρωμα Χριστούγεννα. Ὁ Δυπότητος μόλις τέλειωσε ἀπὸ τὸ γύρο τοῦ χωριοῦ, ὅπου κτυπῶντας τὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν μὲ τὸ ραβδί του, προσκαλοῦσε τοὺς Χριστιανοὺς στὶς Ἐκκλησίες, φωνάζοντας «Καιρός». Δὲν πέρασε πολλή ὥρα πὸ ἔπαψε ν' ἀκούγεται καὶ τὸ τελευταῖο ἀντιλάλημα ἀπὸ τὸ χαρούμενο ἦχο πὸ σκόρπισαν οἱ καμπάνες τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ οἱ δρόμοι, τοῦ χωριοῦ γέμισαν ἀπὸ τὰ φανάρια, πὸ ἀγωνιοῦσαν νὰ διαπεράσουν καὶ νὰ διαλύσουν τὰ πυκνὰ σκοτάδια μὲ τὸ ἀσθενικό τους φῶς. Αὐτὴ τὴ φορά ὅμως δὲν κατευθύνονται μονάχα στὴν Παναγιά καὶ τὴν Ποταμίτισσα. Αὐτὴ τὴ φορά, μοναδικὴ γιὰ κάθε χρόνο, κατευθύνονται καὶ στὸν Ἁϊ Νικόλα, στὸ Νεκροταφεῖο, συνοδεύοντας τὰ πανιέρια μὲ τὰ «Φχολοημένα» μὲ τὰ ὁποῖα συνεχίζεται ἕνα ἀπὸ τὰ ὠραῖα καὶ εὐγενικὰ Νισυρικὰ ἔθιμα, πὸ ἀποβλέπει εἰς τὸ νὰ προσφέρῃ θυσίαν ὑπὲρ τῶν ἀγαπημένων νεκρῶν. Δὲν θὰ ἀσχοληθῶ μὲ τὴν ἔρευνα καὶ τὴν μελέτη τοῦ ἔθιμου, γιὰτὶ αὐτὸ εἶναι ἔργο ἐκείνων πὸ διατρίβουν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὴν Λαογραφία μας.

Ἡ παράδοσις πάντως λέει ὅτι τὴ βραδυὰ αὐτὴ οἱ ἀγαπημένοι νεκροὶ ἐπιθυμοῦν σφογγάτο μὲ τρία αὐγά. Ἔτσι τὸ

κεντρικὸ μέρος τοῦ Πανιεριοῦ πέρνει τὸ πιάτο μὲ τὸ σφογγάτο. Πλάι σ' αὐτὸ, ἄλλα πιάτα μὲ διάφορα γλυκά, κουραμπιέδες καὶ λοιπά, γύρω φρούτα καὶ κατὰ προτίμησι πορτοκάλλια καὶ μήλα καὶ τέλος τὸ ἀπαραίτητο ἀνθοστόλισμα. Ἄπὸ μέρες οἱ νοικοκυρὲς νοιάζονται γιὰ τὸ στόλισμα τοῦ πανιεριοῦ καὶ βλέπει κανεὶς καὶ τὶς πειὸ πτωχὲς ἀκόμη νὰ κάνουν ὅ,τι εἶναι δυνατὸ γιὰ νὰ τὸ παρουσιάσουν πειὸ πλούσιο καὶ πειὸ ὠραῖο, προμηθευόμενες τὰ φρούτα ἀπὸ τὴ Ρόδο καὶ τὴν Ἀθήνα. Στὶς δυὸ Ἐκκλησίες Παναγιά καὶ Ποταμίτισσα πᾶνε τὰ πανιέρια τῶν νεκρῶν πὸ ἔχουν ξεθαφτῆ, ἐνῶ εἰς τὸν Ἁϊ Νικόλα πέρνουν τὰ πανιέρια ἐκείνων πὸ εἶναι ἀκόμη θαμμένοι καὶ τὰ τοποθετοῦν μαζὺ μὲ τὰ ἀναμμένα φανάρια ἐπάνω στοὺς τάφους τῶν νεκρῶν.

Ἔτσι γιὰ μοναχικὴν φορά τὸν χρόνο τὸ Νεκροταφεῖο εἶναι κατάφωτο σὰν νὰ γιορτάζουν καὶ νὰ χαίρωνται οἱ νεκροί.

Περὶ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, οἱ παπάδες μνημονεύουν τοὺς νεκροὺς μὲ τὶς καθιερωμένες εὐχές. Τὸ φχολοημένα περιέρχονται στοὺς παπάδες, ἕνα μέρος τῶν ὁποίων μοιράζουν στοὺς πτωχοὺς.

Κ. ΜΟΥΡΑΣ

κῶν καθεστώτων, καὶ τὴν φορὰν αὐτὴν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι συνήγειραν τὸν κόσμον ὀλόκληρον εἰς μίαν σταυροφορίαν ἐναντίον τῆς βίας καὶ τῆς βαρβαρότητος; Ὅλοι βλέπουν τὰς ἐλπίδας τῶν νὰ διαφεύδονται λυποῦνται εἰλικρινῶς διὰ τὸ κατάντημα τοῦ λεγομένου ἐλεύθερου Κόσμου. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ὁ ὁποῖος δὲν τρέφει σκοποὺς ἐπεκτατικούς, τὰς δικαίας ἐθνικὰς του διεκδικήσεις ἐδήλωσεν ἐπανειλημμένως ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιδοκιμάζει τὴν βίαν καὶ

ἀπεύχεται νέον πόλεμον. Ἐὰν ὅμως ἡ μοῖρα τὸν θελήσῃ τότε ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς θὰ κάμῃ καὶ πάλιν τὸ καθῆκον του σύμφωνα μὲ τὴν τιμὴν καὶ τὰς παραδόσεις του. Ὅφειλε ὅμως καὶ ἡ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην Ἑλλ. Κυβέρνησις νὰ κάμῃ τὸ δικόν της καθῆκον. Νὰ μὴν δώσῃ πίστιν εἰς οὐδεμίαν ὑπόσχεσιν, ἀλλὰ νὰ ἐξασφάλισῃ καὶ κατοχυρώσῃ τὰ Ἐθνικὰ Συμφέροντα.

ΝΙΚΗΤΑΣ ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΑΣ ΜΠΟΡΟΥΣΑ ΝΑ ΓΥΡΙΣΩ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

ΠΑΝΟΥ Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

«Τρίτο κρεβάτι δεξιά» μου 'πε ή νοσοκόμος δείχνοντάς μου τὸ θάλαμο ἀριθ. 7. Πλησίασα μὲ συγκίνηση ρίχνοντας γρήγορες ματιές στ' ἄλλα πανόμοια, κατάλευκα κρεβάτια ποῦκρυβαν τὸ καθένα τους κ' ἕνα δρᾶμα. «Ὀλων τῶν ἀρρώστων τὰ βλέμματα τάννοιωθα τώρα νὰ μ' ἐξετάζουν βαθεῖα. Καὶ μᾶς συμβαίνει συχνὰ νὰ αἰσθανώμαστε σὲ τέτοιες στιγμὲς μιὰ παράξενη ἀμηχανία, σὰν νᾶμαστε ἔνοχοι μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ ἔχουμε κάτι πολύτιμο ποῦ ὅλοι οἱ ἄλλοι τὸ στερήθηκαν, τὴν υγεία.

Τὸ τρίτο κρεβάτι δεξιά, τοῦ φίλου μου, ἦταν κ' αὐτὸ ὅμοιο μὲ τ' ἄλλα. Ὁ Γιάννης, ὅμως, κοιμόταν. «Ἦταν ξάγρυπνος ὁ καυμένος ὅλη νύχτα. Τώρα ἀπόκαμε καὶ τὸν πῆρε ὁ ὕπνος» μοῦπε ἕνα ἄρρωστο γεροντάκι ποῦ κοιτόταν στὸ πλαϊνὸ κρεβάτι.

«Εἶναι σοβαρά;» τὸν ρώτησα.

- Σοβαρά... δὲν πιστεύω νᾶναι... Σάμπως, ὅμως νὰ μᾶς μιλήσῃ γιὰ τὰ ξαίρουμε... Ὅρες ὀλόκληρες μένει σιωπηλὸς καί, παράξενο... κάπου-κάπου παραμιλάει... Ἄλλὰ δὲν μοῦ λές, συγγενεῖς εἰσαστε;

«Ναί, δηλαδή, θέλω νὰ πῶ σχεδόν. Εἶναι στενὸς μου φίλος.

«Καὶ πατριωτάκι, ἔ;»

«Ναί», ἀπάντησα κυτώντας τὸν Γιάννη ποῦ φαινόταν νὰ ξυπνᾷ. Θεέ μου, πόσο ἦταν ἀλλαγμένος! Χλωμός, ἀδύνατος, μὲ βαθουλωμένα τὰ μάτια. Τὸ ἕνα χέρι ἀκουμπισμένο στὸ στῆθος ἔμοιαζε μὲ κέρινο, ἐνῶ ξεχώριζαν ἀπ' τὸ διάφανο δέρμα γαλάζιες οἱ φλέβες. Νόμιζε κανεὶς πὼς εἶχε φύγει ὅλο τὸ αἷμα ποῦ κυλοῦσε πρὶν μέσα του. Τὸ κεφάλι ποῦ ξεπρόβαλλε ἀπ' τὰ σεντόνια σ' ἔκανε μόνο νὰ πιστεῦς πὼς κρυβόταν ἕνα σῶμα ἀνθρώπινο ἀπὸ κεῖ κάτω. Ἔνοιωσα νὰ μοῦ πνίγῃ τὴν ἀναπνοὴ μιὰ συγκίνηση δυνατὴ...

«Ξυπνάει...», εἶπε τώρα τὸ γεροντάκι κυτώντας τον.

«Γιάννη... Γιάννη...» εἶπα σιγά. Ἄνοιξε τὰ κουρασμένα μάτια γιὰ λίγες στιγμὲς, μὲ κύτταξε κ' ἔπειτα τὰ ξανάκλεισε. Ἀμέσως, ὅμως, μ' ἕνα τίναγμα τὰ ξανάνοιξε. Ἀνακάθισε γρήγορα, ἐνῶ ἀνθίζε στα χεῖλη του ἕνα χαμόγελο. «Πέτρο... σύ... πῶς... τί» ἔλεγε σαστισμένος χάνοντας τὰ λόγια του.

«Πῶς εἶσαι... Γιάννη;» ἀπάντησα καθίζοντας στὸ κρεβάτι πολὺ κοντὰ του. «Δὲν μὲ περιμένεις ἔ;...

Πῆρε μιὰ λυπημένη ἐκφραση στὸ πρόσωπο. «Μὲ ξέχασαν...» ψιθύρισε ἔπειτα.

«Δὲν σὲ ξέχασε κανεὶς, Γιάννη.» εἶπα προ-

σπαθώντας νὰ τὸν βεβαιώσω γιὰ κάτι ποῦ δὲν πίστευε. Αὐτὸ τὸ ἤξερα. Ὅμως, εἶναι στιγμὲς ποῦ μιὰ προσποίησή μας εἶναι πιὸ χρήσιμη ἀπὸ μιὰ καθάρια ἀλήθεια. Ἦταν τόσο μόνος μὲς τὴν ἀνθρωποθάλασσα τῆς μεγάλης πόλης μὲ τὶς πολλὲς τρικυμίες της.

- «Μ' ἐσένα... δὲν ἔχω παράπονο» εἶπε.

- «Γιὰ τοὺς ἄλλους; Μὰ θαρθοῦνε κ' αὐτοί...», τὸν καθησύχασα.

«Καὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα τί νέα, Πέτρο;» φώναξε σχεδὸν ἐνῶ γέμισαν τὰ μάτια του ἀπὸ μιὰ παράξενη λάμψη. «Θὰ πῆγες, δὲν εἶναι ἔτσι; Ἡ μάνα μου, ὁ γέρος μου, οἱ δικοί μου πὼς εἶναι;»

«Ὅλοι... ὅλοι καλά. Ἡ παρέα ὅλη σὲ θυμάται καὶ κείνη... Ἀλήθεια γιὰ θυμήσου ἄλλοτε... ἦσαν κ' ἐσύ...» Κατάλαβα πὼς θὰ τὸν πλήγωνε ἡ τελευταία αὐτὴ φράση μου καὶ προσπάθησα νὰ διορθώσω «ὅμως θὰ γίνης καλὰ καί...»

Μὲ δέικοψε. Ἄλλοτε... Λὲς νὰ ξαναπαῶ στὴν πατρίδα;

«Γιατί ὄχι, Γιάννη;»

«Ἄς μποροῦσα, Πέτρο. Πόσο τὸ θέλω. Μ' ἔφαγε τοῦτο τὸ κρεβάτι. Τούτῃ ἡ λαχτάρα μὲ κραταίει πιὰ ἄλλοιῶς... θάσθηναι.»

«Μὴ λὲς τέτοια λόγια βρὲ παιδί μου!... Θὰ γίνης καλὰ...»

Χαμογέλασε πικρά. Σώπασε μετὰ. Τὸ βλέμμα του πλανήθηκε γιὰ λίγο κ' ἔπειτα βουρκωμένο στυλώθηκε κάπου σ' ἕνα ὄραμα πλασμένο ἴσως ἀπὸ ἀναμνήσεις. Σὲ λίγο ἕνα δάκρυ κύλησε στ' ἀδυνατισμένα μάγουλα. Πῆρα τὸ μαντῆλι καὶ τοῦ τὸ σκουπίσα.

«Θὰ γίνης καλὰ... Γιάννη...». Μὲ κύτταξε ἀμίλητος. Μ' ἕνα μορφασμὸ ἔπειτα φανέρωσε τὴν ἀπαισιοδοξία ποῦ γέμιζε τὴ ψυχὴ του.

«Κάτι περαστικό... θάναϊ» εἶπα τότε γιὰ νὰ σπάσῃ ἡ ἐνοχλητικὴ σιωπῇ.

«Ναί Πέτρο... κάτι περαστικό ποῦ θὰ μὲ πάρη μαζί του...»

«Ἦσαν πάντα ἀπαισιόδοξοι, Γιάννη. Γιατί μιλάς ἔτσι;»

«Δὲν μπορῶ πιά... Ἔσθισα... Καὶ τῶξαιρα πὼς ὅλος ἐκεῖνος ὁ ἀγώνας δὲν θὰ τέλειωνε σὲ καλὸ.

«Μὴν τὸ λὲς αὐτὸ, Γιάννη. Ξεκίνησες ἀπ' τὸ νησί μ' ὁμορφο σκοπὸ. Ἡ φτώχεια μᾶς βασανίζει ὅλους... Ἔπειτα μὴ ξεχνᾷς πόσο βοήθησες τοὺς δικούς σου.

«Τοὺς δικούς μου... ναί Πέτρο. Γι' αὐτοὺς ξενητεύθηκα. Γι' αὐτοὺς καὶ γιὰ τὴν Ἄννα. Ἀλήθεια τί κάνει ἡ Ἄννα; Μὲ θυμάται... σοῦ εἶπε τίποτε...;»

«Σὲ θυμάται καὶ σὲ περιμένει, Γιάννη.

Κάνε, λοιπόν, κουράγιο» τοῦ φώναξα σχεδόν, πιάνοντας του τὸ χέρι.

«Μὲ θυμούνται... μὲ περιμένουν ὄλοι... Μ' ἀγαποῦν» ψιθύρισε μὲ μιὰ ἱκανοποίηση ποὺ φώτιζε τὸ πρόσωπό του.

«Κάνε κουράγιο, Γιάννη...».

«Κί' ἂν γίνω καλά, Πέτρο θέλω νὰ γυρίσω στὴν Πατρίδα».

«Νὰ γυρίσης...».

«Μὲ φαρμάκωσε τῆς ξενητείας ἡ ζωὴ. Ξαίρεις σὺ ἂπ' αὐτὴ τῆ ζωῆ. Ἔως μποροῦσα νὰ γυρίσω στὴν πατρίδα, στὸ νησί μου... Ὅλοι νὰ μὲ γνωρίζουν καὶ νὰ μ' ἀγαποῦν μ' ὄλους νὰ μπορῶ νὰ μιλήσω... Νὰ περπατήσω στὰ γνώριμα δρομάκια τοῦ χωριοῦ μου... Ν' ἀνεβῶ τῆς Σηπλιανῆς τὰ ἑκατὸ τόσα σκαλοπάτια, νὰ προσκηνύσω καὶ ν' ἀγναντέψω ἀπὸ κεῖ ψηλὰ τὴ θάλασσά μας... Νὰ κάτσω ἔπειτα στὴν Ἡλικιωμένη νὰ πιῶ ἕνα καφεδάκι. Ἄπὸ κεῖ παρέα νὰ πᾶμε στὸ Καζίνο γιὰ κανένα οὐζάκι. Ὑστερα νὰ τραβήξουμε «πίσω». Σὲ κάθε βῆμα μας θὰ χαιρετᾶμε καὶ θὰ μᾶς χαιρετοῦν. Μεγάλο πρᾶμα, Πέτρο νὰ σὲ χαιρετᾶν ὄλοι, ὄσους συναντᾶς. Θὰ πᾶμε ποὺ λὲς «πίσω» στὸ λιμανάκι μας ποὺ εἶναι ἀτελείωτο πάντα... Ἄπὸ κεῖ... Ἄχ, πόσο θέλω νὰ τὰ ξαναῖδῶ ὅλα...»

Σταμάτησε κουρασμένος κλείνοντας ἂπ' τὴν ἐξάντληση τὰ μάτια.

«Γρήγορα θὰ γίνης καλά Γιάννη... Μὴ λυπᾶσαι τώρα, τὸ νησί πάντα θὰ σὲ περιμένει».

«Θὰ μὲ περιμένει... ψιθύρισε». Καὶ συνέχισε μὲ θλιμμένο τόνο. «Ἄν μπορέση ποτὲ τὸ πληγωμένο πουλί νὰ γυρίσει στὴ φωλιὰ του τότε κί' ἐγὼ θὰ ξαναπάω στὴν πατρίδα... Νοιώθω πολὺ κουρασμένος».

Ἔγειρε τὸ κεφάλι στὸ πλάι.

Μπρὸς στὸ ξέσπασμα τῆς πονεμένης νοσταλγίας του δὲν εὔρισκα λόγια ποὺ θὰ παρηγοροῦσαν. Ἐμενα σιωπηλός, ἀνήμπορος νὰ τὸν βοηθήσω, παίζοντας μ' ἀμχανία τὰ δάχτυλα. Εἶναι στιγμὲς ποὺ τὰ λόγια χάνουν κάθε ἀξία γιατί τοῦτο ποὺ θέλουν νὰ ἐκφράσουν εἶναι ἀνείπωτο. Πιὸ πολὺ μιλάει τότε τῆς καρδιάς ὁ σιωπηλὸς πόνος αὐτὸς ποὺ κάνει νὰ κυλᾶν πικρὰ δάκρυα. Δὲν ἔκλαψα μπροστὰ στὸ Γιάννη. Μέσα μου συμπλέκονταν συναισθήματα λύπης καὶ δίκαιης ἀγανάκτησης γιὰ τὴ μοῖρα τῶν ἀθῶων ποὺ ὑποφέρουν, ποὺ πονᾶν τόσο. Μπροστὰ μου κεῖ κοιτόταν ἕνας δυστυχισμένος νέος ποὺ κίνησε ἂπ' τὸ φτωχικὸ νησάκι του γιὰ νὰ βοηθήσει τὸ σπίτι του. Μιὰ ἐλπίδα ποὺ ἀνοίξε τὰ φτερά της ξεκινώντας γιὰ ἕνα τίμιο σκοπὸ... Καὶ τώρα μὲ πληγωμένα αὐτὰ τὰ φτερά, πικραμένη κί' ἄχαρη τούτη ἡ ἐλπίδα νὰ ψιθυρίζη;

«Ἄς μποροῦσα νὰ γυρίσω στὴ πατρίδα».

Ἔμεινα μὲ τὸ Γιάννη ὅσο μου ἐπέτρεπαν. Μιλήσαμε καὶ γι' ἄλλα πολλά. Πάνω ἂπ' ὅλα, ὅμως, ὑψωνόταν ἡ θλιβερὴ ἱκεσία ποὺ ἔκανε στὴ ζωὴ του.

«Ἄς μποροῦσα νὰ γυρίσω στὴν πατρίδα».

Τὸν χαιρέτησα καὶ τοῦ ὑποσχέθηκα πὼς θὰ πάω νὰ τὸν ξαναῖδῶ. Καθὼς τοῦσφιγγα τὸ ἀδυνατισμένο χέρι ἔννοιωσα νὰ φεύγη ἂπ' αὐτὸ καὶ νᾶρχεται σ' ἐμένα μιὰ πνοή. Ἄθελά μου μιὰ προαίσθηση ποὺ πλημμύρισε τὴ ψυχὴ, μιὰ παράξενη προαίσθηση ποὺ ἀργότερα τὴ θυμήθηκα μὲ θλίψη.

Φεύγοντας πέρασα ἂπ' τὸ Ἰατρεῖο τοῦ Νοσοκομείου ὅπου ἔμαθα λεπτομέρειες γιὰ τὴν ἀρρώστια τοῦ Γιάννη. Ἦταν πολὺ σοβαρά. Πάνω ἂπ' ὅλα, ὅμως, τὸν χειροτέρευε ὁ πόνος τῆς νοσταλγίας του.

Τὴν ὀρισμένη μέρα κίνησα μ' ἀγωνία γιὰ τὸ νοσοκομεῖο. Ἦταν ἕνα συννεφιασμένο δειλινὸ. Μπῆκα μέσα νοιώθοντας ἕνα δυνατὸ χτυποκάρδι. Μάταια προσπαθοῦσα νὰ διώξω τὴ θλιβερὴ κείνη προαίσθηση ποὺ ὄλο καὶ γινόταν πιὸ ἔντονη. Τράβηξα γιὰ τὸ θάλαμο ἀριθ. 7. Πλησίασα. Κύτταξα πρὸς τὸ μέρος ὅπου ἦταν τὸ τρίτο κρεβάτι. Θόλωσε μὲ μιὰς τὸ βλέμμα μου. Τὸ εἶδα καλά; Ἦταν ἄδειο! Πλησίασα πιὸ πολὺ. Naὶ τὸ τρίτο κρεβάτι δεξιὰ τοῦ θαλάμου ἀριθ. 7 ἦταν ἄδειο, στρωμένο, χωρὶς ψυχὴ καμμιά μέσα του, χωρὶς τὸν Γιάννη. Σαστισμένος κυττοῦσα γύρω μου. Τὸ πλαϊνὸ γεροντάκι κυττάζοντάς με, εἶπε λυπημένα: «Χθές, τὸν πῆραν. Δὲν ἦταν πιὰ γιὰ τὴ ζωὴ. Ὁ Θεὸς σχωρέσει τον...»

«Χθές, ὥστε πέθανε...» ψέλλισα ἐνῶ μοῦ ἀνέβαινε ἕνας λυγμὸς στὸ λαιμό. Ἐρριξα ἕνα στερνὸ βλέμμα στὸ ἄδειο κρεβάτι κί' ἔτρεξα νὰ ρωτήσω στὸ Ἰατρεῖο. Κεῖ βεβαιώθηκα πὼς ὁ φίλος μου δὲν ζοῦσε πιὰ. Ἡ ψυχὴ του εἶχε πετάξει γι' ἄλλους κόσμους πιὸ γαλήνιους κί' ἀληθινούς ἀφήνοντας τὸ βασανισμένο του κορμὶ στὴ γῆ ποὺ τόσο τὸν πίκρανε.

Ἦταν πιὰ βράδου ὅταν ἔφευγα ἂπ' τὸ νοσοκομεῖο.

Ἐνα κενὸ γεμάτο θλίψη ἀνοιγόταν στὴ ψυχὴ μου. Ἐννοιωσα στὰ στήθια νὰ φουντώνη ἕνας λυγμὸς ἕνας ἀκράτητος λυγμὸς.

Τότε ξέσπασα σ' ἕνα πικρὸ κλάμα.

Ἐνα κλάμα γιὰ μιὰ πεθαμένη ἐλπίδα, γιὰ μιὰ χαμένη χαρὰ, γιὰ μιὰν ἀγαπημένη ζωὴ ποῦσθησε πρὶν ἀνθίσῃ.

Κλάμα γιὰ ἕνα πονεμένο καὶ φτωχὸ νοσταλγὸ ποὺ «δὲν μπόρεσε νὰ ξαναγυρίσει στὴν Πατρίδα του»...

ΠΑΝΟΣ Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΔΙΑΛΕΚΤΕΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ**Η ΕΝΩΣΙΣ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ**

Μιά «Ένωσις» πού τιμᾶ πραγματικά τὴ Δωδεκάνησο στὸ Πανελλήνιο εἶναι ἡ «Ένωσις τῶν Διανοουμένων Δωδεκανησιῶν Γυναικῶν». Οἱ σκοποὶ της, ἡ ὄλη δράση της, οἱ ἐκδηλώσεις της, ἔχουν τὴ μορφή τῆς ταπεινοφροσύνης, τὸ γνῶρισμα τῆς σιωπηλῆς ἀλλὰ καθ' ὄλα ἀληθινῆς ἀξίας καὶ τὴ σφραγίδα μιᾶς Χριστιανικῆς ἀνωτερότητας.

Ίδρύθηκε στὰ 1940 στὴν Ἀθήνα, ἀμέσως μετὰ τὴν κήρυξη τοῦ πολέμου, ἀπ' τὴν ἐξαίρετη ἐπιστήμονα καὶ διαλεχτὴ διανοουμένη τῆς Δωδεκανήσου κυρίαν Πασιθέα Ζουρούδη -Σαλιγκάρου. Μιά ἀγνή πατριωτικὴ φλόγα καὶ πρὸ παντὸς μιὰ μεγάλη ἀγάπη στὴ μακρυνὴ σκλαβωμένη Δωδεκάνησο εἶχαν ἐμπνεύσει τὴν ἔνωσι αὐτὴ τῶν Διανοουμένων Δωδεκανησιῶν Γυναικῶν πού τάχθηκαν μ' ὄλες τὶς δυνάμεις τους, ἠθικὲς καὶ πνευματικὲς, στὸν «ὑπὲρ ὄλων» ἀγῶνα τῆς Μητέρας Πατρίδας. Βαθειὰ στὶς ψυχές, ὅμως, κρυβόταν κι' ἡ ἐλπίδα γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῶν μαρτυρικῶν Δώδεκα Νησιῶν πού στέναζαν μακρὰ ἀπ' τὴν Ἑλλάδα προσμένοντας τὴν πολυτιμώτερη πνοὴ γιὰ μιὰν ἀνθρώπινη ζωὴ γεμάτην ἀξιοπρέπεια καὶ ἰδανικά, τὴν Ἐλευθερίαν κάτω ἀπὸ τὴν Γαλανόλευκη.

Ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς «Ἐνώσεως Διανοουμένων Δωδεκανησιῶν Γυναικῶν» εἶναι ἡ ἀείμνηστος Ἀντιγόνη Ζουρούδη, ἡ θρυλικὴ «Μάνα τῆς Δωδεκανήσου» πού μὲ τὴν ὑπέροχη δράση της πῆρε ζηλευτὴ θέση στὶς συνειδήσεις ὄλων τῶν Δωδεκανησιῶν.

Πρόεδρος τώρα τῆς «Ἐνώσεως» εἶναι ἡ κυρία Πασιθέα Ζουρούδη-Σαλιγκάρου ἀπ' τὴ Σύμη καὶ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου οἱ: κυρίες Παπαθεοδώρου Μαρία ἀπ' τὴν Κάλυμνο καὶ Ἄννα Πετρίδου ἀπ' τὸ Καστελλόριζο ὡς ἀντιπρόεδροι.

Γραμματεὺς: ἡ κυρία Εὐρὴ Βαρίκα Μοσχόβη ἀπ' τὴν Κάρπαθο.

Ταμία: ἡ κυρία Μαρία Μοσχονᾶ ἀπ' τὴ Λέρο.

Μέλη του οἱ κυρίες: Πόπη Παπαδοπούλου ἀπ' τὴ Χάλκη, Φιλίω Γαλακᾶτου ἀπ' τὴ Λέρο, Ἀναστασία Γιαλάφου ἀπ' τὴ Κάλυμνο καὶ Αἰκατερίνη Διακογιάννη ἀπ' τὴ Πάτμο. Εἶδ. Γραμματεὺς ἡ δις Μ. Πιζάνια (Κάλυμ.).

Ἡ «Ένωσις Διανοουμένων Δωδεκανησιῶν Γυναικῶν» ἔχει πολλὲς καὶ εὐγενεῖς φιλοδοξίες.

Ἡ πρώτη φιλοδοξία της εἶναι τώρα νὰ ἰδρῦση τὸ «Σπίτι τῆς Μάννας τῆς Δωδεκανήσου» στὴν Ἀθήνα. Σκοπὸς τοῦ ιδρύματος αὐτοῦ θὰ εἶναι νὰ ὑπάρχη στέγη, θαλπωρὴ γιὰ κάθε Δωδεκανήσιο πού ὑποθέσεις του τὸν φέρνουν στὴν Πρωτεύουσα καὶ ἀδυνατεῖ νὰ μείνῃ σὲ ξενοδοχεῖο γιὰ οἰκονομικοὺς λόγους. Ἐκεῖ, σὰν σὲ φιλόστοργη φωλιὰ, θὰ βρισκῆ περιποίησις ἀπὸ συμπατριῶτες του πού θὰ δείχνουν ἔτσι ἔμπρακτα τὴν ἀγάπη τους πρὸς κάθε τι τὸ Δωδεκανησιακό. Ἐπίσης, ὅταν ἡ Στέγη αὐτὴ συστηματοποιηθῆ θὰ προσφέρῃ βοήθεια σὲ φτωχοὺς νέους πού θᾶρχονται γιὰ σπουδὲς στὴν Ἀθήνα καὶ θᾶχουν ἀνάγκη προστασίας ἠθικῆς καὶ ὕλικῆς.

Πάντως, δὲν δόθηκε ἀκόμη συγκριμένη μορφή γιὰ τὸ «Σπίτι τῆς Μάννας τῆς Δωδεκανήσου». Τὸ οἰκονομικὸ πρόβλημα εἶναι τὸ βασικὸ ἐμπόδιο γιὰ μιὰ γρήγορη πραγματοποίησις τοῦ ὑπέροχου αὐτοῦ ἔργου. Ἐξαιρετικὸ παράδειγμα ἀλτροῦσμοῦ ἔδωσε ἡ κ. Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεως χαρίζοντας οἰκόπεδο ἀπὸ χίλιους πήχεις γιὰ τὴν ἀνέγερσι τῆς Στέγης αὐτῆς. Ἄν εὔρισκε πολλοὺς μιμητὲς ἡ θεάρεστη κι' ἔθνικὴ αὐτὴ πράξις, ἴσως τὸ ἔργο νὰ ἦταν ἤδη στὸ τέλος του.

Πάντως, πολλὲς προσπάθειες γίνονται ἀπ' ὄλες τὶς ἐξαιρετικὲς αὐτὲς κυρίες πού μὲ θαυμαστὴ ἀνιδιοτέλεια κι' ἔξοχο φιλανθρωπικὸ πνεῦμα ἐργά-

ζονται άκούραστα για την πραγματοποίηση τόσων ευγενών σκοπών.

Άλλα και έμπρακτα ή «Ένωσις Διανοουμένων Δωδεκανησίων Γυναικών» έχει δείξει μέχρι σήμερα την ευγένεια των επιδιώξεών της. Πρόσφερε πλεκτομηχανές στη Χάλκη, έστειλε σχολικά είδη στη Σύμη και σ' άλλα νησιά. Έκδίδει τὸ Δελτίον της «Ένώσεως» που διανέμεται δωρεάν.

Σκοπός του Δελτίου αυτού, που έχει πάντα καλή εμφάνιση και ύλη, είναι να κρατή άρρηκτο τον δεσμό όλων των Δωδεκανησίων και να τους γνωρίζη όλα τὰ ζητήματα που άπασχολούν τὴ Δωδεκάνησο.

.....
Στὴ Ρόδο, ή «Ένωσις Διανοουμένων Δωδεκανησίων Γυναικών» έχει ένα θαυμάσιο παράρτημα με πρόεδρο τὴν ἐξαίρετη συμπολίτιδα κυρίαν Σταματίαν Τσουβαλά.

Έργάζεται κι' αυτό τὸ παράρτ. με τους ίδιους ευγενείς σκοπούς και έχει να επιδείξη πλούσιο φιλανθρωπικό έργο. Άριθμεί περί τὰ έκατό μέλη που προσφέρουν όλα άκούραστα για τὴν ανα-

κούφιση τῶν πονεμένων, τῶν αδύνατων και γενικά αὐτῶν που αποκληρώθηκαν άπ' τὴ χαρὰ τῆς ζωῆς αὐτῆς.

Γενικά είναι συγκινητική ή προσπάθεια τῆς Ένώσεως αὐτῆς τῶν διανοουμένων Γυναικῶν τῆς Δωδ/νήσου, που αὐθόρμητα και σιωπηλά φανερώνει τὴ λαχτάρα που κρύβουν οί ευγενικές αὐτῆς ψυχῆς για τὴν ἐπιτέλεση του Καλοῦ.

Τὸ «Άγαπάτε Άλλήλους» του θεανθρώπου βρήκε τὴν τέλεια ἐφαρμογή του στις πράξεις τους, στις πράξεις που εκφράζουν βαθὺ ἀνθρωπισμὸ τόσο σπάνιο για τὴν ἐποχή μας.

Κι' ακριβῶς αὐτὸ τὸ ἀνθρωπιστικὸ πνεῦμα που τὶς φωτίζει τὶς ἀνυψώνει και στον κόσμο τῶν ἀληθινῶν ἀξιών, ἐκεῖ ὅπου βρίσκει δικαίωση ή ἀγνή ἐκδήλωση τῆς Καλοσύνης και τῆς Άγάπης.

Ή «Ένωσις Διανοουμένων Δωδεκανησίων Γυναικῶν» ἄς είναι βέβαιη πῶς συνεχίζοντας τὸν ὑπέροχο δρόμο της, συνεχίζει τὸ δρόμο που χάραξε σὲ κάθε ἀνθρώπινη Συνείδηση ή πὶδ διαλεχτὴ ἐντολή για τὶς ἀνθρώπινες ἐκδηλώσεις:

«ΟΛΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΚΑΛΟ»

ΠΑΝ. Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ

ΜΕΓΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Η ΓΑΛΛΙΑ

ΟΔΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ 117 — ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 43-975

ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

ΔΗΜ. Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ;

Χριστούγεννα;

Κι' ό γέροντας ζητιάνος μοναχός
στή σκοτεινή γωνιά λησμονημένος
τό χέρι άπλώνει, άρρωστος, φτωχός;

Χριστούγεννα;

Κι' άπόκληρο τής Μοίρας όρφανό
μέ τά σθηστά ματάκια βουρκωμένα
έχει σκεπή στήν έρημιά τόν ουρανό;

Χριστούγεννα;

Κι' έξόριστη, χωρίς πατρίδα ζή
τών πονεμένων, των μικρών ή δικηοσύνη
κι' αυτών που σμίξαν μ' ιερό Σκοπό μαζί;

Χριστούγεννα;

Κι' άργοπεθαίνει ή άγάπη θλιβερά
στήν «άδεια» τή ζωή τόσων ανθρώπων,
κι' είναι χαρά του άλλου ή συμφορά;

..... Δέν θα γιορτάσης τά Χριστούγεννα, ψυχή
πού νοιώθοντας τριγύρω σου τόν Πόνο
σε μέθη ξεγνοιασιάς θα βυθισθής.
Βαθειά σου άν γίνη μόνη προσευχή
κάποιας Συναίσθησης ή προσταγή και μόνο
τότε θε να γιορτάσης.
Και θα αισθανθής μ' άμόλευτη χαρά
μέσα στών στοχασμών σου
τά φτερά
όλόθερμη φωληά να βρίσκουν κείνοι
πού δίψασαν, πού λαχταράν
τήν Καλωσύνη.

ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ

ΠΕΡΙ ΘΕΡΜΟΠΗΓΩΝ ΚΑΙ ΛΟΥΤΡΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Οί ἀρχαίοι πρόγονοι ἡμῶν, οἱ θαυματοποιοί, ὅπως εἰς πάσας τὰς ἄλλας τέχνας, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς ἠθικάς ἀρχάς, οὕτω καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ὑγιεινῆς καὶ τῆς θεραπευτικῆς ἦτοι τῆς ἐπανόδου τῆς διασαλευθείσης ὑγείας εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἐδείχθησαν οἱ πρωτοπόροι καὶ θεμελιωταί.

Λίαν ἐνωρὶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων δὲν διέλαθε τῆς προσοχῆς καὶ διορατικότητος αὐτῶν ἢ ἐν πολλοῖς θεραπευτικῆς ιδιότητος τῶν θερμοπηγῶν. Δι' ὃ προτιθέμενοι θὰ ἀνεγείρουν Ἀσκληπιεῖα, ἦτοι Νοσοκομεῖα ἢ Θεραπευτήρια ὅπως λέγομεν σήμερον, ἐφρόνιζαν νὰ ἀνεγείρουν αὐτὰ εἰς χώρους οἴτινες νὰ εὐρίσκωνται πλησίον θερμοπηγῶν. Τὸ Ἀσκληπιεῖον τῆς Κῶ ἐκτὸς τοῦ ἀπαραιτήτου διὰ τὰ Ἀσκληπιεῖα ὑπερόχου ὀρίζοντος καὶ ἀφθόνου ὕδατος πρὸς πόσιν καὶ πλῦσιν διέθετε καὶ τὴν θερμοπηγὴν τὴν ὁποίαν ὁ Λαὸς σήμερον λόγῳ τῶν εὐνοϊκῶν αὐτὴν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων ἀποκαλεῖ «Ἀη Σουλᾶν» μεταφορικῶς ὡς φαίνεται ἐκ τῆς κολυμβήθρας τοῦ Σιλῶαμ. Ἡ Δωδεκάνησος διαθέτει πολλὰς ἰαματικάς πηγὰς τῶν ὁποίων αἱ ὀνομαστότεραι καὶ ἐν κανονικῇ λειτουργίᾳ εἶναι αἱ τῆς Κοινότητος Μανδρακίου Νισύρου, τοῦ «Ἀη Φωκᾶ τῆς Κῶ καὶ τῶν θερμῶν τῆς Καλύμνου. Τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς τοῦ Ἀη Φωκᾶ δὲν ἀναβλύζει ἀλλὰ ρεεῖ ἀπὸ κρατῆρος, μέγα δὲ πλεονέκτημα τοῦτο διότι οἱ ἀσθενεῖς θὰ δύνανται νὰ λούωνται καὶ τὸν χειμῶνα ἐφ' ὅσον τὸ ὕδωρ τῆς πηγῆς δὲν θὰ εἶναι ἀναμεμιγμένον μὲ ὄμβρια τοιαῦτα. Ἀρκεῖ νὰ ὑπάρξουν τὰ κατάλληλα οἰκήματα. Ὁ Ἱπποκράτης ἐν τῷ Ἀσκληπιεῖῳ τῆς Κῶ ὅπως καὶ λοιποὶ ἰατροὶ ἀναμφιβόλως ἐφήρμοζαν τὴν λουτροθεραπείαν καὶ ἐν καιρῷ χειμῶνος. Ὁ ὀμιλῶν τὴν στιγμή ταύτην δὲν ὀμιλῶ θεωρητικῶς καὶ ἐξ ὑπογείου ἀλλὰ ἐκ πείρας. Εἶχα τὴν τιμὴν καὶ τὴν τύχην νὰ διευθύνω τὰ λουτρὰ τῆς Κοινότητος Μανδρακίου Νισύρου ἐπὶ δύο λουτρικὰς πε-

ριόδους. Θὰ ὀμιλήσω λοιπὸν περὶ τῶν θεραπευτικῶν ἀποτελεσμάτων τὰ ὁποῖα ἔχω διαπιστώσει χωρὶς νὰ ἐνδιατρίψω ποσῶς εἰς τὸ ἐὰν τὰ ὕδατα περιέχουν ράδιον, θεῖον, μαγνήσιον κ.λπ. Πρὸ τούτου ὅμως ὀφείλω νὰ καταστήσω γνωστὸν εἰς τοὺς λουομένους ὅτι ἡ λουτροθεραπεία δὲν πρέπει νὰ γίνεται εἴκη καὶ ὡς ἔτυχε ὅπως δυστυχῶς συνηθίζεται μέχρι σήμερον. Μεγάλον ρόλον παίζει ὁ βαθμὸς τῆς θερμοκρασίας τοῦ ὕδατος καὶ ἡ διάρκεια τῆς παραμονῆς ἐντὸς τοῦ λουτροῦ. Ἰδιαίτερα οἱ ἀρθριτικοὶ ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν ὅτι ἐὰν συνέβη μετὰ ὀσσηνδῆποτε λουτροθεραπείαν νὰ χειροτερεύσουν τὰ συμπτώματα τῆς νόσου των, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι δὲν ἐπέτυχον τὸν βαθμὸν τῆς θερμοκρασίας τοῦ ὕδατος ὁ ὁποῖος εἶναι ξεχωριστὸς διὰ κάθε ἀρθριτικόν, βαθμὸς π.χ. ὅστις θὰ ὠφελήσῃ τὸν Α ἀρθριτικόν, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ βλάψῃ τὸν Β ἀρθριτικόν. Ἐπομένως ἂς μὴ ἀπελπίζωνται οἱ ἀρθριτικοί, ἀλλ' ἂς ἐπαναλάβουν τὴν λουτροθεραπείαν μὲ βαθμὸν θερμοκρασίας διάφορον, ἔστω καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν λουτρικὴν περίοδον. Εἰς τοὺς ἀπλοὺς ὀξείας χρονίους, ρευματισμοὺς ἢ ἴασις ἐπέρχεται μὲ ὅλους τοὺς βαθμοὺς τοὺς ὁποῖους εὐχαρίστως δύνανται νὰ δεχθῇ τὸ σῶμα μας. Ἡ λουτροθεραπεία ἀνάγεται εἰς τὰ μετατρεπτικά χυμῶν καὶ ἐκκρίσεων τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ὡς τοιαῦτα θεραπεύουν τὴν στείρωσιν, ὅταν αὕτη δὲν ὀφείλεται εἰς τοὺς συζύγους. Γνωρίζω τρεῖς κυρίας ἐξ ὧν ἡ μία ἐτεκνοποίησε τὸ 9ον ἔτος τοῦ ἐγγάμου βίου της, ἡ ἄλλη τὸ 12ον καὶ ἡ τρίτη τὸ 14ον κατόπιν μεθοδικῆς λουτροθεραπείας.

Ἐδέχθην εἰς τὰ λουτρὰ τῆς Νισύρου τὸν ἐκ Βάρνας τῆς Βουλγαρίας ὁμογενῆ Β.Π. πάσχοντα ἐκ καθολικοῦ ἐκζέματος. Τὸ πρόσωπον του ἦτο ἀπεχθὲς τὴν ὄψιν λόγῳ τοῦ ἐκζέματος, εἶχε δὲ τοιοῦτον ἀφόρητον κνησμὸν καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ὥστε ξυόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης ἐτάραττε τὸν ὕπνον τῶν κοιμωμένων εἰς τὰ παρα-

κείμενα δωμάτια οϊτινες καὶ μοῦ παρεπονήθησαν. Ἡ βελτίωσίς του ὑπῆρξε τόσον ραγδαία καὶ καταφανής ὕστερον ἀπὸ 15 λουτρά, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ κάμη ἄλλα 15 μετὰ ὀλιγοήμερον διακοπὴν. Ἰάθη τελείως καὶ ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του ἠλλάξε καθ' ὀλοκληρίαν μέχρι τοῦ φυσιολογικοῦ. Προσῆλθεν ἐπίσης εἰς τὰ λουτρά τῆς Νισύρου κυρία ἐκ τῶν τὰ πρῶτα φερουσῶν τῆς πρωτευούσης τῆς Σάμου. Αὕτη παρουσίαζεν ὄγκον εἰς ἓνα τῶν παραμητρίων χώρων μεγέθους πορτοκαλίου ὀφειλόμενον εἰς ἀπολιθωμένον ἔμβριον ἐξ ἐξωμητρίου κηύσεως. Ἡ λουτροθεραπεία ὑπεκατέστησε τὴν ἐγγείρισιν τὴν ὀποίαν ἠρνεῖτο διαρρήδην, σμικρύνασα κατὰ τὰ τρία τέταρτα τὸν ὄγκον ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι λουτρά. Εἶδομεν θεραπευθεῖσαν πλευρωδυνίαν ἐπιμένουσαν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη μετὰ τὰ ἀπὸ ἐξιδρωματικὴν πλευρίτιδα.

Συνέβη νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἓνα τῶν μαρμαρίνων λουτήρων τριετὲς κοράσιον ἐκ Λέρου νὰ ἀνοίξῃ τὸν κρουνὸν καὶ νὰ πῆ μεταλλικὸν ὕδωρ. Μετὰ δύο ὥρας ἔσχε κενώσεις καὶ πτώσιν ταινίας ἄνω τοῦ ἑνὸς μέτρου. Δυνάμεθα ὅθεν νὰ κατατάξωμεν τὸ ὕδωρ τῶν πηγῶν τούτων εἰς τὰ ταινιοκτόνα φάρμακα. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ πόσις τοῦ ὕδατος θὰ ὠφελῆ εἰς τὴν ἀμοιβάδωσιν καὶ τὰ ἄλλα ἔντερικὰ παρὰσιτα.

Συνιστῶμεν ἐκθύμως τὰ λουτρά καὶ τῶν τριῶν νήσων ἧτοι Νισύρου, Κῶ καὶ Καλύμνου εἰς τὰς ἀϋπνίας ἐκ νευρικῆς ὑπερδιεγέρσεως, εἰς τὰς νευρίτιδας καὶ πολυνευρίτιδας πάσης αἰτίας καὶ προελεύσεως εἰς τὰς βλεννοροϊκὰς ἀρθρίτιδας καὶ τὰς τριτογενεῖς σιφιλιδικὰς ἐκδηλώσεις, εἰς τὰς ψαμμιάσεις, ψώραν καὶ ψωριάσεις, σαλπγγίτιδας, μητρίτιδας, χολοκυστίτιδας κ.ἄ. ἐπὶ τῶν δερματικῶν νοσημάτων γίνεται χρῆσις καὶ ἰλύος ἐκ τοῦ ἠφαιστείου εἰς τὰ λουτρά τῆς Νισύρου. Κακὸν τὸ νὰ λαμβάνῃ τις δύο λουτρά τὴν ἡμέραν. Αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ τῶν τριῶν νήσων ὅπου καὶ αἱ θερμοπηγαί, ἄς θέσουν εἰς τὰ προγράμματά των τὴν ἀνέγερσιν οἰκημάτων, τὴν βελ-

τίωσιν τῶν ὕφισταμένων καὶ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν πηγῶν διὰ τῶν ἐνδεικνυμένων μέσων χάριν τῆς ὑγείας τοῦ λαοῦ, ἧς ἄνευ οὐδεὶς ὑδαίμων ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτο. Ὁ Ὑπουργὸς κ. Πολυζωγόπουλος ἀνήκων εἰς τὴν Κυβέρνησιν τῶν ἔργων καὶ ὄχι τῶν ἀνεκτελέστων ὑποσχέσεων δὲν θὰ ἀρνηθῆ νὰ παράσχῃ τὴν αἰτουμένην βοήθειαν καὶ συνδρομήν.

ΕΜΜ. ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

ΕΞΩΡΑΪΣΤΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ

Γενικὴ εἶναι ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἐδῶ συμπατριωτῶν μας ἀπὸ τὴν μέχρι τοῦδε ἐργασίαν τῆς Ἐξωραϊστικῆς Ἐπιτροπῆς, ποὺ διώρισεν ὁ Δήμαρχός μας, ὥστε νὰ τῆς ἀνήκουν δικαιοματικά τὰ συγχαρητήρια ὄλων μας.

Νομίζω ὅμως ὅτι ἡ ἐπιτυχὴς αὐτὴ ἐργασία τῆς Ἐπιτροπῆς, δημιουργεῖ εἰς τοὺς ἀπανταχοῦ Νισυρίους τὴν ὑποχρέωσιν νὰ τὴν συνδράμουν εἰς τὸ ἔργον της. Ὁ Γνωμαγόρας, Κέντρον καὶ τμήματα, θὰ πρέπει νὰ τὴν ἐνισχύσουν, εἴτε ἐκ τοῦ ἰδίου των Ταμείου, εἴτε δι' εἰδικοῦ ἐράνου μεταξὺ τῶν μελῶν των.

Δὲν γνωρίζω τὴν ἔκτασιν τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἐπιτροπῆς. Θεωρῶ ὅμως πρόσφορον τὴν εὐκαιρίαν γιὰ νὰ ἐπαναλάβω τὴν γνώμην πολλῶν Νισυρίων, καθ' ἣν παρίσταται ἐπείγουσα ἡ ἀνάγκη νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ ἀπόκτησις παλαιῶν Νισυριακῶν στολῶν, αἱ ὀποῖαι τείνουν νὰ ἐκλείψουν. Ἐὰν ἡ Ἐπιτροπὴ λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ ἔργον της ἔχει σχέσιν καὶ μετὸν Τουρισμόν, ἔχει ἀρμοδιότητα καὶ εἰς τὸ ζήτημα αὐτό, θὰ πρέπει νὰ τὸ μελετήσῃ καὶ καταλήξῃ εἰς ἀποφάσεις τὸ συντομώτερον, τίς ὀποῖες καὶ νὰ γνωστοποιήσῃ καὶ εἰς τοὺς ξενιτευμένους Νισυρίους ζητοῦσα τὸν ὀβολόν των. Ἄλλως θὰ πρέπει νὰ ἀναλάβῃ τὸ ζήτημα ὁ Δήμαρχος, ὀπότε θὰ τὸ λύσῃ ἱκανοποιητικὰ καὶ σύντομα.

Κ. ΜΟΥΡΑΣ

ΑΛΕΞ. ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

Ο ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

Τοῦ Δημήτρη τοῦ Μπέρδε τὸ μαγαζὶ ὠμοίαζε, τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, μὲ βάρκαν, κατὰ τὸ φαινόμενον φουρτουνιασμένην, δευτερόπρῳμα πλέουσαν, πληττομένην ὑπὸ τῶν κυμάτων τὴν μίαν πλευράν, μὲ τὸ ὕδωρ εἰσπηδῶν ἀπὸ τὴν κωπαστὴν καὶ ραντίζον τοὺς δυστυχεῖς ἐπιβάτας ὅπου ὁ κυβερνήτης του καὶ ὁ ναύτης του φαίνονται περιφρόντιδες, δίδοντες καὶ λαμβάνοντες προστάγματα εἰς ἀκατάληπτον γλῶσσαν, ὁ μὲν ἰθύνων μετὰ βίας τὸ πηδάλιον, ὁ δὲ λύων καὶ δένων τὰ ἰστία, βοηθῶν διὰ τῆς κώπης ἐκ τοῦ ὑπνέμου, ἀμφότεροι τρέχοντες ἀπὸ τὴν πρῦμνην εἰς τὴν πρῶραν, καταπτοῦντες τοὺς ἀπειροτέρους τῶν ἐπιβατῶν, περιρραϊνομένου ἀπὸ τὸ ἀφρίζον κύμα, ὄσφραινομένους ἐγγύθεν καὶ γευομένους τὴν ἄλμην. Ἐξημέρωναν δὲ Χριστοῦγεννα, καὶ ἕκαστος τῶν πελατῶν ἐπεθύμει νὰ κάμη τὰ ὀψώνια του. Ὁ κύρ Δημήτρης ὁ Μπέρδες ἔτρεχεν ἐμπρός, ὀπίσω, ἐκέρνα νοθευμένα τοὺς πελάτας, ἐπῶλει ξύκικα εἰς τοὺς ἀγοραστάς, μὲ τὴν τρικυμίαν ἐσκορπισμένην εἰς τὴν ὄψιν καὶ τὴν γαλήνην ταμειυμένην ἐν τῇ καρδίᾳ γοητευμένος ἀπὸ τὰς φωνὰς τῶν θαμώνων, ἐνθουσιῶν ἀπὸ τὸν κρότον τῶν κερμάτων τῶν πιπτόντων διὰ τῆς ἄνωθεν ὀπῆς, ὡς τὰ στρουθία εἰς τὴν παγίδα, εἰς τὸ καλῶς κλειδωμένον συρτάρι του. Τὸ παιδί, ὁ δεκαπενταετής Χρῆστος, ἀνεπιός του ἐξ ἀδελφῆς, δὲν ἐπρόφθανε νὰ γεμίζη φιάλας ἐκ τοῦ βαρελιοῦ, νὰ κακοζυγίζη βούτυρον ἐκ τοῦ πίθου, νὰ κενώνη μέλι ἐκ τοῦ ἀσκοῦ, μὲ τὴν ποδιὰν ὑψηλὰ εἰς τὸ στήθος περιδεδεμένην, κί' ἐξαλαρυγγίζετο νὰ φωνάζη *ἀμέσως!* εἰς ὀκτῶ διαφόρους τόνους καὶ ὕψη, λέξιν τὴν ὁποίαν μὲ τὸν καιρὸν εἶχε κατορθώσει νὰ κολοβώση εἰς *ἀμές!* εἶτα νὰ συντάμη εἰς *μέ!* καὶ τέλος νὰ ἀπλοποιήση εἰς *ἔς!*

Εἰς μίαν γωνίαν τοῦ μαγαζείου ὄμιλος ἐκ πέντε ἀνδρῶν ἐκάθητο καὶ ἔπιναν τὴν μαστίχαν των, πρὶν διαλυθῶσι καὶ ἀπέλθωσιν οἴκαδε διὰ τὸ δεῖπνον. Ἦσαν ὄλοι ἐμποροπλοίαρχοι τοῦ τόπου, περιμένοντες τὴν κατάδυσιν τοῦ Σταυροῦ διὰ νὰ ἀποπλεύσωσι, κί' ἐδεξιούντο, ἕνα συνάδελφόν των, ἐκείνην τὴν ἐσπέραν φθάσαντα αἰσιῶς μὲ τὴν σκούναν του, τὸν καπετᾶ-Γιάννην τὸν Ἰμβριώτην ἕκαμαν ὄλοι μὲ τὴν σειρὰν τὰ *μουσαφιρλίκια*, εἶτα ὁ καπετᾶν-Γιάννης ἠθέλησε καὶ αὐτὸς νὰ τοὺς κάμη τὰ *σαλαμετλίκια*. Εἶτα εἷς ἕκαστος τῶν φίλων ἐπροθυμοποιήθη νὰ κάμη καὶ ἐκ δευτέρου τὰ *μουσαφιρλίκια*, καὶ πάλιν ὁ καπετᾶν-Ἰμβριώτης ἐξανάκαμε τὰ *σαλαμετλίκια*. Ἔως ἐδῶ εὐρίσκοντο καὶ ὠμίλου ζωηρῶς περὶ πραγμάτων τοῦ ἐπαγγελματός των, περὶ ναύλων, κεσατίων, περὶ σταλίας, περὶ φορτώσεων κί' ἐκφορτώσεων, περὶ ναυαγίων καὶ ἀβαριῶν. Ὁ καπετᾶν Γιάννης διηγεῖτο διὰ μακρῶν τὰ τοῦ τελευταίου ταξειδίου του, καὶ εἶπεν ὄχι ἀκουσίως του, ἔνεκα δυστροπίας τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, ἠναγκάσθη νὰ διατρίψῃ ἐπὶ ἡμέρας ἐν Βόλῳ, ὅπου εἶχε προσεγγίσει πρὸς μερικὴν ἐκφόρτωσιν.

— "Α! δὲν σᾶς εἶπα καὶ γιὰ ἕναν γιουλδζῆ ποῦ πῆρα ἀπ' τὸ Βόλο; εἶπε.

— Ἐπῆρες κανέναν ἐπιβάτη ἀπ' τὸ Βόλο; ἠρώτησεν εἰς τῶν φίλων του.

— Δὲν ἠθέλησε νὰ ξεμπαρκάρῃ, ἔμεινε μὲς στὴ σκούνα. Τοῦ εἶπα νὰ τὸν πάρω μ' σαφίρη στὸ σπίτι, καὶ δὲ θέλησε.

— Καὶ γιὰ ποῦ πάει;

— Ἔως ἐδῶ κατὰ τὸ παρόν. Τὸν ἠρώτησα καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ μοῦ πῆ.

— Καὶ τί δουλειὰ ἔχει ἐδῶ;

- Τὶ ἄνθρωπος εἶνε;
 - Πῶς σοῦ φάνηκε; διεσταυροῦντο οἱ ἐρωτήσεις τῶν πλοίαρχων.
 - Εἶνε ἄνθρωπος ποῦ ἔχει ζουραφισμένο τὸ μουστάκι καὶ τὰ γένηια, κ' ἔχει ἀφημένες μόνον τριχες ἀποκάτ' ἀπ' τὸ σιαγῶνι καὶ στὸ λαϊμό. Μοῦ φάνηκε σὰν Ἑγγλέζος, σὰν Ἀμερικάνος, μὰ ὄχι πάλιν σωστός Ἑγγλέζος οὔτε σωστός Ἀμερικάνος; τὰ ὀλίγα λόγια ποῦ μοῦ εἶπε ρωμέϊκα, τὰ εἶπε μ' ἕναν τρόπο δύσκολο καὶ συλλογισμένο, ὄχι καὶ πολὺ ξενικό, σὰν νὰ ἤξερε μιὰ φορὰ ρωμέϊκά καὶ τὰ ξέχασε. Ταῖς πλειότεραις φοραῖς συνεννοηθήκαμε μὲ κάτι λίγα ἰταλικά ποῦ ξέρω κι' ἐγώ.
 - Σοῦ εἶπε τὸ ὄνομά του;
 - Στὰ χαρτιά τὸν πέρασα ὡς Τζὼν Στόθισον, μὲ ἀμερικάνικο πασαπόρτι.
- Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ καπετᾶν-Γιάννης, ὅστις ἐκάθητο ἐρείδων τὰ νῶτα ἐπὶ τοῦ τοίχου πρὸ τὴν θύραν βλέπων, ἀκουσίως ἀνέκραξεν.
- "Α! νά τος!
 - "Ολοι ἐστράφησαν πρὸς τὴν θύραν.

Εἶχεν εἰσέλθει ἄνθρωπος ὑψηλός, καλοφορεμένος, ὡς σαρανταπέντε ἐτῶν, ὠραῖος, ἀνοικτοπρόσωπος, ἐξυρισμένος μύστακα καὶ γένειον, πλήν ὀλίγων τριχῶν ὑπὸ τὸν πῶγωνα καὶ πρὸς τὸν λαϊμόν, μὲ παχεῖαν χρυσὴν καδέναν ἐπὶ τοῦ στήθους, ἀφ' ἧς ἐκρέματο μικρὸν ἐγκόλπιον καὶ τινες βῶλοι χρυσοῦ. Ποίας φυλῆς, ποίου κλίματος ἦτο, δυσκόλως ἠδύνατο νὰ εἰκάσῃ τις. Ἐφαίνετο ἀποκτήσας οἰονεὶ ἐπίχρισμα ἐπὶ τοῦ προσώπου, ὡς προσωπίδα τινὰ ἄλλου κλίματος, εὐζωΐας καὶ πολιτισμοῦ, ὅψ' ἦν ἐλάνθανε κρυπτόμενη ἡ ἀληθὴς καταγωγή του. Ἐβάδιζε μὲ βῆμα ἀβέβαιον, ρίπτων βλέμμα ἔτι ἀβεβαιότερον πρὸς τὰ περὶ αὐτὸν πρόσωπα καὶ πράγματα, ὡς νὰ προσεπάθει νὰ κατατοπισθῇ, ὅπου ἦτο.

Ἐνῶ πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἠρνήθη ὡς διηγεῖτο ὁ πλοίαρχος Ἰμβριώτης, ν' ἀποβιβασθῇ εἰς τὴν πολίχνην, ἅμα ἐνύχτωσε, παρεκάλεσε τὸν ἐπὶ τοῦ πλοίου μείναντα ναύτην, ὅστις, ἐπειδὴ δὲν ἦτο ἐντόπιος, δὲν εἶχε ποῦ νὰ ὑπάγῃ κ' ἔμεινε φύλαξ τῆς σκούνας, νὰ τὸν ἀποβιβάσῃ εἰς τὴν ξηράν. Ὁ ναύτης ὑπήκουσεν. Ὁ ξένος ἄφησε τὴν ἀποσκευὴν του, συγκεϊμένην ἀπὸ τρεῖς ὑπερμεγέθεις κασσέλας εἰς τὸν θάλαμον τῆς πλώρας κ' ἐξῆλθεν. "Ἄμα ἀποβιβασθεῖς, εὐρέθη εἰς τὴν παραθαλάσσιον ἀγορὰν κ' ἐκύτταζε δεξιὰ-ἀριστερά, ὡς νὰ μὴ ἐγνώριζε ποῦ εὐρίσκετο. "Ἐξω εἰς τὸ ὑπαιθρον ἄνθρωποι δὲν ἦσαν, διότι ἦτο ψυχὸς δριμύ. Τὰ βουνὰ χιονισμένα ὀλόγυρα. "Ἦτο τῆ 24 Δεκεμβρίου 187... Ἐκύτταζεν ἐντὸς εἰς δύο ἢ τρία καπηλεῖα καὶ καφενεῖα, εἶτα εἰς δύο ἐμπορικο-παντοπωλεῖα διφυῆ, οἷα τὰ τῶν χωρίων. Ἀλλὰ δὲν ἐφάνη εὐχαριστημένος, ὡς μὴ ἀναγνωρίσας αὐτά, κ' ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του. Ἀνέβη εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν, ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Ἐκεῖ ἐφάνη ὅτι ἀνεγνώρισε τὸ μέρος. Καὶ δὲν ἔκαμε μὲν τὸν σταυρόν του ἅμα εἶδε τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' εἰς τὸ σκότος ἔβγαλε τὸ καπέλλον του, καὶ πάλιν τὸ ἐφόρεσεν ὡς νὰ συνήντα παλαιὸν φίλον καὶ τὸν ἐχαιρέτα. Εἶτα προσέβλεψεν ἀριστερά, εἶδε τὸ μικρὸν οἰνοπαντοπωλεῖον τοῦ Μπέρδε κ' ἐπλησίασεν. Ἐστάθη ἐπ' ὀλίγας στιγμάς κ' ἐκύτταζεν ἐντὸς. Τέλος εἰσῆλθεν. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι δὲν εἶχε ἰδεῖ τὸν πλοίαρχον Ἰμβριώτην, ὅστις, καίτοι πρὸς τὴν θύραν βλέπων, ἐσκιάζετο ἐν μέρει ἀπ' αὐτοὺς τοὺς συναδέλφους του, μεθ' ὧν συνέπιπε, τοὺς στρέφοντας τὰ νῶτα πρὸς τὴν θύραν, κι' ἐπεπροσθεῖτο ἀπὸ ἄλλον τινὰ ὅμιλον ὀρθῶν ἰσταμένων καὶ πινόντων παρὰ τὸ λογιστήριον, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποῦο ἴσταντο αἱ φιάλαι μὲ τὰ ποτά. Ἐὰν τὸν εἶχεν ἰδεῖ, ἴσως δὲν θὰ εἰσήρχετο.

- Νὰ ὁ Ἀμερικάνος, ἐπανέλαβεν ὁ πλοίαρχος Ἰμβριώτης δείξας τὸν εἰ-

σελθόντα πρὸς τοὺς συναδέλφους του.

Οἱ τέσσαρες ἔμποροπλοίαρχοι ἔστρεψαν τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν νεωστὶ ἐλθόντα καὶ τὸν ἐκύτταξαν ἀπλήστως.

— *Μπόννο πράτιγο, σινιόρε*, ἔκραξεν ὁ Ἰμβριώτης ἀπεφάσις, βλέπω κ' ἐβγήκες. Ὁ ξένος ἔκαμε σημεῖον χαιρετισμοῦ μὲ τὴν χεῖρα.

— *Πλήιζ Κάπτιν* (ὀρίστε καπετάνιε), εἶπεν εἰς τῶν ἔμποροπλοίαρχων, ὁ καπετάν-Θύμιος ὁ Κουρασάνος, ἰδιοκτῆτης μεγάλου βρικού, ὅστις εἶχε κάμει δύο ταξείδια εἰς τὸν ὠκεανὸν μέχρι Λονδίνου, καὶ εἶχεν μάθει ὀκτὼ ἢ δέκα ἀγγλικὰς φράσεις.

— *Θέγκ-ιού, σέρ* (εὐχαριστῶ, κύριε), ἀπήντησεν εὐγενῶς ὁ ξένος.

Καὶ ἔρριψεν μίαν δεκάραν εἰς τὸ λογιστήριον, εἰπὼν εἰς τὸν παῖδα μόνον τὴν λέξιν ταύτην: «ρούμ». Λαθὼν δὲ εἰς τὴν χεῖρα τὸ ποτήριόν του, διὰ νὰ μὴ δεῖξῃ ὅτι ἀπέφευγε συστηματικῶς τοὺς ἀνθρώπους, ἐπλησίασε πρὸς τὸν ὄμιλον, καὶ εἶπεν ἑλληνιστί, μετὰ τινος παχυστομίας καὶ δυσκολίας περὶ τὴν προφοράν.

— Εὐχαριστῶ, κύριοι· δὲν εἶμαι νὰ καθίσω νὰ κάμω *τάκ*, καὶ δύσκολο σ' ἐμένα νὰ κάμω *τάκ*, ρωμέϊκα.

— Τὶ λέει; εἶπε συνοφρωθεὶς ὁ καπετάν Θύμιος ὁ Κουρασάνος· δὲ θέλει νὰ κάμῃ *τόκα* μαζὺ μας;

Ὁ ξένος ἤκουσε κ' ἔσπευσε νὰ διορθώσῃ τὴν παρανόησιν.

— Μὲ συμπάθειο, κύριε· εἶπα νὰ κάμω *τάκ*, νὰ κάμω *κουβερσατσιόνε*, πῶς τὸ λένε!

— Θέλει νὰ πῆ, δυσκολεύεται νὰ κάνῃ κουβέντα στὴ γλῶσσα μας, εἶπεν ἐννοήσας ὁ καπετάν-Ἰμβριώτης.

— Ἄ! ναί, κουβέντα εἶπεν ὁ ξένος· ξέχασα τὰ λόγια ρωμέϊκα.

— *Ἄντ χουέρ γιού κόμ;* εἶπεν ὁ Κουρασάνος, σολοικίζων ἀγγλιστί τὸ *πόθεν ἔρχεσαι;*

— Στὴν ὥρα ἐδῶ ἦλθα, ἀπήντησεν ὁ Ἀμερικάνος· ὕστερα δὲν ξέρω, κ' ἄλλα ταξείδια θὰ κάμω.

Ὁ καπετάν Κουρασάνος τὸν ἐκύτταξε μὴδὲν ἐννοῶν.

— Δὲν κάθεσαι, σινιόρε, εἶπεν ὁ Ἰμβριώτης· ποῦ θὰ βρῆς καλλίτερα;

— Δὲν κάθομαι, πάω νὰ κάμω *γουάκ*, νὰ φέρω γῦρο, πῶς τὸ λέτε;

Νὰ κάμῃς *σπάτσιο;*

— Ἄ, ναί, σπάτσιο, εἶπεν ὁ ξένος· καὶ βλέπω, σὰν δὲν εἶπῃ ἕνας λόγια ἰταλικά, δὲν καταλαβαίνει ἄλλος ρωμέϊκα.

Ἔκαμε νεῦμα ἀποχαιρετισμοῦ, κ' ἐστράφη πρὸς τὴν θύραν. Οἱ πέντε πλοίαρχοι ἔμειναν πλέοντες, μετὰ τὴν συνδιάλεξιν ταύτην, εἰς μεγαλύτερον πέλαγος ἀγνοίας, ἢ εἰς ὅσο πρὶν εἶχον ἀναχθῆ ἐκ τῶν ἐξηγήσεων τοῦ συναδέλφου των Ἰμβριώτη.

Ἐξελθὼν τοῦ καπηλείου, ὁ ξένος διηυθύνθη πρὸς τὴν Κολώναν τὴν ἰσταμένην ἀπέναντι τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐξ ἧς ἔδενον τὸ πάλαι τὰ πρυμνήσια τῶν παραχειμαζόντων εἰς τὸν λιμένα πλοίων. Ἔστρεφε τὸ βλέμμα δεξιὰ καὶ ἀριστερά, καὶ τέλος τὸ προσήλωσεν ἐπιμόνως εἰς τινὰ μικρὰν οἰκίαν, τὴν ὁποίαν ἐκύτταξεν ἐπὶ μακρὸν, ὡς νὰ προσεπάθει ν' ἀναμνησθῆ καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ τί.

Ἐὰν ἐν τούτοις τὸν παρακολούθει τίς, θὰ ἔβλεπεν ὅτι, ἀφοῦ προέβη ὀλίγα βήματα, ἐστράφη ὑψηλότερα καὶ ἀνῆλθεν τέσσαρας οἰκίας ἀνωτέρω τοῦ μικροῦ οἴκου, τὸν ὁποῖον ἐπιμόνως ἐκύτταξε πρὶν, ὅπου μεταξὺ δύο οἰκιῶν ἐσηματίζετο κενὸν τί, ἐν μέρει θαπτόμενον ἀπὸ λείψανα δύο τοίχων.

Ἐφαίνετο ὅτι ἦτο χάλασμα, ἐρείπιον οἰκίας τινός, οὐ πρὸ πολλοῦ

κατεδαφισθείσης. Ὁ ξένος, ἀφοῦ ἐκύτταξε τριγύρω νὰ ἰδῆ μήπως τὸν παρετήρει τις, εἰσῆλθε δειλῶς εἰς τὸ χάλασμα ἐκεῖνο ὅπου εἰς τὴν γωνίαν τῶν δύο τοίχων ἐφαίνετο κόγχη τις μαυρισμένη, ὡς νὰ ὑπῆρχεν ἐστία ἐκεῖ τὸ πάλαι. Εἰσῆλθεν ἀσκεπής, κρατῶν τὸν πῖλον εἰς τὰς χεῖρας, ἐγονάτισε, κ' ἐστήριξε τὸ μέτωπον ἐπὶ τῶν ψυχρῶν λίθων τῆς γωνίας ἐκείνης καὶ ἀφοῦ ἔμεινεν ἐπὶ τρία λεπτὰ γονυκλινῆς ἠγέρθη, ἐσπόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ ἀπεμακρύνθη βραδέως.

Ἐπανελθὼν πάλιν χαμηλότερον, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τοῦ δρομίσκου, οὐ μακρὰν τῆς οἰκίας τὴν ὁποίαν ἐφαίνετο ὅτι ἐκύτταζεν. Ἐστάθη, καὶ ἀφοῦ ἔρριψε βλέμμα ὀλόγυρα ἵνα ἴδῃ μὴ τις τὸν παρηκολούθει, ἔτεινε τὸ οὖς Τί ἤκουεν ἄραγε; Ἴσως ἤκουε τὰ διασταυρούμενα καὶ φεύγοντα κατὰ διαφόρους διευθύνσεις, ὡς λάλημα χειμερινῶν στρουθίων, ἄσματα τῶν παιδίων τῆς γειτονιάς, οἵτινες ἐπισκεπτόμενοι τὰς οἰκίας ἔψαλλον τὰ Χριστοῦγεννα. Ἐδῶ μὲν ἠκούοντο οἱ στίχοι:

Χριστοῦγεννα, πρωτοῦγεννα, πρώτη γιορτὴ τοῦ χρόνου,
ἐβγάτ', ἀκοῦστε, μάθετε, τώρα Χριστὸς γεννιέται!

ἐκεῖ δὲ ἀντήχει·

Κυρὰ μ', τὴ θυγατέρα σου, κυρὰ μ', τὴν ἀκριβὴ σου.

καὶ ἀλλαχοῦ·

Ν' ἀσπρίσης σὰν τὸν Ἑλυμπο, σὰν τᾶσπρο περιστέρι.

φωναὶ ἀθῶαι, ἄχροοι, χαρωπαὶ, φωναὶ παιδικῆς χαρᾶς καὶ εὐθυμίας.

Αἴφνης ὁ ξένος ἠναγκάσθη νὰ παραμερίσῃ, διότι ζευγὸς παιδίων, ὧν τὸ ἓνα ἐκράτει καὶ φανάριον, ἀρτίως καταβάντα ἀπὸ μίαν κλίμακα, ἤρχοντο πρὸς τὰ ἐδῶ. Ἐπέστρεψε βήματά τινα ὀπίσω, πρὸς τὸ μέρος ὁπόθεν εἶχεν ἔλθει. Τὰ παιδιὰ ἦλθαν πλησίον, καὶ οὐδὲ τὸν παρετήρησαν κἄν. Ἀνέβησαν τὴν κλίμακα ἐκείνης ἀκριβῶς τῆς οἰκίας, τὴν ὁποίαν εἶχε κυττάξει διὰ μακρὸν ὁ ξένος. Τοῦτο ἰδὼν ἔκαμε κίνημα, κ' ἐστράφη ὀπίσω πάλιν μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος· Ἐστάθη κ' ἔτεινε τὸ οὖς.

Τὰ παιδιὰ ἔκρουσαν τὴν θύραν.

— Ναρθοῦμε νὰ τραγουδήσουμε, θειά;

Μετὰ μίαν στιγμὴν ἠκούσθη ἔνδοθεν βῆμα, ἠνοιχθῆ ἡ θύρα, καὶ γραῖα τις μὲ μαῦρην μανδήλαν προκύψασα, εἶπε μὲ θλιβεράν φωνή.

— Ὅχι παιδάκια μ', τὶ νὰ τραγῶδηστε ἀπὸ μᾶς; Ἐχουμε καὶ μεῖς κανένα; Καλὴ χρονίτσα νᾶχετε, κὴ σύρτε ἄλλοῦ νὰ τραγῶδηστε.

Τοὺς ἔβαλε μίαν πενταρίτσαν εἰς τὴν χεῖρα, καὶ τὰ παιδιὰ ἔφυγαν εὐχαριστημένα, διότι χωρὶς ἄλλον κόπον, εἰμὴ τὴν ἀνάβασιν καὶ κατάβασιν τῆς κλίμακος, ἐκέρδισαν μίαν πεντάραν.

Ὁ ξένος, ἀόρατος ἀπὸ τινος γωνίας, εἶδε τὴν ἐρρυτιδωμένη ἐκείνην μορφήν, καὶ ἤκουσε τὴν πικραμένην φωνὴ ἐκείνην. Περιέργων δὲ ὅτι ἀφῆκε στεναγμὸν ἀνακουφίσεως, ἐφάνη ὡς νὰ ἐχάρη.

Τοῦ ἦλθε μιὰ ἰδέα, τὴν ὁποίαν, χωρὶς νὰ συλλογισθῆ πολὺ, ἔβαλεν εἰς ἐνέργειαν. Ἀφοῦ ἐκλείσθη ἡ θύρα καὶ ἡ γραῖα ἔγεινεν ἄφαντος, τὰ παιδιὰ κατέβησαν τὴν κλίμακα, ἀνταλλάσσοντα λέξεις τινάς.

— Τώρα ἔχουμε, βρε Γληόρ', μιὰ κι ἐξηνταπέντε.

Κι' ἀπὸ πόσα κάνει νὰ πάρουμε; εἶπεν ὁ ἄλλος, ὅστις ἦτο *κάσσα*. Ἀπὸ ὀγδῶντα λεπτά.

— Δὲ θέ-μοιραστοῦμε, κὴ τ'ν πεντάραν αὐτ'νῆς τσ'γρηᾶς.

- Ναί, θέ-τ'νέ μοιραστούμε, βρέ Θανάσ', όγδώντα ού ένας, κι' όγδώντα ού άλλους.
- Τ'νε-παίρνομε, βρέ Γληόρ;, καρύδια, κή τὰ μοιραζόμαστε.
- Κή σά μάς δώσ'νε πέντε καρύδια, από πόσα θέ-πάρομε;

Αΐφνης ό ξένος έπαρουσιάσθη ένώπιον τών παιδιών, προτείνων τήν χείρα και δεικνύων αύτοίς έν τάλληρον.

Τὰ παιδιά, τὰ όποία δέν είχον ιδεί άλλοτε άνθρωπον ξυραφισμένον γένεια-μουστάκια, έξαφνίσθησαν, και τὸ έν, τὸ κρατοῦν τὸν φανόν, άφήκε μικράν κραυγήν, ένῶ τὸ άλλο, τοῦ όποίου ή τσέπη έβρόντα, έτρέπετο εἰς φυγήν. Τότε ό Θανάσης, ύποπεύσας ότι άν έφευγεν ό Γληγόρης, ίσως τήν έπαύριον θά έκρύπτετο και δέν θά τοῦ έδιδε λογαριασμόν, άφήκε τὸ φανάρι κατά γής, και ήτο έτοιμος νά τρέξη νά κυνηγήση τὸν φεύγοντα. Μέθ' έτοιμότητος τότε ό 'Αμερικάνος έπρόφθασε νά δείξη εἰς τὸ φῶς τοῦ φαναρίου τὸ τάλληρον, τὸ όποιον είχεν εἰς τήν χείρα και νά εἶπη.

- Στάσου· πάρε αύτὸ *ντάλλαρο*.

Διχαζόμενον μεταξύ δύο φόβων και δύο έπιθυμιών, τὸ παιδίον έστάθη άποροῦν τι νά κάμη, και τὰ μὲν γόνατά του έτρεμον, ή δὲ όψις του έφαινετο κάπως φοβισμένη.

– Δυὸ λόγια νά μοῦ εἰπῆς θέλω, εἶπεν ό ξένος· αύτὸ σπίτι, έπήγατε άπάνω ποἶος ζῆ;

Τὸ παιδίον δέν ένόησε καλῶς.

- Τι λές, μπάρμπα; εἶπεν άρχίσαν νά λαμβάνη θάρρος.

‘Ο ξένος έβαλεν εἰς τήν χείρα του τὸ τάλληρον, και προσεπάθησε νά έξηγηθῆ εύκρινέστερα.

– Έπήγατε τώρα άπάνω σπίτι· ή γρηά στην πόρτα ήρθε, ποἶος άλλος μαζί της ζῆ αύτὸ σπίτι!

‘Ο παῖς έδυσκολεύετο νά έννοήση. ‘Εν τούτοις, άφοῦ έλαβε τὸ τάλληρον, πᾶς φόβος έπαυσε παρ' αύτῶ.

– ‘Εδῶ άπάνου, εἶπεν, εἶνε ή θειά-Κυρατσῶ, μάς έδωκε μιὰ πεντάρα. Εἶνε κι' άλλη μιὰ, δὲ ξέρου τι τ'ν έχει.

- Θυγατέρα της άπάνου μαζί της εἶνε;
- Θυγατέρα της πρέπει νάνε, ναί.
- Εἶναι παντρεμένη θυγατέρα της;
- Δὲ ξέρου άν εἶναι παντρεμένη· μὰ δὲ φαίνεται νάχη άνδρα.
- Και πόσα χρόνια εἶναι θυγατέρα της;
- Δὲ ξέρου πόσα χρόνια εἶνε· μὰ πρέπει νά εἶνε καθῶς γεννήθηκε ὡς τώρα.

Και ό παῖς, άναλαβών τὸν φανόν του έφυγε τρέχων, σφίγγων εἰς τήν παλάμην του τὸ τάλληρον, μὴ έμπιστευόμενος νά τὸ βάλη εἰς τήν τσέπην· έτρεχε δὲ νά εὔρη τὸν Γληόρην, νά τοῦ ζητήση τὸ μεριδίόν του. ‘Ο ξένος δέν έδοκίμασε νά τὸν έμποδίση.

Μετὰ ταῦτα ό 'Αμερικάνος άπεμακρύνθη, κατήλθε τήν παραθαλασσίαν άγοράν, όπου δύο ή τρία καφενεἶα είχον φῶς, εκύτταξεν εἰς ποἶον τούτων ήσαν όλιγώτεροι θαμώνες, και εἰσήλθεν εἰς έν όπου ένα μόνον άνθρωπον είδε, τὸν καφετζῆν. ‘Ο γέρων, άρτίως ξυραφισθείς, με τὸν μύστακα στριμμένον με τήν βράκαν κοντήν, με ύψηλὰ ύποδήματα, με τήν ποδιά καθάριον, ήτοιμάζετο νά κλείση, άλλ' άμα είδε εἰσελθόντα τὸν 'Αμερικάνον, τὸν εκύτταξε μετὰ περιεργείας. Οὔτος παρήγγειλε νά τοῦ δώση ρούμι, ρίψας δεκάραν ἐπὶ τοῦ λογιστηρίου. ‘Ιδὼν ό μπάρμπ-‘Αναγνώστης τήν δεκάραν ήθέλησε νά τοῦ έπιστρέψη τήν πεντάραν, άλλ' ό άνθρωπος εἶπε: «Νόου! νόου!» και τότε ό καφετζῆς, τοῦ έβαλλε κι' άλλο ρούμι, δια

νά κλείση τὴν πεντάρα, ὡς ἐνόμιζεν· ἀλλ' ὁ ξένος ἔρριπεν ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἄλλην δεκάρα. «Δὲν θὰ ξέρῃ ρωμείκα, ὡς φαίνεται» ἐσυλλογίσθη ὁ μπάρμπ-'Αναγνώστης· διὰ νὰ δοκιμάσῃ τοῦ ἐπέτεινε τὸν λόγον.

- Τώρα νεοφερμένος, εἴστε;
- Ἐγὼ σήμερα ἔφτασα, μὲ καπετὰ-Γιάννη γολέττα.
- Τοῦ καπετάν-Γιάννη τοῦ Ἰμβριώτη;
- Ναί, εἴμπορεῖς ἐλόγου σου νὰ κάμῃς πόντς;
- Μετὰ χαρᾶς, εἶπεν ὁ μπάρμπ-'Αναγνώστης.

Καὶ προσπαθῆσας ν' ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν μνήμην τὰς ἀρχαίας γνώσεις του, ἐδοκίμασε νὰ κατασκευάσῃ πόντσιν, ἀλλὰ τὸ ρούμι δὲν ἄναπτε, καὶ οὕτω τὸ προσέφερον ὅπως-ὅπως εἰς τὸν ξένον. Οὗτος δὲν ἔκαμε παρατήρησιν, κ' ἔρριπεν ἀργυροῦν σελίνι ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ὁ μπάρμπ-'Αναγνώστης τὸ ἔλαβεν.

- Πόσα πάει αὐτό;
- Δὲν ξέρω ἐγὼ μονέδα τοῦ τόπου, εἶπεν ὁ ἄγνωστος.

Ὁ γέρον ἤνοιξε τὸ συρτάρι του, κ' ἐζήτηι ἂν θὰ εἶχεν ἀρκετὰ κέρματα, διὰ νὰ δώσῃ τὰ ρέστα, ἀλλὰ δὲν εὔρισκε πλείονα τῶν ὀγδοήκοντα λεπτῶν εἰς δεκάραις, πεντάραις καὶ δίλεπτα. Ἐν τούτοις δὲν τοῦ ἐσυγχώρει ἢ συνείδησις νὰ δολιευθῇ τὸν πελάτην, καὶ εἶπε :

- Σφάντζικο, δὲν σᾶς βρίσκειται, κύριε;
- Δὲν ἔχω ἐγὼ μονέδα ἄλλη ἀπὸ Ἀγγλία καὶ Ἀμέρικα, εἶπεν ὁ ξένος.
- Δὲν βγαίνουν τὰ ρέστα, κύριε. Πάρτε τὸ ἀσημένιο σας. Αὐτὸ θὰ πάη πιστεῦω, ὡς μιά καὶ τριανταπέντε-μιά καὶ σαράντα. Αὔριο μοῦ δίνετε εἴκοσι λεπτὰ.

Κράτησε τὸ *σίλλι*, δὲ θέλω ρέστα.

Ὁ μπάρμπ-'Αναγνώστης ἔμεινε χάσκων, θεωρῶν ἀπλήστως τὸν ξένον. Ἄλλὰ τὴν στιγμή ἐκείνην εἰσῆλθεν ὄμιλος ἐκ τριῶν ἀνθρώπων, καὶ σταθέντες ἔμπροσθεν τοῦ λογιστηρίου, διέταξαν νὰ τοὺς δώσῃ ἀπὸ ἕνα ποτόν. Ὁ εἷς τῶν τριῶν τούτων ἀνθρώπων, οἰνόφλυξ, ἐτραγουδοῦσεν ἀτάκτως:

Ντελμπεντέρισσα Βασίλω
στρῶσ'τὸ μπράτσο σου νὰ γείρω...

Ὁ δεύτερος, γυμνὸς τὸ στῆθος καὶ ἀνυπόδητος μὲ τοιοῦτον ψύχος, ἤρχισε νὰ κυττάζῃ ἐπιμόνως τὸν ξένον.

- Κάπου τὸν εἶδα ἐγὼ αὐτόν, ἐμορμύρισε μασσημένα.

Οὗτοι ἦσαν οἱ ἀχθοφόροι τῆς πόλεως, οἱ ἴδιοι καὶ διαλαληταί, τριμελῆς φαιδρὰ συντεχνία, περνῶντες τὸν καιρὸν των νὰ πίνωσι τὸ βράδυ πᾶν ὅ,τι ἐκέρδιζον τὴν ἡμέραν. Ὁ τραγουδιστὴς ἀλλάξας αἴφνης ρυθμὸν καὶ ἦχον ἐπανέλαβε:

Ἐβγα νὰ ἰδῆς ἔβγα νὰ ἰδῆς,
σκύλα, κορμί ποῦ τυραγνεῖς.

– Ἐβίβα, παιδιά! καὶ συνέκρουσαν θορυβωδῶς τὰ ποτήρια. Καὶ ὁ ἄλλος ὁ γυμνόστερνος καὶ γυμνόπους, δὲν ἔπαυε νὰ κυττάζῃ ἐπιμόνως τὸν ἄγνωστον. Καὶ ὁ πρῶτος ἐξηκολούθει νὰ τραγουδῇ:

Βασίλωμ μ' τὰ κουμπούρια σου
μὲ τὶ τάχεις γεμάτα
βαρεῖά π' ἀνάθεμά τά;

Τὴν στιγμήν ἐκείνην ἠκούσθη βαρὺ βῆμα ἔνδοθεν τῆς ἀγούσης ἄνω εἰς τὴν οἰκίαν ξυλίνης κλίμακος, ἥτις φρακτὴ μὲ σανίδωμα, ἔκοπτε μίαν τῶν γωνιῶν τοῦ καφενεῖου. Καὶ εἰς τὰ ἄνω τοῦ σανιδώματος ἠνοιχθῆ θυρὶς καὶ μία κεφαλὴ μὲ ἄσπρο σκοῦφον, λευκὸν μύστακα καὶ μὲ χονδρούς χαρακτήρας ἐπρόβαλεν ἐκ τῆς θυρίδος.

— Μὰ πόσαις φοραῖς σ'τὸ εἶπα Ἀναγνώστη, ἐξῆλθε διὰ τῆς θυρίδος ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς ἐπιφανείσης χονδρὴ φωνὴ συμπληροῦσα τοὺς χονδρούς χαρακτήρας· δὲ θὰ βάλης γνῶσι; Χαλνᾶς τὴν ἡσυχίαν τῶν νοικοκυραίων! Τὶ μέρα ξημερώνει αὔριο, κ' ἔχουμε τραγούδια καὶ φωναὶς πάλι; Καὶ τί ὥρα εἶνε τώρα;

Ἦτο δὲ ὀγδόη καὶ ἡμίσεια. Ὁ τραγουδιστὴς τῆς ἀχθοφορικῆς τριανδρίας, λαβῶν τὸν λόγον, μετὰ κωμικῆς σοβαρότητος εἶπε·

— Τώρα θὰ φύγουμε, καπετάν· Ἀναστάση δὲν τὸ καταδεχόμεστε μεῖς νὰ σᾶς χελάσουμε τὴν ἡσυχία σας.

— Σιώπα ἐσύ, ζῶ! ἔκραξεν ὁ Ἀναστάσης.

— Τώρα ἀμέσως, καπετά· Ἀναστάση, θὰ κλείσω. Δὲ μπορῶ, βλέπεις, νὰ διώξω τοὺς ἀνθρώπους ἐφώνησεν ὁ καφετζῆς.

— Τέτοια τίμια μούτρα! ἀνεκάγχασεν ἀπὸ τῆς θυρίδος ὁ καπετά· Ἀναστάσης. Χρειαζονται μεγάλαις σεριμόναις μαζί τους!

— Ἄ! ἐμεῖς δὲ σᾶς προσβάλαμε, καπετάν· Ἀναστάση ἡ ἀφεντιά σου, βλέπω μᾶς προσβάλλεις, εἶπεν ὁ ἀχθοφόρος.

Καὶ ταπεινῇ τῇ φωνῇ ἐμορμύρισε.

Τὸ νοῖκι τὸ θέλεις σωστό, καὶ ξέρεις νὰ τὸ γυρεύς καὶ μπροστὰ μὰ σὰ δὲ βγάλη κι' αὐτὸς ὁ φτωχὸς μιὰ πεντάρα, πῶς θὰ σ' τὸ πληρώσῃ;

— Σιωπάτε, τώρα ἔχει δίκιο, γιατί ξημερώνει Χριστούγεννα, εἶπεν ὁ εὐσυνείδητος καφετζῆς· ἄλλαις φοραῖς φαίνεται σκληρὸς ὁ βλοημένος.

Ἡ κεφαλὴ μὲ τὸν ἄσπρο σκοῦφον ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε γίνει ἄφαντος ἀπὸ τὴν θυρίδα, ὁ δὲ μπάρμπ· Ἀναγνώστης ἠτοιμάσθη νὰ κλείσῃ. Οἱ τρεῖς ἀχθοφόροι ἐξῆλθον κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν καὶ ἄδοντες. Ὁ ξένος ἔκαμε νεῦμα ἀποχαιρετισμοῦ διὰ τῆς κεφαλῆς, καὶ εἶχεν ἐξέλθει πρὸ αὐτῶν, ἀλλ' ὁ καφετζῆς τὸν ἀνεκάλεσε καὶ τοῦ εἶπε.

— Καὶ ποῦ θὰ κοιμηθῆτε ἀπόψε; Ἐχετε μέρος νὰ μείνετε; Ποῦ εἶστε, κύριε; Ἐγὼ ἐδῶ θὰ πλαγιάσω. Ἄν θὰ πᾶτε μὲς τὴ σκούνα, καλὰ, εἰ δὲ μή, ἐὰν ἀγαπᾶτε, μείνατε ἐδῶ, ἔχει ζέστη.

— Δὲν ἔχω ὕπνο, εἶπε ὁ ξένος· ἐγὼ θὰ φέρω γῦρο, καὶ ὕστερα, βλέπουμε.

— Ὅποτε ἀγαπάτε, χτυπήστε μου τὴν πόρτα, νὰ σηκωθῶ νὰ σᾶς ἀνοίξω. Ἐχω καὶ ροῦχα νὰ σᾶς δώσω.

Τὴν φορὰν ταύτην ὁ Ἀμερικάνος, διευθυνθεὶς εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην, διὰ ἄλλου μικροτέρου δρομίσκου, ἔβλεπε τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ἥτις ἦτο τὸ ἀντικείμενον τῆς μερίμνης του, ἐκ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς, τῆς νοτιοδυτικῆς. Ἀντικρὸν τοῦ μικροῦ οἰκίσκου παρά τινα γωνίαν γειτονικῆς οἰκίας, ὑπῆρχε σωρὸς τῆς ξύλων καὶ πετρῶν, ἀποκείμενος ἐκεῖ τῆς οἴδου πρὸ πόσων χρόνων, ὡς ἐκ κατεδαφισθείσης οἰκίας ἢ ἐρειπίου καταρρεύσαντος. Ἐπὶ τῆς πρὸς τὰ ἐκεῖ προσόψεως τοῦ οἰκίσκου ἔφεγγε μικρὸν παράθυρον, μὲ τὸ ἐν φύλλον κλειστόν, μὲ τὸ ἄλλο ἀνοικτόν, καὶ διὰ τῆς ὑέλου ἠδύνατο τις νὰ ἴδῃ τὸ ἐσωτερικόν, ἀνερχόμενος ἐπὶ τινος ὑψώματος. Ἰδὼν ὁ ξένος ὅτι ὁ δρόμος ἦτο ἔρημος καὶ οὐδὲ σκιὰ διαβάτου ἐφαίνετο, ἀνέβη εἰς τὸ ὕψος τοῦ σωροῦ ἐκείνου, καὶ μὲ παλμὸν καρδιάς κατασκόπευσε τὰ ἔσω τοῦ οἰκίσκου. Ἀντίκρυ τῆς ὑέλου τοῦ μικροῦ παραθύρου, τοῦ ἔχοντος τὸ ἐν παραθυρόφυλλον ἀνοικτόν, ἦτο ἡ ἐστία μὲ ἐσθενὲς πῦρ καῖον, μὲ ἕνα

δαυλὸν σπινθηρίζοντα, μὲ τὸ κανδήλι ἀνημμένον πρὸ τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἐκεῖ ὑψηλά. Παρὰ τὴν ἐστίαν ἐκάθητο γυνὴ τίς, νέα ἀκόμη, ὡς ἐφαίνετο, στηρίζουσα τὴν κεφαλὴν τῆς ἐπὶ τῆς χειρὸς συλλογισμένη, θλιμμένη. Ἐκίνει δὲ τὰ χεῖλη καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐπιθύριζε κάτι, καὶ ὁ ψίθυρος ἀπετέλει ἐλαφρὸν μινύρισμα ἄσματος, μὲ ἀσθενῆ φωνήν, καθαρὰν μὲν καὶ παρθενικὴν, ἀλλὰ μαραμμένην, καὶ εἰς τὰ ὦτα τοῦ ξένου ἔφθασαν εὐκρινῶς καὶ οἱ δύο οὗτοι στίχοι:

Ἄλλοίμονον κι' ἀλλοί-καῦμός!
τοῦ γεμιτζῆ ὁ ξενητεμός...

Ὁ ξένος ἠσθάνθη πόνον εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὸ βλέφαρον. Τοῦ ἦλθε τότε ἀποτόμως νὰ καταβῆ ἀπὸ τὸν σωρόν, νὰ τρέξῃ καὶ ἀνέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ κάμῃ τι; Κι' αὐτὸς καλὰ δὲν ἐγνώριζεν. Ἐν τοσοῦτῳ ἐκρατήθη. Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἠκούσθη ἐλαφρὸς κρότος εἰς τὸ πάτωμα, τριγμὸς ὡς ν' ἀνεβαινὲ τίς ἐσωτερικὴν κλίμακα, ὡς νὰ ἐκλείετο κλαβανὴ τίς. Δευτέρα γυνή, κυρτή, μὲ μαύρην μανδήλαν, γερόντισσα, ἦλθε πλησίον τῆς ἐστίας, καὶ γονατίσασα πρὸ αὐτῆς ἔρριπτε ξυλάρια εἰς τὸ πῦρ. Ἦτο αὐτὴ ἐκείνη ἣτις εἶχε δώσει τὴν πεντάραν εἰς τὰ δύο παιδιά καὶ τὰ ἀπέπεμψεν.

— Δὲν μαζώνεις τὸ νοῦ σ', θὰ πῶ, θυχατέρα; Οὐλο θὰ κλαῖς πλειό;... Τά! Τί λογαῖτε;... Σὰ σ' ἀκούω, θυχατέρα! Ξεχωρίσαμε ἀπ' τὸν κόσμον πλειό... Τί, μοναχὴ σ' εἶση;... Ὀντης σ' ἐγυρεύανε, τότες ποὺ ἦτανε σ'νέχ;, ποὺ πῆε σ'ν' Ἀμέρκα οὐ προκομμένους, γιατί δὲ θέλησες κανένα; Δὲ στᾶλεγα ἐγὼ; Γιατί δὲν ἀκούς τ' μάνα; Σ' τᾶλεγα, ἕνα κηριμέ. Τώρα σὰ μεγάλωσες, ποιὸς φταίει; Κὴ μοναχὴ σ' τάχα εἶση; Εἶν' ἄλλες μεγαλείτερης. Τοῦ Μυγδαλιῶ τσ' Μάχους, κὴ τοῦ Κρουσταλλιῶ τσ' Γιώργηνας, τὶ σ'νέριο τσ' ἔχεις ἐσύ;

Ὁ ξένος ἦτο ὅλως ὦτα, κ' ἐφαίνετο παραδόξως ἐννοῶν τί ἔλεγεν ἡ γραῖα, μᾶλλον ἐξ ἐπιπνοίας καὶ συνειδήσεως, ἢ ἀπὸ τὰ ὀλίγα ἑλληνικὰ ὅσα ἐφαίνετο νὰ ἠξεύρῃ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠκούσθησαν βήματα καὶ ὀμιλία εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ. Δύο ἀνθρωποὶ ἤρχοντο πρὸς τὰ ἐδῶ. Ὁ ὠτακουστὴς ἔσπευσε νὰ καταβῆ ἀπὸ τὴν σκοπιὰν τοῦ καὶ ν' ἀπομακρυνθῆ. Ἐφθασεν εἰς τὸ πέρασ τοῦ δρομίσκου, στραφείς δεξιὰ εὐρέθη πάλιν εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν πρὸ τοῦ ναοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν.

Τὸ μικρὸν καπηλεῖον, ἐξ οὗ ἤρχισεν ἡ παροῦσα διήγησις, ἦτο ἀνοικτὸν ἀκόμη. Ὁ Δημήτρης ὁ Μπέρδες δὲν περιεφρόνει καὶ τὰ μικρὰ κέρδη, δὲν ἀπηξίου καμμίαν πεντάραν, οὐδὲ δίλεπτον. Ὠνόμαζε τὰ τοιαῦτα «μικρὰ δολώματα». Τὰ ἄλλα τὰ ἀφ' ἐσπέρας τὰ ὠνόμαζε «παραγαδίσια». Ὁ,τι βγάλη κανεῖς, ἔλεγεν, ἢ μὲ συρτή, ἢ μὲ πεζόβολα, καλὸ εἶνε. Ἐπεριποιεῖτο τὸν κλήτορα καὶ τοὺς χωροφύλακας, ἐκέρνα νερωμένο κρασί εἰς τὴν περίπολον ἢ πολιτοφυλακὴν τῆς νυκτός, καὶ τοῦ ἐπέτρεπαν νὰ ἔχη ἀνοικτὰ καὶ ὡς τὰς ἕνδεκα, εὐρίσκοντες μάλιστα μεγαλυτέρον ζέστην νὰ κάθηνται ἐκεῖ, παρὰ νὰ περιέρχωνται τὴν πολίχνην καὶ νὰ κρυώνωσι.

Τὴν ὥραν ἐκείνην ὁ κάπηλος ἴστατο εἰς τὸ λογιστήριόν του κ' ἐμέτρει δεκάρας εἰκοσιπενταράκια τοῦ Ὁθωνοῦ καὶ σφάντσικα. Τὸ παιδί, ὁ Χρῆστος μὲ τὴν ποδιά σχεδὸν ὑπὸ τὰς μασχάλας περιδεδεμένην, ἐκοιμᾶτο ὄρθιον, νευστάζον τὴν κεφαλὴν ὡς μικρὰ δίκωπος φέλουκα, σαλευομένη ὑπὸ ἐλαφροῦ νότου εἰς τὴν πλευρὰν τῆς ἠγκυροβολημένης βρατσέρας.

Ἐνίστε τὸν ἐξύπνα ἀποτόμως ἢ κρούσις τοῦ ποδὸς τοῦ καπήλου, ἐπαναλαμβάνοντος ἡχηροτέρα τῆ φωνῇ τὰς διαταγὰς τῶν θαμῶνων διὰ κεράσματα. Καὶ τότε, ὡς ἐν ὑπνοβασία ἐκινεῖτο, ἐκέρνα, ἐλάμβανε τὰς δεκάρας, τὰς ἔριπτε μηχανικῶς εἰς τὸ λογιστήριον, κ' ἐπιστρέφον ἐξηκολούθει τὴν συνέχειαν τοῦ ὕπνου.

Ἐν ὀρχηστικῷ θορύβῳ, ἐν φωναῖς καὶ ἀλαλαγμῶ, εἰσήλασεν εἰς τὸ καφενεῖον ἢ εὐθυμος συντεχνία τῶν τριῶν ἀχθοφόρων τῆς πόλεως, μετὰ τὴν ἐκ τοῦ καφενεῖου τοῦ μάρμπ-Ἀναγνώστη ἀποπομπὴν τῆς. Ὁ εἰς τῶν τριῶν, ὁ Στρωγιάννης ὁ Ντόμπρος, σερβομακεδῶν τὴν καταγωγὴν ὑπεκρίνετο τὴν ἀρκούδα κ' ἐχώρευεν, δεύτερος ἐκεῖνος ὅστις πρὶν ἔλεγε τὰ τραγούδια, ὁ Παῦλος ὁ Χαλκιᾶς, εἶχε μουντζουρωθῆ κ' ἔκαμνε τὸν ἀρκουδιάρην. Ἀπόκρεως, ναὶ μὲν δὲν ἦτο ἀκόμη, ἀλλ' ἀφοῦ αὔριον ἐξημέρωναν Χριστούγεννα, μετὰ τὰ Χριστούγεννα «Ἄϊ Βασίλης ἔρχεται», μετὰ τὸν Ἄϊ Βασίλη, Φῶτα, καὶ μετὰ τὰ Φῶτα ἐμβαίνει τὸ Τριῶδι. Ὁ τρίτος, ὁ καὶ πρόεδρος τῆς συντεχνίας, ὁ Βαγγέλης ὁ Παχούμης, λασιόστηθος, γυμνόπους, μὲ τὸ παντελόνι συνήθως ἀνασηκωμένον μικρὸν κάτω τοῦ γόνατος, ἴσως ἐκ τῆς μακρᾶς ἔξεως τοῦ νὰ θαλασσοῶνῃ πρὸς ἐκφόρτωσιν τῶν πλοιαρίων, δὲν ἔπαυε τοῦ νὰ συλλογίζεται τὸν Ἀμερικάνον. «Μὲς τὸ νοῦ μ' γυρίζει», ἔλεγε.

Ἄλλ' ἰδοὺ εἰσήλθε μέτ' ὀλίγον κ' ἐκεῖνος ὅστις τὸ ἀντικείμενον τοῦ διαλογισμοῦ του. Διηυθύνθη εἰς τὸ λογιστήριον, διέταξε ρούμι, κ' ἔριπεν ἀργυροῦν σελλίνιον ἐπὶ τοῦ κασιτέρου τοῦ λογιστηρίου. Ὁ Μπέρδες τὸ ἔλαβε.

– Πόσα πάει αὐτό;

Ὁ Ἀμερικάνος ἔκαμε χειρονομία ἀδιαφορίας καὶ εἶπε:

– Δὲ γνωρίζω τοῦ τόπου μονέδα ἐγώ.

– Αὐτὸ δὲν εἶναι σύμφωνο μὲ τὴ μονέδα μας, καὶ δὲν περνάει, εἶπεν ὁ κάπηλος: ἂν θέλετε νὰ σᾶς τὸ πάρω γιὰ δραχμὴ.

– Ἄϊ ντόν'τ κέαρ' ἐμορμύρισεν ὁ Ἀμερικάνος. Καὶ εἶτα ἑλληνιστὶ εἶπε.

– Δὲ μὲ μέλει ἐμένα αὐτό.

Ὁ Μπέρδες τοῦ ἐπέστρεψεν ἑννενήντα πέντε λεπτά.

Ἐν τούτοις ὁ Βαγγέλης ὁ Παχούμης δὲν ἔπαυσε νὰ κυττάζῃ τὸν ἄγνωστον. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐστράφη πρὸς τοὺς ἐν τῷ καπηλείῳ καὶ εἶπε μεγαλοφῶνως.

– Βρὲ παιδιά, θυμάστε, κανέναν ἀπὸ σᾶς, τὸ Γιάννη τ' μάρμπα-Στάθη τ' Μοθωνιοῦ, ποῦ λείπει στὴν Ἀμέρκα ἐδῶ κ' εἴκοσι χρόνια;

Ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦτο ὁ ξένος, ἀνεσκίρτησε καὶ ἐστράφη ἄκων πρὸς τὸν λαλοῦντα. Ἐν τούτοις ἐκρατήθη, προσεπάθησε νὰ δείξῃ ἀδιαφορίαν, κ' ἐλθὼν ἐκάθησε παρά τινα γωνίαν τοῦ καπηλείου. Ἦναψεν ποῦρον κ' ἐκάπνιζεν.

Οὐδεὶς ἀπήνησεν εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ ἀχθοφόρου, ἧς ἡ ὑποκεκρυμμένη ἔννοια ἐλάνθανε πάντας.

Ὁ Βαγγέλης ἐξηκολούθησε

– Ποῦ νὰ θυμάστε σεῖς! Εἶσθαι μικρότεροί μου, ἐξὸν ἀπ' τὸν μάρμπα Τριαντάφυλλο, ποῦ δὲν εἶναι ντόπιος, κ' ἐγὼ κοντεύω τώρα νὰ σαραντίσω. Ἦμουν ὡς δεκαοχτῶ χρονῶν, ὅταν ἐξεניתεύθηκε ὁ γυιὸς τοῦ Μοθωνιοῦ, κ' ἐκεῖνος τότε θὰ ἦταν ὡς εἰκοσιπέντε. Μὰ μοῦ φαίνεται, νὰ τὸν ἔβλεπα τώρα δά, θὰ τὸν ἐγνωρίζα. Ἀπέθαναν μὲ τὸν καῦμὸ τοῦ Γιάννη τους, κ' ὁ καῦμένος ὁ μάρμπα-Στάθης κ' ἡ γυναικίκα του, Θεὸς σχωρέσ' τους! Καὶ τὸ σπιτάκι τους ἀπόμεινε ρεῖπιο καὶ χάλασμα, μὲ δυὸ μισοὺς τοίχους ἐδῶ παραπάνου, στῆς ἐκκλησιᾶς τὸ μαχαλᾶ, καὶ μ' ἓνα μαῦρο

βαθούλωμα στή γωνιά πού ἦτον ἕναν καιρὸν ἢ παρασιὰ τους. Καὶ ὁ γυιὸς τους ἔρριξε πέτρα πίσω του. Μὰ ὡς πόσος κόσμος χάνεται, ὡς τόσο, καὶ στήν Ἀμερική! Ξέρετε πού ἦταν καὶ ἀρραβωνιασμένος;

– Καὶ ποιά εἶχε; ἠρώτησε μέτ' ἀδιαφορίας ὁ κλήτωρ τῆς δημαρχίας, ἀρχηγὸς τῆς πολιτοφυλακῆς τῆς νυκτός.

‘Ο ξένος ἤκουε μετὰ βαθυτάτης προσοχῆς, ἀλλ' ἐφυλάττετο νὰ στρέψη τὸ βλέμμα πρὸς τὸν λαλοῦντα.

– Εἶχε τὸ Μελαχρῶ τῆς θειά-Κυρατσῶς τῆς Μιχάλαϊνας. Καὶ σὰν ἔφυγε καὶ ἀπέρασαν δύο-τρία χρόνια τὴν ἐγύρευαν πολλοί, γιατί τὸ κορίτσι εἶχε χάρες κ' ἐμπορφιαίς, τιμημένη ἦτον, καὶ μορφοδούλα, ἢ μόνη κεντήστρα τοῦ χωριοῦ μας, καὶ προικιά εἶχε καλά. Μὰ τὸ Μελαχρῶ δὲ θέλησε κανέναν, ὅσο πού ἀπέρασαν τὰ χρόνια κ' ἔγινε κ' αὐτὴ γεροντοκόριτσο. Καὶ μὲ τὸ ἄχ καὶ μὲ τὸ βᾶχ ἀδυνάτισε τώρα κ' ἐχλώμιανε, μὰ ὡς τόσο, ὅταν ἡ γυναῖκα ἔχη καλὸ σκαρί, δύσκολα γεράζει. Ἀκόμα τὸ λέει, βρὲ παιδιὰ, θὰ εἶνε παραπᾶν ἄπὸ τριανταπέντε καὶ φαίνεται πὼς εἶναι εἰκοσιπέντε· ἔτυχε μιὰ μέρα νὰ τὴν ἰδῶ, πού τοὺς κουβάλησα ἕνα σακκὶ ἀλεύρι, ὅσο τὴν κυττάζεις, τόσο νοστιμίζει.

– Ἔλα, ἄφ' στὲ τὰ αὐτὰ Βαγγέλη, εἶπεν αὐστηρῶς ὁ κλήτωρ τῆς δημαρχίας· δὲν πάει στὰ μαγαζιά μέσα νὰ λέμε γιὰ φαμίλιας καὶ γιὰ κορίτσια.

Ἔχεις δίκιο μπάρμπα-Τριαντάφυλλε, εἶπεν ὁ ἀχθοφόρος· μὰ δὲν τὸ εἶπα γιὰ κακό.

Ἡ ὄψις τοῦ Ἀμερικάνου ἐφαιδρύνθη καὶ ἄκτις εὐτυχίας διαπεράσασα τὸ ἐπίχρισμα ἐκεῖνο καὶ τὴν οἶονεϊ προσωπίδα, περὶ ἧς εἶπομεν ἐν ἀρχῇ ἠγλάϊσε τὸ πρόσωπόν του.

‘Ο μπάρμπα-Τριαντάφυλλος μὲ τὸν χωροφύλακα καὶ τοὺς δύο πολίτας φρουροὺς μὲ τὰ τουφέκια των ἠγέρθη καὶ εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κάπηλον

– Ἔλα κάμε γρήγορα Δημήτρη, κάμετε φρόνιμα, ἀφήστε τοὺς χοροὺς καὶ τὰ τραγούδια, παιδιὰ· δὲν εἶναι ἀπόκρηαις. Τὶ μέρα ξημερώνει αὐριο; Κλείσε γλήγορα, Δημήτρη, νὰ κοιμηθοῦν ὁ κόσμος θὰ σηκωθοῦν τίς δυὸ ἀπ' τὰ μεσάνυχτα νὰ πᾶν στήν ἐκκλησιά. Καὶ ὁ κύριος ἔχει μέρος νὰ κοιμηθῇ τάχα; ἠρώτησε δεῖξας τὸν Ἀμερικάνον.

– Ἔνοιασ' μπάρμπ'·Τριαντάφυλλε, εἶπεν ὁ Βαγγέλης· τὸν εἶπε ὁ μπάρμπ'· Ἀναγνώστης ὁ καφετζῆς νὰ πάη στὸν καφενέ του νὰ πλαγιάση. Μὰ μὴ σὲ μέλη, ὡς τόσο γιὰ τὸν κύριο, προσέθηκε παιζας τὴν ματιὰ εἰς τὸν κλήτορα· ἂν θέλη μέρος νὰ κοιμηθῇ, ἔχει καὶ παραέχει.

– Τὶ τρέχει; ἠρώτησε μυστηριωδῶς ὁ κλήτωρ.

– Εἶναι ἀπὸ δῶ, ντόπιος, τοῦ εἶπεν εἰς τὸ οὖς ὁ Παχούμης.

– Καὶ πὼς τὸ ξέρεις;

– Εἶχα δὲν εἶχα τὸν γνώρισα·

Καὶ ποιὸς εἶνε;

– Ἐκεῖνος πού σᾶς ἔλεγα πρὶν, ὁ Γιάννης τ' μπάρμπα-Στάθη, τ' Μοθωνιοῦ. Ὅταν ἦλθες κ' ἀποκαταστάθηκες ἐδῶ τοῦ λόγου σου, ἦτον φευγάτος, καὶ γι' αὐτὸ δὲν τὸν θυμάσαι. Μὰ τὸν πατέρα του, τὸν μπάρμπα-Στάθη, τὸν ἔφτασες, θαρρῶ.

– Τὸν ἔφθασα. Κάμε γλήγορα, Δημήτρη, ἐπανέλαβεν μεγαλοφώνως ὁ κλήτωρ κ' ἐξῆλθεν.

Οἱ δύο συναχθοφόροι τοῦ Βαγγέλη εἶχαν παύσει τὸ ἄσμα καὶ τὴν ὄρχησιν καὶ ἠτοιμάζοντο ν' ἀπέλθωσιν. Ἀλλ' αἴφνης ὁ Βαγγέλης, ἐλθὼν πλησίον τοῦ Ἀμερικάνου, τοῦ λέγει ταπεινῇ τῇ φωνῇ

– Τὶ μ' δίνεις, ἀφεντικό, νὰ πάω νὰ πάρω τὰ σ' χαρήκια;

Ὁ ξένος δὲν ἔβαλε τὴν χεῖρα εἰς τὴν τσέπην. Ἄλλὰ μεταξὺ τοῦ ἀντίχειρος, τοῦ λιχανοῦ καὶ τοῦ μέσου τῆς δεξιᾶς εὐρέθη κρατῶν μίαν ἀγγλικὴν λίραν. Τὴν ἔρριψε πάραυτα εἰς τὴν παλάμην τοῦ Βαγγέλη μὲ τόσῃν προθυμίᾳ καὶ χαράν, ὡς νὰ ἦτο ὁ λαμβάνων καὶ ὄχι ὁ δίδων.

Ὅταν οἱ γείτονες τῆς θειᾶ Κυρατσῶς τῆς Μιχάλαινας ἐξύπνησαν μετὰ τὰ μεσάνυκτα διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τῆς ὁποίας οἱ κώδωνες ἐκλάγγαζον θορυβωδῶς, πόσον ἐξεπλάγησαν ἰδόντες τὴν οἰκίαν τῆς πτωχῆς χήρας, ἐκεῖ, ὅπου δὲν ἐδέχοντο τὰ παιδιὰ νὰ τραγουδήσουν τὰ Χριστούγεννα, ἀλλὰ τὰ ἀπέπεμπον μὲ τὰς φράσεις «δὲν ἔχουμε κανένα» καὶ «τὶ θὰ τραγουδήσετε ἀπὸ μᾶς;» κατάφωτον, μὲ ὅλα τὰ παραθυρόφυλλα ἀνοικτὰ, μὲ τὰς ὑέλους ἀπαστραπτούσας, μὲ τὴν θύραν συχνὰ ἀνοιγοκλειομένην, μὲ δύο φανάρια ἀνηρητημένα εἰς τὸν ἐξώστην, μὲ ἐλαφρῶς διερχομένας σκιάς, μὲ χαρμοσύνους φωνὰς καὶ θορύβους. Τὶ τρέχει; Τὶ συμβαίνει; Δὲν ἤρρησαν νὰ πληροφορηθῶσιν. Ὅσοι δὲν τὸ ἔμαθαν εἰς τὴν γειτονίαν, τὸ ἔμαθαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Καὶ ὅσοι δὲν ὑπῆγαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸ ἔμαθαν ἀπὸ τοὺς ἐπανελθόντας οἴκαδε τὴν αὐγὴν μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας.

Ὁ ξενιτευμένος γαμβρός, ὁ ἀπὸ εικοσαετίας ἀπών, ὁ ἀπὸ δεκαετίας μὴ ἐπιστεῖλας, ὁ ἀπὸ δεκαετίας μὴ ἀφήσας ἴχνη, ὁ μὴ συναντήσας πού πατριώτην ὁ μὴ ὀμιλήσας ἀπὸ δεκαπενταετίας ἑλληνιστί, εἶχε γυρίσει πολλὰ μέρη εἰς τὸν Νέον Κόσμον, εἶχε ἐργασθῆ ὡς ὑπεργολάβος εἰς μεταλλεῖα καὶ ὡς ἐπιστάτης εἰς φυτείας, κ' ἐπανῆλθε μὲ χιλιάδας τινὰς ταλλήρων εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, ὅπου ἐπανεῦρεν ἠλικιωθεῖσαν, ἀλλ' ἀκμαίαν ἀκόμη τὴν πιστὴν του μνηστήν.

Ἐν μόνον εἶχε μάθει, πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν, τὸν θάνατόν τῶν γονέων του. Περὶ τῆς μνηστῆς του εἶχε σχεδὸν πεποιθήσιν, ὅτι θὰ εἶχεν ὑπανδρευθῆ πρὸ πολλοῦ. Ἐν τούτοις διετήρει ἀμυδρὰν τινὰ ἐλπίδα. Ἐκ δεισιδαίμονος φόβου, ὅσον ἐπλησίαζε πρὸς τὴν πατρίδα του, τόσον ἐδίσταζε νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς μνηστῆς του ἀπ' εὐθείας, μὴ δίδων ἄλλως γνωριμίαν εἰς κανένα τῶν πατριωτῶν του, ὅσους τυχὸν συνήνητησεν ἅμα φθάσας εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐπρωτίμα ν' ἀγνοῇ τί ἔγεινεν ἢ μνηστή του μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, καθ' ἣν θ' ἀπεβιδάζετο εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του καὶ θὰ προσήρχετο εἰς εὐλαβῆ ἐπίσκεψιν εἰς τὸ ἐρείπιον, ὅπου ἦτο ἄλλοτε ἢ πατρῶα οἰκία του.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, τῇ Κυριακῇ μετὰ τὴν Χριστοῦ γέννησιν, ἐτελοῦντο ἐν πάσῃ χαρᾷ καὶ σεμνότητι οἱ γάμοι τοῦ Ἰωάννου Εὐσταθίου Μοθωνιοῦ μετὰ τῆς Μελαγχροινῆς Μιχαῆλ Κουμπουρτζῆ.

Ἡ θειᾶ-Κυρατσῶ, μετὰ τόσα ἔτη, ἐφόρεσεν ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς τὴν χρωματιστὴν «πολίτικη» μανδήλαν, διὰ ν' ἀσπασθῆ τὰ στέφανα. Καὶ τὴν παραμονὴν τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, τὸ ἑσπέρας, ἰσταμένη εἰς τὸν ἐξώστην ἠκούσθη φωνοῦσα πρὸς τοὺς διερχομένους ὀμίλους τῶν παίδων·

— Ἐλάτε, παιδιὰ, νὰ τραγῶδηστε!

ΣΗΜ. Ν.Χ.· Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης (1851-1911). Μαζὶ μὲ τὸν Γ. Βιζυηνὸ καὶ τὸν Α. Καρκαβίτσα ἀποτελεῖ τὴ δημιουργικὴ τριάδα τοῦ Νεοελληνικοῦ διηγήματος. Γεννήθηκε στὴ Σκιαθό. Ἦταν φύσει μυστικοπαθὴς καὶ φιλόδησκος. Τὸ ἔργο του διαπνέει ἀνθρωπισμός. Οἱ ἥρωες εἶναι ἀπλοῖ, λαϊκοὶ τύποι. Ἡ γλῶσσα του εἶναι ἰδιότυπη. Ἔργα τοῦ Παπαδιαμάντη εἶναι: ὁ Πεντάρφανος, τὰ Χριστουγεννιάτικα, τὰ Πρωτοχρονιάτικα καὶ τὰ Πασχαλινὰ διηγήματα, οἱ Ἔμποροι τῶν Ἐθνῶν, ἡ Φόνισσα, κ.ἄ. Τὸ διήγημά του ὁ «Ἀμερικάνος» ποὺ δημοσιεύουμε εἶναι ἀπ' τὰ Χριστουγεννιάτικά του.

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΠΕΝΝΙΕΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΕΣ ΩΡΕΣ...

Χριστουγέννων ώρες! Λαχταριστά τις προσμένουμε και θέλουμε και προσπαθούμε να τις νοιώσουμε, να τις ζήσουμε.

Χαρούμενο περιβάλλον, γαλήνη ψυχική, ωραία διακόσμηση δυο λόγια γλυκά, μιὰ θύμησι, μι' αγάπη, μιὰ εὐχάριστη συντροφιά και πάν' απ' όλα μιὰ Πίστι, μιὰ Πίστι πού ξαναζει, τις ώρες τούτες και μᾶς κάνει ν' αγαπάμε μαζί με τὸν Θεὸ και τὸν ἄνθρωπο. Τὸν Πλάστη και τὸ πλάσμα.

Ἔρες Χριστουγέννων, χαρούμενες ώρες! Ὅμως μπορούμε να τις κάνουμε πάντα χαρούμενες; Ὅστοςο τὸ πασχίζουμε. Τὸ θέλει ἡ ψυχή μας, γιατί τὸ πλάσμα εἶναι καλό, ὅπως κι' ὁ Πλάστης Πανάγαθος.

Οἱ Χριστουγεννιάτικες μελωδίες στὸν Ὅρθρο, μιὰ προσευχή βγαλμένη απ' τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς, μι' Ἀγάπη. Ἡ ὥρα πὸν ἀφιερώνουμε σ' Αὐτόν, πὸν γεννήθηκε γιὰ τὴ σωτηρία μας. Και τὸν ἀγαπάμε. «Χριστὸς γεννᾶται»-ἡ τροφή τῆς ψυχῆς.

Τὸ θερμὸ περιβάλλον τοῦ σπιτιοῦ, ἡ οἰκογένεια. Τὸ στοργικὸ χαμόγελο τῆς μᾶνας, τοῦ πατέρα ἡ νοθεσία, ἡ χαρούμενη ὄψη τῶν ἀδελφῶν. Δυὸ λόγια ἐγκάρδια κι' Ἀγάπη. Τὸ φωτισμένο εἰκονοστάσι, τὸ γιορτεῖνὸ τραπέζι, λίγα λουλούδια και χαρά!

Μιὰ ματιὰ στις Χριστουγεννιάτικες σελίδες τῆς ἐφημερίδας. Ἐνα διήγημα τοῦ Παπαδιαμάντη, λίγοι στίχοι γιορτεινοί. Τὰ «Χριστουγεννιάτικα Τριαντάφυλλα» τῆς Σέλμας Λάγγερλεφ, τοῦ πνεύματος ἡ ἀπόλαυσι!

Κι' ἡ συντροφιά πάντα χαρούμενη, γελαστή, ἀγαπητή-τὸ θέλει ἡ μέρα. «Οἱ Χριστουγεννιάτικες ὥρες χαρούμενες.»

Ἀνθρωπε, στή σκληρή σου μοῖρα εἶναι κι' αὐτό. Νὰ προσποιῆσαι κάποτε. Ἔστω, ἀφοῦ πρέπει.

Χαρᾶς ἡμέρα, γιορτεῖνὲς μελωδίες, ζεστὲς ψυχές, λουλούδια, χαρούμενα ὄλα.

Χαρὰ κι' Ἀγάπη. Ἀγάπη!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ

Η ΓΑΛΛΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΩΝΟΣ 117 ΤΗΛ. 43-975 ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ

ΕΥΧΕΤΑΙ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΝΙΣΥΡΙΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΛΑΤΑΣ ΑΥΤΗΣ
ΟΠΩΣ ΔΙΕΛΘΩΣΙ ΤΑΣ ΑΓΙΑΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

ΜΕ ΥΓΕΙΑΝ ΚΑΙ ΧΑΡΑΝ

ΤΟ ΔΕ ΕΠΙ ΘΥΡΑΙΣ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

1956

ΑΙΣΙΟΝ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΕΣ

Ν Ι Σ Υ Ρ Ο Σ

Νίσυρος, νύφη τοῦ γιαιλοῦ, τοῦ Αἰγαίου σὺ λουλουδι-
νεράϊδα σὺ στερνώτερη ἀνάμεσα στὶς ἄλλες
κάθε σου πόστο κι' ὁμορφιά, κάθε γωνιὰ τραγοῦδι,
τὸ ὄνομά σου τὸ ἱερὸ φέρνει χαρὲς μεγάλες.

Η δέ εἶσαι εὐγενικιά, μὰ κι' ὑψηλὴ ἀντάμα
γιὰ κάθε γόνου σου δικὸ πού' ναι μακρὸν σου τώρα
μὰ πού σου φτάνει ξαφνικὰ σὰν ἀπὸ κάποιου θᾶμα
ὅσο κι' ἂν βρῖσκεται μακρὸν σὲ ξένη γῆς καὶ χώρα.

Σμαράγδι ἀνεκτίμητο μεσ' τ' ἄλλα τὰ σμαράγδια,
λαμποκοποῦν οἱ ἀνάμνησες ἀπ' τ' ἅγιο σου τὸ χῶμα
κι' ὅταν ὁ νοῦς σκοτίζεται καὶ ἡ καρδιά εἶν' ἄδεια
εἶσαι ἡ μόνη ἀναλαμπὴ καὶ στὰ σκοτάδια ἀκόμα.

Υμνος θὰ σοῦ πρεπε γλυκὸς μὲ ξωτικὰ δοξάρια
αἰώνια νὰ σοῦ τραγουδῇ τίς τόσες ὁμορφιές σου
μὰ κλείνεις μέσ στὰ σπλάχνα σου δικάσου παληκάρια
πού βάζουν στὸ τραγοῦδι τους, λύπες καὶ χαρὲς σου.

Ρόδ' ἄλυκα καὶ στέφανο μὲ κρίνα μυρωδάτα
περήφανα κι' εὐλαβικὰ «μητέρα» ἄς σὲ στολίζη
π' ὅμοια μὲ φάρο ὀλόλαμπρο τῆς ξενητειᾶς τῆστράτα
ἀπὸ ψηλὰ ἡ ἀγάπη σου—συμβολικὰ φωτίζει.

Θασις εἶσαι ἀληθινὴ στῆς ζήσης τῆ Σαχάρα
ἀφοῦ τῆ δίψα τῆς ψυχῆς, τῆ σβήνεις καὶ δροοίξεις.
Κοντὰ σου κάθε πίκρα μας ξεχνιέται καὶ λαχτάρω
κι' ὅ,τι καλὸ καὶ ὁμορφο δικό σου μᾶς χαρίζεις.

Στὸν καφενέ, στὴ γειτονιά, σ' ἀκρογιαλιὰ ἢ χωράφι,
οἱ ὄρες φεύγουν γρήγορες γιὰ ὅποιον τίς νοσταλγήσῃ
Ναί, δὲν σ' ἀλλάζω, Νίσυρος μὲ ὅλο τὸ χρυσάφι.
Ἔτσι τὸ βλέπει τὸ νησι ὅποιος τὸ ἔχει ζήσει.

ΚΩΣΤΑΣ Ε. ΜΑΝΤΟΥΔΑΚΗΣ

ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ-ΠΕΙΡΑΙΕΥΣ

Ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἐλεύσεως τοῦ Νομάρχου Δωδεκανήσου κ. Ρεμπάκου κατὰ τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου εἰς Ἀθήνας, ἐπεσκέφθη αὐτὸν τὸ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα, καὶ συνεζητήθησαν μετ' αὐτοῦ τὰ ἀφορῶντα τὴν Νισύρον ζητήματα.

Εἰς τὸ Δ.Σ. τοῦ Γνωμαγόρα ἐδόθη ἀκόμη διὰ μίαν φορὰ ἡ δυνατότης, νὰ διαπιστώσῃ πόσον καλὸς γνώστης τῶν θεμάτων ποὺ ἀφοροῦν τὴν πατρίδα μας εἶναι ὁ κ. Ρεμπάκος καὶ μὲ πόσῃν στοργὴν καὶ ἐνδιαφέρον τὰ μελετᾷ καὶ τὰ ἐξετάζει.

Εἰς τὰς 3 Δεκεμβρίου ἐγένετο Δημοπρασία πρὸς ἀνάδειξιν ἀναδόχου διὰ τὰς ἐγκαταστάσεις τοῦ ἠλεκτρικοῦ δικτύου εἰς Νισυρον.

Αἱ ἐργασίαι, λόγῳ τῶν παρεμπιπτοῦσῶν ἐορτῶν θὰ ἀρχίσουν ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου, ἐφ' ὅσον ἐν τῷ μεταξὺ ὑπογραφῆ ἢ σχετικὴ σύμβασις.

Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας διέταξε τὴν μὴ λειτουργίαν τοῦ Ἡμιγυμνασίου Νισύρου λόγῳ μὴ ἐγγραφῆς μαθητῶν πλὴν ἐλαχίστων εἰς τὴν Α' τάξιν αὐτοῦ.

ΡΟΔΟΣ: Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας κ. Γ. Κουμέντου

Διὰ ψηφίσματός του ὁ Σύλλογο Νισυρίων Ρόδου «Ἡ ΠΟΡΦΥΡΙΣ» διαμαρτύρεται (13 Σεπτεμβρίου 1955) διὰ τὰ ἀπάνθρωπα ἐγκλήματα τῶν Τούρκων ἐπὶ τῆς Κων/πολι καὶ Σμύρνης, ἐκφράζει τὴν ἀγανάκτησίν του διὰ τὴν συμπεριφορὰν τῶν συμμάχων μας καὶ διαλαλεῖ σ' ὀλόκληρον τὸν πεπολιτισμένον Κόσμον τὴν Ἑλληνικότητα τῆς Κύπρου μας.

Ἦτο τὸ πρῶτον ψηφίσμα ποὺ δημοσιεύθηκε στὶς ἐφημερίδες τῆς Ρόδου, γι' αὐτὸ εἶχε καὶ ἐξαιρετικὴ ἀπήχησι. Ἔτσι βρέθησαν πρωτοπόροι καὶ πάλιν οἱ Νισυριοὶ στὶς ἐθνικὰς ἐξορμήσεις!

Τὸ ψηφίσμα αὐτὸ ἐστάλη στὸν Ἀρχηγὸ τοῦ Ἀγῶνα Ἐθνάρχην Μακάριον καὶ σ' ὄλες τὶς Νισυριακὰς Ὄργανώσεις τοῦ Ἐξωτερικοῦ.

Ὁ Νομάρχης Δωδεκανήσου κ. Ρεμπάκος ἐκδηλώνων τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον του διὰ τὰ προβλήματα τῆς Νισύρου, ἐπισκέπτεται συχνὰ τὸ νησί, ὅπου στὸ πρόσωπὸν του οἱ κάτοικοι τῆς Νισύρου προσβλέπουν μὲ ἐλπίδα διὰ κάθε ζήτημα ποὺ τοὺς ἀπασχολεῖ.

Μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχία ἐδόθη εἰς τὸ Δημοτικὸν Θέατρον Ρόδου τὴν 13 Νοεμβρίου Συναυλία ὑπὸ τοῦ Κοινητέττου ἐγχόρδων τῆς κ. Ξένης Σακελλαρίδου-Παπαχαλκίτου ἀριστοῦχου τοῦ Ἐθνικοῦ ὠδείου Ἀθηνῶν. Αἱ εἰσπράξεις τῆς Συναυλίας διετέθησαν ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου Νισυρίων «Ἡ ΠΟΡΦΥΡΙΣ». Ἡ Ξένη, ποὺ μὲ τὸ βιολί της κατενθουσίασε τοὺς πάντας καὶ τὸ γεμάτον ἀπὸ Κόσμον θέατρο βοῦίξε στὰ χειροκροτήματα, εἶναι σχεδὸν Νισυριά. Εἶναι σύζυγος τοῦ συμπατριώτου μας κ. Ἰωάννου Σακελλαρίδη, ποὺ διατηρεῖ κατὰστάσημα ἐπὶ τῆς Πλατείας Μουσείου ἐπὶ τῆς Ρόδου, μὲ φωτογραφικὰ καὶ μουσικὰ εἶδη. Ἡ καλλιτεχνικὴ ἀξία τῆς κ. Ξένης εἶναι πασίγνωστη δοθέντος ὅτι τακτικώτατα τὸ βιολί της «κελαηδεῖ» ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν τῆς Ρόδου καὶ πρὸ μηνῶν εἶχε περιοδεύσει μαζὶ μὲ τὸν βιολιστὴν κ. Βύρωνα Κολάση τὶς πόλεις τῆς Εὐρώπης Βελιγράδι, Ζάγκρεμπ κ.τ.λ.

Τὸν παρελθόντα μῆνα ὁ συμπατριώτης κ. Νικόλαος Χαρτοφύλης ἔκαμε τὰ ἐγκαίνια τοῦ Νέου καταστήματος του ἐπὶ τῆς Πλατείας Ἱπποκράτους. Ὁ κ. Χαρτοφύλης λόγῳ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ζήλου ποὺ τὸν διακρίνουν κατώρθωσε μέσα σὲ λίγα χρόνια νὰ ἔχη τὴν μεγαλυτέραν πελατεία καὶ τὸ καλύτερον κατὰστάσημα ὑφασμάτων ἐπὶ τῆς Ρόδου.

Ὁ συμπατριώτης μας Ἰωάννης Καλημέρης ἀπεβίωσε τὸν περασμένον μῆνα. Συλλυπητήρια στοὺς δικούς του.

Ἐπίσης, ἀπεβίωσε πρὸ ἡμερῶν ὁ σύζυγος τῆς συμπατριώτισσας μας Εὐτυχίας Χαρτοφύλης, Σταῦρος Ροδίτης.

Πληροφοροῦμαι ἀρμοδίως ὅτι προεκνήχθη δημοπρασία ἀπὸ τὴν Νομαρχία διὰ τὸν ἐξηλεκτισμὸν τῶν μι-

κρῶν νήσων μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τῆς Νισύρου.

Ὁ Νομάρχης Δωδεκανήσου ὡς πρόεδρος τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀκινήτου περιουσίας τοῦ Δημοσίου ἐν Δωδεκανήσῳ εἰσηγήθη εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον αὐτοῦ τὴν πραγματοποιήσιν διαφόρων ἔργων εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς νήσους τῆς Δωδεκανήσου.

Πρὸς τοῦτο κατηρτίσθη ἐν τετραετῆς πρόγραμμα (1957-1960) δι' ἔργα κοινῆς ὠφελείας καὶ Τουριστικῆς σκοπιμότητος. Διὰ τὴν Νίσυρον καθωρίσθησαν τὰ κάτωθι ἔργα:

Εἰς ΔΗΜΟΝ ΜΑΝΔΡΑΚΙΟΥ:

1) Κατασκευὴ Δεξαμενῆς 2) Ἀνέγερσις Δημοτικῆς ἀγορᾶς 3) Ἀνέγερσις κοινοχρήστων ἀφοδευτηρίων 4) Μεταφορὰ Νεκροταφείου ἐκτὸς πόλεως.

Εἰς ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΕΜΠΟΡΕΙΟΥ:

1) Ἐκβάνθυνσις λιμένος Πάλων 2) Κατασκευὴ ἀγροτικῆς ὁδοῦ (πρὸς τὸ μοναστήρι τῆς Κυρᾶς). 3) Ἀνέγερσις Διδασκτηρίου 4) Ἀξιοποίησις Λουτρῶν Πάλων.

Εἰς ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΝΙΚΙΩΝ:

1) Κατασκευὴ ὕδατοδεξαμενῆς 2)

Ἐπίστρωσις ὁδῶν 3) Κατασκευὴ ἀποχωρητηρίων 4) Ἀξιοποίησις Πηγῶν Αὐλάκιου.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

κ. Τάσσον Διακοβασίλην, ἐνταῦθα, Πήραμε τὶς συνεργασίεσ σας. Νὰ προσέξετε περισσότερο τὸ ὕψος καὶ τὴ γλῶσσα σας. Δὲν σᾶς ἀποθαρρύνουμε. Ἐχετε δυνατότητες. Περιμένουμε.

κ. Γ. Κουμέντον, Ρόδον: Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν συνεργασίαν σας. Στείλτε μας ὅμως κάτι πιδ ἀντιπροσωπευτικὸ γιὰ τὴν δημοτικὴν ποιήσιν σας. Εὐχαρίστως θὰ καθιερώναμε μιὰ στήλη γι' αὐτήν.

κ. Γ. Γιαννάκην, Ν. Ὑόρκην: Πήραμε τὸ γράμμα σας. Λόγω τῶν περιορισμένων σελίδων μας δὲν δημοσιεύουμε μακροσκελῆ θέματα. Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν συνδρομήν σας καὶ περιμένουμε συνεργασίαν σας.

κ. Νικήταν Κουμέντον: Φαίνεται πὼς μᾶς ξεχάσατε. Περιμένουμε πάντα τὴν συνεργασίαν σας.

κ. Γ. Διάκον, Αὐστράλιαν: Πήραμε τὸ γράμμα σας, καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν συνδρομήν.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τοὺς συνδρομητὰς μας ἐκείνους, τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, οἱ ὅποιοι καθυστεροῦν τὴν ἐξώφλησιν τῆς συνδρομῆς των, νὰ μᾶς τὴν ἀποστείλουν. Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὰ ΝΙΣΥΡΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ἔχουν ἀνάγκην αὐτῆς.

ΚΑΝΕΙΣ ΑΛΛΟΥΣ
ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ
ΔΕΝ ΤΟ ΕΠΕΤΥΧΕ

ΙΑ ΖΑΤΟΠΕΚ (Τσεχοσλοβακία)
σταθλητής εις τὰ 10.000 μ. με
54''2.

ΕΠΕΤΥΧΕ ΤΟ BP SPECIAL ENERGOI' VISCO-STATIC'

- 1.— Νά καλύψη καί τούς 4 τύπους όρυκτε-
λαίου SAE 10 W/40.
- 2.— Νά μειώση τήν φθοράν τού κινητήρος
κατά 80%.
- 3.— Νά μειώση σημαντικά τήν κατανάλωσιν
τής βενζίνης.

ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
ΑΡΜΟΔΙΟΥ Ι. ΓΙΑΝΝΙΔΗ	
Πρόλογος.....	7
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Τα «Νισυριακά Χρονικά» και η Εποχή μας.....	9
ΓΙΑΝΝΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗ	
Το χρονικό της γέννησης των «Νισυριακών Χρονικών»	25
ΓΙΩΡΓΟΥ Κ. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗ	
Τα «Νισυριακά Χρονικά» σαράντα χρόνια μετά	31
ΑΝΤΩΝΗ ΚΟΜΗ	
Τα «Νισυριακά Χρονικά», η πρώτη μου έκδοση	33
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Τα 11 πρώτα τεύχη των «Νισυριακών Χρονικών»	37
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 1ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	39
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 2ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	63
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 3ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	87
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 4ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	109
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 5ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	131
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 6ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	153
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 7ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	175
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 8ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	197
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 9ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	219
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 10ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	241
ΚΩΣΤΑ Ι. ΠΑΤΟΥΡΗ	
Σχόλια παρουσίαση 11ου και 12ου τεύχους των «Νισυριακών Χρονικών»	265